SKRze pÁnA nAŠeho ježíše KRÍStA

P. SILV. M. BRAITO, REDAKTOR

Když nás povolal Ježíš, abychom se snažili o dokonalost nebeského Otce, rozpřáhl k nám, dětem Božím, zároveň své ruce a zvolal, že on je cestou k němu, Pravdou o něm a životem, kterým máme v něm býti obohaceni.

Není vyššího cíle pro člověka, než se přiblížiti k Bohu, než přistáti v něm, zakotviti v něm a důvěrně se s ním dohovořiti. Ale také nic menšího nemůže nás naplniti, nemůže nám stačiti, dnes, kdy byla v lidech Kristem probuzena touha věčných pahorků, touha nesmírného vystupování až k tajemstvím Nitra Božího.

Bůh přetvořil člověka v Kristu. V něm spojil se s člověkem. Přitáhl člověka k sobě. V Kristu přebývala plnost Božství. On se stal jedním z nás. Povolal nás, abychom my stali se jím. Proto chce býti naším životem. Náš život má se proměniti v život jeho. Máme obléci Krista, máme následovati Krista. Chléb života je k posile tohoto božského života v nás.

Tak není jiné cesty k Bohu než Kristus. Protože je celým člověkem a Bohem mezi námi. Není prostředníkem, který by nás jaksi odcizoval Bohu, který by stál nám v cestě, nýbrž my jsme dnes v něm a on je v nás jako Bohočlověk. Nikam nemůže člověk uniknouti Bohu. Proto ani Ježíši. Jeho prostřednictví je prostřednictví, prostupující lidstvo. V něm jsme, žijeme a hýbáme se.

Jeho prostřednictví přelévá v nás Boží lásku i život. Jděme za ním, za jeho příkladem jeho cestou, jděme ve světle jeho pravdy a sytme se jeho životem k rozvinutí Božího života v nás. Toto je náš program. Dnes jako před dvanácti lety. Neumíme a nechceme nic jiného uměti, rozuměti a znáti, než Ježíše. K němu vás zavedeme, jeho pravdu vám budeme vykládati a životem jeho vás chceme naplňovati, aby on byl všechno ve všech a ve všem. Pojdte s námi!

o spočinutí duše

JOHANN VON STERNGASSE

Ve všech věcech hledal jsem spočinutí a v ničem jsem spočinutí nenašel. Tak si praví duše: V ničem jsem nenašla spočinutí, než v Ničem. Toto Nic, ve kterém duše nachází klidu, jest čiré božství.

Hle, lidé mají různé žádosti, a je mnoho žen, které děti mají. Duše, která je těhotná a požehnaná Božím Slovem, má také mnohé touhy. Někdy má touhu pohrdati tvorem. Někdy pošlapati vlastní svou přirozenost. Někdy touží, aby mohla se vznášeti v nejsvětější Trojici. A přece nemůže najiti spočinutí než v Ničem. Proto praví náš Pán: Přebývej v Jakubovi! Jakub znamená bojovníka a znamená: Člověk, který chce spočinouti v Bohu, musí nejdříve bojovati a přemáhati všechny věci. Když jsem sebe přemohl, přemohl jsem všechno. Překonal sebe, jehož nedovede nic překonati, aby ho to přivedlo ke hříchu.

Jak co je svou podstatou, tak působí. Má duše je podobná Bohu ve své podstatě. Proto všechno, co Bůh může tvořiti, ona může přijmouti. Když tedy mám všechnu možnost, nesmím přestátí, dokud všechno nezískám. Co je menší než všechno, je méně než já. Duši, která zakusila Boha, jsou všechny věci příliš těsné a příliš malé. Tak se divím, jak může duše, které je všechno těsné, najiti spočinutí v nějakém tvoru. Protože se podceňuji, proto malé věci oceňuji. Kdybych byl sám sobě veliký, nic jiného by mi nebylo veliké.

Mistr Seneka praví: Kdo se bojí Boha, toho se bojí všechno. Kdo se Boha nebojí, ten se všeho bojí. Kdo má bázeň Boží, je důvěrně známý s Bohem. Kdo je důvěrně známý s Bohem, patří k Božímu zástupu. Kdo patří k Božímu zástupu, všechno dokáže.

Přirozené věci spočívají, když se dostanou na své místo. Odpočívají zvířata, když jsou nasyceny jejich potřeby. Každý tvor spočívá na svém místě. Vezmi kámen a vrz jej do vzduchu - nespočine dříve, dokud nespadne zase na zem. Odkud to? To proto, že země

je jeho domovem, vzduch je mu cizí. Každá věc spočívá na místě, kde se zrodila. Božství je místo, kde já jsem se zrodil. Božství je mou domovinou. Mám Otce v Božství? Nemám v něm pouze Otce, nýbrž mám tam také sama sebe. Dříve než jsem byl v sobě, zrodil jsem se v Božství. Kdyby bylo jediné slovo Boží promluveno ve mně, celý svět by mne nezadržel, abych se nevyšplhal až k Božství.

Když je nějaká věc dlouho se svého místa, hyne. Vrz ptáka do vody, utone. Vrz rybu do vzduchu, lekne. Ryba se zrodila ve vodě. Voda je její živel. Ty jsi se z Boha zrodil a proto můžeš jen z Boha žít, jinak zahyneš. Když je tvé dílo pomíjející, nevěřím, že jsi opravdu duchovní. Patřiti na věčnou Svobodu není nic jiného, než býti osvobozen od sebe samého. Duše má podstatu Bohu podobnou. Má podstatu, která je všeho schopna.

Nemůže mne nasytiti, co mne nemůže naplnitL Člověku hladovějícímu po Bohu, nechutná nic než čiré božství. Po čem toužím, musí býti hodno touhy. Stvořené věci nejsou tím samy o sobě. Kdybych byl plný Boha, nic by mi nebyl celý svět. Když někdo oceňuje svět, je to znamením, že podceňuje sebe. Kdo opravdu oceňuje sebe, necení žádné věci.

Spočívá, kdo je bez pohnutí. Kdyby byl tvor bez pohnutí, byl by Bohem. Bůh je proto Bohem, že je nepohnutelný. Protože se všechny věci pohybují a jsou plny neklidu, proto nemohu nikde spočinouti, než v Bohu. Rozumové bytosti spočívají jen ve svém působení. Co je cílem mého působení?

Co je v Bohu působení, je mně přijímání. Co je v Bohu promlouvání, je ve mně slyšení. Co je v Bohu podoba, je ve mně patření.

Výňatek je z mystika dominikánského, zvaného Johann von Sterngasse, jenž patřil k okruhu Eckehartovu. Jmenoval se Korning a byl r. 1316 převorem a lektorem bohosloví ve Štrasburku. Budeme pravidelně otiskovati texty mystiků, letos německých mystiků, hlavně oněch neznámých. Zajímavé je, že žádný z oněch jedenácti mystiků, žáků Eckehartových nejeví ani stopy pantheismu, ze kte-

rého obviňovali Eckeharta, že se ale pantheismus nachází hrubě vyjádřený u duchovních spisovatelů cizích a nepřátelských Eckehartovi. Otázka o pravověrnosti Eckehartovy mystiky bude snad definitivně vyřešena s definitivním vydáním německých i latinských spisů Eckehartových. Současně vychází v subskripci vydání jeho latinských spisů u Meinera v Lipsku, a německých i latinských u Kohlhammera ve Stuttgartě.

mysticKÁ cestA **K** Bohu

P. SILVESTR BRAITO O. P.

Podstata katolické mystiky.

Bůh sám vložil do naší duše, když ji učinil ke svému obrazu, touhu po dokonalém poznání sebe sama. Jako on poznává sebe dokonale, a toto je jeho život, ba jeho život vnitřní, ze kterého vychází Syn, tak také v nás hoří touha poznati jeho, k jehož prapříčině směřuje jako magnetická střelka ke svému pólu lidská duše jím stvořená.

Tak můžeme všichni poznati Boha z účinků ve světě, můžeme jej všichni poznat z jeho stop. Ale to nestačí lidské duši. Protože poznává Boha jako něco nesmírného, tajemného, nekonečně povzneseného nad člověkem, proto se nemůže lidské poznání spokoj iti jen s oním poznáním symbolickým, které vyrůstá z přenášení stvořených i lidských pojmů na Boha. Lidská mysl dále badá, hledá a tvoří si svou theologii přirozenou. Ale ani s tím se nemůže smířiti a spokojiti lidský duch.

Člověk nechce jen poznati, pojmově si ozřejmiti Boha. Chce se k němu dostati všemi schopnostmi, celou svou bytostí, chce Boha takřka okoušeti, chce jej svírati svou láskou, chce touto láskou k němu, jehož tuší jako Lásku absolutní, chce k němu touto láskou pronikati. Cítí velmi správně, že naše ubohé lidské pojmy, že naše poznání nemůže dokonale vystihnouti, vyjádřiti Boha, že mu Bůh uniká právě pťo svou přílišnou jasnost, která se našim slabým očím zdá býti temnotou, jak to krásně naznačil Tomáš, že náš zrak se má ke světlu Božímu jako oči nočního

ptáka k dennímu světlu. Oko nočního ptáka je zaplaveno přemírou světla, a Bůh pro svou nesmírnou jasnost jeví se našemu poznání jako neproniknutelná temnota. A bylo by smutné ono náboženství, které by se vzdávalo tajemství Božího, které by chtělo se styděti za tajemství a chtělo by náboženství míti tak zřejmé, jako matematiku, protože to by znamenalo chtíti stáhnouti Boha, nekonečné, nesmírné a věčné na lidskou úroveň, k našim mezím a hranicím.

Bůh předstihl lidskou touhu po poznání Boha jakožto příčinu oněch jevů, které kolem sebe vidí. Zjevil se člověku jako Láska, která se nám dává k nejužšímu spojení, když nás povolala k účasti na podstatě a na svém životě. Z toho vyrůstá onen sens mystique, onen mystický smysl, o kterém mluví náboženští psychologové.

Kolikráte táží se lidé, proč Bůh dopustil zlo, proč dopustil hřích, proč vyžadoval vykoupení a utrpení Kristova. Jednou z odpovědí jest odpověď nepřímá, že totiž měla býti spojena lidská přirozenost s božskou a měli jsme býti učiněni účastni tohoto svatého spojení způsobem, který by se neuskutečnil za jiného stavu.

Milostí posvěcující stali jsme se dětmi Božími, ale nejenom v onom smyslu, v jakém je všechno stvoření, jsme dětmi Božími přímou účastí na Boží přirozenosti a na Božím životě. Na základě tohoto svatého společenství přirozenosti a života můžeme vejiti v přímý styk v životný intimní styk se svým Bohem, můžeme jej důvěrně poznávati, jej vitálně milovati a z tohoto svatého spojení se k němu zase těsněji vinouti a jej opět dokonaleji poznávati.

Svatý Tomáš totiž podává tyto krásné základy vyššího duchovního života. Co je nejprve vyšší duchovní život? Je to životná účast na životě Božím, abychom Boha podobně poznávali, jako on poznává sebe, a abychom jej podobně milovali, jako on sebe miluje, protože toto je život Boží a to je také život naší účasti na životě Božím, abychom jej totiž poznávali tajuplně, abychom jej poznávali intimně a

abychom jej milovali podobně výlučně a absolutně, jako on sama sebe miluje. Dary milosti a dary Ducha svatého a božské ctnosti jsou tvůrci tohoto našeho společenství života Božího v nás. Jimi stáváme se účastni Božího života.

V tom se liší také katolická mystika ode všech ostatních jiných snah vejiti v kontakt s božským. V jiných snahách tajemného spojení s Bohem vstupuje člověk do spojení s Bohem tak, jak jej může poznati vlastními silami, jak jej poznává v přírodě, jak jej poznává v klidu usebranosti, jak jej poznává ve filosofech a náboženských myslitelích.

Od tohoto poznání, i když je velkým již dobrodiním, liší se podstatně, a to musíme zdůrazniti a podtrhnouti, liší se podstatně katolická etika, která buduje na tomto novém objektivním způsobu Boží přítomnosti v duších spravedlivých, jak je vyjadřuje svatý Tomáš v I. q. 8, kde klade nový, krásný a bohatý způsob Boží přítomnosti v člověku. Milostí je totiž Bůh v duši doma, je tam jako ve svém příbytku, tak, abychom mohli se k němu důvěrně přivinouti, s ním se domluviti, s ním obcovati, jako dítě obcuje se svým otcem a přítel s přítelem.

Bůh je svou milostí v člověku jako původce nového života, života poznání, hlubšího intimního poznání a milování, které se nakonec stává poznáním tak, jako poznání zapaluje duši k nové lásce.

Mystický život je ve vyšších schopnostech duchovních, není pouze jen ve stavu milosti, nýbrž především v životě této milosti, v životě rozumu i vůle z této milosti.

Mystika je rozvinutím onoho života, jejž nám přinesl Kristus. Teoreticky začínali se o tento nový tajemný život Boží v nás zajímati křesťané velmi brzo. Nic nevadí, že byli k tomu podepřeni náboženskou spekulací plotinskou, kterou přiblížil křesťanům hlavně svatý Klement z Alexandrie, zakladatel alexandrijské theologické spekulativní školy, jenž ve svých Stromatech hledal gnosí tajemné, nepostižitelné poznání Boha mimo obvyklé poznání rozumo-

vé. Správná je jeho definice mystiky, že je vstupem křesťana do temnot Božích.[1]

Neobyčejný význam pro křesťanskou theologickou a mystickou spekulaci měl podivný autor, zvaný Pseudodionysius Areopagita, o němž je dnes zjištěno, že to nebyl učedník sv. Pavla, nýbrž gnostik a monofysita 5. století po Kristu. Všichni scholastičtí theologové měli autora ve veliké úctě pro tradici, že je přímým žákem apoštolovým a mučedníkem pařížským. Proto se snažili vykládati jeho teorie, a na tomto výkladu povstala katolická orthodoxní teorie o mystice, čili theologie mystiky, protože slovo mystická theologie je třeba vyhraditi onomu tajuplnému poznání Boha, které se děje v temnotách duše.

Všichni teoretikové mystiky následovali Pseudodionysia v této krásné myšlence, že nejdokonalejší poznání pro křesťana je poznání v temnotách, poznání nevědomostí, odpoutáním od určitých forem a pojmů a slov, kdy „duše opustí sebe a všechno, zapomene na sebe a spojí se s jasností Boží slávy a osvěcuje se zářivými propastmi nevyčerpatelné moudrosti.[2]

Je to vyšší poznání, zase praví shodně všichni theologové, než poznání rozumové, poznání hledající, srovnávající, usuzující. Je to poznání našeho života, naplněného životem Božím, poznáním zkušenosti na základě spojení naší přirozenosti s přirozenosti Boží. Rozum poznává Boha jen z účinků vnějších, mystika z jeho sladké přítomnosti, zažité a okušené.[3]

V tomto poznání jest základní jistota, že Bůh není nic z toho, co jsou jiné věci. Tuto větu přehánějí pak někteří mystikové, jako na příklad Eckehart. A nabudeme tohoto spojení v nejvyšší své schopnosti v oné jiskřičce duše, o které mluví Eckehart i blah. Jindřich Seuse. A svatý Tomáš o něm dí, že pozná-

1 Stromata XII.
2 De div. nominibus VII 3.
3 De div. nom. II 7 a sv. Tomáš k témuž místu ve výkladu a pak I. q. VIII.

me tuto přirozenost Boha ze zvláštní sladkosti lásky ex quadam dulcedine amoris.[4]

Pak přichází ono veliké pati divina, to jest zakoušeti božské v sobě. Svatý Tomáš je tu velkým vůdcem. Je podivně směšné tvrditi stále ještě, že Tomáš byl theologem, ale mystikem že nebyl, anebo stavěti proti sobě jeho scholastiku a mystiku. On postavil celou theologii mystiky důkladnou. Plus, které znamená pro mystiku přínos svatého Jana od Kříže a svaté Terezie, je rázu psychologického, že totiž oba světci ukázali, co se děje v duši, když Bůh si ji přitahuje a naplňuje svým světlem, že popsali ony mystické stavy lidské duše, uchvácené Bohem. Tomáš postavil statiku mystiky, svatý Jan a svatá Terezie dynamiku mystiky.

Ale nemůže rozuměti mystice, kdo jí nechce rozuměti theologicky. Svatý Tomáš vysvětluje její podklad působením a životem darů Ducha svatého. Protože totiž mystické poznání znamená sestoupení do temnot světla Božího, nemůže se k němu člověk odhodlati a k němu se dostati jinak, než tím, že si Bůh sám člověka přitahuje, že si jej sám naplňuje, že se mu dává sám poznati svou přítomností a že působí také, aby člověk mohl tuto přítomnost poznati a okusiti.

Velikou úlohu tu mají tak zvané dary Ducha svatého, to jest uchvácení duševních schopností Bohem, aby byly poddajnými nástroji onoho tajuplného působení Boha v člověku, hlavně v jeho nejvyšších schopnostech, kde se člověk nejvíce podobá Bohu a kde také je těžiště účasti jeho života na životě Božím. O tom mluví v i. II. q. 68 a 69. Především pak se to uskutečňuje dary poznání a moudrosti, která především uskutečňuje mystické poznání, zvané obecně kontemplace. A dar moudrosti jest světlem ctnosti lásky, která tu dává na zemi nejdokonalejší poznání, protože dokonalejší spojení, než je spojení rozumové věrou. Čím kdo se úžeji v lásce přivine k Bohu, tím je Bůh ve středu jako poslední cíl celé

4 2. II. q. 184 a pak I. q. VIII.

jeho bytosti a celého jeho života. Proto také v tomto světle dovede zachytiti ony reflexy, které předává rozumu láska, těsně se přiblíživší k Bohu.

Výslovně praví Tomáš, že touto láskou roste také poznání Boha.[5] Tou láskou stáváme se účastni Božího života, jenž miluje sebe jako nejdokonalejší předmět. Proto se stáváme nadpřirozenou láskou k Bohu takřka sourodí s Bohem, spřízněni s ním, bytostně spřízněni s ním. Ted rozumí lépe Bohu, lépe vnímá jeho světlo, rozumí jeho temnotám, že jsou nejvyšším světlem, nedá se zmalomyslněti a odvésti temnotami Božími, které jsou temnotami jen pro náš slabý lidský rozum, jenž musí býti očištěn temnou nocí ducha, aby se již nedal másti onou lačnou touhou po laciné jistotě i víry, aby se nebál uvěřiti v tajemství nejtemnější, protože právě ta jsou nám zárukou světla nejjistějšího a nejnebezpečnějšího, jež nelze člověku vystihnouti, vyjádřiti, obsáhnouti jakýmikoliv lidskými formulemi, třeba i formulemi theologie sebe obratnější.

Příště pojednám o tomto zvláštním poznání mystickém, v němž se vyžívá mystický život a jejž nazýváme kontemplací. - Pokračování.

VÍRA

P. DR. ST. ŠPŮREK CSsR.

Každému člověku je od pádu Adamova vrozen sklon k pýše. Ale tento satanský duch sebezbožnění je především znakem moderní doby. Pýchou dýše moderní civilisace a celý ten technický pokrok lidstva je jako opojen šíleným nadšením nad svou velikostí ...

Duch pokory, vědomí hříchu a mravní slabosti jsou dány ve psí a jsou zhanobeny jako nedůstojné slabošství a sketství.

Známý filosof Eucken rýsuje takto linie mezi duchem moderním a duchem křesťanským: „Křesťanství smýšlí nízko, moderní život však vysoko o

s i. II q. 69 a. 1.

schopnostech člověka. Křesťanství nalézá nejhlubší důvod všech zlořádů v mravním provinění a očekává obrat k lepšímu jen od podstatné změny přirozenosti, způsobené vyšší mocí, moderní život však doufá, že splní své povinnosti dokonale pouhým rozmachem lidského ducha .. . Křesťanství se snaží o rozřešení konfliktu především sjednocením božského a lidského, dokonalým proniknutím lidské přirozenosti Božím duchem, moderní život nemá pro to vše smyslu, je to proň naprosto nepochopitelné a nepřijatelné." (Der Kampf um einen Geist, Lebeningh. Leipzig 1918, 315.)

I když nemůžeme docela schválit Euckenovu koncepci křesťanství, protože interpretuje jen protestantismus Lutherův, je pravdivé jeho slovo o duchu moderním, protikřesťanském.

Duch pýchy ohrožuje i náš život. Osmoticky proniká zdi našich příbytků. Činí úklady našim ideálům, hledí nám zesměšnit pokorné následování pokorného Spasitele a místo něho nám nabízí typ silácké, hrdé, nepoddajné a nezkrotné osobnosti.

Duch pýchy je mnohohlavá obluda, jež pohlcuje a ničí všechny hodnoty křesťanské. Tento duch nezpůsobil nikde tak nedozírné škody a nikde nevznikly po něm tak hrozné katastrofy jako v oblasti svaté, dětinné, katolické víry.

Pýcha moderního člověka napadla nejbrutálněji křesťanskou víru, poněvadž víra, pokorný souhlas s pravdami vyššího řádu, stojí nejblíže v cestě velikášskému přeceňování sebe.

Poněvadž se tolik rozmohl duch pýchy, zeslábl duch víry a zavládla skepse a nevěra . . .

Co je to svatá víra? Co je to víra vůbec?

Víra je souhlas s něčím nejasným nebo neznámým pro autoritu druhého. Kdo druhému věří, uznává:

a) že sám něco neví, co ví druhý,

b) že druhý je hoden, aby mu bylo uvěřeno, aby bylo přijato jeho tvrzení. Čím větší má kdo autoritu, čím je pravdomluvnější a neomylnější, tím více zaslouží víry. Naopak zase čím lehkomyslněji kdo věří

druhému bez rozumného důvodu, tím většího zaslouží pokárání a odsouzení.

Na takové lidské víře je založen vzájemný styk lidí a skoro všechny společenské vztahy, o takovou víru se opírají i jednotlivé vědy, vyjma ony, které budují své závěry na vnitřní evidenci nebo na bezprostřední zkušenosti.

Co je víra bohovědná?

Pojem víry theologické je odvozen od pojmu víry lidské, přirozené.

Svatý sněm vatikánský vypracoval klasický výměr bohovědné, nadpřirozené víry. „Církev katolická vyznává ... že tato víra ... je nadpřirozená ctnost, kterou vnuknutím a pomocí milosti Boží věříme v pravdivost věcí zjevených ne pro vnitřní jejich zřejmost, poznanou přirozeným světlem rozumu, nýbrž pro autoritu samého zjevujícího Boha, jenž nemůže ani se mýlit ani klamat." (Denz. 1789.)

K úkonu víry přispívají dvě mohutnosti duše, rozum a vůle. Ani jedna ani druhá nejsou samy o sobě s to vzbuditi skutečnou nadpřirozenou víru. A i když se pak spolu spojí, potřebují třetího neprominutelného činitele, nadpřirozené úkonné milosti.

Podstatně je víra úkonem rozumu. Rozum poznává a uznává pravdy, jež nám Bůh zjevil skrze své tlumočníky, patriarchy a proroky, naposledy pak skrze svého jednorozeného Syna.

Ve chvíli, kdy člověk dostává od Boha nadpřirozenou víru, je odhrnuta před jeho zrakem clona tajemství a je mu dovoleno poznávati to, co znáti a viděti je výhradním právem Boha, k čemu se nedopracuje nikdy celé rozumné tvorstvo, byť by spojilo všechny své síly k takovému titánskému úkonu. Věrou dává Bůh duši takřka nový zrak, nový smysl pro tajemství Boží. Když jí propůjčil skrze milost posvěcující jaksi své božské bytí, propůjčuje jí v svaté víře vlastní svůj pohled. Věřící duše dívá se pak na Boha, na sebe a na svět tímtéž pohledem jako Bůh, má o všem podobný soud jako Bůh. (Srv. Scheeben, Die Herrlichkeiten III., 4.)

Avšak rozumové přesvědčení o nutnosti víry, o krásе víry, o ceně a o štěstí víry není ještě víra, podobně jako přesvědčení o nutnosti poslušnosti není ještě poslušnost. Člověk může připustit krásu, vznešenost a svatost víry a zároveň nevěřiti. Takoví lidé „snad uznají, že katolické náboženství je vznešené a velebné. Snad jsou dojati jeho moudrostí. Snad se obdivují jeho přiměřenosti pro lidskou přirozenost. Snad jsou získáni jeho jemným sympatickým zjevem. Snad stojí s uctivým ostychem před jeho uceleností a jednotou. Avšak vzdáti se tomuto náboženství, to je něco jiného. Zvoliti je za svůj úděl, zvolati se šťastnou Moabitkou: „Kamkoli půjdeš ty, půjdu i já, a kde budeš bydliti ty, budu bydliti i já. Tvůj lid je mým lidem a tvůj Bůh mým Bohem" - to je řeč víry. Člověk má snad úctu, snad velebí - a přece nemá nejmenší chuti poslouchati, nemá nejmenší potuchy o vyznání víry" (Newman-Przywara, Glauben).

Souhlas víry není výhradním dílem rozumu jako při sylogistickém závěru, jako při uznání zřejmé pravdy. Příčinou víry je rozkaz vůle, posílené milostí Boží, je poslušnost k Bohu.

Kdo věří, uznává něco, co nevidí, čeho se sám nedomyslí, co sám nepochopí. Uznává to, poněvadž to praví Bůh a to ne sám bezprostředně, nýbrž hlasem svých vyslanců a tlumočníků. Víra je souhlas k slovu člověka, ne pokud jest člověk, nýbrž pokud má poslání mluviti jako prorok, jako zástupce Boží. Ale takovému slovu neuvěří rozum, když mu vůle neporučí. A vůle mu neporučí, když nechce věřiti. Poslušnost je z chtění poslušnosti a víra je z chtění, z rozhodnutí uvěřiti.

^ Jak dí krásně geniální Newman, nežli se stane člověk katolíkem, víra je velmi odvážným činem. Člověk sice ví, že je pravda, co chce věřiti, ale nevidí této pravdivosti. Potom však je víra darem a odměnou a štěstím ...

Čím jasnější je rozum, tím hlubší je poznání pravd svaté víry, tím více vnějších důvodů pro ni, a také snad lepší a přesvědčivější jejich výklad a obrana.

Ale pro naši osobnost má mnohem větší důležitost ve víře prvek snahový - vůle věřiti. Velikost, síla a požehnání svaté víry není tak v spekulaci, nýbrž v přesvědčení. Víra je souhlas. Souhlas je pak tím pevnější, čím silnější a energičtější je vůle, čím rázněji a neodvolatelněji poručí rozumu uznati zjevení Boží se všemi důsledky.

K veliké víře není třeba velikých teorií, velikých studií a mnoha vědomostí. Třeba však veliké odvahy a veliké lásky. Do nebe vede jediná cesta. Tou cestou není přemýšlení o nebi a nazírání na blaženost nebe ani vroucí blažené city. Jedinou touto cestou je účinná touha po nebi, víra v nebe, která pracuje skrze lásku . . .

Žádá se od nás katolíků, abychom byli lidmi silné víry, chceme-li vykonati něco pro království Boží. Právem. Lidé víry vynikají titánskou silou ducha a vůle. Neznají překážek. Přivlastnili si jaksi všemohoucnost Boží.

Sv. Lev Veliký praví, že víra je životní silou velikých duší (ML 44, 282). Víra a síla křesťana jsou věci souvztažné. Jest třeba velké viry k výchově velkých duší a velkých duší k vzbuzení veliké víry.

Veliká víra se však dá vypěstovati s milostí Boží i z malých začátků v nepřekonatelnou moc duše. Prohlubujme svoji víru vzděláváním a studiem, ale především posilujme svoji víru sílením vůle, ráznou aplikací pravd víry na skutečný život. Neboť teprve životem podle víry nabývá naše víra života a duše. Jinak zůstává zakopanou, neužitečnou hřivnou v rumišti tělesných a duševních prací.

A třeba se modlit o svatou víru. Čisté srdce a hluboká zbožnost otvírají nejvíce obzory víry. „Více světla o věčných pravdách dá čisté srdce než nejbystřejší rozum. Upřímná zbožnost spojená s vážnou snahou o ctnost přivádí prostého člověka Bohu blíže než učence jeho věda." (Scheeben.)

Často se stává, že bytosti, které se milovaly vášnivým nadšením, odlučují se od sebe v lhostejnosti anebo v nenávisti. Nadšení jevilo na začátku s obou stran tutéž prudkost a totéž omámení. Dar se zdál být dokonalý, protože radost byla stejná.

Brzo se objevila různá úroveň, která na jedné straně působila nutnost úsilí a na druhé straně únavu, odcizení, vzpouru vyvolávajíc neklid, žárlivost a hněv.

Není nic smutnějšího než tyto konflikty, ve kterých se srážejí bytosti dosud spojené hmotnými svazky, které ale poznají, že jsou si cizí. Očekávali Nekonečné jeden od druhého, opíjejíce se oslaveným obrazem, jejž jeden vysílá druhému o sobě, a když pak jeden druhého se nabyl, zabilo to lásku.

Duše rozbila s hrozným vzepětím pouta, jež ho okouzlovala tělesným leskem, a hledá únik, jenž bude pravděpodobně jen ještě tvrdším otroctvím.

Nemůžem se opravdu spojiti s nějakou bytostí, než když ji osvobodíme od hranic jejích i našich, když jí otevřeme nekonečný prostor lásky, jež jej pudí, aby se předstihovala sama ustavičně, protože jest nemožné, abychom našli sami sebe, aniž bychom se ztratili sami před tajuplnou Přítomností, která jest světlem duše.

Duch vlastnictví činí vše neprůhledným a nejkrásnější dary nemohou zářiti v bytosti, která se zazdí v sobě. Řekli bychom, že život netryská opravdu než pod způsobou sdílnosti, v podobě daru, jenž na každém kroku obnovuje své nadšení a že v každé bytosti stupeň otevření se znamená také stupeň osobnosti.

To osvětluje nejhlubším způsobem křesťanskou nauku o Trojici, jež tvrdí, že v Bohu jsou tři osoby podstatně vztažné vzájemně, jež vyvstávají z bytnosti Boží jako tajené póly věčné výměny. Každá osoba Boží nepřisvojuje si život Boží leč ve vztahu ke dvěma ostatním, jakýmsi vzruchem, jenž činí

z každé osoby živý vztah v nekonečném otevření věčného vytržení: jako pták, jenž je jenom letem.

Poznání a láska, bez nichž nemožno chápati duchovní život, nabývají tu nejvyšší průzračnosti v nevýslovné plodnosti, jež vylučuje každé svinutí se kolem sebe. Poznání jest v Otci věčné plození Syna a v Synu věčné vyjádření Otce. Milovati jest v Otci a v Synu nevýslovné vydechování Ducha a v Duchu nevýslovné tíhnutí k Otci a k Synu, z nichž vychází.

Jak najiti sebemenší sobectví tam, kde to, co tvoří já, jest tíhnutím ke druhému, tam, kde osoba jest čistý vztah a živá vzájemnost? Nejsme tu na opačném břehu onoho držení, které trýzní lásku lidskou a které míchá tolik stínů do hledání ducha? Nejsme tu u pramene oné Chudoby, která jest blahoslavena v evangeliu?

Jistě není to chudoba, která je bídou, naloženou příšerně na tolik bytostí sobectvím a nesvědomitostí, nýbrž je to Chudoba vnitřní, kterou se člověk zbavuje sebe sama svobodně, aby učinil z celé své osobnosti živý dar. Chudoba v duchu svatého Františka, jenž si zvolil za svou nevěstu Chudoba, která jest Láskou.

Oheň, s jakým Chudáček Boží vyžadoval od svých a od sebe samého hmotné vzdání se všeho, byl jen obrazem božské vášně, která spalovala jeho srdce pro tajemnou snoubenku, kterou přijal z rukou umírajícího Krista. Chudoba byla živá v jeho očích a když jí dal cele své srdce, bylo to proto zajisté, že měla pro něho podobu samého Boha.

Zjevení knihy Exodu „Já jsem, který jsem" se naplňuje zjevením v evangeliu, které shrnuje prvá epištola svatého Jana ve slovech: Pro nás, my jsme poznali lásku, kterou měl Bůh pro nás, a my jsme jí -uvěřili; neboť Bůh jest láska. Nesmírná svatost září v trojím ohništi vzájemnosti, o něž se opírá, v němž jest veškerý vzruch jeho života.

Jeho nevýslovné poklady jsou poklady lásky, bohatství daru, bohatství Chudoby, a dají-li se sloučiti tato dvě slova bohatství Chudoby, takové, že je mož-

né tušiti průzračnou vznešenost těch všech, kteří pochopili, jak jest pravá láska neodlučitelná od ducha Chudoby.

Není to náhodou, že Kristus začal kázáni na hoře tímto blahoslavenstvím: Blahoslavení chudí v duchu, neboť jejich jest království nebeské. Nemohl postaviti království lásky, které přišel založiti, na ničem jiném nežli na tomto dobrovolném zřeknutí se celé naší bytosti vnitřně osvobozené. Jisté jest, že nikdy nedosáhneme onoho tajemného vzdání se života nejsvětější Trojice, této ryzosti věčného světla, které jest v Synu, jako zář slávy Otcovy, jíž je celý Syn.

Naše osobnost jest celek o sobě, již denní výcvik má stále více otvírati, ale jež se nikdy nemůže státi touto osobní vzájemností, tímto čistým vzruchem ke druhému, jenž jest vším v božských osobách, jež se odlišují od sebe v naprosté totožnosti téhož bytí a jednoho života.

A snad je to právě toto schoulení se kolem nás, tato neprůhlednost, vše to, co v nás zůstane z nutného vlastnictví, co nám bude na věky brániti, abychom nepochopili až do dna nekonečnou průhlednost Bytí, v němž osobní život jest celým vzruchem, vytržením a čistým darem.

Ale přece jest tento život naším životem v míře, v jaké odpovídá naše srdce mlčelivým výzvám milovaného Hosta duše a naše svrchovaná vznešenost znamená být účastna tohoto božského společenství.

Nevíte, praví svatý Pavel, že jste chrámem Božím a že Duch Boží přebývá ve vás?

Tajemství tří Osob, jež jest dokonalým životem Ducha v jeho věčném tryskání, třebaže nás nekonečně převyšuje, přece se v nás stále naplňuje, dávajíc všem duším, které se vzdávají jeho Přítomnosti, ten jeden domov, jenž působí, že jsou jakoby doma jedni v druhých.

Láska jest zachráněna a může si slibovati Nekonečné a zavázati se pro věčnost. Naši drazí, kteří usnuli spánkem pokoje, žijí v Bohu a Bůh žije v nás, když jsme otevřeni svým svědomím veškerému svět-

lu. Jejich duše nemohou býti méně v nás než jsou duše živých. Obcování mezi nimi a námi může pokračovati věčně v jediném Slovu, v němž jest celý život.

Může nám v tomto světle zůstati jediná bytost cizí? Odvážíme se ještě mluviti o druhých jako by byli mimo nás, když prosil Kristus Otce ve své poslední modlitbě: Aby všichni byli jedno, jako já a ty, jedno jsme? Není více Žida ni Reka, píše svatý Pavel ke Galatským, ani svobodný ani otrok, ani žena ani muž; vy všichni jste vskutku Jedno v Kristu Ježíši.

V této jednotě nabývá láska svého pravého významu, ne tato láska, která hází chudákovi drobty své hojnosti, ani ta, která se sklání k „třídám vyděděným", aniž by cítila jako osobní svou urážku, sociální stav, který činí trvalou takovou existenci. Ale pravá láska ztotožňuje se s každou bytostí v Bohu, jenž ji miluje a přebývá v ní; s každou bytostí, protože všichni byli svěřeni naší něze jako naše děti. Naše rodina jest tak velká jako svět, zcela ve smyslu slova katolický, jež chce říci všeobecný.

V každé provincii a v každém městě, pravil jeden mučedník, mám v Bohu děti.

Uskutečníme aspoň něco z této božské plodnosti, očisťujíce srdce naše na ohništi Božské Chudoby, ve věčné vzájemnosti Otce a Syna i Ducha svatého.

němec z **ROKU 1934**

JAROSLAV DURYCH

Mám právě v rukou Horalíkovu knížku o svatém Konrádu z Parzhamu, která nedávno vyšla ve sbírce „Vítězové", prohlížím ji, listuji a náhle v poslední kapitole se dočítám, že tento kapucínský fráter byl v Římě prohlášen za svatého v předvečer velikých svátků letnic dne 19. května 1934. To mnou trhlo a litoval jsem, že nemohu jiti do nějaké veliké knihovny a vypůjčiti si svazky různých novin z toho roku, abych si srovnal události, projevy, řeči, aféry a zlosti různých znamenitých osob a společností tohoto světa s tímto aktem Církve. Jistě také v tom měsíci a snad

právě toho dne se na mnohých místech Evropy a zvláště v Německu křičelo před radiovými vysilači, až přeskakoval hlas a až posluchači na několik set kilometrů mohli slyšeti sípot a funění a všecky vedlejší zvuky mluvidel, překrvených hodinovým řvaním k desititisícovým zástupům, a mohli cítiti napětí vzteku, vášně a zloby a vzdutí zuřivosti a pomstychtivosti; a jistě též mohli slyšeti zase jiné projevy, znějící jako třeskot kulometu, pronášené hlasem, který chtěl fackovati celý svět; a jistě mohli slyšeti i repliky odpovídajících z jiných států se všemi příznaky vlastností zase jinak odporných a protivných a nesnesitelných. Snad by to stálo za to, aby to někdo vyhledal a srovnal časově s tím, jak se právě v těch dnech a hodinách konaly v Římě přípravy k svatořečení mlčenlivého frátera kapucínského. Bylo by to srovnání na výsost zajímavé a ukázalo by jistě, jak směšná je veškerá pýcha tohoto světa před Bohem a jak ti, kteří se zdají prvními, jsou vlastně posledními, a ti, kteří byli posledními, stávají se prvními. Koho pak zajisté by napadlo srovnávati nějakého ubohého kapucínského bratra vrátného v nějakém zapadlém německém městě, který nadto zemřel již někdy roku 1894, tedy čtyřicet let před touto kanonisací, s takovými dnešními džingischány a césary, kterým uctivě a v pozoru naslouchá padesát milionů, sto milionů, sto padesát milionů lidí! Jistě by se to zdálo směšno. Před těmi se svět zajisté bud' koří, nebo se třese, nebo se bázlivě radí, na kterou stranu uhnouti před jejich kanóny, jedovatými plyny a leteckými pumami - a tady takový nějaký kapucínský fráter, ani ne kněz, nýbrž jen laik, nestudovaný, který byl pouze vrátným! A hle, Církev, jako by jí starou bačkoru záleželo na vkusu, zálibách a potřebách těch mocných, těch slavných, těch strašlivých osob tohoto věku, vybírá si právě tohoto frátera, který se vyznačoval svou tichostí a mlčenlivostí, jako by tak ukazovala jeho národu a celému světu, že všechen ten řev před zástupy i všechen ten řev zástupů je vlastně jen řev kněží a ctitelů Bálových a že všichni ti řvoucí by

udělali lépe, kdyby mlčeli a následovali tohoto kapucínského frátera.

Historii před Bohem nedělají vladaři, nýbrž svatí. Takový den, jako 19. květen 1934, je proto nesmírně důležitý jak v dějinách světa, tak zvláště v dějinách německého národa. Toho dne dostal německý národ světce. Co by měl chtíti více? Je to snad málo? Je to zajisté to největší, co může národ dostati. Toho dne byl jeden Němec prohlášen za svatého a Duch svatý zajisté dobře věděl, koho si právě pro ten čas vyvoliti. Duch svatý takto zřejmě ukázal světu, jaká má býti pravá tvář německého národa, ta tvář, která je k obrazu Božímu, ta tvář, kterou má světec.

Ale aby si nemyslil nikdo, že to snad platí jen o Němcích a pro Němce, nutno připomenouti, že není německých svatých, českých svatých, italských svatých atd., neboť jsou jen svatí katoličtí, každý pro celou Církev a pro všechny národy, a to, co Duch svatý ukázal, nechtěl ukázati jen Němcům, nýbrž všem národům a tedy i nám. Abychom totiž věděli, kde máme hledati velikost a slávu, a kde jí nehledati. Abychom opět se učili rozeznávati velikost pravou od nepravé, skutečnost od zdání, pravdu od bludu. Že o spravedlnosti věčné nerozhoduje křik a síla a miliony a desítky milionů lidí, nýbrž toliko Bůh, který se nedá přehlasovati, ani zastrašiti, ani přemoci. A tento příklad nám ukazuje, jak slabý, chudý a opuštěný vítězí s pomocí Boží nad celým světem a nad horami jeho pýchy.

zdRoje duchovního životA

P. PROKOP ŠVACH O. P.

Sledovali jsme v minulém ročníku theologickou nauku svatého Pavla spíše po stránce dogmatické. U sv. Pavla však není toto rozdělení, nýbrž u něho prostě dogma značí nejen poznání, nýbrž též zároveň život duše. Proto s naukou o Bohu, o vykoupení, o ospravedlnění podává v těchže textech vybídky ke křesťanskému životu z těchto pravd, jež nezasahují jen oblast rozumu, nýbrž proudí do duše, stávají se

jejími duchovními hodnotami. Je to konečně jen pokračování v učitelské metodě Krista, jenž přišel osvítit mysl, ale zdůrazňoval, aby tyto pravdy vešly v život každého, kdo chce jiti za ním. Přišel, aby měli život, a to hojněji.

Zatím co z věrouky svatého Pavla je přece možno učiniti jakousi synthesu, mravouka naopak se nejčastěji omezuje na určitá pravidla, vinoucí se jeho listy, jako zvolání a výkřiky, někdy monotonně za sebou jdoucí. Po nejtěžších úvahách o potřebě ospravedlnění, o vykoupení a hříchu dovede hned vložit poučení pro život křesťanů. A tak snadno uniká jeho nauka o duchovním životě, když není soustavně podána z jeho listů.

Jako vůdčí myšlenky listů svatého Pavla jsou vznešené ideje o Bohu, o vykoupení, o ospravedlnění. A tak také v mravouce se odrážejí tyto myšlenky. Nový člověk podle obrazu Ježíše Krista je vykoupen z hříchu a je osvobozen od židovského zákona. Všichni potřebují vykoupení Ježíše Krista. Křesťan tedy je svobodným synem Božím, je vyňat z otroctví hříchu i zákona. Židovský zákon nemohl dát člověku ani plné svobody jako dítka Božího, ani mu nemohl pomoci v jeho bídě. I když se Izraelita považoval za dítko Boží, bylo to více ve smyslu kolektivním, pokud celý národ byl dítkem Božím, zatím co synovství Boží u křesťana se vztahuje na každého jednotlivce, který je vštípen na Krista. Otroctví hříchu ve smyslu pohanském, otroctví zákonu, jako bylo u Židů, to vše již neexistuje u křesťana, vykoupeného Kristem z otroctví hříchu i litery zákona.

Hlavní tedy důsledek z vykoupení je svoboda dítek Božích. Ne ovšem tak, že křesťan je prost veškerých závazků. Sám to již napřed zdůrazňuje, že tuto svobodu nemyslí jako nevázanost, naopak tím větší odklon od všeho nízkého a zlého. Osvobození od zákona nedává volnost ke konání zla, neboť to by bylo upadnutí ještě do většího otroctví. „Co tedy? Máme snad hřešiti, poněvadž nejsme pod zákonem, nýbrž pod milostí? Nikoliv. Nevíte-li, že jste služebníky to-

ho, komu se oddáváte za služebníky k poslušnosti, koho posloucháte, buďto služebníky hříchu ke smrti nebo poslušnosti k spravedlnosti." (Rím. 6, 15-17.) *Život* křesťana je tedy život svobodného člověka pod milostí, člověka vybaveného z hříchu i zákona. Proto on je služebníkem jedině Boha a všeho, co je dobrého, krásného. Tuto svobodu dítek Božích nejlépe ukazuje, když píše Apoštol národů: „Konečně, bratří, co je pravdivé, co důstojné, co spravedlivé, co čisté, co milé, co dobré pověsti, všechno, co je ctnostné, co chvalitebné, to zamýšlejte." (Filip. 4, 8.)

Tak jako největší ponížení a otroctví je býti zaprodán hříchu, jako největším darem je býti z něho vykoupen, tak také největším dobrodiním a štěstím pro člověka je býti spojen co nejúžeji s Bohem, a to v milosti, rozlité do srdcí skrze Ducha svatého. A to je smysl celého duchovního života křesťana, co největší přiblížení k Bohu, zdroji dobra a pravdy. Tak také nejlépe poznáme smysl tajemství nejsvětější Trojice, jak se projevuje u svatého Pavla. Ne jako suché pojednání, nýbrž jako intimní život duše s Bohem v nadpřirozeném smyslu. To jsou zde právě zdroje duchovního života křesťana: Bůh přebývající v duši milostí. Ona úžasná slova Kristova: ,,Miluje-li kdo mne, slovo mé bude zachovávati, a Otec můj ho bude milovati, i přijdeme k němu a příbytek si učiníme u něho" (Jan 14, 23.), se takřka proplétají naukou svatého Pavla o poměru duše k Bohu. I v listech tohoto apoštola je tak často řeč o přebývání Boha v duši a jak duše má zase žít ve spojení s Bohem v ní přítomným tajemným způsobem milosti.Tak jako se tajemství nejsvětější Trojice jeví jako největší ve zjevení Nového zákona, protože se vztahuje na samu povahu Boží, tak také v duchovním životě se musí projevovat vztah k tomuto tajemství jako nejdůležitější a nejživotnější.

U sv. Pavla můžeme opravdu poměr duše k Bohu shrnout na její vztahy k třem Božským Osobám: vztah synovství vzhledem k Otci, poměr posvěcení

vzhledem k Duchu svatému a vztah mystické totožnosti s Ježíšem Kristem.[1]

Vykoupením a ospravedlněním, jehož se stává člověk účastným křtem, se usměrňuje též poměr duše k Bohu. Jako je první božská Osoba skutečným Otcem Ježíši Kristu, tak též se rozšiřuje tento poměr na každou duši v milosti, ovšem ve smyslu adoptivním. To tak často zdůrazňuje svatý Pavel, že Bůh je naším Otcem. Plyne to právě z toho adoptivního synovství Božího. Jak často se opakuje tato myšlenka: „Milost vám a pokoj od Boha, Otce našeho!" (Na příklad Rím. i, 7; I. Kor. 13.) „Nepřijali jste ducha služebnosti, abyste se zase strachovali, nýbrž přijali jste ducha synovství, ve kterém voláme Abba, Otče." (Rím. 8, 15.) Byli jsme předurčeni k tomuto adoptivnímu synovství Bohem skrze Ježíše Krista (Efes. 1,5):,,... jeden jest Bůh a Otec všech, jenž je nade všemi a skrze všechny a ve všech nás." (Efes. 4, 6.) A vyzývá Apoštol, abychom dospěli k veškerému bohatství plného porozumění, k úplnému poznání tajemství Boha Otce a Krista Ježíše. (Kolos. 2, 2.) Tento poměr duše k Bohu, jak jej ukazuje svatý Pavel, není nic jiného, nežli uskutečněním myšlenky, kterou Kristus zjevil o Bohu, v modlitbě Otčenáš.

Vztah duše k Ježíši Kristu je vyjádřen mnoha způsoby v listech svatého Pavla. Na několika místech je známa ona myšlenka o mystickém těle Kristově, kdy se má duše v poměru ke Kristu, jako jeden z článků a údů duchovního organismu, kde hlavou je Kristus. To je spíše s hlediska sociálně duchovního. Jiné vztahy, řekli bychom osobní nebo soukromé, jsou zdůrazňovány na mnoha místech v tom smyslu, že duše má takřka splynouti s Kristem, že má žiti více v ní On. Nejčastěji nazývá Ježíše Krista Pánem naším. (Na př. Řím. 1, 7; I. Kor. 1, 3; Galat. 1, 3.) Ale přesto je těžko najiti výrazy intimnějšího poměru, než jaký chce svatý Pavel vzhledem ke Kristu. V něm máme všechno, s ním je třeba činiti všechno, skrze něho máme za vše Bohu děkovati. On je naším

1 *Prat F.:* La théologie de Saint Paul, 2. část, str. 386.

Vykupitelem, on je naším přímluvčím. S ním je duše tak úzce spjata, že nic na světě ji nemůže od něho odděliti. „Kdo nás odloučí od lásky Kristovy?" tak mohl vítězně volat, jsa si vědom, že nic ho od něho nemůže odloučiti. (Řím. 8, 35.) Je si vědom, že není již žádného zavržení pro ty, kdož žijí v Kristu Ježíši podle jeho vůle. (Rím. 8, x.) Tak často zdůrazňuje podobnost s ním ve všem. On sám dal příklad, když mohl napsati: „S Kristem jsem ukřižován; žiji pak již nikoli já, nýbrž žije ve mně Kristus." (Galat. 2, 20.)

Neméně vroucí a důvěrný poměr má míti duše k Duchu svatému. Lidově řečeno, mohli bychom svatého Pavla zařadit mezi největší ctitele Ducha svatého. Duch sv. zaujímá v jeho theologii zcela zvláštní místo, a to hlavně tam, kde popisuje tajemný život duše, ponořené v Bohu. Je těžko vyjádřiti tyto vztahy, jaké má Duch svatý k duši spravedlivého, protože jsou to vztahy nejvnitřnější a nejtajemnější. Duch svatý je tak blízko duši, že se za ni modlí, že za ni jedná, že jí vydává svědectví o jejím synovství Božím. (Rím. 8, 16.) On je posvětitelem duše, jemu se připisuje rozlití lásky Boží v srdcích lidských; „Láska Boží vylita je v našich srdcích skrze Ducha svatého, kterýž nám byl dán." (Rím. 5, 5.) Duch svatý vede duši, stává se jejím učitelem: Vždyť všichni ti, kteří jsou vedeni Duchem Božím, jsou synové Boží." (Rím. 8, 14.) Odtud také vyplývají veliké povinnosti duše k Duchu svatému, aby jej neuhášela (I. Thes. 5, 19), aby neničila jeho chrámu, jejž má Duch svatý v ní. (I. Kor. 3, 16, 17.)

To jsou nástiny zdrojů, odkud Vyvěrá křesťanský duchovní život podle nauky svatého Pavla. Je to život účasti na Boží přirozenosti, je to vědomí a uznání přítomnosti nejsvětější Trojice v duši a proto také důvěrné prožívání této přítomnosti Boží. To jsou zdroje základní a největší křesťanské zbožnosti. Zde dogma je život a největší dogma je též nejbohatším pramenem života duše. Zde je základ všeho, odtud musí vycházet všechna velikost duše a její činnost.

Toto prožívání života Božího účastí na božské přirozenosti je počátek života věčného ... Ani by se tomu nechtělo věřit, tak veliké se zdá toto mystérium, a přece je to základ nauky evangelia a tedy smysl křesťanství. A čím více duše prožívá tuto přítomnost Boží sama v sobě, tím více se blíží původní křesťanské zbožnosti.

stupňové modlitby

P. ANT. ČALA O. P.

Přinášení eucharistické oběti vyžaduje přípravy, neboť se svatými věcmi se musí jednati svatě. Celý život kněze má býti přípravou k přesvaté oběti. Ale kromě této vzdálené přípravy je třeba ještě bližšího soustředění, když má býti sloužena mše svatá. Je třeba očistit se ode všeho pozemského, je třeba přijiti k oltáři se srdcem čistým, neposkvrněným.

To je smysl stupňových modliteb, které jsou bezprostřední přípravou ke mši svaté. Původně tato bezprostřední příprava byla ponechána soukromé zbožnosti jednotlivců. Ačkoli nynější stupňové modlitby pocházejí teprve ze středověku, přece podobná příprava ke mši svaté byla konána už od dob Kristových. Už Didache (z konce I. století) napomíná věřící: „V den Páně se shromážděte, lámejte chléb a slavte Eucharistii; *napřed vsak vyznávejte své hříchy, aby vaše obět byla svatá."* (14, 1.) Podrobnější popis tohoto obřadu nacházíme až v 7. století. Církev až do 9. století nic nepředpisuje o tom, jaké přípravné modlitby, kdy a kde mají býti konány. Kněz se je modlil buď při oblékání posvátných rouch nebo cestou k oltáři. Ačkoli tyto modlitby bývaly velmi různé, přece v podstatě byly vždy stejné; vždy vyjadřovaly důvěru v Boha, pokorné vyznání chyb a upřímnou lítost; všechny pak byly seskupeny kolem Confiteor, k němuž připravovaly anebo jež doplňovaly.

V římské liturgii stupňové modlitby nyní obsahují: znamení kříže, *Introibo* a žalm *Judica, Confiteor* a vzývání, jímž končí toto všeobecné vyznání hříchů;

pak dvě modlitby: *Aufer a nobis* a *Oremus te* při výstupu k oltáři.

Znamení kříže. - Není bez důvodu, že mše svatá začíná znamením kříže. Neboť tento veliký liturgický úkon, který je středem a sluncem celého náboženského života, je vlastně obnovou oné krvavé oběti, která byla přinesena na dřevě kříže na Kalvarii. Tímto znamením se tedy má naznačiti, že eucharistická oběť je totožná s obětí kříže.

Slovy *Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen,* jež při tom kněz pronáší, prohlašuje všem věřícím, že bude obnovovat oběť Ježíše Krista, a to mocí Ježíše Krista a ke slávě celé nejsvětější Trojice.

Znamení kříže zde má také hluboký symbolický význam: Když sestupuje ruka s čela pod prsa, naznačuje se tím, že Kristus pro naši spásu sestoupil s nebe na zemi; a když se ruka pohybuje z leva do prava, naznačuje se tím, že Kristus nás svou smrtí na kříži vykoupil, z levice, z místa zavržení, nás přenesl na pravici, do věčné slávy.

Znamení kříže má posvětit všechny naše myšlenky, naznačené čelem, všechny naše tužby, naznačené hrudí, a všechny naše skutky, naznačené pravicí, jež činí toto posvátné znamení.

Zalm 42. (Judica me). - Když si kněz znamením kříže uvědomil, jak velký úkon má nyní konat, hned si umiňuje, že chce přinášeti nejsvětější Oběť hodně a důstojně. A tento svůj úmysl vyjadřuje žalmem 42., zasazeným do antifony:

Vstoupím k oltáři Božímu,
před Boha, jenž je původcem radosti mé od mladosti mojí.

Kněz přistupuje k oltáři, bude se stýkati s nejvyšším Pánem a nejsvětějším Bohem. Jeho duše bude tímto stykem povznesena, přetvořena a omlazena. Když si však uvědomí, jak nesmírná je velebnost Boží, když pomyslí, jak vznešenou funkci má nyní konat, cítí svou vlastní nehodnost a slabost, cítí, že je dosud starým člověkem, člověkem hříšným a těles-

ným, že dosud neodumřel tomu, co ho stále zdržuje na cestě k Bohu a co jej strhuje ke hříchu. Proto volá s žalmistou: „Judica me Deus . . . Zjednej mi právo, Bože." Střídavě se modlí žalm 42. s ministranty, kteří jsou vlastně zástupci všech přítomných. Proto podobnými myšlenkami mají býti proniknuti také všichni věřící, kteří se súčastní mše svaté, neboť i oni přinášejí eucharistickou oběť spolu s knězem, i oni jsou kněžími, ovšem svým způsobem, jak bylo dříve vyloženo.

Žalm 42., přetvořený v dialog mezi knězem a věřícími, velmi vhodně vyjadřuje různé city, jež se střídají v srdci kněze i lidu; vyjadřuje hned radostnou důvěru, hned bolestnou touhu, hned pokornou bázeň, hned svatou oddanost, hned hlubokou bolest, a hned zase zářivou radost.

K. *Zjednej mi právo, Bože, a rozhodni při mou proti bezbožnému lidu; od člověka nespravedlivého a lstivého vysvobod mne.*

M. *Nebot tys, Bože, síla má! Proč mne zapuzuješ, a proč smuten chodím, když mne souží nepřítel?*

K. *Sešli světlo své a pravdu svou; ty mne povedou a dovedou ke svaté hoře tvé a do stánků tvých.*

M. *I vstoupím k oltáři Božímu; před Boha, jenž je původcem radosti mé od mladosti mojí.*

K. *Oslavovati tě budu na citeře, Bože, Bože můj. Proč se rmoutíš, duše má, a proč mne znepokojuješ?*

M. *Doufej v Boha, nebot opět budu jej oslavovati - Spasitele svého a Boha svého.*

Tento žalm vyjadřuje touhu žalmistovu po svatyni Hospodinově. Žalmista, vypuzený z Jerusalema, soužen svými nepřáteli, touží po návratu do svatyně a s důvěrou očekává, že vstoupí k oltáři Božímu a přinese Bohu oběť.

A podobně kněz i věřící lid přes svou nehodnost doufají v Pána, který jest jejich silou, jejicíh světlem, jejich radostí. Doufají, že On je přivede do svatyně, k oltáři Božímu, k mystické Kalvarii. Smutek a neklid se stále ozývá v duši, ale důvěra převládá. Důvěra v Boží dobrotu a milosrdenství. . .

Konečně tato důvěra propuká ve chvalořečení: *Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jakož bylo na počátku i nyní i vždycky, a na věky věkův. Amen.* Těmito slovy kněz s celou křesťanskou obcí vyznává tajemství nejsvětější Trojice, vzdává jí hold a projevuje úctu pokorným skloněním hlavy.

Confiteor (Všeobecné vyznání hříchů). - Hlavní část stupňových modliteb jest všeobecné vyznání hříchů, jež koná napřed kněz a pak všechen shromážděný lid.

Člověk není nikdy dosti čistý před nekonečnou čistotou Boží. Proto napřed kněz, hluboce skloněn před stupni oltáře, pokorně vyznává své chyby, zkroušeně jich lituje a prosí za odpuštění. Jen ten, kdo má srdce čisté, může přinášeti oběť Bohu příjemnou. Kněz je zástupcem Ježíše Krista, velekněze svatého, nevinného, neposkvrněného, odděleného od hříšníků (Žid. 7, 26). Proto je třeba, aby byl čistý a svatý. Přesto, že se pečlivě připravoval k nejsvětější oběti, přece nyní cítí, že není ještě tak čistý a svatý, jak by to vyžadoval onen vrcholný úkon, k němuž se nyní chystá. Proto je třeba, aby se ještě více očistil Hluboce se tedy sklání a pokorně vyznává veřejně své hříchy svému Tvůrci i všemu tvorstvu. _

To jest ono Confiteor, jež ve své nynější formě pochází ze 14. století. Jím se kněz veřejně vyznává nejen před Bohem, nýbrž i přede všemi nebešťany a před celou křesťanskou obcí, shromážděnou v chrámě.

Pak uvádí, jak zhřešil: myšlením, řečí, skutkem. A dodává, že jest odpovědný za své hříchy, protože se jich dopustil vědomě a dobrovolně. Proto se třikrát bije v prsa, aby naznačil svou vinu, a zároveň aby se vyburcoval ze svého poblouzení a obrátil se celým srdcem k Bohu.

Potom touží, aby mu byly odpuštěny jeho chyby, a proto všechny nebešťany i přítomné věřící, jimž už vyznal svou vinu, úpěnlivě prosí o přímluvu u Boha:

Vyznávám se Bohu všemohoucímu, blahoslavené

Marii, vždy Panně, svatému Michaeli archandělu, svatému Janu Křtiteli, svatým apoštolům Petru a Pavlu, všem svatým a vám, bratří, že jsem zhřešil převelice, myšlením, slovy a skutky - svou vinou, svou vinou, svou převelikou vinou! Proto prosím blahoslavenou Marii, vždy Pannu, svatého Michaela Archanděla, svatého Jana Křtitele, svaté apoštoly Petra a Pavla, všecky svaté a vás, bratří, orodujte za mne u Pána, Boha našeho.

Z tohoto vyznání kněze se mohou věřící ucítí, že i kněz je člověk, že i kněz je slabý a křehký tvor. A proto se budou varovati neplodného posuzování kněží. Spíše se budou snažiti pomáhati kněžím v jejich těžké práci, pomáhati jim zvláště svými modlitbami. A o to také kněz prosí všechny věřící. Prosí o modlitbu. Proto věřící, na něž se obrací se svou prosbou, se za něho hned modlí:

Smilujž se nad tebou všemohoucí Bůh, a odpuste hříchy tvoje, uvediž tě do života věčného.

Věřící se tu modlí za svého-duchovního otce. Jsou povinni aspoň někdy si na něho vzpomenouti ve svých modlitbách, ježto oň jim zprostředkoval nesmírné množství milostí. Jsou povinni modliti se za něho, jako on se modlí za ně každodenně. Mají si navzájem pomáhati svými modlitbami. Mají uskutečňovati ono obcování svatých, které se zde ve stupňových modlitbách projevuje tak krásně . . .

Potom i lid koná veřejné vyznání hříchů podobně jako kněz. A kněz pak se modlí za lid: *Smilujž se nad vámi všemohoucí Bůh, a odpustě hříchy vaše, uvediž vás do života věčného.*

Jak by mohla zůstati bez účinku taková modlitba, plná. lásky a pokory? Proto kněz s plnou jistotou k ní ještě připojuje:

Prominutí, rozhřešení a odpuštění hříchů našich necht udělí nám všemohoucí a milosrdný Hospodin.

Láska, očištěná a prohloubená upřímnou lítostí a omlazená odpuštěním, projevuje se pak novým žárem v krátkých, ale žhavých prosbách a odpovědech:

K. *Bože, obrat se k nám a oživ nás.*

M. *A lid tvůj radovati se bude v tobě.*
K. *Zjev nám, Pane, milosrdenství své.*
M. *A spasení svoje nám uděl.*
K. *Pane, vyslyš modlitbu mou.*
M. *A volání mé necht k tobě přijde.*

Nežli kněz vystoupí k oltáři, pozdraví shromážděnou křesťanskou obec slovy: *Pán s vámi.* A věřící odpovědí: *I s duchem tvým.* Tento pozdrav, který se v liturgii opakuje mnohokráte, jest jakýmsi pojítkem mezi celebrantem a věřícími, a obyčejně je předzvěstí nějaké důležité modlitby. Nežli kněz přednese Bohu nějakou modlitbu jménem všeho lidu, napřed se obrací ke shromážděným se slovy: Pán budiž s vámi, aby vám vnukl, zač ho máte prošiti. A lid mu odpovídá: Bud také s tebou, když budeš vyjadřovati naše prosby a přednášeti je Bohu.

Po tomto vzájemném pozdravu kněz vyzývá věřící k modlitbě. Pak zvolna vystupuje po stupních k oltáři, a při tom znovu prosí o čistotu jak pro sebe, tak pro lid: *Sejmi s nás, prosíme, Pane, nepravosti naše, abychom byli hodni vejiti do Svatyně svatých s cistou myslí.*

A když přistoupí k oltáři, hluboce se skloní, sepne ruce, položí je na oltář a modlí se:

Prosíme tě, Pane, pro zásluhy tvých svatých, jejichž ostatky jsou zde, a všech svatých, abys všechny moje hříchy prominouti ráčil.

V obou uvedených modlitbách se ozývá úpěnlivá touha po dokonalém očištění od hříchu a jeho neblahých následků. Kněz jest si vědom své slabosti a nehodnosti, a proto se dovolává zásluhy svatých, zvláště mučedníků, jejichž ostatky jsou uloženy v oltáři; a při slovech: „jejichž ostatky jsou zde", líbá oltář, symbol Krista a svatých, aby jim projevil svou úctu a lásku. Mučedníci, kteří obětovali svůj život pro Krista, jsou nej dražší údy mystického těla Kristova, jsou nejvíce spojeni s obětí Kristovou. Proto lze doufat, že jejich zásluhy a jejich přímluvy budou pro naše očištění nej účinnější.

Kněz proniknut opravdovou zkroušeností, vystou-

pí k oltáři. Jeho zkroušenost se však mění v radost. Srdce všech přítomných jsou naplněna radostnou nadějí. Zazní radostný zpěv introitu a srdce se povznesou k Bohu. - Pokračování.

z dějin duchovního životA

P. REGINALO DACiK O. P.

Sv. František z Assisi a jeho řád.

Doba, ve které přichází na jeviště dějin italských sv. František Assiský, znamená v mnohém ohledu opravdový přerod řádů církevních, sociálních, církevně vědeckých a uměleckých. Konec dvanáctého století a začátek třináctého je svědkem tvoření se třídy měšťanské, která vedle pánů začíná mít peníze a s penězi moc. Roste venkov, který je stále více odříznut od města, osamostatňuje se k své největší škodě duchovní, i když získává v ohledu hmotném. Lidový jazyk v Itálii, kde dosud bylo obecně užíváno latiny jak v jednáních úředních, tak liturgických funkcích, pozvolna proniká do chrámů, tvoří se modlitby a zpěvy v jazyku živém a brzy bude slyšet i s kazatelen slovo Boží jazykem lidu.

V theologii je možno pomalu předvídat budoucí synthesu scholastiky, která nebude překonána ani budoucími věky. Studium Písma, v jehož výkladu spočívá v této době celá bohověda, není sice v ničem zmenšováno, ale cítí se potřeba nějaké soustavy, která by logicky a uspořádaně podala celou křesťanskou nauku. Objevují se řečtí filosofové Aristoteles a Plato a přes všechen odpor jistých kruhů proti pohanské filosofii, nacházejí se stále noví obdivovatelé řeckých veleduchů, kteří hledí z jejich přirozeného učení získat co nejvíce k podepření a vysvětlení nadpřirozených pravd křesťanských. Je to doba hledání, zkoumání, očišťování pohanských nauk filosofických a jejich adaptace pro křesťanský světový názor.

Církev byla zamořena bohatstvím, a to ji odvádělo

lo mnohdy od jejího pravého cíle.[1] Obrovské latifundíe, jakými vládli církevní preláti, dodávaly jí sice velké moci, ale nepodporovaly v ní vždy pravého evangelického ducha. Byly tu sice řády mnišské, jejichž členové slibovali dobrovolnou chudobu, takže neměli nic jako jednotlivci; ale kláštery jako celek oplývaly bohatstvím, které stále vzrůstalo. Opati klášterů měli své poddané právě tak jako biskupové, jimž vládli, což nebylo vždy na prospěch jejich pastorační činnosti, tak jako bohatství podporující vnější lesk přispívalo jak ke ztrátě ducha slibu chudoby, tak ke stále většímu uvolňování mnišské kázně. Vzrůst bohatství, jak ukázaly dějiny, nesl vždy spolu také pokles řeholní přísnosti a ducha opravdové horlivosti o spásu duší. Tam, kde roste láska k věcem tohoto světa, nemůže se dařit lásce Boží, která znamená pohrdání vším, co není Bůh.

Není divu, že povstával odpor k takovému stavu věcí jak mezi lidem, tak mezi jednotlivci stavu duchovního. Volalo se stále více po návratu k evangelické chudobě, jejíž duch namnoze vymizel a zůstala jen krásná slova evangelia v přepychových palácích církevních prelátů, kteří byli většinou také světskými knížaty. V Lyonu povstává horlivý kazatel evangelického ducha Petr Valdus[2] a strhuje za sebou masy křesťanského lidu. Káže nejen slovy, nýbrž i příkladem, který přitahuje. Doba byla zralá pro jeho slova i pro jeho příklad, který není sice mnohými chápán, ale jeho skupina roste a vzniká sekta *Chudých lyonských* neboli valdenských, která se šíří po Francii a severní Itálii. Petr Valdus měl nejlepší předpoklady k tomu, aby byl opravdovým reformá-

1 Srov. A. Gemelli: II Francescanesimo, Milano, Vita e Pensiero, 1932, str. *4,* 5, 23. Rovněž Pourrat, La Spiritualitě chrétienne, II. str. 231.

2 Společnost Petra Valda, založená kolem r. 1170, zvaná Pauperes de Lugduno, Chudí lyonští, byla pro mnohé bludy zavržena papežem Luciem III. r. 1184. Popírali existenci očistce, zavrhovali potřebu modlitby za zemřelé, později učili i nebezpečným bludům, týkajícím se problému zla a svými názory se blížili manichejskému dualismu.

torem a světcem; jen pokora mu chyběla, která by ho přivedla k církevní autoritě. A pýcha je vždy u kořene všech bludů. K jeho skvělým snahám reformačním a k evangelickému duchu chudoby se přimíchaly bludy, které zplodila pýcha, a Valdus se stává duchem odbojným.

V jižní Francii se šířila sekta albigenských, odnož sekty katharů, kteří byli duchovními potomky starých gnostiků a manichejských. Zdůrazňování evangelické chudoby a prostoty zjednávalo jim velké sympatie a bylo nejlepší zástěrkou, za kterou mohli skrýt své bludy řádu věroučného a mnohdy i praktický rozvrat mravní. V Itálii volal mohutným hlasem po návratu k prvotní chudobě Církve revolucionářský mnich Arnold z Brescie, jehož krásné snahy reformní vyústily nakonec v blud a v násilí. Ve své snaze zjednat nápravu a naučit křesťany pravé ctnosti, učinit z nich opět opravdové chudé duchem, zašel dále než lze jít, když upíral možnost jakéhokoliv majetku Církvi a když usiloval násilím zbavit Církev časných statků.

Do takového dějinného prostředí přichází svatý František z Assisi.[3] Nechce být původně reformátorem Církve, nýbrž jen sama sebe. Nemá v úmyslu zakládat řád, který by pracoval k obrodě Církve; to přijde později a přijde to, řekli bychom, samo, nebo lépe přímo od Boha. Není známo, jak dalece znal František všechny tyto opravné snahy v Církvi, které většinou ztroskotaly. Zdá se, že mnoho o nich nevěděl, když odchází z rodného domu, aby se oddal dokonalému životu a pěstování chudoby, k níž zahořel od první chvíle své touhy jiti za Kristem. Tato láska k chudobě byla u něho v jistém smyslu vroze-

[3] Sv. František se narodil r. 1181 nebo 1182 a zemřel 3. října r. 1226. Literatura je ohromná, protože už jeho současníci poznamenali takřka každý jeho krok, takže není nesnadno vědět o všech jeho plánech, úmyslech a jednotlivostech jeho svatého života. Z prvních životopisců třeba citovat Tomáše Celano, Legenda I. a Legenda II. a pak Legenda triům sociorum.

ná, jak ukazuje Felder,[4] takže „ač byl kupcem, přece měl nekupeckou vlastnost, že peníze plnýma rukama rozdával". Chápeme-li však poslání Františkovo jako hluboký zásah Prozřetelnosti Boží do lidské společnosti v době, kdy takového zásahu bylo zvlášť třeba, je nám jasno, že nejde jen o nějakou přirozenou libůstku, nýbrž jde především o dar milosti. Znal-li však František nauku a způsoby života současných bludařů, kteří mnohdy mátli křesťanský lid předstíranou nebo skutečnou láskou k evangelické chudobě, jak se domnívá Gemelli,[5] pak má pravdu, že Františkovi nelze připisovat originalitu v tom, že chce obnovit v Církvi evangelického ducha, i když je původní a opravdu jeho hloubka inspirace, která prodchla jeho chudobu. Ale je nám pak také jasné, že František záměrně se chopil tohoto prostředku nejdříve k reformě svého vlastního života a později k reformě života Církve.

František, syn bohatého obchodníka v Assisi, mladík s nejlepšími hmotnými vyhlídkami do budoucnosti, pohrdá jednoho dne vším pozemským, opouští své přátele[6] a usazuje se jako poustevník u kostelíka sv. Damiana za městem. Chce žít jen Bohu. Pohlédl na smutnou tvář Kristovu a Kristus pohlédl na něj a tento vzájemný pohled stačil, aby se František zcela věnoval jemu. Jednoho dne, jak vypravuje Tomáš Celano, zaslechl při mši svaté slova evangelia, kterými promluvil Kristus do jeho duše právě tak jako kdysi do duše svým prvním učedníkům: „Neopatřujte si zlata ani stříbra ani mědi do svých

4 Ideály sv. Františka z Assisi, II. vyd. Olomouc, 1937. str. 65.

5 Cit. dilo str. 11.

6 Slova, jimiž karakterisuje Celano jeho mládí: Cum adhuc vir iste juvenili calore in peccatis fervesceret, et lubrica aetas ad explenda juvenilia jura ipsum impelieret insolenter ... (Leg. I. 3.) nelze brát doslova, nýbrž je třeba jim rozumět ve smyslu středověkého moralisty, který vzhledem k pozdější dokonalosti světcově pohlíží na jeho mladistvé nevinné bouření jako na velké hříchy. Jeho životopisci se shodují v tom, že světec si uchoval tělo i dusí bez poskvrny až do smrti. Srov. Felder, c. d. str. 168, 169.

opasků, ani mošny na cestu ani dvou sukní, ani obuvi ani hole" (Mt. X. 9). Dal si vyložit knězem tato slova a odchází posílen ve svém rozhodnutí. Odhazuje hůl, vzdává se všeho a jde do světa v hrubém hábitě, opásán tvrdým provazem, aby hlásal potřebu vrátit se k evangelické prostotě.

Nezbloudí na této cestě, jak zbloudilo tolik jeho předchůdců? Kolem něho se pomalu hromadí učedníci, kteří poslouchají jeho slova, zvoucí k návratu k prvotnímu duchu evangelia. Jdou za ním a žádají na něm pravidla svatého života. Nedá se opojit pýchou nad svými úspěchy a nebude Itálie svědkem nové sekty, která by se postavila proti nekřesťanskému životu křesťanů, ale také proti učení Církve? - Nikoliv. František si nehraje na reformátora. František netouží po marných úspěších. Touží jen po duších, které by rád přivedl blíž ke Kristu. A také k Církvi, kterou tolik miluje. Jeho činnost není inspirována pýchou, nýbrž pokorou. Dovede rozlišovat mezi svatostí Církve a jejími údy, které mohou chybovat. Nedá se svésti k tomu, aby pro nehodnost jednotlivců odsoudil Církev, která žije a bude žít Kristem. Líbá ve své pokoře zemi, po které kráčel kněz, třebas i nehodný, protože v něm vidí služebníka Nejvyššího. Nechce revoluci z vnějšku, nýbrž z nitra. A to znamená, že tu musí každý nejdříve sám sebe reformovat, než může pomýšlet na reformu druhých. A v tom je velikost Františkova.

Sv. František nepřináší v ohledu duchovního života novou nauku; jeho život a jeho způsob jednání znamená však oživení středověku návratem k evangelické prostotě a snahu řešit všechny problémy pomocí velké lásky k Bohu. Světec sám, jak poznamenává Pourrat na základě jeho řeči, kterou zaznamenává Celano, měl opravdové pohrdání pro spekulativní vědu, a to se snažil vštípiti také svým menším bratřím.[7] Doba jej ovšem brzy přiměla k tomu, že upouští od svého prvotního úmyslu, a vede-li se v jeho řádě ještě po nějakou dobu boj o to, mají-li být

t Citované dílo str. 129. Celano, Legenda II. 195.

bratří posíláni na vysoká studia, mají-li se zabývat také vědou, je to jen proto, že jistí horlivci chtějí za každou cenu zachránit původní ideál svého Otce, i kdyby tím měl utrpět řád a jeho činnost. Přesto však zůstává i u jeho synů vesměs alespoň část z oné velké lásky světcovy, která dávala přednost obětí Boha před jeho poznáváním, té lásky, která ho chtěla poznávat pomocí lásky.

Bylo řečeno, že karakteristickou známkou zbožnosti a ducha svatého Františka je láska. Je v tom mnoho pravdy a můžeme říci, že je v tom celá pravda, kterou později vyjádří v oblasti vědy sv. Bonaventura a hlavně Duns Scotus, věrní synové Františkovi, svým sklonem k augustinskému platonismu a jistému voluntarismu. Nelze pochopit skotismus bez pochopení ducha sv. Františka, z něhož vyrůstá jak vzhledem k tomu, že dává přednost vůli před rozumem, tak vzhledem k jistým teoriím kristologickým. Je tedy zcela právem řečeno, že duch svatého Františka je láska, ale je třeba doplnit, že je to láska zcela konkrétní, vyjádřená zcela zvláštním způsobem, protože láska je sama sebou karakteristikou každého světce a bez ní si nelze představit ani křesťana, tím méně křesťana dokonalého, jakým je světec. Chceme-li najít tuto konkrétnost Františkovy lásky, musíme myslet vedle jeho absolutní chudoby na jeho úctu ke Kristu, zvláště v jeho tajemství narození a smrti na kříži. V Betlemě a na Kalvarii se učil František milovat Krista a pohled na jesličky a kříž ho nutily k výkřikům: Láska není milována, láska není dosti milována. Jeho duchovní život a jeho mystika je afektivní, citová, nebo jak to vyjádřil Saudreau: zbožnost svatého Františka je podivuhodně něžná, důvěrná a důvěřivá.[8] To proto, že sám uskutečňoval to, có stále opakoval svým žákům: Budte plni lásky, čiňte vše z lásky. - Pokračování.

•8 La piété á travers les ages, Angers, 1927, str. 424.

K vÁnocům

ANTONÍN MELKA

> Vlídnost vaše známa budiž všem lidem: vždyť Pán blízko jest.

Blízkost Boží! - Jižjiž je béře do Betlema; co nevidět budeme ho míti v jeslích. A již je v nich. Blízkost Boží ve Svátosti na oltáři!

Blízkost Boží v duši tvé po sv. přijímání! Blízkost Boží zavazuje:

K radosti: „radujte se v Pánu neustále, opět pravím, radujte se!" Vždyť je to blízkost Dobra, Všeho Dobra, Krásy, ano Zdroje a Zploditele veškeré krásy. Jak odumřelá musí býti mysl, která ani adventní a vánoční blízkostí Boží se nedá povznésti k sv. radosti! Jak odcizená Bohu!

Vracela se archa úmluvy po sedmiměsíčním zajetí, v němž ji drželi Filišťané. Betsamesané měli právě nejpilnější pšeničnou žeň. Ale jakmile spatřili vůz s navracející se archou, zaradovali se, nechali práce a spěchali vítat aixhu Boží. Ale synové Jechoniášovi nevyšli jí s ostatními vstříc a neradovali se (snad byli celým srdcem u své pšeničné úrody; „proto usmrtil Hospodin mezi nimi sedmdesát mužů a pět starších", dí Duch sv., i Král. 6).

A zde je víc! Po víc než čtyřtisícletém vyhoštění svém z lidstva vrací se Bůh živý sám v náš střed v přeposvátné schráně lidské přirozenosti - Bohočlověk, Kristus Ježíš. Nuž, „zdvihněte, knížata, brány své, zvyšte se brány věčné, by mohl vejít král slávy!" (Ž. 23, 7.) A radujte se v Pánu - opět pravím, radujte se! Blízkost Boží jest zdrojem útěchy a síly i v dnešních krisích jako byla v zoufalé plnosti času: „Rcete malomyslným: Vzmužte se a nebojte se! Hle, Bůh náš přijde a spasí nás." (Is. 35, 4. - Communio, 3. neděle adv.)

Aj, vždyť přichází s veškerou svou mocí, byť utajenou v podobě nemluvňátka. Víra se nemýlí o velikosti a moci Tvé, když volá: „Pane, Ty, jenž trůníš nad cheruby, vzbuď moc svou a přijď! Přijď, když

všecka naše moc jest v koncích a nedovede nás vyvěsti ze zmatku poměrů; ale když Ty vzbudíš svou moc, co jí odolá? . . . Naše moudrost, učenost a zkušenost nevědí o východisku z dnešních běd: „Pastýři Izraelův, poslyš Ty, jenž jako ovečku vedeš Josefa." S důvěrou bezmeznou a s plnou oddaností svěřujeme se jako nerozumní tvorové Tvé svrchované, nejvýš moudré prozřetelnosti, Tvému pečlivému a dobrotivému pastýřskému vedení. „Vzbuď jen, Pane, moc svou a přijď, abys nás spasil, aleluja! Nedoufáme bez důvodů: celá historie lidstva jest naší důvěře oporou. „Požehnal jsi, Pane, zemi své" (zemi zlořečené pro hřích Adamův), „odvrátil jsi zajetí Jakubovo" (od národa svého zajetí egyptské, assyrské, babylonské - ó - což více jest - i od celého člověčenstva zajetí ďáblovo!), „odpustil jsi nepravost lidu svému" - tolikrát v každém národě - i v našem. - Ó přijdi i tentokrát k spáse lidu svého, spes omnium finium terrae et in mari longe, Ty naděje všech vzdálených končin země i moře . . ., jenž tišíš hlubiny moře, hučivé jeho vlny (Ž. 64). Přijď!

Ale nade vše a především a nejvíce zavazuje nás blízkost Boží k oné formě, v níž se nám přiblížil - a to jest podle slova Ducha sv. - vlídnost: „Vlídnost vaše budiž známa všem lidem - *vždyt* Pán blízko jest. Modestia vestra nota sit omnibus hominibus: Dominus *enim* prope est. (Filip. 4, 5.)

A pravda - podoba dítěte - nemluvňátka - aby ses nemusil ani hrozivého slova od něho bát; z podoby chleba na oltáři zní jen sladké pozvání: Vezměte a jezte! Není to vlídnost? Přichází ne jako hrůzyplný soudce první neděle adventní, jak by mohl přijít soudit svět, nýbrž jako Beránek, jenž se rodí v jeslích, ve stáji k budoucí oběti na smír za viny lidstva; jeho poslání je poslání pokoje všem, kteří jsou dobré vůle .. . „Já obmýšlím myšlenky pokoje a ne trápení," praví Hospodin. (Jer. 29.) Netrestá ani betlemských za jejich tvrdost, s jakou ho vykázali za město v chlév - nestýská na ně - a ve Svátosti dvacet věků vidí a slyší vše kolem sebe a mlčí a shovívá a od-

pouští a žehná. „Ukázala se milost Boha, Spasitele našeho;" „ukázala se dobrota a lidumilnost Boha Spasitele našeho", tak znovu a znovu plesá radostí Církev u jeho jeslí o vánocích a u jeho svatostánku.

A tato milost a tato dobrota a tato lidumilnost a tato vlídnost tvého Boha a tvého Spasitele, tvého vzoru a tvého učitele - je tak blízko: na dosah oka i ruky v jeslích a ve Svátosti, ba v duši tvé tak, že již blíž ti býti nemůže - ve sv. přijímání: „v tobě přebývá a ty v něm". *A proto* - uzavírá z toho Duch sv.: protože je ti Pán tak blízko - bud vlídný, tak vlídný, láskyplný, dobrotivý, shovívavý, aby to bylo tvou význačnou vlastností - všeobecně o tobě známou. Všem lidem známou! - Tvé myšlenky - ať jsou myšlenkami pokoje, ne zloby, jež soudí! Tvá slova - slovy vlídnosti a lásky! Lex clementiae in lingua ejus: učení vlídná měj na rtech! - Tvé skutky - skutky dobroty k službě ochotné lásky, útrpnosti a soucitu, smilování a shovívavosti, která jiným nejen odpouští, nýbrž i radost dělati se snaží.

Neboť Pán blízko jest!

mystiK - genius - heROS

DOMINIK PECKA

I.

Podstatou mystické zkušenosti jest přímé pociťování přítomnosti Boží. Vše ostatní, totiž fysická extase, zastavení činnosti smyslové, vidění, zázraky, levitace, stigmata, kardiognose, jasnovidnost jsou jen zjevy vedlejší a nepodstatné.[1]

Mystická zkušenost bývá označována různými jmény: kontemplace, nazírání, patření, intuice, mystické poznání, mystické sjednocení, nebo prostě sjednocení, extase.

Mystická zkušenost jest určitý druh poznání, ale lišící se od poznání, jež získáváme rozumovým usuzováním. Je to poznání přímé, neprostřední, poznání,

[1] Henri Bremond, Historie littéraire du sentiment religieux en France, Paris, Bloud et Gay, tom. II., p. 586.

v němž subjekt uchopuje svůj předmět ne po částech a postupně, nýbrž v celosti a najednou. Tento druh poznání je možno nejlépe označiti jako intuici.

Avšak mystická zkušenost není pouhé poznání, jest také sjednocení, láska. To nepravíme proto, že by bylo potřebí ontologicky rozlišovati různé stránky skutečnosti, která jest podivuhodně jednoduchá. Toto poznání je láska a tato láska je poznáním. Kdyby snad přece bylo třeba rozhodnouti, jakkoliv to je nemožno, která z těch dvou stránek je důležitější, musili bychom říci, že láska. V životě mystickém vše splývá v jednotu. Tu neplatí: napřed poznání, jako o životě obyčejném, kde předmětem vůle nemůže býti, co nebylo předmětem rozumu. Zásada scholastická: *nil volitum nisi praecognitum* zde nic neznamená.

A konečně je třeba zdůrazniti, že mystická zkušenost převyšuje přirozené příčiny řádu psychologického, jest nadpřirozeným darem Božím a to darem zvláštním, vlitým, jehož člověk přirozenými svými silami nemůže dosáhnouti ani v nejslabším stupni, ani na okamžik. Je tudíž cosi správného v běžném názoru na mystiky, že jsou to lidé výjimeční. Ovšem jejich výjimečnost nelze spatřovati *jen* v oněch stránkách jejich života, jež nejvíce mohou upoutati pozornost, totiž mystické stavy a milosti, různá charismata a schopnosti, jež neznamenají nic jiného než mocné prostředky k posvěcení, ale nejsou podstatou mystické zkušenosti a také ne známkou svatosti.

Výjimečnost mystiků musíme spatřovati v tom, co je podstatou mystické zkušenosti - v přímém pociťování přítomnosti Boží. Schopnost k tomuto pociťování je výjimečná. A je to výjimečnost řádu nadpřirozeného. Její analogii nalezneme ovšem i v řádu přirozeném - a to je genialita. Genialita je výjimečný dar - množství a různost jeho definicí samy jsou ukazatelem jeho výjimečnosti. Ať už se označuje jako vyšší, obecnější vědomi, jako způsobilost k inspiraci, jako opak prostřednosti, jako bezprostřednost, jako věčné mládí či jakkoliv - vždy se jí přisuzuje

nadprůměrnost a výjimečnost. Geniality se nelze dopracovati. Genialita se nedědí. Je to jedinečný dar.

A tak jako genius přirozený zná tajemství věcí a přímým vhledem proniká v podstatu života, zrození i zmaru a neprostředním úkonem ducha uchopuje skutečnost přírody, života a světa, tak mystik přímým patřením poznává skutečnost nejvyšší, totiž skutečnost Boha a ovšem milostí, ne přirozeností vniká v říši nadpřirozena, přímo a neprostředně se spojuje s Bohem.

Odvykneme-li si pokládati genialitu jen za vlastnost intelektu a připustíme-li, že jest možná i genialita srdce, pochopíme, že mystikové jsou geniové řádu nadpřirozeného.[2] To lze tvrditi nejen na základě analogie, jež byla právě naznačena, nýbrž i na základě analogie méně obecné mezi mystickou modlit-

[2] Jest tajemná analogie, ba příbuznost mezi genialitou a svatostí, pokud dokonalá genialita — na rozdíl od talentu — je nepředstavitelná bez průhledu do zcela jiné oblasti, totiž do oblasti svatosti, i když její nositel jest od ní sebe vzdálenější; avšak také pokud — a to mnohem více — dokonalá svatost má stránku, kterou nelze jinak vystihnouti, než jako genialitu, i když její nositel jest dalek toho, aby tvořil kulturní díla v nějaké podobě. To souvisí asi s tím, že jak genialita, tak svatost jsou věci původní (Ursprunglichkeiten) — tajemný dar a milost! — a to v tom smyslu, že genius má neprostřední vztah k démonické podstatě tvořivých sil přírodních, jako na příklad básník k metafysickému zdroji řeči; tak že spolu žije mohutný, obsažný život, který je týž v rostlině, živočichu i člověku; že má poznání země, kamení, kovu a vody, ohně, větru a bouře, rána a večera a slunce a měsíce a hvězd, že zná modř oblohy a zeleň lučin, bělost lilie, granátovou červeň a nach růže a mnoho jiných věcí, rozkoš a bolest pohlaví, muže, ženu a dítě, plození, zrození a smrt, že má poznání dějin a národů, poznání, které jest jiné, niternější než poznání věd, jehož je spíše základem a předpokladem; avšak že světec milostí, ne přirozeností má neprostřední vztah k vyššímu, neviditelnému světu, k říši nadpřirozena a milosti, svou láskou k Bohu spolu žije lásku Boží k lidem, koná díla a shromažďuje poklady, jež nepomíjejí a nerezavějí jako díla geniů, vedením a osvícením v modlitbě a mlčení má původnější poznání podstaty trojjediného Boha než jakákoliv vědecká theologie. (Theodor Haecker, Christentum und Kultur, Kosel u. Pustet, Munchen 1927, S. 45/6.)

bou a poesií, jak ji sleduje Henri Bremond v knize Prière et Poésie. Nechce sice vysvětlovati mystiku pesií, nýbrž obráceně poesii mystikou, ne svatého Jana z Kříže pomocí Shelleyho, nýbrž naopak, ale obdoba a souvislost mezi mystikou a poesií jest mu zřejmá ze skutečnosti, že ve zkušenosti básnické je v činnosti týž mechanism psychologický, jehož užívá milost, aby povznesla člověka k mystické modlitbě. I theolog tak přísný jako P. de Grandmaison zjišťuje, že ve skušenosti básnické je nástin stavů mystických. Podstatou mystiky jest intuice, uchopení Boha jako reality blízké a přítomné. Podstatou poesie jest uchopení skutečnosti světa, a to ne rozumem (já povrchovým), nýbrž citem (já vnitřním), a tím nepřímo uchopení Boha.

Jak ve zkušenosti básnické, tak ve zkušenosti mystické je v činnosti já vnitřní, ne já povrchové. Claudel to vystihl podobenstvím o Animu a Animě.[3] Animus je já povrchové, totiž poznání rozumové. Anima

[3] Parabola Claudelova: Nejde všechno dobře v domácnosti Anima a Animy, ducha a duše. Líbánky minuly, daleko je doba, kdy Anima si mluvila, jak chtěla, a Animus ji poslouchal s nadšením. Ostatně, nepřinesla si Anima věno a nevydržuje domácnost? Avšak Animus se nenechal dlouho odstrkovati a brzy ukázal svou pravou povahu: vychloubačnou, umíněnou a panovačnou. Anima je nevzdělaná a hloupá, nikdy nechodila do školy, kdežto Animus ví spoustu věcí... jeho přátelé říkají, že není možno, aby někdo mluvil lépe než on mluví.. . Anima už nesmí říci ani slovo ... on ví lépe než ona, co ona chce říci. Animus není věrný, ale přesto je žárlivý, neboť v hloubi duše si je vědom (ne, nakonec to zapomněl), že Anima má všechen majetek, on že je žebrák a je živ jen z toho, co ona mu dává. A tak ji neustále vydírá, trápí a vytahuje od ní šestáky .. . Ona zůstává doma v tichosti, vaří a všecko uklízí, jak může ... V jádře jest Animus měšťák, žije pravidelně a je rád, předkládají-li se mu stále táž jídla. Avšak přihodí se něco směšného . .. Jednoho dne se Animus neočekávaně vrátil... a slyšel, jak Anima docela sama, za zavřenými dveřmi zpívá podivnou píseň, něco, čeho neznal: nebylo možno zjistiti nápěv ani slova, ani klíč, zvláštní a divná píseň. Od té doby se poťouchle pokoušel přiměti ji, aby mu ji opakovala, ale Anima se tvářila, jako by nechápala. Pohlédne-li na ni Animus, hned umlká. Duše umlká, pohlédne-li na ni duch. A tak Animus vymyslil lest, zařídil to

jest já vnitřní, totiž poznání básnické a mystické. Anima jest ono hluboké pásmo, komnata nejskrytější, nejvyšší vrchol duše, dřeň duše, střed srdce, posvátná oblast, jak o ní mluví mystikové, a do ní vstupuje inspirace. Rozdíl mezi básníkem a mystikem: básník pociťuje Boha prostředně, mystik neprostředně; básník ho nejmenuje, mystik ho jmenuje. Poesie jest modlitba, která se nemodlí.[4]

Příbuznost poesie a mystiky, geniality a svatosti neznamená ovšem totožnost: ne každý světec je tvůrčím geniem ve smyslu přirozeném a ne každý přirozený genius je světcem. Byli geniové, kteří jimi nepřestali býti, ani když se cele oddali milosti, jako svatý Pavel, svatý Augustin, svatý Tomáš Akvinský. A naopak, neujde pozornosti, že skoro žádný z velikých básníků a umělců nové doby není světcem Církve. Theodor Haecker si to vysvětluje tím, že i v díle genia jest, i když je to genius věrný a zbožný, jakýsi prvek nečistoty. „Kon duchovního plození, plný sebezapomínající rozkoše, který jest počátkem každého velikého tvoření, strhuje na sebe neodolatelnou silou nepřehledné množství nejrůznější hmoty, čisté i nečisté; neboť z čeho ze všeho vyrůstá geniální dílo? Z krve předků, nesčetných pokolení, z entelechií národa, plemene, ba celého lidstva, z života přírody v rostlině i zvířeti, z pohybů souhvězdí a jejich odlesku v nekonečně malém, ze sluncí a oběžnic elektronů, z čeho ze všeho, z toho všeho a jiného, co bylo zakleto v záblesk okamžiku, a konečně z vlastní práce, z vlastního učení, z vlastního vědomého vědění, jež spolu vniká v onen náhlý světelný bod, jenž jest jako zrod hvězdy."[5] Nikolaj Berďajev se domnívá, že je vůbec tragický konflikt mezi tvořením a osobní dokonalostí. Jinými slovy, že síla, vznešenost a geniálnost tvoření nejsou úměrný stupni dokonalostí, tak, aby myslila, že není doma .. . Anima si dodává ponenáhlu odvahy, dívá se, naslouchá, dýchá, myslí, že je sama a neslyšně otvírá dveře svému božskému milenci.

[4] Henri Bremond, Prière et Poesie, B. Grasset, Paris 1926, p. 89—149.

5 Th. Haecker, Christentum und Kultur, S. 258

jehož člověk dosáhl. Veliký tvůrce může býti zkažený lenoch, nejbídnější z bídných synů tohoto světa, podle slov Puskinových. Genialita není dána člověku jako odměna za něco a není výsledkem jeho úsilí náboženského a mravního. Je čímsi mimo etiku zákona i mimo etiku vykoupení a obsahuje prý v sobě jinou etiku. Tuto etiku nazývá Berďajev etikou tvůrčí a v jejím světle by rád ospravedlnil genia.[8]

Ať je tomu jakkoliv, je zřejmo, že analogie mezi poesií a mystikou, genialitou a svatostí nejde do všech důsledků a že geniovi a mystikovi jsou společný jen některé prvky: jak genialita přirozená, tak genialita nadpřirozená jest výjimečným darem, obojí pak se jeví jako něco původního, spontánního a neprostředního, tedy jako opak umělosti, chtěnosti a reflexe. - Pokračování.

LAiCKý ApoštoL **ĎR**. jinóRich hAhrc

PROF. DR. HODONSKÝ

Bůh, jenž ve své nanejvýš moudré prozřetelnosti dává růsti svým věrným podle okolností a potřeb časových, rozsvítil v minulém století velká světla vědy lékařské, kteří svým životem a svými spisy odsoudili směry materialistické. Mezi nimi vyniká učenec Jindřich Hahn. Narozen v Cáchách, studia konal v různých městech a nabyl doktorátu medicíny v městě Gand (1822), začal jako lékař působiti ve své vlasti, kdež i vytrval nepřetržitě až do své smrti. Jeho povolání lékaře, uvádějíc jej bezprostředně v dosah podivuhodného složení Boží moudrosti v lidském těle, přibližovalo ho vždy blíže k Bohu a posilovalo ve víře. Kromě toho velmi častý styk s tolika lidskými bědami rozmnožoval v něm soucit s bližními a touhu zmírniti jich utrpení. Celým životem směřoval k tomuto dvojnásobnému cíli, totiž rozšiřovati slávu Boží a zvětšovati opravdovou lásku

6 Nicolas Berdiaeff, De la destination de 1'homme. Essai ďéthique paradoxale. Edition „Je sers", Paris 1935. p. 172—3-

k bližnímu. Proto byl velmi činným v dávném Bratrství nejsv. Svátosti, kteréž mimo uctívání nejsv. Svátosti myslilo i na to, aby zaopatřilo hmotně chudé v jejich časných potřebách, jak se později uskutečnilo ve Spolku sv. Vincence. Byl řádným lékařem velkého počtu ústavů charitativních, jimž zaopatřoval vydatnou pomoc. Všude se naskýtala veliká příležitost polehčovati utrpení, on byl vždy ochotným přispeti a jeho spoluobčané obraceli se k němu jako k svému sourozenci lékaři.

Ale zde se nekončilo jeho dílo. Jako městský rada a jako poslanec v Berlíně vždy jej bylo viděti v prvních řadách bojovati pro věc katolickou a obhajovati ze všech sil dědictví Ježíše Krista. Často mluvil ve prospěch pronásledovaných řádů, obracel se o protekci u císařovny Augusty, která jej poctila svým přátelstvím, vše zkrátka napjal, aby překazil nepřátelské dílo Bismarckovo a Falkovo, anebo alespoň zmírnil ohromná zla. Vrchol své horlivosti si našel ve sdružení náboženském a politickém, zvaném Vytrvalost a ve spolku sv. Františka Xaverského, který si určil rozšiřovati naši sv. víru. Tento spolek, závislý od Díla šíření víry z Lyonu, měl v Německu nejhorlivějšího a zároveň nejčinnějšího člena v dr. Hahnovi. Aby v něm mohl pracovati, nešetřil ani potu, ani cest ani peněz, a ačkoli obklopen prací až po hlavu, podjal se ohromné práce, spojití totiž v knize, snadno každému přístupné, vypravování toho, co učinili během staletí počínajíc Ježíšem Kristem a dále hlasatelé víry, aby obeznámili s blahou předzvěstí vykoupení. Tak povstala „Historie katolických misií po Ježíši Kristu", úctyhodná to práce v 5 svazcích. Cekal na ni plných osm let, t. j. 1857 až 1865, a ačkoli nemohl vyhnouti se nedostatkům jistým a vadám, mohl se těšiti, že pozvedl katolickým misionářům a ustavičné plodnosti Církve jedno z nejslavnějších pomníků. V díle šíření víry stále zasvěcoval své nejlepší síly a stojí za zmínku, že poslední jeho list právě se týká dobrého řízení a vzrůstu díla Síření víry.

K této vnější práci se pojilo vnitřní utváření duše s životem, cele obráceným čistému katolicismu. Každého dne byl přítomen mši sv., aby si vyžádal na Bohu požehnání pro své práce denní a častěji v týdnu přistupoval ke stolu Páně. Nikdy neopomenul bráti účast na bohoslužebných funkcích o velkých svátcích, hlavně, kde se jednalo o veřejné vyznání víry: tehdy bylo jej viděti s jeho jednoduchou, ale neohroženou odvahou, jak kráčí přede všemi ostatními, jako by zval ostatní, aby jej následovali. Kolikráte při průvodech s nejsv. Svátostí bylo jej viděti, jak kráčí se svící s výrazem kajícím a pokorným, ale zároveň svatou pýchou, že mu bylo dopřáno Bohem tak veliké cti! A když o vyhlášení věroučného článku víry o Neposkvrněném Početí, ozdobil, jakož i všichni měšťané katoličtí svůj dům, jaká to synovská radost i v ozdobě i ve slovech s ní spojené: „Věřím . . Věřím . . Církev je sloupem pravdy . . Maria byla bez poskvrny hříchu počata ..." A ve svém nadšení jásavě píše dlouhý list svým vzdáleným dcerám, aby jich zvláště učinil účastnými jubilea toho jak svého, tak i své malé rodiny.

Druhá jeho veliká ctnost byla duchovní láska, výjimečná pro svoji rodinku, jíž jej Bůh obdařil. Zůstav brzy po matce sirotou, soustředil lásku a úctu synovskou k otci, kterého opatroval s veškerou péčí až do smrti. Lásku něžnou a živou pěstoval vůči své manželce a početným potomkům: měl jednoho syna a devět dcer. Syn a tři dcery záhy mu zemřeli. Zbylým dcerám pak věnoval svoji otcovskou něžnost, něžnost ne lidskou, ale nadpřirozenou, jakoby Bůh o každé z nich byl řekl: Depositum custodi! Proto hleděl vštípiti jim svoji víru a svoji zbožnost, a když jedna z dcer žádala jej o svolení vstoupiti do řehole Božského Srdce, on jako vzorný křesťan, umlčel veškeru tělesnou lásku, rád udělil svoje svolení, děkuje Pánu za čest tak významnou. Mnohé dopisy manželce a dcerám, jednají-li o pozemských záležitostech, nikdy neopomenou poznatků náboženských,

povzbuzení k lásce Boží, k Marii a k sv. patronům jeho města.

Vyznamenání řádu šlechtice sv. Řehoře Velkého, zaslané mu 1872 od Pia IX., vhodně ocenilo velikého pracovníka na vinici Páně a člověka mimořádných ctností. Dr. Hahn byl jím mimořádně spokojen, jak ukazuje list, zaslaný svatému Otci, psaný latinsky, rozplývaje se v něm vděčností a úctou k apoštolskému Stolci a nástupci Kristovu.

Z řečeného mohl by snad někdo usuzovati, že dr. Hahn zanedbával, jestli ne samo povolání, tak aspoň vědecké zdokonalování, jak čekáme od vynikajícího lékaře. Naopak nikdy se při mnohostranných pracích nerozptyloval od původního povolání, naopak byl velmi vyhledávaným a jeho náhled byl všude respektován. S obdivuhodnou činností, vždyť věnoval se tolika a tak velkým pracím náboženským, nezanedbával vědeckých výzkumů. O tom podávají důkaz mnohé učené Společnosti lékařské, jichž byl členem buď činným anebo dopisujícím a jeho mnohé publikace: Na př. o užívání léčivých vod v Cáchách při nemocích chronických, výzkumy o zánětu mozku tuberkulosním a jiné jeho podobné práce, psané s hlediska klinického a odměněné Učenou Společností lékařskou v Bordeaux zlatou medailí.

Dr. Hahn je vzorným příkladem vědce, a to praktického křesťana, hodného mnohých následovníků.

výhLečy

Santa Sabina zpět dominikánům

Je tomu už více než 700 let, co 22. prosince 1216 v paláci Santa Sabina papež Honorius potvrdil akt, kterým Církev svatá uznala nový řád kazatelský. Šest let nato 1222 nový řád, který bude hrát tak důležitou roli v církevních dějinách, dostává darem od samého Honoria papežský palác. Darovací listina mu přisoudila také přilehlou basiliku, vystavenou v 5- stol., chrám Sta Sabina. V těchto místech od té doby pobýval sv. Dominik, když přicházel do Říma.

R. 1645 jeho mnišská cela byla přeměněna v kapli. Na

stěně čtou se prostá slova: „Cizinče, pomní, že zde tři svatí — Dominik, František a Angelus — trávili noci v rozjímáních o věcech božích." Zvláštní cela, kde světec projevil své věrné přátelství k sv. františku z Assisi, tvoří oratoř, kam dnes přichází množství poutníků. V basilice se uctívá dodnes dlaždice, na níž sv. Dominik často klekával. Legenda vypráví, že dábel po něm hodil velkou černou dlaždicí, jen aby ho vyrušil z jeho modliteb. (Tento dlažební kámen se ukazuje dosavad na podstavci u vchodu.) Dlaždice zavadila o bílou sutanu světcovu a padla na zem takovou silou, že dlažba rozpraskala. Roztříštěnou dlažbu ukazovali ještě r. 1586. Svatý řeholník však pokračoval ve svých modlitbách aniž se dal jen na okamžik vyrušit.

Sv. Albert Veliký a sv. Tomáš Aquinský posvětili rovněž tato místa svou přítomností a čerpali zde inspirace pro svá díla. Papež Pius V., rovněž dominikán, velký papež Lepanta, se uchyloval často, zvláště v postě, do svatyně svého řádu. Také jeho cela byla,časem proměněna v kapli. Jiný slavný dominikán, znamenitý Otec Lacordaire, rovněž prožil osm měsíců v roce 1840 v klášteře Sta Sabina.

Ve svém popise klášterního života u svaté Sabiny proslulý duchovní řečník píše o pahýlu prastarého stromu v zahradě, zbytku to, podle slov legendy, stromu pěstovaného samým sv. Dominikem. Sv. František Saleský mluví rovněž o tomto stromu v jednom dopisu sv. Janě de Chantal: „Viděl jsem strom," píše, „který byl pěstován v Římě blahoslaveným Dominikem." Sekularisační řádění obnovené Itálie se však nezastavilo ani před tímto monastýrem. Až současný režim vrátil jej Otcům.

Generál řádu Gillet dal úplně restaurovat! starý konvent i basiliku. Pozoruhodná chrámová lod se zastkvěla netušenou krásou. Byla tu položena nová mramorová dlažba. Také malby byly obnoveny. Kapitulní síň ve starém konventě, kde sv. Dominik oděl v řádový oblek svatého Hvacintha a blahoslaveného Ceslava, byla vrácena svému původnímu určení. Na starých terasách zvedá se nyní nový konvent, odkud je vidět až k Vatikánu. U jeho paty proudí Tibera, nejstarší svědek vývoje Říma a jeho slávy. Nový dům je vybaven moderními technickými vymoženostmi. Portréty

řádových generálů zdobí stěny dlouhých chodeb, vroubené prostými celami. Kaple řádového generála je zdobena freskami francouzského dominikána.

Ministerský předseda Mussolini, který vrátil Svatou Sabinu dominikánům, navštívil osobně konvent a basiliku, kde byl přijat řádovým generálem Gilletem. Vyslovil radost nad obnovením jedné z nejslavnějších památek věčného města. Jménem sv. Otce státní sekretář Jeho Svatosti zaslal Otcům dominikánům u Svaté Sabiny vlastnoruční dopis:

„Tato událost, která vás naplňuje hlubokou radostí, je rovněž pro sv. Otce, jehož náklonnost k Vašemu řádu znáte, příležitostí k uspokojení a k modlitbám za Vás. Nejsou mu nejasný plány Boži prozřetelnosti, jež Aventin, který viděl horlivost sv. Jeronýma pro víru a který více než kterýkoliv pahorek věčného města se stkvěl příklady lidské zbožnosti, učinila místem, které nese hlavní sídlo Vašeho řádu. Naše doba §e tolik podobá údobí historie, kdy zde Váš otec a zakladatel vybudoval s bílou družinou svých prvních žáků své sídlo. Znovu přišla doba plná neklidu. V těchto časech každým dnem vzrůstá nápor nevěry, která chce zvrátit všechen řád náboženský, ba vůbec lidský, která se snaží rozvrátiti Církev i stát. Tehdy povstal atleta víry, který zachránil civilisaci křesťanské víry. A jako tehdy i dnes boje, které se zvedají proti Církvi, budí statečné duše a duchy pevné ve své víře."

Je jasné z přípisu státního sekretáře Jeho Svatosti, jak vysoké úkoly jsou řádu dominikánskému v Církvi přisuzovány. Symbolická obnova mateřské svatyně řádu, jejíž vznešený obnovitel dovedl tak krásně zladit starobylou duchovní krásu svatyně s vyšší účelností moderního konventu, jako by ukazoval cestu dominikánské náboženské obnovy: spojení nejvznešenějších tradic s pochopením potřeb a bolestí duše dnešního člověka. Zakořeněna v hloubkách minulosti, nebojí se v čerstvě zelenající koruně vanutí dneška a zítřka: to je dominikánská synthesa věků. - *O. & A. U.*

O manželství

Tyto řádky jsou odpovědí na jeden dopis. A jsou odpovědí na mnoho nevědomostí i mezi katolíky a jsou napsá-

ny proto, aby naši mohli druhým vysvětliti i theologicky stanovisko Církve v otázce svátosti manželství. Pro katolíka manželství není jen smlouvou o spolužití, není jen spojení dvou, aby si založili rodinu, nýbrž pro nás jest manželství svátostí, to jest viditelným znamením neviditelné milosti, jest to viditelné spojení se dvou skrze slovo jejich na celý život, aby byly novou buňkou svatého těla Kristova, svatého společenství dítek Božích.

Proto nemůže Církev pro katolíky přijmouti jiné formy, než své formy ^vátostné a nemůže se nikdy vzdáti svého práva určovati, říditi tuto svátost. Nemůže se nikdy vzdáti práva na hlásání učení Kristova o této věci, nemůže nikdy dovoliti svým dětem, aby vstupovali v manželství jiná než před ní a hlavně nemůže dopustiti, aby uzavírali nové svazky manželské ti, kteří aspoň s jedné strany jsou ještě vázáni tímto svatým poutem. Čili, srozumitelně řečeno: Církev katolická nepřipouští, aby se její členové civilně sezdávali bez ní, a za druhé, aby vstupovali do tohoto, třeba civilního manželství, je-li jeden člen ještě vázán svátostí manželství, i když světským úřadem bylo toto manželství rozvedeno nebo rozloučeno. A nemůže nikdo, kdo toto poslední přestoupí, nemůže nikdy do urovnání takového případu smrtí nebo rozchodem, nemůže nikdo takový přistupovati ke kterýmkoliv jejím svátostem ostatním. Neboť manželství jest pro Církev více než smlouvou, jest pro ni svátostí a proto takto chápe a takto vydává své zákony manželské. - *Braito.*

Obrana vybojná[1]

Obrana víry v prvních stoletích křesťanských byla ve skutečnosti kázáním víry křesťanské Křesťané se jaksi neomlouvali, že jsou křesťany, nýbrž zamítajíce výtky, zároveň směle a výbojně hlásali: Vy se musíte státi křesťany, protože s vaším náboženstvím není možný hodnotný lidský život. Postupem času se obrana víry katolické, či apologetika, dostala na onu osudnou cestu pouhé obrany. Kdo čte učebnice a monografie apologetiky, má vždy ten trapný dojem, jestliže má jen trochu katolického sebevědomí. Osudné bylo, že se takové myšlení ponenáhlu dostalo i do

[1] Briliant, Apologétique, Blond et Gay, Paris 1937, str. 1380, cena 100 frs.

mysli katolických křesťanů. Domnívali se, že obrana jejich víry znamená skutečně jakousi omluvu, že jsou tu; pokus důkazu, že jejich víra a jejich náboženský život obstojí před zdravým rozumem i před vědami historickými nebo filosofickými. Z toho potom přišlo jakési skutečné tichošlápství křesťanů katolických, jakási nesmělost vůči těm, kteří výbojně se stavěli za své názory jiné a výbojně vystupovali proti křesťanství katolickému. Byl by skutečným „spasitelem", kdo by přiměl katolické křesťanství k obraně výbojné. Totiž ke smělému držení a uskutečňování své víry, k soucitu se všemi, kteří nejsou s námi, a konečně k tomu, čemu řekl svatý Pavel „eos, qui contradicunt, arguere", to jest, odpůrcům ukázati, že musí se státi katolíky, chtějí-li míti život skutečně a důsledně podle požadavků lidského života, jak se jeví v celých dějinách lidstva a jeho kultury.

Máme mnohou apologetiku. Ale teprve nyní se nám dostalo první obrany výbojné, která se neomlouvá, nýbrž hrdě prochází všemi obory lidského života ve všech dobách od prehistorie počínajíc, a končí heslem: Vítězné křesťanství v Církvi katolické. A pak jen jako mimochodem, ač na 300 stranách, vyvrací podrobně nejzatvrzelejší námitky, které bývají obyčejně považovány za nepřekonatelné.

To je dílo „*Apologétique. Nos raisons de croire*". Kniha má 1500 stran, jest dílem 30 odborníků světového jména v jednotlivých oborech. Po stručném náčrtu dějin křesťanské apologetiky má zdánlivě tradiční rozdělení: předpoklady víry, náboženství, náboženství křesťanské, náboženství katolické. Ale v tomto rámci je po prvé seskupeno vše, co ukazuje jedinečnost katolické víry; a nejen to, nýbrž i skutečnou souvislost, životní souvislost katolické víry s duší lidskou od počátku, který jen lze zachytiti v dějinách lidstva. Rovněž jsme dosud neměli v takové přesnosti a úplnosti zhodnocení všech náboženství nekatolických. Poslední kapitola před podrobným hodnocením námitek jest věnována těm, kteří se neobrátili. To ukazuje vlastní sílu tohoto díla a jeho smysl.

Jest jisté, že potřebujeme výbojné katolíky, že jimi musíme býti každý a všichni. Neboť dnes bychom jinak byli

jediné náboženství nevýbojné. Až začneme bojovati skutečně výbojně, pak zvítězíme na celé čáře, jako vždy dosud. Snad i proto stále tak se všech stran svorně na nás útočí, aby nás zakřikli, tušíce svou porážku od nás výbojných. Kdo umí francouzsky, musí tuto knihu si duchovně osvojiti. Vůdcové věřícího lidu musejí z této knihy dáti svému lidu výbojnost. - -es-

Pohled, theologa na Katolickou akci

Otázka Katolické akce je z nejživějších otázek současného katolického života a není dnes uvědomělého katolíka, který by nevěděl o tomto mohutném hnutí, které má jistě budoucnost a které přinese bezpochyby velké požehnání celému církevnímu životu. Francouzský dominikán V. M. Pollet pokouší se v knížce *L'Action Catholique á la lumière de la théologie thomiste,* kterou vydalo velmi čilé nakladatelství belgické dělnické mládeže Les Ěditions Jocistes v Bruxelles (loňského roku vyšla tato studie latinsky v Angelicum, vol. VIII. fasc. 4.), podat theologické zpracování otázky Katolické akce. Knížka přináší nejeden dobrý postřeh, nutí k přemýšlení a studiu, ale tam, kde řeší autor theologicky podstatu Katolické akce a chce být za každou cenu originelní a kde chce stůj co stůj přinést něco nového, tam, kde chce razit nové cesty, tam značně přehání a jeho závěry jsou nepřijatelné pro toho, kdo je zvyklý chápat Katolickou akci ve smyslu projevů svatého Otce Pia XI,, jenž je jejím tvůrcem v nynější její formě.

Co nás nejdříve zarazí, čteme-li toto pojednání, je zásadní rozdíl, jaký činí autor mezi laickým apoštolátem a Katolickou akcí. Katolická akce, praví, vychází z laického apoštolátu, ale není laickým apoštolátem (25). Katolická akce je nová forma apoštolátu nově zahájená (27). Katolická akce je něco více než spolupráce laiků s hierarchií vzhledem k apoštolátu, je opravdovou účastí laiků na hierarchickém apoštolátě, to jest na poslání tohoto apoštolátu, na apoštolském poslání hierarchie (31). A proto Katolická akce se formálně odlišuje od laického apoštolátu, který ji připravuje a z něhož vychází: principem tohoto formálního nebo specifického rozlišení je apoštolské poslání, delegované hierarchií laikům z Katolické akce (81).

Takový je pojem Katolické akce u P. Polleta. Proto je mu Katolická akce čímsi zcela novým, co vzniklo teprve ve XX. stol., co tu dříve nebylo. Jeho pojem KA odpovídá pojmu nového *stavu,* který je podoben stavu kněžskému nebo řeholnímu (53), pracovat v Katolické akci není důsledek přikázání lásky, nýbrž je to pouze rada, kdežto laický apoštolát, skutky apoštolské horlivosti u všech laiků jsou přikázány křesťanskou láskou (SS)- Odtud zásadní a podstatný rozdíl mezi laickým apoštolátem a KA. Jeho výměr Katolické akce pak dopadne takto: KA je činnost hierarchická nebo komplex hierarchické činnosti, který umožňuje elitě laických členů Církve, spojených s viditelnou a neviditelnou hlavou a úzce sloučených mezi sebou, účinně spolupracovati o společném dobru celé Církve a pokroku víry ve světě (56).

Srovnáme-li s tímto pojmem KA oficiální projevy sv Otce Pia XI., jeví se nám poněkud jinak. Pius XI. zdůrazňuje především, že KA není něco nového, co bylo dřívějším dobám neznámo (6. XI. 1929). Protože KA je podstatně totožná s laickým apoštolátem, jak zdůrazňují stále papežské dokumenty, může říci také Pius XI., že KA tu byla vždy a že jeho snaha směřuje pouze k tomu, aby ji probudil k horlivějšímu životu, přizpůsobenému dnešním poměrům. Nic není tradičnějšího než vidět, jak Pastýři Církve, vyčerpáni starostmi biskupského úřadu, jsou podporováni hojně laiky, kteří právě pro svůj stav laický mohou pomáhat tam, kde nemůže hierarchie, ani kdyby chtěla (srov. list biskupům piemontským 17. X. 26). V tom smyslu § 1 stanov KA italské praví: Katolická akce jest spolupráce laiků v apoštolátní činnosti církevní vrchnosti a sdružuje prostřednictvím zvláštních organisací všechny laiky, kteří chtějí pracovati při šíření katolických zásad a jejich uskutečnění v životě jednotlivců, rodin i v životě společnosti. A kard. Pacelli psal msgru Bessonovi (23. VI. 1936): Tento apoštolát laiků pod vedením hierarchie je v pravém slova smyslu Katolická akce. — Takové jsou oficiální projevy Církve o Katolické akci.

KA je tedy podstatně totožná s laickým apoštolátem, od něhož se formálně neliší. Liší se jen tím, že je to laický apoštolát organisovaný, nebo jak napsal dr. Vašek: KA je

organisovaný aktivismus, který duším pomáhá k pravdě a pokladům křesťanství (KA str. 8). Tato okolnost však nestačí, abychom mohli mluvit o formálním rozdílu mezi laickým apoštolátem a KA. Proto není pravda, že KA je něco více než spolupráce laiků s hierarchií; vždyť těmito slovy je právě stále a stále charakterisována KA. Je také zcela zbytečné mluvit o tom, zda je činnost v KA příkazem lásky, či jde pouze o radu, a tím méně se může mluvit o nějakém novém *stavu dokonalosti*. Je to věc zcela marná a zbytečná takto uvažovat, když KA je totožná s laickým apoštolátem. Křesťan, který má lásku, ví také, že přikázání lásky ho nutí dávat z pokladů svého nadpřirozeného poznání také druhým. Děje-li se to za pomoci organisace či bez ní, je věc zcela vedlejší.

KA, které je dnes nanejvýš třeba a kterou by měli katolíci stále více chápat, vychází ze zcela jiných kořenů než se domnívá P. KA, to jest laický apoštolát, byl v prvotní Církvi věc zcela obvyklá, protože tehdy rozuměli křesťané slovům sv. Petra: jste národ vyvolený, královské kněžstvo. Věděli, že, ač vykonávati apoštolské poslání náleží především kněžím, hierarchii, jsou v něm účastni všichni věřící pro svůj podíl na Kristově kněžství. Renesance a hlavně vliv protestantismu způsobil, že se tato slova umlčovala v Církvi, aby se čelilo protestantské nauce o stejném kněžství všech. Kněžský prvek v Církvi vzrostl tak, že prvek laický byl příliš zatlačen a na laický apoštolát se zapomínalo, tak jako se zapomínalo na aktivní účast při nejsv. oběti mše svaté, která plyne rovněž z účasti, i když nedokonalé, jaká náleží laikům, v Kristově kněžství, jehož se jim dostává nezrušitelným znamením křestním a biřmovacím. Není proto divu, že dnes, kdy roste liturgický »mysl v Církvi, roste také smysl pro laický apoštolát a že tento apoštolát se organisuje v KA. A tak jako liturgie není něčím novým v Církvi, tak ani KA. Je to obnova, hluboce založené hnutí, a toto hnutí laického apoštolátu jde ruku v ruce s hnutím liturgickým, protože vychází z téhož pramene.

Dnešní doba je doba expanse Kristovy myšlenky a na to nestačí hierarchie sama. Proto připomíná laikům jejich povinnost, která jim náležela vždy a na kterou se z uvede-

ných důvodů zapomínalo. Každý křesťan tím, že je křesťanem, je také apoštolem, protože je účasten díla Kristova kněžství. Je apoštolem podřízeným apoštolátu hierarchie, ale apoštolem skutečným, i když je to apoštolát jen účastenstvím, tedy apoštolát nedokonalý, výpomocný. Můžeme proto jednoduše uvažovat takto: křesťan = účastný na díle kněžství Kristova = laický apoštol = pracovník v KA = účastný na díle apoštolátu hierarchického = účastný na vykonávání příkazu Kristova učit všechny národy. KA není tedy hierarchická činnost, ani komplex hierarchické činnosti, nýbrž je to pouze účast na činnosti hierarchické, protože hierarchická činnost náleží jen kněžstvu a laikům se dostává podílu na jejím díle. A mít podíl na něčem není totéž jako mít věc samu.

Domnívám se, že touto cestou theologických spekulací lze sice KA uškodit, ale stěží jí možno posloužit. - *R. Dacík.*

Nový katolický týdeník francouzský

Před několika měsíci byl zastaven týdeník francouzských katolíků, který vydávali francouzští dominikáni pařížské provincie. Dnes po odstupu několika měsíců možno již o této záležitosti psáti. Vedoucí Septu byli většinou naši kolegové ze studií římských i belgických. Byli to většinou mladí lidé, kteří nesli těžce specielní francouzské poměry a hlavně pohoršlivé nepochopení francouzských bohatých katolíků pro otázky sociální. Hlásali stále a vytrvale, že pomoci bratřím z přebytku není ponecháno křesťanům na vůli či libovůli, nýbrž že je to přísný příkaz spravedlnosti křesťanské. Francouzští spolubratři snášeli již netrpělivě ono největší pohoršení dvacátého století, které dali katolíci podle slov Pia XI., totiž odcizení dělnických mas křesťanství. Proto vychovávali své k sociální spravedlnosti a lásce a ukazovali dělnictvu i mládeži doufající v socialismus nebo komunismus, že je tu ještě jedno řešení, krásnější, plnější a jistější, totiž řešení křesťanské.

Při tom demaskovali bludy komunistické stále a vytrvale. Jen chtěli na druhé straně ukázati, že se Církev neztotožňuje s kapitalismem, s fašismem. Za to byla zdvižena kampaň proti celému týdeníku od těch, kteří byli postiženi. Redaktoři Septu nechtěli ani, aby se katolicismus ztotož-

ňoval s tažením Francovým, ani aby katolíci odepřeli sociální spolupráci s lidovou frontou. Kolem těchto záležitostí rozpoutal se divý boj ve Francii. Kardinál pařížský i lillský zastali se mladých dominikánů, kterým bylo hlavně vytýkáno, že rozbíjejí jednotu katolíků. Protestovali i biskupové španělští. Tak již nemohl býti slyšen hlas Septu s potřebným klidem. Proto byl Sept zastaven vnitřní řádovou cestou, bez zákroku svaté Stolice. Hned po zastavení Septu pociťovali francouzští katolíci, jak jim Sept, či prostě katolický týdeník, chybí, týdeník, který by stál nad stranami a který by se snažil zaujímati katolické stanovisko ke všem dobovým otázkám. Proto byly činěny několikeré pokusy obnoviti Sept. Všechny pokusy ztroskotaly, až byla nalezena cesta přijatelná. Laici, které dominikáni seskupili, sdružili se sami již bez dominikánů a vydávají nový týdeník, nazvaný ještě výrazněji „Le temps présent". Redakci vede Fumet a přispívají Bernanos, Mauriac, Rops, Madaule a jiní. Představení církevní přivítali nový týdeník radostně. Kardinál pařížský dává redakci direktivy, které týdeník otiskuje a které se dají shrnouti: Dávejte nova et vetera. Čili, nová řešení inspirujte věrně katolickou tradicí. Nečiňte skoků. Velí respektovati stávající řád veřejné moci a bratry z jiných, opačných stran. Aby kritika se dála, když se děje, aby se dála od katolíka vždycky v duchu lásky. Arcibiskup rouenský vystihl úlohu nového týdeníku jako snahu proniknouti Kristovými myšlenkami nové otázky přítomnou dobu. Upozorňuje je, že se setkají s odporem, protože není možné žádati jednotné myšlení o věcech, které nejsou dogmatem, ale radí, aby se snažili vždy o dorozumění a dohodu. Biskup z BesanQonu upozorňuje předem, že tak, jak si všichni přejeme jednotu i v názorech, že zde na zemi neuskutečníme v mnohých případech jinou jednotu, než jednotu vzájemné lásky i při různosti mínění.

Toto bylo velkým proviněním, kterého se dopustili mnozí katolíci z krajní pravice proti Septu. Nechtěli viděti opravdu svaté a nejčistší úmysly těch, kteří chtěli se dovolati i bratří odcizených pro otázky sociální Kristu a Církvi. Proto přeje marseilský biskup, aby se redakci nového tý-

deníku podařilo „vyhnouti se oněm úskalím, která znemožnila Septu pokračovati v jeho činnosti".

Ale ještě jedno je tu třeba poznamenati. Zdravá byla kritika, kterou prováděl Sept, zdravé bylo jejich čištění a větrání, ale nesmí se zase zajiti v druhý extrém, že bychom šetřili všech jenom ne svých, že bychom všechnu vinu v ruském flagelantském mysticismu brali jen na sebe, že bychom všechny pardonovali, jenom ne své.

Tak vítáme opavskou Obnovu, spolupracujeme s ni a jsme rádi, že máme nepolitický katolický týdeník. Pracujme, aby byly odstraněny všechny nedostatky, aby se Obnova stala opravdu útočištěm všech katolíků, kteří to s katolicismem poctivě smýšlí, vymyťme z ní vše, co by mohlo katolíky, ať kdekoliv stojí, boleti, a vybudujeme si nezávislou pohotovou a pružnou tribunu katolické myšlenky pro současné otázky. - *Braito.*

pRACOVHA

Památka smrti Páně

Obět mše sv. znamená bratrské sejiti se celého lidstva, protože za celé lidstvo byla jednou podána tato obět a proto podnes se kolem ní celé lidstvo soustředuje.

Všichni pod křížem, všichni v bolestech Kristových a všichni v Srdci Páně, každý na svém vlastním místečku v něm.

Kolikrátkoliv budete jisti tento chléb a piti z tohoto kalichu, budete zvěstovati smrt Páně až do dne, kdy přijde.

Smrt Páně za všechny. Z ní vyšlo křesťanství. A to je synovstvím Božím a pospolitostí synů Božích. Jen ten je křesťanem, kdo hledá a uskutečňuje tuto pospolitost. Kdo hledá jen sebe nebo jen svůj národ nebo jen svou třídu, trhá svatou jednotu obecného společenství Těla Páně.

Vždyť již o starozákonní oběti řekl Kristus: Chystáš-li se k oběti a rozpomeneš-li se, že bratr tvůj má něco proti tobě, jdi se nejprve smířiti s bratrem svým a pak přijď a podej obět svou ... - *Braito.*

Jednota v modlitbě

Ježíš naučil nás správně se modliti. V něm jsme napojeni jedním životem dítek Božích a proto se také zvedáme jednou modlitbou, jedním společným výkřikem lásky ke společnému Otci. Již svatý Cyprián, biskup z Karthaga, v prvých dobách křesťanství praví, že Ježíš, jako učitel jednoty, který prosil Otce, aby nás učinil jedno jako on s ním jedno jest, učí nás, že naše modlitba není soukromou zá-

ležitostí jednotlivých křesťanů. Proto neříkáme ani Otče můj, ani dej mně, odpusť mně, nýbrž Otče náš, přijd k nám, dej nám . . . Kristus, který všechny lidi zahrnul do svého vykoupení, zahrnul je také všechny do svých modliteb. A tak se máme modliti i my: ne každý jen za sebe a za své zájmy, nj^brž za všechny a za zájmy všech.

Tak je nejkrásnější modlitbou modlitba ve spojení s celou Církví, s jejími obecnými potřebami, radostmi i bolestmi. - *Braito.*

Jsme Kristovi?

Když vyzývá Ježíš, abychom šli za ním a jej následovali a když nás dokonce vyzývá, abychom se snažili připodobnit! se dokonalosti samého nebeského Otce, to proto, že jsme byli povoláni k tomu, abychom rostli ke svému Otci v síle života Ježíšova, který nám byl dán, když jsme byli přivtěleni k němu. Ježíš stal se pro nás zdrojem nového života. Svatý Pavel rozvedl na mnoha místech tuto veleb • nou nauku, že tvoříme s Kristem jedno tajemné Tělo, že jsme s ním jedno. To ovšem zavazuje k tomu, abychom se snažili žiti jako On, žít jeho životem. Vrcholí to v onom zvolání Pavlově, že žije ne již on, nýbrž že žije v něm Kristus. K tomu vyzývá křesťany, aby oblékli Krista.

Proto přišel Kristus na svět, proto se stal synem člověka, abychom se mohli my státi syny Božími. A jen toho přijme Otec do slávy Synovy, v kom pozná svého Syna, abych mluvil po lidsku. Jen kdo nese na sobě pečet života a podobnosti Ježíše Krista. Tak se shrnuje celá křesťanská dokonalost a celá naše snaha o dokonalost shrnuje se v následování Krista, ve vyjádření Krista v našem denním praktickém životě. - *Braito.*

Svatá rodina

K 9. lednu

Spasitel posvětil vše, čeho se dotknul. Posvětil ženu, posvětil pannu i matku, dětství i mužný věk, radost i utrpení. Práci, apoštolát i modlitby a obět. Ale nejdéle žil v rodinném kruhu. Nejvíce posvětil rodinný život.

Proto staví Církev před oči ve zvláštním svátku, ve zvláštních pobožnostech, bratrstvech, v encyklikách Lva XIII. krásný vzor našim rodinám ve svaté rodině nazaretské.

Jako máme obléci Krista ve všem, je svaté a dobré posvětiti i naše rodiny.

Většina nás žije v rodině. Chceme, aby byl Kristus králem světa. Buňkou národa, státu i Círk\e jest rodina. Manželství jest velkým tajemstvím v Kristu a v Církvi. Rodina jest rovněž takovým tajemstvím v Kristu. Jako tvoříme jedno mystické tělo my všichni, kteří jsme přivtěleni ke Kristu, v tomto těle jest posvátnou buňkou rodina.

A jako je Kristus hlavou, duchem i srdcem, životem i naplněním, posvěcením i silou sv. Církve, tak je také hlavou, životem, duchem, srdcem i světlem našich rodin. Totiž měl by býti. A musí býti.

Vy, kterým je dáno štěstí žiti v rodině, třeba již hodně prořídlé, učiňte všechno, aby v ní vládl, žil Kristus. Aby on byl pojítkem, jeho zásady, jeho slova, jeho příklad aby vedly kroky slova a činy vaše. Jednat vždy tak, jako by on byl opravdu přítomně hlavou rodiny, která rozhoduje v důležitých, pochybných, nejistých věcech. Abychom se s ním radili o věcech zásadních, abychom se ale především stále více scházeli v jednotě, která jest v něm. Jsme jedno v něm všichni věřící jeho, tož nechť jsme jedno naprosto, čím dále dokonaleji všichni v něm, ve smýšlení, v lásce, v porozumění, které si dovede navzájem ustoupiti, sebe navzájem pochopiti. Abys nebyl ty pánem a hlavou, nýbrž Ježíš. Protože jsme se nesešli v jednu rodinu, jen abychom vedle sebe nebo spolu žili hmotně a tělesně, nýbrž aby duše naše byly stále více jedno. Abychom si duchovně pomáhali stoupati a růsti. K Ježíši, který jest život, celý život! Svaté křesťanské rodiny, rodiny, ve kterých žije a vládne Ježíš, budou oporou, záchranou, příkladem pro rodiny ostatní, nejjistějším zajištěním v dnešní obavě, co bude s rodinami našimi. - *Braito.*

My pak mnozí jedno jsme

Bůh chtěl z nás vytvořiti jednu společnost. Naplnil nás svatým společenstvím jednoho zaslíbení, jedné své lásky, potom jednoho vykoupení v jednom svém Synu. Ježíš Kristus byl jedním z nás a své člověčenství, nové tedy naše člověčenství, spojil se svým božstvím. Od té chvíle tvoříme novou jednotu a novou rodinu. Křesťanství je podstatné: společenství a jednota dítek Božích. Jedna milost, jedno synovství Boží a jedna účast na jednom životě Božím jsou základy této jednoty a tohoto tajemného společenství.

Když vzal Kristus na sebe lidskou přirozenost, a tuto přirozenost všech lidí, neposkvrněnou a dokonalou, spojil s osobou Boží, vytvořil tím nové lidstvo, lidstvo, jemuž je možné obdržeti přirozenost povýšenou, posvěcenou, schopnou léčení až vyléčení.

Dnes již nemůže býti osamocených lidí, tím méně osamocených křesťanů. Všecky přišel vykoupit, všem dáti možnost spasení a nového života. Vždyť je hlavou nového lidstva. Proto mají všichni lidé býti Kristem prostoupeni, milostí zaliti a životem jeho naplněni. Smysl nynějšího života znamená přivésti tento život všech k jeho vyvrcholení životem Kristovým, abychom byli živými údy Kristovými.

Je povinností všech křesťanů, nejenom aby sami rostli Kristu, nýbrž aby také svým životem nikomu neuzavírali

cestu k Bohu, aby svým příkladem, láskou, apoštolátem pomáhali najiti Boha v životě, v povolání těm, kteří by rádi něčím velkým naplnili svůj život, i těm, kterým stačí prozatím jen mláto vepřů. I tito jsou povoláni k životu Božímu. I k nim je nutné a možné se dostati.

Nesmí nám zůstati lhostejný a cizí ničí osud. Všichni patří k nám. Jsou naše údy. Nemůžeme pracovati jen pro jeden druh lidí. A nesmíme především pro něj pracovati tak, abychom odpuzovali, zamítali a odvraceli druhé. Nemají práva na apoštolskou práci a akci jen zbožní, denní návštěvníci chrámu. Nesmějí si kněze tak připoutávat, aby pro ně nezbylo času a důvěry pro druhé. Všude jít s Kristem po příkladu sv. Pavla, který šel i na tržiště i do židovských synagog! - *Braito.*

Duchovní svobodou blíže k Bohu

Cím je duše svobodnější, čím méně propadá hmotě a světu, čím je osobitější, čím je více svou, tím je otevřenější náboženství a tím také její náboženství může býti hlubší a čistší.

Cím totiž duše více je svá, čím více k sobě proniká a sebe zná, tím více cítí, že si nestačí, že nebyla stvořena pro sebe, že má jinde nalézti své štěstí. V této svaté sebranosti také nejlépe poznává Boha. Svatý Augustin vykřikl to hlubokým povzdechem: Noverim me, noverim te! Kéž poznám sebe, kéž poznám tebe!

Bůh i duše patří nerozlučně k sobě. Bůh je plnost všeho, co duše není, plnost bytí. Duše touží co nejvíce míti z této plnosti. A dosáhne toho jenom tehdy, když se zavře světu a otevře Bohu, když se osvobodí od všeho, co by chtělo Boha nahradili, co by chtělo místo něho duši sytit.

Cím více si člověk uvědomí svou podstatnou závislost na Bohu, tím si více umožňuje nabytí dokonalosti. Neboť tím více poznává, kam až ji Bůh volá, jaké obzory se jí v Bohu otvírají. Tím také nalezne více sebe, tím najde největší možnost rozvinutí své bytosti. Cím více poznává a prožívá svou závislost na Bohu, tím více cítí svou velikost a důstojnost vlastní, jíž nestačí nic menšího než tento Bůh, jenž mimo to chce, aby se duše pro něho rozhodla svobodně, sama.

Kristus volá k lidem novou zvěst o jejich vnitřní ceně, o ceně jejich osobností, když praví, že království Boží je v nás, že On i Otec chtějí v nás přebývati, že celý svět nemá ceny jediné osobnosti, jediné duše. Jeho „metanoeite", obraťte se v nitru, v sobě, v podstatě, dává onu svobodu dítek Božích. I nejmenší dítě má takovou cenu, že se hrozí nejhoršími tresty tomu, kdo by je pohoršil. Zena má sama ze sebe tuto svou cenu, ne teprve z milosti vyvolení mužova.

Dnešní dobovou chorobou je nedostatek úcty k osobě, protože byla tolikrát popřena duše, základ individuální ceny a velikosti. Chceme-li pracovati na ozdravění dnešního člověka, je třeba naučiti ho vážiti si duše. Vychovávati zase k oceňováni a pěstováni silných, velkých a pevných osobností. V přiblížení se k Bohu je nejbohatší rozvinutí osobnosti. Neboť nikdo nemůže tolik dáti jako on. - *Braito.*

žeň

Z duchovního života

AUGUSTIN ST.: *Oeuvres. II. Problémes moraux.* Desclée & Brouvver, Paris. Str. 570, cena 25 frs. Další svazek kritického vydání spisů sv. Augustina podle benediktinské edice latinského textu s francouzským překladem dr. Gustava Combesa. Obsahuje text a překlad spisů O dobru manželství; O nerozlučitelnosti manželství (De conjugiis adulterinis); O lži; Proti lži; O povinné péči o zemřelé; O trpělivosti; O užitečnosti postu. Nesmrtelná krása a užitečnost právě těchto spisů sv. Augustina mluví sama za sebe. Francouzský překlad vykazuje pravou benediktinskou duchovní eleganci a poznámky doplní celé pochopení nauky církevního Učitele, -es-

BANGE WILHELM: *Meister Eckeharts Lehre voní góttlichen und geschdpflichen Sein.* Palotiner-Verlag, Limburg a. d. Lahn. Str. 300, cena 3.50 Mk. Dílo Bangeho chce býti opravným protějškem spisu Petersova „Gottesbegriif Meister Eckeharts". Dokazuje, jak hlubokými kořeny tkví celé dílo Eckehartovo v nauce sv. Tomáše Akvinského, takže výroky Eckehartovy musí při výkladu býti stavěny na tento základ a z něho vykládány, nikoli aprioristicky podle osamoceného smyslu zevnějších výrazů. Soustavně je probrána Eckehartova nauka o povaze Božího bytí, stvořeného bytí, o vzájemném vztahu božského a stvořeného bytí. Jako metafysik je mistr Eckehart veskrze tomista, což dokonale přesvědčivě vyniká v jeho latinských autentických spisech. I když při své zvláštní metodice někdy mluví v krajnostech, jednostranně, přece vždycky vyslovuje také jasně dialektický protějšek. Mistr Eckehart stojí přesně na půdě pravověrné katolické scholastiky. Eckehart-mystik, který žil vysokým duchovním životem, stojí též cele na základě scholastické nauky o věcech, o poznání, na půdě katolické nauky o milosti. Jeho názor o Bohu a stvořených věcech je křesťanský theismus, nemající nic společného s kteroukoli formou pantheismu nebo monismu. Spolu s Karrerem vykonal Bange krásnou práci, za kterou jsou mu vděčni všichni duchovní lidé, že vědecky je Mistr Eckehart rehabilitován ve své katolické pravověrnosti a že se pochopilo zvláštní jeho názvosloví u předmětů, které tvořily ob-

líbený obor jeho duchovního života a vlastních mystických zážitků, -es-

DOKULIL J.: *Hymny* (překl.) Akord, Brno, str. 101. Křesťanské hymny jsou společným majetkem celého světa. Všude, ve všech zemích a u všech národů se recitují, ^všude se jimi žije. Jsou nejobsažnější dědictví z počátků naší křesťanské tradice. Překlad hymnů, jež jsou nápadný střídmostí výrazu (str. 99), je nám podán v jadrných a plných verších moderního překladu, v němž je vyzvednut především vřelý a eruptivní ráz řeči a rozpětí nadšeného ducha (ob.). Překlad v celku výstižný a mistrný, jen na některých místech se zdá, jakoby překladatel některé ojedinělé verše originálu četl prosou a nikoli v rytmu hymnu (str. 16 v. I a 2, str. 17 v. 1, str. 20 v. 2, a j.), nebo přehlédl dokonce počet slabik (str. 94 v. 1 a 2) a ve snaze o eruptivní ráz a jadrnost zastřel místy střídmost a jemný smysl a vytvořil místo plynných slov jazykolamy (phantasmata — příšer přeludy str. 20). - C. S.

DUPLESSY: *Dominicales.* Sv. IV. P. Téqui, Paris Vle 1937- 505 str., cena 18 frs. Kanovník Duplessy je neúnavný pracovník. Napsal velmi mnoho užitečných, praktických náboženských knih, a nyní ke třem svazkům svých Dominicales přidává čtvrtý. Jsou to zajímavá díla. Tento svazek obsahuje všechny neděle církevního roku. Každá je rozbírána nejdříve po stránce evangelijní, pak liturgické. Dále je zde úvaha o svátcích toho kterého týdne, o Katol. akci atd. Styl autorův je velmi živý, jak to ukazují všechna jeho díla. Má už svůj osobitý způsob podávání nauky. Věc pro kněze velmi praktická, -jaz-

ELLER: *Das Gebet.* F. Schoningh, Paderborn. Str. 236, cena váz. 4.50 Mk. Autor chce moderně myslícímu člověku ukázati, že teprve modlitbou správnou dosáhne splnění své největší a nejhlubší duševní touhy. Rozborem vynikajících filosofů nejnovější doby postupuje od možnosti modlitby, způsobu modlitby v různých náboženstvích k vymezení povahy modlitby, jejímu poměru k mohutnostem duševním, stanoví obsah modlitby, duševní a náboženské účinky. Ačkoli nikde nejmenuje sv. Tomáše, ani křesťanské starší myslitele jeho školy, přece je myšlenka díla inspirována naukou sv. Tomáše. Je to kniha dokonale duchovní, která přinese mnoho užitku duším, které naučí modlitbě a kterým ukáže cestu k lepší a vyšší modlitbě účinné, -es-

' Etudes Carmelitaines 22. rok, II. svazek Illuminations et sécheresses. Bloud et Gay, Paris, 1937. ²⁰ frs. Dpbrá byla myšlenka místo drobných zpráv řádových vydávati v této revui důkladné studie o mystice, která jest ozdobou a hlavním nosným pilířem řádové myšlenky karmelitské. Několik nejlepších odborníků z náboženské psychologie a mystiky spojilo se k napsání tohoto svazku, který jedná s vědeckou přesností a odborností o otázkách mystického

osvícení a temných nocí duše. Jsou to vlastně referáty z loňského studijního týdne asketicko-mystického. Jsou to studie biologické, lékařské, psychologické, theologické. Velmi cenná kniha pro odborné studium mystických otázek.

FEUERER: *Unsere Kirche im Kommen.* Herder, Freiburg 1937, str. 236, cena 4.80 Mk. Tedy, taková kniha o Církvi tu ještě nebyla. Je psána na vědeckém podkladě, ale jest podána s takovou životností, s takovou literární krásou, že se to čte neobyčejně plynule, a řekl bych s napětím a s radostí. Kniha jest vlastně hotovým cyklem kázání o Církvi, cyklem konferencí pro studenty. Nemohu dosti doporučiti, protože toto téma jest stále živé a otevřené.

FIEDLER: *Christliche Opferfeier.* Ars sacra, Josef Můller, Münchcn, str. 128, brož. 1.8c Mk, váz. 2.80 Mk. Cím více se hloubá o tajemství mše sv., tím větší propasti tajemství se objevují. Není-li alespoň nějaké ponětí o historickém vývoji liturgie, nevnikne se ani do její podstaty. Proto autor osvětlil nejprve různé obřady z jejich vzniku a významu, aby se tak snáze přiblížil k vlastnímu tajemství oběti. Píše velmi srozumitelně.

GHÉON HENRI: *Der heilige Johannes Bosco.* Herder, Freiburg im Breisgau 1937* str. 221, cena v plátně 3.50 Mk. Tato kniha dýše duchovním bohatstvím jako málokterá kniha jiná. V tomto životopise světce, jenž je zářným příkladem přítomnosti jak v jejich úkolech, tak v důvěře v Boha, jasně vidíme, kde je zdroj naší síly. Musíme uznat, že Bohu nechybí. Tedy hledej a žádej a dosáhneš. To je též výzva turínského apoštola této době, kterou nelze přeslechnout.

GOODIER: *Sunder und Heilige,* Ars sacra, J. Můller, Münchcn, str. 192, 8 dřevorytů, plátno 4.20 Mk. Osm stručných a plastických biografií je apologií celé Církve, která dala sílu Augustinovi k povstání, měla také potravu pro mysticky vyspělého ducha sv. Jana z Kříže. K těmto životopisům se druží další: Markety z Kortony, Jana z Bota, Benedikta Labra, Josefa Kupertinského, Františka Xaverského, Kamila. Heroismus se neomezil na některou třídu lidí, všichni jsou k němu povoláni, každý svou cestou, všichni za týmž cílem.

GUITBERT DE JOS. S. J.: *Theologia spiritualis ascetica et myslica.* Universitas Gregoriana, Roma. Str. 510, cena 30 lir. Školní příručka profesora římské Gregoriány má všechny značky vynikajícího profesora a jasné, praktické učebnice. Po úvodu o pramenech, povaze a způsobu studia předmětu pojednává se v rámci autorovy duchovní školy o povaze duchovní dokonalosti, o působnosti Ducha svatého, o spolupůsobení člověka, o vnitřní modlitbě, o stupních duchovního života, o t. zv. vlitém nazírání. Při-

dán jest dosti obsáhlý seznam hlavních spisovatelů o duchovním životě podle všech duchovních škol. Předností knihy jest velmi mnoho praktických a přesných pokynů pro skutečný život, -es-

THOMAS VON KEMPEN: *Das Alleingesprach der Seele.* J. Můller, Munchen 13, Friedrichstr. 9, str. 320, cena 3.60 Mk. Následování Krista je všem katolíkům celého světa dostatečně známo, avšak méně jsou známy ostatní spisy Tomáše Kempenského, ač i ony skrývají veliké poklady pro duchovni život, a jsou s to jej posílit daleko více než mnohá moderní kniha na rozjímání, která byla řemeslnicky zhotovena a nevyplynula z kypícího srdce. Vroucí poměr duše k Bohu, jak je v knize zachycen, dovede rozplamenit a povzbudit.

LIPPERT PETER S. J.: *Menschenleid.* Ars sacra, Munchen, str. 96, cena brož. 2 Mk, v plátně 3 Mk. Pozůstalost po někom velkém nemůže být něco malého. A čtení této knihy, i paběrkování, jest bohatou žní. Tato rozjímání nad některými texty evangelia, nebo kázání, vhodně použitelná, jsou nabita hloubkou myšlenek, jež ani časem nevyhasnou. Již jméno Lippertovo povzbuzuje k tomu, abychom sáhli po jeho nové knize, jež je jakoby dokončením kruhu jeho minulých děl.

MARECHAL: *Études sur la Psychologie des Mystiques.* T. II. Bruxelles, L'Edition Universelle, 1937, str. 558. Nelze několika slovy zhodnotit dílo, které by si zasloužilo velkého povšimnutí. Nikdo dosud si nevšiml psychologické stránky mystických jevů a neprohrál je tak dokonale jako Maréchal. Co je důležité v této knize, a co na ní zvlášť ceníme, je ta okolnost, že si všímá mystických nebo pseudomystických jevů také u mystiků nekřesťanských a analysuje je až do posledních důsledků. Naskytne se nám jistě ještě příležitost, abychom se k tomuto dílu vrátili.

MOHLER: *Der ungeteilte Dienst.* Ant. Pustet, Salzburg, str. 170, cena 3.60 Mk. Autor slavné Symboliky vydal r. 1828 kritický rozbor rozšiřované tehdy knížky pro zrušení celibátu katolických kněží. K rozboru připojil důvody pro zachování celibátu, sestavené z dějin církevních a z jeho kladných hodnot. Kniha Móhlerova nyní byla opět vydána a přidány odpovědi na dvě rasistické námitky proti celibátu. Kniha může poskytnouti jistoty zneklidněným duším a krásných duchovních motivů. - -es-

MYRIAM DE G.: *Larmes et Sourires.* Ed. Salvator, Mulhouse, 1938, str. 248, cena 15 frs. Problém bolesti, nemoci, zla je často předmětem úvah lidí, zvláště trpících. Kniha, již máme před sebou, jedná právě o těchto problémech: o bolesti, nadějích, touhách, sténání nemocných atd. Vůdčí myšlenkou knihy je podobenství o milosrdném Samaritánu, k němuž upíná autor stále svůj zrak. Je křesťanství, evangelium dává správný smysl bolesti, aby utrpení

člověka nebylo nadarmo, nýbrž bylo záslužné. Proto křesťanství učí snášet bolesti s radostným úsměvem ...

ODDONE: *I Probletni della grazia Divina.* Vita e Pensiero, Milano, 1937, str. 176, cena 10 L. Není pochyby, že otázka milosti je jedna z nejtěžších a nejchoulostivějších z celé bohovědy. Jde o nadpřirozeno v jeho formě sice nejběžnější, ale také nejméně chápané. Milost posvěcující jako účast na přirozenosti Boží'odhaluje člověku vlastně nejhlubší jeho poměr k Bohu. Jde-li o milost pomáhající, o níž jedná rovněž autor, přicházejí v úvahu otázky svobody a milosti, jejichž tajemnost zůstane vždy zde na zemi tajemná. Studie Oddoneho přináší mnoho světla do těchto problémů a můžeme ji jen doporučit.

OLIVA: *Kristovo království.* Kropáč a Kuchařský, Praha II., Spálená 23, cena 6.50 Kč. V sedmi promluvách probírá zde autor stíny naší doby, pohrdající autoritou. Přichází k samozřejmému závěru, že jen královský Zákonodárce, Král lidstva, Pravdy a spásy může lidstvo zachránit. Dobrá pomůcka ke kázání.

PACELLI: *Der hl. Konrád von Parzham.* Ars sacra Josef Můller, Münchcn, str. 40, cena 1.10 Mk. Slavnost svatořečení sv. Konrada vyvrcholila kázáním kardinála Pacelliho v kapucínském klášteře v Rimě. Knížečka je přináší v německém překladě. Kardinál Pacelli dokonale vylíčil podivuhodnou duchovní pout bratra Konrada velice poutavě a s pochopením pro jeho hloubku.

Růženec Panny Marie. Kuncíř, Praha, str. 93, cena 6.50 Kč. Obsahuje encykliku svatého Otce Pia XI. o růženci Panny Marie, dr. W. Hynka: Meditace na tajemství růžencová (z „Růže dominik.") a závěrečnou stať dr. J. Juráka O. P.: „Papežové a růženec" a poučení o růžencových spolcích.

SCHOELLIG: *Les Sacraments.* Ed. Salvator, Mulhouse, 1938 (Haut-Rhin), str. 360, cena 35 frs. Studie z morální, pastorální theologie a z kanonického práva, kterou nám zde podává autor, je především praktickou příručkou určenou studujícím theologie a kněžím. Dílo je důkladné, postup metodický, stručný. Teorie a prakse se zde ladně snoubí. Je to překlad z němčiny, jejž pořídil abbé R. Guillaume. Doporučujeme zvláště bohoslovcům.

SIMON: *Das Priestertum als Stand und der Laie.* Ant. Pustet, Salzburg, 1938, str. 81. Stále se zdůrazňuje spolupráce laiků v apoštolátě, v Katolické akci a pod. Je však zase dobře vymezit, kam až laik může, aby si kolikráte neosoboval práva, jež přináležejí jediné knězi. Autor zde probírá jasně, přehledně tuto otázku v 10 kapitolách, jež jsou krátké, ale velmi přehledné.

DE SOLAGES et CL. MAURIÉS: *Le christianisme dans la vie publique.* Editions Spes, Paris, 1937, str. 354. Byla to skvělá myšlenka těchto dvou autorů vydat články,

které uveřejňovali v La vie Intellectuelle. I když se v nich dotýkají současných poměrů a řeší stanovisko křesťana k nim, je jejich řešení vždy opřeno o věčné zásady křesťanské, a proto kniha má význam více než pouze časový. Nejedno téma volá po hlubším promyšlení zvláštně dnešního člověka, který utíká od jednoho novinového článku k druhému, aniž se u něčeho zastavil.

TILMANN: *Das Schónste, was es gibt.* Friedr. Pustet, Regensburg, 1937, str. 38, cena 0.90 Mk. Roztomilé kapitolky, v nichž se dobře uplatňuje analogie z řádu přirozeného do nadpřirozeného. Od běžných věcí, vypravovaných v prostinkých příbězích, se autor pozvedá výše a vypravuje o Božím životě v nás, o Kristu atd. Pro katechety výborná pomůcka.

TROMP: *Corpus Christi quod est ecclesia.* Universitas Gregoriana, Roma, 1937, str. 200. Vynikající kniha jednoho z nejlepších teoretiků katolických o Církvi. Snad ještě nikdo nesehnal s takovou poctivostí a bohatostí všechny texty otců, theologů, o Církvi. Nikde aspoň jsem je dosud nenašel tak dobře zhodnocené, upotřebené. Tento svazelc je jen všeobecným úvodem a těšíme se na další. Nepostradatelná kniha pro všechny, kdo studují otázku Církve ve věrouce, apologetice nebo dějinách.

TYCIAK: *Die Liturgie als Quelle óstlicher Frómmigkeit.* ílerder, Freiburg, str. 156, v plátně 2.80 Mk. Kniha je dvacátý svazek sbírky Ecclesia orans. Zbožnost východních křesťanů, plná vroucnosti, je proniknuta několika základními ideami, ze kterých se rozrůstá v překrásný a mohutný strom. Předně je to víra ve zmrtvýchvstání. Ruská liturgie takřka ruší hranici mezi tímto a oním světem, vtiskujíc namnoze charakter i národní náboženské filosofii. Autor si dal značnou práci, aby vystihl smysl textů.

Die Váterlesungen des Breviers. V. svazek: Commune Sanctorum. Herder, Freiburg im Breisgau, 1937, str. 296, cena 4.40 Mk. Cím větší je zájem o liturgii a pochopení liturgie, tím více se volá po opravdových náboženských hodnotách. Po Písmě svatém jistě nenalezneme krásnějších a hodnotnějších liturgických děl nad čtení, homilie a rozjímání sv. Otců církevních. To jsou hluboké studnice, zdroje, odkud je možno čerpat velké a opravdové hodnoty pro duši. Právě ze svatých Otců jsou čerpány modlitby, liturgické texty, posvěcené Církví, proto jejich pochopení, rozjímání působí tak blahodárně v duši křesťana. Pátý svazek těchto Ctění z Otců, jak jsou v brevíři, v části Commune sanctorum se řadí pěkně k předešlým svazkům. Pěkný dárek nejen pro kněze a bohoslovce, nýbrž i pro vzdělané laiky.

WILLAM: *La vie de Marie, Měre de Jésus.* Editions Salvator, Mulhouse, Haut-Rhin, str. 456, cena 35 frs. Českým čtenářům známý Willamův životopis Panny Marie sc

těší oblibě v celém světě. Právě vyšlo nové francouzské vydání v krásné úpravě, které si pečlivá autorova práce jistě zaslouží. Bylo by velká škoda, kdyby si katolíci nechali ujít tak vzácnou příležitost ke vniknutí do života největší a nejsvětější postavy lidstva.

Z *různých polí*

Acia Academiae Velehradensis. 1937- Tom. XIII., íasc. 2.-3. Obsahuje: Salaville: Quod documenta patriarch. Byzantini magno sint emolum. ad theol. rerumque eccles. historiam. Hoímann: Formulae praeviae ad defin. conc. Flor. cle process. Sp. s. Wolkonsky: Exarch. Leonid Fedorov. Grivec: De corpore Christi mystico; Christus in ecclesia. Kraljič: Doctrina VI. Solovjev de mendacio. Kurent: Studia de primátu eccl. saec. IX. Pořízka: Connexio Bhagavad gítam inter et ev. s. Joannis? Činek: Varia.

BARTOŠ: *Bělčický kluk.* „Vyšehrad", Praha, str. 168, brož. 18 Kč, váz. 26 Kč. S obrázky Vojtěcha Sedláčka. Kus života jižních Cech na předělu století. Je tu sneseno velké bohatství svěžích dojmů a vzpomínek. Vyzařuje znich tolik lásky k rodnému kraji, že si kniha podmaní čtenáře každého věku.

BORDEAUX: *Aimer la vie.* Flammarion, Paris 1937, str. 50, cena 1.95 frs. Kniha, která učí mladé hledati radost, ale pravou čistou radost, kde je k nalezení, abychom přes ni našli radost věčnou, která je v Bohu.

BRENN1NKMEYER: *Stella.* Felizian Rauch, Innsbruck, str. 120, cena 2.80 Mk. Sbírka novel, určená matkám. Novely jsou čerpány ze skutečností současného života, nejsou nikterak šablonovité výrobky na krácení chvíle nebo vzdychání. Je to četba, ve které se krásně odráží vznešenost mateřství a mateřských úkolů. - -es-

BRUGGER: *Uber verdorrender Erde.* Fel. Rauch, Innsbruck-Leipzig, str. 196, 3.80 Mk. Román, který se nám dostává do rukou voní domovinou, líčí se v něm silný život, tichá obět a odevzdanost do vůle Boží. Působí mohutným dojmem na čtenáře. Román, v němž se shlíží přítomná doba.

BRUNO DE JESUS-MARIE: *Madame Acarie,* Epouse et Mystique. Desclée de Brouwer, Paris, str. 122. Každý stav v Cirkvi má své čestné místo a v každém stavu je možno dospěti vysokého stupně dokonalosti. Není vyhraženo jen řeholníkům a kněžím býti dokonalými. I v jiném stavu možno dosáhnouti opravdových výšin. Zde v tomto životopise máme toho zřejmý doklad.

BERNANOS: *Deník venkovského faráře.* Vyšel ve sbírce Epika v Melantrichu, Praha; přel. Jan Cep. Dokonalý chirurg řezající nemilosrdně vše, co hnisá v duchovním životě. Hluboká ironie postihuje všechny ubožáky a mrzáky

duchovní, i když jsou oděni nádechem sladkosti nebo zlatem kapitálu nebo zevnějším leskem. Kdo kdy lépe vysvětlil příčinu nudy života než Bernanos, který praví, že se rodí z rozkladu křesťanství. Nic hlubokého, ale také nic, co je v lidském životě nízkého, neuniká zraku autorovu. Vidí i to, co se skrývá za zevnější zasmušilostí tváře, zná tajemství temnoty, která zastírá tvrdostí zevnějšek a mizí s něho pak důvěřivý a čistý úsměv. „Démon chlípnosti je němý." Zvláštní nenávistí pronásleduje Bernanos prostřednost lidí i kněží. „Kněz prostřední je ošklivý: prostředni kněz ie bohužel skoro vždycky sentimentální." Neřest je méně nebezpečná než jistá nasládlá chabost. Kniha Bernanosova je souhrn hluboké životní filosofie, která jde do pravé hloubky ducha a jeho poměru k Bohu. - M. H.

CAUWELAERT: *Der Gang auf den Hůgel.* Herder, Freiburg, 1937, str. 272, cena 4-20 Mk. Vedle Timmermanse a Claese mají flámští katolíci ještě tohoto třetího kvalitního spisovatele světového jména a hluboké křesťanské víry. Příběh marnotratného syna selského, který nemůže zakořenili ve své rodné půdě a 11 své selské práce. Dá^ se zlákati světem širokým 1 hříšným, propadá^ jeho svodům, aby pak zlomený, poskvrněný přišel se domů očistiti u domácího života z víry. Doporučuji knihu vřele ke čtení a příslušným nakladatelům k vydání.

CERTANI: *IJIdeologia Rosminiana nei rapporti coulu gnoseologia Agostiniano-Tomistica.* Vita e Pensiero, Milano, 1938, str. 390, cena 25 L. V sérii filosofických publikací katolické university milánské vychází tento svazek jako 28. I když téma je bližší Italu než nám, protože Rosmini znamená jako hluboký myslitel (i když se odchýlil v lecčems od tradiční katolické filosofie) velmi mnoho pro italskou filosofii a theologii. Studie Cerianiho si všímá sice jen s jedné strany jeho názorů, totiž jeho gnoseologie, ale ta byia právě nejchoulostivějším místem jeho systému, místem, v němž nejvíce pochybil, a odtud plynuly všechny jeho další omyly. Studie Cerianiho je skvělým dokumentem pro to. jak je třeba se držet svatého Tomáše, nechce-li kdo zaiít na scestí jako zašel Rosmini.

FATTINGER: *kecueil d'Exemples Modernes.* Editions Salvator, Mulhouse, str. 320, cena 18 frs. Předběhli jsme sice francouzský překlad překladem českým, přesto však na francouzský překlad upozorňujeme, abychom upozornili, že si v celém katolickém světě kazatelé, učitelé náboženství a vychovatelé této moderní sbírky váží. Žádná sbírka ovšem nezbaví toho, kdo z ní chce čerpat, námahy, spojené s vyhledáním vhodného přikladu pro věc, kterou se právě zabývá, i když je usoustavněna, a proto výtky, které se tu a tam vyskytly, nejsou docela odůvodněné.

HOLZMEISTER: *Bauten, Entwúrfe und Handzeichnungen.* Pustet, Salzburg, str. 450. Mistr Holzmeister vy-

dal pohled na své životní dílo. Sám praví, že jej při všech návrzích a kresbách vedl vnitřní hlas, kterým se řídil. Kostely a světské stavby, pocházející od něho, nesou pečeť jeho vzácné invence. Svými pracemi připravil novou periodu stylů. Krásně provedené reprodukce dávají tušit krásu originálů. Harmonické dispodice částí k celku, jevící se ze všech plánů, svědčí o tomto stavitelském fenomenu nejvýmluvněji. Vzácná přizpůsobivost zasazuje každé jeho dílo nenápadně do prostředí a dává mu trvalou hodnotu. Kniha budí úctu k Holzmeisterovi.

Dlí HOVRE ET BRECKX: *Les Maitres de la Pedagogie contemporaine.* Beyaert, Bruges, 1937. Obrovská galerie vychovatelů století minulého a nynějšího z celého světa. Vždy jeho obraz, krátký životopis, díla a význam, a u většiny připojena také nějaká stránka z jeho díla. Kniha nesmírně zajímavá nejen pro vychovatele, nýbrž pro všechny, kdo chtějí mít alespoň nějaký pojem o tom, co a od koho bylo v posledních desetiletích řečeno na poli pedagogie. Cena knihy 12 belgů není velká v poměru k velikosti a důležitosti díla.

HRUŠKA: *U mámy, u mamičky.* Vyšehrad, Praha. Kni ha krásná a teplá plná vůně mládí a domova. Při knize je člověku opravdu dobře a jen jedno přání má čtenář, aby nevymřely také mámy mamičky, aby z jejich lásky mohli lidé dlouho do života se těšiti a hřát. Hruškový spisy jsou klenotem nakladatelství Vyšehrad, jehož záslužnou činnost je třeba vyzvednout a nevidět jen ony slabší jeho věci!

CHRISTALNIG-LIPPE MARY: *Gestalten und Schicksale.* Felizian Rauch, Innsbruck, str. 369, cena 5.80 Mk. Paměti šlechtičny ze starého rodu, které se zároveň stávají pamětmi několika šlechtických rodů, vzpomínkami na zvyky „velké společnosti". Dílo je psáno s jemným uměním a zaujme i nešlechtíce, jednak svou historickou stránkou, jednak líčením krajů a lidí, z části i moravských. - -es-

KELLY: *Krakovský trubač.* Vyšehrad, Praha, str. 212, brož. 21 Kč, váz. 29 Kč. Román o podivuhodných osudech tarnovského křišťálu. Přel. B. Hloušková. S obrazy Anděly Pruszyňské. Barvité ovzduší středověkého města, nám tak blízkého, pověstné trhy krakovské, život universitních studentů a tajemství alchymistických dílen, to vše tvoří rušné prostředí, v němž vrcholí napínavý děj - boj o pověstný tarnovský křišťál.

KUZNIK-NEPLACHOVSKÝ: *Nepřirozenost.* Společ. podniky, Přerov, str. 256, cena 20 Kč. V poslední době se strhl velký boj o rodinu. Vymýšlejí se stále nové názory nn rodinu, více a více nemravnější, proti křesťanské rodině se bojuje všemi nejmodernějšími prostředky, aby byly kořeny zdravé rodiny otráveny. Moderní „kultura", spoutaná osidly satanovými, zaslepuje společnost, aby neviděla následky rodinného rozvratu. Proto je nutné podávati správ-

né směrnice, zásady a pojmy o rodině, poučovati o rodině a cliráníti ji všemožně. Autor této knihy se snaží ve formě románu podati správné zásady o rodině, a proto je jeho práce dobrá a užitečná a doufejme, že může vykonat mnoho dobrého.

LENZ S. J.: *„Nebesa vypravují"*.. . Obrazy z vesmíru. Pře'. Úředniček S. J. Kropáč & Kuchařský, Praha, 1937. str. *2/2,* s 36 obrazy a hvězdnou mapkou, cena brož. 25 Kč, váz. 35 Kč. 200 kapitol podává stručně a názorně přemnoho podivuhodných skutečností a příkladů. Mluva těchto obrazů je nanejvýš názorná, plná pohybu a životnosti, nárvs her a zdání ve vesmíru, chvalořeč o všemoci Tvůrce.

' MOSSHAMMER: *Werkbuch der religidsen Mádchenfnhrung.* I. Teil: Leben in der Zeit. Herder, Freiburg im Breisgau, 1936, str. XVIII a 328, cena 4 Mk. Kniha Otilie Mosshammerové, diccésní vzdělavatelky dívek v Režně, je určena hlavně pro kněze, matky a vzdělavatelky dívek, je to sbírka skvělých myšlenek. V první části probírá celý životní okruh, uprostřed něhož stojí dívka. Druhá část bude jednat o cestě k rodině, obci a národu a třetí část o věčném cíli. V první části se rozvíjí téma o různých otázkách, jež víří hlavou moderních dívek. Každá kapitola je zde rozdělena na dvě části. V první je úryvek Písma svatého, v druhé podává vlastní myšlenky a po nich výňatek z románu nebo z básně. Kniha jedinečná svého druhu, po níž sáhnou všichni vychovatelé dívčí mládeže. -NB-

Náboženské pronásledování ve Španělsku. Kuncíř, Praha, 1937, str. 242, cena 20 Kč. Španělsko, země velkých světců, krásných památek a uměleckých staveb, je poslední dobou dějištěm hroznych událostí. Pronásledování křesťanů, jaké se odehrává ve Španělsku, nezadá si nic s pronásledováními prvních křesťanů. Zvěrstva, páchaná ve Španělsku tamními „vládními" přívrženci, ukazují jasně, že ve Španělsku se dostali k vládě opravdoví blázni. Bůh nás chraň před podobným třeštěním komunistických uličníků. - Úvodní slovo v této knize má P. Claudel, na konci je přeložen list španělských biskupů.

NÁBOR: *Hlas krve,* moderní náboženský román z doby konnersreuthské stigmatisace; vyd. Český tiskový spolek v Ces. Budějovicích, Kněžská ul. 7. Vychází v sešitech (10) o 32 str. po 1.20 Kč. Z líčení tohoto nového románu slavného romanopisce. poznáte ubohost mezinárodního anarchismu a bezbožectví a spásonosný vliv katolické víry, jak jej nalezla zklamaná věhlasná kdysi umělkyně Tessa z Brionů u stigmatisované v Konnersreuthu. Poznámky pod čarou prostému čtenáři leccos osvětlí a poučí.

Papicův kalendář mile překvapí. Je v tomto ročníku věnován textem i obrazem duchovním řádům a řeholím, jež působí v našich zemích. Kromě toho obsahuje nedělní a sváteční liturgické direktorium, výchovné směrnice, zá-

kladní myšlenky nedělních perikop a úmysly Apoštolátu modlitby. Cena 10 Kč. Matice cyrilometodějská, Olomouc.

PESCHKE E.: *Die Theologie der Bóhmischen Bruder in ihrer Frúhzeit.* W. Kohlmann. Stuttgart, str. 390, cena 21 Mk v Německu. První ze 4 hlášených svazků o nauce Českých bratří (nejen Jednoty) o eucharistii a Církvi. Je psána se stanoviska protestantského, snaží se však zachovati vědeckou úroveň metodou i vyjadřováním. Po všeobecném nástinu významu otázky c-ucharistické v Cechách prozkoumává se kriticky dvojí: předpoklady duchové a náboženské takové naukv a pak názory samy u předchůdců a samvch hlasatelů nové nauky. Tak postupně procházejí zkoumáním Janov, Štítný, Rokycana, Příbram. Další oddíl zabývá se názory na „Večeři Páně" a jejich předpoklady a duchovním podložením či zdůvodněním u Petra Chelčického; vypisuje a kriticky hodnotí povšechné názory v té věci u Českých bratří původních, u br. Lukáše Pražského. Pátý oddíl zkoumá poměr Luthera k nauce Českých bratří, neupiraje zcela vliv nauky této na Luthera. V díle jest odborně zpracována veškerá česká odborná literatura, i s pracemi dr. Sedláka, mimo jeho hlavní dílo o Husovi. Právě tímto jaksi kolektivním zapracováním literatury do jednotného obrazu prokáže dílo zájemci velmi cenné služby pro celkový přehled. Katolickému čtenáři kniha sama svým vědeckým aparátem umožňuje rozeznati, co stojí příliš na předem pojatém míněni. - -es-

Píseň o zvířeti. Antologie básní o němé tváři. Sebral Otto F. Babler, Olomouc, str. 74, cena 14.50 Kč. Jde o dílo hodnotné, jedinečné v české literatuře, které charakterizuje ochranu zvířat jako instituci vysokých snah mravních i kulturních. Je tu vybráno z poesie světové to nejkrásněj • ší. jsou zde zastoupeni básníci od Vrchlického po Zahradníčka, od Blakea. Baudelaira po Rilkebo, Lawrence a j.

PRÁDEL: *UÉducation de la politesse.* Téqui, Paris, 1037, str. 148, cena 7.50 frs. Nejde o knihu pro mládež, nýbrž pro vychovatele. Důležitost výchovy k slušnosti, kříse slušného chování mládeže, prostředky výchovy k slušnosti přirozené a nadpřirozené, to je obsah knihy. A poněvadž knihu psal kněz-vychovatel, je to kniha seriosní, která podá mnoho dobrých rad křesťanským vychovatelům, pro něž slušné chování je a musí být důsledek mravného chování a smýšlení.

RILKE R. M.: *Kniha o mnišském životě.* Z „Knihy hodinek", zpívaných ke cli Jedinému v české verše přepsal Josef Tkadlec. Ed. „Gedeon" J. Lipanského, Veselí-Barchov u Pardubic, str. 78. Rilkého básně jsou tak krásné a vždy - jdu k tobě, cíl můj ty jsi; - neb kdo jsem pak já a mnohdy tak nepochopitelné, že se až utvořila legenda o katolíku Rilkovi. Čtete na př.: Vším choděním svým přece kdo jsi ty, - nerozumíme-li si? (61), a po slovech: Jak jsem

té stvořil krásně - klamně - v hodině, která napjala mě (56) a po básni: Ty jsi ten šeptající Učouzený (46) přece musí jeho básnická duše volat v úzkosti: jest jen svou důvěrou, - po úzkosti a po noci - zřít zase ve tvář tvou. - Vím, když svou myslí měřit chci, - ta hloub, ta šíř, ta dál: - ale ty jsi a jsi a jsi, - byť čas tě obchvíval. (72) - C. Š.

RILKE RA1NER MARIA: *Slavení.* Melantrich, Praha 1937. Poesie sv. 26., přeložil VI. Holan, frontispice: Boladinův portrét básníka, str. 184. Soubor Rilkových snad nejkrásnějších básní spjatých v celek poslední: Ó řekni, básníku, co činíš? — Slavím. Překlad věrný a mistrný, vystihující i ducha originálu.

RENARD O. P.: *VEglise et la question sociále.* Ed. du Cerí, Paris, 1937, str. 231. S velkou radostí vítáme tuto knihu, jež pojednává o sociální nauce Církve, ne v podrobnostech jejích aplikací, nýbrž v jejích zásadách, hlavně v jejích filosofických a dogmatických základech. Podává jasně nauku Církve ve pletitých otázkách o individualismu a socialismu, o práci, vlastnictví, kapitalismu, korporatismu. Vřele doporučujeme všem, kteří chtějí dobře poznat, a pak správně uskutečňovat sociální nauku Církve.

SCHNURER GUSTAV: *Katholische Kirche und Kultur in der Barockseit.* Ferdinand Schoningh, Paderborn, str. 818, cena váz. 20 Mk. Pokračování autorova díla Církev a kultura ve středověku. Smysl tohoto skvělého díla jest: ukázati, kterými prostředky se snažila Církev plniti své poslání ve styku s dobovou kulturou; které překážky bylo jí překonávati; které opory se jí dostávalo. Z odpovědí plyne jednak poučení, dokázané poučení o svérázu, ale též podmíněnosti barokní kultury; dále že Církev měla tehdy vynikající účinný vliv, jiný než ve středověku, větší než v renesanci; též, že to byla přece jen doba radostné a smělé víry, která svou statečností až k mučednictví dala Církvi hodnoty, jež dodnes ize obdivovati. Skoro půl století vědecké práce si vyžádalo toto doslovně jedinečné dílo. Jedinečné svou spolehlivostí úsudků, svou ucelenosti pohledu, zřetelně přehledného pohledu na dvě století dějin Církve a na duchovní tvář celé Evropy. Bylo o baroku mnoho napsáno, spíše z uměleckých zájmů osobních. Zde však je první dokonalé dílo, ovládající veškerou sem patřící světovou literaturu, dávající možnost neochvějně objektivního soudu o vadách doby a také spravedlivého hodnocení duchovních statků, které ta doba vypracovala, pochopení všech ideálních a geniálních postav toho času. Při tom je kniha psána tak jímavě, že se velmi těžko přerušuje četba.

-es-

SICK I.: *Mathilda Wrede.* Steinkopf, Stuttgart. Str. 228, cena 2.85 Mk. Životopis duše, která rozsévala kolem sebe jen lásku a dobro, která svým životním jednáním dokazovala, že se ještě neztratila dobrota lidského srdce. Její

život byt prozářen láskou a zahledíte-)í se jen na její fotografii, zpozorujete oduševnělou, upřímnou tvář, k níž pocítíte důvěru. V knize jsou popsány zajímavé události jejího života, její působení mezi zločinci a vrahy nám ukazuje, jakým kouzlem dovedla působit i na tyto lidi. Kniha, šířící dobro a krásu.

SPIESS: *Bergmann.* F. Rauch, Innsbruck-Leipzig, str. 184, 3.50 Mk. Autor nám zde podává napínavý román, v němž jsou některé momenty opravdu dramatické. Líčí se zde tragický osud dcery lékařovy, jež pro blaho rodiny obětuje domov, štěstí 1 život. Kniha se čte velmi lehce.

Scrittori italiani. G. B. Paravia, Milano. Každý svazek 5 lir. Máme tu poslední tři svazečky z této sbírky, která velmi rychle pokračuje. M. Ruffini: 1 Poeti del „Dolce stil novo" je skvělá studie o básnících doby Danteho. Setkáváme se tu ;e jmény, která tak často neslyšíme, jako Guido Guinicelli, Cavalcanti, Cino da Pistoia a jiní, kteří žili v ovzduší nového italského stilu, jak nazývali dobu těsně před Dantem a dobu jeho. Ukázky z jejich tvorby velmi dobře doplňují kritiku jejich díla po stránce nové italské poesie. Bitelli ve svazku Mussolini se rozepsal o literárním významu Duceho. Doporučujeme celou tuto sbírku, která podá rychlou orientaci v italské literatuře. Každý svazeček je opatřen seznamem všech literárních prací příslušné osoby, což umožňuje velmi další její studium.

SLAVÍK J. M.: *Kajtcnice.* Společ. podniky, Přerov, str. 324, cena brož. 20 Kč, vá?... 30 Kč. Sériový román popisného rázu, realistický, milenecky sentimentální a místy až nechutně ulíbaný. Zvlášť druhá část postrádá umělečtějšího pojetí, myšlenky a vyššího ideálu. Pěkné jsou první chvíle v ovzduší olomouckého Póttingea. Od básníka Slavíka, jemuž prý tento román má býti mostem od tvorby dosud převážně lyrické k prose, jsme čekali více. - C. S.

TARDIEU A.: *La révolution á refaire.* Tome II.: *La profession parlamentaire.* Flammarion, Paris 1937, str. 362, cena 18 frs. Autor, historik a žurnalista, známý svými studiemi politickými, ukazuje velmi podrobně parlamentní mechanismus, jejž on důkladně zná, poněvadž byl 20 let poslancem, 11 let ministrem a předsedou Rady. Velmi živé nám tu ukazuje parlamentní zaměstnání, prostředí, despotismus a otroctví.

TOTH: *Le caractère du jeune homme.* Ed. Salvator, Mulhouse 1938, str. 240, cena 15 frs. Známý univ. profesor podává zde své studie z psychologie mládeže. Kniha je rozdělena na tři části. V první mluví o charakteru všeobecně, v druhé poukazuje na překážky, jež se stavějí v cestu formaci správného karakteru. Třetí část ukazuje bohatost prostředků, jež jsou dobrým pomocníkem při vytváření opravdového charakteru. Tothovy knihy se doporučují samy.

věRnost KRiStOVi

NOVALIS

1 kdyby všichni se zpronevěřili,
přece ti věrný zůstanu.
Neb vděčnost na zemi
přec ještě nevymřela.
Jen pro mne bolest tě objala
a zhynuls pro mne v mukách.
Proto ti dávám s radostí
na věky toto své srdce.

Často bych hořce plakal
nad tím, žes skonal,
a mnohý z tvých
že na to celý život zapomíná.
Ty, láskou zcela proniknutý,
jsi tolik pro mne vykonal,
a přece, jako bys zánik,
nemyslí nikdo na to.

Ale, ty plný věrné lásky
stojíš při každém dál,
a i kdyby ti nikdo nezůstal,
ty přece věrný zůstáváš;
vítězí láska nejvěrnější,
posléz ji každý pocítí;
lká hořce a jako dítě
se přimkne ke tvým kolenům.

Já okusil jsem tebe,
ach, nepouštěj mne od sebe,
at na věky já jsem
spojený těsně s tebou.
A jednou moji bratří
k nebi též vzhlédnou zas
a klesnou v sladké lásce
na Srdce tvé.

pmjeti BOhA

ARNOLD DER ROTE. PŘEL. P. AMBROŽ SVATOŠ O. P.

Náš Pán praví: Kde já jsem, tam musí býti i můj služebník. Míní: Byl-li jsem v jesličkách nebo v lůně mé matky nebo na kříži, tam musejí býti se mnou i moji přátelé. Neboť, co Bůh dělal v těle, v tom ho musejí duše milující následovati v duchu. Větší lásku duše projevuje Bohu tím, když v duchu dlí u Boha a v Bohu, vnitřním rozjímáním, chválami a díky, než kdyby byla tělesně přítomna u něho. Člověk nikdy nesmí ustati býti s Bohem v trápení, které tělesně trpí v čase, až Bůh jeho duši duchovně k sobě pozvedne nad čas. Neboť čím více jsi zde s ním jako přítel v jeho nouzi, tím dále v jeho poznání a milování budeš přiveden do bytu svaté Trojice, to jest do srdce Věčného Otce.

Moudrý Philo pravil: Pane, narodil jsi se o půlnoci, když všechno lidstvo mlčelo.

Duše, Bůh se zrodí v tobě, bude-li v tobě vše umlčeno: nebude-li tělo žádat svůj poplatek, budou-li požadavky ďáblovy odmítnuty a nezmátne-li tebe ani lesk světa, ani tvá fantasie, a ty ustoupíš-li všemu stvoření, takže všechny obrazy a přirovnání se stratí tvému srdci... v této noci chce nebeský Otec zroditi svého Jednorozeného Syna v tvé duši. A v tomto tichu Božské Slovo chce k tobě promlouvati. . .

Otevři tedy, abys přijala v sebe Božské Slovo!

mystiCKÁ KontempLAce

P. SILVESTR BRAITO O. P.

Mystika jest rozvinutí Božího sděleného života v nás. Božskými ctnostmi, které jsou nadpřirozeným životem duše naplněné milostí, působí v nás Bůh naši účast na svém životě. Je to náš život, ale Bůh jej působí. Dary Ducha sv. si nás Bůh takto podrobuje, abychom se jím dali vésti a naplňovat. Člověk by totiž sám ze sebe se neodvážil ani tušit hloubku onoho spojení, ke kterému nás volá Bůh v křesťanství, když nás volá, abychom byli jeho děti, abychom žili jeho

životem, abychom se spojili co nejdůvěrněji s jeho nejzávratnějšími tajemstvími, aby poznávání a prožívání těchto nejvlastnějších Božích tajemství, jeho osobního života, aby se stalo životem naším. Proto může býti mystika jen darem Božím a nemůže přijíti nikdo k prožívání a okoušení nejsladších a nejhlubších Božích tajemství, jak je zjevilo křesťanství, nemůže nikdo k nim přijíti, není-li přitahován a veden Otcem, jak prohlásil Kristus, že nikdo nepřichází k Otci, leč by jej táhl Otec sám.

Mystickou cestu předchází očišťovací činnost mravních ctností, které připoutávají praktický život k Bohu, božské pak ctnosti naplňují duši tímto připoutáním k Bohu. Musejí růsti tyto ctnosti, a nejprve víra, nejprve poznání Boha, jenž má býti celou naší rozkoší, jenž má naplňovati celou naši bytost. Víra roste až k mystické plnosti hroužením se do svatých pravd. Nejprve poznáním, pak přemítáním a rozjímáním, až jednou duše pod tlakem lásky se pojednou zvedne novým způsobem a zakotví v Bohu. Zde nezáleží mnoho na metodě. Jen je třeba opakováním, přemítáním a prožíváním především si asimilovati ony pravdy, řekl bych česky, sžíti se s nimi. Když pak se rozum a vůle otevrou Božímu působení Boha, přítomného tajuplně v duši, pak přijde chvíle, kdy si Bůh přitáhne duši k sobě, aby ho okoušela, aby okoušela jeho sladké přítomnosti, jeho velebnosti, dobroty, tajemnosti a nesmírnosti v duši. Nastává okamžik, kdy se zjednoduší nesmírně, jak jen je člověku na zemi možné, poznávání Boha a spojování s ním, přichází onen simplex intuitus veritatis, jímž označuje svatý Tomáš kontemplaci, totiž prostý pohled na pravdu, prosté zření pravdy.

Tři jsou cesty přípravné k tomuto důvěrnému patření na tajemství Boží. Nejprve poznáváme Boha z jeho stop v přírodě, z jeho dobrodiní, z jeho lásky. Rozjímáme o jeho dobrotě otcovské, o utrpení Páně, o jeho vykoupení. To je motus directus mystických theologů, kdy duše od věcí jde k Bohu, ovšem, je to pohyb, jenž ústí v poznání nedokonalém, jaké odpo-

vídá právě tvorům. Ale potom se od tvorů obrátí k symbolům, obrazům. Od formulek víry duše se zvedá k jejich obsahu, a to je již pohyb složitý, motus obliquus, neboli helicoidální, aby konečně i symbolů i tvorů se zbavila a spočinula jediné v Bohu, v jeho tajemství, takže pak již nezneklidňuje ani formule, uzavírající pravdu, ani tvor, věštící Boha, ani symbol, znázorňující pravdu. To je pohyb krouživý, kdy duše krouží jakoby na jednom místě, v jedné myšlence, v jedné pravdě, kdy se hrouží do Boží naprosté jednoty, do naprosté jednoty všech Božích vlastností. Zde se pak nejvíce uplatňují dary Ducha svatého, pod jejichž vlivem se duše soustřeďuje v Bohu, spočine jenom v něm. Pak vidí duše jen láskou, která jsouc ohněm, nejenom zapaluje a zahřívá, nýbrž i osvěcuje. Je to nové světlo, světlo mystické, které nakonec i lidský rozum obohacuje novým poznáním.

Svatý Tomáš praví již ve svém výkladu k Lombardovým sentencím (III. Sent. dist. 35, q. 1. a. 2. a v Summě 2. II. q. 180 a. 1), že držení pravdy je věc dobrá a láskyplná, takže pak i láska tu má co činiti. Láska totiž pudí k pronikání milovaného předmětu. Láska je zvídavá, láska je pronikavá, takže pak vytuší, vycítí a najde v Bohu více, než by rozum jen formulemi, jen symboly a jen rozjímáním našel. Protože nad rozjímáním je právě tato kontemplace, kdy se spojují obě schopnosti rozumu i vůle a citu, aby duše vyčerpala vše, co jen může z pevně objatého svého Boha. Tato láska pak osvícená řídí celý mravní život. Ona dává pak nadlidskou sílu svatým podniknouti hrdinné činy pro Boha a všechno podstoupiti i obětovati, aby duše jen jemu sloužila a jen jeho vůli plnila.

2. II. q. 2 a. 10 praví svatý Tomáš, že, když se člověk oddá víře, miluje pravdu, ve kterou věří a tato pravda se stává předmětem jeho úvah, a objímá ji ve všech pravdách, ve kterých se mu podaří ji objeviti.

Nezapomenutelně krásně to vyjádřila současnice

svaté Terezie Ježíškovy, karmelitka z Dijonu, sestra Alžběta od nejsvětější Trojice: Trojice nejsvětější, které se klaním, pomoz mi zapomenouti dokonale na sebe, abych spočinula dokonale v tobě, nepohnutě a klidně, jako by byla má duše již na věčnosti. Kéž nic neruší mého klidu, kéž nic mne nevypudí z tebe, nepohnutelný Bože, ale kéž každý okamžik mne zanese dále do hlubin tvých tajemství. Uklidni duši mou! Učiň z ní své nebe, svůj milý příbytek, místo svého spočinutí! Kéž tě tam nikdy nenechám samotného, ale kéž jsem tam stále celá, bdělá ve víře, nechť jsem jen klanění, otevřené tvé tvůrčí činnosti!

Ted přichází ona chvíle, kterou popisuje svatá Terezie ve svém Svéživotopise (Hl. X.): „Když jsem takto prodlévala u Ježíše Krista, byla jsem pojednou uchvácena živým pocitem Boží přítomnosti. Nemohla jsem nikterak pochybovati, že On je ve mně a já že jsem zcela ponořena do něho. To nebylo vidění, to je to, co se, tuším, nazývá mystická theologie. (Dříve totiž byl tento výraz vyhražen mystickému spojení a poznávání. Až později se slovu mystické theologie dal význam theologie mystiky, teorie mystiky.) Duše je jako mimo sebe. Vůle miluje. Paměť se zdá docela ztracena. Rozum přestává usuzovati, ale neztrácí se, jen nejedná. Zůstává jakoby udiven velkými věcmi, které vnímá. Bůh chce, aby pochopil tehdy, až nebude ničemu rozuměti z toho, co se mu ukazuje. Vnitřní modlitba se zjednodušuje, dary stále přetvářejí člověka, aby byl poddajným nástrojem Božím, až zaplaví Bůh duši sebou, až si ji docela podrobí . . ."

Toto nové poznání vychází právě ze žhavé a vysoké lásky. Svatý Tomáš praví 2. II. q. 24 o této lásce, že z ní vychází poznání skoro zkušenostní, ex quadam dulcedine amoris ... z jakési rozkoše lásky, jež dává člověku poznati, že je přítomen Bůh, sladkost a rozkoš nejvyšší.

Ale to jen ouvertura, protože vlastní zření tajemství Božích se odehrává v rozumu. Svatý Jan od Kříže praví ve svém Výstupu na horu Karmel (Kn. II.,

hl. 2.), že vlité nazíráni je vynikající úkon živé víry. Nejlepší vykladač svatý Tomáš, Kajetán, pak Suarez a Josephus a Spiritus Sancto, jeden z velkých klasiků theologických karmelitského řádu (Cursus theol. myst. sv. II. dist. 13. str. 345) praví, že nazíráni jest úkon, který svou podstatou vychází z víry a svým způsobem z daru moudrosti.

Nazíráním totiž duše vystupuje až na vrchol víry, proniká k ní, vniká do tajemství, sonduje jejich hloubky, okouší je a vstřebává je. Nevěří již jenom, nýbrž žije svou věrou, prožívá svou víru, žije z ni a jí. Naděje se stává teď nejenom odevzdaně tíhnoucí a čekající, nýbrž důvěřující oddaností, a láska táhne k důvěrnému objetí Boží lásky.

To zase zde působí znovu dary Ducha svatého. Jejich úkol provází celý křesťanský mravní život, ale v mystické výši se zdvojuje jejich úkol. Svatý Tomáš o nich praví v této souvislosti, že jsou třetím druhem, jímž Duch svatý hýbe námi, takže nemůžeme přijmouti stanoviska, jako by byly dary Ducha svatého jen jakýmsi trvalým uschopněním (habitus). Svatý Tomáš o. nich praví, že „instinctu Spiritus Sancti homo inclinatur ad aliquid agendum". In Ep. ad Rom. VIII. 14.

Všechny tyto dary Ducha svatého připraví v duši jakousi duchovní sourodost s Božími pravdami, takže pak je duše docela jinak přijímá, přijímá je vnitřním ustrojením své bytosti a chystá se tím cesta vnitřnímu mystickému poznání v nazírání na to, co víra i láska proniká jako něco, co je naše, co nám patří. Neboť podle případné poznámky jiného vykladače Tomášova Joannis a Sto Thoma (In 1. II. q. 68. disp. 18 a. 4.): Čím více se nám stává něco naším, tím více se k tomu nese rozum, aby to lépe poznal. Láska nám dává zkušeností zakusit přítomnost Boha v nás, jenž je v nás, jako předmět otevřený našemu poznání a objetí. Rozum si to pak jen překládá do své řeči. Někdy ovšem nemůže dále, a pak koktá jako Isaiáš, jako svatý Pavel, jenž nedovedl přetlumočiti tajemná slova, jež slyšel.

Toto patření, tato kontemplace je nad všechny obrazy i nade všemi myšlenkami. Nedá se vyjádřiti myšlenkami, proto mystikové se tak těžko vyjadřují a proto se jim tolikráte velmi nedokonale rozumí.

Mystik dosahuje až oné docta ignorantia, jak ji znali ve středověku, kdy lidé si byli vědomi toho, že nejvyšší vědění o Bohu se již nedá vyjádřit.

Není to ale plané snění, nýbrž nejhlubší pronikání nejhlubších pravd. Protože víra se tím posiluje a láska více hoří. To jsou dvě známky pravých mystiků a pravé mystiky, jestliže vyrůstá z ní činorodá láska a pokorná víra.

Nazíráním prožívá mystik pravdu, že Bůh je duch a že žádné slovo a žádný obraz a symbol nemůže Boha vyjádřiti přesně. Prožívá naprostým zaplavením pravdu o lásce a dobrotě Boží. To je onen simplex intuitus veritatis, ono prosté zření pravdy, jak definuje kontemplaci svatý Tomáš. Člověk se dostává do oceánu božství. Duch svatý se stává kormidelníkem, aby lodička víry nezbloudila.

Hluboce musil projiti tím Tomáš, když píše ve výkladu k Dyonisiovi Areop. (Lectio IV): Poznáváme pak Boha jakousi nevědomostí, jakýmsi spojením s božstvím nad povahu lidské mysli. A tak poznávajíce Boha v takovém stavu mysli, jsme osvěcováni samou hloubkou Boží moudrosti, již nemůžeme probádati."

Proto můžeme nakonec sloučiti různé názory katolických theologů o mystice v této představě, že je to vlitá láska k Bohu, která pudí k poznání, jež se uskutečňuje poznáním vlitého nazírání, a pak otevřením duše Božímu působení.

stAteční

P. EM. SOUKUP O. P.

Statečný je, kdo umí státi, nárazem nepovalen. V duchovním životě se tím označuje věcná osa či kostra, která drží křesťanský život. Bez ní se právě v nejrozhodnější chvíli shroutí vše, ona jediná drží

stavbu proti útokům na kteroukoli část stavby, ať jsou to útoky přímé nebo útoky nepřímé, totiž oběti. Jestli duchovní křesťanský život je cesta vpřed, nakonec tato statečnost rozhoduje o zdaru cesty. Jako o úspěchu nebo úpadku hmotném rozhoduje síla, která dá státi pevně vůči všem útokům a zdolati všechny překážky, tak duchovní statečnost mysli je síla, která rozhodne o úspěšnosti nebo úpadkovosti křesťanského života. Svatý Tomáš praví, že obtížnější jest pevně státi a jiti po správné cestě přes útoky a překážky, nežli nenechati se zlákati vábivostmi vedle cesty. Rovněž výslovně učí, že tato statečnost je nezbytnou podmínkou každé ctnosti, že bez ní žádná ctnost není schopná života, neobstojí, takže křesťanský život, jakožto život zvláštních těžkých postavení vůči útokům se všech stran, potřebuje zvláštní ctnosti statečnosti i zvláštního daru Ducha svatého povahy statečnosti, aby pevně stál a obstál vůči všem útokům, byť se dotýkaly i života, a také, aby uměl podle zásad ctnosti a tedy podle zásad Božích útočiti.

Písmo svaté již od svých prvních stránek potvrzuje tuto rozhodující úlohu statečnosti v náboženském životě. Když chtěl Pán Bůh dokázati patriarchovi Jakubovi, že může celý svůj život svěřiti Bohu a že dojde úspěchu všestranného v náboženském životě pro Boha, dal sám sobě toto jméno: „Já jsem Silný, Bůh otce tvého." (I. Mojž. 46, 8.) Jména SiLný, Statečný dává si Bůh ve Starém zákoně důsledně a vždy v nejrozhodnějších chvílích, aby ukázal, že právě tato jeho statečná síla zakročí všude tam, kde se člověk pro jeho zájmy a pro náboženské hodnoty odváží nebezpečí a útoku a neuteče před nesnázemi. Kniha Přísloví přesně prohlašuje, že statečnost člověka je podmínkou spravedlnosti: „Kde hojná spravedlnost, tam největší síla." (15, 5.) V evangeliích a listech apoštolských je slovo „Nebojte se" jako páteří životní moudrosti.

Patří tedy v duchovním životě přednostní místo pěstování ctnosti statečnosti. Jednak proto, že nejvíce sbližuje člověka s Bohem Silným, jednak proto,

že „poskytne pomoc k odolání útokům každé nepravosti". (Svatý Tomáš.)

Je statečnost opravdová a statečnost zdánlivá. Zdánlivá statečnost, nikoli ctnost statečnosti, jest u lidí, nedbajících nebezpečí, bud z nevědomosti nebo ze slepé důvěřivosti, nebo že spoléhají na svou vycvičenost, jako se zápasník spoléhá na své zápasnické umění; není výkonem statečnosti čin zdánlivě statečný u lidí zarmoucených nebo rozhněvaných; nejsou ctností statečnosti veliké činy lidí, usilujících těmi výkony dosáhnouti nějaké časné výhody, cti nebo požitku, nebo chtějících za každou cenu uniknouti hanbě či jakékoli bolesti.

Pravá ctnost statečnosti začíná teprve tam, kde si člověk uvědomí vážnost útoku a velikost nebezpečí nebo tíhu nesnáze a pocítí z toho obavu nebo i strach. A také, když se v člověku začne opačná vášeň odvážlivosti, když by se hned nejraději nasadily všechny síly, aby bylo zničeno, co hrozí.

Ctnost statečnosti znamená klidnou rozvážnost. Statečný ctnostně není ani ten, kdo uteče, ani ten, kdo hned bije hlava nehlava. Třeba to má podobu paradoxu, ale je to pravda, že statečný člověk musí nejprve pocítiti opravdový strach, i též chuť vše rozdrtit. Teprve když obojí se pocítí, vykoná ctnost statečnosti své první dílo, zkrotí strach i odvážlivost, která je vlastně opovážlivostí. Zkrotí je, umoudří je, přiloživši k nim měřítko rozumu a víry, aby byly uvedeny na pravou míru rozumu a víry, aby byly měřeny nejen hodnoty časné, ztráty hmotné, nýbrž aby byla uvážena především možnost ztrát duchovních, které nemohou býti vyváženy žádným časným ziskem, žádným časným zabezpečením. Také že při odvážlivosti je třeba vážiti dobu a sílu úderu, protože i při odvážném útoku musí býti od ctnostného člověka zachována cizí práva, útokem musí býti potřeno pouze zlo, nikoli spolu dobro ničeno. Statečný má bázeň i odvahu zároveň, protože statečnost je mu pouze pro odražení nepřátel dobra a ctnosti.

Člověk křesťan statečný je svatému Tomáši pře-

devším člověk rozvážně klidný. Proto také statečnému ukládá jako požadavek ctnosti jeho statečnosti trpělivost: čím statečnější, tím trpělivější.

Všechny statečné lidi, všechny tak zvané hrdiny a energické povahy musí zaraziti, když slyší svatého Tomáše mluviti: „A proto přednější úkon statečnosti je snášeti, to jest pevně státi v nebezpečích, nikoli útočiti." V podrobném výkladu a důkazu pak jsou líčeny další vlastnosti statečného člověka, že jeho statečnost se především musí projevovati ve snášení: „Kdo útočí, zdá se mocnějším, kdežto strpěti útok působí dojem slabšího; avšak obtížnější je boj slabšímu se silnějším. Statečný však překoná tento dojem, že je slabší, zachová rozvahu, pevně se drží dobra, k vůli němuž se naň útočí, neopouští dobra, drží se přesvědčení, že on je silnější a že vítězství bude jeho vytrvalosti v dobru. Obtížnější jest neochvějně vydržeti útok nežli útočiti, protože obtížnější je pevně státi vůči nebezpečím, která již ohrožují a jsou patrná, nežli proti nebezpečím, která jsou dosud neznáma; kdo však vydrží útok, podstupuje nebezpečí již přítomně naléhavá. Také je snazší, z náhlého hnutí se na něco obořiti, nežli dlouho zůstati tváří v tvář nebezpečí ohrožujícímu. První je vlastní útočníkovi, druhé pak statečnému ohrožovanému."

Hlavní, podstatný a proto nezbytný předpoklad statečnosti je vědomí cennosti hodnoty, pro kterou člověk podstupuje nebezpečí. „Smrtelná nepřátelství nastávají člověku pro spravedlnost, které se drží, a také pro jiná dobra, která koná. Pevně státi vyžaduje dokonalého přilnutí duše k dobru." Těmi větami udal svatý Tomáš vlastní důvod veškeré nestatečnosti a zbabělosti, nedostatek pochopení duchovních hodnot náboženských. Jestliže se nechápe, jakou hodnotu a cenu mají duchovní statky náboženské, nepochopí se také nikdy smysl apoštolských slov, že duchovní hodnoty stojí za všechny časné ztráty, které člověk podstoupí, aby si zachoval a rozmnožil hod-

noty duchovní - a také, aby je zachoval a rozmnožil pro své bratry.

Statečný musí býti také výbojný. Statečnost, která je ctností, koná obojí: vydrží a útočí. Kdo je proniknut pochopením duchovních náboženských statků, dá se též do útočení, vidí-li, že nedostačí pouhé vydržení útoku, jestliže bez zaútočení na útočícího odpůrce byly by náboženské statky ohroženy: „Raději podstoupí námahy a nebezpečí útoku, než by pozbyl statků, které jsou jeho štěstím," poněvadž chápe jejich hodnotu, vše ostatní přesahující.

Všechny tyto myšlenky jsou myšlenky svatého Tomáše z Theologické Summy, 2. II. 123. Z nich je patrné, co tamtéž se praví, že statečnost je pro křesťanský život právě tak důležitá, jako spravedlnost, opatrnost, mírnost či střízlivost. Nemůže býti spravedlivý, kdo nepěstuje svou duši ve statečnosti; bez statečnosti upadá i opatrnost i mírnost. Zasluhuje veškeré pozornosti poctivých křesťanů, že bez statečnosti vlastně nejsou křesťany, aspoň ne křesťany plnými, protože bez ní je samozřejmá jejich porážka. Neboť: „Mnohem více vzdaluje člověka od dobra bolest, ohrožující jej, nežli lákání potěšení jej strhuje ke zlu." Proto není křesťanem pravým, kdo není křesťanem statečným.

o význAmu gRegoRiÁnsKého chORÁLu pRO LituRgii

OTTO ALBERT TICHÝ

Je jisto, že chrámový zpěv není naprosto nezbytný pro liturgii. Při tiché mši svaté se nezpívá, a přece je platnou mší svatou. Totéž lze říci o kněžských hodinkách, které se mimo kláštery a chrámy katedrální skoro nikde nezpívají. Staly se dokonce pokusy chrámový zpěv úplně zrušiti, ale ve skutečnosti se Církev svatá opět a opět vrací k obřadům zpívaným, ovšem s jistými výhradami co do způsobu posvátného zpěvu. *Motu proprio* svatého Otce Pia X.

pak stanoví přesné normy, kterými jest se říditi.

Důvod, z něhož Církev podržela zpěv, je jednak historický a tradiční, jednak je to důvod psychologický. Ve Starém zákoně čteme každou chvíli, jak ta neb ona posvátná osoba zpívá chvalozpěv, jak sbory kněží prozpěvují ve chrámě písně a žalmy. V synagogách se zpívalo, a Pán Ježíš jistě zpíval s ostatními, jak se též praví v evangeliu, že zapěl s apoštoly píseň díkůčinění po poslední večeři. Ke zpěvu vybízí také svatý Pavel v listě ke Kolosenským: Verbum Christi habitet in vobis abundanter, in omni sapientia, docentes et commonentes vosmetipsos psalmis, hymnis et canticis spiritualibus, in gratia cantantes in cordibus vestris Deo.

Z tohoto citátu lze také vyčisti psychologický důvod posvátného zpěvu, totiž ten, aby slovo Kristovo v nás přebývalo co nejhojněji, aby posvátný zpěv v nás doplňoval účinky slova Božího a rozněcoval naši víru. Moudře ovšem se dodává: in *gratia* cantantes in *cordibus vestris* Deo.

Jak může posvátný zpěv v nás doplňovati účinky slova Božího a rozněcovati naši víru? Jak může vnější, hmotný úkon býti na prospěch vnitřnímu duchovnímu počinu? Na to lze odpověděti slovy svatého Jana Zlatoústého, když mluví o svatých svátostech: „Kdyby byl člověk tělesné hmotnosti neměl, byly by se mu podávaly dary tyto a milosti prostě a v nižádném rouše zahalené; *ale poněvadž duše s tělem jest spojena,* naprosto bylo potřebí, aby k poznání jich užíval pomoci těch věcí, které se smysly pojímají."

Zpěv je výrazem naší víry, naděje a lásky. Kdybychom byli pouzí duchové jako andělé, stačilo by ctnosti ty konati jenom duševně, pomyslně, ale máme-li tělo, které, jak praví svatý Petr, bojuje vždy proti duši (i. Petrova II., n), musí nám záležeti na tom, aby i ono bylo zachváceno posvátným ohněm a aby zase ono působilo na duši, utvrzujíc ji ve chvílích slabosti a pochybování.

Když jsme si tedy zjistili, že je zpěv velmi důle-

žitý pro duchovní život a pro posvátné obřady, určeme jeho pravou formu, neboť známe několik druhů posvátného zpěvu: gregoriánský chorál, zpěv polyfonní a zpěv lidový. Všechny ty tři druhy mají své straníky a obhájce. Po našich vlastech největší obliby požívá zpěv lidový, a nelze se tomu diviti u prostého lidu, který neumí latinsky a zpívá raději ty písně, jichž slova mu jsou srozumitelná. Přijdeme-li do města, uslyšíme tam aspoň na největší svátky pokusy o hudbu polyfonní nebo také nazývanou figurální, a tato hudba zabrala skoro výlučně kůry všech chrámů pražských. Jenom v klášteřích a chrámech katedrálních se ještě udržel zpěv gregoriánský.

Povrchnímu pozorovateli by se zdálo, že gregoriánský chorál je na ústupu a postupem času Církev úplně odklidí tento anachronismus. Bohužel, nebo raději Bohu dík, je tomu poněkud jinak. Byly časy, kdy opravdu hrozilo nebezpečí, že chorál vymizí, neboť v umění tak jako ve vědě a ve filosofii přicházejí doby čirého racionalismu a zle řádívají v pokladech, které nám zůstavili naši otcové. Úpadek chorálu se datuje už od XI. století a vznikající polyfonie zatlačuje jej čím dál, tím více do pozadí. Pro kouzlo harmonie hudebníci té doby zapomínají na krásu melodie, barva vítězí nad kresbou, a co je nejtragičtějšího, mensuralismus ubíjí hudební rytmus.

Zde je potřebí malého objasnění. Máme-li jenom jeden zpěvní hlas, jako je tomu u chorálu, tu se zpěv pohybuje zcela volně, a ačkoliv má jistý rytmus, je úplně svoboden jej měniti podle potřeb této absolutní melodie (absolutní melodií nazýváme tu, jež si stačí sama a nepotřebuje žádného doprovodu). Jaký však to jest rozdíl, když se k této původní melodii přidruží jedna nebo více odlišných melodií! V melodii absolutní se může střídati rytmus dvoudobý s třídobým, aniž by to rušilo plynulý běh nápěvu, když však se zpívá několik melodií zároveň, a tak tomu jest ve zpěvu vícehlasém, tu musí jedna melodie činiti ústupky své nebo svým sousedkám a výsledkem toho jest rytmická ztrnulost, která se končí

novodobým „taktem", to jest stereotypním opakováním téhož metra, což jest pro rytmy největší pomyslitelná nuzota. Graficky se to dá vyjádřiti neustálým opakováním téhož geometrického útvaru. Tedy místo obrovského bohatství forem, jež nalézáme v přírodě, redukovaly by se všechny útvary na příklad na čtverce nebo zase na kruhové výseče. Oba ty útvary se sice v přírodě často vyskytují, ale uložiti malíři, že musí vypracovati celý obraz jen z prvků čtvercových nebo zase z prvků výsečových, toť tyranie, a něco podobného se děje v moderní hudbě.

Není sporu, že se vynalezením polyfonie melodie ochudila, zvláště co do svého rytmu, a právě proto po několika stoletích polyfonního hýření zraky soudobých hudebníků se znovu obracejí k chorálu, k melodii svobodné, dokonale ohebné a pružné.

Pravím-li, že je chorál melodie svobodná, nechci tím říci, že by hověla nějaké hudební anarchii. Je tomu s chorálem jako s krásnou květinou, jež by vyrostla ve volné přírodě pod slunečními blahodárnými paprsky. Květina roste volně, není ani stopy po nějakém automatismu, po jakémkoliv nucení, a přece lodyha i květ jsou urostlé podle odvěkých zákonů přírodních. Tak také chorální melodie jsou zcela nenucené, není v nich té hranatosti, s jakou se setkáváme v melodiích moderních, ale přesto se vyvíjejí s jistou logikou, mají určitý rytmus a jsou psány v některé z osmi církevních tónin, to jest, gravitují k přesně vytčené tónice a dominantě.

Tato gravitace, toto tíhnutí k určitému tónu závěrečnému nebo kulminačnímu dodává melodii jednotnosti a osobitosti. Chorální melodie jest jakési hudební individuum, mnohem bohatší než moderní skladby, psané v dur či moll, neboť chorální tóniny jsou přirozenější a jejich melodické prvky jsou mnohem zajímavější než otřelé nebo nesprávně vyvozené prvky tónin moderních. Všecko to bohatství je ovšem velmi skryto, a často chodíváme kolem něho, ani zdaleka netuše jeho hodnotu. Teprve když zpěvy ty analysujeme, sledáváme s úžasem, že ty dávnově-

ké melodie jsou pro hudebníka takřka studnicí moudrosti, jíž jsme až dotud neviděli pro harmonický aparát jiných pochybných hudebních zdrojů, které nás na konec zahrnou a znechutí.

Vraťme se nyní k citovanému slovu svatého Pavla: in *gratia* cantantes in *cordibus* vestris *Deo*. Všecka technická vyspělost našeho zpěvu by nebyla ničím, kdybychom nezpívali v milosti, kdybychom neprosili o milost Boží, abychom se stali hodnými takového úkolu. Nesmíme totiž zapomínati, že každé slovo svatého officia má cenu nesmírnou, ale když zpíváme, podle výroku sv. Augustina, že ten kdo zpívá, modlí se dvakráte.

Máme také zpívati v srdci a nikoliv jenom ústy, čili má náš zpěv vycházeti z hloubi naší bytosti a má ji celou proměniti v jeden lahodně znějící nástroj. Jsou sbory, které to uvádějí ve skutek, a poznáte to od prvního tónu, kterým zanotí. Často světské sbory by nám mohly býti vzorem v tomto sebevzdání a v této ochotě vůči duchu, ovšem jde také o poslední poznámku sv. Pavla, že totiž máme zpívati Bohu a ne sami sobě, a to je tu nejdůležitější moment, neboť jen tenkráte bude náš zpěv opravdu zbožným, když vymýtíme svou sebelásku, svou marnivost a pýchu.

Mluvili jsme o uměleckých přednostech chorálu před hudbou moderní, a to by již mohlo stačiti, abychom si ho považovali, abychom mu důvěřovali. Jakž by tomu mohlo jinak, když je to zpěv, který si Duch svatý sám zvolil ke své oslavě? Vždyť liturgie není dílem náhody a bdí-li Prozřetelnost nad našimi časnými osudy, kterak by Jí bylo lhostejno to, co se týká bohoslužeb, co se týká nejvýznamnějšího projevu našeho duchovního života?

Bůh nás miluje, a proto nás nenechává tápati ve tmě: zjevil nám pravdy náboženské, odhalil nám tajemství svého vnitřního života v nejsvětější Trojici, ukázal nám smysl a cíl našeho života, a nechce ani, abychom mařili čas hledáním vhodných liturgických forem k Jeho uctění. Péče o uchování pokladu víry je svěřena Církvi svaté a ona též pečuje o integritu bo-

hoslužeb. Katolický misál i ostatní naše liturgické knihy jsou veledíla logiky, umělecké architektury a velejemného vkusu. Snad se to nejeví na první pohled, poněvadž krása liturgická — právě tak jako pravda evangelická — je oděna rouchem odříkání a chudoby. Oceňujeme ji až po čase, a čím je větší odstup od dojmů vzbuzených krásami liturgickými, tím se pnou výše a tím více cítíme, že tu jde o cosi nadlidského, cosi věčného a opravdu božského.

Toto vše bychom si měli uvědomovati, když mluvíme o formách posvátného zpěvu. Myslím, že se až příliš bere v úvahu čistě lidský element, když jde o zavedení chorálu do farních chrámů Páně. Je pochopitelno, že každý radikalismus může býti zhoubný a vzbuditi více zatvrzelosti než sympatie. Náš lid, opilý stálým vychvalováním demokracie, by těžko pochopil, že se v Církvi má podrobiti bez smlouvání. Třeba se k němu sklonití jako k dětem, ukázati mu divy lásky a vzbuditi v něm důvěru k autoritě náměstka Kristova. Tím, že by začal zpívati chorál ve všech kostelích, není řečeno, že by se úplně vymýtila polyfonie a zpěv lidový. Uvedly by se jen do patřičných mezí a výsledek by byl ten, že by obřady získaly co do rozmanitosti, neboť poslouchati celý Boží rok lidové písně jest silně unavující a polyfonie, byť sebe krásnější, staví se příliš kompaktní, není-li vystřídána perutnými melodiemi chorálními.

Po těchto úvahách nebude mi snad zazlíváno, řeknu-li, že jediná spása nám kyne s nejvěrnějšího podrobení se normám, jež o posvátném zpěvu byly vysloveny v Motu proprio sv. Otce Pia X. Jeden universitní profesor, když jsem poukazoval na svatost života tohoto papeže, chtěje dovoditi, že sám Kristus promluvil ústy nesmrtelného velekněze, odpověděl mi takto: Qui sanctus est, oret pro nobis, to znamená, ať pozůstaví rozhodování o kulturních problémech odborníkům. Dovolím si nesouhlasiti s touto poznámkou jako katolík, ale všichni výborní mistři hudebního umění, s kterými jsem se setkal na svém

putování Evropou, byli za jedno, že svým *Motu proprio* sv. Otec Pius X. vykonal dílo geniální.

Je opravdu málo oborů, v kterých by byla správná cesta vytčena s větší jistotou než právě v oboru posvátné hudby a žasneme dnes po 34 letech, jak opravdu prorocky se sv. Otec Pius X. vyjadřuje o tolika hudebně estetických problémech, které se v době, kdy Motu proprio bylo napsáno, mohly ještě zdáti spornými. Mimo jiné čteme tam toto:

„Gregoriánský chorál je vlastní zpěv Církve římskokatolické, jediný zpěv, který zdědila po otcích, zpěv, který žárlivě střežila po celá století ve svých liturgických pravidlech a který předkládá věřícím jako zpěv přímo svůj, který předpisuje výhradně v jistých částech liturgie a který nejnovějšími studiemi byl tak šťastně obnoven ve své neporušenosti a ve své čistotě.

Závěrem dovoluji se ukázati ještě na jednu důležitou věc. Chorál je pro nás hudebníky tím, co jest pro theology Písmo svaté. V bibli jsou obsaženy všecky hluboké pravdy náboženské, ale vidí je tam jen ten, kdo si dá práci je tam nalézti. K studiu Písma svatého je třeba na prvém místě veliké pokory a potom veliké trpělivosti a píle.

Tak je tomu i s chorálem. Člověk ješitný, který všude hledá jen sebe, ten v prostinké chorální melodii nic nenalezne, neboť bude považovati za nehodné své vznešenosti, aby se snižoval k věcem na pohled tak nepatrným. Učiní svůj závěr snadno a rychle, odsoudí chorál, a musí-li jej zpívati, bude jej přednášeti povrchně a bez lásky.

Jinak je tomu však, sebereme-li tuto perlu s úctou a láskou. Na prvém místě třeba v ní viděti dar Boží, náš hudební chléb vezdejší, ale jako je chléb a chléb, tak je také chorál a chorál. Jsou hospodyně, které svěřují svým dětem umění hnísti chléb jako posvátné rodinné tajemství. Provozovati chorál není tak snadné a jeho krása záleží často na tom, s jakou láskou pečujeme o všecky podrobnosti interpretace. Nejde tu však jenom o mechanická pravidla, nýbrž o sku-

tečnou práci uměleckou, o výstavbu chorální melodie, o nalezení jejího Zenitu, k němuž všecko spěje a k němuž ostatní úseky mají býti v logickém poměru. To nejsou věci, které se získávají za půl hodiny, nýbrž je k tomu potřebí měsíců a celých let hudebních meditací, až se utvoří jakási tradice, která vše to uskutečňuje skoro instinktivně. V tom právě záleží tajemství krásy, že je obnovením řádu a hierarchie ve svých základních prvcích. Je třeba důkladné znalosti uměleckého materiálu a potom hluboké osvícené synthesy; je třeba synthesy hudební, slovesné a theologické, je potřebí pokory a je potřebí lásky a potom se stává chorál tím, čím býti má, totiž nebeskou řečí, kterou - podle mínění jednoho francouzského hudebního spisovatele - prý se mluvilo v Ráji.

z óě)in duchovního životA

P. REGIN ALD DACÍK O. P.

Sv. František z Assisi a jeho řád.

Je to právě tato afektivní stránka Františkovy zbožnosti, která nám dává právo mluvit o jeho zvláštní lásce ke Kristu a o jeho osobitém chápání Krista a jeho smyslu. Kristus je společný majetek Církve, náleží všem, láska k němu je vlastní všem svatým a bez této lásky si nemůžeme prostě představit křesťanské svatosti, která se rodí z probodeného boku Kristova. Když líčí Dante v Božské komedii sv. Františka a sv. Dominika jako dva odlišné typy, které znamenají svou duchovní rodinou dvojí směr v theologii, mystice a řeholním životě, tu zpívá o nich:

Jak v serafu tak v jednom láska plála (František)
a moudrost druhého na této zemi
se jasem světla cherubínů zdála (Dominik).[9]

[9] Ráj, zpěv ii, vv. 37-39. - Františkánství, píše Getnelli, které se zrodilo z lásky a z vůle..., nezapomene nikdy na své principy, které je zrodily, a i v oblasti pouhé spekulace bude klásti lásku jako alfa a omega skutečnosti, vůli jako

Láska Františkova a moudrost Dominikova půjdou dějinami jako světelná znamení, která budou lákat k sobě duše hledající bud srdce nebo rozum. Láska vychová Bonaventuru, Škota, Lulla; moudrost zrodí Tomáše, Alberta, Kajetana. Jedna i druhá bude mít za sebou řady ctitelů a obdivovatelů, protože byli a budou vždy duchové, kteří se dají vést rozumem, a budou vždy takoví, kteří hledají raději cesty lásky.

František šel ve svých pohledech na Krista touto cestou lásky a byl přesvědčen, že tak jako nelze Krista nikdy dosti milovati, tak nelze nikdy dosti o něm mluvit a jej vyzvědat před lidským rozumem a srdcem.[10] Na této své cestě lásky a ve svých pohledech na Kristovo člověčenství měl František předchůdce ve svatém Bernardovi a v jeho škole. Bernard nebyl sice první na západě, kdo na rozdíl od mystiky východní, která se nořila v Kristovo božství, počal upírat svůj zrak na jeho člověčenství. Už sv. Augustin razil známé heslo: Skrze Krista člověka ke Kristu Bohu. Bernard jen stavěl dále na této zásadě, zdůrazňoval její klad a vhodnost pro západní duši, které je přece jen vzdálená hloubavost východu.

Tak jako nauka Františkova se dá nejlépe vyjádřit slovem evangelium, tak Františkova duše^ se nám jeví ve své svrchované kráse v zaníceném zpěvu u jesliček a v hlubokém ponoření pod křížem.

Bylo to 25. prosince r. 1223, kdy po prvé slavil František vánoce v Greccio u prvních jesliček, v nichž skutečný osel a vůl dýchali na figurku, představující božské dítě. Les se naplnil zbožnými di-

královnu nad rozumem, Dobro, nejvyšší Dobro, jež je moudrost a blaženost, za poslední cíl života. Ve dvojici láska-vůle se scházejí všechny františkánské proudy. ^11 Francescanesimo, str. 55. - Tato dvojice praví ihned převládající filosofické usměrnění ve františkánství. Františkánství se naroubovalo jako na vlastní kmen na augustinský platonismus ... pro svůj voluntarismus. - Zde je podstatný rozdíl od školy tomistické, která zdůrazňuje prvenství rozumu a staví na filosofii Aristotelově. 56.

10 Srov. V. M. Breton: Le Christ de l'ame franciscaine. Paris, 1927, str. 9.

váky z celého širého okolí a František proléval horké slzy lásky, když pěl, oděn jako jáhen, vánoční evangelium, vypravující o nevýslovné a nikdy dosti nepochopené lásce nebeského Otce k lidstvu. Zdálo se mu, jako by byl v Betlemě. Jeho přirozená citovost, vystupňovaná adventními meditacemi o nesmírné lásce Bohočlověka, jenž přichází na tento bídný svět, vyšlehla v této tajemné chvíli pod dotekem milosti v opravdový požár lásky k člověčenství Syna Božího. A František uvažuje o jeho nesmírné pokoře, která ho ponížila k podobě člověka, která ho vložila na klín pozemské matky. Uvažuje o nezměrné propasti, jaká je mezi božstvím a člověčenstvím, a jeho duše přetéká láskou, která plodí touhu napodobovat tuto pokoru. A když myslí na betlemské dítko, které opouští nekonečné bohatství božství a stává se chudičkým, tak chudičkým, že nemá, kde by sklonilo svou hlavu ... a František myslí na slova, která řekne jednou Syn Boží, že lišky mají doupata a ptáci hnízda a syn člověka nemá, kde by hlavu sklonil . . . když myslí na poslední okamžiky Ježíše, jak odchází s tohoto světa tak, jak na něj přišel, opuštěn, bez přístřeší, na kříži. . . jeho duše, založená přirozeně velmi citově, se rozplývá v něžnostech k božskému dítku.

Školou Františkovou byl opravdu Kristus. Ale Kristus chudý, opuštěný, pokorný, Kristus poslušný až k smrti kříže. Chudáček Boží miluje největšího Chudého, jenž se stal chudým jen pro nás, ač byl bohat. A František, jenž byl rozený básník, má největší radost z toho, že může býti služebníkem tohoto velkého Chudého, že může býti jeho panošem. *Praeco sum magni Regis,* jsem hlasatelem velkého Krále, odpovídá na otázku, když je zajat, v hloubi lesa, kde prozpěvoval svému Kristu. Zde, ve službě Nejchudšímu, vytryskla veliká láska Františkova k chudobě. U Krista se učí podivuhodné pokoře, která se zdá mnohdy v rozporu se zdravým rozumem. František miloval Krista láskou, která prostě nezná mezí a nehledá mezi, neptá se, zda její skutky jsou rozumné.

Copak se dá šílená láska ovládat rozumem lidským? Copak nemá láska k Bohu zákony zcela své? A František nebyl muž rozumu, nýbrž srdce.

Tak jako uchvacoval duši Františkovu pohled na chudobu Syna Božího v jeslích, tak jej unášel pohled na kříž. Nebyla to jen láska k trpícímu Spasiteli, která plnila v tyto chvíle jeho duši; byla to opravdová touha trpět s ním, súčastnit se jeho bolestí, jaké snášel pro naše hříchy. Nemohl pohlédnouti na kříž, aby neproléval slzy. Legenda tří druhů[11] nám zachycuje tento obrázek, který dává velmi hluboko nahlédnouti do světcovy duše. Kdysi se procházel František sám před kostelem Panny Marie a hlasitě plakal a vzlykal. Jistý zbožný člověk ho zaslechl a domníval se, že trpí. Jat soucitem, táže se ho, proč pláče. A František odpovídá: Pláči nad utrpním svého Pána Ježíše Krista a nestyděl bych se jiti celým světem a naříkat . . . Takto ho viděli často, jak byly jeho oči ještě plné slz, když se vracel od modlitby. A Legenda dodává: Nespokojoval se tím, že proléval slzy; nýbrž zbavoval se potravy na památku utrpení Páně.

Kristus jest opravdu střediskem všeho myšlení Františkova, od něhož vychází a k němuž se stále vrací. Z pohledu na Krista, a to na Krista v jeho trpícím člověčenství vyrůstá Františkova chudoba, pokora, apoštolská horlivost a všechny ostatní ctnosti, a tuto hlubokou lásku ke Kristovu člověčenství zanechává jako odkaz svým synům a dcerám. Že František nachází už za svého života a právě tak po smrti tolik následovníků, je to především tato jeho něžná láska ke Kristu, která přitahuje. Zbožnost Františkova a jeho žáků jest orientována podstatně citovostí, a protože většina duší jde za hlasem srdce a citu, není divu, že františkánská myšlenka v duchovním životě je vždy více lidmi chápána než třebas myšlenka tomistická, která vždy a všude zdůrazňuje prvenství rozumu. Bylo a bude vždy málo lidí, kteří se chtějí dáti vésti rozumem. Tím však si získal František nesmírné zásluhy v ohledu duchovního ži-

[11] Leg. triům sociorum, I. 14.

vota, neboť i když nepřináší nové teoretické řešení problémů, přináší nebo alespoň podtrhuje praktický poměr křesťanské duše ke Kristu, a to je mnoho. František opravdu přiblížil Krista lidské duši, protože zdůrazňoval jeho člověčenství, které přece jen daleko je pochopitelnější pro člověka, než jeho božství. Výsada stigmat, které se dostalo Františkovi, zanícenému láskou pro Krista, je, pokud známo, po prvé zaznamenána v dějinách duchovního života, což jest opět jen potvrzení tohoto významu Františkova v prožívání tajemství Kristova člověčenství, v němž jdou příští věky za ním, zvláště přátelé františkánské myšlenky.

Nelze se nezmínit o Františkově lásce k přírodě, protože tato stránka jeho ducha má jistou důležitost a význam také v jeho duchovním životě a v myšlence františkánského pojetí duchovního života vůbec. Správně vyjádřil tento poměr světcův ke stvořenému Felder, když napsal: Celý jeho poměr k přírodě je podstatně náboženský. Vychází od Boha a k Bohu se vrací. Možno jej vyjádřit dvěma slovy: Od Tvůrce ke tvorům - od tvora ke Tvůrci.[12]

A v tomto kladném poměru k přírodě nelze upřít Františkovi originalitu vzhledem k období, ve kterém žil. Chápání krásy přírody není ovšem výsadou teprve doby nové. Byli přece vždy duše poetické, které prožívaly hluboce odlesk Tvůrce v jeho díle. Ale nelze také popírat, že mystika křesťanská až do této doby namnoze zanedbávala tuto stránku nebo jí přímo pohrdala. Asketa prvních století křesťanských utíká do samoty, pohrdá vším stvořeným, aby si získal Stvořitele. Lidské tělo je pokládáno za věc nebezpečnou, která je pro člověka jen příčinou a příležitostí k hříchu. Krása přírody se zdá těmto učitelům duchovního života jen léčkou ďáblovou. Nejsou nasáklí bludy manichejskými v těchto svých tvrzeních; je to namnoze dlouholetá zkušenost, která je k nim vede. Zatím ještě nepřemohli tuto thesi, která byla položena prvními askety. A František je jeden z prvních,

[12] Ideály sv. Františka, str. 332.

kdo učí, že krása přírody má vésti k nestvořené Kráse, k Bohu, že lidské tělo není nebezpečnou věcí s pěti okny, jimiž vniká všechen prach tohoto světa do duše, že toto tělo je náš nejlepší služebník na cestě k nebi. Je to, řekli bychom, přímo podivuhodné, jak František, ač nebyl theologem, přichází jakousi vnitřní intuicí k těmto závěrům, které brzy budou hlásány velkými scholastiky se svatým Tomášem v čele.

Všechny tyto myšlenky přijímá jeho řeholní družina, která z nich žije, její členové je během času formulují vědecky a tvoří z nich systém. František neměl původně úmyslu založit řád, jeho hnutí bylo podstatně hnutí laické, sám se proto nikdy nestal knězem a kázání prvních členů této družiny byla lidová morální kázání, volající k pokání a k následování chudého Krista. Proto se neodvažují mluviti k heretikům, jak to činil svatý Dominik a jeho žáci, k čemuž bylo třeba předběžného vědeckého vzdělání theologického. Potřeba doby však přiměla světce k tomu, že staví pevnou stavbu řádu, píše řeholi, přijímá do řádu muže vzdělané, a ti se už postarali o to, aby se řád ubíral směrem poněkud jiným, než jaký mu chtěl původně dáti jeho svatý zakladatel. A tak vidíme velmi brzy mezi nejlepšími učenci doby prosté syny svatého Františka: Alexandra Halského, sv. Antonína, zvaného Paduánského,[13] a zvláště svatého Bonaventuru, jenž jako dlouholetý generál řádu dovedl nejen udržet vědeckou orientaci řádu, nýbrž ji ještě zdůraznit. - Pokračování.

13 Antonín pocházel vlastně z Lisabonu. Příjmení Paduanský dostal od místa své smrti a svého hrobu, který je v pravém slova smyslu *slavný*. Pro františkánskou myšlenku znamená Antonín velmi mnoho, protože byl prvním profesorem bohosloví v řádu menších bratří ještě za života sv. Františka přes všechen jeho odpor. František chtěl mít ze svých synů lidové kazatele a proto se velmi nerad smiřoval s myšlenkou, že by se měli věnovat také poslání universitních profesorů, kde, jak se mu zdálo, nebudou moci tak dokonale kázat chudobu a pokání. Antonín, muž vzdělaný, viděl však dále a budoucnost, ve které vychoval řád Církvi řadu skvělýgh učenců, mu dala za pravdu.

duchovní život - nÁsLedovÁní KRÍStA

KONSTANTIN MIKLÍK CSsR.

Mnoho knížek bylo napsáno o tom, co je duchovní život, jak má býti veden, pořádán, stupňován, prohlubován a vyplňován. Také mnoho spisků bylo vydáno o tom, po jakých cestách máme jiti k Bohu, abychom k němu došli jistě, rychle, bezpečně nebo lehce, jakož i o prostředcích, které nám dávají sílu, abychom na cestě nezemdleli, nýbrž abychom v síle duchovního pokrmu přišli šťastně až na sám konec cesty, k poslednímu cíli. Pro mnohé z těch, kteří hledají odůvodnění všeho, co na nich žádá světec nebo duchovní člověk, v pravidlech a v pramenech víry, jakožto jediné normě našeho dobrého a správného jednání a chování, povstává otázka, odkud a jakým právem žádají tak zvaní učitelé duchovního života na křesťanu tolik rozmanitých věcí, kterým říkají souborem duchovní život, zatím co katechismus nemluví takřka o „duchovním" životě, aniž se pokouší vymýšleti nějaké soustavy metod na vybudování tohoto dne tak běžného ideálu mezi těmi, kteří se nazývají nebo chtějí býti zbožní.

Nekárám nikterak lidi tohoto druhu. Jejich otázka jest oprávněná, tím více, že i samo Písmo praví: „Spravedlivý můj živ je z víry." Spravedlnost zde míněná je více než jedna z kardinálních ctností. Je to soubor ctností křesťanských, asi v tom smyslu, jako je zbožnost „ke všemu užitečná" a všecko ostatní v sobě uzavírá. A o křesťanské spravedlnosti mluví též katechismus způsobem, který nemůže nikoho nechávati na pochybách. Je-li tedy duchovní život něco, co jest povinností křesťanovou, co není dobrovolné, nýbrž co jest uloženo od Boha za dosažením jistého cíle, pak musí býti celkem totožný tyto pojmy: život spravedlivý, život křesťanský, život mravní a život duchovní. A poněvadž je věc samozřejmá jak z rozumu, tak z víry, že naše podstatná povinnost životní jest sloužiti Bohu jako nejvyššímu cíli,

povinnost tak všeobecná a bezvýjimečná, že jí podléhá i člověk Ježíš jako každý jiný člověk, plyne z toho/že se nám tento Ježíš - i kdyby nebylo jiných styků mezi ním a námi - musí býti pro svou dokonalost, zaručenou a způsobenou jeho hypostatickým spojením s Bohem, vzorem a příkladem, jak máme Bohu sloužiti a všecko konati tak, aby to bylo ke cti a chvále Boží. Kristus zajisté je netoliko „prvorozencem nade všecko tvorstvo", jakožto Syn Boží, zrozený od věčnosti z Otce a představující soupodstatný „obraz Boha neviditelného" (Kol. i, 15); nýbrž on jest i „prvorozený z mrtvých" (Kol. 1, 18; Zjev. I, 5), vzor člověka jako tvora Božího (Kol. 1, 16), jako tvora dokonalého (Kol. 1, 19), a jako tvora předurčeného k věčné blaženosti (Rím. 8, 29).

V této souvislosti jsou nám srozumitelnější slova našeho Učitele v evangeliích: „Kdo nebéře kříže svého a nenásleduje mne, není mne hoden." (Mt. 10, 38.) A řekl ke všem: „Chce-li kdo za mnou přijití, zapři sebe sám, a vezmi kříž svůj každodenně a následuj mne!" (Lk. 9, 23.) Tu Ježíš mluvil k nim opět, řka: „Já jsem světlo světa; kdo mne následuje, nebude choditi ve tmách, nýbrž bude míti světlo života." (Jan 8, 12.) - Následování Krista je následování Boha, a následování Kristových apoštolů je následování Kristovo. Je to jediná povinnost těch, kteří mají býti spaseni, a chápeme, proč si dovoluje Pavel takové věty jako tyhle: „Buďte tedy následovníky Božími jako dítky milé." (Efes. 5, 1.) „Vy jste se stali následovníky našimi i Páně." (1. Sol. 1, 6.) „Prosím vás tedy, buďte následovníky mými, jakož i já jsem následovníkem Kristovým." (1. Kor. 4, 16; 11, 1.)

Všecky tyto nauky musejí býti přijímány s tou prostotou a jednoduchostí, s jakou byly vysloveny, poněvadž nemohly býti vysloveny prostěji a jednodušeji. Slovo křesťan vzniklo jako označení těch, kteří následují Krista. Křesťanský život je teprve ten život, který se vyznačuje opravdovým následováním Krista ve všem, v čem on chce býti následován. Takový křesťanský život je plný život; je to život mrav-

ný, život duchovní, život spravedlivý, život důstojný, život dokonalý a život svatý. Bez věrného následování Krista, jak on toto následování určil a nastínil, není života křesťanského, mravného, duchovního, spravedlivého, dokonalého, důstojného a svatého. Jen kdo následuje Krista, není „ve tmě", nýbrž má „světlo života".

Ovšem, že jsou i v tom následování Syna člověka stupně. Ne stupně v tom, co jest slušně požadováno od každého člověka. Vždyť Kristus přikazuje v kázání horském, které je pro všecky: „Buďte dokonalí, jakož i Otec váš nebeský dokonalý jest!" (Mt. 5, 48.) Není žádné výmluvy, že se toto týká jen některých; vždyť je řeč o milování nepřátel - věc, která se přikazuje všem křesťanům bez výjimky. Ale je dokonalost větší nebo menší, je dokonalost zjednaná prostředky dokonalejšími a zvláštnějšími, a jiná, zjednávaná prostředky obecnějšími, jimž propůjčuje zvláštnější účinnost jen mimořádná Boží milost. Je spravedlnost, která nám zabezpečuje vstup do Království teprve po delším nebo kratším bolestném očišťování; je spravedlnost, která nás přivádí ke slávě hned, jakmile jsme skončili svou pout; a je spravedlnost vyšší a vrchovatější, která nás vždy více přibližuje k Bohu, ačkoli vždy zůstáváme nekonečně vzdáleni od Boží spravedlnosti a svatosti. Zákon Ježíšův jest, abychom nechtěli zůstati na nižším stupni. Proto praví Kristus mládenci, jenž se ho táže, co má činiti, aby obdržel život věčný: „Chceš-li vejiti do života, zachovávej přikázání." (Mt. 19, 17.) Mezi těmi přikázáními jsou zahrnuta přikázání desatera i přikázání, jež Bůh dal mimo desatero, a Kristus sám ještě přidává v Novém zákoně leckterá významná přikázání nová. Každý tedy, kdo chce býti spasen, musí zachovávati přikázání. Kristus však praví dále k mládenci, jenž tvrdí, že to všechno zachovával od svého mládí: „Chceš-li býti dokonalý, jdi, prodej, co máš, a dej chudým, a budeš míti poklad v nebi; pak pojď a následuj mne!" (Mt. 19, 21.) Vidíme, že jsou různé podmínky a předpoklady následování Krista.

U těch, kteří zachovávají přikázání a kteří se táží jako bohatý mládenec: „Čeho se mi ještě nedostává?" (Mt. 19, 20), neběží již jen o spasení. Spasení dojdou, vytrvají-li v zachovávání přikázání. Ale vytrvati není snadné bohatému a tomu, jenž nechce v ničem pokročiti dále. Kdo však chce pokročiti, tomu se dávají rady. Odměna za zachování rad není jen život věčný, nýbrž hojnější život věčný. „Budeš míti poklad v nebi!"

Podle toho můžeme při následování Krista rozeznávati cíl toho následování, jenž je sláva Boží a spása vlastní; cestu, po níž dlužno jiti za Kristem a jež není nic jiného, než vůle Boží, obsažená v přikázáních; prostředky, jež nám Kristus ustanovil, doporučil nebo daroval, abychom mohli jiti po jeho cestě dokonalé, jeden tak a druhý jinak, podle toho, jak může každý pochopiti (Mt. 19, 12), nebo jak má „od Boha dar vlastní." (1. Kor. 7, 7.) Nemůže se nikdo povznésti nad Boží dar, a prostředky dokonalosti nejsou dokonalost. Pro někoho jest uposlechnutí rad nutné, má-li se státi dokonalým, ale pro Boží milost není nechápání rad nebo nemožnost následovati rad překážkou, aby nemohla vytvořiti člověka dokonalého z kohokoli, zvláště když všichni mají býti „dokonalí, jako Otec nebeský jest dokonalý". Vždyť „vítr vane, kde chce, a slyšíš jeho hlas, ale nevíš, odkud přichází a kam jde; tak je při každém, kdo se narodil z Ducha". (Jan 3, 8.)

Následování Krista má jiti tak daleko, že jej máme takořka obléci a býti s ním jedno: „Oblecte se v Pána Ježíše Krista, a nemějte péče o tělo tak, aby povstávaly chtíče!" (Rím. 13, 14.) Ani jednota s Ježíšem není poslední cíl, nýbrž prostředek. Je to prostředek nejvelikolepější, jenž musí býti zjednáván mnohými jinými prostředky. Naše vůle má býti mravně sjednocena s vůlí Krista Ježíše, aby to, co konáme, byla vůle Boží. Neboť činění vůle Boží je cesta k cíli, cesta k Boží slávě a k lidskému štěstí, a touto cestou je vůle Kristova, to jest vůle Božího Slova, jíž se dokonale podrobuje i vůle nejsvětějšího

člověčenství." Já jsem cesta a pravda a život." (Jan 14, 6.) Ne napřed pravda, a potom cesta, nýbrž napřed vůle a potom nauka. Napřed je Kristus naším Pánem a potom je naším Učitelem. Učí jako moc mající, nikoli jako farizeové nebo hlasatelé nových filosofií. A jen tehdy, je-li nám Kristus napřed cestou a potom pravdou, může býti naším životem. Má býti naším životem do té míry, že se náš život má jeviti zřetelně jako život Kristův: „Žiji pak nikoli více já, nýbrž žije ve mně Kristus." (Gal. 2, 20.) Jsme vskutku jen tehdy křesťany, platí-li i o nás toto slovo apoštolovo. Neboť podle téhož apoštola platí o všech skutečných křesťanech, že „patříce jako v zrcadle s tváří odkrytou na slávu Páně, přetvořují se v týž obraz od slávy k slávě, jako od Ducha Páně". (2. Kor. 3, 18O

Nuže, co patří v Novém zákoně k této božské cestě, k této vůli Kristově, jež je vůlí Boží? Po této cestě šel i člověk Ježíš, jenž nečinil na světě nic jiného, než že činil vůli Otcovu. „Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, jenž mě poslal, a abych dokonal jeho dílo." (Jan 4, 34; srov. 5, 30; 6, 38; Žid. 10, 7. 9.) Nic jiného také nežádal od jiných lidí. Kdo činí vůli Otcovu, jako ji činil Ježíš, ten vstoupí do království Božího, ten je Ježíšovým bratrem i sestrou i matkou, ten zůstává na věky. (Mt. 7, 21; 12, 50; 1. Jan 2, 17.) Ježíš však je pravda, a k tomu se narodil a proto přišel na svět, aby vydal svědectví pravdě." (Jan 18, 37.) Jeho pravda se týká výhradně vůle Otcovy. Přišel nám oznámiti řád, jejž Otec ustanovil, a pravdy, které tento řád osvětlují nebo které mají zkoušeti naši vůli. Jiné pravdy nám bude zjevovati teprve v říši blaženosti. Oznamuje nám tedy Kristus vše, co máme věřiti, i vše, co máme konati nebo čeho se varovati. K pravdám a přikázáním přirozenosti, ke starým zjevením a ke starým smlouvám, oznámeným starými proroky, přidává Kristus pravdy nové a příkazy nové. Všecko, co nezrušil z minulosti, zůstává plátno; a z minulosti zrušil jen to, co bylo prozatímní. - Pokračování.

mystiK - genius - hecos

DOMINIK PECKA

Pokračování.

Bylo by hrubým omylem chápati výjimečnost života mystického jako privilegovanou výlučnost, vzdálenou obyčejných konů života náboženského a mravního, a domnívati se, že modlitba ústní, meditace, přijímání svátostí, pobožnosti a askese jsou v životě mystika čímsi zbytečným a že mohou prostě býti nahrazeny pasivním oddáním oné působnosti, již milost vykonává v určitých vyvolených duších. Tento omyl má své jméno - sluje kvietism. Pravda jest, že nikdy nebylo na světě mystika ryzího, to jest mystika, jehož kony a hnutí by byly jen mystické. Pobožnost, askese a mravní úsilí se strany jedné a mystická zkušenost se strany druhé se vzájemně doplňují a podporují. Je zřejmo, že zkušenost mystická ovlivňuje náboženský a mravní život člověka. Ze zkušenosti této, která je chudá na myšlenky rázu diskursivního a chudá na činy, prýští se bohatá a přesná osvíceni v rozumu, nové síly ve vůli, nepředvídané zážitky lásky a něhy v oblasti citu. Z tohoto temného ohniska vybleskují světla hluboké moudrosti; z této smrti rodí se činy světců. Či jak vysvětliti, že velcí mystikové byli zároveň lidé nesmírně činní? Že svatá Terezie podnikala namahavé cesty a podstupovala nesmírné zápasy, reformujíc kláštery španělské? Ze svatý Bernard organisoval druhou výpravu křížovou? Že svatý Tomáš Akvinský napsal Summu theologickou? To nebyly duše Bohu jen pasivně oddané, nýbrž duše apoštolující, tvořící a bojující. Právě v této jejich úžasné činnosti se projevil vliv zkušenosti mystické, která proměňuje a takřka umocňuje všechny mohutnosti člověka: rozum, obraznost, vůli a cit, třebas že vzniká a se dokonává mimo tyto mohutnosti a bez nich. Zkušenost mystická je vyléčila z jejich přirozené horečky, z jejich žádostivosti a z jejich bouřlivého neklidu. Kony těchto mohutností jsou, jak praví svatý František Saleský, přecezeny,

přesoukány a překapány vrcholem ducha. Tu je neitrvalejší, nejdokonalejší a nejjistější ze všech extasí, totiž extase díla a života, jak praví týž učitel. A tak žijí mystikové nejen obyčejný život křesťanský, ale i život nadlidský, duchovní, zbožný a extatický, život v pravém slova smyslu nadpřirozený a heroický.

Heroismus je výjimečnost: ale zase je třeba říci, že ne každá výjimečnost znamená již heroismus. Neobyčejné činy samy o sobě, byť budily pozornost sebevětší, nejsou-li to činy v řádu a podle řádu, jsou daleky heroismu. Heroismus nemusí býti nic okázalého, neboť každý, i obyčejný způsob života, je možno žiti heroicky. Ovšem, hrdinství všedního dne, hrdinství lásky a trpělivosti uniká zpravidla pozornosti davu, chtivého zvláštností. Mravní cena hrdinství se zakládá jen z nepatrné části v hrdinství samém, z valné části však v hodnotě, o kterou člověk hrdinsky usiluje. Herostrat vykonal věc neobyčejnou, a přece není hrdinou. A naopak, mnozí vykonali věci veliké, a přece se vlastně nesnažili býti velikými, nýbrž snažili se vykonati něco dobrého. Byli to ve skutečnosti služebníci, vykonavatelé určitého poslání a ne uchazeči o místo v Pantheonu. Poněkud skurilním způsobem můžeme říci: hrdinství není kariéra, člověk nemůže studovati na hrdinu.[7]

Hrdinství přijímá svou hodnotu od ideje, o jejíž uskutečnění člověk usiluje. Oko naše musí býti upoutáno ne tím, že hrdina umírá, ale proč umírá. *Causa facit martyrem.* Je možno konati neobyčejné věci způsobem neobyčejným, ale je také možno konati věci obyčejné způsobem neobyčejným.

Heroismus záleží v dokonalé ryzosti, věrnosti a velkodušnosti, jimiž člověk žije život, ať obyčejný nebo neobyčejný'.

Ryzostí je třeba rozuměti ne pouhou ušlechtilost, nýbrž svatost, omilostněnost, zakotvenost v řádu nadpřirozeném, usměrněnost k věčnu. Ušlechtilým

[7] Rudolf Allers, Das Werden der sittlichen Person. Herder, Freiburg im Br., 1930, S. 177-8.

může býti, jak upozorňuje Siegfried Behn, i zvíře.[8] Věrnost je druhou známkou heroismu: hrdina je věren ideji, ale ne ve smyslu hrdiny tragického, jenž musí padnouti, aby nepadla idea. Hrdina tragický padá svou vinou, protože nedovedl překonati sebe, protože usiloval o vítězství mimo sebe, jehož nedobyl v sobě.[9] V tom smyslu je člověk heroický opakem člověka tragického, neboť je věren sobě a věren Bohu, celý v sobě a celý v Bohu.

s Vlastností ušlechtilosti (na rozdíl od svatosti,Jejímž nositelem může býti jen mravní osobnost) jest, že může příslušeti i zvířatům. Svatým se stává člověk milostí, kdežto ušlechtilým se stává člověk i zvíře pěstěním. Krásně a ušlechtilé může býti i zvíře; ba v tom jest jeho největší možná přednost. Zvíře nemůže hřešiti; a ve své naivní a nevinné ušlechtilosti nemůže ani hříchem býti zkaženo. Kdyby člověk byl jen krásným zvířetem nebo nejkrásnějším ze všech zvířat, mohl by i on spatřovati v ušlechtilosti svou nejvyšší a určující hodnotu; jsa dosti nevinný, byl by pak ovšem neschopen hřešiti. Nebezpečenství nové doby jest v tom, že jest náchylná viděti v člověku nejušlechtilejší zvíře, podceňovati jeho význačnou duchovní přednost, jeho vysoký rozum, a hodnotiti ho jen jako živou bytost. Ale tím se stává, že člověk nevyhnutelně ztrácí na své vlastní ušlechtilosti. Ušlechtilost právě nevylučuje všechny hříchy, nýbrž jen hříchy, které jsou sprosté. Podrobí-li se člověk (jak je přiměřeno jeho přirozenosti) zákonu dokonalosti a svatosti, musi mu norma svatosti zapovědět mnohé možnosti, jež by mu norma ušlechtilosti nechala přístupnými: jinak nebude ušlechtilý člověk ničím jiným, než dokonale vypěstěným zvířetem (plavou bestií podle slov Nietzscheových). Siegfried Behn, Das Ethos der Gegenwart, Peter Hanstein, Bonn 1934, S. 52—3.

[9] Jsou jen dvě východiska pro mravní usilování člověka o lepší já, a to bud východisko tragické nebo heroické. Střední cesty, kterou by člověk pohodlně dospěl k vítězství a nemusil bojovati, není, i když sebevíce lidí táhne širokou vojenskou silnicí v zajetí lenosti a napodobení druhých. Tragické jest, nevybředne-li člověk sám ze sebe a nepovznese-li se nikdy k vítězství ducha nad pudovostí a přírodností. Tragický hrdina estetického dějství na jevišti musí zhynouti, aby nezhynula idea, za kterou bojuje. Tragický člověk v mravním dramatu života se nestává hrdinou jen proto, že pořád padá, když idea, o kterou zápasí, v něm nedobývá konečného vítězství. Vítězství dobude jen člověk heroický. Jeho mravní heroismus se musí projeviti prá-

Á třetí známkou heroismu je velkodušnost, megalothymia aristotelského ideálu. Velkodušnosti je třeba k dosažení věcí velikých a nesnadných. Podle výkladu svatého Tomáše Akvinského vyvolává každé dobro nesnadné (bonům arduum) dvojí hnutí: hnutí naděje (motus spei), ale také hnutí opačné - zoufání (motus desperationis). (S. Th. 2-2, q 161 a 1.) Jde-li o dobro nesnadné, je nezbytná dvojí ctnost: jedna, která by mírnila a zdržovala ducha, aby se nezřízeně nevzpínal k výšinám: a to je ctnost pokory; druhá pak, která by posilovala ducha proti zoufalství a povzbuzovala ho, aby usiloval o věci veliké přiměřeným způsobem: a to je ctnost velkodušnosti. Tyto dvě ctnosti se nevylučují, nýbrž shodují se v tom, že obě se řídí správným rozumem (ratio recta). Vlastním oborem velkodušnosti je veliká čest. Člověk velkodušný koná věci, jež jsou hodny veliké cti. (S. Th. 2-2, q 129, a 3.) Čest je známka a vysvědčení ctnosti. (S. Th. 1-2, q 2 a 2.) Čest přísluší jen ctnosti. Nesmí se zvrhnouti v ambici. Ambice záleží v tom, že člověk touží po uznání vlastnosti, které nemá, nebo touží po cti a nevztahuje ji k Bohu, anebo hledá čest pro čest samu, a ne proto, že je to k užitku. (S. Th. 2-2 q 131 a 1.) Čest není odměnou za ctnost. Ctnostní lidé však přijímají čest od lidí místo odměny, poněvadž lidé jim nemohou dáti více, ale vědí, že jejich odměnou je Bůh sám. (S. Th. 1-2 q 2 ad 3.) Kdyby někdo pohrdal ctí v tom smyslu, že by nekonal, co je hodno cti, hřešil by. Ovšem, velkodušné jest konati, co jest hodno cti, a nežádati si cti. (S. Th.

vě tam, kde tuší své nebezpečenství: v jeho osudové výstavbě duševního života, v jeho specifické lomivosti, v jeho sevřenosti nebo bezuzdnosti, démonii, erotice, problematice, skepsi. Je-li člověk už osudem utvářen tak či onak, musí najiti odvahu, aby se stal rozhodně jiným, a to odvahu heroickou a vůli heroickou. Neboť toho obojího je třeba proti strašlivé síle toho, co nás všechny spoutává, totiž nízkosti. Kdo vůbec nenajde této odvahy a vůle, vypadá smutně, ale ne tragicky. (Dr. I. Klug, Die Tiefen der Seele. Moralpsychologischen Studien. 4. Aufl., F. Schóningh, Paderborn 1928, S. 401.)

2-2, q i ad i.) Velkodušnost je ctností zvláštní a samostatnou, poněvadž má zvláštní předmět, totiž velikou čest. (S. Th. 2-2, q 129 a 3-4). A poněvadž tento předmět je vysoký a nesnadno dosažitelný, jest velkodušnost částí statečnosti (ibid art 5) - my bychom řekli: jest známkou heroismu. Všechny mravní ctnosti zachovávají střední míru. Střední míra velkodušnosti záleží ne v předmětu, k němuž směřuje, poněvadž ten předmět je něco velmi velikého, ale v poměru k vlastním schopnostem: neusiluje totiž o věci větší, než jakých je schopna. (S. Th. 2-2, q 130 a 2.)

Velkodušnost dodává všem ctnostem velikosti (omneš virtutes maiores facit). (S. Th. 2-2, q 129 a 4 ad 3.) Projevuje se jen tam, kde už jiné ctnosti jsou, a jest jakousi jejich ozdobou (ornatus). A v tom smyslu je větší než všechny ctnosti, ačkoliv sama o sobě největší ctností není. (S. Th. 1-2, q 66 a 4 ad 3.)

Pravý heroismus nalezneme jen v životě mystiků a světců. Jen kdo se přiblížil věčnu, je schopen zříci se svého zájmu a osudné sebelásky. Jen kdo prožil dokonalé sjednocení s Bohem, je schopen sjednotiti se sám se sebou. Jen kdo vede život opravdu vnitřní, dovede dobře zápasiti o věci vnější. Jen kdo prožil velikost nekonečného Boha, může býti naplněn žízní po velikých činech k jeho cti a slávě. Právě proto mystikové a světci žili v ustavičných výčitkách vzhledem k sobě i vzhledem k světu. Srovnávali, co vykonali a co by mohli vykonati.

Bez vnitřního a hlubokého styku s Bohem se hrdinství stává cílem samo sobě a padá do všech duchovních nebezpečenství, poněvadž v něm není ozvěna věčné Lásky. Takové hrdinství může býti titanismem, a mythus o Prometheovi, bouřícím se proti bohům, se může opakovati zřetelně v osudu Nietzscheho a Rimbauda, hrdin odbojných a zdrcených. Jejich životní zkušenost je hluboce významná: hrdinství, jež nalézá svůj cíl jen v sobě, jest určeno k pádu. Avšak hrdinství Jeanny d'Arc, Tomáše Mora nebo

svatého Ludvíka se projevuje se vší jasností a uskutečňuje se cele.[10]

Naše doba, jíž je nejhlubší zásadou pojišťovati se proti všemu a jejímž jediným snem jest pojistiti se proti nebezpečenství poslednímu, totiž proti nebezpečenství smrti, ctí hrdiny a nenávidí světce. Mizí-li světec z kalendáře, objevuje se tam hrdina, ale hrdina, jenž uplatňuje sebe v pýše svého bytí, člověk Nietzscheův, který ví, že překonávati lidskou přirozenost by znamenalo vydati svědectví o ní.

Snad je trochu nebezpečné, uvažují-li lidé průměrní a nevýjimeční o výjimečnosti mystiků a světců. Lehko se mohou domnívati, že oni, lidé genialitou neobdaření a k činům heroickým nepovolaní, se nemají od mystiků a světců čemu učiti, ba právě jejich výjimečností že jsou dispensováni od vyššího usilování náboženského a mravního. Dokonce lze říci, že lidé průměrní jsou i náchylní viděti postavy mystiků výjimečnější než jsou ve skutečnosti, jen aby jich nemuseli následovati.

Je jisto, že k takovému nazírání vede ať už přímo nebo nepřímo mínění oné školy theologické, jež se opírá o autoritu A. Poulaina,[11] a tvrdí, že mezi obyčejným životem křesťanským a životem mystickým není rozdíl jen stupňový, nýbrž podstatný a že kontemplace jest výlučný dar, jehož se dostává jen některým vyvoleným duším. Tak píše jeden z předních zástupů této školy J. Maréchal, že „kontemplace je nový prvek, jakostně odlišný od normální činnosti duševní a obyčejné milosti", ale i on připouští, že „není zakázáno ani katolíkům pokládati vyšší stavy mystické za prosté kvantitativní vystupňování normální potence psychologické a obyčejné milosti nadpřirozené, čili v jazyku theologickém vyjádřeno, za pouhé zesílení vlitých ctností nabytých křtem".[12]

[10] Daniel Rops, Ce qui meurt et ce qui naít. Plon, Paris 1937, P- 177-8.

[11] A. Poulain, Les graces ďoraison, 10. vyd. 1922.

[12] J. Maréchal, Études sur la psychologie des mystiques, Paris 1924, p. 252-53.

Ovšem, tak nepřímo uznává stanovisko druhé školy, jejímž hlavním mluvčím je P. Garrigou-Lagrange a jež chápe mystický život jako vyvrcholení milosti dané každému křesťanu na křtu svatém.[13] Škola tato pokládá milost posvěcující za zárodek schopný dalšího vývoje a dostupující vrcholu v životě mystickém. „Místo abychom vylučovali mystiky z lidského pokolení," prohlašuje H. Bremond, „jsme spíše v pokušení otevřití dráhu mystickou všem lidem."[14]

Na tomto mínění nic nemění analogie genia a mystika. Kus genia je totiž v každém člověku a kus mystika je v každém křesťanu. Genialita je podle E. Brunnera určitá míra duchovní síly, taková míra nebo kvantum, že se může dokonce jeviti jako nová kvalita. Ve skutečnosti je každý člověk v určitém stupni a v určitém ohledu geniální, zejména dítě.[15] A jak vyložil H. Bremond, liší se básník a mystik od obyčejných lidí jen intensitou, jíž nabývá u jednoho i u druhého činnost hlubin duše.[16]

Mystické sjednocení není darem charismatickým: „Jakožto vyvrcholení křesťanského života není mystika něčím mimořádným," zjišťuje Anselm Stolz, „není druhou cestou k svatosti, jíž může kráčeti jen několik málo povolaných, nýbrž cestou, po níž by měli jiti všichni. Proto také smí každý usilovati o to, co jest podstatou mystiky, totiž o „transpsychologickou" zkušenost božského života".[17]

A tak příklad mystiků ozařuje cesty nás všech. Ukazuje, že podstatou křesťanského života není jen nová víra - nová víra ve smyslu přijetí nových dosud zcela neznámých pravd - vždyť pokřtěné nemluvně pravd těch nezná a přece křesťanem jest - ani jen nová mravnost, vždyť přikázání největší, přikázání

[13] P. Garrigou-Lagrange, La perfection chrétienne et contemplation, Saint-Maximin 1924.

[14] H. Bremond, Prière et poésie, p. 90.

15 Emil Brunner, Der Mensch im Widerspruch. Furche-Verlag, Berlin 1937, S. 348.

16 H. Bremond, Prière et poésie, p. 167.

" Anselm Stolz O. S. B., Theologie der Mystik. F. Pustet, Regensburg 1936, S. 250-51.

lásky k Bohu a bližnímu jest společno Starému i Novému zákonu - nýbrž nový život, sjednocení duše s Bohem, účast na božské přirozenosti. A dále, že činnost musí býti výrazem bytí; že naše skutky se musejí prýštiti ze zdrojů naší křesťanské existence, našeho sjednocení s Bohem v Kristu Ježíši. *Agere sequitur esse.* Jinak jsou to činy mimo řád, činy, které byť byly sebeokázalejší, jen rozmnožují naše bolesti a zmatky. Kroky bez Boha jsou kroky mimo cestu. *Grandes passus, sed extra viam.*

o zABÍjent **K**něží

JAROSLAV DURYCH

„Mnoho lidí se domýšlí, že dojde jejich lehký krok do nebe cestou příjemnou a snadnou. Ale naráz viz položenou otázku, viz vraždění a mučednictví! Nebesa i peklo kladou se nám do rukou a my máme čtyřicet vteřin na rozmyšlenou. Čtyřicet vteřin, to je až přespříliš! Svaté Španělsko, drahé Španělsko, tys okamžitě volilo! Jedenáct biskupů, šestnáct tisíc kněží pobitých a ani jeden odpad!"

Tato slova napsal totiž jakýsi Paul Claudel, který prý je nějakým stěhovavým vyslancem francouzské republiky a také kdysi před válkou se zdržoval v Praze, kde napsal nějaké verše o českých svatých. On tedy místo aby se pilně věnoval svému úřadu, z něhož má živobytí, píše všelijaké verše, i není pak divu, že ho vláda za to posílá s místa na místo, neboť kdepak by mohl dlouho vydržeti takový vyslanec, který píše verše, a k tomu takové, jaké jsme nahoře uvedli? Nu tedy, takového jakéhosi Paula Claudela zajisté není třeba bráti vážně; vždyť je známo, že básníci bývají výstřední, proměnliví, pomatení a potrhlí. A což je Paul Claudel nějaký jak se patří básník? Kdo o něm slyšel?

Nás tedy zajímá ta poslední z citovaných vět: Jedenáct biskupů, šestnáct tisíc pobitých kněží a ani jeden odpad. A z této věty nás zase nejvíce zajímají poslední čtyři slova: a ani jeden odpad. Tato slova

jsou pro nás nejpikantnější; nic pikantnějšího nemůže býti pro naše poměry. U nás totiž těch kněžských odpadů bylo tolik, že to úplně stačilo k vytvoření dosti početné hierarchie nově založené církve, která čítá stále přes jeden milion příslušníků. My ovšem nemáme veřejně přístupný soupis těchto 'bývalých kněží katolické Církve, takže bychom namohli Paulu Claudelovi odpověděti pěkným veršem, ve kterém bychom se mu chlubili, kolik za to bylo odpadů u nás.. .

Snad čtenáři řeknou, abych už začal mluviti vážně, či, nechci-li, abych dal raději pokoj. Ale to je tak: My se máme neochvějně domýšleti, že dojde náš lehký krok do nebe cestou příjemnou a snadnou. Co nám má býti do těch jedenácti biskupů a šestnácti tisíc pobitých kněží! Vždyť Církev prý ve Španělsku dělala chyby, stavěla se na odpor spravedlivým reformám a nynější stav ve Španělsku je prý jen přirozeným následkem jejích omylů.

A toto vám nepředkládají k věření snad jen nějací socialisté; to vám předkládají i osoby, které jsou či mají býti našimi duchovními vůdci.

Co na to můžeme říci jiného, než ta slova toho nějakého Paula Claudela: Jedenáct biskupů, šestnáct tisíc pobitých kněží a ani jeden odpad! A to musíme opakovati nahlas a stále, neboť jsme příslušníky národa, který má katolické kněžstvo, v jehož historii posledních dvaceti let bylo zaznamenáno odpadů tolik, že to stačilo - vide, ut supra!

Tedy: Pakli chce o kněžstvu, které vykazuje jedenáct biskupů, šestnáct tisíc pobitých kněží a ani jeden odpad, souditi kněžstvo, z něhož ušlo tolik kněží, že znatelně naplnili schematismus nově založené církve, je k tomu třeba bud veliké opatrnosti - nebo něčeho jiného.

Stojí v žalmu: Drahocenná jest před očima Páně smrt svatých jeho. A pochopí každé dítě, že smrt kněze před oltářem i před chrámem jest něco, co se neděje bez asistence andělů. Víme, jak po takové smrti toužívali svatí. Těžce by se našel v historii

případ, kdy byl kněz, hájící oltář a chrám, zabit spravedlivě pro své hříchy. Mohl by věděti každý, že těch šestnáct tisíc španělských kněží bylo zabito pro víru a že v rudém Španělsku jsou chrámy zbořeny, zavřeny nebo proměněny v budovy světské.

Zdá se dosud mnohým, že souhlas s jakousi politickou většinou je tím lehkým krokem, kterým dojdou do nebe cestou příjemnou a snadnou. Ti mohou to odůvodňovati tolika věcmi, že by na to nestačilo knih několik, a na vyčerpávající odpověď by pak ovšem nestačilo také knih několik. Zdá se jim, že takový souhlas je pohodlný a bezpečný. Ale jsou lidé, kteří s tím nesouhlasí, kteří svůj nesouhlas projevují už dlouho, zřetelně a hlasitě, a také to mohou dělati úplně pohodlně a bezpečně. Není tedy k nesouhlasu zapotřebí žádného zvláštního hrdinství, právě tak, jako k souhlasu není třeba chytrácké opatrnosti. Příčina tedy je v něčem hlubším.

Buďto lze předpokládati, že z těch šestnácti tisíc zabitých kněží aspoň někteří budou časem prohlášeni za ctihodné, blahoslavené i svaté, anebo že to byli pošetilé a lhostejné oběti jakýchsi zapletených sporů, při nichž možná měli i nějaký nekalý podíl. Jedno nebo druhé. Ti chytří i opatrní se mohou ovšem utěšovati tím, že takové řízení může trvati nejméně třicet let a posmívají-li se těm, o kterých dosud papež neřekl poslední slovo, nemusejí se báti hříchu.

Je to velice zajímavé, když kněží chtějí souditi kněžstvo. Dělal to Wiklef, Luther a Hus. A i tito odsuzovali aspoň s počátku mezi kněžstvem jen břichopasy a simonisty. Kdežto nyní se koná soud nad těmi, mezi nimiž bylo jedenáct biskupů, šestnáct tisíc pobitých kněží a ani jeden odpad. A je to tedy velice zajímavé, neboť se to děje právě uprostřed kněžstva, z něhož ušlo tolik kněží, že znatelně zaplnili schematismus nově založené církve.

Stojí však v žalmu: Drahocenná jest před očima Páně smrt svatých jeho. A stojí též v Písmě: Nebývá posmíván Bůh.

To tedy je věc, která znepokojuje laiky. Víme, že

kněžství nečiní člověka svatým, ani nedotknutelným, a že i kněze nakonec sežerou červi. Ale co jest pro nás svaté a nedotknutelné, to jest kněžství, jest oltář, chrám a služba Bohu. A o to právě jde. Nic není pro nás vznešenějšího, než živý kněz. stojící u oltáře. Ale před knězem zabitým za víru - to už jen mlčíme, před tím už jen klečíme, toho se slzami vzýváme, to už jest něco nadpřirozeného, to už jest pro nás zjevení Boží, před kterým si zakrýváme tvář.

vstup - intRoit

P. ANT- ČALA O. P.

Mše svatá v prvních stoletích křesťanských nezačínala stupňovými modlitbami, nýbrž slavnostním vstupem, jejž zpívala pěvecká škola, když papež nebo biskup vcházel do chrámu a ubíral se v dlouhém průvodě kléru až k oltáři. Tedy vlastním začátkem mše svaté jest introit čili vstup.

i. Ale ještě před introitem jest v mnoha mších (v římské liturgii v 87 mších) krátká poznámka, která stojí za povšimnutí. Čteme tam na příklad: *„Statio ad Sanctum Petrům," nebo „Statio ad S. Mariam Maiorem."* Tato slova označují chrám, v němž se v Římě v příslušný svátek konaly bohoslužby.

Duchovenstvo i věřící se napřed shromáždili v některém chrámě, zvaném „ecclesia collecta", a po krátké modlitbě (collecta), šli průvodem za zpěvu žalmů a litanií ke chrámu, zvanému „statio" (stanoviště, stráž), kde toho dne měly býti konány bohoslužby. Když přišli do chrámu, papež míval obyčejně napřed kázání a pak sloužil mši svatou.

Většina těchto shromáždění v určitém chrámě (stačí) bývala spojena s postem a pokáním. Proto se konávala v adventě, v postě, v kvatembru, ve vigilie, při mimořádných pohromách, za odvrácení moru, hladu nebo války. Někdy zase tato shromáždění bývala projevem radosti, jako v neděli nebo ve výroční den některého světce.

Že tato shromáždění a hlavně ony slavnostní průvody v době prvních křesťanů měly svůj velký význam, že působily na přihlížející pohany mohutným dojmem a nejednoho z nich obrátily ke Kristu, o tom nelze pochybovat. V 8. století však začaly tyto stače ochabovat, až konečně kolem r. 1300 úplně přestaly. Teprve po r. 1918 se začínají zase obnovovat, aspoň v Římě.

A nyní otázka: *Mají pro nás tyto stače ještě dnes nějaký význam? Mají.* Předně liturgický význam. Mešní formuláře stačí jsou totiž skládány se zvláštním vztahem k onomu místu nebo světci, u jehož hrobu se v ten den konají bohoslužby. Proto ke správnému chápání liturgických textů je třeba věděti aspoň, kde se ta stače konala. Na př. první neděli po devítníku lze pochopiti jen tehdy, když víme, že v tu neděli se konalo shromáždění u sv. Pavla. - Mimo to bohoslužebná shromáždění nám ještě dnes připomínají světovou jednotu římské Církve. I když dnes nelze slaviti jen *jednu* eucharistickou oběť *v jednom* chrámě, jak tomu bývalo v dobách prvních křesťanů, přece každá svatyně, v níž se shromažďujeme ke mši svaté, nám nahrazuje ono památné shromaždiště, určené pro ten den za statio, stává se takřka onou stačí, takže všichni se duchovně spojujeme na jednom místě. - A konečně bohoslužebná shromáždění jsou ještě dodnes zvláštním způsobem uctívání svatých; spojují nás se světcem, nad jehož hrobem se konají bohoslužby.

2. Po přípravných stupňových modlitbách začíná vlastně mše svatá *introitem.*

Dnešní introit je pouze nepatrnou částí původních slavnostních vstupních zpěvů. Abychom správně pochopili jeho význam, všimněme si, jak vypadal původně.

Ze sakristie, která bývala v předsíni chrámu, vešel papež nebo biskup hlavním vchodem do chrámu, doprovázen dlouhým průvodem. V čele průvodu šlo sedm akolvtů (z každého okresu jeden) s rozsvícenými svícemi; pak sedm podjáhnů, sedm jáhnů, a ko-

Dečně četná skupina kněží a biskupů. Takový slavnostní vstup do basiliky čili introit přirozeně trval několik minut, jednak proto, že se ho súčastnilo velké množství duchovenstva, jednak proto, že vzdálenost mezi sakristií, která bývala v předsíni, a mezi presbytářem, byla dosti velká. V takových okolnostech, aby si shromážděný lid udržel pozornost a aby se nenudil, byl od 4. století zaveden zvyk zpívati žalm. Pěvecká škola zpívala jeden verš žalmu po druhém, a lid se také činně účastnil zpěvu tak, že po každém verši vkládal tentýž úryvek, jakýsi refrén, zvaný *antifona*. Tento antifonický zpěv žalmu začal na znamení, jež dal jáhen pěvecké škole; pak zpěv pokračoval a byl přerušen, až když celý průvod duchovenstva přišel do presbytáře; tu celebrant dal zpěvákům znamení, aby ukončili žalm doxologií „Sláva Otci".

To je důvod a původ zpěvu při vstupu, zpěvu zvaného prostě „vstup".

Časem však tento vstupní zpěv se stával ozdobnější a složitější; proto bývalo zpíváno už jen několik veršů žalmu, až konečně z celého žalmu zbyl toliko jeden verš a antifona. Když byly potom v pozdějších stoletích zavedeny tiché mše, poněvadž nebylo zpěváků, kněz si četl u oltáře sám to, co se původně zpívalo, když šel ze sakristie k oltáři. Tento zvyk, doplňovati a nahrazovati sbor zpěváků při tiché mši, přešel pak i do slavných mší, a stal se závazným. Je v tom jistá anomalie, ale dá se jaksi omluviti tím, že hudební skladby zkracovaly liturgický text, a proto celebrant musel recitovat všechno, aby nahradil opominutá slova.

Zavedením vstupního zpěvu Církev chtěla, aby věřící nezůstali v chrámě nečinní, nýbrž aby se činně súčastňovali eucharistické oběti.

Vstupním zpěvem, jehož text i melodie se měnívaly podle svátku, chtěla Církev v přítomných vzbuditi myšlenky a náladu odpovídající tomu nebo onomu svátku. Introit jest jako uvertura následujícího dramatu eucharistické oběti. Jako v uvertuře za-

znivají hlavní motivy, tak i v introitu bývá vyjádřena hlavní myšlenka, a zvláště nálada příslušného svátku. Někdy se rozezvučí jásavě a radostně, jindy zase teskně a bolestně.

Několik příkladů nám ukáže, že introit udává základní tón mešní liturgii.

Na Zjevení Páně Církev oslavuje příchod Krista Krále. Liturgie vidí v přicházejícím knězi samého Krista; a proto v introitu zpívá:

Ejhle, přichází Vládce Pán, a království v ruce jeho i moc a vláda.

V. Bože, dej svůj soud Králi, a svou spravedlnost královskému Synu.

V. Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jakož byla na počátku, nyní i vždycky a na věky věkův. Amen.

Ejhle, přichází Vládce Pán, a království v ruce jeho i moc a vláda.

Dovedeme si představiti, jak dramaticky působil takový introit při slavnostním vstupu kněze do chrámu, zvláště když se zpíval celý tříkrálový žalm 71., jenž líčí království Božského Krále, a když všechen lid za každým veršem žalmu zpíval tutéž antifonu: ,,Ejhle, přichází Vládce Pán . . ."

Druhý příklad: Ve čtvrtou neděli adventní římská liturgie zpívá tento introit: *Rosu dejte, nebesa, a oblakové, dštěte Spravedlivého; otevři se, země, a vypuč Spasitele.*

V. Nebesa vypravují slávu Boží a dílo rukou jeho hlásá obloha.

V. Sláva Otci i Synu i Duchu svatému atd.

Rosu dejte, nebesa, a oblakové, dštěte Spravedlivého; otevři se, země, a vypuč Spasitele.

Tento introit je vyjádřením nesmírné touhy po Vykupiteli. Je to modlitba plná naděje a radostného očekávání a žhavé touhy.

Třetí příklad: Ve svátek některé panny Církev zpívá introit:

Milovala jsi spravedlnost, a nenáviděla jsi nešlechetnost; proto pomazal tě Bůh, Bůh tvůj, olejem radosti před tvými družkami.

V. *Srdce mé překypuje radostným zpěvem, věnuji svou píseň Králi.*

V. *Sláva Otci i Synu . . .*

Milovala jsi spravedlnost a nenáviděla jsi nešlechetnost; proto pomazal tě Bůh, Bůh tvůj, olejem radosti před tvými družkami.

Tento introit nám představuje svatební průvod. Slavnostní vstup kněze lze chápati symbolicky jako svatební průvod, zvláště když víme, že žalm 44., z něhož se tu uvádí jen jeden verš, jest svatební píseň o Kristu a jeho choti, Církvi.

Těchto několik příkladů nám ukazuje, jak hluboký smysl má introit, zvláště chápe-li se ve spojení se slavnostním vstupem celebranta a ve své nezkrácené formě, s celým žalmem. Introit je opravdu klíčem celé mešní liturgie, neboť ohlašuje a krátce vykládá tajemství nebo svátek, který se slaví. Čtěme jej vždy ve spojení s knězem a hleďme jej co nejvíce pochopiti, rozjímejme o něm, a naplňme svou duši takovými myšlenkami a city, jaké jsou v něm vyjádřeny! Tak nejlépe pochopíme pak i další části eucharistické oběti.

AchitofeL **A** chušAi

DR. PAVEL ŠKRABAL O. P.

Málo bylo doposud napsáno knih, v nichž by byla uspokojivě rozřešena otázka o náboženském vlivu na události dějin izraelského národa a celý jejich postup. K tomu je vždy třeba důkladnějšího studia a otevřenější řeči o osobách, které stály v popředí těchto dějin, o jejich zásadách a o původu pohnutek v jejich rozhodování. Sem by také patřilo ono dotazování se Hospodina, k němuž se často uchylovali vůdcové Izraelitů před vážnějším rozhodováním i ve věci nenáboženské. O tom možno nalézti dosti dokladů v knihách Mojžíšových a v knize Josue. Ano i v době královské, kdy myšlenka theokracie ustupovala do pozadí a rozhodování dálo se v praxi bez přímého ohledu na ni, vyskytuje se ono dotazování se Hospodina, většinou skrze proroky.

V tomto ohledu zajímá nás král David. V jeho životě rozeznáváme dvojí období. První je ono, kdy David byl již sice pomazán na krále prorokem Samuelem, ale nebyl ještě za krále veřejně uznán. Je to doba pronásledování se strany žárlivého krále Saula. Pro tuto dobu zaznamenal spisovatel knih Samuelových dvojí takové tázání se Davidovo Hospodina o radu, a to v případech sobě blízkých, vypravovaných v I. Sam. hl. 23. Tehdy se zdržoval David se svými muži o Odollam. Tam mu bylo oznámeno, že město Qeyla je obléháno Filišťany. V knize se vypravuje: „Tehdy David se tázal Hospodina: Což mám jít a porazím tyto Filišťany? Hospodin sdělil Davidovi: Běž! Porazíš Filišťany a Qeylatu vysvobodíš." David se pak v tomto městě usadil. Když se však dověděl, že Saul mu tam strojí úklady, opět se tázal Hospodina skrze efod, co má činit (v 7-12).

Později však, hlavně v druhém období Davidova života, kdy byl od zástupců izraelského národa veřejně uznán za krále, nezaznamenává již spisovatel nějaké přímé dotazování se Davidova Hospodina. Potom již vystupuje prorok Nathan jako prostředník (cf. 2 Sam. 7, 2 . . .; 12, 1.) a důvěrník králův (cf. 1 Král. x, 32).

Než při tom všem zdravý duch náboženský a vědomí, že řízení tehdejšího království za normálního jeho stavu je ponecháno svobodnému rozhodnutí lidskému, zrazovalo od toho, aby bylo každé rozhodnutí podepíráno náboženskými důvody. Tu byl tedy král odkázán sám na sebe a na své okolí. David je měl vždy i v té době, kdy ještě nebyl veřejně uznán za krále. Tvořili je mnozí jeho důvěrníci, kteří mu osvědčili věrnost a oddanost. David si je neodcizil ani potom, kdy z Jerusalema řídil izraelské království. Pravda přísloví: „Zhroutí se návrhy, kde není předběžných porad; kde však je mnoho rádců, daří se", obsaženého v knize Přís. 15, 22, ve sbírce připisované Šalomounovi, synu Davidovu, byla známa i tehdy či lépe tehdy se začala osvědčovat. David si prostě vybral z onoho okolí několik moudrých mu-

žů, kteří by mu svými radami pomáhali v řízení říše. Tito se pak nazývali královští rádcové. Škoda, že kromě tohoto titulu je nám tak málo známo o jejich ťiřadu a rozsahu jejich moci a činnosti. Jsou nám však zachována jména dvou rádců: Jonathana, strýce Davidova, muže rozšafného a moudrého, a Achitofela (i Chron. 27, 32. 33). O tomto druhém víme toho více z doby vzpoury Abšaloma, syna Davidova. S ním zde pak vystupuje ještě jeden muž jménem Chušai. Tento měl k Davidovi mnohem intimnější poměr než ostatní jeho rádcové a důvěrníci, jeť nazýván Davidovým přítelem a tedy rádcem per excellentiam. Všimněme si těchto dvou osob, Davidovy tak blízkých, které svou radou rozhodly o královském trůně v době pro Davida nejtrapnější. Při nich možno viděti, co mnohdy zmůže rada.

O počátcích známosti těchto dvou mužů s králem Davidem není nic zaznamenáno ani v knihách Sam. ani Chron. Zprávy pak o nich samých jsou nepatrné. Chušai je představen pouze jako Arkiťan, t. j. pocházející z kraje Arkitánů,[1] a jako přítel Davidův. O Achitofelovi toho víme více. Kromě části v 2 Sam., která jedná o vzpouře Abšalomově, vyskytuje se jeho jméno ještě jednou. Mezi reky Davidovými nachází se totiž i Eliam, syn Achitofelův z Gilo (2. Sam. 23, 34). A tento Eliam byl podle 11,3 (cf Pari Chron. 3, 5) otcem Betsaby, manželky Uriáše, kterého se David lehce zbavil, aby ji pak mohl pojat za manželku. Tedy Betsabe byla vnučkou Achitofelovou. David mohl tehdy předpokládat, že ieho hřích s Betsabou vyvolá v celé její rodině rozhořčení proti němu. David však pojal Betsabe za manželku, což mohlo její příbuzné nějak usmířit a Achitofelovi do-

[1] O jejich území je zmínka jen v Josue 16, 2: „Hranice Josefovců jde od Jericha pohořím Betelu. Dále jde od Betelu-Luz a jde dále do území Arachitů k Atarot." Jejich město se nejspíše nazývalo Arach n. Erek. Pokládá se za pravděpodobné, že tomuto odpovídá dnešní Ain Arik, 6 km západně od el Bire (vzdáleného 15 km severně od Jerusalema). Leží v dolině v olivovém kraji. Na západ od něho vyvěrá stejnojmenný pramen s výbornou vodou.

pomoci k lepšímu postavení i k tomu, že se stal královským rádcem.

Achitofelovým městem bylo Gilo. Přesná poloha tohoto města není doposud přesně zjištěna. Avšak z toho, že v knize Josue 15, 50. 51 Gilo je jmenováno mezi městy, které se nacházely na jihozápad od Hebronu, spíše se připustí, že leželo nedaleko Hebronu. Zde právě dlel Achitofel, když vypukla vzpoura Abšalomova.

Abšalom, kdvž viděl, že nastal vhodný okamžik, aby se dal pomazat za krále izraelského, odebral se s dvěma sty muži, nic netušícími, do jižního Judska do města Hebronu, v němž byl kdysi jeho otec prohlášen za krále nad Judskem. V 2. Sam. 15, 12 se pak praví: „Abšalom si obeslal také Achitofela, Gilana, rádce Davidova, z jeho města Gilo." To znamená, že Abšalom si Achitofela již dávno získal pro sebe a že s ním najisto počítal. Jak však vysvětliti, že Achitofel se přidal k této vzpouře? Vždyť po pádu Davida Betsabe, jeho vnučka, ztratila by vliv na dvoře královském. A proč se vydával tento muž se širokým rozhledem do takového dobrodružství, jímž ztrácel navždy jistou přízeň a vážnost na dvoře Davida, doposud panujícího, a získal prozatím pouze naději na lepší snad postavení na dvoře budoucího krále Abšaloma? Tyto otázky zůstávají nerozluštitelné. Zdá se však, že příliš spoléhal na svůj věhlas jako královský rádce. Znal Abšaloma a věděl, že bude více potřebovat rady než jeho otec David. Nálada pak pro Abšaloma byla v celém království tak příznivá, že jeho vítězství mohlo býti považováno za jisté. Chtěl-li proto získat první místo mezi rádci Abšalomovými, bylo třeba zasloužiti se o Abšalomovo vítězství.

V Jerusalemě král David neměl ani tušení, co se dálo za jeho zády. Proto také zpráva o vzpouře synově zastihla ho a jeho dvůr úplně nepřipravené. Bylo již pozdě počítat aspoň s obranou a jedinou záchranou byl útěk, k němuž se David také rozhodl. Tato nepřipravenost je velmi patrná v líčení celého

útěku (15, 13). Vše se dálo jaksi nahonem. Král sám byl velmi stísněný a beznadějně se díval do budoucnosti. Sla s ním sice vybraná část jeho vojska, Kereťané a Feleťané, ale to byli cizinci. Dále zůstal mu věrný Etai z Getu se 600 bojovníky, než i to byli cizinci. Avšak oddanost a věrnost těchto cizinců ho přece potěšila.

Jak se díval na celou situaci a jak sám smýšlel, ukazují slova, která pravil ku knězi Sadoqovi, který byl připraven nésti za králem i archu Boží. Pravil mu: „Vrať archu do města na její místo. Najdu-li milost před očima Páně, přivede mně zpět a spatřím ji opět i její místo. Rekne-li však takto: Nelíbíš se mně již! Hle tu jsem, nechť se mnou naloží podle své libosti. „Než i při této oddanosti do vůle Jahvovy neztratil smysl pro skutečnost a pro možnosti, které mu ještě zbývaly. Knězi Sadoqovi, jeho dvěma synům a synu kněze Abiatara svěřil důležitou úlohu, aby mu totiž podávali zprávy, co se v městě děje.

Celý průvod s utíkajícím králem opustil městské hradby a sestupoval k potoku Qidron na východní straně města. Smutný byl pohled na tento průvod, trapně působilo na diváky, když viděli krále, opouštějícího své sídelní město jako kajícník. Praví se o něm, že šel s pláčem, bos a se zahalenou hlavou. Kdo by to byl kdy očekával, že Davida, který již leta vládl slavně v Jerusalemě, stihne takový osud?

Snad teprve tehdy, kdy David vystupoval s Qidronského údolí na protější horu Olivetskou, bylo mu oznámeno, že k Abšalomovi se přidal také Achitofel. Doposud si představoval, že celou věc bude jednou možné skoncovat smírem a že k nějakému krveprolití nedojde. Když se však dověděl, že Abšalomovi pomáhá svou radou Achitofel, začal bráti vzpouru ještě vážněji a nedůvěřivěji. Tato zpráva na něho působila tak skličujícím dojmem, že již takřka ztratil naději v nějakou účinnou lidskou pomoc. Než jako v dřívějším svém životě, když se nacházel v podobných okolnostech, obracel se k Bohu, když již lidská pomoc selhávala, podobně činí i teď. Pravil: „Prosím,

Hospodine, zmař radu Achitofelovu." Z této jeho prosby můžeme tušit, kdo Achitofel byl a co znamenal. David měl královskou moc a důstojnost, ale Achitofel měl něco podobného jako rádce. Získal si takové jméno svými radami, že lid ho považoval za cosi vyššího a mimořádného. V 16, 23 poznamenává o tom spisovatel: „Rada, kterou v těch dnech dával Achitofel, byla považována za takovou, jako by seněkdo tázal Hospodina; tak byla ceněna rada Achitofelova, jak tehdy, kdy byl u Davida, tak i u Abšaloma." Není třeba podotýkat, že by si takovou vážnost získal zbožností nebo něčím podobným. Achitofel si 1i prostě získal sám svým velkým nadáním k radění. Svým bystrým duchem dovedi postřehnouti, co třeba vykonati v daných okolnostech, aby se nějaká věc zdařila, či jinými slovy dovedl dát správnou radu v pravý čas. Proto se David tak zděsil, když se dověděl, že Achitofel přešel k Abšalomovi. Jak mu dříve prospíval svou radou, tak mu mohl teď velmi uškodit. Ano, David se mohl ptáti sám sebe, zda jeho věc není již ztracena pro Achitofelovu přítomnost mezi vzbouřenci. - Pokračování.

výhLečy

Lo Pa Hong

Zemřel velký křesťan čínský, štědrý podporovatel katolických misionářů, velký pracovník na poli Katolické akce čínské, dobrodinec tolika škol a ústavů, zemřel vražednou rukou. Církev katolická v Číně ztratila nesmírně mnoho v tomto muži, který zjednával pomoc a podporu mravní i finanční, byl jejím velkým apoštolem tam, kam nemohl kněz. Čteme-li zprávy o jeho životě a o jeho činnosti, neubráníme se dojmu, že v němž dal Bůh čínské Církvi *nového Oza.na.ma.* Lo Pa Hong byl velkoprůmyslníkem, továrníkem, presidentem četných velkopodniků, elektráren, plavby, jeho rukama procházelo denně tolik peněz, že jej kdosi nazýval Rockefellerem Číny. A tento muž umírá chudý. Zcela chudý. Všechny jeho příjmy putovaly k podpoře nejrůznějších charitativních a misijních podniků. Uměl tak

dokonale zapomínat na sebe jak dovedl myslet na druhé. Opravdový apoštol křesťanské lásky bližeňské. Když roku 1933 se připravovalo jubileum činnosti Katolické akce v Šang-hai, která pracovala pod vedením Lo Pa Honga od r. 1913, mohli konstatovat, že za tu dobu shromáždil kolem sebe na sto členů, vesměs továrníků, bylo postaveno na dvacet kaplí a kostelů, bylo otevřeno na 71 přednáškových sálů, které shromáždily 363.720 posluchačů, bylo založeno sedm škol, které vychovaly 2.200 žáků, bylo otevřeno pět nemocnic, dva sirotčince, a bylo vydáno mnoho milionů na udržení všech těchto ústavů.

Lo Pa Hong byl muž víry a činu. Jeho víra byla hluboká, upřímná, z ní žil, jí byl proniknut tak dokonale, že jej přetvořila v celém jednání. Nebál se jít ani ke svým kolegům, kteří nesdíleli jeho víry, a obdržel od nich i velké sumy pro své podniky. Jeho slovu nikdo neodolal. Svůj den začínal účastí na mši svaté, pokud možno vždy přisluhoval knězi při mši svaté a vždy přistupoval k sv. přijímání. To mu dávalo sílu, ve které dovedl prožít křesťansky hrdinně celý svůj den. Byl-li sám, třebas v autě, vytáhl růženec a modlil se. Jeho oko bylo vždy jakoby zasněno; byl pohroužen stále v sebe a klaněl se ve svém nitru Bohu. Jel jsem kdysi s ním, vypravuje jistý misionář. Cestou vidí u silnice mladíka s dítětem na krku. Zastaví, vystoupí z auta, dá se do řeči s mladíkem a tu vidí, že dítě umírá. Otevře lahvičku s vodou, kterou měl vždy s sebou, a pokřtí dítě, které brzy odchází na onen svět.

Takový byl Lo Pa Hong. Katolická Cína bude dlouho na něho vzpomínat. A učit se mohou od něho nejen jeho spoluobčané, nýbrž i my. Doufám, že budeme moci brzy ve Vítězích přinésti podrobnější životopis. - RD.

Náboženský týden

Touha po náboženské hloubce roste. Máme k tomu dosti di°ikazů. A nezachvacuje-li touha po náboženské hloubce masy věřících, je tím žhavější u oněch jednotlivců, kteří ji pociťují stále více. Je to úkaz doby, která tone v materialismu. Je to zoufalý výkřik všech těch, kteří v něm nechtějí utonout. A chceme-li vidět, jak vyvolává vlastně tuto touhu duch hmotařství, který by ji nejraději ubil, vzpomeneme

si na slova sv. Pavla: Ubi abundavit delictum, superabundavit gratia (Rom. V. 20). Tam, kde vzrůstá hřích, tam roste i milost Boží, protože Bůh nemůže býti přemožen zlem. Usiluje-li proto peklo o zničení království lásky Boží, postará se Bůh o vyvážení tohoto zla milostí, která je vždy úměrná velikosti zla, ano, je ještě větší - superabundat.

Historie Církve je svědkem této pravdy, která se uskutečňuje v jednotlivých dobách způsobem, přiměřeným příslušným okolnostem. Když bouřily boje věroučné v prvních dobách Církve, posílá Bůh velké učitele: Athanáše, Jeronýma, Augustina. Když humanismus a renesance otřásly mravností církevního života, objevují se na jevišti dějin království Božího mužové silní jako Filip Neri, Ignác z Loyoly, Pius V. A nepotřebuje naše doba právě tak světců, a třebas ještě mnohem více než jich potřebovaly doby předešlé?

Naše doba je karakterisována nadbytkem činnosti, která znamená ubíjení ducha, ztrátu touhy po věcech nadpřirozených, útěk od myšlení a zvláště od myšlení o Bohu a o sobě samém. Dnešní člověk vesměs jen velmi nerad pohlíží do svého nitra. Ve většině případů je to tím, že se bojí toho, co by v něm odhalil, mnohdy je to také uštvanost tempem, kterým se žene dnešní život. To ovšem znamená pozvolné ubíjení myšlenky na Boha a na duši. A ztratí-li tyto myšlenky svou váhu v lidském rozumu, je člověk jako takový ztracen. Stane se z něho stroj anebo zvíře. A pak se nedivíme, že se cítí nejlépe bud v prostředí strojů nebo lesů, v pachu továrny nebo na horách a v lesích. Zabil v sobě vyšší touhy, které jej činily takřka více než člověkem, a proto padá pod člověka.

A v tomto moři materialismu se setkáváme s dušemi tak krásnými, které hoří stále žhavějšími touhami po vyšších hodnotách, které nalézají v Bohu, ve své duši, v otázkách náboženských. Musíme tu myslit na jemné lekníny, které kvetou uprostřed močálu nebo bahnitého rybníka. Těmto toužícím chceme pomoci. Pro ty jsme se rozhodli uspořádat letos v druhé polovici srpna na Sv. Kopečku u Olomouce první Náboženský týden, aby jejich touhy po náboženském prohloubení byly alespoň z části ukojeny. Aby poznali lépe a hlouběji svého Boha. Aby pochopili plněji krásu svého

náboženství, které je schopno vychovat světce za každých dob. Aby načerpaly světla, které by jim zářilo cestou těžkého života, aby se posilnily ve svých rozhodnutích státi se celými křesťany.

Přineseme ještě docela podrobný program tohoto týdne, ale už dnes můžeme říci, že bude obsahovat třídenní exercicie pro muže a ženy (odděleně), po nichž budou následovat dny přednášek a náboženských rozhovorů; celý týden bude zasazen do liturgického rámce, přednášky nebudou jen v uzavřených místnostech, nýbrž i v přírodě, základními tématy bude Písmo sv., liturgie, mystika a laický apoštolát.

Myslete zavčas na tento týden (od 20. do 28. srpna), když se budete rozhodovat, kdy si vzít prázdniny. Náboženský týden na Sv. Kopečku bude osvěžením i pro tělo, protože pochopí-li duše dobře svůj poměr k Bohu, získá tím i tělo.

R. Dacík.

Příklad dělnické mládeže

Nikdy nezapomenu onoho dobrého, hlubokého, otcovského pohledu kanovníka Cardyjna na poradě ve Vídni, kde jsme se sjeli kněží, kteří se chtěli poraditi, jak by se dalo přesaditi hnutí dělnické mládeže francouzsko-belgické do střední Evropy.

Mnoho bylo referátů, dobrých i vášnivých, ale do duše se zařezávala svatá nadpřirozenem dýšící slova drobného kanovníka.

Dovedl zachytiti dělnickou mládež nejenom tak, že zachránil mnoho jednotlivců, nýbrž že z nich dovedl vybudovati to, co svatý Otec sám nazval nejdokonalejším vzorem Katolické akce. Cardyjn dovedl zapnouti mladé dělníky samé, aby působili apoštolsky mezi svými kamarády a kamarádkami. Je třeba rozvířiti široké vlny kolem těchto myšlenek, aby se i u nás ujaly.

Zdá se, jako by tímto hnutím začínalo velké období velkého rozmachu křesťanství. Neboť překročilo hranice jen dělnické mládeže, a podle jeho vzoru roste ve Francii hnutí mládeže studující, venkovské, živnostenské. Docela klidně vedle skautingu a jiných organisací. Ale jocismus jest hnu-

tím docela pro sebe. Jest ve své podstatě hnutím dobyvatelským, hnutím ale vítězně dobyvatelským.

Kanovník Cardyjn dovedl totiž zainteresovati mládež pro nejdražší, co křesťanství má, totiž pro jejich vlastní duši, nesmrtelnou, krásnou duši, která nese stopu Krve nejsvětější, duši, která jest dítětem Božím a údem svatého mystického těla Kristova. Tak zase přichází ke své platnosti ona velká myšlenka, že tvoříme mystické tělo Kristovo, tak zase přichází k uplatnění, ale novým a zase bohatým způsobem.

Metoda jocistická jest metoda buněk, ve kterých mládež se vzdělává, připravuje a pak se rozejde, aby pracovala dále, ve stále širších kruzích, aby získávala nabytými a prožitými myšlenkami své druhy. Neboť hnutí jocistické jest hnutí, které chce získati masy křesťanství, které chce proniknouti apoštolsky tam, kde pro kněze platí „Přístup zakázán", chce posvětiti práci, prostředí práce.

Toto hnutí zaplavilo Belgii, Francii, Holandsko, Anglii, Jugoslávii a přelévá se rychle do ostatní Evropy. Že francouzská Kanada nezůstává pozadu, jest samozřejmé.

Pod jejím vlivem cítíme všichni silněji, že my katolíci celého světa patříme k sobě, že nás nesmí nic děliti, protože tvoříme jedno království Boží a že nesmíme pro radost kohosi přisluhovati šovinismu a reakci.

Smysl hnutí jocistického jest smysl Katolické akce, totiž hnutí specialisované. Znamená konec pro velké parádní a r.ehybné organisace, které nedovedly se dostati k tak různým prostředím a přemoci nejrůznější těžkosti.

Hnutí jocistické a hnutí kráčející v jeho stopách říká: je třeba působiti dělníkem na dělníky, mladé dělníky musí opět zachycovati mladý dělník. My dáme mladým náboženskou instrukci, ale přivésti ostatní k nám musejí nám pomoci opět mladí dělníci, mladí studenti a podobně. Prvý krok musí oni jim pomoci učiniti, od nich očekáváme, že odstraní z prvé vody předsudky, že oni nám je prostě připraví a přivedou. A potom druhý rys Katolické akce.

Jako odpadly masy, tak je třeba opět působiti na masy. Je třeba masy získati Kristu, tak jako misionářské poslání jest poslání, které se nespokojuje s několika obrácenci, nýbrž chce získati celý národ.

Byli to chudí, malí, kteří přijali na začátku křesťanství

s takovým nadšením, jsou to chudí, kteří svými grošíky podporují a udržují všechno velké dílo milosrdenství, chudí potřebují nejvíce útěchy a křesťanské myšlenky, chudí jsou nejnadšenější, chudí jsou nejobětavějšími, jsou vždy ochotni vše dáti za velkou myšlenku. Proto bylo by zločinem proti Kristově myšlence a proti její budoucnosti, kdybychom si nevšímali i u nás tohoto hnutí, které si jasně uvědomuje, že jsme opravdu ztratili již masy, že jsme je ztratili upřímnému náboženskému životu, že masy dělnické uvěřily ne Marxovi, toho většinou neznají, nýbrž že uvěřily více pozemskému ráji a bratrství třídnímu než obecnému bratrství Kristovu. Je třeba ukázati, že nechceme od dělníků mladých ničeho pro sebe, že chceme jen, aby našli své štěstí, svou oporu v Kristu, protože všechno ostatní dosud zkrachovalo a zklamalo, protože on jediný pochoval všechny své hrobaře, protože on jediný vstává ustavičně z mrtvých, totiž z mrtvých lidských srdcí.

Oněch několik kněží z Československa, kteří jsme byli na kněžské poradě ve Vídni, učiní všechno, aby myšlenka Katolické akce tak jak ji provádí jocismus, což jest zkratka JOC (Jeunesse ouvrière chrétienne — Dělnická mládež křesťanská), aby i u nás pronikla. Pomozte všichni naši přátelé, kde se vám naskytne příležitost, jakmile k vám dolehne hlas rodícího se tohoto hnutí u nás. - *Braito.*

Síla naše

Z promluvy sv. Otce k novým francouzským, biskupům

Nepřirovnatelná síla francouzské Katolické akce jest, že se rozvíjí svobodně a že jest osvobozena od veškeré politiky. Plodnou ji činí dobrota těch, kteří ji vykonávají. I když musíme zachovati vůči odloučeným potřebné výhrady, přece je třeba, abychom stále bedlivě naslouchali jejich duším a stále pečovali o to, abychom jim lépe rozuměli. Abychom se k nim přibližovali s úctou a s přátelstvím. Abychom je nenazývali ukvapeně zlými, a nedajíce se ošáliti, přece s nimi jednali s onou shovívavostí, kterou projevoval Kristus vždycky bloudícím ovečkám, když je potkal na svých cestách. Zvláště učiní plodnou a účinnou naši akci opravdovost a svatost našich kněží. Můžeme se chovati jinak než opravdově před tak vážnými událostmi, které probíhají?

Tato doba, ačkoliv jest to jedna z nejneklidnějších, jež lidstvo znalo, jest dobou, ve které není dovoleno býti prostřední, kdy se rozvíjí křesťanský život v celém svém lesku, a v níž se připravuje vítězství Církve. Ale, k tomu je třeba svatosti.

Mluví se mnoho ke katolíkům o podávané ruce (se strany komunistů). Můžeme uchopiti tuto ruku, která se nám podává? Rád bych. Nemá se odmítati podávaná ruka, ale nesmí to býti na úkor pravdy. Pravda jest Bůh a Bůh nemůže býti obětován. Nuže ti, kteří mluví o podávané ruce, nemluví zřetelně o této věci. Je mnoho zmatku v jejich řeči a nejasností, jež je třeba napřed rozptýliti. Uchopme tedy jejich podávanou ruku, abychom je přitáhli k božskému učení Kristovu. A jak je přivedeme k jeho učení? Tím, že jim ji budeme vykládati? Ne, nýbrž že ji budeme žiti v tom, co obsahuje blahodárného.

Kristus nezískal mnoho svým kázáním. Přivedlo ho na kříž. Láskou získal duše a přitáhl je k následování sebe. Nemáme také jiného prostředku, abychom je získali. Pohleďte na misionáře. Čím získávají nevěřící? Dobrodiními, jež rozsévají. Obrátíte ty, kteří jsou svedeni komunistickými naukami v té míře, jak jim ukážete, že víra v Krista a láska ke Kristu vedou k obětavosti a dobrým skutkům, když jim ukážete, že se nikde nedá najiti lepší takový zdroj láskv. Le temps present, nro 7.

Ústřední otázka

Již několik let se odmlčuji a jezdím jen zcela výjimečně i omezuji své články a písemné práce náboženské. Připravuji totiž velké dílo o Církvi, které by probralo tuto otázku do dna s hlediska historického, apologetického, fundamentálního i dogmatického. Je to práce nadlidská, která mi roste nad hlavu, ale vidím, zvláště u nás, že je to práce nezbytná. Otázka Církve jest ústřední česká náboženská otázka. Český člověk ustavičně klopýtá o svůj špatný nedostatečný ubohý pojem Církve. Církev je mu tolikráte náboženskou zájmovou kněžskou společností.

Protestanté tolikráte zdůrazňovali proti nám neviditelnost, duchovost pravé Církve, ale jak nyní musí bojovati zároveň s námi katolíky o církev svou viditelnou.

Ale čím dále tím více proniká přesvědčení, staré přesvěd-

čení klasických theologů, že Církev jest tělem Kristovým, že jest jeho viditelným pokračováním na zemi, že Církev nesmí ani chtíti býti nic jiného než Kristus, jako není jiného ideálu křesťanského života než právě obléci Krista, než přetvořiti se, proměniti se v Krista, jak k tomu ustavičně vybízí svatý Pavel.

Z toho vyrůstá další myšlenka onoho velkého svatého společenství v Kristu se všemi bratřími, které všechny Kristus vykoupil a povolal, aby byli ditkami jeho aspoň povoláním obecným a vzdáleným, a tak jest naší povinností všech povinností, abychom všechny přivedli k Církvi, ale to znamená ke Kristu, k jeho životu, ke spojení s ním. Upozorňuji na nejlepší díla v této věci z poslední doby. Wickenhauser napsal dokonalou studii o tom, jak chápal svatý Pavel Církev, protože se tomuto světci pokládá od nejrůznějších lidí nejrůznější protichůdné názory o celém křesťanství, tedy i o Církvi. Nový přínos znamená studie Congarova „Les chrétiens désunis", kde podává dobrou dialektiku Církve. A konečně v Německu, kde problém Církve je nejpalčivější, upozorňujeme mezi mnohými jinými na Federerovu knihu Unsere Kirche im Kommen. Federer se rozběhl k velké synthesi všech pohledů na Církev, abv shrnul všechny pohledy na Církev v otázce ústřední, totiž v Kristu. Byla to nadlidská práce shrnouti všechno v jeden ústřední bod: království Boží, následování Krista, uskutečňování následování Krista v životě pomocí milosti ve svátostech, právo a lásku, zákon hierarchie a posvátnou služebnost lidské a božské v Církvi, mravnost i věrouku, až k velebnému finále eschatologickému, kde se dokončí a na věky stmelí jednota v Kristu věčným a dokonalým spojením s ním.

A pak je tu výborná práce Tvciakova Christus und die Kirche. Je-li Federer theolog, je 'Tyciak jemný myslitel a theologický básník, ale se šťastnou rukou. Tyciak rovněž řeší otázku Církve z věčnosti Kristovy, jenž dále žije a jenž si připoutal k sobě Církev, za kterou umřel, kterou si očistil v krvi svého boku a která proto musí také trvati dále, jako bude věčně trvati spojení Kristovo s lidstvem, s novým lidstvem, které právě sluje Církví.

Budeme si v tomto roce hodně všímati otázky Církve,

protože pojem Církve byl u nás žalostně skreslen, zúžen i mnohými katolíky, a je třeba vrátiti mu v myslích i v životech křesťanů onu plnost, kterou má ze spojení s Ježíšem. - *Braito.*

PRACOVHA

Jedno s Kristem

Uvádím slova Augustinova, aby měla větší váhu, ačkoliv tyto myšlenky opakujeme již dlouho. „Blahopřejeme si a děkujeme za to, že jsme se stali nejenom Kristovi, nýbrž i Kristem samým. Chápete, bratří, milost Boží, které se nám dostalo? Obdivujte se, radujte se, stali jsme se Kristem. Neboť, když on jest hlavou a my údy, pak toto jest celý člověk teprve: On a my!"

Běda tomu, jenž nemá domova

Nikdy se nenasytíme dosti krásných slov Augustinových, kterými vyjádřil bídu i štěstí lidské duše, že totiž Bůh si nás stvořil pro sebe a že na věky bude neklidné lidské srdce, dokud nespočine ve svém Bohu. Středověcí němečtí mystikové mnoho mluvili o domově, který má duše jen v Bohu. A do duše otřásá verš Nietzscheův, že, běda tomu, kdo nemá domova. Domov znamená spočinutí, znamená místo, kde jsme v pokoji, kam se můžeme uchýliti v nebezpečí, kde jsme ukryti, za větrem. A někomu a mnohým nestačí ani pokoj nejzajištěnější, někdo není doma ani u matky a manžela a dětí, ani u svých snů a úspěchů. A většina lidí nemá vůbec domova, ani zdánlivě ukrývajícího. A některým jej Bůh odňal schválně, protože si na něj příliš zvykali, než bylo dobré pro jejich skutečné štěstí.

Až shoří oheň teplého štěstí, oněch několik jiskřiček radosti, které jsou v každém krbu každého lidského domova, co potom? Pak běda těm, kdož domova nemají! Běda těm, kteří nenašli domova v Bohu, kteří nepřijali Božího pozvání, aby našli domov v Božím srdci!

Surová prázdnota vydrancovaných radostí, vypitých rozkoší, nadějí zoufale do poslední tečky uskutečněných, jež nedají již v co doufat, co čekat a oč bojovat. Smutná prázdnota domova, který nemá co říci, co dát, jehož stěny duní studeným mlčením.

Nedej se zajmout do takového domova, který se ti může stát vězením, mučírnou, kde se nikoho nedovoláš a ničeho nedočkáš!

Jen domov v Bohu má stále prostřený stůl pravdy, nadějí čekajících na vyplnění, slov čistých a plných, lásky, která jedině se nevyčerpá do dna, nepronese, neprotíží! Jak toto

asi krvavě prožil David, když plakal: Bože, Bože můj, od ranního zásvitu bdím k tobě, jak dychtila po tobě duše, v zemi pusté a vyprahlé!

Pane, dej nám tuto žízeň po svém svatém, jediném domově, Pane, nenech nás spokojit se s málem, s domovem lidským, s lidmi a s věcmi! - *Braito.*

Ztráta milosti

Do temnoty velkého tajemství Božího předzvědění a předurčení padá několik ostrých paprsků, které vytvářejí onen šerosvit tajemství Božích. Svatý Augustin má několik takových bohatých světlých vět. Jedna z nich utěšuje mysli neklidné a bázlivé: Deus neminem deserit, nisi prius deseratur. . . Bůh nikoho neopouští, není-li sám prve opuštěn.

Odpadá od pravdy, od milosti, od povolání, kdo ho nebyl hoden, kdo nepřinášel ovoce svého povolání, které Bůh od něho očekával. Kristus to potvrdil mnohými podobenstvími o vinici, poli, fíku, hrozbami nad Jerusalemem, který nosil přislíbení, aby jeho ovoce pak přešlo posléze k pohanům.

Běda zemi, která pila mnoho vláhy a nevydala očekávaného ovoce! Nedostane se jí už vláhy. Když se divíte někdy svému vnitřnímu suchopáru, své duchovní prázdnotě, když pozorujete někdy, že se nemůžete dohovořiti s Bohem, zpytujte své svědomí, zda jste neodmítli volání milosti, zda jste neodporovali vnuknutím Božím, zda jste se, krátce, neučinili nehodnými dalších milostí.

Takové odpírání milosti mohou způsobiti i úplné opuštění Bohem. Jenom tak si vysvětlíme pohoršlivé pády libanonských cedrů. Proto, dnes-li uslyšíte hlasu jeho, nezatvrzujte srdcí svých! - *Braito.*

Zavázané oči

Na štrasburském dómu je znázorněna židovská starozákonní synagoga jako žena se zavázanýma očima. Neviděla a nepoznala Krista ani jeho příchodu.

Možná, až jednou budou chtíti znázorniti naši dobu, nebudou pro ni míti také lepšího symbolu, než ženu se zavázanýma očima. Nevidí dnes lidé, co jim Kristus chce říci, že jim přináší poselství i pro jejich bolesti a otázky dvacátého století. Protože velikost Kristova není v tom, jak jsme ho pochopili, nebo co z něho lidé učinili, nýbrž v tom, co nám chtěl říci, co nám řekl, co nám přinesl, jaké úlohy nám dal a jakými silami nás obohatil.

Je třeba slovo za slovem jeho znovu a opět procházeti a stálým užíváním tato svatá slova tak vyhladiti jako zrcadlo, abychom v něm viděli všechno a aby nám dalo odpověd na všechno. Je nutné s tohoto svatého zrcadla setříti nános výkladů, kombinací, vzíti je holá, ano a ne, a rozděliti podle nich, podle jejich ano a ne všechny věci a všechna slova, jež máme vyříknouti, a všechny činy, jež máme vykonati. Po-

dívati se na Krista bez zavázaných očí svých předsudku, svých přání, aby to a ono Kristus řekl a aby to takto mimi, je třeba vzíti Krista prostě do slova. Pak si ušetříme moc slov a mnoho řešení a hledání. Protože čím se dále odkláníme během staletí od Ježíše, od něho, Slova, tím více potřebujeme slov. Nakonec stačí jen jedno jediné Slovo, ktere se stalo Tělem a v němž je veškerá moudrost, protože moudrost Boží. - *Braito.*

Prostota křesťanské svatosti

Není třeba u ní znáti ani etiku Aristotelovu ani projiti mořem morální theologie svatého Tomáše. Křesťanská svatost znamená obléci Krista Ježíše, přeliti jeho zásady, jeho život do svého konkrétního, všedního života.

Ježíš zjednodušil nesmírně učení o svatosti. Je pro neho láskou k Bohu a k bližnímu. A láska k Bohu jeho znamená plniti prostě vůli nebeského Otce. Tak vyjádřil Kristus své poselství, své celé učení a svůj celý život zhustil do skutečnosti, že přišel „plniti vůli nebeského Otce". Aby ji naplnil, i umříti pro ni a pro nás dovedl. Jemu byla láska k bližnímu tak spojena s láskou k Otci, že dovedl viděti všechnu oběť pro bližního ve vůli Otcově. Když ji miloval, všechno podstoupil pro tvory milované touto jedinou svatou vůlí.

Když znamená naše svatost, že Kristus je náš život, znamená' to, že, kdo se snaží o svatost, nemusí a nemá se starati o nic jiného, než aby nežil více sám, nýbrž aby v nem živ byl Kristus.

Tato svatost obrozuje Církev ve všech dobách. Lide žijící s Ježíšem jsou živou náplní její. Mohou katolíci mnoho věcí dělati špatně jménem křesťanství, mohou býti nešikovní ve své propagandě, apologii, mohou býti nesčíslněkráte poraženi ve své vnější snaze, ale to hlavní v ní nemůže nikoho ubiti. To životné v ní stále působí.

Ti kteří žijí opravdu z Krista, jsou jádrem Církve. Oni přijímají do sebe jako krystal paprsky působení svátosti a milostí a přes ně se síla svátostí a milostí rozlévá na celou Církev. Skrze ně působí uložené duchovní poklady k reformě bratří. Oni jsou praví reformátoři. Jejich svatost dlouho neviděná a skrytá zazáří a přitáhne mnohé. Proto se Církev nebojí pronásledování. Ví, že pokud zůstane jeden jediný člověk žijící z Krista, je stále pohotové živé ohnisko k zapálení velkého požáru Kristova v lidských duších. Kdy uz pochopí satan, že Církev nestojí ani majetkem, ani mocí, ani obratností svých kazatelů a pastýřů, nýbrž jedině Kristem, žijícím v duších! - *Braito.*

Živá svátost křesťanského manželství

Potřebuji tě, píše námořní poručík Duponey své ženě, protože tvoříš část božských věcí mého života. Bůh tě do

nich uvedl a ty jsi pod naší střechou pro mne jeho požehnání živé a účinné.

Svátost manželství křesťanského jest ono tajuplné vzájemné oddání manželů v Kristu a v Církvi, jak praví svatý Pavel. V Kristu, jenž přišel nás přivtělit k sobě a naplnil nás svým synovstvím Božím. Proto se spojují křesťanští manželé, aby sobě usnadnili, aby spolu prožili své vlastní synovství Boží ve společné snaze o křesťanskou dokonalost a svatost. Proto se spojují křesťanští manželé, aby dali novým tvorům možnost účastniti se také tohoto synovství Božího. To je podklad Církve, toto svaté společenství dítek Božích, toto vnitřní království Boží. Proto je manželství křesťanské velikým tajemstvím také v Církvi.

Nezapomínejme, že křesťanské manželství jest svátostí, které trvá svým souhlasem a naprostým, vzájemným oddáním. Svátost má posvěcovati. Uvádí člověka do nového spojení s Kristem, zdrojem posvěcení, protože milostí.

Ale nežijeme abstraktním životem. I milost zapadá do skutečného života, do jejich povolání. Svátostná milost manželství má manžely připodobniti Kristu. Svatý Pavel napovídá, jak se to uskutečňuje v manželství, když říká, že manželství je velkým tajemstvím v Kristu a v Církvi.

Církev je totiž nevěstou Kristovou. Nevěstou, která je mu zároveň matkou nesčíslných dětí. Je svátostným tajemstvím manželství, toto památné mateřství pro Krista a pro Církev. Aby bylo dítek Božích, aby bylo dítek Církve, je třeba dítek lidských. Proto manželství. Ale nezůstává se v křesťanství u synovství lidského, nýbrž Kristus přijímá křtem lidské děti k sobě, přivlastňuje si, spojuje je se sebou a činí z nich děti Boží.

Tak je křesťanské manželství svátostí, účastí na Kristově duchovním otcovství a na duchovním mateřství Církve, aby posvětilo nejdříve manžely, aby je posvěcovalo dále a učinilo je schopné svatě přijmouti syny Boží ve svých dětech a podle tohoto synovství je vychovávati.

Svaté přijetí obou manželů tohoto úkolu, spojení ducha i všeho hmotného a časného k této službě je prožívání oné svátostné milosti.

Láska křesťanských manželů je proto posvěcena tímto svatým posláním, které Kristus předal manželům, po kněžství nejdůležitějším udržovatelům a uskutečňovatelům své myšlenky. Když uchopí manželé tento svůj nadpřirozený úkol, který se i pro nejprostší křesťany dá shrnouti do myšlenky, že se dali do služeb jednak Stvořitele, aby udrželi lidské pokolení, jednak Vykupitele a Posvětitele, aby udrželi a rozmnožili svaté lidské pokolení dítek Božích, celá jejich další láska se stále očišťuje, stále prohlubuje a setrvá až do posledního dechu obou. Když je manželská láska pevně zakotvena v božském smyslu, je věčná a nic jí neotřese.

Kristus je pevně spojen se svou Církví, která s ním tvoří jedno, podle slov svatého Pavla, jedno tělo, plnost jeho, nebo prostě unum, jedno. Manželství znázorňuje tuto jednotu. Více ještě. Rodina je buňkou každé společnosti. I Kristovy. Také Církve. Jednota této buňky, rodiny, dané manželstvím, nejenom znázorňuje tuto jednotu, nýbrž je jako buňka spoluzákladem jejím. V buňce se musí účinně jeviti z toho jednota, která má označovati celé tělo Kristovo.

Proto jak zavazuje manželství k ustavičné snaze o stále hlubší, pravdivější a obsáhlejší jednotu mezi manžely! To znamená prožívati svátost manželství dále, uskutečňovati, upevňovati a stále zdokonalovati onu jednotu, kterou uskutečnili svátost manželství při základním a zásadním spojení sebe v manželském souhlase ke spojení a k jednotě těla, srdce, mysli a všeho vůbec.

To křesťanské manželství bude růsti z milosti, v němž se budou oba manželé snažiti růsti ke stále úplnější a vnitřnější jednotě. Upřímný, společný hluboký náboženský život je nejlepším podkladem k uskutečňování této jednoty. Společná modlitba, společné spojení při oběti mše sv. a při svatém přijímání, které je obzvláštní svátostí jednoty, pomáhá nadpřirozeně a proto mocně k dosažení a vyvrcholení této jednoty. - *Braito.*

Naše životní mše svatá

Smysl oběti jest dokonalé oddání Bohu nás i všeho našeho. Jako se skládá obět mše sv. z obětování, proměňování a spojení sv. přijímání, tak také naše životní oběti jdou touto trojí cestou obětování, proměňování a spojení. Nevím, proč my říkáme česky tak málo a nevýrazně svaté přijímání, když je přece hlavní účinek a smysl jinde. Nepřijímáme pouze, nýbrž máme účastenství, spojení s Kristem a jeho tělem.

Když podává kněz nebi obětní dary, měli bychom zároveň my obětovati svůj život, tak jak je, jak si jej vůle Boží přeje. Obětovati jej tak, abychom nic neodvolávali z této oběti, abychom se této oběti pro vůli Boží dokonale podrobili. Nemáme se jen spolumodliti modlitby mše sv., jak to učí liturgické hnutí. To je jen začátek liturgického hnutí. Vlastní liturgické pochopení mše svaté učí nejenom spolumodliti se, nýbrž také spoluobětovati. Všechny své bolesti, práce i starosti. Vždyť my ostatně patříme dnes k mystickému tělu Kristovu. Nemůže se již nikdy odděliti mystické tělo - Církev - od fysického těla Kristova. A když je tak, jak dnes je, proto také ve spojení s celou svou Církví. My pak jsme tělem jeho mystickým. Proto smíme a máme spoluobětovati mši svatou.

Protože nemůžeme žiti bez oběti; kdo jí nedovede dáti hlubokého smyslu, neunese ji, zhroutí se jednou pod ní. Obět naše musí projiti proměňováním, které jí dá teprve

pravý smysl. Ale jen obětované můžeme promčniti. Jen co jsme vzali velkodušně z rukou Božích jako obět a co jsme pak ochotně podali Bohu, jen to lze proměniti. Proměniti svou životní obět připodobněním jí k oběti dokonalé poslušnosti Ježíšově vůči vůli nebeského Otce. Co jsme jednou obětovali, nepatří již nám. Když spojíme vědomě svou obět s oběti Kristovou, nemůžeme ji bráti zpět, je třeba přiodíti svou životní obět a své denní obětování poslušností oběti Kristovy.

Všechny naše síly, dary nám v životě svěřené, povolání, zdraví i čas jsou Ježíšem a Církví jeho a proto i námi obětovány ve mši svaté. Nepatří již nám. Proto je proměňme v život Kristův, abychom nežili více, nýbrž aby živ byl v nás Kristus, jako obětované dary nepatří již podstatě chleba a vína, protože v nich žije Kristus v podstatě svého Těla a své Krve.

Účastníci starých obětí sesedli se po oběti k posvátné hostině z obětovaných darů jako by k jednomu stolu s Bohem. Ve svaté oběti zasedáme opravdu a skutečně k této společné svaté hostině. Máme v ní opravdové účastenství, communio s Kristem, s bohočlověkem. S Kristem a všemi věřícími, protože všem je otevřena svatá hostina Těla Kristova. Svaté společenství, svaté spojení! Je to chléb života, chléb, který dává lidem jednotu života Kristova a našeho, chléb, který živí naše společné svaté synovství Boží, jednotu, která tento život udržuje a rozmnožuje. A je to život Syna Božího, aby v nás se rozvinul život dítek za syny Boží přijatých.

Jsme obětováni, přetvořeni Kristem a tak vtaženi do tajemné jednoty, o kterou se modlil Kristus právě po prvé svaté večeři: Učiň, aby ti, které jsi mi dal, byli jedno... Ut sint unum . . . Abychom jedno byli, jedním životem synů Božích hořeli, jednou láskou k bratřím v Kristu, v synovství Božím k nim se skláněli a tak měli svaté společenství tajemného Těla Páně, jež je On a my všichni přivtělení k němu.

Svaté společenství života, aby náš život byl stále větší oslavou Otce, jako jí jedině byl celý život Kristův.

Učme se také takto chápat a prožívat svůj život jako prodloužení a uskutečnění mše svaté. - *P. Silv. M. Braito.*

Království Boží již je ve vás

Nemůžeme mlčeti k tomu, že se mnozí křesťané domnívají, jako by teprve po smrti se měla vyplniti všechna Boží přislíbení. Jako slibuje Ježíš chudým duchem, že přes svou chudobu a právě pro svou chudobu jsou nesmírně bohatí, majíce nebeské království a proto jsou blahoslavení, tak i ostatní přislíbení v horském kázání, v osmeru blahoslavenství a jinde větší již zde na zemi nasycení, dosažení králov-

ství Božího, milosrdenství, ovládnutí země . . . Není přece propasti mezi nebem a zemí, mezi nadpřirozeným životem na zemi a na nebi. Svatý Tomáš razil proto výrazné slovo: Gratia germen gloriae. Milost jest zárodkem slávy. Život milosti na zemi rozvine se v život patření v nebeské domovině. Ale, tento věčný život již zde začíná. Věčnost zasahuje milostí, spojením s Bohem do přítomného života.

Nepředstavujme si život věčný jako cizorodě stojící proti pozemskému životu. Věčný život bude pokračováním, rozvinutím a vyvrcholením života milosti na zemi. Jestliže naplňujeme čas věčností Boží, můžeme doufati, že skončení času bude znamenati spočinutí ve věčnosti Boží a též v její plné blaženosti.

Již zde na zemi chce býti Bůh ve vroucí lásce předmětem naší blaženosti. Již na zemi je posvěcující milostí v člověku doma, jako ve svém příbytku, již zde se mu dává okoušeti sladkým ovocem lásky, ex quadam dulcedine amoris (Sv. Tomáš I. q. 8. a. 3) a tak již zde je v lidech svým královstvím, touto svou intimní přítomností Přítele doma u přítele těší ty, kteří žízní po spravedlnosti, kteří nejsou pyšni na svou dokonalost, tím méně jako by ji měli za sebe, nýbrž kteří po ní žízní a touží, kteří jsou si vědomi, jak vznešené svatosti naší zasluhuje si Bůh takto přebývající v člověku. Tito lidé jsou si stále vědomi, že ještě dosud nenaplnili dokonale nejvyšší spravedlnost, aby se totiž Bohu dostalo od nás patřičného místa ve všem, patřičné lásky a věrnosti.

Ty Bůh nasytí již zde, na zemi, pocitem svatého spočinutí v Bohu, hlubině bezpečnosti, která sama nám dá i moci i splniti, co On sám od nás chce. Pak jsme teprve nasyceni i utěšeni. Tak volají svatí i uprostřed muk a opuštěnosti, vnější a vnitřní: Dost, Pane, již tvé sladkosti . . .!" - *Braito.*

žeň

Z duchovního života

CSABA: *La vie en fleur.* Editions Salvator, Mulhouse, Haute Rhin, 1938, str. 220, cena 16.50 frs. Francouzský překlad výborné maďarské knížky. Byla přeložena též do češtiny a expedují ji řepčínské dominikánky. Je to cudné a při tom obsažné poučení dívek o věcech, které ve svém dospívání musejí se dověděti, nemají-li býti „poučeny" způsobem třeba tragickým. Autorka upozorňuje, vychovává a varuje. Kniha usnadní vychovatelkám jejich úlohu.

ENTWEILEŘ: *Grosstadt für Christus.* Schnell, Kösel-Pustet, Munchen, 1938, str. 168, cena 3 Mk. Cena této knihy je trojí: nejprve přesně líčí dnešní velkoměsto po stránce psychologické, dále že podává pravdivý obrázek po stránce mravní a náboženské, aby pak hledal a vyznačil pastorační

prostředky, jež musejí býti odlišné od pastorace venkovské. Protože i u nás máme velkoměsta se všemi náboženskými i pastoračními problémy, jsme i my vděčni za knihu.

ERB: *Entscheidung für Christus.* Pustet, Regensburg, 1938, str. 210, cena 3.20 Mk. Statečná kniha mladého německého bojovníka v Katolické akci, který i v nových poměrech dovede najiti slovo, aby řekl mužně to, čeho potřebují jeho bratří ve vlastním dnešním rozhodování mezi Kristem a královstvím tohoto světa. Překrásné náměty k rozjímání i k přednáškám a náboženským hovorům, protože jsou všechnv dobové otázky a bolesti probránv.

HATZFELD j.: *Ist die Bergpredigt für Feigiinge?* Verl. der Bonifacius-Gruckerei, Paderborn, Mk 0.20, str. 20. Ještě dodnes jsou lidé, kteří, nerozumějíce slovům božského Spasitele, jež pronesl k zástupům v horské řeči, odvažují se tvrdit, že křesťanství je pro lidi zbabělé. Autor svižným způsobem ukazuje, že tomu tak není.

HEGER JOSEF Dr.-.*Velepíseň*. Brno 1937, Akord, str. 50. Třetí vydání Hegrovy Velepísně svědčí o tom, že dílo je zdařilé. Překlad Hegrův jest opravdu s mnoha hledisek cenný, jak po stránce kritické, tak jazykové. Dovedl se vžiti v ducha Velepísně a podává ji v celé její kráse. Přiložený výklad autorův k Velepísni a kritické poznámky osvětlují správný smysl Velepísně. Doporučujeme!

HEMAN RICHARD: *Mystérium sanctum, magnum.* Ráber & Cie, Luzern, str. 170, cena 5.80 švýc. fr. Dílo protestantského faráře, který po desítiletích klidu v kalvínském názoru o eucharistii byl studiem svatých Otců otřesen v tomto klidu. Čistě rozumovým, především historickým rozborem přichází k závěru, že je třeba v protestantismu ohledně Eucharistie návratu ke katolickému chápání Eucharistie, to jest k pojmu eucharistického zázraku. Pro katolíka velmi poučná studie, nejvíce pro theologa při výkladech o dějinách pojmu Eucharistie. A nový doklad, že plnost křesťanství není mimo katolickou Církev, -es-

HENGSTENBERG: *Einsamkeit und Tod.* F. Pustet, Regensburg, 1938, str. 160, cena 2.80 Mk, váz. 3.80 Mk. Tajemství smrti v celé své velikosti a jeho myšlenka v celém svém významu pro křesťanskou askesi je smyslem této knihy. Je to kniha, která chce ukázat křesťanům, že obava před smrtí je zbytečná pro toho, kdo správně žije, a proto je třeba správně žít, aby tato obava byla zbytečná. Nejde však v této knize jen o pouhou úvahu rázu exercičního, nýbrž o studii, jejíž hodnota i pro theologa má značnou cenu.

KEMPIS A. Th.: *Le soliloque de l'ame.* Ed. de la Source, Paris, str. 165, cena 12 írs. Soliloquia Tomáše Kempenského nesou právě tak, jako jeho „Následování Krista" známku autora - světce. Ti, kdo pokorně následovali Ježíše na jeho cestě, kolikráte křížové, musejí se ztišit u Krista a uvažovat nad sebou a musejí si tak usměrnit život, aby

jim byl Ježíš Cestou v začátku, Pravdou v pokroku duchovního života, a Životem v dokonalosti, v těsném spojení s Kristem. Do francouzštiny přeložil P. E. Assemaine OSB.

KETTER: *Die Psalmen.* Keplerhaus-Verlag Stuttgart, 1938, str. 180, cena 12 Kč. Pro CSR expeduje Ed. Schlusche, Lomnice na severní Moravě. Krásná, vkusně vázaná knížka, která se může stát dobrým a milým průvodcem. Dobře přeložené žalmy s dobrým a krátkým výkladem - nemůže býti lepší modlitební knihy. Kéž i u nás se brzo dočkáme něčeho podobného!

KROGER HANFRIED: *Verständnis und Wertung der Mystik im neueren Protestantismus.* Verlag Ernst Rheinhardt, Munchen, str. 110, cena 3.50 Mk. Autor sleduje od počátku 10. století až do nejnovějších representantů protestantské theologie jejich stanovisko k mystice, celkem odmítavé, jakožto „přesahující skutečnost". Jde až k dějinám pojmu mystiky, která je mu „zážitkem absolutna skrze spojení či sjednocení s ním" a uznává mystiku skutečnou ve všech náboženstvích. Shledává, že křesťanství již v Písmě Nového zákona obsahuje požadavky a možnosti mystického života a že mystika je nejvlastnější duch katolické víry. Snaží se ukázati, že pěstování mystiky, kterou považuje za výlučný život z milosti Boží, by velmi prospělo protestantismu, protože „mystika a víra se vzájemně doplňují a opravují" (str. 108). Dílo je psáno duchem křesťansky věřícího protestanta, cituje hlavní katolické studie o mystice, a vedle díla Hemanova je dalším důkazem, že opravdu křesťansky věřící protestant je veden ke katolické náplni křesťanství. -es-

LAROS: *Zde jest evangelium pro dnešek.* Edice Rozsévač, Lidové knihkupectví a naklad., Olomouc. Za redakce dra Braita vycházejí v překladu dra Strakoše kázání slavného Larose. Tímto dílem pokračuje edice Rozsévač ve své vydavatelské činnosti kázání, a bude je vydávat pravidelně. Larosova kázání netřeba doporučovat.

LAROS: *Liebe oder Pflicht? Wort für die christliche Caritas.* Bonifacius-Druckerei, Paderborn 1937. Kristovo náboženství jest evangeliem lásky. Dr. Laros ukazuje povinnosti a přednosti křesťanské lásky. Měřítko naší lásky k Bohu je láska k bližnímu.

MAASSEN: *Von der Herrlichkeit christlichen Lebens.* Herder, Freiburg im. Br. 1938, stran 290, 11 celostranových obrázků, cena 3.60 Mk, váz. 4.50 Mk. Byla to skvělá myšlenka, soustředit nejlepší autory, kteří mohli říci, jak vidí a cítí velikost a krásu křesťanského života, uvažovaného s hlediska theologického, uměleckého, sociálního a výchovného. Sejdete se tu s autory, jako Bernhart, Weinrich, Ruth, Schaumann, a ti všichni se snaží ukázat krásu křesťanského života tak, jak ji sami viděli a jak ji sami prožili v tom neb onom úseku uměleckého a duchov-

ního tvoření. Líbí se nám tato kniha a jsme si vědomi, že bychom rovněž něco podobného potřebovali. A chápeme také, proč právě dnesvychází v Německu.

MOSSHAMER O.: *Werkbuch der religiosen Mádchen-führung.* II. díl, 420 str., Herder, Freiburg i. Br. cena 4.80 Mk. Jako první díl, tak i tento svazek má býti pomůckou všem vychovatelům dívčí mládeže, rodičům, učitelům, kněžím a pod. A můžeme směle říci, že je to dobrá, ba velmi dobrá pomůcka. Tento díl je pokračováním předešlé práce. Vede dívku dále. Ukazuje cestu k osobnosti a k dospělosti. Vykládá, co znamená býti ženou, manželkou, matkou. Jsou šťastny ty, jež budou vychovávány podle této knihy. Kniha ukazuje prostě ideál ženy. Proto je velmi vhodná část Mariologie. Neboť právě Maria je nejkrásnější vzor pro ženu. Autorka nezapomíná na nic. Všímá si postoje ženy k literatuře, umění a hudbě. Kniha po každé stránce velmi užitečná a dokonalá a směle tvrdíme: pedagogům nepostradatelná.

OLIVA. *Království Kristovo.* Kropáč a Kuchařský, Praha, str. 86, cena 6.50 Kč. Sedm promluv neb pojednání o Kristu jako Králi. Různé pohledy na jeho království, směřující k tomu, upevniti jeho království v nás samých. Dobré pro kazatele.

OLIVA: *Mše svatá.* Kotrba, Praha, stran 486, cena 24 Kč. K liturgické literatuře přibylo toto dílo se svým přínosem. Vyhýbá se odbornickému způsobu projednávání, historický vývoj je sledován jen, pokud má význam pro duchovní užitek. Poněvadž mnohým u nás nejsou přístupné cizí výklady mše svaté, přinese tato kniha značný prospěch. Svým slohem může proniknout do nejširších vrstev, což je opravdu žádoucí, poněvadž poznání mše svaté je největším úkolem naší doby.

AELRED DE RIÉVAUX: *Traité de Vamitié Spirituelle.* Bruxelles, Éditions de la Cité Chrétienne, 1937, str. 102, cena 10 frs. Po delším úvodě o autoru, blah. Aelredu z Riévaux, mnichu benediktinu 12. století, autoru více asketických a historických spisů, podává F. Ingham překlad jeho skvělé knížečky o duchovním přátelství. Knížečka obsahuje tři části: vznik přátelství, jeho vznešenost a plody a konečně naučení, jak si uchovat správně uzavřené přátelství. Dialogický způsob podání je velmi sympatický pro čtenáře, který se při četbě zahloubá do čistě chápaného přátelství středověkého člověka.

RUDLOFF LEO von: *Das Zeugnis der Vater.* Pustet, Regensburg, 1938, str. 480, cena 5.60 Mk. Není možné vyčerpati dostatečně poklad myšlenek, které zanechali nám tak zvaní svatí Otcové ve svých výkladech, ve svých theologických spekulacích i listech a polemikách. Rudloff vybral nejkrásnější místa ze svatých Otců a sestavil je podle systému theologického. Kazatelé přednášející mají tak již při-

pravené doklady ze svatých Otců, překrásné výroky pěkně přeložené pro své promluvy i pro svá kázání. I jako souvislá duchovní četba je tato kniha dílem velmi užitečným.

ROESELARE: *Von der Betrachtung zur Beschauung.* Schóningh, Paderborn 1937, stran 257, brož. 1.80 Mk, váz. 3.30 Mk. Pro cizinu ceny o 25 proc. nižší. Kdokoliv chce hlouběji proniknouti v duchovním životě, použije této knihy s užitkem. Vrchol není nedostupný, je jen těžce přístupný. Když však Bůh na něj přivede duši, dává jí zakusiti sladkost, kterou nedovedli přesně vylíčiti ani největší světci. Vstup jest otevřen každé duši v posvěcující milosti, je třeba pouze učiniti krok.

SIERP: *Hochschule der Gottesliebe.* Schnell, Warendorff, 1938, str. 119, cena 2.40 Mk. Třetí díl velkého díla o exerciciích svatého Ignáce. Je to největší dílo německé, které bylo v poslední době napsáno. Exerciční přednášky Sierpovy na základě exercicií svatého Ignáce pracované, jsou přesvědčivé, jasné, životné. Všechny lidské schopnosti a síly jsou tu zapiaty a ke všem se mluví a všechny mají spolupracovati k rozhodnutí pro Krista. Tento třetí díl žádá zvláště spolupráci exercitantovu.

SONDERGELD: *Christus lebt in mir.* F. Schóningh, Paderborn 1937, str. 432. Krátká rozjímání pro přátele liturgie. Celý církevní rok se vám tu zjeví jako v kaleidoskopu, naučíte se rozumět jeho jednotlivým obdobím a čerpat z nich užitek pro svůj duchovní růst. Jsou to rozjímání pro laiky, ale nalezne v nich i kněz nebo řeholník velmi mnoho. Jsou krátká, ale hutná, a není snad jediné otázky duchovního života, které by se příležitostně autor nedotkl.

THOMÉ J.: *Selig seid ihr!* Pustet, Regensburg 1937, str. 92. V kázání Kristově, jež měl k zástupům na hoře, jest obsaženo vše, čeho může a musí použiti křesťan k dokonalosti. Osmero blahoslavenství - toť křesťanská blaženost! Autor podává zde vždy hluboké myšlenky ke každému blahoslavenství. Na mnohých místech jedinečným způsobem rozebírá jednotlivá slova Kristova. Tolle, lege!

TILLMANN FRITZ: *Der Meister ruft. Eine Laienmoral.* Verlag L. Schwann, Důsseldorf, str. 408, cena váz. 6.80 Mk. Veliké dílo Tillmannovo o mravouce, jakožto nauce o uskutečňování následování Krista, je v této práci zpracováno stručně, ale logicky souvisle a vroucně a přesvědčivě pro věřící, nemající theologického školení. Rozvrh díla jest: Následování Krista, láska k Bohu, láska k sobě, láska k lidem jednotlivcům, láska k lidem ve společenství. Není to vypočítávání hříchů ani jen jednotlivostí, nýbrž odůvodnění přesně uspokojující, proč musí katolík důsledně plniti to, co od něho žádá jeho náboženský mravní zákon. Vedle více nebo méně zdařilých dogmatik pro nekněze stojí nyní mravoučné dílo Tillmannovo, které ukazuje ve světle víry i rozumu, jak pravdivé je slovo apoštola Jana: „Přikázání

jeho nejsou těžká." I knězi je toto dílo velmi prospěšné, aby uměl svou theologickou vědu snáze povědět theologicky neškoleným, především inteligentům, -es-.

TÓTH: *Le Saint Ésprit de la sainte Église catholique.* Editions Salvator, Mulhouse 1938, str. 356, cena 22 frs. Edice Salvator v Můlhusách si vzala za úkol uvésti k francouzským katolíkům cizí náboženskou literaturu, hlavně německou a madarskou. Nám je to příjemné potud, že se tím dostanou ony knihy za nesmírně nižší cenu, než německé originály. Kniha je pátou částí Tóthova výkladu na Věřím v Boha. Protože Duch svatý je pro mnohé stále Bohem neznámým a o Církvi stále toho ještě pramálo vědí, jsou tyto stránky jak dobrou pomůckou pro kněze, tak výbornou četbou pro naše laiky. Vždyť jsou to vlastně promluvy, které měl Tóth pro universitní mládež.

VHL: Legons catéchétiques sur le sixiěm commandement. Editions Salvator, Mulhouse, 1938, str. 120, cena 9 frs. Zde mají katecheti a duchovní vůbec velmi dobrou pomůcku při vyučování náboženství, když přijdou k šestému přikázání. Jsou to katechetické výklady pro všechny stavy, pohlaví i věk. Jsou psány delikátně. Jest to především věc nová a dobrá.

ZELLER R.: *L'Evangile de Lisieux.* E. Flammarion, Paris, c. 2.25 frs. 1937. Tato brožurka nám ukazuje duši oddanou modlitbě. Autor vysvětluje názory a myšlenky „malé světice" a ukazuje její smýšlení o věcech. Neuškodilo by ani dnešní době shonu a chvatu, aby na chvíli naslouchala v tichosti světici.

Z různých polí

ARISTOTELES: *Nikomachova etika.* Laichter, Praha, stran 310, Kč 42. Nikomachova Etika, přeložená profesorem Křížem, otevírá širšímu okruhu čtenářů pohled do studně zdravého rozumu, ze které minulé věky vyčerpaly tolik moudrosti pro svou mravouku. Aristoteles, rozvážný genius, netvořil jakousi abstraktní teorii, počítal se všemi překážkami skutečného života, postřehl na něm zatížení, ač nemohl vysvětliti odkud je. Mravnost chápal v její společenské funkci, zasáhl její podstatu a dál se nikdo nedostane. Překlad je důstojným protějškem Platonových spisů, vydaných rovněž u Laichtera.

BITELLI: *Mussolini.* Paravia, Torino, stran 150, lir 5. Ve sbírce Scrittori Italiani vyšel svazek Mussolini. Je zachycena jeho osobnost od mládí, neboť již tehdy měl idee ferme nella těsta, jak praví autor. Cenná je bibliografie Mussoliniho věcí od roku 1904 až do roku 1937. Poslouží každému, kdo by chtěl sledovat vývoj diktátora.

BUBER MAŘTIN: *Das Buch Gleichsprúche.* Schocken Verlag, Berlin SW 19, cena Pp 4.25 Mk, Lw. 6 Mk, Pgt. 10 Mk, str. 88. Překlad knihy Přísloví vychází jako XV. sva-

zek německého překladu Bible, který konají Buber a Fr. Rosenzweig. Je to pouze překlad bez úvodu a výkladu. Překlad se plynně čte. Jasně je v něm vyznačen způsob básnění hebrejského a orientálního. Různá přísloví jsou podána spořádaně a jasně.

DAC1K: *Správnou cestou - stavovská morálka.* Lidové knihkupectví, Olomouc, stran 200, cena 19 Kč. Pořadatel projednal v úvodě hodnotu lidského skutku, stanovil, který čin je mravný a pak zařadil devět statí, napsaných odborníky, v nichž se všeobecné zásady rozvádějí pro zvláštní povolání (vychovatel, právník, lékař, umělec, politik, žurnalista, obchodník, zaměstnanec a zaměstnavatel). Každé povolání má jednu správnou cestu, kterou se lze brát bez mravní závadnosti. Je to cesta pohybu rozumného tvora k Bohu, jak svatý Tomáš definuje mravní život.

DLOUHÁ B.: *Vůdkyně.* Vyd. Mariánská družina dám u sv. Kajetána v Praze III., str. 191. Rádi obdivujeme cizí vynikající lidi a zapomínáme často, že i my máme své velké. Životopis Rozsypalové ukazuje křesťanskou bojovnici, která se dala do služeb Krista-Krále plně. Její celé životní dílo bylo proniknuto nadpřirozenem, láskou Boží.

DUCATILLON (P. Vincenc O. P.) A DANIEL-ROPS: *Rudé plameny nad Evropou.* „Vyšehrad", Praha 1937, str. 256, cena 28 Kč. Tato kniha se skládá ze dvou statí, vyňatých ze sborníku „Le communisme et les chrétiens" (Paris, Plon 1937). V první stati, jejíž titul zní: „Nauka komunistická a nauka křesťanská", P. Vincenc Ducatillon O. P. s hlediska přísně nestranného rozebírá komunistickou nauku a osvětluje, v čem jest její zhoubná, strhující moc. V druhé stati, jejíž titul jest : „Sůl země", známý francouzský spisovatel Daniel-Rops ukazuje, do jaké míry jsou nynější hrozivou situací vinni sami křesťané, kteří přestali býti „solí země". Důkladné poznání nejdůležitějšího zjevu naší doby je zde doplněno a vyváženo jasnou a nesmlouvavou odpovědí na otázku: Jak se dnes rozhodnout.

DURYCH JAROSLAV: *Toulky po domově.* Obrazy z Podkarpatské Rusi, z Moravy a Cech. Kuncíř, Praha, str. 126, cena Kč 15. Durychovo vidění vlasti, jejího tajemného smyslu a poznamenání, které mu svému okolí vtiskuje lidská duše, je takové síly, že není vůbec druhého autora, který by se mu mohl rovnati. Jeho obrazy měst mají své prvenství mezi všemi cestopisy republikou a jsou také daleko významnější, neboť jimi proniká český karakter.

HLOUCH: *Problém odpadu.* Matice cyrilometodějská, Olomouc, str. 240. Neobyčejně vděčni budou všichni duchovní správcové i kněží mladí i bohoslovci, kteří se teprve chystají pracovati mezi naším lidem, za tuto knihu, která studuje jeden z bolestných problémů českého náboženského života, problém, který je, žel, stále ještě otevřený. Na základě publikací, řečí, statistik, a hlavně vlastní bohaté zkuše-

nosti na olomoucké periferii autor vyhmatal správně příčiny této duchovní choroby posledních let u nás. Kniha je vědecky dokumentovaná, klidná a přece plná života, takže se čte neobyčejně poutavě.

HOLINKA R.: *O Josefu Pekařovi.* Vydal Rád, Praha, str. 370, cena 50 Kč. Sedmnáct autorů mladší a nejmladší generace seskupilo se do tohoto sborníku práce částečně básnické a hlavně vědecky historické. Duch jejich autorů není ničím usměrněn než jen úctou k vědeckému dílu Pekařovu a láskou k osobnosti velikého syna národa. Sborník by se měl státi duševním majetkem nejširších kruhů naší inteligence, aby se opravdové velikosti Pekařova díla dostalo místa,' které jí patří, on, jenž přes své některé teoretické či filosofické názory přece nade vše miloval historickou pravdu a nebál se jí říci navzdory všelijakým „národním tradicím". -es-

P. ROUET DE JOURNEL S. J.: *Madame Swetchme.* Maison de la Bonne Presse, Paris, 400 str., cena 15 frs. Vynikající žena Madame Svečinová se dostala k pravé víře přes mnohé překážky vnějšího i vnitřního rázu. Bylo jí zbraňováno, přemlouvali ji, stavěly se jí do cesty překážky jiné, vnitřní (citové). Překonala vše, jen aby dospěla k pravé víře. Je vzorem hrdinnosti a víry. Ve sbírce „Vítězové" se dostalo i českým čtenářům možnosti poznati tuto velkou duši. Pro ty, kdo znají francouzsky, doporučujeme spis P. Journela, protože vyniká velkou důkladností, -jaz-

LAZECKÝ FRANTIŠEK: *Odění královské.* Edice Jitra, Praha. Upravil Břetislav Storm, jenž nakreslil i frontispice, str. 96, Kč 18. Sbírka veršů jednoho z nejnadanějších lyriků mladé básnické generace, jenž opojnými verši dovede vyjádřit nenasytnou žízeň lidské duše, „již ukojí leda víno z království nebeského, až je Pán révy věrným nalije". Který náš básník nahlédl v hlubší visi do tajemství Velkého pátku? Kdo dovedl vyjádřit podmaniněji omamnou krásu své země a jejích nálad? Kdo okusí poesie Lazeckého, ten vždy bude toužit jí se opájet. - Č-Š.

MARITAIN JACQUES: *Die Zukunft der Christenheit.* Verlag Benzinger, Einsiedeln. Str. 372, cena váz. 8.50 švýc. franků. Jsme na přechodu do nového kulturního období a křesťanství katolické jediné má vítězné vyhlídky svými vnitřními hodnotami nesmrtelnými a všude postrádanými. Podmínkou k tomu jest, aby křesťané uměli světské chápati a žiti křesťansky. To je vůdčí myšlenka knihy Maritainovy, knihy radostného a opravdového katolického sebevědomí. Snad je to v přítomnosti jediná kniha, jež se ideově s přesnou důkladností náboženskou a filosofickou vypořádává s pojmy atheismu a humanismu, ukazujíc takto nejhlubší důvody kulturně-duchové nemohoucnosti všech „křesťanství" mimo křesťanství katolické -es-

MIKL1K K. CSsR.: *Klíč k dobré literatuře.* Vyd. Veř.

katolická půjčovna knih, Praha II., Ostrovní u Kuncíře. Str. 240, cena Kč 30. Katalog knih dobrých nebo neškodných, podávající výběr knih pro lidi všech stavů i pro mládež. Úkolem jeho není podati přehled vší jestvující literatury, ani hověti estetice či slovesné toleranci, nýbrž ukázati morálně právní pohled s katol. stanoviska, s předesláním předmluvy velmi potřebné a dobré, jakož i poučení krátkého a velmi srozumitelného jak podle rozumu správného a práva kanonického člověk o knihách souditi, je vybírati a kterak se čtení knih špatných a tím hříchů těžkých i lehkých vystříhati má a jaké tresty očekávají ty přestupníky, kdož toho nedbají. „Kniha" pro mnohé snad i užitečná a potřebná.

DAVID-NEEL ALEXANDRA: *Voni Leiden zur Erlósung.* Brockhaus-Verlag, Leipzig. Str. 196, cena váz. 6 Mk. Známá adeptaka budhistické nauky a askese, která více let věnovala studiu budhismu v tibetských kruzích a také podle těch nauk sama jako mniška budhistická žila, podává zde výsledek „své mnoho let trvající spolupráce s lamou Yongdenem, při které zvláště tehdy byl nejlepší oporou, když se jednalo o shledávání dokumentů o tibetském budhismu". Chce čtenáři předložití podstatné rysy a nejnápadnější složky budhistické nauky a z nich vyplývající metody duchovního školení, aby byl způsobilejším k dalšímu studiu, -es-

Nová žena, rodinný obrázkový týdeník, počal letos vycházeti v Bratislavě, Palisády 20. Ročně 24 Kč. Má se stát slovenským ženám tím, čím je českým Katolická žena.

OVIDIUS: *Ibis.* Paravia, Torino, stran 156, lir 14. Walter Lenz obsáhle a podrobně komentuje Ovidiovu báseň. Prozkoumal všechny kodexy, v úvodě je zhodnotil a vytěžil z nich, co bylo lze, pro komentář. Věcné a jmenné rejstříky usnadňují práci. Kniha je již 65. číslo sbírky klasických autorů Corpus scriptorum latinorum Paravianum. Sbírka je poměrně laciná a proto na ni upozorňujeme.

PLATON: *Faidros.* Laichter, Praha, 1937, stran 82, Kč 18. Novotného překlad Platonova dialogu o krásе v nás budí pýchu, že je možno naším jazykem tak dokonale vystihnout krásu Platona. Faidros zvlášť dal možnost krásného výrazu, je zasazen do rámce přírody. Právě v tomto rámci vyniká obsah dialogu, jenž vrcholí vylíčením zušlechťujícího vlivu lásky na milovaného a milujícího. I ta kritika rétoriky ve druhé části se čte mile, není v ní nezáživnosti moderní rozpravy. Aparát poznámek je jako vždy u prof. Novotného bezvadný.

POUCEL: *Plaidoyer pour le Corps.* Paris, Plon, 1927, str. 308. Autor nazývá obsah své knihy, k níž napsal úvod P. Claudel, Mystique de la terre, což je titul právě tak podivuhodný jako titul knihy. Je to, řekl bych, kniha přímo visionářská, intuitivní, kniha člověka, jenž se zahleděl do lidského těla a všech jeho jednotlivostí, prožil veškeren jeho

symbolismus a uzřel v něm jeho Tvůrce a uviděl také jeho smysl. Vidět Boha ve věci tohoto světa, to je jeho mystika země. Vidět v člověku obraz Boží, to je smysl snahy autorovy.

POULET: *Histoire du christianisme.* Beauchesne, Paris, 1938, fasc. 16 a 17. Velmi důležitý úsek těchto monumentálních francouzských církevních dějin. Oba svazky obsahují dobu rodícího se protestantství. Dějiny jsou pracovány různými světovými odborníky a jsou velmi krásně vypraveny. Doporučuji vřele opatření celého díla pro velké knihovny i pro soukromníky zajímající se o církevní dějiny.

SEDLÁK: *Domov.* Rýmařov, 1938, stran 45, cena 10. Je to dvanáctý svazeček autorových básní, psaných týmž spiritualismem jako verše předchozí. Vznáší se nad nimi Březinův duch.

SCHWALM O. P.: *La société et l'état.* Flammarion, Paris 1937, stran 283. Tato kniha, která vyšla už před čtyřiceti lety, je vydána znovu v přepracovaném vydání. Velmi přesně filosoficky ukazuje, co je to společnost, jak v ní jedná člověk svobodně a kam až sahá tato svoboda; jaká je povaha státu, jaké jsou jeho cíle, jeho zřízení, původ moci. Všechny tyto základní pojmy jsou tu přesně studovány, definovány, jsou tu rozebírány jejich bytostní vztahy, jež nejsou určovány vůlí těch, kteří tvoří ony společnosti, nýbrž vycházejí z lidské přirozenosti. Je to kniha velmi užitečná pro nynější dobu, plnou zmatku v těchto pojmech.

ELISABETH VON SCHMIDT-PAULI: *Elemente und Naturalien in der Kirche.* Paderborn, Bonifacius-Verlag, 1938, str. 220, cena Mk 3.20 (4.20). Sbírka liturgické literatury byla obohacena touto studií o hmotných prvcích, kterých užívá liturgie při obřadech, zvláště různých svěceních. V tom smyslu vysvětluje také autorka jednotlivé ryty jako při svěcení kostela, užívání ohně, kadidla, chleba, vína a hledí v tom všem objevit nejhlubší symbolismus, který se skrývá pod vnější skořápkou. Pro pochopení liturgického symbolismu kniha velmi důležitá.

" JÓN SVENSSON: *Ohňový ostrov.* Přel. prof. Jan Hrubý. S 28 vybranými fotograf, snímky, str. 338, brož. Kč 24, váz. Kč 32. Vydal „Vyšehrad" v Praze. Po druhé, nyní s šestnáctiletým Viktorem, jede Nonni na rodný Island, byv jako nejslavnější islandský spisovatel pozván tamní vládou na mileniové oslavy proslulého islandského sněmu-alpingu. Poutavě líčí přípravy i cestu přes Anglii, Skotsko a Vestmanské ostrovy na Island, velkolepé mileniové slavnosti na sněmovišti u bingvall i vše, co zažil za dvouměsíčního pobytu v daleké vlasti.

SVOBODA JOS. MARCOL: *Skála útočiště - Lapis Refugii.* Družina Literární a umělecká, Olomouc, 1937. Skvělý historický román z dob 12. a 13. století, v němž ožívají před vámi dávné, slavné i smutné děje nejen slov. Spiše, ale

celé Evropy až po smutný vpád Tatarů, před nimiž se křesťané uchýlili na nepřístupnou Skálu útočiště.

WUNDERLE: *Aus der heiligen Welt des Athos.* Rita Verlag, 1938, str. 61, cena 2.90 Mk. Ještě jsem nečetl tak stručnou, ale při tom tak dobrou studii o svaté hoře Athos. Její dějiny, i její obyvatelé skýtají v knize neobyčejně poučný obrázek, který je naplněn informativní studií o východní specielně athosské mystice.

WYSER PAUL O. P.: *Theologie als Wissenschaft.* Ant. Pustet, Salzburg. Str. 220, cena 3.50 Mk. Wyserova krásná práce je reakce na dílo K. Bartha, vylučujícího racionálno z theologie a obviňujícího zvláště tomismus z polidštění slova Božího. Wyser řeší kladně problém, zda Bohem zjevená a Církvi k věření předložená pravda nadpřirozená může býti východiskem spekulativní vědy, která poskytuje důkazné poznání, jejíž výsledky jsou věcné hodnoty poznání, právě tak, jako každé pravé lidské důkazné poznání, ba ještě více, a nadpřirozená pravda při tom nepozbývá ničeho ze své nadpřirozenosti. První část knihy je velmi dobrá orientace v proudech radikálních theologií transcendentalistických a imanentistických. Druhá část je skvělým důkazem, jak a co lze těžiti z takových^ partií Theologické Summy sv. Tomáše, jako je I. 1. Zvláště pozoruhodná je stať o důkazné síle theologických badání a' jistotě theologických závěrů. Doporučujeme pozornosti toj to dílo, moderními pomůckami dokazující, že katolická thelogie jest nejvyšší útvar vědeckého poznávání, -es-

Časopisy

Quartalschrift. Linz. Není lepšího časopisu pro kněze hlavně z duchovní správy nad tuto revui, která sdružuje spolupracovníky z celého rakouského kléru a jež si všímá všech otázek, bolestí a problémů, knih i hnutí, zkrátka jest knězi spolehlivou a dobrou vůdkyní.

Stimmen der Zeit. Herder, Freiburg. Těžkou posici mají nyní katolické časopisy německé. Někdy smějí psáti o všem možném, co se děje za hranicemi a na onom světě, jen německých akutních otázek si nesmějí všímat. A přece dovedou Stimmen der Zeit najít slovo, jak i dnes vésti a duchovně živit.

Hochland. Kósel-Pustet. Kulturní revue německých katolíků podobně zápasí se stejnými těžkostmi, ale i Hochland zůstává věrný své tradici a těší a zvedá katolíky. Dále vychovává ve smyslu katolického kulturního bohatství.

Seelsorger. Tyrolia, Innsbruck. Výborná pomůcka pro kněze, vydávaná skoro za našimi branami. Svěží, mladý duch a upřímná snaha vypořádati se pastorálně se všemi těžkostmi naší doby naplňuje tento časopis, který vřele doporučujeme kněžím z duchovní správy.

z „checuBínsKého poutníKA"

ANGELUS SILESIUS, PŘEL. O. F. BABLER

Pevný, jak skála je, ryzí jak zlata třpyt,
tvrdý, jak krystal je, má duch tvůj vždycky být.
Bůh ve mně ohněm je, a já zas jasem v něm:
Což nejsme horoucně si spjati navzájem?
Člověče, vzneseš-li se nad místo i čas,
pak můžeš kdykoli být ve věčnosti zas.
Já sám jsem věčností, když z času vyjít mohu,
když Boha v sobě mám a sebe poznám v Bohu.
člověče, blaženost svou můžeš sám si vzíti -
jen musíš hoden být a musíš vážně chtíti.
Smrt je věc blažená - a čím je silnější,
tím život krásnější se zrodit může z ní.
Já ve smrt nevěřím: Byt zmíral bych den ze dne,
vždy v život lepší se má duše při tom zvedne.
Jen smrt mne oprostí, a proto o ní dím,
že ona ze všeho tu je tím nejlepším.
Nic tebou nehýbe; tvůj duch to kolo je,
jež samo točí se a nemá pokoje.
Kdo nezná rozdílu v podstatě věcí všech,
ten bývá stejně tich v lásce i v bolestech.
Čas jako věčnost je a věčnost jako čas -
ty sám jen, člověče, v tom rozdíl děláš as.
Ty křížem s Golgaty neujdeš pekla zlobě,
není-li tento kříž pozdvihnut také v tobě.
Stůj - kam to spěcháš tak? Vždyt nebe v sobě máš.
Na cizích cestách, věř, se s Bohem nesetkáš.
Ta růže, kterou tu zří zevnější tvůj zrak,
ta od vší věčnosti už v Bohu kvetla tak.
Bůh jenom dobrý je: Smrt, prokletí a klam
a co se zove zlem, vše máš jen v sobě sám.
I nebe v každém je i muka pekelná:
Co si kdo vyvolí, to vždy a všude má.
Ty věru pravdu máš, že lidí nemáš rád:
Je třeba v člověku jen lidstvo milovat.
Bůh sám je koncem mým, já jeho počátkem.
On ze mne vyrůstá, a já se ztrácím v něm.
Člověče, můžeš přec, jen chceš-li stůj co stůj,

být svat a spravedliv, jak Bůh je, tvůrce tvůj.
Nebe se snižuje a zemi dává sebe:
Kdy země vystoupí, by stalo se z ní nebe?
Andělem na zemi už tady můžeš býti,
necháš-li srdce své jen samou Láskou žiti.
Dvé očí duše má: z nich jedno vidí čas
a druhé upřeno je do věčnosti zas.
Tré škůdců člověk má: sám sebe, dábla, svět.
A zvlášt ten prvý z nich se nezdolá tak hned.
Muž moudrý hledá klid a vřavy chrání sebe:
Neštěstím jeho svět a vlastí jeho nebe.
Zde potok jenom jsem, jejž k Bohu žene čas -
tam blaha věčného však mořem budu as.
Modlitba pravá je a šlechetná, když ten,
jenž modlí se, je v to, co ctí tak, proměněn.
Zda v celé věčnosti zvuk líbezně tak zní,
jak lidské srdce, když je s Bohem v souzněn'[1]
Ni prášek nejmenší mu není malým dost,
by moudrý neviděl v něm Boží velikost.
Co malý prášek je, byv světu přirovnán?
A co jsem zase já, když přede mnou je Pán?
Bůh prahlubinou je, však ten, kdo chce Jej zřítí
musí až na vrchy hor věčných vystoupiti.
Blažení nemají snad nikdy Boha dost.
Jak sladká žízeň to, jak milá hladovost!
Učenost povznáší, však ten bud chválen spíš,
kdo Krista v duši má a Jeho svatý kříž.
Vše moudrým stejné je, jsou pokorni a tiši:
A co jim není vhod, za vůli mají vyšší.
Mně blahem největším po Bohu zdá se být,
že prostě do srdce si v nebi budem zřít.

nÁsLedovÁní **BOÍIA**

HEINRICH VON EGWINT

Bůh vydal všechny tvory ze sebe do jejich přirozeného bytí, aby se k němu znovu stekly vlnami chvály. Proto zjevil Bůh lidem svůj přirozený obraz, svého Syna, aby, jdouce za ním, vešli v oblast čistého Du-

cha, do prvního neobsáhlého bytí. Ježto nejvyšši stupeň dokonalosti v tom záleží, že se duch osvobodí od každého útoku nerovného a od útěchy tvora, proto praví Bůh: Si quis vult . . . Kdo chce ke mně přijití, zapři se, vezmi svůj kříž a následuj mě! Těmto slovům můžeme rozuměti čtyřmi způsoby.

Řehoř a Origenes praví: Ten se vzdává sebe, kdo se odvrací od pýchy k naprosté pokoře a od touhy po bohatství k pohrdání pozemskými věcmi, kdo se odvrací od vlastní vůle a bedlivě vyhledává vůli Boží než svoje vlastní uspokojení. O této věci se jedná v knize „Studnice života", kde se učedník táže mistra, kterak by mohl zůstati vzdálen smrti a dosáhnouti studnice života. Mistr odpovídá: „Ode všeho, co vnější smysly vnímají, musíš se vzdálit! A vrcholem duše své pozvedni se nad sebe do věcí, jež se vznášejí nad veškerou proměnou a jichž se nemůže dotknout nižádný čas! Potom zcela se poddej dobrotivému Dárci všeho dobra! Až toto vše splníš, obleje tě studnice života."

Také Jan „se zlatými ústy" zmiňuje se o tomto slově a praví: „Kdo chce býti blažený, především musí být utrpením očištěn a pak musí všemu odumřít."

Řehoř praví, že člověk je neschopen pocítit věci, jež jsou nad ním, nepocítí-li napřed, co sám jest.

Augustin mluví úplně podobně v této větě: Chce-li kdo, aby jeho duše byla zalita světlem, napřed musí vyléčiti vnitřní oko duše. Potom se musí otužovati a býti pevný ve zdraví, aby oko duše mohlo snésti ozařující světlo. - Za třetí oko duše nikam jinam se nesmí dívati a ohlížeti, než do světla, a nesmí také nic jiného vnímati, než světlo samé. Kdo se tam však zahledí dříve, než jeho oko je očištěno, ten bude odražen, neboť toto světlo oslepí nemocné oči. Z této příčiny toužil David po čistém srdci a svatém Duchu, jenž není nikomu dán, pokud myšlenky srdce nejsou odvráceny a vzdáleny od každé touhy po pomíjejících věcech. - Po této duchovní touze následuje čtvrté: Člověk nyní není tam pouze puzen, nýbrž dlí

v nevýslovném světle, v němž pravdivě vidí a poznává, že vše je marnost, co je pod sluncem.

Zdá se mi však, že větu „Kdo mé chce následovat" můžeme ještě hlouběji chápat. Bůh je čisté Bytí, a není v něm nic, co by bylo něčím jiným, než bytím. Reknu-li: Bůh . . . dobrý nebo laskavý, moudrý nebo cokoliv jiného o Bohu mohu říci, vše to neznamená nic jiného, než jako bych prostě řekl: Bůh je, to jest jeho dobrota, jeho věčnost, jeho moudrost, o níž mluvím, řeknu-li: Bůh je dobrý nebo moudrý. Proto řekl Mojžíšovi: Řekneš: Který jest mě poslal.

Co se však něčeho týká, co stojí pod Bohem, spadá zároveň pod pojem něčeho. Nemohu proto nyní říci: To jest. Pi^ÝÍm sice: To jest anděl; a ježto pravím: anděl, odnímám mu jiné bytí, které mají jiní tvorové .. . Poněvadž stojí pod Bohem, jsou něčím, něco, jež má bytí. Poněvadž i lidská přirozenost stojí pod Bohem přirozeným způsobem, proto i člověk není bytí. . . Avšak bytí všech tvorů je výlev z čisté studnice Božího Bytí a Boží přirozenosti, která je bytí samo.

Poněvadž všechny řeky spějí k svému původu, podobně i anděl a člověk musejí se zříci toho, co sami jsou, a vrhnouti se v bytí, které přirozeně spěje k Bohu, poněvadž z něho vyšlo. A proto anděl a člověk plynou k Bohu, svlečeni z pozemských nahodilostí. Proto je správně řečeno: Kdo chce přijíti ke mně do naprostého Božského Bytí, nechť se odřekne sebe, toho, co jest, a následuje toho, od něhož jest.

Kdo splní tato slova, uchopí božský poklad duchovní dokonalosti, a tento následovník bude uveden do prvního Dobra, jež nemá ani začátku, ani konce. K tomu nám pomáhej Bůh! Amen.

*

Pravé pojímání. - Pravé pojímání pořádá dílo k nejvyššímu dobru duše jako k cíli. Ale ne k cíli stvořených věcí. Tam by duše ztratila naprosto vše. Vyžaduje se proto, abys ve všech svých dílech hleděl na pravidlo pravdy, která věčně září v nejvyšší ob-

lasti tvé duše. To je jiskra nebo „jiskérka" duše, jež nám ustavičně radí každého člověka nechati, chceme-li být od něho volni; jako by přirozenost všech lidí byla v tobě pojata, a tvoje přirozenost byla bytím všech lidí a ty sám sebe bys spatřoval v každém člověku a každého člověka v sobě. To vnáší neobyčejnou slast a rozkoš do díla ducha, slast, která je tělesným očím neznáma. Jeden bratr o tom pravil, že je často při modlitbě v takové nevypověditelné slasti, že by se nechtěl vytrhnouti z klidu ducha, kdyby mohl spatřiti jinak před branou svého kláštera Krista v jeho čistém člověčenství, jak se zrodil z těla Mariina, kde andělé čerpají nevy^ověditelnou rozkoš z tělesné tváře Kristovy.

Milé dítky, tvořte svá díla podle tohoto vzoru ve skrytosti svých myslí a uvolněte svou touhu po nejvyšším dobru, jež září v srdci! Neboť bude-li tvůj duch volný ve svém díle a zcela vtažen do volného Bytí Božího, odumře v tobě všechna bázeň a úzkost srdce a vše, co z vnějšku tam proniklo. Tak duchu bude dáno, že jej Duch Boží bude pudit ke každé práci.

H. von Egwint žil v polovici 14. století. Mystik, „bratr" Kazatel, žák mistra Eckeharta. - „Studnice života - Fons vitae", hlavní dílo J. Gebirola, známého u scholastiků pod jménem Avicebron, mělo veliký vliv v kulturním světě 11. století.

uvedení do životA mystiCKého

P. SILVESTR BRAITO O. P.

Nejprve přitáhne Bůh člověka k sobě posvěcující milostí, pak jej promění vlitými nadpřirozenými ctnostmi a po třetí ještě jej otevře svému působení, aby mohl jej vésti sám, protože jej určil k takové výši, ve které by si nestačil člověk ani s obvyklými milostmi, kde musí on stále více zasahovati, aby došel k onomu cíli, ke kterému jej povolal, totiž k rozvinutí života synovství Božího, účasti na svatém životě samého Boha.

Víra je zesílena darem rozumu a stává se jasno-

zřivou, naděje podepřená darem umění přechází přes marnosti tohoto světa a doufá a očekává od tak velkého Boha nekonečně více, než mu mohou nabídnouti tvorové, a tak se stává dětsky oddanou a milující, aby vešla láskou stále plnější k nejtajuplnějšímu spojení života.

Protože se jedná o tak vznešený cíl, musí si Bůh sám přitáhnouti člověka. Svatý Tomáš praví Ad Rom. VIII 14, že duchovní člověk není veden pouze svým rozumem, nýbrž „ex instinctu Spiritus Sancti inclinatur ad aliquid agendum ... že je veden Duchem svatým k úkonům . . . Zůstává to ale osobním úkonem naším, i když to působí Duch svatý v nás.

Nebudu tu jednati o všech darech Ducha svatého, protože jsem o tom pojednával zdlouha a ze široka v minulých ročnících, ale aspoň o darech, které přímo zasahují do mystického života, do života mystického nazírání. A to přicházejí v úvahu především dary vědění, poznání a moudrosti.

Snad přirozenou láskou, která je hlavní účastí našeho života na životě Božím, byly nám vlity všechny ostatní nadpřirozené ctnosti a všechny dary Ducha svatého. Jimi stali jsme se dokonale sourodí s životem Božím. Jimi jsme dokonale schopni úkonů nadpřirozeného života. Proto také sdílejí dary Ducha svatého, řekl bych osudy vzrůstu nebo sestupu lásky. Tak jsou i tři stupně tohoto života podle darů jako tři stupně života lásky. I zde je stupeň začátečníků, pokračujících a dokonalých. (2. II. q. 24. a. 9. a q. 183 a 4. Krásně rozebral tuto nauku Diviš Kartuzián: De donis Spiritus Sancti. Praví, že prvý stupeň odpovídá přísné povinnosti, druhý radám a třetí heroické lásce a ctnosti. Str. 175-260.)

Dar umění učí nás nejprve jiti správně tímto životem přes věci tohoto světa, aby na nich člověk neustrnul, aby v nich nezůstal. Na prvém svém stupni ukazují člověku, že se nesmí ztratit Bohu ve věcech, či lépe řečeno, že nesmí Boha v nich ztratit, nýbrž nalézti. Druhý stupeň vede k užívání tvorů jen nejnutnějšímu a třetí stupeň učí hrdinskému odřeknutí se

všeho, co není Bůh, aby byl člověk docela svobodný a jen jemu patřil a jen pro něho byl připravený a otevřený.

Tu hned vyzvědám dar vědění nebo poznání. Je to nový smysl duchovní pro svaté pravdy Boží. Víra je pouhým přisvědčením Bohu a jeho pravdám. Dar vědění vede člověka hlouběji. Víra nemůže vyjádřiti Boha, nemůže jej vystihnout!. Vzdychá svatý Pavel po onom okamžiku, kdy budeme viděti. Jakýsi závdavek dává Bůh v darech Ducha svatého, především v daru vědění a moudrosti. Dar vědění ví aspoň něco, aspoň jakési tajné matné obrysy z tajemství a ze skutečnosti Boží ví . . . Víra ukazuje temnoty, tajemství. Ale dar vědění ví aspoň to, že toto tajemství a tato temnota že je právě pro nás zde na zemi nejvyšší a nejplnější zárukou za skutečnost a pravdivost, že právě nekonečný Bůh nemůže býti zahrnut do formulek našeho poznání a že proto, čím jsou pravdy o Bohu tajemnější, tím že jsou mi jistější zárukou, že se jedná o skutečné pravdy Boží a ne o výmysl lidský, který sice může velmi jasně mluvit o Bohu, aby ovšem neřekl nic, což je někdy také jasné. Lidé jsou neobyčejně naivní a spokojují se velmi často právě s nicotou, protože je jasná. Dar vědění na druhém svém stupni dává prožívati soulad vznešeností tajemství Božích a na třetím stupni proniká k tajemstvím Božím, proniká smysl vnuknutí a osvícení Božích. V tomto daru „V tomto životě může býti Bůh jaksi viděn, když je zrak očištěn darem vědění", i. II. q. 69. a. 2. a 2. II. q. 8. a. 7. dí: „Je dvojí poznání Boží: Jedno dokonalé, kterým se vidí Boží podstata. Druhé nedokonalé, kterým, i když Boha nevidíme jak v sobě jest, vidíme aspoň, co není, a tím více v tomto životě poznáváme Boha, čím postihujeme něco, co přesahuje rozum. A obojí poznání patří k dobru vědění . . ."

A to jest již stupeň poznání mystického. Zde začíná vlité nazírání, kdy poznáváme Boha v temnotách víry, ale kdy poznáváme, kdy vnímáme, kdy začínáme věděti darem věděni, že toto je nejvyšší o Bohu

zde na zemi možné poznáni. A toto poznání vrcholí v daru moudrosti, jenž dává člověku okoušeti Boha v této blízkosti, v této jistotě, v afektivním poznání jeho lásky, přítomné a působící v lidské duši.

Ani v daru moudrosti nevidíme Boha samého, nýbrž opět okoušíme jen jakéhosi jeho účinku. 2. II. q. 97. a . 2. ad 3. Tušíme Boha působícího v nás, vrháme se mu do náručí, prožíváme tuto jeho blízkost a přítomnost. Nebo je dvojí poznání Boží dobroty podle Andělského učitele: Jedno je badavé a druhé praktické nebo zkušenostní, kdy „člověk v sobě okouší chuť Boží sladkosti a zalíbení ve vůli Boží". 1. c. A k Sent. dis. 14. q. 2. ad 3. pravil: Poznání pak toto je skoro zkušenostní!

Tento dar viděti a okoušeti ve všem Boha, je nejvznešenější a nejvyšší dar. Je to dar, který naplňuje člověka nazíráním na tajemství Boží i svatým chápáním apoštolátu práce. Je to mystika apoštolátní, mystika svatého mystického těla Kristova, která ve všem vidí vůli Boží a ve všech lidech údy Kristovy a pracuje pro ně, pro Boha v nich.

Tomáš kdesi ve výkladu k žalmu 35. překrásně vyjádřil několika slovy tyto mystické účinky: Toto poznání z daru moudrosti dává jistotu v rozumu a bezpečnost v lásce.

Proto roste láskou nadpřirozenou. Dává také viděti nutnost ducha evangelijních rad pro všechny, chtějí-li dosáhnouti těsného spojení s Bohem. Dar moudrosti ukazuje pravé místo věcí i lidí potřebu osvoboditi se ode všeho, abychom byli volni pro hlas Boží.

Z tohoto daru moudrosti pramení kontemplace. Ten nejvyšší druhy nazírání pocházejí ještě nad to, jak říká i svatý Jan od Kříže, z nové milosti, řekli bychom charismatické.

Dar vědění přivedl nás k lepšímu poznání Boha, dar moudrosti přitáhl k okoušení a vychutnávání Boha.

Nejprve jde člověk tvory jako stopami Božími a postupně vidí v nich Boha. Postupuje od tvora pří-

mo k jedné myšlence o jedné vlastnosti Boží. To jest přímý postup od věci k myšlence o Bohu. Ale pak se zvedá. Od věci postupuje k Bohu, u kterého zastavuje, zahlíží*, vniká do pravd Božích, hrouží se do nich. Opouští všechno a místo jasnosti věcí stvořených miluje raději temnoty Boží velebnosti, přesahující možnosti naší jasnosti. Tomáš říká o tomto poznání, že v něm poznáváme per quandam ignorantiam, jakousi nevědomostí, jakýmsi spojením s Bohem. A v takovém stavu jsme osvěcováni přímo jako ze zřídla samou propastí světla Božího. (De div. nom. VII 3.) Tak vystupuje člověk spirálovitě k vrcholu, aby pak mysl celá utkvěla v Bohu jako v jednom bodě. Pak již nerozjímá ani o té či oné vlastnosti, nýbrž jen o jednom Bohu, jenž je naprostou jednotou, krouží pak kolem tajemného Boha samého jako orel na jednom místě, protože láska je sama sebou jednotící. Musí dovésti k tomuto okamžiku, jejž nazývá svatý Tomáš po Diviši Areop. deificatio, obožení, čili nejdokonalejší, pokud je tu možné spojení s jednotou Boží.

nAde všechno LÁSKA

P. PROKOP ŠVACH O. P.

Poměr duše křesťanovy k Bohu není jako k něčemu vzdálenému a cizorodému, nýbrž je to něco vnitřního a životního, co duše v sobě prožívá a co odpovídá jejím schopnostem a silám; jako by Absolutno se přizpůsobilo ve všem člověku. Proto také duše může vyjadřovat vzhledem k Bohu své vztahy podle svých schopností. Aby však tyto úkony duše odpovídaly cíli, k němuž byl člověk povolán, musejí vyvěrat z počátků úměrných tomuto cíli. Víme však, že onen cíl, k němuž je člověk Boží dobrotou povolán, přesahuje jeho přirozené schopnosti jak v poznání, tak v jeho provádění. Slova Kristova, že bez něho nemůžeme nic činiti a že nikdo, kdo není k tomu přitažen jeho Otcem, nemůže k němu přijíti, jako i celý duch evangelia ukazují, že naše určení není přirozeného řádu, nýbrž nadpřirozeného.

S tímto svým cílem musí býti člověk nejprve spojen jak v poznání, tak ve schopnostech své vůle. Je mnoho mohutností a různých duchovních veličin, jež jsou právě určeny k tomu, aby člověka vedly k jeho cíli. To proto, že nadpřirozený řád je v duši jako něco organického, co staví na přirozených schopnostech člověka jako na podkladu. Tyto mohutnosti a schopnosti jsou zdroji, odkud vyvěrají úkony, úměrné nadpřirozenému cíli. Byla to práce hlavně badatelů středověku, kteří nám systematickým způsobem podali obraz onoho duchovního organismu. Ale ve svých principech je to vše obsaženo v prvotní nauce křesťanské, třebas ne tak jasně a podrobně.

Největší úkol v křesťanském životě má ono posvátné trio těch ctností, jež pro svůj eminentní úkol se nazývají v theologii prostě *božské ctnosti,* protože přímo člověka spojují s Bohem, a také proto, že o jejich existenci se dovídáme jen ze zjevení Božího . . . Je to víra, naděje a láska. Je to právě svatý Pavel, který nás o nich zase poučuje. „Nyní však trvají víra, naděje, láska, tyto tři . . ." (I. Kor. 13, 13.) Čteme sice i na jiných místech Písma svatého o víře, naději a lásce, ale toto spojení jich a porovnávání je pouze u svatého Pavla.

Tyto tři božské ctnosti spojují člověka s Bohem jako se svým cílem, a to způsobem nadpřirozeným. Jejich nutnost je stejně veliká, i když není hodnost u všech stejná. Nejprve totiž je třeba, aby člověk byl spojen se svým cílem co do poznání, neboť vůle netíhne k tomu, co jí není rozumem předloženo jako dobro. K tomu je právě určena víra. Epištola k židům ukazuje prvenství víry co do původu: „Bez víry však nelze se líbiti Bohu, neboť ten, jenž přistupuje k Bohu, musí věřiti, že je a odplacuje těm, kteří ho hledají." (Žid. 11, 6.) Apoštol častěji vyjadřuje nutnost této ctnosti a ji doporučuje. „Sami sebe zkoušejte, zda jste ve víře." (II. Kor. 13, 5.) A na jiném místě se raduje, že křesťané jsou smířeni skrze smrt Kristovu, a dodává, „ačli zůstáváte ve víře založeni". (Kolos. 1, 23.)

Ctnost naděje předkládá nadpřirozený cíl jako dosažitelný pro všemohoucnost Boží, lidem pomáhající. Křesťanská naděje, vyvěrající z této božské ctnosti, není jen něco matného, nýbrž je to neochvějné opření se o pomoc Boží, která neselže. Je to ta naděje, o níž praví náš Apoštol, že „nezahanbuje". (Rím. 5> 5-) Vyprošuje svým křesťanům plnost této ctnosti: „Bůh pak naděje naplniž vás veškerou radostí a pokojem u víře, abyste oplývali v naději mocí Ducha svatého." (Rím. 15, 13.)

Ale nade všecko je láska, protože ona spojuje přímo člověka s Bohem tak, jak je sám v sobě. Víra a naděje zasahují Boha jen nedokonale, ale láska tak, jak je. Proto také tato ctnost božské lásky zůstane na věky co do své podstaty, zatím co víra a naděje zaniknou.

Byla to korintská církev, jež dala podnět apoštolu, aby poukázal na toto prvenství lásky ve stupni dokonalosti. Tento apoštol vždycky tak zdůrazňoval vnitřní život v Bohu. Stavěl se proti oné zevnějškovosti v poměru k Bohu, již zaváděli někteří z obrácených židů, kteří si příliš zakládali na skutcích zákona. Ale musel ukázat správnou cestu i těm, kdo zaměňovali duchovní hodnoty i v působení Božím. Právě korintská církev byla bohatá na působení Ducha Božího, který rozděluje každému, jak chce, který rozlévá lásku Boží do srdcí lidí, své dary, ale také různé jiné mimořádné milosti, charismata, jako byl dar jazyků, proroctví a jeho vykládání. Ze někteří zaměňovali tyto dary za vyšší hodnoty, to dalo podnět svatému Pavlu, aby poukázal na vynikající cestu lásky, která to vše převyšuje. Tak máme onu perlu listů svatého Pavla, třináctou kapitolu prvního listu ke Korinťanům, velebný hymnus. Když přichází k této kapitole velký obdivovatel svatého Pavla, svatý Jan Zlatoústý, napomíná: „Nepřeběhni, milovaný, co se praví, nýbrž jednotlivé z toho zkoumej co nejpečlivěji, abys viděl poklad věci a umění malíře."[1]

[1] Sv. Jan Chrys. In I. Cor. hom. 33, I.

Přisuzuje sice velikou důležitost i oněm charismatům, jež Duch svatý rozděluje některým k vykonáváni různých úkolů v Církvi. Je krásný dar prorokování a vykládání anebo uzdravování, ale k tomu všemu přece jen dodává: „Horlete o lepší dary. A ještě vám ukáží cestu na výsost vznešenější." Nyní počíná onen hymnus, opěvající velikost a nutnost lásky: „Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými .. . kdybych měl proroctví a znal veškerá tajemství a veškeru vědu . . . lásky však kdybych neměl, nic bych nebyl." (I. Kor. r. 13.)

Je jisto ze smyslu, jak sv. Pavel mluvívá o lásce, že zde má na mysli onu ctnost lásky, jíž je člověk spojen s Bohem, i když při tom mluví o lásce, která se projevuje různými vlastnostmi v poměru k bližnímu, jak lze vidět z toho, když se o ní praví, že nezávidí, že je shovívavá, neroztrpčuje se, všecko snáší atd.

Svatý Pavel užívá k označení lásky slova agapé. Tento výraz znamená nejen spontánní pocit lásky, nýbrž také uvědomělé milování podle úsudku a volby. Jak již bylo naznačeno v kapitole, o níž jednáme, popisuje se sice láska ve svých úkonech a projevech vzhledem k bližnímu, ale není pochyby, že jde též, a to na prvém místě, o lásku k Bohu. Svatý Pavel totiž užívá tohoto výrazu agapé jednou o lásce Boží, jindy o lásce k bližnímu. Píše o ní: „Láska Boží (agapé) je vylita v srdcích našich skrze Ducha svatého, kterýž nám byl dán." (Rím. 5, 5.) „Bůh však pro velikou lásku (agapé), kterou nás miloval .. . spolu obživil nás v Kristu ..." (Efes. 2, 4.) Znamená tedy v těchto a jiných textech agapé nejprve lásku, kterou Bůh nás miloval. Zároveň však je to též láska, kterou my milujeme Boha, jak častěji zdůrazňuje Apoštol, abychom v této lásce oplývali. O víře praví, že působí skrze lásku. (Galat. 5, 6.) Touže láskou však si máme sloužiti navzájem: „Služte si vespolek láskou." (Galat. 5, 13.) A na jiném místě praví v témž smyslu: „Nikomu nezůstávejte nic dlužni, leč abyste se milovali ve-

spolek . . ." (Rím. 13, 8.) A když uvážíme ono spojení, jakého užívá svatý Pavel, když totiž klade vedle sebe víru, naději a lásku, musíme připustiti, že apoštol má na mysli prostě lásku jak Boží, tak z ní vyplývající lásku k bližnímu. V každém ohledu tedy je láska svazkem dokonalosti. (Kolos. 3, 14.) Zde jen zase ukazuje svatý Pavel, co vyjadřuje apoštol Jan ve své epištole: „Miláčkové, milujme se vespolek, neboť láska je z Boha . . . My tedy milujeme Boha, neboť on první miloval nás. Rekne-li někdo „miluji Boha" a nenávidí-li bratra svého, jest lhář; neboť, kdo nemiluje bratra svého, kterého vidí, kterak může milovati Boha, kterého nevidí? A toto přikázání máme od Boha, aby ten, kdo miluje Boha, miloval též bratra." (Jan I. ep. 4, 19-21.) Proto, shrnujíc tuto nauku evangelia, učí theologie, že láska k Bohu a k bližnímu je jedna, že to nejsou dvě rozdílné lásky, nýbrž je to tatáž láska, jež se odnáší nejprve k Bohu a pak k bližnímu jako k tvoru Božímu.

Tak nejlépe pochopíme onen hymnus lásky v mluvě svatého Pavla. Je proto tak nutná, že spojuje člověka přímo s Bohem a proto také zůstává na věky. Bez této lásky, která je vlita člověku jako nadpřirozená ctnost, schopná vyvolávat přiměřené úkony, vše ostatní pozbývá ceny, ne pokud je samo v sobě, ale pokud vše ostatní nezasahuje člověka v jeho intimním spojení s Bohem. Kdo jest obdařen některými z charismat, jež nutně nepředpokládají lásku subjektu, může sice prospět Církvi a býti jí ozdobou pro tyto vlastnosti, ale chybí mu to nejdůležitější, bez čehož se o něm může říci, že nic není. Kdo však má lásku, má všechno, protože má to nejcennější. Jeho poměr k Bohu jest úpraven, a tím též jeho poměr k bližnímu. Proto láska v plném svém významu, pokud je milování Boha a bližního, má celou onu řadu nejlepších vlastností, jsouc sama nejlepší ze všeho. „Láska je shovívavá, dobrotivá, láska nezávidí, nechlubí se, nenadýmá se, není ctižádostivá, nehledá svého prospěchu, neroztrpčuje se, nemyslí o zlém, neraduje se z nepravosti, nýbrž raduje se s pravdou;

všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje, všecko přetrpívá. Láska nikdy nepomíjí . . ."

Zdá se, jako by apoštol ani nenalézal slov a výrazů, jak ještě vyjádřiti vznešené vlastnosti lásky. Zdánlivé vybočení od tématu ho stálo celou kapitolu o lásce, jež patří k nejlepším. A nám ukazuje, v čem spočívá největší velikost každého člověka: v jeho poměru lásky k Bohu. A zjevuje nám jinou velkou myšlenku, již tak zdůrazňuje svatý Tomáš[2] po něm, že *jedna je láska, kterou milujeme i Boha i bližního,* a že si podle stupně své lásky k bližnímu můžeme též vypočítat velikost své lásky k Bohu.

Ano, veliká je víra, vznešená je naděje, ale nade všecko je láska, plnost zákona i přikázání, ale ta láska skutečně Boží, která se ukazuje plněním přikázání a milováním bližního. „Nyní však trvají víra, naděje, láska, tyto tři; ale největší z nich je láska."

duch vícy

P. DR. ST. ŠPŮREK CSsR.

Svatá víra je pevný soulad rozumu se zjevenými pravdami za pomoci milosti Boží. Objektivním výrazem víry je dogma, článek víry.

V letech modernistického blouznění se tvrdilo, že dogma je myšlenková zkamenělina, že je to smrt náboženského života, že je to smrt lidské svobody a znásilnění lidského rozumu. Renan pravil: „Již tím jediným, že někdo přijímá nadpřirozené zjevení, staví se mimo rozum a vědu!" A ještě dnes se dívají na dogma stejně všechny mimocírkevní vrstvy a pokud sympatisují s nějakým náboženstvím, chtějí náboženství pružné jako guma, které by se přizpůsobilo jejich vášním a jemuž by se sami nemuseli adaptovat.

Katolické dogma jest opravdu tvrdé, pevné a neústupné jako skála. Ale nebylo by správné viděti celou jeho podstatu jen v jeho nekompromisnosti a neústupnosti vůči lidským vášním a choutkám.

2 Sv. Tomáš, Sum. theol. II. II., ot. 25, čl. 1.

Dogma je spíše neměnitelné a nehybné jako Bůh. Bůh se nemění, nepřibývá, neubývá a přece je život sám a je zdrojem všelikého života mimo sebe. I dogma se samo v sobě nemění ani ve své formuli, ani ve svém smyslu, ale navenek působí život, jest silou, která jest věřící duši perutí k nebi a duši vzdorné je podnětem k nesmiřitelnému boji.

Sv. Pavel praví hutně v listě k Římanům: „Evangelium jest moc Boží ke spáse pro každého, kdo věří." (I. 16.) Evangelium tedy a víra v ně je tedy silou Boží, hybnou mocí každému věřícímu.

Třeba však dobře rozuměti slovům apoštolovým a životnosti katolické víry vůbec.

Víra jest úkonem složitým. Jest dílem božským a lidským zároveň. Pokud je dílem milosti, pracuje při ní Bůh. Ale pokud je dílem lidským, dílem svobodné vůle, musí pracovati při ní člověk, ovšem pod vlivem milosti.

Víra sama nepůsobí magicky, samočinně, tak, že by byl člověk naprosto pasivní a jen zevně něco odříkal ke své spáse. Víra bývá personifikována. Jsou velmi obvyklá rčení: Víra nám to říká, víra nás varuje, víra nám káže, víra nás těší a pod. Buďme si však dobře vědomi, že víra není osoba, která by nám něco říkala bez naší vůle nebo proti naší vůli, bez našeho spolupůsobení. Poněvadž víra není žádná osoba, nýbrž jen zosobnění, tolik poví víra každému z nás, kolik sami budeme chtíti, kolik prodchneme věrou celý svůj život.

Má-li se státi v nás svatá víra zdrojem bohatého vnitřního života, musíme začíti práci o dobytí života z mrtvých slov věroučných, a hned musíme oživiti tímto duchem objeveným v pravdách víry svoji osobnost. Jako Církev namáhavě hledala zjevenou pravdu v pokladu zjevení a pak ji lidstvu předkládala a hned na základě jejím upravovala církevní kázeň a život kulturní, tak musí nyní jednotlivec z jejich slov vybrati pravé jádro a obohatiti, zúrodniti jím svoji zbožnost, celý svůj náboženský život.

K důstojnému, plnému náboženskému životu ne-

stačí teoretický souhlas víry, byť bychom pročetli celého Mansiho a u každého koncilu vzbuzovali zvláštní souhlas Věřím, nestačí znáti třeba celého Denzingra zpaměti a při tom zůstávati chladný . ..

Naše víra musí prostoupiti celou naši bytost a všechny jevy duchovního, duševního, ba i tělesného, vůli podrobeného života, jako duše prostupuje celé tělo. Prostý stav víry a prostý úkon víry musí vyrůsti, zesíliti a zmohutněti v ducha víry, a tak se státi vitální, aktivní mocí, výbojnou navenek i dovnitř dokonalým podmaněním vlastního nitra nadvládě milosti a pak zevnějším nadšeným dobýváním srdcí pro Ježíše Krista, ut sit Deus omnia in omnibus, podle ideálu svatého Pavla, nastíněného v listě ke Korintským.

Čeho žádá od nás tento duch víry? Jak se propracujeme k takovému ideálnímu duchu křesťanskému?

i. Chceme-li, abychom byli oživováni duchem víry, musíme si navyknouti hlubší pohled na věci, na všechny věci i v nás i kolem nás, v řádu viditelném i neviditelném, v řádu nadpřirozeném i přirozeném. Nesmíme se spokojiti prvním vnějším smyslovým vjemem, nýbrž musíme na nich poznati a uznati něco, co na nich není sice vidět, co není možno slyšet, na nich nahmatat, smysly postřehnout, ale co o nich Pán Bůh nějakým způsobem zjevil. Takový člověk, který vskutku vyniká duchem víry, objeví pod sebe drsnějším povrchem protivného bližního okamžitě nesmrtelnou duši, objeví na ní krůpěje vykupitelské krve Kristovy, všimne si na ní rysů samého vtěleného Boha podle slov: „Cokoli učiníte jednomu z těchto bratří mých nejmenších, mně jste učinili!" Taková hluboce věřící duše je bezpečná přítomností anděla strážného, je si jista ochranou andělů a svatých, zvláště nejblahoslavenější Panny Marie. Jak dí kardinál Newman: „Býti proniknut duchem víry, znamená viděti očima víry všechny dobré a svaté bytosti, které nás skutečně obklopují, i když jich nevidíme očima tělesnýma. Znamená patřiti na ně věrou tak živě, jako patříme smysly na věci země, na

zelenou krajinu, modré nebe, zářiči slunce (str. 56).

2. Máme-li nabýti veliké, silné a opravdu svaté, božsky inteligentní víry, musíme poklad víry *ustavičně osobně prohlubovat,* zpracovávat, srovnávat a shledávati vzájemný soulad jednotlivých pravd zjevených. Ve víře jsme jako děti ve vědě. Naše obzory se musí pozvolna šířiti a jasniti. Ona žádoucí šíře ducha nezáleží tak v pasivním přijímání ideí dosud neznámých, nýbrž spíše v silném zpracování těchto ideí. Duše musí zažívati pravdu jako tělo pokrm. Jen v tom je rozdíl, že zdravé tělo s biologickou nutností zažívá přijatou potravu, kdežto duch musí se znovu a znovu svobodně rozhodovat k asimilaci přijaté pravdy.

3. *Je potřebí lásky k věcem věřeným.* Nemyslím tu lásku jako ctnost bohoslovnou, nýbrž jako zájem, vnitřní důvěrnost a příbuznost s předměty víry. „Víra - má-li míti toto slovo nějaký pravý smysl - žádá jisté důvěrnosti neboli vnitřní blízkosti s tím, čemu věříme. Dokud nám věc věřená nějak nezdomácní a nepřejde jaksi v nás, nemůžeme říci v dokonalém smyslu, že věříme, i když se náš rozum podrobuje . . . K víře náleží trvalá přítomnost a blízkost věci věřené v našem smýšlení, důvěrná známost s myšlenkami, které v sobě uzavírá víra . . ." (Newman, Glauben 40.)

4. Je třeba použití základních i odvozených pravd víry *v praxi.* Víra žije skutky. Bez skutků, to jest bez praktické aplikace na život je mrtvá. Činí člověka jen hodným trestu. Zůstavuje ho žebrácky chudým. Pravá živá víra není pouhé vědění nebo pocit přesvědčení, končící v sobě, nýbrž je to začátek toho, co bude věčně trvati, začátek kontemplace Boží krásy a pravdy. Jako svaté anděly ovládá ve všem jednání patření na Boží podstatu, tak ovládá věřící duši svatá víra. Přelévá se do všeho jejího myšlení, snažení a cítění, do jejích plánů, snah a činů, všechny rozptýlené síly ducha váže v jedno a z celého člověka si činí učelivý. poddajný a dokonalý nástroj.

Takový se neustále snaží o dosažení ideálu, jejž mu staví před oči svatá víra. Je stále nespokojen s dosavadním svým stavem. Poněvadž vždy lépe a lépe vidí před sebe, reformuje podle světla víry své nitro i svůj vnějšek. A když zdokonalil své jednání, zdokonaluje Bůh jeho poznání, propůjčuje mu jakousi intuici - když ne vlitou, tedy aspoň nabytou (contemplatio acquisita), v jejímž světle bleskurychle usuzuje o všem, co má konat, a nemýlí se, poněvadž soudí ve světle Božím, v záři darů Ducha svatého.

Duch víry jest základním rozdílem mezi duší snažící se vážně o svatost a mezi ostatními lidmi ať nevěřícími ať věřícími sice, ale jen teoreticky, jen v matrice nebo snad jen v nejvážnějších chvílích života.

Duch víry jest nejlepší hradbou duše proti hříchu a lehkomyslnosti a vlažnosti. Jen silná dogmata tvoří silné národy (Haan). Pán Ježíš pravil kdysi: „Každý zajisté, kdo činí zlé, nenávidí světlo a nejde ke světlu, aby nebyly usvědčeny skutky jeho. Kdo však činí pravdu, jde ke světlu, aby skutky jeho se zjevily, neboť v Bohu jsou vykonány" (Jan III, 20-21). Kdo činí zlo, nenávidí světlo, světlo nadpřirozené, světlo svaté víry. Kdo chce pak žiti jen přirozeně, pohodlně, jen lidsky a ne křesťansky, po případě řeholně, nereflektuje ve svém denním zaměstnání na myšlenky a zásady víry a přijímá události tak, jak na jeho přirozenost působí: příjemné rád, nepříjemné nerad, odporné s odporem . .. Dává se obelstít opojením smyslů a zlé žádostivosti a zapomíná nemoudře, že může jediným nerozumně prožitým okamžikem ztratiti celou věčnost. . .

Kdo má však ducha víry, vyniká nejušlechtilejší duchapřítomností a moudrostí v každém okamžiku. Na začátku díla vidí již jeho konec, jeho výsledek a účinek v dálce věčnosti. V konci a výsledku dějů vidí začátek, dovede si vše vysvětliti nejhlubší příčinou, Bohem, a zůstává ve všem i nejhorším utrpení klidný, aspoň mnohem klidnější než jiný. V každé výjimce vidí zákon, v každé úchylce vidí hranici: po-

hled na hřích, úchylka od zákona, není mu svodem, nýbrž připomenutím vlastní povinnosti . . .

Apoštol národů touží v listě k Efeským (4, 15), abychom vyznávajíce pravdu v lásce rostli ve všem k němu, ke Kristu, jenž je hlavou. Řecký výraz praví dokonce, že činíce pravdu máme přerůstati a přetvořovati se v Krista.

Víra je souhlas v pravdu nejvyšší, nejsvětější a nejjistější.

Třeba jen prováděti skutkem tuto pravdu, třeba ji důsledně a mocně obracet na život, a budeme podobni Kristu, hlavě mystického těla Církve.

Kycie **A** gLociA

1. Kyrie. *p_ ANT- ČALA p_*

Po introitu se kněz modlí Kyrie střídavě s asistencí, a to třikrát *Kyrie eleison* (Pane, smiluj se), třikrát *Christe eleison* (Kriste, smiluj se) a zase třikrát *Kyrie eleison* (Pane, smiluj se).

Je to zbytek litanií, které se původně zpívaly na cestě do chrámu, v němž mělo býti konáno bohoslužebné shromáždění. V Antiphonarium Gregorianum je na Popeleční středu poznámka: „Když je kolekta (shromáždění), nezpívá se při mši Kyrie, protože bylo diákonem zpíváno v litaniích (při průvodě)."[1] Ještě dosud Kyrie při mši na Bílou sobotu jest vlastně ukončením litanií, jímž začíná tato mše.

S počátku se takové prosby opakovaly mnohokráte. *Kyrie eleison* se zpívalo střídavě s *Christe eleison* tak dlouho, dokud obětující kněz nedal znamení, aby se přestalo. Později, asi v 9. stol. byl počet těchto proseb omezen a ustálen na devět, rozdělen na tři skupiny. První tři *Kyrie eleison* se vztahují na Boha Otce, trojí *Christe eleison* na Boha Syna, a trojí *Kyrie eleison* na Ducha svatého. Každá prosba se opakuje třikrát, aby se naznačila její úplnlivost; nebo, jak praví sv. Tomáš, abychom byli vysvobozeni z trojího zla: ze zla nevědomosti, hříchu, a trestu za

[1] S. Thomasius, IV, str. 37.

hříchy; anebo konečně, aby se naznačilo, že všechny tři osoby jsou spolu vždy nerozlučně spojeny.[2]

Vzpomínka na nesčetné hříchy a tresty za hříchy, z nichž pochází všechna bída a všechno utrpení, jež všichni denně snášíme, má nás na počátku mše svaté živě proniknouti a vésti k rozhodnutí, že budeme znovu účinně bojovati proti hříchu. Proto voláme k nejsv. Trojici o slitování a pomoc. Vzýváme Boha Otce, neboť On jest „Otec milosrdenství a Bůh veškeré útěchy".[3] Prosíme Ježíše Krista, neboť On jest „smírnou obětí za hříchy naše, ale nejen za hříchy naše, nýbrž i za hříchy celého světa".[4] Vzýváme Ducha svatého, neboť On byl Kristem dán učedníkům na odpuštění hříchů.[5] Takové pojímání Kyrie je vyjádřeno zvláště v tropech, jimiž je opatřil středověk.®

S touto modlitbou: „Pane, smiluj se," se velmi často setkáváme v Písmě svatém; na př. v evangeliu dva slepci volali: „Pane, smiluj se nad námi";[7] tak prosila také žena chananejská: „Smiluj se nade mnou, Pane, Synu Davidův."[8]

Musíme si uvědomiti, že dokud žijeme v tomto slzavém údolí, není pro nás důležitější a vhodnější

2 Sv. Tomáš: Theologická summa, III, 83, 4.

3 II. Kor. I, 3. — [4] I. Jan 2, 2.

5 Jan, 20, 22.

6 V Kyriale vatikánského vydání jsou dosud zachována u každého Kyrie aspoň začáteční slova oněch tropů, na příklad první mše: *Lux et origo;* druhá mše: *Kyrie, fons bonitas,* atd. Abychom měli aspoň nějakou představu o těchto tropech, všimněme si na příklad mariánského Kyrie:

Kyrie, ter virginum amator Deus, Mariae decus, *eleison.*

Kyrie, qui de stirpe regia claram producis Mariam, *eleison.*

Kyrie, preces eius suscipe dignas pro mundo fusas, *eleison.*

Christe, Deus de Patře, homo natus de Maria Matře,

Christe, quem ventre beata Maria edidit mundo, *eleison.*

Kyrie, o Paraclite, obumbrans pectus Mariae, *eleison.*

Kyrie, qui facis dignum thalamum pectus Mariae, *eleison.*

Kyrie, qui supra caelos Spiritus levas Mariam: fac nos post ipsam scandere tua virtute Spiritus alme, *eleison.*

i Mat. 20, 30.

[8] Mat. 15, 21-28.

modlitby než *Kyrie eleison,* tento výkřik srdce o smilování a odpuštění. Proto Diviš Kartusiánský krásně praví: „Zdá se, že mezi všemi prosebnými slovy toto slovo *Smiluj se,* jest nejúčinnější a nepřekonatelné, a že jaksi vítězí nad Všemohoucím. Neboť ať tomu, kdo říká *Smiluj se,* řekne Bůh cokoli, ten, kdo se modlí, může odporovati a říci: *Smiluj se.* Rekne-li Bůh: Bezbožný jsi a všeho milosrdenství mého nehoden, ať ubožák odpoví: *Smiluj se.* Neboť poněvadž jsem nehodný, ano, velmi nehodný a takřka nekonečně nehodnější než já sám mohu pochopiti, proto pravím a prosím: *Smiluj se nade mnou.* A ať se proti této modlitbě namítá cokoli, že se totiž nemodlím z touhy po spravedlnosti nebo z opravdové lásky, budu opakovati totéž slovo a řeknu: *Smiluj se.* Neboť poněvadž se nemodlím z touhy po spravedlnosti a z lásky, prosím, aby ses smiloval nade mnou přeubohým a dal mi modliti se z touhy po spravedlnosti a z lásky a jak se tobě líbí. Od tvé spravedlnosti se utíkám ke tvému milosrdenství, které je nekonečně větší, než všechna má špatnost a ubohost: proto *smiluj se nade mnou;* toto slovo nikdy neustanu opakovati".[9]

Prosba *Kyrie eleison* nám tedy připomíná, jak jsme ubozí a jak potřebujeme Boha a jeho milosrdenství. Proto Diviš Kartusián praví: „Z toho je patrné, s jakou pokorou a procítěností a zkroušeností srdce se mají říkati tato přesvatá slova: *Kyrie eleison,* ne zběžně, nýbrž zvolna, jako by kněz toužil, aby mu byly odpuštěny všechny druhy hříchů, a tím *vroucněji* ať říká tato slova, čím *častěji* je opakuje. Neboť *i proto se častěji opakují, aby tím zbožněji byla vyslovována."*[10]

II. Gloria.

Po Kyrie, jímž jsme vyznali svou ubohost a vzývali milosrdenství Boží, zazpívá kněz slavnostní *„Gloria in excelsis Deo",* v němž pak pokračuje sbor.

[9] Diviš Kartus.: De oratione, a. 27.
[10] Diviš Kartus.: Expositio Missae, a. 9.

1. Tento andělský hymnus, zvaný také velkou doxologií, je původu řeckého, jako Kyrie.[11] Zdá se, že původně tvořil s Kyrie jeden celek, a byl jen jakýmsi doplněním litanií. Obsahuje totiž řadu krátkých proseb, podobně jako v litaniích, a tři invokace: *smiluj se nad námi; přijmi prosbu naši; smiluj se nad námi.* Tyto prosby se shodují s formulemi, jež lid opakoval po každém vyjádření úmyslů, které přednášel jáhen.

Dlouho nebylo dovoleno zpívati *Gloria in excelsis* jindy než o vánocích. Teprve kolem roku 500 dal papež Symmachus jen biskupům výsadu, že mohou zpívati Gloria v neděle a ve svátky mučedníků. Nynější časté užívání Gloria pochází z xi. století. Poněvadž Gloria je hymnus plný radosti a nadšení, umlká ve dny pokání a smutku, a ve dny, jež nemají svátečního rázu.

2. Postup myšlenek v tomto andělském hymnu a jeho rozčlenění je patrné hned z textu:

Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle!

Chválíme Tě. Dobrořečíme Tobě. Klaníme se Tobě. Oslavujeme Tě. Díky vzdáváme Tobě pro velkou slávu Tvou. Pane Bože, Králi nebeský. Bože Otče všemohoucí!

Pane, Synu jednorozený, Ježíši Kriste! Pane Bože, Beránku Boží, Synu Otce! Jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi. Jenž snímáš hříchy světa, přijmi prosbu naši. Jenž sedíš po pravici Otce, smiluj se nad námi. Nebot Ty jediný jsi Svatý. Ty jediný jsi Pán. Ty jediný jsi svrchovaný, Ježíši Kriste,

se svatým Duchem ve slávě Boha Otce. Amen.

Z textu je patrné, že Gloria je chvalozpěv tří božských osob, spojený s díkem a prosbou. Začíná slovy, jež zpívaly zástupy andělů při narození Kristově. Vtělením a narozením Kristovým počíná dílo vykoupení, Spasitel přijal tělo, jež na kříži obětoval svému

[11] Původně se zpívalo Gloria v hodinkách na konci Chval. Teprve později bylo v hodinkách Gloria vystřídáno chvalozpěvem Te Deum. a Gloria pak vyhrazeno pro mši.

nebeskému Otci za spásu všeho lidstva. Proto andělé zpívají: *Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.* Duchové nebeští viděli už při narození Páně obět Kristovu dokonanou, a proto jásají, že byla Bohu vzdána dokonalá sláva, že člověk byl vykoupen, že lidem byl dán pravý pokoj ... Proto tato andělská slova jsou velmi vhodná při nekrvavé obnově oběti kalvarské, v níž den co den je Bohu přinášena krev jeho Syna k jeho oslavě a k posvěcení celého světa. Právě na oltáři se každodenně zcela naplňují ona andělská slova: z oltáře přijímá Bůh nejvyšší a nejvznešenější oslavu, neboť se tu obětuje sám Bohočlověk k oslavě Boží. A také člověk zde nalézá pravý pokoj, neboť obět Kristova nám zjednává odpuštění i milost. Proto při těchto slovech kněz zvedá a spíná ruce na znamení radosti.

Vzpomínka na vykoupení přirozeně vyvolává v duši chválu a vděčnost: *Chválíme Tě. Dobrořečíme Tobě. Klaníme se Tobě. Oslavujeme Tě. Chválíme Tě,* protože Tvá moc a Tvá moudrost a Tvoje láska naplňují a oživují celý svět. Když jsi stvořil nebe a zemi, učinil jsi ještě větší a podivuhodnější věc: přijal jsi ve svém božském Synu naši lidskou přirozenost a chtěl jsi, abychom my ubozí červi stali se v Kristu bohy. *Dobrořečíme Tobě,* protože všechno dobro, všechna krása a všechna svatost nám přichází od Tebe. *Klaníme se Tobě,* protože jsi nás stvořil a protože jsi náš jediný a pravý Bůh, Pán a Otec zároveň, jenž nikoho nepotřebuješ, na nikom nezávisíš, jenž všechno můžeš, všechny vidíš, jenž svou vlastní silou nám můžeš pomoci a nás spasiti. *Oslavujeme Tě,* protože všechny jiné oslavy jsou nepravé a marné, jen tvá je pravá a věčná.[12]

Všechna tato slova jsou vlastně jen pleonastickým vyjádřením veliké radosti, kterou je duše naplněna při vzpomínce na vykoupení. Proto chce Bohu vzdáti důstojnou chválu ve spojení s eucharistickou obětí. A její radost se ještě zvětší, když si uvědomí, že ta

[12] Sr. D. Giuliotti: II ponte sul mondo, Torino, 1932, str. 53.

slova jsou pronášena také jménem Církve, takže vlastní ubohost a hříšnost nijak neubírá ceny této chvále. A všechna chvála pak vrcholí v klanění, jež Církev vyjadřuje také zevně tím, že při slovech „Klaníme se Tobě" předpisuje knězi úklonu hlavy.

Chvála a klanění vycházejí z poznání, čím je Bůh sobě a čím je pro nás. A z téhož pramene vychází ještě jiná forma chvály, totiž díkůčinění: *Díky vzdáváme Tobě pro velikou slávu Tvou.* Děkujeme Ti pro Tvou vnitřní věčnou slávu, i pro Tvou vnější, časnou slávu. Díky vzdáváme Tobě pro Tvou velkou slávu, kterou máš od věčnosti v sobě, bez počátku a konce. Děkujeme Ti také za Tvou velkou slávu, kterou sis zjednal a kterou si stále zjednáváš svým dílem: stvořením, vtělením, vykoupením a posvěcením všeho lidstva.

Pane Bože, Králi nebeský, Bože Otče všemohoucí! - Vzývání první božské osoby, nejvyššího Pána a Vládce všeho světa, jenž všechno stvořil a všechno řídí ve své nevyzpytatelné Prozřetelnosti, nám ukazuje, že všechna předešlá oslava se vztahuje na Boha Otce.

Pane, Synu jednorozený, Ježíši Kriste! Pane Bože, Beránku Boží, Synu Otce! - V tomto vzývání Církev takřka hromadí chválu na svého Pána a svého nebeského Chotě. Oslavuje jeho božství, velebí ho jako jednorozeného Syna Božího, ve všem rovného věčnému Otci. Jeho božské i lidské dokonalosti pak shrnuje v jeho jménu: Ježíši Kriste.[13]

A pak následuje trojí prosba k Beránku Božímu o smilování a odpuštění:

Jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi.
Jenž snímáš hříchy světa, přijmi prosbu naši.
Jenž sedíš po pravici Otce, smiluj se nad námi.

Tyto pokorné a důvěrné prosby se obracejí k tomu, jenž přišel na svět proto, aby vyléčil rány naší duše, k tomu, jenž za naše hříchy prolil všechnu svou předrahou krev až do poslední krůpěje.

13 Ježíš = Spasitel, Vykupitel. Kristus = Pomazaný plností božství.

Jeho moc, odpouštěti hříchy, se zakládá na jeho božství, jež slavnostně vyznáváme v další části: *Neboť Ty jediný jsi Svatý. Ty jediný jsi Pán. Ty jediný jsi svrchovaný, Ježíši Kriste.*

A poněvadž božské vlastnosti patří všem božským osobám, proto ihned připojujeme: *se svatým Duchem ve slávě Otce. Amen.*

3. Jak se máme modliti tento chvalozpěv, to krásně vyjadřuje Diviš Kartusián: „Tento andělský chvalozpěv máme zpívati nebo čisti s velkou radostí sídce a přesladkou zbožností, což se nemůže státi, leč je-li rozum v rozjímání o Bohu stále a opravdově upevněn. Neboť čím božštější jsou slova, tím větší pozornost a čistší pozdvižení mysli vyžadují; a také čím citovější a hlubší jest smysl božských slov, tím více škodí a překáží i malá roztržitost srdce. Konečně, ačkoli *Boha máme prošiti pozorně,* přece *ještě pozorněji jej máme chváliti, a to tím pozorněji, čím vyšší a vznešenější jest Boha chváliti než prošiti.'* [14]

AchitofeL **A** chušAi

DR. PAVEL ŠKRABAL O. P.

David měl v úmyslu zastavit se na temeni Olivetské hory a tam vzdáti poctu Bohu, rozhodujícímu o jeho budoucnosti. Sotva tam vystoupil, spatřil Chušaje, který mu šel naproti s roztrženým'rouchem a s hlavou posypanou prstí na znamení smutku. V 2 Sam. 15, 32 se nepraví, kde právě dlel Chušai, když vypukla vzpoura. Jistě nebyl přítomen na dvoře Davidově, když tam o ní došla zpráva. Jeho nepřítomnost jako králova přítele a důvěrníka je také vysvětlitelná a omluvitelná. Až do té chvíle byly doby klidné a nikdo se nenadál, že nastanou tak vážné změny. Proto Chušai mohl dlíti ve svém kraji, kde spravoval svůj dům. Poněvadž pak z celého vypravování o vzpouře je patrné, že zpráva o ní roznesla se bleskurychle královstvím, není divné, že Chušai se ji hned dověděl a v rychlosti mohl zastihnouti krále

[14] Diviš Kartus: Exposit. Missae, a. 10.

ještě v okolí Jerusalema. Jako důvěrník tušil, v jak těžkém postavení se král nachází, a jako přítel věděl, že mu má býti nablízku.

V první sbírce Šalomounových průpovědí (Přís. 10, 1-22, 16) praví se o příteli: „Přítel miluje v každé době a bratr se narodil pro případ neštěstí."[1] Takovým přítelem, jak jej podává nejstarší sbírka knihy Přísloví, ukázal se i Chušai. Přišel k Davidovi, jen aby s ním byl, aniž věděl, co bude moci pro něho vykonat. Prozatím pokládal za svou povinnost jiti s Davidem kamkoliv. David však, jehož oddanost přítele jistě potěšila, pojal v té chvíli plán, který mohl svěřit jen svému důvěrníkovi. Pravil mu: „Přejdeš-li se mnou, budeš mně na obtíž (nejspíše pro pokročilý věk). Vrátíš-li se však do města a prohlásíš Abšalomovi: „Jsem tvým služebníkem, králi! Jako jsem byl odedávna služebníkem tvého otce, tak budu i nyní služebníkem tvým," zmaříš radu Achitofelovu." Dále mu svěřil, aby se zmíněnými již kněžími posílal mu zprávy o tom, co se bude v Jerusalemě díti (15, 33-36). Z tohoto nařízení Davidova je patrné, že mu nešlo o to, střetnout se s vojskem synovým. Tomu chtěl zabrániti stůj co stůj. Než právě proto bylo nutné zeslabiti ne-li úplně znemožniti vliv rady Achitofelovy na Abšaloma. Jakýsi boj zdál se býti ovšem nevyhnutelný. Prozatím však měl to býti boj mezi dvěma rádci. David býval výtečný bojovník, který si mnohdy dovedl lehce pomoci ze zlého postavení. Neobával se užiti při tom někdy i lsti. Téhož prostředku chtěl teď užiti proti Achitofelovi za pomoci Chušaje. Již v pravidelné válce je dovoleno užiti proti nepříteli lsti a proto tím méně možno vykládati Davidovi ve zlé, že jí užil v tomto případě, kdy se jednalo o odstranění vzpoury. Chušai pak provedl velmi dobře plán Davidův.

Potom se Chušai odebral do města a vešel tam v téže době, kdy tam vtáhl Abšalom se svým lidem

[1] Bratr zde znamená totéž, jako přítel. Sem se hodí i přísloví v 18, 24: „Muž jen pro společnost, může otřásti, ale je zase přítel, který lne více než bratr."

a s Achitofelem (15, 37; 16, 15). V následujících verších je pak živě vylíčeno setkání Chušaje s Abšalomem. Chušai volal nadšeně vstříc Abšalomovi: „Ať žije král, ať žije král!" chtěje tím vzbuditi dojem naprosté oddanosti. Nedal se zmásti ani Abšalomovou výtkou: „Takovou máš lásku k svému příteli? Proč jsi nešel za svým přítelem?" Chušai odpověděl tak, že u něho rozptýlil všechny pochybnosti a získal si ho. Pravil: „Nikoliv! Ale při tom budu a s tím budu dlíti, koho si vyvolil Hospodin a tento lid a celý Izrael. A za druhé: Komu budu sloužiti, ne-li jeho synu? Jako jsem sloužil tvému otci, tak budu i před tebou!" Pro toto prohlášení dostal se Chušai do Abšalomova blízkého okolí. Svými slovy jako by ještě zostřil náladu proti Davidovi. Ve skutečnosti však hrot již nalomil.

Z dalšího postupu je vidět, že Abšalom sám neměl celý plán dobře promyšlený a že byl odkázán jen na své rádce. Při tom si však zachoval moc dáti rozhodující slovo.

Při první poradě, k níž Abšalom sám vybídl, dal Achitofel návrh, který byl všeobecně přijat. David zanechal v paláci deset svých vedlejších manželek, aby jej opatrovaly. Podle rady Achitofelovy měl se stát Abšalom veřejně jejich pánem. Tento čin měl dvojí účel, který Achitofel dobře viděl: Abšalom měl jím ukázat, že se stal nástupcem Davidovým, a tedy David již před lidem králem není. U váhajících ještě Ezraelitů měly tím býti rozptýleny pochybnosti a nejistota, ke komu se mají přidati. A za druhé tímto symbolickým úkonem měl Davida veřejně pohanět. Achitofel počítal s tím, že Abšalom si Davida tak znepřátelí, že mír mezi nimi nebude již možný. Tím chtěl zatarasiti cestu k možnému smíření.

V textu se nic nepraví, jak se k tomuto návrhu zachoval Chušai. Kdyby již teď protestoval, uvalil by na sebe podezření, že je Davidovi přátelsky nakloněn, a takto by zmařil své poslání. Achitofelova rada byla jistě zkušebním kamenem pro blízké okolí Abšalomovo, zdali vzpouru bere opravdově. Chušai pak

svým mlčením získal důležitou polohu k dalšímu jednání. Jemu šlo nejprve o záchranu královu. Proto se také ozval se svou radou až tehdy, kdy Davidova zkáza zdála se býti neodvratná.

Achitofel totiž dobře vystihl, že třeba proti Davidovi hned zakročit, nemá-li vše ztroskotat. Proto dal Absalomovi další návrh, aby mu dovolil ještě téže noci pronásledovat Davida s 12.000 muži. Důvod, který podal, byl úplně pravdivý: král je zemdlený i se svým průvodem a proto nebude nesnadné poraziti jej a zbaviti se ho. I tato rada se líbila Absalomovi a starším Izraele. Než tu se událo, co málokdo očekával. Každý opatrný vzbouřenec by jednal podle rady Achitofelovy. Než Absalom se začal rozmýšlet. Chtěl tím jen ukázat, že rozhodující slovo má on a že tedy není ve vleku Achitofelově? Proč by mu mělo býti vnucováno takové smýšlení? K tomu není důvodu. Spíše třeba říci, že Absalom si nebyl dosti vědom vážnosti chvíle pro něho a toho, že nebylo možné jednat jinak, než jak radil Achitofel. Konečně se jednalo o pouhé radění a proto mohlo býti podáno více návrhů. Absalom tedy nechal zavolat také Chušaje, a když tento přišel, tázal se ho: „To a to mluvil Achitofel. Máme uskutečnit jeho návrh nebo ne? Co myslíš ty?" Chušai viděl, že přišla jeho chvíle, kdy může ještě Davida zachrániti, jinak je vše ztraceno. Nebylo také snadné proti radě Achitofelově, napolo již schválené, podati takový návrh, který by se více zamlouval, aby bylo aspoň oddáleno uskutečnění návrhu Achitofelova. Neboť v průtahu byla spása Davidova. Chušai proto vylíčil Davida jako zběhlého válečníka, který znal velmi dobře kraj, a proto by mohl znenadání napadnout vojsko Absalomovo a je rozptýlit. A tento první nezdar by měl za následek poklesnutí Absalomovy autority u lidu. Proto navrhoval, aby se počkalo, až se shromáždí vojsko z celého Izraele, a pak teprve udeřit na Davida. Takovému množství David již nebude moci čeliti. Ze znění návrhu Chušaje, jak je zachováno v 2 Sam. 17, 7-13, dá se soudit, že Chušai byl i dobrý řečník, který do-

vedl svůj návrh velmi líbivé a přesvedčive podat. Po jeho řeči hned prohlásil Abšalom a všichni muži izraelští: „Lepší je rada Chušaje Arkity, než rada Achitofelova." Tím vynesl Abšalom sám nad sebou rozsudek.

Achitofel pak vida, že na jeho radu již není brán náležitý ohled, opustil Jerusalem a na svém oslu se odebral do svého města Gilo. Ve své prozíravosti viděl, že Abšalomova věc je již předem ztracena. Proto „učinil pořízení o svém domě a oběsil se. Takto zemřel a byl pochován v hrobě svého otce". (17, 23.) Po něm se stal rádcem Davidovým Jojada. (1. Chron. 27, 34.)

Chušai již potom nevystupuje. Ani potom, kdy Abšalomovo vojsko bylo poraženo, on sám pak zahynul a David se slavně navrátil do Jerusalema, není o něm zmínky.

Závěr.

V ostatních historických knihách Bible nenachází se podobný příběh, jako tento o dvou královských rádcích. Nám neznámý spisovatel knih Samuelových, píšící aspoň sto let později, než se událost stala (kol r. 980 př. Kr.), zaznamenal ji nejspíše podle pramenů, jichž užíval (na příklad spisů proroka Nathana a Gada, o jejichž spisech se mluví v 1 Chron. 29, 29). Není důvodu, proč bychom se museli domnívati, že ke svému líčení události něco podstatného přidal. Od něho je nejspíše jen theologické hledisko, podle něhož událost posuzuje a které vyjadřuje v 17, 14b slovy: „Hospodin totiž rozhodl zmařiti radu Achitofelovu, aby uvedl Hospodin na Abšaloma pohromu." Kdo píše pouze historii, nezabývá se podobnými theologickými úvahami. Bibličtí spisovatelé je zase neopomíjejí, aby podali také poučení o Bohu, který se nedívá bez zájmu na dění mezi svými oddanými na zemi a může do něho vždy zasáhnouti různým způsobem, jako na příklad zmařením něčí rady.

Lidé se stále radívají. Mají na to právo a také toho velmi potřebují. V knize Přís. 28, 26 se praví: „Kdo

spoléhá na svůj rozum, je blázen, kdo však jde v moudrosti, ten unikne," totiž různým nebezpečím a neshodám v životě. K této moudrosti pak náleží i to, aby si někdo nechal poradit, jak se praví v téže knize 12, 15: „Bláznu se zdá, že jde přímo, kdo však poslouchá radu, je moudrý." Bez rady se tedy nikdo neobejde, jako se neobešel ani král David. Také Abšalom pochopil, že k provedení svých plánů sám nestačí, ale že potřebuje rádců. Než na něm je zároveň vidět, jak se to může státi osudným, oddá-li se někdo úplně radě druhých. Rada je totiž jen pro to, aby podpořila vlastní úsudek radícího se a po případě ho přiměla k rozhodnému činu.

Jinak se to zase jeví na Achitofelovi. Slynul pověstí výtečného a obávaného rádce. Jeho jméno sice znamená „bratr můj je blázen", zdá se však, že je to přezdívka, které se mu dostalo až po jeho nezdaru. Dovedl tedy výtečně radit Davidovi a pak Absalomovi, nakonec však nedovedl poradit sám sobě a skončil sebevraždou.

U Chušaje je zase vidět, jak možno radou prospěti druhému a také všeobecnému dobru, pokud je někdo pověřen starostí o ně.

vzniK téetího **RÁČU SV**. óominiKA

P. REGINALD DACIK O. P.

Není pochyby, že porozumět duchu nějaké družiny předpokládá pochopení jejího vzniku a historického vývoje. Nezná Církve a nezná jejího ducha, nezná ducha toho neb onoho řádu, kdo nezná jejich dějin. Ať jde o jakoukoliv společnost, božskou nebo lidskou, má tato společnost původ, měla důvody ke svému vzniku, má svůj historický vývoj, který budto znamená její přetvoření nebo věrné držení prvotních tradic, a to všechno není věc vedlejší, jde-li o pochopení ducha příslušné družiny. Proto chceme-li pochopiti dominikánský III. řád laický, chceme-li rozumět jeho duchu a jeho vztahům k prvnímu řádu kněžskému, neobejdeme se bez pohledu k jeho za-

čátkům, i když tento pohled předpokládá obtížné zkoumání historické, tak jako se neobejdeme bez pohledu alespoň zcela letmého na jeho dějinný vývoj, po případě na jeho nejvýznačnější representanty během jeho staletého života a působení.

Vyznávám zcela nepokrytě, že zkoumat otázku vzniku dominikánského III. řádu je věc velmi nesnadná pro nedostatek náležitých historických dokladů, na něž bychom se mohli zcela spolehnout. Všechny písemné památky jsou z doby značně pozdější a nejstarší zprávy, jako na příklad skutečnost existence některých terciářů v prvních letech řádu nanejvýš konstatuje, že tu je nějaká družina přátel řádu, s řádem nějak spojených, ale není z této doby zpráv ani o způsobu jejího vzniku, ani o tom, jaký je, přesně vzato, tento vztah družiny laiků k prvnímu řádu. Právě tento nedostatek dokumentů je příčinou dvou teorií, které se snaží vyložit začátky dominikánských terciářů. Jedna vidí původ dominikánského III. řádu v tehdejším hnutí laického pietismu, druhá vychází z Kristova vojska, které vzniklo v době svatého Dominika na obranu křesťanské víry proti útokům bludařů v kraji toulouském. Všimněme si krátce obou teorií a jejich objektivní hodnoty, jakou mají nebo nemají ve výkladu vzniku dominikánského III. řádu.

i. Dvanácté a počátek třináctého století žije pod vlivem laického hnutí a žhavých tužeb po křesťanské dokonalosti. Stále jasněji se ozývají hlasy po životě podle evangelia, laický pietismus, spojený s horlivým apoštolátem a kázáním pokání získává masy křesťanů.

Příčiny tohoto hnutí hledají historikové především v zesvětačení kléru, který v mnoha případech přestal býti solí země a světlem světa, přestal vodit k čistým pramenům živé vody evangelia a svým příkladem nejednou učil opaku toho, co hlásal slovem. „Prostí věřící," praví Mortier,[1] „.pohoršeni, hledali

[1] Mortier: Histoire des Maítres Généraux de 1'Ordre des Fŕeres Precheurs, Tome II. Paris, 1905, p. 221.

nadarmo ve služebnících evangelia muže evangelické. Oficiální, veřejný kult zachovával tutéž slavnostnost, zpívalo se stále pod klenbami katedrál apoštolské Credo, ale pod tímto aparátem, který byl jen klamem oka, křesťanský život chřadl a hrozil zhroutit se."

Za těchto poměrů vzniká celá řada laických sdružení, která se stavějí proti úpadku evangelického ducha. Ve Francii je to předně Petr Valdus, bohatý obchodník lyonský, jenž prodává svůj majetek, rozdává chudým a usiluje následovat chudého Krista. Netrvá dlouho a má kolem sebe řadu následovníků, kteří činí jako on. *Chudí lyonští* kážou pokání a návrat k původnímu duchu křesťanskému, a když se staví proti jejich jednání církevní vrchnost, odvolávají se do Říma. Alexandr III. je k nim nejdříve shovívavý, schvaluje jejich touhu po pokání a lásku k chudobě, dovoluje jim dokonce i kázat, když budou požádáni od kněží. Než laický prvek v hnutí tohoto rázu je příliš nespolehlivý. Od pouhého napomínání k pokání přecházejí pomalu na pole dogmatické a zanedlouho se stávají bludaři, které musí sněm ve Veroně r. 1184 exkomunikovat.

V severní Itálii se setkáváme s podobným laickým hnutím, známým pod jménem *Humiliati.* Jejich cíle byly stejné, podobné byly i metody. Církev římská si jich velmi bedlivě všímala. Věděla dobře, že se tu spojují prvky dobré s prvky nebezpečnými a proto se snažila vytvořiti z nich kněžský řád, jehož členové by měli dokonalejší vzdělání a byli by schopni kázat všestranně a ne jen pouze ve smyslu pokání, jež hlásali tito náboženští horlivci. Humiliati však brzy byli tam, kde valdenští, spojili se dokonce s nimi a museli býti roku 1184 odsouzeni. Později se však od nich odloučili a přidali se pod jménem *lombardských chudých* k jedné skupině, nezávislé na valdenských.[2]

Proti valdenským vzniká v severní Itálii nové bratrstvo *katolických chudých,* kteří chtěj í metodami

2 H. Ch. Scheeben: Der Heilige Dominikus, Freiburg, 1927, S. 126.

podobnými valdenským bojovat proti nim. Jejich zakladatelem je Durandus de Huesca, jenž přišel roku 1208 k papeži Innocenci III. s prosbou, aby schválil jeho úmysl. Po zkušenostech posledních dob je papež opatrnější. Dává nejdříve zkoumat víru členů tohoto bratrstva, a teprve když se přesvědčil o jejich pravověrnosti, dává jim svolení kázat, takže katoličtí chudí odcházejí z Říma jako náboženský řád, který se dal do služeb Církve. Není přesně známo, jaký byl řeholní život tohoto řádu, v němž byl také jistý počet kněží. Jejich hlavní program byl, obracet bludaře, hlavně valdenské, a to použitím jejich metod. Jejich život byl přísně evangelický, pěstovali evangelickou chudobu a živili se ruční prací, a hlásali všude pokání a návrat k evangeliu. Poněvadž na všech stranách se proti nim stavěli biskupové, kteří v nich viděli rušitele svých práv hlásat slovo Boží, neudržel se tento řád, přes všechny snahy papeže Innocence III., jejich ochránce.[3]

V této době vzniká v Assisi velké laické hnutí podobného rázu za vedení svatého Františka, které bude míti v Církvi nesmrtelný význam. Co se nepodařilo lyonským chudým, humiliátům a katolickým chudým, podařilo se Františkovi. I on vychází z touhy po životě podle evangelia, i jeho první slovo, které volá do celého světa, je slovo pokání, ale tam, kde se rozcházejí jiné družiny kajícníků a hledačů života evangelického s apoštolskou a katolickou Církví, tam se k ní František ještě pevněji vine. První jeho cesta je k biskupovi assiskému, když se rozrůstá jeho dílo, utíká se k papeži a pracuje stále za pomoci kardinála

3 Scheeben, tamt. 128-132. Není pochyby, že v těchto snahách laického živlu bylo veliké nebezpečí pro Církev. Zdůrazňování vnitřního prvku na úkor vnějšího, které mělo za následek pohrdání církevní autoritou, vedlo k eklesiologickým bludům, které vyvrcholily v protestantismu. Protestant Benzinger zcela právem hledá v tomto hnutí začátky *duchovní církve,* s níž se setkáváme u některých pozdějších reformátorů, zdůrazňujících jednostranně evangelium (Clareno, Dolcinos, Olivi). Benzinger, Ecclesia spiritualis, Stuttgart 1934.

Hugolina, věrného římské Církvi, jenž usměrňuje stále výstřelky jednotlivců, vycházející z nesprávně chápané horlivosti.

Františkánské hnutí bylo původně hnutí zcela laické. *Legenda tří druhů* o tom na více místech vypravuje. Když chodili Františkovi žáci, vesměs laici, po kraji a kázali a byli tázáni, kdo jsou, odpovídali: „Jsme kajícníci z Assisi." To bylo tehdy, praví Legenda, když řehole bratří ještě nebyla řád. V takovém stavu představil František svou družinu také Innocenci III. roku 1210 a žádal o schválení života podle Řehole, kterou pro ni napsal, žádá hlavně za dovolení kázat, třebaže jeho kazatelé byli laici, nezkušeni, nepřipraveni náležitým studiem ke kázání. Legenda tří druhů praví, že kdokoliv z nich měl ducha Božího a výmluvnost, ať byl klerikem nebo laikem, dával mu František dovolení kázat. A papež v údivu nad horlivostí světcovou a jeho druhů dává jim aprobaci se slovy: „Bratří, jděte v Pánu a kažte všem pokání!"

Františkova řehole, kterou v této době předkládal svým následovníkům, byla dělána pro laiky. Všem dávala normu života, jak praví Celano. Proto mnoho věřících obojího pohlaví, i těch, kdo byli ženati, získal František pro svou myšlenku, a mnoho se jich oddávalo způsobu života pokání, který jim předkládal, píše svatý Bonaventura v životopise světcově. Z toho je patrno, že na počátku a vlastně až do roku 1220 je dílo Františkovo jedině dílem všeobecného pokání, je to laické hnutí, jehož cílem bylo vnésti, a to za pomoci kázání laiků, znovu do celé Církve a lidových mas ducha evangelické prostoty.[4] Proto původní Řehole Františkova se nejen dala aplikovat osobám žijícím ve světě, nýbrž předpokládala, že ti, kdo ji přijmou, ve většině případů zůstanou v dřívějším sociálním postavení.® Odtud její nesmírné

[4] Můller: Die Anfánge des Minoritenordens u. die Bussbruderschaften. Freiburg, 1885.

5 Mandonet: Les Origines de 1'Ordo de Poenitentia, Fribourg, 1898, p. 23.

rozšíření. Neboť mohl-lí každý konat pokání při své práci, ve své rodině beze změny vnějších podmínek životních, stačilo-li přijmouti jen jistá duchovní cvičení, určité skutky kající a stejný prostý šat, mohl zachovávat tuto řeholi každý, kdo toužil po uskutečnění hlubšího života křesťanského a naplnění evangelického ducha i v jeho nejtěžších požadavcích.

Církev bděla nad dílem Františkovým, od něhož si mnoho slibovala. Cítila však zároveň, že převládající laický prvek může znamenat jeho zkázu, jak tomu bylo v případech předešlých družin.[6] Proto se snažila od počátku vytvořit z tohoto laického hnutí kněžský řád, kterým by byla zachována i myšlenka Františkova, i zaručeno její trvání. Rok 1219 je tu rozhodný. František odchází na pout do Svaté země, a než se vrátí, nepoznává takřka svého řádu. Kardinál Hugolin, nejvěrnější přítel Františkův, dává v této době organisaci Františkovu řádu, které tu prakticky nebylo, protože všechno záviselo na samém zakladateli, a rozděluje v řádě živel laický od kněžského. Vybírá z nich kněze a ty, kdo byli schopni klášterního života a takového vzdělání, že bylo lze doufati v jejich posvěcení, umísťuje je v uzavřeném klášteře, dává jim představené v dohodě s papežem. Ostatní ponechává ve světě, v životě rodinném, aby žili dále životem pokání a evangelické chudoby a prostoty. Tak se velké bratrstvo Františkových kajícníků rozděluje na dvě části, z níž jedna se stává skutečným řeholním řádem, druhá zůstává ve světě jako III. řád, který bude pak v následujících letech více nebo méně spojen s řádem prvním, žijícím v klášteře. Podobně organisuje kardinál Hugolin i ženskou větev Františkových kajícníků, z nichž jednu část, která touží po klášterním životě, umísťuje pod vedením svaté Kláry jako abatyše v klášteře

6 Benzinger, 1. c. řadí i františkánské hnutí mezi hnutí pro duchovní církev. Připouštíme, že se vyskytli jednotlivci, kteří šli tímto směrem; ale říci to' o hnutí jako takovém nelze. A o jeho zakladateli, jenž se nazývá zcela právem *Homo catholicus*, už zvláště ne.

sv. Damiána, ostatní ponechává dále ve světě jako zbožné bratrstvo neboli III. řád. A když se vrací svatý František r. 1220 ze Svaté země, vidí svou myšlenku laického hnutí ztracenu, ale jeho láska k Církvi mu dává sílu, aby snesl, i když ne bez bolesti, tento zásah do svých plánů.[7]

V této době a za takové náboženské situace přichází na jeviště náboženských dějin evropských sv. Dominik. Konstatování náboženských poměrů v jižní Francii a severní Itálii mu vnuká myšlenku založiti nový řád, který by pracoval doktrinálním kázáním mezi bludaři. Dominik byl muž vzdělaný, byl kanovníkem v Osmě, měl vytříbený smysl pro církevní smýšlení a vlastní zkušenosti mu odhalily současný stav náboženského života, který mu nebyl dosti znám v tichu klášterního života kanovníků španělských. Správně poznamenává Mortier,[8] že založení Kazatelů je vlastně reakce proti laickému pietismu, který začínal sice vždy s nejkrásnějšími plány, nakonec však ve většině případů ztroskotal. Kdežto všechny ostatní současné snahy o reformu Církve vycházejí z živlů laických a mají se provádět především laickým kázáním a voláním k pokání a povzbuzováním k následování Ježíše v jeho chudobě,[9] snaží se Dominik uskutečnit řád, který by nezůstával jen na povzbuzování k pokání, nýbrž podával by celé evangelium, celou katolickou nauku a nejen subjektivně pojaté některé její části. K tomu bylo třeba Kazatelů vzdělaných v katolické theologii, kteří by nahradili nedokonalé formy kázání laiků. A prvek laický, který v této době byl veden sklony k hlubšímu duchovnímu životu, mohl býti tímto způsobem rov-

7 Srov. Müller, Anfänge ... s. 58.

8 1. c. p. 229.

9 Kdykoliv Církev ve středověku dovolovala laikům kázat, obsahovalo toto dovolení vždy klausuli: vyjma o článcích víry a svátostech Církve. V této formuli, jak ukazuje Denifle (Archiv, für Literatur u. Kirchengeschichte, I. 419), bylo laikům zakázáno kázat věroučně a dovolovalo se jim dávat v kázáních jen zbožná mravoučná napomenutí, povzbuzovat k pokání a konání ctností.

něž zachráněn před nebezpečím poblouzení, když bylo možno dáti mu vůdce vzdělané teoreticky a uskutečňující prakticky křesťanskou a řeholní dokonalost.

Taková byla ve svých hlavních rysech myšlenka sv. Dominika. Proto jeho řád nevyrůstá z laického hnutí, nevzniká první řád z třetího, jak je tomu v případu sv. Františka. Dominikovi jde o nové pojetí klášterního života, který se měl od této chvíle obracet i k apoštolské činnosti s uskutečněním všech tří rad evangelických, když nestačily dosavadní mnišské a kanovnické řády, které se bud soustředily na život čistě klášterní nebo neuskutečňovaly sdostatek evangelickou chudobu, kterou by získaly jak laické hnutí pietistické na straně katolické, tak evangelisující bludaře.

Ohledně III. řádu dominikánského nemáme ani jediného dokumentu, abychom mohli tvrdit, že svatý Dominik měl úmysl jej založit, že III. řád vyšel z jeho hlavy jako projekt, který v něm dlouho zrál, než dospěl svého vývoje.[10] A důvod je vlastně velmi jednoduchý: III. řád ve své všeobecné formě tu už byl, když organisoval Dominik svůj řád, laická sdružení pod názvem *řád kajícníků* tu byla, jejich původcem je sv. František. A když se oddělil tento laický živel od kněžského řádu františkánského přičiněním kardinála Hugolina, žil namnoze zcela samostatně a jen v některých obdobích se dával vésti Menšími bratry.[11] Že se nyní jednotliví laici a třebas i jednotlivé skupiny kajícníků přidružovaly k dominikánům na těch místech, kde vznikl dominikánský klášter, je zcela samozřejmé. Myšlenka laického ře-

[10] Mortier, 1. c. p. 230.

Mandonet, Les Règles et le gouvernement de 1'Ordo de Poenitentia, I. p. 126, ukazuje, jak se střídala období, kdy byl Řád kajícníků, založený svatým Františkem, připoután k řádu Menších bratří, s obdobími, kdy byl od něho zcela odloučen. Záleželo vždy na tom, jakého směru byl nejvyšší představený Menších bratří. Přál-li laickému prvku, přidávali se k němu; přál-li prvku kněžskému, utvořili ihned zcela samostatnou, zcela nezávislou skupinu.

holnictví tu již byla, a proto nebylo potřeba nic, než dáti těmto skupinám, toužícím po dominikánském duchu, účast na životě řádovém, pokud to bylo možno. „Řád kajícníků," praví v tomto smyslu Mortier,[12] „je rod; řád kajícníků pod tím nebo oním titulem, toho neb onoho svatého, jsou druhy. Všechny jsou ratolestmi prvotního kmene, všechny vyšly jako ze svého kořene z kázání sv. Františka na počátku před definitivním založením jeho řádu."

Tak pozvolna rostl počet těch, kteří žili ve světě a přece duchovně spojeni s řádem, z jehož ducha čerpali, jím rostli a sílili, jím se učili milovat Církev a obětovat se za ni. Ještě blah. Humbert de Romanis, pátý velmistr řádu, nerozlišuje ve svém kázání mezi kajícníky sv. Dominika a jinými, a mluví všeobecně, ke všem, kdo se nazývají *Fratres de Poenitentia.*[13] Všichni žili zatím podle původní Řehole, kterou pro ně napsal sv. František, i když tvořili skupiny nijak nezávislé na Menších bratřích. Stále větší počet kajícníků, družících se kolem dominikánského řádu, přiměl sedmého velmistra Munio de Zamora, rodem Španěla, že, sotvaže se ujal svého úřadu, dává kajícím bratřím a sestrám řádu sv. Dominika vlastní Řeholi, vypracovanou v duchu řádu, v jehož vedení se svěřili. Tím vzniká III. řád dominikánský, definitivně oddělený od ostatních řádů kajícníků té doby. Jméno III. řád přichází později, ale věc tu je. A družina přátel dominikánského řádu, organisovaná pod tímto titulem, má si získat také ducha řádu, jak zdůrazňuje Otec Munio, ducha apoštolského, ducha šíření víry, ducha horlivosti o spásu duší, což je charakteristika řádu sv. Dominika. Proto všechna cvičení duchovního života, všechen duch kajícnosti musí směřovat k tomuto apoštolátu. Nejde jen o získání osobní svatosti, o zajištění vlastní spásy pomocí modlitby a umrtvování; dominikánská družina kajících bratří a sester je především organisovaným

12 l. c. p. 231.
13 Je zachována jeho řeč Ad Fratres de Poenitentia. Sermones B. H. p. 38. Venetiis 1603.

apoštolátem ve světě, v kruhu rodinném, v sociálním postavení, jaké komu Bůh určil.

Tato původní řehole velmistra Munio je velmi přísná a ukazuje na velkodušnost těch. kdo se jí zavazovali. Členové měli podle možnosti sledovat církevní hodinky, které zpívali řeholníci v chóru, nebo se modlili místo nich jistý počet Otčenášů. Drželi všechny církevní posty a mimo to se jim zakazovalo jisti maso mimo neděli, úterý a čtvrtek. Měli se vyhýbat všem světským věcem: divadlům, tanci a hostinám. Svěřeni byli jednomu knězi kláštera, který byl jejich duchovním vůdcem a který je měl vyučovat duchu řádu, duchu apoštolátu ve smyslu myšlenky svatého Dominika.[14]

čím se pROhLouBí vnitRní život v Ročině?

DR. OLDŘICH KARLÍK

Ať máme na mysli manželství v jeho širším smyslu jako společenství muže a ženy a pospolitost všeho jejich života, ať přihlížíme k účelu manželství v jeho užším smyslu a pozorujeme poměr rodičů k dětem a dětí k rodičům, vynoří se před našimi zraky řada okolností, jež jsou s to, aby upevnily a prohloubily vnitřní vztah mezi manžely, mezi rodiči a dětmi a vnesly do rodinného života světlo a teplo vzájemné lásky a důvěry. Alespoň některé z nich si dnes připomeneme.

Velkolepé tvůrčí dílo dokončil Bůh ustanovením manželství. Přivedl k Adamovi ženu, aby byla jeho společnicí, přítelkyní a pomocnicí jemu podobnou. Sám požehnal tomuto prvnímu manželskému spojení, jehož byl svědkem, a jeho vnuknutím pronesl Adam první popěvek na manželskou lásku: „To jest konečně kost z mých kostí a maso z mého masa ...

[14] Tento výklad vzniku III. řádu zastává také nejnověji A. Walz ve svém díle Compendium Historiae Ord. Praed., Romae 1930, p. 538, nezavrhuje však teorii o Voji Ježíše Krista.

Proto opustí člověk otce svého i matku a přilne k manželce své, že budou dva tělem jedním." (Gen. 2, 23-24.) Bůh, tvůrce lidské přirozenosti, je bezprostředním původcem manželství, jehož počátky sahají až ke kolébce pokolení lidského. Jedině ten, kdo je život sám, mohl ustanoviti manželství, zdi oj a základ veškerého života rodinného a tedy i života společnosti lidské, jedině on mohl manžely spoutati poutem vzájemných povinností, jedině jeho mocí a pomocí mohla se skutkem státi slova, řečená později Noemovi: „Rosťte a množte se!" (Gen. 8, 17.)

Jako všechna díla Boží, utrpělo i manželství těžkou ránu dědičným hříchem, a dvě nejkrásnější jeho ozdoby: jednota a nerozlučitelnost, ohrozil žár lidských vášní. Rozluka manželská a mnohoženství zhyzdily jako dvě rány prvotní čistotu manželství.

Syn Boží, který vykoupil a obrodil veškeré lidstvo, vrátil manželství neporušenost původního zřízení a povýšil je do řádu nadpřirozeného, božského. Manželství stalo se svátostí, to jest podstatnou částí náboženství. Spojení muže a ženy v jednotu manželskou není nic světského, je posvěceno, není přechodné, ale trvalé. Křehká a nestálá lidská láska je posílena láskou věčnou.

Svátost stavu manželského je k tomu určena, aby v srdcích manželů stále rozlévala milost Boží, která pomáhá manželům plniti určený úkol a posvěcovati sebe navzájem. Vychází-li manželka se vší upřímností vstříc svému manželi, stává se proň nástrojem milosti, a muž, konaje velkodušně povinnost vůči své ženě, získává jí nutnou nadpřirozenou pomoc pro její povolání.

První podmínkou šťastného manželství je probuditi v lidu *vědomí o posvátnosti manželství.*

Manželství není spolek, akciová společnost, není to obyčejná smlouva, je to posvátné spojení, jehož vlastnosti a podmínky stanovil všemohoucí Tvůrce a jež podporuje a chrání zvláštní svou pomocí. Manželství je živý organismus. Organismus podléhá základním zákonům, na nichž se nedá ničeho měniti.

živé organismy možno podporovati a posilovati v jejich vývoji a růstu, usnadňovat jejich činnost, než pod jednou podmínkou, že totiž nehýbáme základy, na nichž jejich život spočívá.

Je proto nanejvýš nutné, aby si manželé řádně a poctivě uvědomili, co vlastně manželství je v řádu přirozeném i nadpřirozeném, mezi dvěma tvory, kteří jsou zároveň dítkami Božími, povýšenými a určenými k nadpřirozenému životu a věčnému patření na Boha, aby si upřímně a jasně přiznali, jaký úkol a jaké povinnosti vzali na sebe, a uvážili hlubokou pravdu, že každá povinnost, je-li řádně plněna, stává se pro člověka velkým požehnáním, zdrojem vnitřní spokojenosti a pravého štěstí. Je nezbytně potřebí, aby nesmlouvavě odmítli, co podrývá a ničí štěstí jejich manželské a znemožňuje působení svátostné milosti a pomoci Boží, zaručené jim pro celý život svátostí manželství. Bůh šetří svobody lidské způsobem, který nás právem může naplňovati obavou z velké naší odpovědnosti. Jest ochoten pomoci, ale nevnucuje své milosti, když člověk životem překáží jejímu působení.

Jen tehdy, budou-li manželé svůj úkol jasně chápati, jen tehdy budou hledati pomoc a správnou cestu. Nevděčným by bylo nabízet pomoc tomu, kdo o ni nestojí, a ukazovati cestu tomu, kdo nechce po ní jiti.

Krásný vzor dává apoštol národů křesťanským manželům ve spojení Krista s Církví. Kristus Pán uzavřel na kříži tajemné, mystické manželství se svou Církví, za ni obětoval svůj život, zůstává jí věren za všech dob ve dnech slávy i utrpení a denně se za ni obětuje, jeho síla stále v ní proudí, dal jí své jméno, své zásluhy, své svátosti, sebe samého. A Církev splácí láskou jeho lásku, ctí a opěvuje jej, rozmnožuje jeho slávu, šíří známost jeho jména v celém světě a přivádí k němu prací, bolestmi a krví nové dítky, celá pokolení.

To je božský vzor manželství. Než nemluví se v tomto vzoru příliš o oběti, obětavosti, zapírání?

Velmi nebezpečným nepřítelem manželství je so-

bectví, jímž se nejmakavěji a nejosudněji projevuje neblahé oživnutí pohanského ducha, zachvacujícího dnes celý křesťanský svět. Ochranou, lékem, který hubí sobectví ze vzájemného poměru mezi manžely, a z výchovy dítek, činí rodiny šťastné, silné, vnitřně hluboce spojené, rodiny svaté, je trpělivá obětavost.

Obětavost.

Obětavost je oživující mízou, která manželství obrodí a vnitřně prohloubí, je podmínkou a zárukou jeho pravého štěstí.

Neviditelně jako anděl doprovází oběť novomanžely k oltáři v oné šťastné chvíli, plné radosti, vůně květů, světla, nadějí, sladkých slibů, staví se mezi milost Boží a lásku lidskou a navždy se s nimi spojuje. Od první chvíle třeba v manželství přinášet oběti, neboť povinnost a oběť jdou společně ruku v ruce.

Obět, kterou si manželé navzájem přinášejí, má různá jména. Jmenuje se vzájemná podpora, věrnost, láska, výchova dítek, trpělivost.. ., vše to je navzájem nutně spjato. Člověk se snáší s tím, a pomáhá rád tomu, kdo jej miluje, zůstává věren tomu, komu srdcem svým je nakloněn, koho má rád. Není proto vzájemné trvalé podpory a skutečné věrností, trpělivého snášení různých chyb, vad, křehkostí, nedostatků a slabostí bez lásky.

Láska.

Oprávněným důvodem lásky mezi manžely je tělesná krása, zevnější přednosti. Než tato krása je dobro velmi pomíjející a nestálé. Praví se v knize Přísloví: „Klamavá, prchavá krása jest; která se bojí Pána, té ženě přísluší chvála! (Přísl. 31, 30.) Pravá krása se jeví více v duši, v ušlechtilosti povahy, ve správných mravních zásadách. A na této vnitřní kráse musí býti popředně láska manželská zbudována.

Láska spočívá v tom, že se manžel a manželka stále navzájem obohacují, doplňují. Doplňují se tě-

lesným stykem podle slov Písma sv.: „Budou dva tělem jedním" (Gen. 2, 24). Svěřují se sobě navzájem, odevzdávají si právo jeden na druhého, odhalují si s oddanou důvěrou a upřímností a se svobodným přivolením dříve jen tušené tajemství svého bytí s vědomím, že sobě již navždy patří zcela a úplně, se všemi vlastnostmi a slabostmi. Doplňují také svůj duševní a duchovní život. Síla mužova srdce působí, že se rozvíjí duše ženy, a něžnost manželčina proniká svou podmanivou oddaností srdce mužovo.

Láska mezi manžely roste a sílí bohatstvím duše. Z mravní a duševní chudoby manželů vysvětlíme si velmi často, proč jejich láska chabne a mizí, proč to v manželství skřípe nesouladem.

Pozná-li žena, že její manžel, u něhož předpokládala vyšší mravní úroveň, vidí veškerý smysl manželské lásky jen v požitcích tělesných a smyslných, že nemá smyslu pro upřímné, oddané spojení srdcí, vůle a ducha, že vůči ní nešetrně a bezohledně uplatňuje svá manželská práva, cítí se zklamána a znechucena.

Láska manželů znamená vzájemné pochopení. Chce-li muž, aby jej manželka milovala, musí pochopiti nejintimnější touhy její a pomáhati jí, aby svou oddanost vůči němu mohla projevovati, musí přihlížeti k protikladům v její povaze. Žena je náladová, lehce vznětlivá, cítí potřebu, aby se opřela o klidnou a prozíravou sílu mužovu, aby mu mohla otevříti srdce, ulehčiti svým starostem, čeká od muže radu. Pochopiti ženu, neznamená zneužiti její slabosti a ovládati ji jako tyran, ale vzbuditi v ní důvěru, bez níž nemůže se láska rozvinouti, býti k ní upřímný a ponechati jí při tom potřebnou svobodu, na př. nekontrolovati ji, chodí-li do kostela, ke sv. zpovědi atd., neboť určitá neodvislost manželů neruší upřímnou důvěru. Na druhé straně opět žena musí pochopiti muže, šetřiti jeho autority, pečovati o to, aby rodina byla místem, kde muž nalezne odpočinek nejen pro své unavené tělo, ale také duševní občerstvení, míti zájem na jeho práci a starostech, zapomenou-

ti na sebe, potlačit sobecké choutky a nahradit je různými projevy oddanosti.

Dodati ovšem dlužno, že vnitřní zdokonalení a utváření, vzájemné vnitřní obohacování manželů žádá delší přípravu před sňatkem a pak stálé úsilí v manželství. Již ve svém mládí přičiní se jinoch i dívka, aby rozvinuli ušlechtilé vlastnosti svého pohlaví, aby pak povahové vady a chyby nekazily mravní a duchovní vývoj v manželství. Mladý muž osvojí si vlastnosti, o které se mohou jednou opříti jeho žena a dítky: chuť a odvahu k práci, sebevládu, pevnost a autoritu, která podporuje, správné svědomí, které jasně ukazuje a správně vede, odhodlanou vůli nechat všeho, co by rmoutilo budoucí jeho ženu, kdyby se o tom dověděla. A dívka naučí se všechno správně posuzovat, ovládat a řídit své city, rozlišovat mezi pravou láskou, která chce dobro bližního, a mezi sobeckou přetvářkou, naučí se již ve svém mládí chápat význam manželství v plánu Božím, býti opatrná ve styku s druhými, bude se cvičiti již v domě otcovském ve styku se sourozenci a rodiči velkomyslné a oddané lásce.

Aby si mohli manželé i v duchovním životě pomáhati, býti sobě navzájem oporou a povzbuzením při snaze po křesťanské dokonalosti, musí si do manželství donésti znalost a praxi křesťanského života. Je to žalostný nedostatek, zahanbující chudoba i při velkém věně a význačném životním postavení, neznají-li novomanželé hřejivé teplo vnitřního křesťanského života, je-li jim život podle víry cizí, neznámá věc. Jak se mají pak navzájem povzbuzovati ve svých povinnostech k Bohu, k sobě samým, k bližnímu, ve snaze státi se vždy lepším člověkem a uvědomělejším křesťanem?

Byl by to klamný přelud, kdyby někdo věřil, že může trvale někoho milovati a nestarati se, co soudí milovaná osoba ve věcech víry. Manželé mají býti jedno. Býti zajedno neznamená libovati si společně v nestálé přítomnosti, to znamená orientovat společně přítomnost podle ideálu, který hledáme; je tedy

trvalý soulad srdcí a myslí možný, je-li soulad v ideích, v mravních a náboženských otázkách, které dávají životu směr a staví před oči určitý cíl životní.

Neujasněnost nebo rozpor mezi manžely v náboženském přesvědčení projeví se přímo tragicky při výchově dítek. Výchovu dítek nemohou rodičové ponechati nahodilým okolnostem, ale musí ji říditi pevnými zásadami, podle nichž musí sami jednati, jinak dávají špatný příklad slabosti a neupřímnosti, nemohou své děti vésti řádně k Bohu.

Vzájemná úcta.

Láska není vášeň. Vášeň je slepý pud, který člověka vede, aby ovládl a zmocnil se toho, kdo dovedl vzbuditi jeho zájem a žádost. Láska je dar Boží, je velkomyslná. Není slepá, vidí správně, potlačuje nerozumnou žárlivost, nepodává se žádostivosti, nýbrž podrobuje se mravnímu zákonu a je něžná.

A tu je třeba zdůrazniti, že nezbytnou ctností v manželství je vzájemná úcta. Bez ní není možná láska manželská. Kde není vzájemné úcty, tam se zvrhne poměr manželů v tyranii muže nebo nadvládu ženy. Úcta znamená hold, šetrnost k tomu, co je v milované bytosti božské, tedy nesmrtelné, povznáší muže v očích ženy a naopak ženu v očích mužových. Manželka vidí ve svém manželu hlavu rodiny, jemuž náleží prvenství v řízení, který je její podporou ve starostech hmotných i oporou v těžkostech mravních a podle sv. Pavla (I Kor. 14, 35) i v povinnostech duchovních a křesťanských. Manžel nevidí ve své ženě předmět, jehož smí užívati podle libosti, nástroj, s nímž může dělati, co chce, nýbrž posvěcenou bytost, která dříve patřila Bohu než jemu a na niž má stále Bůh přednostní právo. Z této úvahy rodí se v manželích uctivost, stud, něžnost, shovívavost, ochota, zkrátka posvátná náklonnost, zbudovaná nikoli pouze na zevnějších, pomíjejících vnadách, nýbrž na duševní kráse.

Vzájemná uctivost a šetrnost jsou požehnáním pro rodinu a vnášejí svatý klid a svornost do společ-

ného života. Svornost je drahocenný klenot, na němž musí manželům zvláště záležeti. Nic neruší manželské štěstí jako hádky, rozmíšky. Nejtěžší rány, které na manžely někdy padají, snesou snáze než sváry mezi sebou. Soulad srdcí zmirňuje utrpení a kříže životní. A proto, dojde-li někdy k nedorozumění, nutno ihned neshody odstranit a se smířit podle slov Písma: „Slunce nezapadej nad hněvem vaším" (Ef. 4, 26). A nevykládat cizím lidem o vzájemných neshodách! Cizí lidé obyčejně nelejí studenou vodu do ohně nesvárů, ale olej!

Poněvadž má úcta svůj poslední důvod v tom, co je svaté, tajemné, může býti řeč o spojení v lásce jen tam, kde se lidé potkávají v posvátné sféře, kde Bůh je živitelem a ochráncem jejich lásky a kde je důvěra ve věrnost zaslíbené pomoci Boží. Jinak se těžko člověk odvažuje svěřiti se celou bytostí člověku a odhodlati se k manželství se vší nejistotou jeho budoucnosti.

Také úcta dětí k rodičům je možná jen tam, kde rodiče představují dětem posvátnou hodnotu, jíž třeba dbáti ve svědomí. Rodičové opět budou chápati správně své povinnosti k dítkám, jsou-li si toho vědomi, že při křtu svatém předvádějí své dítky Bohu a přinášejí od křtu posvěcené bytosti, které nejsou jen jejich tělem a krví, nýbrž i dítkami Božími. Kde chybí tento posvátný okruh, tam se stává dítko hračkou, uspokojením ješitnosti nebo obtížným přívěskem, tam se jeví láska k dítku jako opičí láska a výchova se mění v dresuru, nebo se vůbec nedbá výchovy dítka, nakládá se s ním zle anebo se ponechává svému osudu.

Zmínka o poměru rodičů k dětem přivádí nás k tomu, abychom se dotkli zvláště důležitého činitele, který je s to co nejúžeji sjednotiti manžely a zkrášliti jejich život. - Pokračování.

čuch KARmeLu

MARIE ŠTECHOVÁ

Když začal *Giotto* malovat Krista, anděly a svaté, nebylo v jeho pojetí svatosti nic z toho, jak se na to dívala jeho doba. Jeho apoštolově podobali se příliš pastýřům a rybářům a jeho Kristus příliš obyčejnému člověku.

Současníkům nezdála se jeho prostota vůbec uměním: Zpodobuje-li hlavu svatého Jana, miláčka Páně, jak klesá na srdce Kristovo, je tato hlava opravdovější než hlava, namalovaná od slavného současníka, snad dovednějšího v umělecké technice. Podobá se více skutečné hlavě, především tím, že má *výraz,* neboť každá opravdová hlava má výraz. Hlavy apoštolů byly ve skutečnosti jistě velmi výrazné, i když nebyly nikdy uhlazené a elegantní. To Giotto věděl. To chtěl ve svém díle zdůraznit. Jen jednu z hlav kolem Krista vidí Giotto jako hlavu „výrazu uhlazeného" - tak asi, jak vypadaly v jeho době hlavy uhlazeného výrazu - a jak vypadají dodnes. Je to hlava Jidášova.

V Padově, v kapli Arény, kde jsou velká freska Giottova, můžeme vidět tuto tvář duchovního světáka. Je velmi inteligentní. Badavý rozum ji jistě často vzněcuje. Lehký ironický úsměv prozrazuje, že tomuto člověku ani přítomnost Kristova, ani přítomnost apoštolů nečiní žádné rozpaky. Nemá nikdy žádných vnitřních potíží... Je to člověk, který se vždy ve všem vyzná. Ten lehký ironický úsměv prozrazuje skryté pohrdání chytráka. Pohrdá vším! Farizeji, publikány, apoštoly, davem. .. snad i Kristem. Levá jeho ruka svírá měšec téměř nenápadně: tento člověk ví, v čem je moc světa!

I.

Tak, jak hledal Giotto původní tvar ve svém uměleckém díle, tak jej hledají světci v díle Božím. Snaží se dopátrat zárodků, základů duchovního života.

Vycházejí, vždy od základů, od středu. Světec se prozradí vždy tím, jak se vrhá do středu.

A naopak, každé dílo odvozené, každá napodobenina, každý podnik „davový" má nepochybné znamení: v jednom extrému je to extravagance, výlučnost, posedlost „vlastního mínění", to, co příroda dělá na stromech jako bujné výhony, které někdy také strom omlazují - v druhém extrému je to bezvýraznost, to, co je vlastností všech mechanismů a mrtvých konvencionalit.

Protože je konvence tak mocná - a někdy je to i blahodárné, pokud podpírá slabé lidi v dobrých věcech - bývá často i nebezpečná. V duchovním životě ohrožuje velmi často vlastní tvůrčí život duše. Totiž ten život, který je darem Boha, který je něčím jedinečným, posvátným, v němž se má lidské poslání naplnit. Právě jím však naučili se lidé pohrdat.

Rozumím-li dobře ustavičnému sebeobviňování, jímž se svatá Terezie od Ježíše neustává kárati jako veliká hříšnice, prošla i ona tímto pokušením. Nejděsivější pokušení, jakým jen tvůrčí duch může projít! Žila životem řeholnice ze setrvačnosti. Vzpírala se dlouho všem jemným vnuknutím, jimiž ji Bůh volal na její vlastní dráhu. Neodvažovala se na ni! Duše přijímá všechny kompromisy. Duše nedobývá toho, čeho je jí nezbytně třeba k jejímu vlastnímu duchovnímu životu. Proto se svět do ní valí se všech stran: není nikde dosti opevněna, aby mohla odolávat. Nemůže býti nikdy zcela pravdivá k sobě, a proto ani ne k Bohu. A svět, toť panství démonů. Duše se stává něčím „veřejným", jakýkoli odpadek může se jí zmocniti, vláčeti ji blátem, protože není dosti silná, aby byla sama sebou.

II.

Když svatá Terezie od Ježíše objeví, že duše je hřivnou, kterou nám Bůh svěřil k dobývání vlastního života, jenž nemůže býti jiným životem, než nadpřirozeným a nesmrtelným - tak velká je cena lidské duše a tak veliké jsou její dráhy - počíná pro ni rá-

zem nový život. Objevuje v sobě příčiny své dlouholeté malátnosti. Praví o sobě s výčitkou, jaká byla hlavní její chyba: nepracovala na „vnitřní modlitbě". Jakmile to pochopila, rozhoduje se rázem. Vrací se k počátkům, k základům, k původním tvarům duchovního života. A protože ji konvence řeholního života tak dlouho držela v područí malátnosti, vrhá se především proti ní. Tato řeholnice prchá před mrtvým řeholním životem, aby nalezla živý řeholní život. Duše, která nabírala dosud život jen s povrchu, hledá nyní hluboko pod povrchem vlastní, původní tvar života.

Vidíme, že její práce, kterou podniká pro duši, je návratem k prosté chůzi, návratem k původním tvarům duchovního života. Ona sama jmenuje ji „vnitřní modlitbou". Modlitba v pojetí svaté Terezie je život v Bohu. Proto je neoddělitelná od života.

Běžný názor o modlitbě jako o výjimečných chvílích, kdy duše se k Bohu zdvihá - je svatou Terezií zásadně popírán. Pro ni - jako ostatně pro všechny světce - je modlitba stavem *trvalým*. To tedy znamená, že se jí musejí podřazovat všechny funkce vnějšího života - ne násilně, ale vytvářením jednoty mezi člověkem vnějším a vnitřním. Aby zmizely rozdíly „všedního" a „svátečního" člověka: to jest, aby duše stala se paní v domě tohoto pozemského putování.

Nauka svaté Terezie jest ustavičným zdůrazňováním suverenity duše. Ne tělo, ne duše jako složky oddělené: ale i duše, i tělo jako jednota. Kdo toto nepochopí, neporozumí, proč reformovaný Karmel klade takovou váhu na tělesná pokání - na askesi těla - ovšem i ducha. Neúprosně. Neboť tato „doktorka mystická" je jedním z největších realistů duchovního života, jací kdy žili. Kdo poznal dobře mystiku Karmelu, stěží se odváží mluvit o mystice jako o něčem, co není pro tento svět, co je snad jen pro ideology a náboženské snílky. Mystika svaté Terezie od Ježíše a svatého Jana od Kříže jsou tak tvrdé reality, tak neúprosné skutečnosti, že se jim

v tomto směru nevyrovná nejpositivnější naturalism nějakého zuřivého atheisty. Při četbě Výstupu na horu Karmel musíme myslet především na základní tvary života, a jedním z nich je *nahota* všech věcí, a nahota duše především. Jam nunc depone ornátům luum! Nyní odlož svou okrasu, svá krásná roucha, všechno! Všechno, co zakrývá tvůj původní duchovní tvar!

III.

Záměrně a postupně je vytrhováno z duše všechno, co překáží její suverenitě v Bohu. Jinými slovy: aby duše stala se paní, musí projít nejprve nejtvrdší školou služebnosti. Je to tmavá noc smyslů a tmavá noc ducha, jíž prochází. Aby mohla náležitě oceniti svoji svobodu v Bohu, musí býti nejprve neúprosně spoutána.

Nauka o pokání - o umrtvování - Karmelem tak po všech stránkách prohloubená a osvětlená - je základem nauky o modlitbě, o životě v Bohu. Obnažení duše takové, aby si nižádným šatem iluse nebo okrasy nepřekážela na úzké cestě, jež vede k dokonalosti. Aut pati, aut mori: buď trpět, nebo zemřít! bylo heslo svaté Terezie. Je to neúprosná přísnost k sobě, která vede k svaté veselosti a svobodě ducha. Nic neměla světice méně ráda, než lidi zasmušilé a melancholické, které chtěla držet velmi přísně, aby „neškodili jiným duším".

Pokání! Zná ještě naše doba jeho dosah a smysl? Ten původní, prastarý tvar živé duše, která žije v bázni Boží? Která tvoří svůj život z bázně Boží! Tu hlubokou lítost lásky syna marnotratného, žár lásky kající Maří Magdaleny, která se vrhá k nohám Spasitelovým, údiv lásky celníka Zachea, jenž dá, co má, lásky všech hříšníků, pro něž Bůh trpěl, a kteří se vrhají do jeho lásky jako do proudu očistného.

Jakého dosahu nabývá zde pojem „světa, těla a ďábla"! Konečně jsou strženy jejich škrabošky. Neboť i tělo má svá záludná tajemství, i svět své du-

chovní klamy, a ďábel, ten především je mistr každé podloudné hry s naší duší. Když svatý Jan od Kříže uvádí čtenáře do nauky Karmelu, poznamenává v úvodu Výstupu na horu Karmel, že kniha nebude poskytovat ani morální, ani estetická pojednání pro krasoduchy, kteří se chtějí dostat k Bohu jen po cestách růžových . . . To, co se zde nabízí, má býti výživnou a silnou naukou pro ty, kdož se chtějí dostati k duchovnímu *sebezřeknutí.*

Ti, kteří hledají jen dobra a sladkosti pozemské, zbloudí právě tak, jako ti, kteří hledají jen dobra a sladkosti duchovní. „Camino de spiritu errado" jmenuje svatý Jan od Kříže cestu hledače dober pozemských. „Camino de spiritu imperfecto" - cestou ducha nedokonalého - jmenuje hledače dober nebeských. Dokonalou cestou - senda estrecha de la perfection - je jen úzká cesta sebezáporu. Ani požitkáři smyslů, ani požitkáři duchovní se na ni nedostanou. Nedostanou se k pravým, vlastním formám života, a proto ani ne ke skutečnému životu nadpřirozenému, z něhož všechna síla a sláva duše pochází. - Pokračování.

výhLedy

L'Illustrazione Vaticana

Najít obrázkový časopis, který by měl bohatý obsah vnitřní, bezvadnou a také umělecky hodnotnou stránku obrázkovou a který by vynikal i s hlediska representativního, není tak snadné. Tak často naleznete v obrázkových revuích věci, které jsou pod úroveň vzdělaného člověka, urážejí jeho cit náboženský nebo mravní, takže nerepresentují ani hodnoty kulturní, ani náboženské. Illustrazione Vaticana je pravý representativní obrázkový měsíčník, který by neměl chybět v salonech, čekárnách ordinací katolických lékařů a na podobných místech, kde nacházíme mnohdy věci nejen bezcenné, nýbrž i pohoršující. Illustrazione Vaticana přináší předně obrázky ze současného dění světového, zachycuje nejvýznačnější události náboženské a kulturní, k nimž podává také slovní doprovod. Nejvzácnější je však část, zabývající se církevním uměním, starým i novým. Re-

produkce uměleckých děl jak v oboru stavitelství, tak malířství, sochařství a jiných všech období církevního umění jsou doprovázeny odbornými studiemi, takže každé číslo je skutečným požitkem i s hlediska čistě estetického. Nejeden moderní náboženský umělec se stal předmětem světové pozornosti jistě tím, že jeho dílo nalezlo zde náležité zhodnocení a třebas i zařazení do kategorie náboženského umění podle norem, jež mu dává jeho cíl a kultuální použití. Velmi zajímavé a cenné jsou tu zprávy z misií, doprovázené mnoha ilustracemi. I světová reprodukce filmová má tu své stránky. Časopis vychází měsíčně ve všech světových řečech. České komisionářství má Dott. Marco Weirich, Praha, Pankrác, Husova 737. - *RD.*

Liturgické hnutí

Článek *Liturgické hnutí na scestí,* který jsem uveřejnil 29. ledna v Obnově, vyvolal na několika místech debatu, která, jak doufáme, nebude neplodná pro další rozvoj liturgického ducha u nás. Život je pohyb, a tam, kde není pohybu, tam není ani života. To platí jak v řádu fysickém, tak v řádu ducha. Usne-li nějaká otázka, je-li pokryta popelem zapomenutí, není v ní života a proto nemůže rozlévat život ani mimo sebe, navenek. Vážná debata je vždy plodná. A ozývá-li se se všech stran zájem o nějakou otázku, je to známkou, že tato otázka začíná působit a uplatňovat svůj vliv.

Ze u nás roste zájem o liturgickou myšlenku, nemůže pochybovat nikdo. Tisíce rozprodaných misálků, na mnoha místech zavedená recitovaná mše ať ve své formě dokonalejší, úplné (pokud se recitují všechny části, které je dovoleno recitovat), nebo ve své formě lidovější (pokud se některé části recitují, při jiných se zpívají strofy mešní písně), stále dokonalejší chápání aktivní účasti na nejsvětější oběti, projevené denním svatým přijímáním, to vše jsou neklamné známky, že liturgické hnutí i u nás roste, i když ne vždy a všude v té míře, jak bychom si mnohdy přáli.

A právě radost z toho, že chápání liturgie a jejího vztahu ke křesťanskému životu vzrůstá, nás nutí odmítat všechno, co by mohlo poškodit naše mladé liturgické hnutí. Proto jsem tak důrazně upozornil na některé nebezpečné nespráv-

nosti nikoliv liturgického hnutí, nýbrž některých jeho hlasatelů. A důvod byl prostě ten, že i u nás jsme se stali svědky projevu nesprávně vedených směrů v liturgickém hnutí, takže šlo o věc opravdu aktuální.

Liturgie není estetika a liturgické hnutí neznamená učit a učit se chápat jen estetickou stránku liturgických obřadů, chorálního zpěvu, chrámového umění, bohoslužebných rouch a utápět se v nedefinovatelných citech, které vznikají v umělecky naladěné duši při pohledu na tyto symboly vyšších hodnot, v nich ukrytých. Liturgické hnutí neznamená také zásadní odmítání všeho, co vytvořily pozdější věky, co nenalézáme v prvních stoletích křesťanských. *Liturgie jest úřední bohopocta Církve,* oficiální kult Církve jako celku. A tato bohopocta Církve může nabývat během věků jistého vývoje. A ten vývoj v katolické liturgii také je. (Srov. bohoslužebná roucha, vývoj obřadů mešních a při udělování svátostí.) Nikdo není proto oprávněn vylučovat z liturgického postoje Církve vůči Bohu to, co přinesly pozdější věky. Mění-li se mentalita člověka v jednotlivostech a je-li různá mentalita jednotlivých národů, není divu, že se tato mentalita odráží také v jeho projevech vzhledem k Bohu. Víme, že jinak vyjadřuje svůj poměr k Bohu střízlivý severan a jinak ohnivý východan. A přece dogmatický základ, ze kterého vycházejí, jest u obou zcela stejný. A právě tato skutečnost nás opravňuje k některým specialitám našeho liturgického hnutí, které jsou naprosto nutné, chceme-li, aby liturgické hnutí zachytilo nejen několik liturgicky vzdělaných jedinců, nýbrž celé masy věřících. Proto zdůrazňujeme oprávněnost mešních písní, ale zároveň chceme, aby se při mši svaté zpívaly jen opravdu mešní písně, hodnotné jak formou, tak dogmaticky správným obsahem. Proto voláme po recitované mši ať úplně nebo smíšeně se zpěvem, protože při ní se může každý věřící náležitě uplatnit, když se recitují části mešního formuláře v řeči každému srozumitelné. A zkušenosti, které se staly na tomto poli, jsou opravdu překvapující a potěšující.

Při tom všem musíme míti však stále na mysli základní myšlenku: *liturgickému hnutí jde především o získání všech věřících k aktivní účasti na oficiální bohopoctě Církve.* To je věc hlavní a všechno ostatní, i když může běžet

o věc krásnou, důležitou pro rozvoj liturgického hnutí, je pouze věc druhotná. Především musejí věřící chápat, že jsou jedno s Kristem, že jsou účastni jeho kněžství a proto že mají právo a mají povinnost spolu s obětujícím knězem přinášet Bohu oběť čistou, oběť svatou, oběť neposkvrněnou. K vyvolání, udržování a pěstění této myšlenky a k jejímu uskutečňování musejí spět všechny mešní modlitby, všechny způsoby účasti na mši svaté a všechny prostředky liturgického hnutí. Aktivní účast na úřední bohopoctě Církve je cíl liturgického hnutí a vše ostatní jsou jen prostředky. A proto, chceme-li dát všem hodnotám jejich místo, jaké jim náleží, a nechceme-li přehodnocovat tu neb onu hodnotu, musíme pohlížet na celé liturgické hnutí ve světle této myšlenky. Jinak bychom liturgické hnutí bud zavedli na zcestí, nebo bychom to s ním nepřivedli vůbec nikam.

R. Dacík.

Osobnost

Svatý Tomáš proti Pascalovi?

Dříve, než se budeme zabývat problémy, které se vztahují k osobnosti a společnosti, je třeba si všimnout osobnosti samé. O to se pokusíme v tomto článku.

Slovo osobnost dává podnět k několika kontradikcím. Osobnost nebo já. Neřekl Pascal, že „já je nutno nenávidět"? A jestliže v běžné řeči se řekne o někom, že má charakter velmi osobitý, neslyšíme v tom označení charakteru rozkazovačného, panovačného, těžko přístupného přátelství? Z tohoto hlediska by se mohlo myslit, že osobnost záleží v uplatňování sebe sama na útraty jiných a že je v ni vždycky jakýsi egoismus a neoblomnost, že vše se v člověku zabývá sebou samým a tím, co mu hoví.

S druhé strany není to těžké pohanění, když se o člověku řekne, že je to člověk bez osobitosti? A nezdají se nám heroové a svatí vrcholem osobitosti a zároveň šlechetnosti? Nic velkého ve světě nebylo vytvořeno bez heroické věrnosti k pravdě, kterou člověk, který říká „já", vidí, a kterou dosvědčí, bez věrnosti úkolu, který má on, lidská osobnost, splnit, jehož je si vědom a pro nějž dává svůj život. Stačí otevřít evangelium, a vidíme, že není osobnosti nádhernější než Kristovy. Je to osobnost vtěleného Slova.

A jako protiklad na slova Pascalova: já je nutno nenávidět, zní nám v paměti slova svatého Tomáše: Osobnost je to nejvznešenější a nejdokonalejší v celé přírodě.

Jsou to tedy zřejmé kontradikce. A značí, že lidská bytost se pohybuje mezi dvěma póly, pólem hmotným, který se ve skutečnosti netýká opravdové osobnosti, ale spíše stínu osobnosti, a pólem duchovním, který se týká osobnosti skutečné.

A k pólu materielnímu, ke stínu osobnosti se vztahují slova Pascalova; a termín osobnost je tu užit v nepravém slova smyslu; v terminologii filosofické je tu na místě pojem individuum.

Já, jež je nutno nenávidět, je v každém z nás, v každém z nás je touha po životě, chtivost žití, která se víže k hmotě v duchu vtěleném. A k pólu duchovnímu, ke skutečné osobnosti, filosofickým termínem k lidské osobnosti, se vztahují slova svatého Tomáše. V každém z nás je bohatství bytí nebo velikost bytí, která se váže k duchu v duchu vtěleném.

Slyším často, že nejhorší egoismus je duševní, zvlášť fanatický a sektářský, který chce mít pravdu za každou cenu i za cenu lži. A to se stává tenkrát, když duch následuje zákon, který není přirozený. A naopak, jestliže v člověku život smyslový může být šlechetný a nezištný, může odolat i nákaze zvyků duševních. Neboť člověk je přirozený celek z těla a ducha a může se tedy cele podřídit zákonům toho či toho.

Lidská sloučenina.

Aby bylo možno vyložit tyto věci úplněji, bylo by třeba se obírati několika úvahami o složení lidské bytosti, toho podivného živočicha, složeného z hmoty a duše, schopné žiti a jednati nad hmotou a časem.

Představme si všechen materiál potřebný ke stavbě lodi: dřevo, kovy, voda, nafta atd. se všemi potřebnými zásobami, v tomto materiálu budem vidět obraz toho, co filosof nazývá hmotou.

Představme si, že inženýr, dělníci, jsou uvnitř toho materiálu jako podstatný princip jeho života nebo jako duch lodi, a staví zevnitř, s nadšením tvořitele nebo jakýmsi vnitřním instinktem právě určený typ lodi. Tento tvořivý

duch, nitro materiálu a jej zpracovávající zevnitř, to bude obrazem toho, co filosofové nazývají duší. Ona oživuje, oduševňuje materiál a z něj vytváří živoucí plavidlo, živoucí a inteligentní.

A to, čemu se říká stín osobnosti, to bude každý z těchto živoucích a inteligentních plavidel, branný v úvahu celý, ale s hlediska materiálu a svých vlastních snah, které směřují jen k dobru tohoto materiálu.

A skutečné osobnosti, to bude každý z těchto živoucích a inteligentních plavidel, braný v úvahu celý, ale s hlediska ducha, který slouží k vytváření osobnosti, a který ji staví a zpracovává zevnitř a který je schopný života nadhmotného, schopný myslit a milovat, nese v sobě jiskru Božího světla.

Tyto myšlenky jsou často špatně chápány. Bylo by velkým omylem představovat si osobnost a individuum materielní jako dvě různé věci. Není ve mně skutečná bytost, která se nazývá mé individuum a jiná, má osobnost. Jsem cele individuem s jeho bídou hmoty a cele osobností s jejími přednostmi ducha.

Jiným omylem by bylo, představovat si individuum ne bo stín osobnosti jako něco špatného. Ne! Jest to věc dobrá, poněvadž je samým základem našeho života.

Proč je každý člověk osobností?

Ze každý člověk je osobností, pochází ze samé podstaty vtěleného ducha, ze samé podstaty duše vytvářející zevnitř lidské tělo. Osobnost člověka prostupuje každou buňku, každý histologický prvek jeho těla, dokud žije. A že si zaslouží názvu osobnost, je proto, že člověk je schopný poznávat a milovat, poznávat sebe a sebe milovat, a tím bytost lidská je opravdu schránou pro sebe samu, může sebe vésti rozumem a láskou. Jedině z toho, že já jsem osobnost, mohu sebe vésti, znám sebe, přemýšlím o sobě a motivech svých činů, mohu se řídit sám.

Filosoficky řečeno, osobnost je podstata bytosti schopné myslit, milovat a rozhodovat se o cílech svého konání a která tedy, na rozdíl od rostlin a živočichů, překračuje, nejlépe řečeno, prah nezávislosti. Proto určité bytosti, nadané rozumem a svobodnou vůlí se chovají ve svém bytí jako

nezávislý celek (více či méně nezávislý) ve velkém celku vesmíru i k celku transcendentnímu, což jest Bůh.

Nejvlastnější charakter osobnosti jest „býti nezávislým ve své existenci a tedy vyzvedati jen sebe a Boha v řádu konání".

Jiné bytosti než člověk, živočichové, rostlinstvo, molekuly těles neživých, uvězněné v determinismu, který ovládá svět těles, jsou jenom kusy tohoto světa. „Člověk naproti tomu, poněvadž je nadán rozumem, který se pozvedá nad jevy smyslové, aby dosáhl bytí a unikl světu hmotnému, může se vraceti ke svým vlastním činům, svým myšlenkám, může se vyprostit smyslovým popudům, odhalovati vyšší motivy a uvésti na svět řadu činů, které nevyplývají nutně z daných předpokladů. Dovede-li člověk chtíti, může hráti ve světě roli, které jest hoden." (Garrigou-Lagrange.)

V latině slovo persona (franc. personne), osoba, původně znamenalo masku, kterých užívali herci v antických komediích a tragediích; a jako masky označovaly určité hrdiny, stalo se pak zvykem nazývati „persona" i jiné lidi, kteří se nevyznačovali sice maskou, ale typickým obličejem a kteří jednali jako osobnosti na jevišti světa a v plánu prozřetelnosti; kteří mohli svobodně milovat Boha a svobodně se mu vzpírat.

V tomto smyslu se může říci, že osobnost je svět povahy duchovní, obdařený svobodným rozhodováním a tvořící na tolik celek nezávislý, vědomí sebe sama. Ani příroda, ani stát nemohou působit na takový svět bez jeho dovolení. A Bůh sám, který jest a působí zevnitř, působí v něm způsobem neobyčejným a s jemností obzvlášť vzácnou, která ukazuje, jak si jej váží. Dbá jeho svobody, v jejímž srdci obývá; povzbuzuje ji, ale nikdy ji neznásilňuje.

A konečně, to co je nejhlouběji v důstojnosti lidské osoby, je, že nemá s Bohem jen obecnou podobu, kterou mají i jiní tvorové; podobá se mu nejbytostněji (propre), je k obrazu Božímu, neboť Bůh je duch a ona pochází z něj, majíc za základ života duši, ducha schopného poznávat a milovat, a schopného být povznesen milostí k účasti na životě samého Boha, aby, což je cílem, poznal Boha a miloval jej, jak on poznává a miluje sebe.

Jacques Maritain, přeložila O. U.

Podstatou katolictví jest naše živé spojení s Kristem-bohočlověkem, ale také s Kristem mystickým s celou obecností, s celým společenstvím katolickým.

Tak nese naše zbožnost oba tyto rysy, rysy spojení s Kristem živým a spojení s živým společenstvím věřících.

Lidé žijí v Církvi se všemi svými chybami, ale ten, kdo je opravdu Kristův, kdo se nepovyšuje pokrytecky nad své bratry, jak to tolikráte rádi činí protestanté, chlemtající rozkošnicky všechny skutečné nebo zdánlivé chyby a chybné kroky katolíků, ten rozezná velmi snadně a bez zbytečného pohoršování se, kde je duch Kristův a kde je chyba lidská.

Duch katolický se radostně přimyká ke všemu obecnému, ke svatému společenství v Kristu. Chápe svaté společenství, a proto se neodděluje od společného v modlitbě ani tehdy, když společné, to jest katolické není v oblibě ani v milosti a v lásce mocných tohoto světa.

Pravý duch katolický nevidí v Církvi jen ono viditelné a vnější, nýbrž vidí především jeho podklad, to jest ono vnitřní svaté společenství s Kristem a s těmi, kteří jsou jeho. Pro toto vnitřní společenství přijímá vděčně i společenství svatých, vítězů Božích. Přijímá jejich společenství, které musí býti společenstvem vřelé jejich lásky a účasti na spasení a díle spasení našeho.

Duch katolický jest duch, který chápe symboliku svátostí, jimiž chtěl Bůh pomoci i našim smyslům a touze naší po viditelnosti jaksi i nejduchovnějšího. Viditelné znamení svátostí vyjadřují pro katolíky viditelnost Syna Božího. Rozumí takto svátostem a nepovažuje je za pouhé formality. Nepovažuje také za obřadnictví spravedlivé vyhovění této lidské touze viditelným a vnějším způsobem vyjádřiti neviditelnou vnitřní oběť a bohopoctu.

Protože je Církev Kristova složena z lidí, kteří potřebují vlády, a protože Kristus svěřil svým apoštolům jako vykonavatelům a uskutečňovatelům svého království skutečnou vnější moc nad svými milostmi, nad lidmi, proto duch katolický je duchem hierarchickým.

Církev je si tak jista sebou, že vlastní nauka o Církvi byla dlouho podávána jen namátkou a definována a syste-

misována nesmírně později, až když jí sahali kacíři na kořeny. To je rovněž známka ducha katolického, ona samozřejmost, s jakou víme, že máme pravdu, celou pravdu a jenom my pravdu, abychom to stále komusi nedokazovali a stále se a Církev „nehájili". Protože ale my jediní máme pravdu celou, jest katolické svatá vědomost závazku ke všem, aby se všem dostalo těchto pravd, abychom ke všem životním hlediskům a otázkám dovedli říci slovo své, slovo katolické. To si chceme na příklad vybudovat z „Obnovy", volnou tribunu, kde se budeme snažit zaujmout stanovisko katolické ke všem otázkám. Neboť to je katolické, aby každý na svém místě svými schopnostmi, svými vlohami a i svým vzděláním a svou znalostí poměrů a řešení pomáhal řešiti otázky, které jsou otevřené, řešiti je světlem Kristovy nauky, kterou se nejprve důkladně naplní a dají proniknout. Tak jako není katolické ponechati starost o světlo katolické v nejrozmanitějších otázkách stavovských, odborných a životních jen knězi a jen theologovi. I laiků je Církev, i oni k ní mají své povinnosti, a to právě podle svých vloh a podle svého místa, podle toho, co umějí a co vědí.

Bylo by proti duchu katolickému chtít vylučovat laiky ze spolupráce a pro náhodné chyby nebo nepřesnosti, jež theologům přísluší korigovat v pravdě, ale i v lásce, podezírat a podceňovat tuto spolupráci laiků.

Kristus byl puzen ke svému dílu vykoupení láskou. Založil království, v němž prvým a hlavním zákonem obsahujícím všechny ostatní zákony jest Láska. Proto není duchem katolickým Církvi a katolíkům zjednávati moc a lesk a slávu a vliv časný, nýbrž hlavním vodítkem jest láska k duším. Všechno učiniti pro Církev, aby mohla působiti touto láskou k duším. Duch katolický jest duch nadpřirozený, který vše oceňuje a na všechno se dívá jiným světlem než lidé tohoto světa. Moudrost a opatrnost katolíkova jest moudrost kříže Kristova, rozumí zkouškám i katastrofám, které Bůh posílá na své a na svou Církev. Oceňuje vše podle toho, jak co slouží Bohu a lásce jeho. Ne jak co zaručuje vnější úspěch a moc.

A konečně duch katolický je duchem živým, který nepřisahá na staré formy, který neodsuzuje nové jen proto, že to tu ještě nebylo. Duch katolický ví, že musí býti vývoj ve

vnějším v Církvi v jejím vyjádření i v její formě bohoslužebné, protože mění se vnější, jimž víra i bohoslužba se vyjadřují. Proto pro katolíka nekončí vývoj těchto větších věcí ani dobou apoštolskou ani čtvrtým stoletím. Nebyl by jinak katolickým, obecným, pro všechny doby a formy! Katolický duch nezamítne žádné formy, která chce pokorně sloužit myšlence a bohoslužbě. Myslím ty řádky jako zpovědní zrcadlo! Jako zrcadlo ke zpytování svědomí. *Braito.*

pRACOVMA

Blahoslavení chudí

Kristus prohlašuje za blažené chudé duchem. Jako důvod jejich blaženosti jest jejich vlastnictví Božího království. V Evangeliu čteme sice království nebeské, ale byl by omyl domnívati se, že tím Kristus slibuje chudým jako náhradu za jejich bídu teprve nebeskou odměnu. Království nebeské jest jiné označení pro království Boží, pro království blahého poselství, totiž otcovství Božího a našeho synovství, společenství vykoupení a lásky. Židé neužívali rádi slova Boží a místo toho užívali slova nebeský, jako příbytek Boží. Ale ono království Boží již je mezi námi, je již v nás, k nám, do nás má přijíti. V nebi bude jen vyvrcholení.

Kristus prohlašuje za šťastné chudé duchem, protože nejsou chudí, když mají království Boží. Království Boží pravdy a jeho otcovské lásky, která nás shromáždila ve vykoupení svého Syna. Již zde jsou proto blaženi oni opravdoví chudí, kteří jsou chudí duchem.

Kdo jsou tito chudí duchem?

Krista přijali většinou prostí, chudí lidé. Bohatí měšťané, kněží pohrdali tichou, dobrou, nadpřirozenou moudrostí Kristovou. Oni očekávali pyšné, bohaté království mesiášské, ve kterém nebude chudých židů. Toto království pozemské čekali i přemnozí chudí a proto Kristus blahoslaví chudé *duchem.* Chudé, kteří nepřilnuli k ničemu pozemskému, kteří nečekají pozemského, honosného mesiášského království vysněného zákoníky a farizey. Blahoslavení chudí duchem, kteří jsou pro svou duchovní čistotu a ryzost přitisknuti, odstrčeni. Nejsou chudí, nýbrž mají Boží království a proto jsou blažení.

Známe blaženost apoštolů, mučedníků všech pronásledování a svatých, kteří poznali malost všeho pozemského, malost i království mesiášského, i moci a lesku a vnější slávy Církve a hodností a úřadů církevních. Nic neměli, a přece omdlévali štěstím. Měli království Boží. Znali jeho velikost a bohatství. Vnitřní bohatství blízkosti Boží, svatého společenství Božího království jest ale něco jiného než spolé-

hání na vnější stránky království Božího. Není takto chudý duchem a bohatý je v samém životném spojení s Bohem, kdo přeceňuje vnější stránku liturgie, kdo si zakládá na formulačním bohatství dogmatickém anebo na své přesnosti a samoospravedlnění ze své morální spravedlnosti. To všechno je daleko od království Božího, od prostého spojení života s plností života Božího. Liturgie je potřebná a důležitá jako projev. Ale pedantické a estetické jenom vychutnávání obřadů, harmonií může lehce svésti slibné liturgické hnutí na scestí. To není liturgické hnutí sledovati ostřížím zrakem kněze, emauzské či jiné chorální život pěstující řeholníky a opíjeti se vnější formou. Jestliže spolu neprožíváme nejsvětější oběť, spoluneobětujeme, jestliže naše mysl není onou liturgickou modlitbou zladěná k větší vroucnosti a zbožnosti, jest to huysmanské mlsání v liturgii. A zavádí to pak k bizardnostem, jež musily již býti v Rakousku odsouzeny jako výstřelky kompromitující liturgické hnutí. I v liturgii musí býti člověk chudý, bez pýchy ve svou přesnost, bez pýchy nad uměleckou krásou rozběhnout se prostě k Bohu jako chudé děcko k Otci.

A může býti daleko království Božího i mnich nejchudší, zakládá-li si na svém bohatství theologickém, pohrdá-li prostým lidem křesťanským ... Tu mu třeba připomenouti slova Tomáše z Kempen: Co ti prospěje učeně debatovat o Trojici, když se svým životem nelíbíš Trojici? I zde dostává se nejblíže do království Božího opravdu chudý duchem, kdo ví, že o svatých tajemstvích může člověk jen jvatlat, že jeho učenost je velmi skrovná a chudá.

Ani v tom není království Božího, kdo je bohatý svou svatostí, kdo je hrd na ni, kdo se považuje za spravedlivého, kdo hledá spravedlnost a svatost ze sebe, kdo se domnívá, že spravedlnost je v jeho přesnosti vůči morálce... Takový člověk je bohatý na sebe, plný sebe, své vlastní dokonalosti. A ta - jest ubohá. Jen člověk úplně vědomý své slabosti a nicoty, člověk naplněný při tom ale milostí a svatostí Boží, je bohat, protože je v něm, působí v něm svatost skutečná a podstatná, protože jeho dokonalost není jen mechanickým vyrovnáváním životních položek: Má dáti a dal, nýbrž je to svatost tryskající z hloubi bytosti, posvěcená přítomností království Boží svatosti a milosti.

Bohatý je, kdo má tuto svatost, moudrost, zbožnost, radost, plnost Boží, Božího království v sobě. - *Braito.*

Ironie a křesťanský smysl

Ironie, která se stává denní stravou, stává se také jedem duchovního, křesťanského života. Ironie je někdy ventilem, záklopkou, kterou člověk ulehčuje své hořkosti, hlavně hořkosti bezmocné. Protože ale křesťan není vlastně bez-

mocný vůči nikomu a ničemu, protože může se ppříti o samu všemohoucnost Boží, jest ironie navyklá hříšným vyznáním víry v zoufalství a neúčinnou bezmocnost v životě.

Prostřední lidé přenášejí se ironií přes cítěnou velikost těch, kterým závidí. Je to ironie žlučivá, která umí viděti u lidí jen jejich slabosti, která je šťastná, když najde na uměleckém díle skvrnu. Nevidí nic z velkého a uměleckého díla, jen onu skvrnu vidí, a ironisují dílo i umělce: To je dílo, to že jest umělec? Vždyť já tam vidím skvrnu!

To že je světec? Vždyť nebyl uhlazený, chytrý, ani vtipný a vůbec nic vypočítavý! Tato ironie jest obyčejně provázena vleklou slepotou duchovní.

Také jest ironie zlá, ironie hříšná, která je zlobou. Ironie, která vidí dobře velikost Boží i Božího dání, ale stříká jedem po nich, protože je úzká a malá povaha takové duše.

A pak jest ironie bolestná, ironie, ve které hořkost nalévá opravdová láska. Láska dobře vidoucí nedostatky. Čím více miluje někoho nebo něco, tím větší cítí bolest nad jejich nedostatky. Proto svou bolest a své upozornění namíchá do žertu, hořkosti a výčitky. Postaví duté zrcadlo, aby se zasmál člověk a uviděl zvětšenou svou chybu, když ji obyčejným zrakem dobře neviděl.

Ale tato ironie nelže. Neskresluje. Jen podtrhuje to, co ruší krásný obraz. Aby to bylo odstraněno. Ne, aby někdo byl a zůstal zesměšněn.

Dobrá ironie jest ironie jako lék, koření, umírněné i kvantitativně. Ironie, která miluje a chce něco napraviti, chybu odstraniti. Umí také přijíti včas na pravém místě, v příslušném prostředí. Pak je to ironie svatého Filipa Neri, který jí vychovával své žáky. - *Braito.*

Očisti srdce a uvidíš Boha

Všechna mystika o to usiluje, aby člověk poznal dokonaleji Boha, aby se s ním důvěrněji spojil, aby se ho takřka dotýkal, aby ho viděl, aby ho sevřel v náručí. Ale jen lidé čistého srdce uvidí takto Boha.

Ale již zde na zemi. Mystika, mystické spojení dostává závdavek dokonalého nasycení Boží tváří. Ale jen srdce zde na zemi může takto okusiti Boha, zde na zemi srdce, vůle prožívá, zakouší, vidí Boha. Rozum i věrou osvícený pracuje s lidskými pojmy, které nemohou Boha vystihnout, obsáhnout. Vůle, srdce se mohou příměji spojiti s Bohem.

Ale k tomu je třeba srdce čistého. Chtějí někteří zúžovati ono blahoslavenství Kristovo o blahoslavených čistého srdce na čisté čistotou pohlavní. Hlubší a úplnější čistotu měl Kristus na mysli. Čistého srdce jsou ti, kteří nemají srdce prodané světu, zotročené tělem, smysly, kteří jsou čisti od nelásky, žárlivosti, jichž srdce nejsou zavalena starostmi a marností. Čili askese je přípravou k mystice. Kdo očistí

své srdce, takže tam již nehlomozí vášně, nehlučí svět, nemihají se špinavé obrazy nelásky, sobectví, kdo má své srdce nakonec očištěné od sebe, kdo již nevidí nic, je připraven, aby okusil, uzřel Boha.

Uzří jej v přírodě, v darech, v lidech, uzří jej v osudech a dějinách lidstva, uzří jej v Kristu, a jeho láska ho povede do záhybů Božích tajemství, z nichž mnohým propastem porozumí. Uvidí mnohé, co je jiným ukryto. Pozná mnoho z Božího života i jeho lásky. Toto je zření svatých, mystiků, ona theologia cordis, theologie srdce, theologie žitá, srdcem procítěná a tušená. - *Braito.*

O svobod nás, Pane!

Kristus by mohl slouti Spasitelem již jen proto, že probudil a k Božím výšinám vyzvedl lidského ducha, plazícího se při zemi.

Není totiž většího nebezpečí, než dáti se otupiti, unaviti mumrajem a divadlem tohoto světa. Protože všednost, stále se opakující události, stále stejné radosti a práce je největším pokušením pro člověka, jehož přebývání přesto má býti v nebesích.

A to je právě tento svět, jemuž volal Ježíš běda, a od něhož nás přišel vysvobodit, totiž: smíření se se světem, když je člověk docela dobře na zemi, když s ní sroste, že nezatouží výše. Tento svět znamená spokojení se s pokrmem a nápojem a ložem, znamená otročení práci jen pro čas a jen pro sebe a lidi, jako lidi zase pohlcené také touto zemí. Tento svět znamená slepotu, nevidící přes hranice země, netušící tajuplné drama, které se dějinami odehrává mezi Bohem a dušemi, které si Bůh přitahuje a přivádí k sobě velkolepou dekorací lidských dějin.

A opakuje se smutná historie marnotratného syna, jenž má v cizině hlad a vzdychá po mlátu vepřů, až mu posléze svitne myšlenka, že mu toho přece není zapotřebí, že u nich doma má i poslední nádeník do sytosti bílého chleba. Historie se opakuje, jenže jaksi dlouho si ted lidstvo pomlaskává a s vepříky připochrochtává u mláta a diví se, že je mu špatně, nanic z této stravy. Pomalu se lidé rozpomínají na to, že také mají domov, lepší domov než země, která je hostí mlátem vepřů, že mají domov dítek Božích v jeho náručí.

Tak přichází nakonec nejdůležitější pro nás, jak praví Dostojevskij, zda můžeme věřiti v Krista a v jeho jiné království, pravé, které není s tohoto světa, jenž nedal dosud štěstí všem, jistě jen proto, že toho není schopen.

Jsme všichni uhněteni z téhož těsta bídy a ubohosti. A lidem může býti pomoženo jen překonáním tohoto pouze stvořeného a lidského, dnes - porušeného, jen něčím mimořádným, my říkáme nadpřirozeným a božským. To

jest ono „jediné potřebné". Vše ostatní je slabé, vadné a proto nemusí býti. Jen Boží, čisté, naprosté a plné je jedině nutné.

Proto tak rádi přijímáme Krista a jeho poselství, vykupující nás z prostřednosti a omezenosti a bídy lidí a světa. Proto kdyby nic jiného nebyl neučinil, než že nám otevřel oči nad ubohostí země a pozvedl k nesmírnosti Boží lásky a Božího povolání, již tím by byl největším dobrodincem lidstva a jeho Vykupitelem. - *Braito.*

Zlozvyk odkládali

Je známé vypravování o římském vůdci Fabiánovi Váhavci, jenž váháním, ne ukvapováním zachránil kolikráte situaci. Ale nebývá každé váhání oním prozíravým ochráněním se před ztřeštěnostmi a zbrklou bezhlavostí.

Nemohu dosti vynachváliti radu, kterou mi dal jeden můj přítel a které se věrně držím. Porad se s polštářem. Každý den je člověk moudřejší, ale: abys také věděl, že nemůžeš odkládati do nekonečna.

Odkládáme různé věci. Nejnebezpečnější jest odkládání pokání. Pak si člověk na nekajícnost zvykne tak, že v ní i obyčejně zemře. Pak odkládá důležitá, ale nepříjemná rozhodování. Bud ho pak skutečnost předběhne, že pak nevyřeší věc, kterou měl vyříditi, takže pak i poškodí člověka, anebo věc důležitou, mnohdy je to pak zanedbaná povinná péče, je to zanedbání uloženého úřadu. Velmi často se pak stane, že věc již vůbec nevyřídí a ztrácí důvěry jak on, tak úřad nebo instituce, kterou zastupuje. Tak se pak zabíjejí spolky a zřízení nejdůležitější. To jest odkládání trestuhodné. Odkládání bývá bud z nedbalosti, nebo z pohodlnosti, nebo z bázlivosti, která se snaží co nejvíce oddáliti nepříjemný okamžik nutného rozhodnutí. Všechny tři důvody odkládání věcí volají po výchově určité naší mravní vlastnosti. Když totiž začneme s odkládáním v jedné věci, lehko ji přeneseme i na věci nejdůležitější, třeba i věčného spasení svého či bližních, že pak nebudeme spěchati ani se zakročením s pomocí duchovní svým bratřím. Možná, že tak povstala ona ohavná pohodlnost našich katolíků při pohledu na odcizování se Kristu dělnictva, inteligence i mládeže .. . Jest i křesťanským ideálem čistý stů! v povinnosti, v úřadě, úkolu, protože pak nám snáze bude samozřejmostí i čistý stůl ve svědomí. - *Braito.*

Věčné mládí

Nový život, život Božích synů nám zjednal Kristus na kříži, a tento nový život stále rozdává, vrací a rozmnožuje svým údům. Hlavní svátky křesťanské jsou svátky nového života, nové mladosti. Vánoce jásají nad narozeným Spasitelem, který je Život. Zelený čtvrtek podává nejsvětější

Svátost, zdroj tohoto nového života. Velký pátek je pro nás dies natalis, dnem zrození dítek Božích v krvi Ježíšově. Velikonoce oslavují Zmrtvýchvstání Krista a nás v něm.

Všechny svátosti rozdávají, obnovují nebo rozmnožují život. Stále koluje v údech Církve tento nový život, který stále Církev obnovuje. Proto nepotřebuje vnější reformy vášnivých nedočkavců, nýbrž potřebuje, aby třeba jen několik duší uchopilo tento život.

Církev se stále obnovuje, vyvíjí ve svých formách. Protestantství znamená ztrnulost tohoto života a proto jeho smrt. Katolictví je věčně mladé. Po prvých otřesech, kterými projdou katolíci jako lidé, otvírají se působení Života v sobě a nalézají nová řešení všech životních otázek. Tak máme nejrůznější styly umělecké, a ani nejzvláštnějších útvarů politických se Církev nebojí. Proto kolísá protestantství, aby se jednou slepě opřelo o mocné tohoto světa a po druhé se drželo křečovitě demokracie. Katolík ví, že život Boží nemůže udusiti žádný režim.

Významná je skutečnost, co mladých dnes se hlásí hrdě a poctivě ke katolictví, co mladých básníků i vědců. I u nás [illegible] Církev svým životem z Krista zaručí jim nejdéle jejich mladost, že dá nejplnější rozvinutí jejich mladých, nadšených sil.

Když pozapomenou křesťané na to, že jsou kvasem, že jsou zdrojem mladosti a života a dají se vtěstnat do prastarých forem, ztrácejí nejenom vliv na události, nýbrž ztrácejí i mnoho bratří, kteří jdou pak za těmi, kteří jim slibují nový život. - *Braito.*

žeň

Z duchovního života

BIEHL (Dr. LUDWIG): *Das liturgische Gebet für Kaiser und Reich.* Verlag Schóningh, Paderborn 1937, str. 173. Autor zde pojednává o tom, proč, kdy, jak a kde se konaia modlitba za císaře a říši; a snaží se podati příspěvek k dějinám vztahu Církve a státu.

CATHERINET: *Initiations a texercice de la presence de Dieu*^ Éditions Cerf, Paris, 1938, stran 704. Bůh jest všude, především v nás. Je třeba stále žít v jeho světle z jeho přítomnosti. Dobrá knížka, skvěle uvádějící do tohoto svrchovaného umění.

CUTTAZ: *Notre pentecóte.* Les Éditions du Cerf, Paris, Librairie Musique, 1938, str. 242, cena 12 frs. Podtitul knihy „Milost křesťana bojujícího" vyžadřuje velmi výstižně smysl této studie, psané hlubokým theologem, ale způsobem přístupným i laiku. Svátost biřmování, kterou se stává křesťan oficiálním vyznavačem a bojovníkem Kristovým, je tak málo známa a chápána a její smysl spočívá

mnohdy jen ve zcela vnější slavnosti, která trvá několik okamžiků, zatím co biřmovací karakter činí z nás vyznavače Kristovy po celý náš život. Kniha jest opravdu skvělou syntěsou nauky o svátosti biřmování a její obsah by měl býti velmi meditován. - Podobného rázu je druhá kniha téhož autora: *Les effets du baptême,* která vyšla tamtéž a stojí rovněž 12 frs. Neznalost nesmírného daru, jakého se nám dostalo ve Svatém křtu, vede mnohé k tomu, že se shánějí po bludičkách, pomíjejíce jasné světlo.

DIBELIUS: *An die Thessalonicher, An die Philipper.* Mohr. Tůbingen, 1938, str. 100, cena 4.20 Mk. Třetí znovu přepracované vydání tohoto překladu a výkladu^ jednoho z největších protestantských současných exegetů. Kniha je neobyčejně svědomitě přeložena a velmi pečlivě komentována. Autor postupuje úzkostlivě a svědomitě. Zkoumá názory a výklady všech. Nenechá bez povšimnutí ani jeden pokus o nějaký výklad a porozumění, všechno zhodnocuje a oceňuje a ze všeho hledí vydobýti, co se jen dá.

FEULING DAN. O. S. B.: *Katholische Glaubenslehre.* Otto Můller, Salzburg, str. 996, cena váz. 18 šil. Kniha chce býti úvodem do theologického života, to jest do života, jemuž nauky víry nejsou jen teoriemi, nýbrž skutečností, ovlivňující jednotlivosti života podle zjevených pravd; S vědeckou přesností pojmů spojuje stálý zřetel na čtenáře, neškoleného v theologických vědách, takže se tím dílo stalo ideální náboženskou knihou inteligentního katolíka, který bere náboženský život doopravdy. Zachovává nejen postup, nýbrž i nauku svatého Tomáše Akvinského v jeho Summě Theologické, doplniv na příslušných místech naukovou budovu partiemi, které zatím nabyly vlastního útvaru, na příklad soustavné pojednání o Církvi. V naukách mezi theologickými školami kontroversních se autor prokazuje věrným a moudrým žákem svatého Tomáše (na příklad o přemoci), jenž pochopil stěžejnou zásadu Učitelovu o naprostém primátu Boha ve všem a při všem. Pravá, moderní, důkladná theologie mysli a srdce, -es-

GIORDANI IGINO: *Cattolicitá.* Morcelliana, Brescia, 1938, str. 280, cena 10 lir. Opět jedna italská kniha, která není knihou jen povrchních meditací, nýbrž knihou hlubokých studií o katolictví a jeho vlivu a významu pro sociální a kulturní život celého světa. Srovnává jej hrdě s protestantstvím, ukazuje na příčiny neúspěchů lidských stránek, na příčiny nenávisti katolictví. Neopomeneme z knihy hodně vytěžiti pro naše poměry a časopisy.

GONZAGUE DE: *Féminisme et l'évangile.* Desclée de Brouwer, 1938, str. 240, cena 15 frs. Kniha by mohla slouti Kristus a ženy. Novým způsobem je tu podáno toto prastaré téma, stále schopné buditi zájem. Závěr knihy je pravdivý, že žena musí střežiti žárlivě vysoké oceňování

Evangelia celým světem právě ve svém vlastním zájmu, aby nebyla stržena s výše, na niž ji Kristus přivedl.

GROUSSET: *Odoric de Pordenone.* Téqui, Paris, 1938, str. 130. Krásný cestopis z hloubky třináctého století, misijní cestopis minority Odorica, jenž se dostal z Benátek až do Pekingu. Cesta plná obtíží, svatých cílů i dobrodružství. Tato kniha by stála za překlad i u nás.

HOLSCHER: *Das Buch Hiob.* Mohr. Túbingen, 1938, str. 99, cena 6 Mk. Nemůžeme říci, že bychom oplývali příliš literaturou o této vzácné knize Písma svatého, o knize Jobově. Autor zabýval se pět let studiem jen této knihy, a proto je jeho překlad a výklad něčím jiným, než smělým a opovážlivým literárním rozmělněním této knihy. Autor si odpustil historickou kritiku a věnoval hlavní zájem literární naukové stránce knihy. Dílo je psáno s úctou a hlubokou věrou. Jest opravdovým přínosem a obohacením exegetické moderní literatury.

CHOISIR: *Dom Guéranger.* Desclée de Brouwer, Paris, 1938, str. 450, cena 18 frs. Velmi poučný výběr z nejlepších prací velkého obnovitele historického studia liturgického Dom Guérangéra. Jsou tu vybrány jeho spisy historické, asketické a liturgické. Dovedeme si tak učiniti velmi přehledný obrázek o této osobnosti, která tak hluboko zasáhla do obrody liturgického hnutí na celém světě.

KOSTER: *Unser Christusglaube.* Herder, Freiburg, 1937) str. 340, cena 5 Mk. Překrásný obraz našeho Spasitele. Ukazuje jasně, že tento Kristus patří neodvolatelně k duchovnímu a tvořivému pokladu německého národa. Ukazuje, že velká u víry v Krista je právě velikost víry v jeho božství, bez níž jsme duchovně okradeni, bez níž i naše lidství je sníženo po onom vynesení, jehož se nám dostalo Vtělením a celým křesťanstvím přes staletí, jež žila a tvořila z této myšlenky. Koster podává ucelený obraz Kristovy osobnosti, učení i působení. Ke knize je přidána na 97 stranách důkladná bibliografie o Kristu.

LEVÝ: *Velebná Matka Antoinetta Chotková.* Vincentinum v Praze, stran 180. Byli jsme zvyklí hledati vzory hrdinného křesťanského života v cizině a své hrdiny jsme dosud zanedbávali. Teprve v poslední době si jich trochu všímáme. Stojí za povšimnutí jejich život. Mladá šlechtična, která se věnovala s nadšením největším ubožákům, dala jim celý život a vše, co měla, zapůsobí na každého.

OLIVA: *Kdo jest Kristus?* Postní promluvy, stran 45, cena 5.50 Kč, Toman, Město Zdár. Obsahuje promluvy: Kristus Vykupitel světa, Kristus Učitel světa, Kristus zákonodárce světa, Kristus pomocník světa, Kristus vzor světa, Matka Kristova. Doporučujeme povšimnutí všech kazatelů.

SERTILLANGES: *Le croyant devant la vie.* Flammarion, Paris, 1930, str. 48, cena 2.25 frs. Strhuje člověka na

kolena před uvědomením si pravé vznešenosti a důstojnosti, kterou má člověk v Kristu v jeho učení. Skvělá kniha ohnivých a oslňujících náboženských essayí.

VADAGNOTTI: *La ss. Eucharistia.* Vyšlo ve sbírce Quaderni apologetici, Torino, Berruti, 1938, str. 104, cena 2.50 lir. Upozorňujeme na tuto sbírku apologetických publikací, které mají tu výhodu, že jsou přístupné širšímu čtenářskému publiku a přece si zachovávají vědeckou seriosnost. Svazeček o Eucharistii, v pořadí třetí, obírá se otázkou skutečné přítomnosti, předpodstatnění a časovosti Eucharistie. Při své stručnosti je to studie dobrá, přináší všechny význačné dokumenty, týkající se Eucharistie i s citováním pramenů. - Totéž možno říci o čtvrtém svazku této kolekce od téhož autora: *LHnferno.* Cena tatáž. Věčnost trestů, pekelný oheň a mnohé jiné otázky jsou tu postaveny do jasného světla a důkazy pro pravost křesťanské nauky jsou opravdu přesvědčivé.

VIAN: *Madre Cabrini.* Morcelliana, Brescia, 1938, str. 290. Heroický život prosté, ale statečné ženy se širokým srdcem, jíž se podařilo vybudovati velkou italskou kongregaci misionářek Srdce Páně. Tato kongregace ujímá se především krajanů v cizině, především v Americe. Je to život vzrušující velkodušné apoštolské horlivosti, plný zápasů a překážek. Ani román se nečte tak napínavě.

Z různých polí

AMANN ÉMILE: *L'époque carolingienne.* Bloud & Gay, Paris, str. 512, cena 75 frs. Profesor starověku a středověkých dějin na strassbourské université, vedoucí redaktor slovníku Dictionaire de théologie catholique, vydává tu šestý svazek svých dějin Církve. Rozvinuje události 150 let velikých bojů o papežství a budoucnost Církve mezi národy. Dílo A. je na úrovni posledních výsledků bádání nejen historického, nýbrž i všeobecně theologického, pročež jeho soudy jsou nejen velmi zajímavě podány, nýbrž jsou i namnoze opravné, jako kapitoly o přeměnách v křesťanství 9. století, o obrození církevního práva, o sv. Cyrilu a Metoději, o aféře Fociově. Metodicky dílo dokazuje vynikající didaktické zkušenosti a vlastnosti autorovy. Pro myslitele o budoucích úkolech Církve je právě tento svazek díla Annanova hotovou školou, -es-

BICKERMANN ELIAS: *Der Gott der Makkabäer.* Schocken Verlag, Berlin, 1937, str. 182, cena kt. 6 Mk, Lw. 7.20 Mk. Kniha obsahuje podrobné prozkoumání pronásledováni Židů za Antiocha Epifana, jež vyvolalo hnutí Makkabejských. Objasňuje příčiny náboženské a politické celého pronásledování a jeho smysl. Ve svém postupu drží se spisovatel historicko-kritické metody. Jest opatrný tvrditi něco více, co by přesahovalo mezi historické skutečnosti,

jak ji možno dosáhnouti z pramenů starých. Tyto jsou různého druhu a jsou psány s různého hlediska. Spisovatel má velmi bystrý postřeh při hodnocení těchto pramenů a ve vysvětlování jejich různého a neúplného dívání se na události. Někdy jako z tvrdého oříšku vylupuje z nich jádro správného historického postupu a skutečnosti odpovídajícího názoru na příčiny a okolnosti pronásledování. Při tom i ohledně chronologie opravuje některá nesprávná data a některá nejistá zpevňuje. Kniha se dělí na pět kapitol, k nimž jsou přidány čtyři přílohy o pramenech. Možno v ní najiti nové, důkladné propracování jedné z nejpohnutějších dob dějin izraelských.

Martin Buber. Schocken Verlag, Berlin. Velký náboženský myslitel židovský Buber má 60 let. Dobrá příležitost pro náboženské povznesení židovského lidu.

CORTE DE, MARCEL: *La philosophie de Gabriel Marcel.* Pierre Téqui, Paris VI., str. 128, cena 14 frs. Profesor liéžské university podrobuje zdravě kritickému rozboru filosofický pokus G. M., vybudovati proti racionalistickému idealismu nový směr filosofický, filosofii existenciální, přijatelnou s katolické strany, vycházeje od základů fenomenologie a zároveň odmítaje objektivistický realismus. Autor se domnívá, že by tento pokus Marcelův mohl býti integrující součástkou zdravého realismu, -es-

CAP: *Don Bosko.* Hra o 4 jednáních, Nový národ, Přerov, str. 62, 13 mužů, 1 žena. Dramatický život Dona Boská poskytl látku k tomuto divadlu. Činnost, oběti, pronásledování, léčky, vše je dobrým pozadím veliké postavy světcovy. Bude dobře, když naše ochotnická divadla předvedou tuto hru. I v ní lze ukázat umění, a obsahově předčí mnohé oblíbené hry.

EHRHARD ALBERT: *Die griechische und lateinische Kirche.* Verlag der Buchgemeinde, Bonn, str. 460, cena asi 15 Mk. E. vydává dílo „Die katholische Kirche im Wandel der Zeiten und Volker". První svazek měl název „Urkirche und Fruhkatholizismus"; po tomto svazku, jenž jedná o sjednocené a na vrcholu života jsoucí Církvi západní a východní, bude následovati svazek o východní církvi, odštěpené zvláště. Kniha není odbornický dějepis, pročež je vypuštěna všechna vědecká aparatura. Účelem díla E-ova je, „na základě nezbytného materiálu skutečností ukázati širokým vrstvám charakteristické rysy věčně mladé tváře Církve, naší vřele milované duchovní matky". Velmi prospěje tomu, kdo má zájem o dějiny dogmat, -es-

Etudes bibliques, critique historique. Vyd. dílo P. M. J. - Lagrange O. P.: Les Mystères: *L'orpheisme.* Paris, Libr. Lecoffre, Gabalda. Autor mnohých a rozsáhlých biblických děl, z nichž některá byla poctěna francouzskou akademií věd, vydal zase jedno dílo, které je výsledek jeho historicko-biblického badání. Vykládá v něm historicky zajištěná

fakta mystérií, především orfických, tak jak předcházely nebo provázely ještě křesťanství. Zkoumá jejich prvky a srovnává je s křesťanstvím a dochází k závěru: Není logicky správné jasnou, přesnou a souvislou nauku křesťanství odvozovat vývojově od zamlžených, temných a nepřesných nauk mystérií, v nichž nemají svůj dostatečný důvod. Jakákoliv zdánlivá podobnost nestačí na vysvětlení vývoje nauky dokonalé, která svým obsahem se dokonale liší od zdánlivě podobných mystérií jiných národů. P. Lagrange přináší důkladný materiál a prozrazuje nesmírné znalosti ve vědách srovnávacích o náboženství.

HASERT-KATAN: *Divy světového řádu.* Vyšehrad, Praha, Kč 39, 1937, str. 436, 52 obrazy a VIII tab. Nejnaivnější názor na náboženství a všechny otázky náboženské si vytvořila během dob přírodověda, stojící na špatných základech. Kolik dohadů, pochyb, narážek a pod. už muselo lidstvo vyslechnout od špatných přírodovědců, z nichž každý se bil celou duší za své „objevy". Mnoho je knih napsáno o problémech a otázkách o původu a smyslu vesmíru, života a člověka, ale z toho množství knih je velmi málo správných a dobrých. Dr. Martinovský přeložil z němčiny a upravil pro české čtenáře velké dílo Hasertovo (upravené Katannem) a můžeme říci, že měl ve volbě šťastnou ruku. Kniha se opírá o nejnovější doložené a odůvodněné výzkumy a proto je velmi zajímavá a poutavá, -jaz-

LINHART (Dr. ROBERT): *Die Sozialprincipien des hl. Thomas von Aquin.* Herder, Freiburg i. Br. 1932, str. XIV-239. Často se stává, že zvláště v sociologii bývají sv. Tomáši přičítány zásady, jichž on nikdy nehájil, a které třebas úplně zavrhoval. Stačí všimnouti si na příklad sociologie, kterou nedávno vydal J. Ude, na jejímž titulním listě čteme: „Sociologie ve smyslu nauky sv. Tomáše"; ale ve skutečnosti J. Ude hlásá někde pravý opak nauky sv. Tomáše. Na příklad o trestu smrti, nebo o vlastnictví a pod^ Proto dr. Linhardt v uvedené knize pojednává odborně o sociálních zásadách sv. Tomáše Akv. a podává dobrou orientaci pro každého, kdo chce hlouběji vniknouti také do jednotlivých sociologických otázek. Tato kniha je velmi důležitá také pro praktický život, neboť správná praxe předpokládá správné zásady.

MUCKERMANN: *Zeitenwende.* Buchverlag Germania, Berlin, 1937. Kázání Hermanna Muckermanna na sv. Silvestra 1936 v berlínském kostele sv. Matěje na oslavu ióoolete památky smrti papeže Silvestra I.

JAROSLAV OVEČKA S. J.: *Mystika, literatura, metafysika, víra.* Zvláštní otisk z měsíčníku „Vlasti", ročníku LI.-1937, vel. 80, str. 60, cena 3 Kč. V komisi v knihkupectví Gustava Francia, Na Pernštýně 14, Praha I. Pisatel, jenž chystá české vydání Spisů sv. Jana od Kříže, mystického učitele církevního, podává v této studii nejprve výklad,

co je mystika, a pak ve třech kapitolách objasnění vztahů: i. mystiky a literatury, zejména básnické, 2. mystiky a metafysiky, 3. mystiky a víry. V naší době, kdy se tolik a tak zmateně mluví o mystice, o mystickém básnictví, o přirozené mystice atd., spisek poslouží k ujasnění pojmů a k náležitému jejich rozlišování.

OTČENÁŠEK: *Srdce láskou zmámené.* Hra ze současného života s hudbou a zpěvy o 3 jedn.. 5 mužů, 3 ženy, cena 9 Kč; dekorace: zákoutí před mlýnem, les, zahrada. Birnbaum, Brtnice. „Láskou zmámeno" je zde srdce otcovské, které nemůže utajit cit k dítěti po letech poznanému, k němuž se nesmí hlásit. Mlynář Vydra, otec zhýčkané studentky Věry, projevuje až příliš mnoho sympatie k sirotku Aničce, jehož se ujal. To pozoruje stárek Jaroslav, který se o Aničku zajímá. Vydrová manželka pokořuje Aničku a ubližuje jí. Jemná dívčina duše trpí, a stejný bol zakouší i Vydra, jenž je Aniččiným otcem. Hlas krve přehluší však veškeré ohledy a Vydra veřejně prohlásí Aničku za své dítě.

PUŠKIN A. S.: *Eugen Onégin.* Román ve verších, překlad Josefa Hory, vyd. Melantrich 1937, str. 268, cena brož. 35 Kč, váz. 45 Kč. Jubilejního vydání vybraných spisů A. S. Puškina, sv. II., opatřen poznámkami a komentářem. Upozorňujeme na krásné vydání celého díla Puškinova u nás, zvláště však na tento mnohoznačný básnický román, jenž pronikl do majetku světové literatury a jejž i Puškin pokládal za své nejlepší dílo.

RACHMANNOVÁ: *Továrna na nového člověka.* Akord, Brno, cena 36 Kč. Nesmírně záslužný čin vykonali brněnští akademici z Akordu, že vydali tuto knihu, právě tuto knihu Rachmannové. Je to kniha pravdivá, psaná na základě pravdivých dokladů. Románově řečená pravda o zhroucení se všech snah v Rusku vytvořiti nového člověka, na jehož místo nastupuje jen číslo, registrované a o nic více nevážené než jeden z registrovaných přístrojů a strojů nového Ruska. Román debaklu, skutečného debaklu, jenž v Rusku se lavinovitě šíří, že nevytvořili nového, lepšího člověka, nýbrž starého zkazili a zotročili.

SCHICKELE RENÉ: *Vdova ukrutnice.* Melantrich, Praha 1938, cena 30 Kč. Několik psychologických dobrých záběrů je zaplaveno v tomto románu spoustou nesrozumitelných, na sebe naházených příhod, jež se utápějí především v několika scénách, jež nemají opravdu s uměním nic společného, ale zato jsou dobrou pastvou pro lidi, vyhledávající zvířectvo. Kniha nezdravá, která se nehodí mezi ostatní čísla Epiky.

SOVA ANTONÍN: *Zápasy a osudy.* Básně z let 1907 až 1909. Melantrich 1937, str. 144, cena 18 Kč, váz. 28 Kč. Soubor básní, vytrysklých ze srdce a duše opravdu českého básníka i s onou dějinnou tragikou české povahy, jež

dovede osnovat odbojnou „píseň svědomí, protesty Srdce a Rozumu, řev odvety . . .", proti pravdě „fanatického Říma" (Rapsodie o lípě, str. 15), ale ruka zlá „pak když udeří nás, tu schoulíme se, jak psi olizujem karabáč, na němž vlastní krev lpí zaschlá" (Česká elegie, str. 87). Hymnicky velebně zní na příklad Ranni modlitba Adama a Evy, starců (Šaldovi, str. 131). - C. Š.

Svatá Hora. Vychází měsíčně, cena 10 Kč, a přináší mnoho zajímavostí. Administrace v klášteře redemptoristů na Svaté Hoře u Příbramě.

JÖN SVENSSON: *Na koni mezi ledy a ohni.* Přel. prof. Jan Hrubý. Bohatě ilustr., str. 192, Kč 12, váz. Kč 20. Vydal „Vyšehrad" v Praze. Tentokrát provázejí čtenáři Nonniho a jeho kamaráda Bedřicha na cestě z Kodaně do Edinburku a přes Farské a Vestmanské ostrovy až na jeho rodný ostrov. Sledují jej na cestě napříč celým Islandem, divokými roklemi, kolem gejsírů a horkých pramenů, nádhemých vodopádů, sopek i ledovců do Modruvall, rodiště Nonniho. Skvělá četba pro mládež.

VRCHOVECKÝ J.: *Masaryk a náboženství.* Nákl. Spol; podniků v Přerově, 1937, str. 169. Po smrti Masarykově jsme zaplaveni spoustami knih, jednajících o poměru Masaryka k různým věcem. Jsou různé motivy, jež vedou k napsání těchto knih. Bud je to z vděčnosti, nebo ze snahy očistit Masaryka, omluvit jeho názory a pod. To vše je už zbytečné. Pro nás katolíky je naprosto lhostejné, jaký měl Masaryk náhled na Církev, protože Církev se nikdy nebude dovolávat jeho mínění. Církev si stačí naprosto a je jí lhostejno, co o ní smýšlejí různí velikáni světa. Kniha dr. Vrchoveckého má význam pro ty, kdo chtějí zameziti zneužívání jména Masarykova v boji proti náboženství. Proto je vítána, -jaz-

WUNDERLE: *Um die Seele der heiligen Ikonen.* Rita Verlag 1938, str. 48, cena 2.10 Mk. Náboženskopsychologická studie. O umělecké ceně starokřesťanských a východních ikon bylo psáno již mnoho. Méně již o psychologické plnosti jejich. Wunderle vnáší jasno do této otázky, co znamenají duchovně tyto obrazy, hledá jejich duši, jejich smysl, chce najiti klíč k rozluštění tohoto stylu. Obě knihy vycházejí péčí německých augustiniánů, kteří vydávají již dvě sbírky týkající se mystiky a východu.

Životem, Hlučín: Fuchs dr. Dva kněží konvertité z Izraele (Libermann a Cohen.) Po dvojici br. Ratisbonů vylíčil dr. Fuchs další dva členy vyvoleného národa, kteří po dlouhém tápání zakotvili konečně v lůně Kristovy Církve a stali se opravdu hodnými jejími syny.

SVOBODOVÁ: *Vzdělanost ve středověku.*

SVOBODOVÁ: *Církev nepřítelkyní vědy a pokroku.*

monodistichA SApientum

DANIEL VON CZEPKO, PÍEL. O. F. BABLER

Kdo to, čím měl by být, však není, jasně zří,
ten sebe poznáním, si Boha udobří.
Vlas každý sečten je - i tvého žití den.
1 slz, jež prolít máš, je počet stanoven.
Tvůj úděl na světě? Začít a pomíjet.
Jen Bůh je trvání, jen Bůh je všeho střed.
Co je to: stvoření? Je uzavřený rým.
Zní jenom člověk ten, jenž v souzvuku je s ním.
Když věda s rozumem všech věcí bývá mírou,
čím může prostší duch se nad ně povznést? Vírou.
Bůh tomu blaženost, kdo hledí jenom k Němu,
a tomu prokletí, kdo oddává se zlému.
Ty voláš na pomoc? Jen Boha jednat nech.
Zachovej v srdci klid v žalu i v radostech!
Ni zvěř, ni keř, ni kov (jak člověk moh' by žít?)
nemůže ani mžik bez přízně Boží být.
Slunce tak jasné je. Však tisíckráte as
je duše jasnější, neb je v ní Boží jas.
Povahu věcí všech kdo pochopit chce zkrátka,
ten všechny pozná je, když k jedné našel vrátka.
Bůh věcí všech je cíl. A svět by nebyl ožil,
kdyby On do tvorů pud k božství nebyl vložil.
Když v Boha šatíš se a Bůh se v tebe šatí,
od tebe navzájem už nic vás neodvrátí.
Na světě člověk ten je Bohu nejblíže,
jenž myslí o sobě, že leží nejníže.
At činíš cokoli, tvá vina, nepomine,
dokud svým pokáním nezačneš žití jiné.
Bůh nepomůže ti, když vně jej hledáváš:
Hled jenom do sebe - svou spásu v sobě máš.
Z nás každý zrozen je ve věčnosti i v čase.
Věčnost mu zůstane, čas ztratí se mu zase.
Jet kolem Boha žár, jenž tebe spálí, věz,
když poznati jej chceš, dřív než sám poznal ses.
Bůh člověkem se stal. Ty smrti propadneš,
když z lásky k Němu se zas Bohem nestaneš!

Čeho tak lačen jsi, to nenasytí tebe:
Svět nikdy oko tvé a duši nikdy nebe.
Nečekej odměny, to marné je. Jen ten,
kdo z lásky pracuje, ten bude odměněn!
Zda bytost nejvyšší, jež v přírodě je, znáš?
Tos ty, když tělo své a smysly překonáš!
Když Bůh se člověkem, člověk se Bohem stal.
Člověk pak nese slast - a Bůh zas lidský žal.
Vše v Bohu můžeš zřít a Boha ve všem zas.
Jím všechno promění se v souznění a jas.
Kdo Boha v srdci má, však žádá sobě víc,
ten Boha pozbude a nemá pak už nic.
Zdroj všeho pohybu, ó člověče, je klid.
Svět spěje k tomu jen, by mohl v klidu dlít.
Kdo více vědět chce než ostatní, je bloud.
Kdo ví, že neví nic, ten může moudrým slout.
Jak voda živel ryb, tak Bůh je živel tvůj,
tak obklopuje tě. Ve víře pevně stůj!
Tak jako v tebe Bůh, ty v Boha šat se všude;
pro Jeho lásku trp - On pro tvou trpět bude.
Tvůj život neskonči, až budeš zakopán,
když v Pánu žiješ ty a v tobě žije Pán.
Nic není mé ni tvé, a svým nic nemáš zváti.
Na Boha mysli jen, jenž všechno, všechno dá ti!
Kdo v Bohu nežije, ten o Bohu nic neví:
Bůh jenom Bohu se a Bohu rovným zjeví.
Do hlubin Božích zříš, když o Krista jen dbáš.
Na pravě cestě jsi, když se mu podobáš.
Jen pravdě neznáma je noc, ó křestane.
Až pronikneš až k ní, den tobě nastane.
Jet ve všech věcech duch, by stále působil:
Jím zem i hvězda má svou váhu, míru, cíl.
Zanikne rým jak ten, jenž napsal jej? Ba ne!
Nebot, co pravda je, to navždy zůstane![1]

1 *Daniel von Czepko* (1605—1660) je mystik z okruhu slezských básníků baroka. Jeho dílo — a především sbírka dvojverší *Sexcenta Monodisticha Sapientum* — zůstane navždy pamětihodné tím, že silně ovlivňovalo a inspirovalo Angela Silesia (1624—1677), básníka *Ckerubinského poutníka.* Ale i bez těchto asociací je v Czepkově díle dost myš-

Ipse spiritus ředit testimonium spiritui nostro quod sumus filii Dei.

Svatý Pavel praví: Duch svatý vydává svědectví našemu duchu, že jsme synové Boží. Starozákonním světcům se to zdálo velikou věcí, že Bůh byl nazýván jejich Otcem. Přesto ve Starém zákoně dosti zřídka bývá Bůh nazýván Otcem.Že ale my, křesťané, jsme nazýváni syny Božími, pochází od Syna Božího a od milosti jeho Ducha. Kristus, Syn Boží, mnoho vytrpěl od Židů, poněvadž hlásal, že je Syn Boží. On nám vydobyl, že jsme s ním a v něm syny Božími v Duchu. Svatý Pavel praví: Tato hlava a tyto údy jsou jedno tělo a tělo má jednoho ducha. Jako totiž Kristus Syn Boží je naší hlavou a my tělem, tak jsme v něm duchovně Syny Božími a jeho Duch oživuje a řídí všechny údy a vydává o tom svědectví a dodává odvahy, že ve sjednocení volají: Otče, Otče, Abba, Pater.

Svatý Jan praví: Světlo, které vyzařuje z Otce - Syn Boží - přišel do svého, a svoji ho nepřijali. Těm však nedal nic; těm ale,kteří jej přijali,dal moc býti syny Božími. Zde lze poznati, jak velikou moc nám dal Bůh, když se nazýváme a jsme syny Božími. Předem již Bůh ustanovil, abychom se podobali tělu jeho Syna, který jest obrazem Otcovým. On jest překrásným obrazem, v němž všechny obrazy jsou dělány a všechno škaredé se stává pěkným. Tak praví Šalomoun: Syn jest obraz Božské dobroty a zrcadlo bez poskvrny a čistá zář Božské jasnosti a krásný lesk věčného světla. Do podoby věčného světla musí se ušlechtilá duše vpravit, tedy aby se postavila do sladké, dobré úslužnosti, jež je zcela beze lsti. Do tohoto zrcadla musí se dívati očima ducha. Zde nalézá čistou ryzost bez poskvrny. Podle ní se musí řídit. Musí býti naprosto čistá; do ní má prouditi Bož-

lenkových, náboženských i básnických hodnot, které je činí trvalou součástí náboženské literatury německé.

ská zář, má-li duchovost duše proniknouti a prozářiti a očistiti ji ode všech temnot nepravdy a uvésti do jasu věčné pravdy. Tak se člověk stává podobným obrazu Syna Božího.

Podobnost, která je mezi Synem Božím a námi a pro niž se nazýváme syny Božími, má základ ve zrození. Neboť jako on věčný Bůh se zrodil z Boha, Slovo, které je Pravda, tak my jsme se zrodili podle ducha z Boha ve Slově Pravdy. V tomto podivuhodném zrození spočívá vysoká urozenost křesťanské duše.

Jsme rovněž napájeni a krmeni tímže mateřským mlékem, které ssál Syn Boží: je to věčná Moudrost, kterou Syn pil ze srdce Otcova. S prsy svého poznání a učení dává Kristus duši moudrost Boží. Po tomto mateřském mléku musíme žadonit my všichni, kteří jsme nyní zrozeni, kteří jsme duchovně beze lsti, abychom z něj rostli do věčného spasení, do Těla Kristova. Musíme se také chránit, abychom nenáleželi k těm, nad nimiž si stěžuje Bůh u Isaiáše: Syny jsem vyživil a vychoval, ale oni mnou zhrdli.

Obraz Boží nosíme v sobě také skrze lásku. Otec miluje svého Syna láskou, jíž je Duch svatý. Touže láskou miluje Syn svého Otce, a tatáž láska plyne z něho do těla, jejíž hlavou je Syn Boží. Láska jej vede a oživuje a spojuje hlavu s tělem, takže oboje - hlava a tělo duchovně je jeden Syn Boží. Jak Kristus ve své modlitbě pravil svému Otci: Láska, kterou jsi mne miloval, ať v nich zůstává, jako já v nich zůstávám.

*

„Ve všech věcech hledala jsem odpočinek."

Tato slova jsou napsána v knize Moudrosti o naší Paní a o každé svaté duši.

Kde působí Duch svatý, tam sídlí vůle bez míry. I kdyby člověk dělal všechno, co jen může, přece by celá jeho mohoucnost - a mohl by všechno, co mohou všichni tvorové - nemohla dosíci této vůle; tak velice mocná je tato vůle . . . Vtělí-li mistr do hmoty své dílo, jež měl v mysli, spočine v tomto díle. Tak odpočal Bůh po všech svých dílech, ježto již každé stálo

v přirozenosti, která mu byla dána. Ne tak člověk: ten je dvojí přirozeností, a jest ustavičný boj mezi duchem a tělem. Chtěl-li by člověk chvilečku pilně pracovati proti tělu, nalezl by brzy veliký klid. Proto pravila duše: Maličko jsem pracovala a velký klid jsem nalezla. Přemůže-li duch tělo, odpočine v něm moudrost, neboť to pak přitahuje Boha. Tak přislíbil Bůh svému lidu: Chtěl jej míti na místech, kde by měl odpočinutí na vlastní půdě. Toho se dostalo těm, kteří si podmanili tělo. To je první nutná věc.

Nebo jinak: kde je rovnost, tam je klid. Tím více klidu, čím více podobnosti s věčnou Moudrostí. Ačkoliv již v sobě nosíme obraz Boží, přece se mu podobáme ve ctnostech tak dalece, pokud jej následujeme, jdeme-li po cestách, kterými nás ve všech ctnostech předešel. Kde je milostí a darů Ducha svatého nejvíce, tam je nejvíce podobnosti. Dosáhneme-li toho, že se vší pílí jdeme po cestě, kterou on nás předešel, přece největší část z toho působí milost Boží. A přece, čím více poznáváme jeho cesty, tím více jsou pro nás neproniknutelnější a rozmanitější k poznání. Kdo však nechce poznávati jeho cesty, nikdy nedojde do jeho odpočinutí.

Ještě jinak mohu říci, že věčná Moudrost hledala odpočinutí ve svatém městě, to jest v duši, která stojí v přítomnosti Boží. I když ustavičně nemůže stát na místě, musí přece, má-li do ní Bůh vniknout, čas od času býti v klidu, neboť jeho pronikání chce se státi v klidu. Duše musí odpočívat, chce-li v sebe pojmouti jeho vliv. On má více dobroty sebe sama vliti, než duše možnosti přijímati. Marta, ač byla svatá panna a svaté dílo konala, musela postrádati vlivu jeho přítomnosti, poněvadž se staralaomnoho věcí.Ten vliv Maria přijímala, poněvadž seděla a byla v klidu.

Za čtvrté se může říci o naší Paní a o všech duších, že dvojím způsobem hledaly odpočinek ve všech věcech. Není žádného tvora, jenž by neměl na sobě božské podoby. Tolik duše poznává Boha, kolik v něm odpočívá, a ne více. Ach, v jakém klidu je duše, které září Bůh ve všech věcech! Jak praví svatý Augustin:

Duše je stvořena pro Boha a její odpočinek není nikde jinde, než v Bohu.

Jiným způsobem hledá odpočinek, nehledá-li ve všech věcech, v lásce a žalu a ve všem nic jiného, než čest Boží. Duše nikdy nesmí spočinouti nohou své žádosti ve věci, v níž není čest Boží. Musí ihned k němu přiletěti, jako holubice do archy, to jest: sama do sebe, kde nalezne Boha.

*

Nad čím se můžeme rmoutiti.

Nunc quidem tristitiam habetis, iterum autem videbo vos et gaudebit cor vestrum.

Je mnoho věcí, nad nimiž se můžeme rmoutiti, ale tři jsou hlavní.

První je, že hřích působí a vnáší do duše tak velikou škodu a že my na tomto světě nemůžeme býti nikdy před ním bezpečni. Neboť povstáváme-li z jednoho, padáme do druhého.

Druhá věc, nad níž se můžeme spravedlivě rmoutiti, je, že není člověka, jenž by věděl, zdali je v lásce Boží, nebylo-li mu to zvláště zjeveno. Stává se ovšem, že Bůh člověku zjevuje, že je jedním z vyvolených. Avšak, zdali je člověk v tomto okamžiku v lásce, to zjeví Bůh málokdy nebo nikdy. Všichni svatí praví, že to Bůh činí jen k našemu užitku. Duše ale má tak ušlechtilé bytí v milosti a v lásce, jíž je spojena s Bohem, že bych ji chtěl raději v ní poznati, než kdybych měl poznati všechny kůry andělské v jejich přirozenosti. To by však duši neprospělo, neboť i přirozená urozenost zvláštní milosti Luciferovy byla příčinou jeho pádu, když v ní sebe poznal. Proto je člověku užitečné, když to neví. Jiný důvod, proč to nelze poznat, je podobnost přirozené a božské lásky. Je jisto, že všichni tvorové mají od přirozenosti raději Boha, než samy sebe, a to proto, že Bůh obsahuje a udržuje jejich bytí. Člověk může tolik milovat Boha, že se mu všechno stává hořkostí a žalářem, a že jeho celé tělo hoří láskou a že on nic nemiluje, kromě něho - a přece to vše je přirozená lás-

ka. Přece přirozená láska je tak nepodobná a tak vzdálená božské lásce, jako je nepodobné a vzdálené nebe od země. Proto jsou mnozí, kteří míní, že jsou v lásce, a přece v ní nejsou. A chtěl bych býti raději na jejich místě, než na místě mnohých andělů v říši nebeské. Neboť podle míry, jak zde milujeme, tam obdržíme, a ne více. To je podle bytí. Ale podle působení a požitku bude to tam dokonalejší.

Třetí, nad čímž se můžeme rmoutiti, je, že jsme tak dlouho odděleni od věčného života. - Budete se nyní rmoutiti (to jest v tomto čase), ale opět vás uvidím. - Vidíme-li, snímáme obraz s věcí, jinak ne vidíme. Ale jeho patření dává zde všem věcem přirozenost a milost a jeho opětné patření věčnou slávu. Z toho bude naše srdce naplněno takovou radostí, že nám nikdy už nebude vzata. Bůh nám k ní dopomoz! Amen.

J. Franko byl dominikánský lektor, snad přímý žák mistra Eckeharta. Sbírku jeho kázání obsahuje Paradisus animae intelligentis. V této sbírce kázání ze 14. stol., velice důležité pro poznání mistra Eckeharta, jsou kromé celé řady kázání mistra Eckeharta „Starého", i kázání jeho současníků, mezi nimiž jsou bezprostřední žáci mistrovi. Rukopis pochází pravděpodobně z Durynska, a to z erfurtského dominikánského kláštera, kde Eckehart působil delší dobu.

spoLečenství s Bohem

P. LIPPERT

Dnešní doba hledá společenství; společenství v rodině, společenství v národě, společenství jednoho člověka s druhým. A je to tak dobré. V tom se jeví vnitřní cena každého člověka, jak se staví ke druhému. Často ztroskotává toto společenství, protože, místo abychom dávali, chceme. Přicházíme ke druhému a říkáme mu: Dej! Dej mi světlo, dej mi útěchu, dej mi chléb, dej mi sílu! Nesmíme jen chtíti, nýbrž musíme také dávat. Musíme jiti k druhým a říci: Bratře, sestro, zde, vezmi! Vezmi, co mám a co je mého. Abychom ale mohli obdarovávati, musíme býti bohati. Proto musíme dříve než postavíme spo-

lečenstvi, také hledati společenství, které by nás nejprve obohatilo. Toto společenství, které nás obohatí, při kterém bychom nepotřebovali nejprve prošiti, při němž musíme jen býti připraveni k přijetí, abychom si mohli nabrati přetékající bohatství, je - společenství s Bohem.

On nás stvořil, nás udržuje dále. Cena našeho bytí je jenom v tom, že pochází od něho. Proto leží Bůh na každé duši, protože každá duše je podobným stvořitelským divem. Tím se každý liší od masy. Každá duše je něco zvláštního, svérázného, jen jednou se vyskytující ve stvoření. Jsme spojeni s Bohem svým původem a s ostatními spolutvory jen zvláštními vztahy našeho bytí. Nikdo nestojí nám tak blízko jako Bůh, ze všeho stvoření. Obklopuje nás jako věčně živá zeď. Proto vede každá cesta ke tvorům skrze Boha. Bůh stojí na každém mostě, kterým se chceme dostati ke tvorům. Proto se také zhroutí každý takový most, na němž nestojí Bůh. Bůh nás volá a my nemůžeme zabrániti, aby nás nevolal. Jsme k němu neodvolatelně připoutáni. Ale on nevolá pouze, nýbrž také nám dává milost synovství, největší, co jest v myšlence Boží. Máme v určitém ohledu míti účast na Boží přirozenosti a podstatě. A toto nejvyšší složil Bůh do našeho chtění a našeho souhlasu. Můžeme si to ponechati a opatrovati, ale také odhoditi. Kdyby nám vložil Bůh do našich rukou naše tělesné bytí, opatrovali bychom je pečlivě a obezřele. Bůh ale vložil do našich rukou nejvyšší. Poukazuje naši hrdost na naši vznešenost a ušlechtilost. ,,Co mám nejlepšího, leží ve tvých rukou, hleď, abys z toho něco řádného vytvořil." Bůh nás chce připoutati k sobě naší vůlí.

Bůh je naše životní povolání.

Kolik štěstí a kolik bolesti obsahuje toto slovo Povolání! Kolik štěstí pro toho, kdo má povolání, jež ho činí šťastným a jež ho nese vysoko. Kolik bolesti z povolání, které stlačuje, trýzní, utiskuje a omezuje. Je celkem lhostejné, jaké povolání máme ve vnějším životě. Vlastní povolání člověkovo může

býti naplněno v každém povolání vnějším, a to jest: Boha zjevovati a Boha vyobrazovati. Lidstvo hledalo horečně znázorniti Boha. Bůh ale chce se vyjádřiti v živé lidské postavě. Nemůže se dokonaleji zjeviti než v očích čistého člověka. Nemůže k nám lépe mluviti, než slovy dobrého člověka. Nemůže se nám lépe zjeviti, než v dílech milosrdné lidské duše.

Musíme se zachvěti nad velikostí, která je nám tu nabízena. V celém stvoření není nic strašnějšího, než zkažený člověk, protože jest karikaturou Boha. A lidstvo pělo nesmírné hymny na svaté, protože vyzařuje z nich stopa Boží krásy.

Máme se také státi podobni Bohu v jeho tvůrčím díle. Máme uvésti Boha do svých rodin, do svého lidu. Bůh je světlo, ale my máme říci: Budiž světlo! Světlo a slunce mají z nás vycházeti. Bůh je chléb a proto se mají nasytiti ti, kteří k nám přicházejí. Bůh je štěstí. Proto mají býti oblaženi ti, kdo se k nám přibližují. Bůh je dobrý. Maji se lepšími státi, kdo se s námi stýkají. Nesmíme ani hodinu denně ztráceti v tomto povolání. Bůh může pro jedno dítě stvořiti v okamžiku miliardy hvězd. Bůh může stvořiti naši duši. Možná, že stvořil naši duši pro jedno jediné dobré slovo, které máme jednou vysloviti, pro jednu hodinu, ve které máme nésti jeho poselství; pro jediný paprsek, který máme lidem nésti. Tak bohatý je Bůh.

Bůh je náš životní zákon. Je řád, podle něhož se má uspořádati náš život. Není mu lhostejné, jak se uspořádává náš život. Bdí nad tím svou Prozřetelností. Rádi slyšíme, že je nad námi Prozřetelnost a že řídí naši životní dráhu. Někdy se ale marně snažíme najiti ve svém životě tuto Prozřetelnost. Modlíme se a modlitba naše není vyslyšena. Voláme k Bohu, a on mlčí. To pochází od nás, protože Bůh nás chce vésti námi samými. On vložil své plány do našich rukou. Každé „Musíš!" je plánem Prozřetelnosti. Často chápeme jen zevně Boží přikázání. Nemají býti pouty, jež bychom namáhavě dále vlekli. Máme růsti z Božích přikázání, a svobodnými se

státi při nich. I to je bohatství, jež vložil Bůh do našich rukou. Na nás záleží, abychom něco božského učinili ze svého života.

Bůh je naše životní štěstí!

Každé štěstí tryská z lásky a každá láska je v jádře láskou Boží. Láska není ničím živočišným, není nízkým požitkem. Láska je něco světlého, létajícího. Ale smíme vůbec Boha milovati? Ježíš nám to ukázal, že Bůh je nám tak blízko, že mu můžeme říkati Ty a Otče! Každá láska je vybudována na Ty a já. To je formule štěstí všech duší. V tom tkví také rytmus dítek a blízkosti, jednoty a mnohosti. Bůh je nejdokonalejší Ty. Ty a má duše. Ty, můj Otec, a já, tvé dítě. Ty. můj Přítel, a já, tvůj tvor. Ty, můj Pán, a já, tvůj služebník.

Není člověka, s nímž bychom žili delší dobu a nepřišli při tom na jeho nedostatky a chyby a jeho hranice. Jen Bůh nemá hranic v pochopení a ve své lásce. Nikdy se nemůžeme přesytiti Bohem, protože má pro nás stále nová překvapení. V údivu stojíme před ním ve svaté úctě. A úcta je tajemství nesmrtelné lásky.

Bůh je naše životní bohatství. Je jím a chce jím býti. Kdo se domnívá, že se musí Boha báti a plaziti se v prachu před ním, nepochopil Boha v jeho nejhlubší podstatě. Bůh je naše jásavé bohatství. Sestoupil k nám na perutích tvorstva. Ale tyto perutě se staly také závojem. Vidíme Boha jen zahaleného jakoby skrze závoj. Bůh ale chce dychtivě proniknouti do našeho života, že dokonce v jednom případě ničí jednu podstatu, aby přivedl druhou. Tak jest Eucharistie divem velké Boží dychtivosti. Kdo ji chce řádně pochopiti, musí se rovněž dychtivě rozletěti k Bohu, aby k němu pronikl. Musí odstraniti všechny překážky, které stojí v cestě. Nemůžeme lépe odpověděti na onu dychtivost Boží, než svou dychtivosti vlastní: Abys Ty, ó Bože můj, stal se mým vším!

čestní

P. EM. SOUKUP O. P.

Stateční se vyznačují výraznou láskou k hodnotám. Nemůže býti statečný, kdo nemiluje. Není však ctnostně statečný, kdo pouze miluje, nemá-li vytříbený smysl pro čest. Svatý Tomáš praví, že přípravou na statečnou duši je smysl pro to, co je v lidském životě nejhodnotnější a nejžádoucnější, protože největší přirozeně, pro čest.

Čest jest uznání velikosti, čestnost je pochopení toho, co je vpravdě veliké, i toho, co veliké není; tedy pochopení, co je člověku ke cti, a co mu ke cti není; nebo také, co mu není k necti. Čestný člověk se vždy snaží držeti a konati to, co je skutečným projevem skutečné velikosti člověka v jeho zvláštní lidské hodnotě. Čím je větší to pochopení, tím pevněji člověk obstojí ve všech překážkách, tím snáze překoná všechny překážky.

Životní pravidla čestných lidí začínají se zásadou, jejíž pravda řídí všechna ostatní pravidla: nemůže býti velikým, ani důvodem cti, nemůže tedy býti čestným, co není hodno cti před Bohem a podle Božích zákonů. Nadevše je čestnému hodnota velikosti dítek Božích. Proto se nejprve drží toho, co je hodno Boha, vyhne se tomu, co není hodno Boha. Při tom zůstává nedotčena jeho skromnost či pokorné smýšleni, dbající toho, co je hodno člověka, nebo čeho je člověk hoden ve své malosti a slabosti. Důsledkem toho pravidla je, že duše považuje za svou hlavní povinnost cti a čestnosti, nikdy se nespokojovati výkonem pouze dostatečným nebo prostředním. Vždy usiluje o výkon největší a nejlepší. V tom je podstatný rozdíl mezi člověkem čestným a ctižádostivým: čestný člověk z lásky k věci chce největší výkon, kdežto ctižádostivý chce největší možnou čest u lidí za každý výkon z lásky k sobě.

Čestný člověk z této zásady je nejprve velmi klidný vůči prokazované nebo neprokazované cti od lidí. Ví, že žádná lidská čest nepřidá nic k hodnotě díla;

že neprokazování cti neubere dílu jeho hodnoty a účinnosti; že jediný Bůh může správně hodnotiti velikost nebo malost výkonu lidského. Proto vědomě čestný člověk věřící nedbá lidských úsudků a projevů o hodnotě svého díla. Neboť konal dílo z lásky k nepomíjejícím hodnotám; snad i z lásky k lidem, pokud tato láska k užitku bližního je z největších nepomíjejících hodnot; nikdy však z lásky k vlastnímu vyniknutí u lidí v jejich soudech. Příznačně pro svou osobnost praví svatý Tomáš: „Čestný člověk přehlíží lidskou čest i zneuctění od lidí, když si napřed rozumovou úvahou zjistil, že nezasluhuje zneuctění, a že lidská čest je příliš malá hodnota, než aby byla pohnutkou jeho práce," nebo jen měřítkem jeho idealismu.

Čestný člověk, ač vědomě usiluje o největší výkonnost i výkony, přece je si velmi dobře vědom sebe: dobře pozoruje své síly v jejich omezenosti. Proto se nerozhání na věci, které jsou nad jeho síly, a jež proto nemůže vykonati vynikajícím způsobem. Ví, že každým nerozvážným polovičatým výkonem může poškoditi spravedlnost nebo lásku. Přes všechny své snahy o nejvyšší výkonnost nikdy se nedomnívá, že na vše veliké musí býti jen on, ani „nechce míti ve všem svůj podíl, nemíchá se do všeho". Je rád, když vidí zdařilou práci druhých.

S tím souvisí velmi důležitá značka čestného člověka: „Věří druhým, vidí v druhých spolupracovníky k hodnotnějšímu dílu a proto k tím větší cti."

Čestný člověk nepěstuje „přebornictví". Jeho vůdčí myšlenkou není ukázati všem, co on dovede, „neukazuje celou svou velikost". Z toho důvodu nezná podlízavosti vůči vyšším, ani blahosklonnosti, to jest pohrdání nižšími. Vůči všem je člověkem pravdivým, neznajícím bázně ani před tím, že by ztratil přízeň vyššího, ani před tím, že by si nějak zadal před nižším, když koná své veliké dílo. „Se všemi žije, jak náleží podle správného rozumu a podle povahy věcí." Jeho snahou je všude přispěti, nerad si nechává

sloužiti nebo dělati něco za sebe; každou úsluhu oplácí větší úsluhou, než přijal.

Čestnému člověku vždy na prvním místě je hodnota díla, nikoli prospěch z díla. Ježto pomalu a zrale uvažuje o hodnotách věcí a výkonů, je „pomalý", neukvapuje se, „neboť veliké výkony jsou řídké". Potom však věří ve svou věc. Věří, že vážně uchopená věc mocí přírodního zákona musí proniknouti. Jest pravý optimista, pevně důvěřující přírodnímu a tedy Božímu zákonu, že veliké dobro vždy má veliké a trvalé vítězství, že nejvyšší úsilí o největší hodnotu nikdy není marné, byť se musilo čekati třebas až po smrti toho, jenž je vykonal. Je si rozhodujícím způsobem vědom, že nejlepší zárukou výsledku je nejvyšší hodnota věci a skutku, kdežto největší prospěch není vždy zárukou největší hodnotnosti.

Poslední pravidlo života čestného jest: Nevěšeti hlavu, nenaříkati, neviděti černě (non est planctivus, praví svatý Tomáš). Každá ztráta, každá škoda zůstává ovšem i pro čestného bolestí. Není však důvodem ke skleslosti mysli. Neboť zachování jmenovaných pravidel čestnosti dá duši životní bezpečnost, neochabující doufání, jistotu o zdárnosti všeho, co. čestný čestně koná, byť byl zatím jeho život provázen nezdary. Jeho síla ducha nikdy nepodlehne, poněvadž ví, že Pán jeho života i jeho činnosti i jeho sil jen proto u lidí čestných dopouští zříceniny, aby na nich mohl vybudovati krásnější stavbu.[1]

duchovní život - nÁsLeóovÁní KRÍStA

KONSTANTIN MIKLÍK CSsR.

Pokračování.

Třeba nyní vypočítati všecka ta stará přikázání, jež zůstala v platnosti, a nová, jež byla přidána od nového a neomylného Zákonodárce. Třeba vyjádřiti požadavky dokonalejšího způsobu, jakým mají býti

i Kdo má český překlad Theol. Summy sv. Tomáše, přečte si s užitkem 2. II. Ot. 129.

podle nového zjevení zachovávána stará pravidla, a třeba naznačiti nové a dokonalejší prostředky, jež Kristus přinesl, ustanovil nebo doporučil, aby byl člověk schopen vyhověti těžším požadavkům dokonalejšího a duchovnějšího zákona. Základ cesty k Bohu je vrozený zákon mravní, čili schopnost člověka poznati zákon vlastní přirozenosti, stvořené od Boha. Tento tak zvaný přirozený řád je první božská norma pro člověka, a platí i zavazuje od okamžiku, kdy Bůh tuto přirozenost stvořil. Je to součást věčného zákona, aplikovaná na předpoklad takového stvoření, a jest obsažen či spíše jenom naznačen v Desateru. Jeho smysl jest držeti člověka v náležitém poměru k jeho Původci a k jiným tvorům, a vyvíjeti všechny mohutnosti člověka k dokonalosti, příslušející tomu stupni stvoření, jaké člověk představuje.

Zjevení původní, patriarchální, mojžíšské a prorocké jednak odhaluje, objasňuje a vždy dokonaleji vykládá zákon přirozený, odklizujíc zejména všechnu temnotu rozumu v poznávání předpokladu zákona, to jest v poznávání Boží jsoucnosti a bytnosti, jednak ukládá člověku, i po jeho pádu, čím dál, tím více nadpřirozený poměr k Bohu, nespokojujíc se nikterak pouhou přirozenou pietou tvora ke Stvořiteli, nýbrž vrcholíc v požadavku positivní theologické víry v Boha, naděje v jeho pomoc i odplatu, přesahující obyčejný řád přirozenosti, a lásky k Bohu i k bližnímu, která se nejen vymyká pouhému přirozenému pravidlu spravedlnosti, nýbrž dosahuje, zvláště pokud se lásky k Bohu týče, znamenitého stupně. Také zachovávání jistých nových příkazů mimodekalogových a upouštění od dispensí proti druhotným příkázáním přirozenosti mělo již ve Starém zákoně dokumentovati intimní vztah nového, vyvoleného člověka k Bohu, Příteli a Otci.

Kristus pokračoval na této cestě zdokonalování jednak přirozeného zákona, totiž v jeho duchovnějším a přesnějším chápání i oceňování, zrušiv všecky dispense, dané patriarchům a Mojžíšovi, a dav původnímu zákonu Stvořitelovu jeho pravý a od po-

čátku zamýšlený smysl, jednak dostavěl Kristus nadpřirozený řád pro člověka, započatý v ráji a budovaný tisíciletími, oznámiv řadu vlastních předmětů božské víry (skutečná tajemství víry), vyjádřiv jasně celý předmět božské naděje (nadpřirozenou blaženost pro duši i pro tělo), a rozšířiv požadavek lásky, až dotud více méně bázlivé, na příkaz něžnější a nezištnější oddanosti k Bohu, větší srdečnosti k bližnímu, jakožto údu téhož mystického těla, a větší shovívavosti i k těm, kteří nás urazili, kteří nám škodí a kteří nás nenávidí. Tyto nové příkazy zahrnují v sobě ještě jiná, až dotud neslýchaná ustanovení a doporučení: naše víra v Krista má býti Silnější než všechny svazky přirozené a než samo lpění na hmotném životě; naše naděje na slavné vzkříšení a na stupně blaženosti má nás nutiti k větším a větším stupňům trpělivosti a odříkání se světa; naše přátelská láska k Bohu má býti živena a potvrzována skutky vnitřní věrnosti k Zákonu, a nad to ochotným snášením, ne-li vyhledáváním utrpení, obětí a časných nedostatků, nejvíce pak odpouštěním a konáním skutků křesťanské lásky.

To je to, co Kristus naznačil v evangeliích slovy i „Nebude-li spravedlnost vaše hojnější než zákoníků a farizeů, nevejdete do království nebeského." (Mt. 5, 20.) „Přikázání nové dávám vám, abyste se milovali vespolek, jako já jsem miloval vás." (Jan 13, 34.) „Milujte nepřátele své, dobře čiňte těm, kteří vás nenávidí, dobrořečte těm, kteří vám zlořečí, a modlete se za ty, kteří vás pomlouvají." (Lk. 6, 27.) Kristus sám nejen zachoval dokonale zákon daný od počátku, takže ho nikdo nemohl viniti z hříchu (Jan 8, 46); nejen se ukázal člověkem ve všem lidském půvabu, majestátu a svérázu, jako žádný člověk před ním a po něm; on dal i nejvyšší příklad těch nových a velikých přikázání, která ponejprv přinesl na svět: příklad svrchované lásky k svému Otci, k svým věrným a k svým nepřátelům.

Tento vznešený ideál větší a nové spravedlnosti, jejž vytyčil Kristus pro všechny, vyžaduje i se stra-

ny Boží většího přispění a účinnější posily, než toho žádala stará služebnost izraelská, poháněná více bázní než láskou. Byla-li už dříve a vždycky modlitba prostředkem k dosažení pomoci od Boha, je v Nové smlouvě mnohem více a důrazněji přikazována a doporučována, než v předchozích dobách prorockých, a také se jí slibuje určitěji a slavnostněji od Boha vyslyšení. „Jest potřebí vždycky se modliti a neustávati" (Lk. 18, i), a jest třeba „bdíti a modliti se, abychom nevešli v pokušení." (Mt. 26, 41.) Je třeba prošiti, hledati a tlouci. (Mt. 7, 7; Lk. 11, 9), ale za to „každý, kdo prosí, béře, kdo hledá, nalézá, a kdo tluče, tomu bude otevřeno" (Mt. 7, 8; Lk. 11, 10), a „budete-li zač prošiti Otce svého ve jménu mém, dá vám." (Jan 16, 23; srov. Mt. 17, 19; 21, 21; Mk. 11, 23; Jan 14, 13-1^ i5> 16; 16, 24.)

Vedle modlitby a vedle útěku před nebezpečím, zejména před bohatstvím, rozkošemi života a panováním (Mk. 4, 19; Lk. 8, 14; 14, 18-20) jsou svátosti Církve daleko nejhlavnějším prostředkem k získání, udržení a rozmnožení spravedlnosti a svatosti, protože jsou ze štědrosti Kristovy řádným prostředkem k nabytí milosti pomáhající a posvěcující, která jest jediný přímý prostředek k zachování správné cesty, jako je vůle Boží jediný správný ukazatel cesty k jedinému nejvyššímu poslednímu cíli, k oslavě Boží. Zároveň jsou svátosti a jejich hodné přijímání svou přípravou, svými účinky a svými věrně přijímanými závazky nejlepším následováním Krista v dokonalém plnění svaté vůle Boží.

umění A mRAvnost

P. SILVESTR BRAITO O. P.

S žádným povoláním a stavem, nebo jak to chcete nazvati, nemá morálka takového trápení, jako se stavem uměleckým. Mnozí umělci, třeba i katolíci, jak to ukazuje několik případů poslední doby, i ti, kteří se za umělce považují a k nim se tlačí, domnívají se, že jejich tvoření a jejich působení a vliv je tak auto-

nomní, že mu nemá mravnost, nebo jak oni mnohdy s dávkou pohrdání řeknou, morálka, co předpisovati a poroučeti, protože by tím zasahovala do svobodného tvůrčího díla.

Jest umění opravdu tak neodvislé? A proč by právě umění tak neodvislé býti mělo? To by mohl týmž právem říci průmysl, věda, politika. A také to svorně s uměním kolikráte říkají. Ale nemají se umělci čím chlubit, když takové věty s těmito všemi společně vyslovují. Je to jen společné dědictví liberalismu, který nevidí než jedince a vyhražuje naprostou samostatnost a rozvinutí se jednotlivce bez ohledu na společenství, na společnost lidskou. Člověk ale není osamocen. Není sám, nýbrž se vším, co jest a co má, co činí, je pevně zasazen do lidské společnosti a musí nutně mít ohled na tuto skutečnost. Jednak sám žije ze společnosti, že od ní mnoho přijímá, že mu i pro vrcholné umění připravila půdu. Je povinen také respektovati společnost, její zákony a jej i zařízení i úpravu, její nebezpečí a potřeby. Tam, kde se to dotýká jeho umění jakožto věci veřejné, odevzdávané společnosti. Kdyby umělec tvořil jen pro svou pracovnu anebo ateliér, mohl by si mnohé dovolit, ale jakmile odevzdává své dílo lidem, bližním, společnosti, tím samým také bere na sebe závazek vůči této společnosti.

Nejprve: Jest umění závislé na mravnosti či morálce? Definujeme si nejprve, co jest umění? Tomáš Akvinský praví o něm, že umění znamená věc dobře udělat. Je to dobré udělání věci s hmotnými prostředky. Recta ratio factibilium. Pro umění je tedy třeba, aby bylo dílo dobře uděláno správným poměrem tvaru, látky a podoby. Aby pak byla uměním zachycena skutečná podstata věci. V tom nemůže příkaz mravnosti něco umění jiného předpisovati, než aby vykonal umělec tuto svou povinnost ke svému dílu a správně zachoval onen poměr. Mnozí ale i zde hřeší, že přepnou jednu složku svého umění. A velmi mnoho jich zapomíná, že mají věc dobře udělat a že k dobrému udělání nestačí jen okopírovat zevnějšek.

Na to dnes máme dobré aparáty fotografické. Mnohým se tu úplně ztrácí podstata, a když tvoří dílo o životě a člověku, ztrácí se jim duše a vnitřní souvislost životní, jak ji Bůh chtěl. Tak dovedou vytvořiti tělo, které není tělem lidským, nýbrž jen živočišným. Protože v něm nedají zvítěziti duši, která tělo zkrášluje, že nevyjádří život a skutečný v něm poměr dobrého a zlého podle zásad Stvořitelových, které jsou hluboce vštípeny do člověka i primitivního. Proto život, který podávají, je život bez podstatného vyrovnání a vyvážení dobrého a zlého. Dovedou tak vytvořiti apotheosu zlého, nebo slabého, nebo porušeného, takže pak se stává jejich dílo dílem neživotným a nepravdivým, kde zlé je postaveno do hrdinské a vítězné pózy, kde je zlé vyzvednuto samostatně, jako samostatná skutečnost bez řádu, který porušuje a ohrožuje.

S tohoto hlediska nevěřím, že může býti skutečným uměním, které se sklání před zlem, protože takovému umění chybí především pravda, vnitřní pravdivost. Bez ní pak není umění. Umělec nemusí o tom umět filosofovat, ba je zlé, když umělec filosofuje, protože ho intence zavede k usměrňování, ale musí býti umělec tak pokorný a tak opravdový, aby dovedl viděti svým uměním, aby dovedl hledati vyrovnanost a vyváženost věci, kterou tvoří, a nepoddal se svému prvému dojmu, náběhu, návalu vášně, jen své živočišnosti. Jinak to může býti technicky bezvadně udělaná věc, ale není to umění, protože takový umělec přece jen onu věc neumí. Ztratil její podstatu a duši. Tedy, jaképak umění?

To chci říci na adresu umělců, kteří si libují v „zošklivování hříchů". Obyčejně ale jim bud unikne duše, která nejvíce vinou trpí, obyčejně tu není zachycena její vnitřní bolest z mravní viny a skvrny, takže hřích a vina nejenom že neodrážejí, jak chtějí takoví umělci, nýbrž stávají se něčím chorobně přitažlivým, schopným vzbuditi pro člověka ponižující a trapný zájem a vliv.

Křesťan umělec nemůže zapomenouti, že jsou dva

zákony v našem těle podle svatého Pavla, že se tělo bouří proti duchu, a nesmí proto umělec toto tělo vyzvedati v jeho odporu proti tělu a především tak vyzvedati, že vypadá tělo jako v právu a duše jako ta, která život komplikuje a otravuje. Nemůže zapomenouti umělec, že tvoří pro lidskou společnost a v lidské společnosti, která se skládá z lidí, kteří již o sobě jsou náchylní spíše ke zlému než k dobrému, a proto všechny scény a výjevy, které v člověku rozjitřují toto porušení, které tomuto jitření napomáhají oním převažováním tělesného a bouřícího se tělesného proti zákonitému a božsky zákonitému duchovnímu, nejsou plně umělecké, protože nevyjadřují celého člověka. Umění má přece vystihnouti i v nejzvrhlejším člověku jiskerku božského původu, kterou vložil Bůh do každého člověka.

Což ale nesmí katolík umělec podati člověka jak je, celého, i jeho nahotu a jeho intimní, sexuální život? Když jej i lidé špatní skrývají, patří k podstatě těchto skutečností, i konaných ve smutných okolnostech, jejich intimita, jejich tajemnost a skrytost. Umělec, který je rozmazává, není v pravdě, skresluje skutečnost, nevystihuje a proto: nedělá dobře svou věc. A opět, umělec, když chce býti křesťanem, musí respektovat, pro koho píše, musí respektovat skutečnost, že člověk jest opravdu sám již od přirozenosti nakloněn k žádostivosti, že celá křesťanská askese pracně se namáhá o to, aby žádostivost zkáznila, svedla do příslušných kolejí, aby sloužila a nepůsobila prázdné a zhoubné požáry. Proto, i když umělec dobře si své vystižení lidské porušenosti vytvoří a udělá, protože zapomíná na jiskru studu a touhy polepším, po povstání i u příhod a lidí, proviňuje se na svém poslání, které má sloužiti člověku a poselství krásy. Dobře rozlišujeme. V technické tvorbě v provádění uměleckého díla jest umělec svobodný, ale v tom, jakého ducha, jakou duši, jaký smysl vdechne svému dílu, v tom není neodvislý. A není neodvislý v tom, co podává bližním.

Právě, protože umění působí tak silně svým sou-

středěním tvaru, podoby a myšlenky, že zasahuje do všech duchovních rozměrů lidských.

Umělec je povinen počítati s lidskou společností a s lidskými chybami i s tím, co se nazývá pohoršením. Nebude umělec stát u každého knihkupeckého krámu a u knihoven všech obcí ani pensionátů. Musí si býti vědom, že, co napíše, odevzdává celému národu a že musí zlo postaviti do neladu a rozvratu řádu, že nemá práva stavětí na oči všech, co Stvořitel oblekl a zajistil studem a co lidé sami skrývají a s čím se tají. Umění, které chce odpovědět životu, pravdě a kráse, toho nepotřebuje.

Umělec je povinen varovati se ve své tvorbě toho, co by normální lidi pohoršovalo. Řeknete na to: Tedy ať nikdo nečte, co ho pohoršuje! Nejprve: to se člověk dozví, až když se v něm zvedne vlna rozbouřené, vychýlené žádostivosti po četbě. A za druhé: dnes jsou i katolíci prosáklí myšlenkou, že umění si smí dovoliti, co chce a že člověk může v uměleckém díle čisti a viděti také, co chce, protože umění je nezávislé. Ale tu platí rozhodná odpověď: Umění je zasazeno do života a co není dovoleno v životě, není dovoleno ani v umění. Jako nikdo nesmí veřejně to a ono činiti a jako nesmíš vůbec to a ono činiti, tak nesmíš také druhým nepravdivě to předváděti, dokonce ne jako umění, něco odosobněného a proto tím svůdnějšího.

jeden **A** všichni

DOMINIK PECKA

Člověk není pouhé individuum. Člověk jest osoba. Osoba jest bytost, která je něčím o sobě, tedy ne pouhou částí celku. Osoba je bytost samostatná, mající vědomí sebe, poznání sebe a vládu nad sebou.[1] Osoba je schopna svobodně si voliti svůj cíl i prostředky k němu. Svojí svobodou vnáší osoba do světa nový prvek: je schopna vysloviti *fiat* - je subjektem tvůrčím, dynamickým a vzestupným.

[1] L. Humblet, La Personnalité. A. Dewit, Bruxelles 1930, P *6—25.*

Osobou je každý člověk od prvního záblesku své existence. To proto, že každý člověk má duši rozumnou, svobodnou a nesmrtelnou. Ve smyslu metafyfickém jest osoba neztratitelna. Ve smyslu psychologickém a mravním trpí škody. I idiot jest osoba, třebas se duševně nerozvine tak, aby mohl vésti „lidský" život. Osobou zůstává i pomatenec, jehož „osobnostní" život již zanikl.

Osoba se liší od pouhého individua. Individuum je kategorie řádu přirozeného, biologického. Nejen živočich a rostlina, ale i kámen, sklenice, tužka jsou individua. Naproti tomu osoba je kategorie ne pří; rodní, nýbrž duchová, jsouc dílem ducha, zmocňujícího se přírody. Není osoby, nepracuje-li duch na fysickém a duševním složení člověka.[2] Jako individuum je člověk kusem hmoty, je částí přírody, průsečíkem nesmírného množství sil a vlivů fysických, kosmických, vegetativních i animálních, ethnických, atavických, hospodářských a dědičných, tvorem chyceným do sítě pozemské bídy, marnosti, omezenosti, bojování a smrti.

Jako osoba je člověk bytostí schopnou překonávati přírodu v sobě i kolem sebe, dovedoucí se vzepříti všem nutnostem, vyplývajícím z fysických a biologických podmínek své existence, usilující o vlastní cestu životní a rozhodující se na všech křižovatkách „osudu".

„Osobou" je člověk, máme-li na mysli řád bytí. V řádu činu, máme-li totiž na mysli to, čím člověk býti může a má, souhrn všech možností, jež může člověk uskutečniti, povinnost a snahu býti celým a dokonalým člověkem, smíme mluviti o „osobnosti". Osobou člověk *jest.* Osobností *se stává.*

Člověk jest individuum i osoba. Jako individuum je člověk částí lidské společnosti a z toho důvodu je podřízen celku, jak vykládá svatý Tomáš.[3] Kdyby

[2] Nicolas Berdiaeff, Cinq méditations sur i'existence. F. Aubier, Paris 1936, p. 166.

[3] Quaelibet persona singularis comparatur ad totam communitatem sicut pars ad totum (S. Theol., 2—2, q 64, a 2.)

byl člověk osobou čirou, byl by schopen státi zcela o sobě, mimo oblast života společenského a neměl by vlastně důvodu cítiti se částí celku. Avšak jako osoba má člověk v sobě hodnoty, které se vymykají řádu společenskému. Člověk nenáleží společnosti celý a se všemi svými vlastnostmi - zdůrazňuje svatý Tomáš.[4] Právě osobnostní život povznáší člověka nad společnost ryze pozemskou.

Jako individuum je člověk částí celku: nestojí tudíž a nesmí státi o sobě. Pokud je jedinec údem společnosti, nesmí si hráti na osobu, nýbrž musí se podříditi společnosti. Od celku přijímá, celku musí i dávati. Zdůrazňuje-li před společností svá individuální přání, svou touhu po vyžití, mluví-li o svobodě, právu na život, nároku na štěstí proti společnosti, jako by jedinec byl vše a společnost nic a jako by společnost byla jen k tomu, aby vyhovovala bezmeznému egoismu jedince, je to hrubý přehmat, jakési přestrojování individua za osobu: blud, který se nazývá individualismem.

Člověk ovšem není částí společnosti podle celé své přirozenosti a podle všech svých hodnot: jako duch rozumný a svobodný stojí člověk o sobě, má vlastní, osobnostní život a vlastní, nesdělitelné a nezadatelné určení. Proto nenáleží společnosti cele. Tvrdí-li se, že společnost je vše a jedinec nic či nanejvýše atom, zrnko pisku v hromadě lidstva, nemající žádných práv, nýbrž jen povinnost cele a výhradně sloužiti celku, je to blud protilehlý individualismu, totiž kolektivismus.

A tak se jeví postavení člověka ve společnosti jako antinomie: lidská společnost má časný cíl, jehož může dojiti jen součinností všech - a v tom smyslu jest člověk podroben společnosti jako část celku; avšak to, co je nejhlubšího v člověku, jeho určení věčné, oblast svědomí, skutečnost vnitřní svobody a všechny

4 Homo non ordinatur ad communitatem politicani secundum se totum et secundum omnia sua. (S. Theol., i—2, q 21, a 4, ad 3.)

hodnoty na ní se zakládající, to vše je společnému cíli nadřazeno.

Společnost lidská jest útvar časný. Duše člověka je nesmrtelná. V nejhlubší své podstatě je tedy antinomie jedince a společnosti antinomií časnosti a věčnosti.

Jako bytost časná musí jedinec spolupracovati na díle sociálního blaha. Toho blaha lze dosíci jen dvojí cestou: cestou sociální lásky a sociální spravedlnosti. Úkolem spravedlnosti je, dáti každému, čeho je hoden. Ani láska sama, ani spravedlnost sama není cestou výlučně správnou. Nestačí láska sama: dávati někomu z důvodu lásky, co mu přísluší z důvodu spravedlnosti, je ponižování důstojnosti lidské.[5] Dělník není žebrák: nechce almužnu, nýbrž spravedlivou mzdu. Nestačí spravedlnost sama. Jako každé dílo lidské, tak i spravedlnost, byť sebe lépe míněná a sebe dokonaleji uskutečňovaná, má své mezery a nedostatky: lásce pak přísluší, aby je napravovala.

Cítí-li se člověk jen bytostí časnou, nezbytně se mu jeví společnost lidská jen jako mechanická jednota velikého počtu individuí. Je-li jedinec jen zrnkem pisku, jest lidstvo hromada písečná, lidské dějiny pak přesýpání písečných dun. A poněvadž celek jest součtem pouhých individuí, která sama o sobě nic neznamenají, jest celek něčím konečným a absolutním. Zájem celku se stává nejvyšší normou. Dobré jest, co slouží dobru celku, zlé, co tomu dobru odporuje.

Tento přízemní a přírodní individualismus uvedl na svět heresi etatismu. Stát - ať národní nebo třídní - se stává posledním a nejvyšším cílem lidstva. Stát se stává božstvem, jemuž se musí jedinec cele a naprosto podrobiti. Zbožněný stát si činí nároky nejen na život a statky občanů, nýbrž určuje jim, co si mají myslit, co věřit, co cítit, co vyznávat, co tvořit. Absolutisace státu na straně jedné znamená násilné zotročení občanů na straně druhé. Jen jedno stojí v cestě absolutnímu státu: lidská osobnost. Vědomí

[5] Encyklika Pia XI. Divini Redemptoris, čl. 49.

své ceny čerpá osobnost především z ideí náboženských: nauka o Bohu vševědoucím, všemohoucím a dobrém, o Boží Prozřetelnosti bdící nad každým jednotlivým člověkem, učení o nesmrtelnosti lidské duše, o vykoupení každé jednotlivé duše smrtí Syna Božího vytvořily ono vědomí nekonečné ceny duše lidské, jež jest základem křesťanského personalismu. Toto vědomí jest překážkou totalitnímu státu: dokud jest si člověk vědom své ceny, nikdy se nepodrobí cele totalisujícím tendencím společnosti. Kdo chce člověka zotročiti, musí ho odbožštiti. Proto je totální stát atheistický, či lépe řečeno antitheistický: ne pouze bezbožnický, nýbrž protibožský a protináboženský. Jiný ani býti nemůže. Nenáviděná a nesnesitelná „exteritorialita" osobnosti spočívá právě v nejhlubších základech na vědomí náboženském. Cítili se však člověk i osobností, není mu stát bohem, jemuž by se měl klaněti. I když oblast působnosti státu je rozsáhlá, má své vnitřní i vnější hranice. Stát má určitá práva i na duši, ale nemá práva na duši celou. Stát není posledním cílem, k němuž by měla směřovati lidská společnost: stát je jen prostředkem k uskutečňování obecného blaha. Ve svém oboru jest stát svrchovaný; proto bylo řečeno: Dávejte, co jest císařovo, císaři. Jako osobnost však náleží člověk Bohu: Dávejte, co jest Božího, Bohu. Žádá-li se od člověka, aby dával, co jest Božího, císaři, jest to jen důsledek toho, že císař se pokládá za boha.[6]

Člověk náboženský se podrobuje autoritě státu,

a Domyslíme-li tuto věc do všeqh důsledků, najdeme ji vyjádřenu v Kristově „objímajícím" i „rozštěpujícím" výroku, že musíme dávati císaři, co jest císařovo, a co jest Božího, Bohu. Nazval jsem tento výrok objímajícím čili inklusivním, poněvadž nevylučuje žádný cíl, ani lidský ani božský. Nazval jsem jej však také rozštěpujícím, poněvadž jest v něm nanejvýš jasně řečeno, že císař není Bůh. Zmatek, v němž žil prvotní křesťan, byl způsoben tím, že císař se prohlašoval za Boha. Římský občan byl povinen v každém oboru života — ve vojsku, v úřadě, ve veřejnosti, ve společnosti obětovati císaři kadidlo jako Bohu. Křesťan odpíral. Odtud první veliká pronásledování. Bůh je svrchovaný pán. Ani císař, ani žádná jiná jeho podoba, ani stát, ani

ale ne jako autoritě původní, nýbrž jako autoritě odvozené. „Neměl bys nade mnou moci žádné, kdyby ti nebyla dána shůry," praví Kristus Pilátovi. (Jan 19, 11.) I když je odvozená, jest to autorita Boží: a jako autoritě Boží se jí křesťan podrobuje.

Poslouchati člověka jako člověka by vlastně bylo nemravné. Poslušnost jest podrobení člověka vůli cizí, a to vůli dokonalejší. Jen když může člověk vystoupiti jako zástupce Boží, počíná se možnost dobré a mravné dovolené poslušnosti. Křesťan je člověk, který konec konců poslouchá jen Boha: „Poslouchati sluší více Boha než lidí," prohlásil Petr před veleradou. (Sk. ap. 5. 29.) A poslouchaje Boha nalézá křesťan svobodu, totiž svobodu dítek Božích, jež se nikdy nemohou státi otroky zájmů ryze lidských a ryze časných.

Požaduje-li Julien Benda ve své knize Zrada klerků,[7] aby klerkové, to jest lidé duchovní, nezrazovali svého poslání sloužíce tendencím politickým, militaristickým, nacionalistickým a kapitalistickým, čili, aby nezrazovali svého duchovního poslání a své duchovní svobody, má pravdu. Ale měl by jiti na kořen věci a říci nejen, co klerkové dělati nemají, nýbrž také, co dělati mají. Pouhé vnější odpoutání od věci světských neznamená ještě duchovní svobodu. Klerkové naší doby se stávají služebníky světa prostě proto, že nepřemohli svět v sobě. Kdo nepřekoná svět v sobě, nemůže státi nad světem. Pouhý útěk od světa nespasí svět ani klerka. V knize Vzpoura davů praví Ortega y Gasset, že není žádoucno, aby filosofové panovali nebo panovníci filosofovali, ale že je žádoucno, aby filosofové filosofovali.[8] Podobně je žádoucno, aby lidé duchovní žili duchovně. Klerkové se podrobují světu, poněvadž se nechtěli podrobiti Bohu. - Pokračování.

vláda není Bůh. (C. C. Martindale, *Does God matter for met* Rich & Cowan, London 1937, p. 179.)

[7] Julien Benda, La Prahisson des Clercs, B. Grasset, Paris 1930.

[8] José Ortega y Gasset, Vzpoura davů. Orbis, Praha, 1933, str. 98.

čím se pcohLouBí vnitční život v Roóině?

DR. OLDŘICH KARLÍK

Dítě. Pokračování.

Co naplní více štěstím a blahem srdce manželů jako čisté jasné čelo dítka, jeho roztomilý a zářivý úsměv a nevinný pohled! Je jim vzpomínkou na rozkošný ráj, v němž naši prarodiče oplývali nesmírným blahem a štěstím.

Jako útlou ratolest, slabou květinku přijímají dítě, jež se má rozvinouti v silný, košatý strom, plný rozkošných květů a plodů, překrásných ctností. Až se život rodičů nachýlí ke konci, v tomto dítku budou dále žiti!

Žádá ovšem vychování dítek velké oběti, mnoho starostí a zapírání. Než všechny tyto práce a často i slzy přinášejí rodičům požehnání. Bůh sám jim při jejich úkolu pomáhá. Vložil rodičům přirozenou sílu a schopnost a dává jim zvláštní pomoc, úměrnou jejich veliké povinnosti. Na rodičích jest, aby věrně s touto milostí spolupůsobili a zachovali při výchově dítka správný pořádek, aby totiž dítko milovali správnou láskou a pro Boha a nedělali z něho modlu, jíž se jen nerozumně obdivují, jejímž choutkám otrocky hoví, až se pak z této modly stává nesnesitelný tyran.

Přijmou-li rodičové ochotně a s důvěrou dítko, když přijde na svět, a starají-li se podle svých sil svědomitě o jeho tělesnou, mravní a duchovní výchovu, najdou v této péči zdroj netušených radostí, tak jako je opět protipřirozené odmítání dítek příčinou vnitřního neklidu, nespokojenosti a četných bolestných výčitek, zvláště v pozdějších letech. Sobectví, které bývá hlavní příčinou chtěné a úmyslné neplodnosti - na tu zde myslím - obrací se proti manželům, vrhá stín na jejich vzájemný poměr a protipřirozené styky budí v manželích pocit čehosi ponižujícího, co je činí pouhými předměty vášně.

Má-li zmizet rozšiřovaný dnes názor, že dítě je

pouze výtvorem rodičů a že je proto svobodnou věcí manželů, chtějí-li dítě nebo další dítě, čili nic, nepomůže jen proti této teorii a praxi rozhorleně mluvit. Zde běží o chybu v základech. Chybí smysl pro význam života lidského a obětavé chápání povinností manželských. Proto překoná dnešní nechuť k dítku jen ozdravění člověka v základech, v jeho nazírání na život lidský a na jeho poměr k Bohu, dárci všeho života a tvůrci veškerého řádu na světě. Jinými slovy, nebude lépe, neobrodí-li se náboženský život v našich rodinách.

Náboženský život v rodinách.

V náboženském životě najdou manželé zdroj, z něhož budou čerpati odhodlání, aby přijali na sebe všechny povinnosti stavu, život podle víry bude pevným a jistým základem jejich rodinného a manželského štěstí. To není jen jakási fráze a planá řeč, podívejte se kolem sebe a zkušenost životní vám to potvrdí.

Není opravdu nikde tolik léčivých pramenů, tolik životní síly, jako v náboženství. Jen člověk věřící vystihne to ovšem v celé šířce a hloubce, a pochopí, co praví Hospodin u Jeremiáše proroka: „Užasnou se a zarazí se nad veškerým tím dobrem a nad veškerým blahem, které já jim působím." (Jer. 33, 9.) Křesťanu jsou otevřeny celé světy radostí, jež zůstávají neznámy člověku víře odcizenému. Víra, důvěra v milosrdnou Prozřetelnost Boží, stav posvěcující milosti a přátelství s Bohem, to vše klene modrou oblohu nad životem křesťana, dodává mu vnitřní klid a veselou mysl, kterou nedovedou zakaliti ani životní různé strasti. Vidíme sice i u lidí, podle víry nežijících, zářivý zevnějšek, než o kolika z nich dalo by se říci: Měl mnoho štěstí v žití svém, však šťasten nebyl nikdy v něm!

Nejen jednotlivec, i rodina musí žiti životem víry. Náboženský život rodiny tvoří ovzduší, v němž se daří dobře i křesťanskému životu jednotlivcovu. Kde není dobré ovzduší, tam život zkomírá a hyne. Chy-

bí-li v rodině křesťanské ovzduší, tam zakrňuje a ná výchova dětí v duchu víry, kde se v rodině podle víry skutečně nežije. Vyučování náboženství ve škole naprosto není s to, aby nahradilo křesťanské ovzduší v rodině. To platí nejen o době, kdy dítko ještě chodí do školy, ale i o době, kdy ze školy vyšlo. I u dospělého člověka proniká většinou více duch rodiny než duch školy a dává směr celému dalšímu životu. I kdyby se snad člověk životu náboženskému později odcizil, rodinné dojmy a vzpomínky mohou v něm opět oživiti snáze křesťanského ducha z mládí.

Náboženské ovzduší musí ovšem manželé pěstovati hned od počátku svého společného života. Jen tak povstane opravdové spolužití, jednota a soulad duší, jen tak budou moci splniti zcela svůj úkol a dáti dětem nejen život tělesný, ale i správný život duchovní, jen tak se připraví živná půda pro křesťanský život budoucích dětí. Chtějí-li manželé začíti s křesťanským životem teprve tehdy, až jsou zde děti nebo až budou děti větší, pak je již pozdě, poněvadž se pak bud z ostychu anebo pro navyklý již způsob života nevzchopí k tomu, aby opravdu křesťansky žili. Je pozdě proto, že první léta dětská jsou pro duchovní život a směr dítěte nej rozhodnější a dítě musí již s mateřským mlékem ssáti lásku a úctu k životu náboženskému.

Ptáte-li se, které projevy života náboženského mohou prohloubit vnitřní život v rodině, mohu jen na některé poukázati.

Je to *společná rodinná modlitba,* která alespoň ráno a večer shromažďuje přes den rozptýlené členy rodiny, udržuje v nich vědomí, že náleží k sobě a povznáší rodinný život do vyšších sfér. Je to klíč, kterým si rodina otevírá den, a zámek, jímž se uzavírá na noc. Odstraňuje rozmrzelost, uvolňuje napětí, čistí domácí vzduch, posvěcuje domácí mír a otce rodiny odívá takřka v kněžskou důstojnost.

Svěcení neděle a zasvěcených svátků. Neděle je rodině slunným dnem, který sbližuje a spojuje rodiče

a děti, jež moderní pracovní život po celý týden často od sebe vzdaluje. Čistě oblečeni jdou společně do kostela, obětují při mši svaté Bohu všechny strasti minulého týdne a čerpají novou sílu a povzbuzení k dalším bojům na trnité cestě životní. Uvědomují si důstojnost dítka Božího, s radostnou náladou vracejí se domů a v důvěrném rozhovoru a odpočinku od namáhavé práce okřívají, aby se s novou chutí dali příští den do svého zaměstnání pro blaho rodiny.

Znesvěcování neděle a rušení nedělního klidu, jak jsme toho poslední dobou svědky i u nás na Moravě (a naší Hané), je zjev opravdu politování hodný, nejen ze stanoviska náboženského, ale i ze stanoviska čistě lidského. Člověk nežije jen pro dřinu, jeho úkol na světě je přece jen trochu jiný, a dře-li se bez vážné příčiny i v neděli, stává se otrokem mamonu a neprospívá ani sobě, ani rodině. Zde platí přísloví: Kdo v neděli dělá, tomu Pán Bůh práci nadělí. Bez nedělního odpočinku není možná ani řádná výchova dětí. Vidí-li dítky, jak rodiče přestupují nedělní přikázání Boží, uvažují, a příklad rodičů je svádí, aby i oni zanedbávali nejen nedělní svou povinnost, ale také i jiné náboženské a mravní povinnosti.

Nevyčerpatelné bohatství nejušlechtilejších radostí přináší celé rodině i jejím jednotlivým členům *život s církevním rokem.* Církevní rok je božský okruh, v němž září všechna díla Boží. Jsou v něm celé dějiny království Božího na zemi, boje o lidskou duši od Adama až do posledního soudu. Povzbuzuje nás krok za krokem, abychom celým životem směřovali za tím, co má význam a cenu pro věčnost, pobádá jednotlivce i rodiny, aby vždy viděli v Kristu vzor svého mravního života, jest ustavičnou vzpruhou k plodnému a užitečnému životu. Rodiny, které žijí podle církevního roku, sluní se v záři věčného Světla, jež při každé církevní slavnosti zazáří v novém lesku a ukazuje jim jistou cestu, i když se kolem nich ve shluku událostí domácích a světových nebezpečně stmívá.

Vzpomeňte na advent, dobu touhy po novém, vyš-

ším životě, po novém rozproudění milostí v srdcích vykoupených, dobu tiché radosti z brzkého příchodu Páně, na roráty s velebnou a toužebnou písní: „Ejhle, Hospodin přijde," na svátek svatého Mikuláše. Vzpomeňte dále posvátného ticha Štědrého večera, o němž se sletují jinak po celý rok často rozprchli členové rodiny, na vánoční stromeček, kolem něhož se shromažďuje celá rodina v lásce a družné náladě, kdy znějí koledy a oči starých i mladých září štěstím a srdce vesele tlukou radostí, mírem a láskou, kterou jako by rozsévali neviditelní andělé, sestupující s nebes na zem a šeptající pozemšťanům nebeské poselství: „Vám, vám, narodil se!"

Doba svatopostní vybízí opět k vážné úvaze nad vlastním životem, povzbuzuje k lepšímu životu, k odstranění chyb.a mravních nedostatků. Vzpomínka na trpícího Spasitele posiluje upracované a ustarané rodiče a učí je trpělivosti, obětavosti a velkodušné lásce.

Velikonoce plní věrou v lepší budoucnost, nadějí na vítězství nad vší lidskou zlobou. Pak přichází krásný měsíc květen s májovými pobožnostmi, při nichž se oslavuje vzor křesťanské dívky a matky nejkrásnější a nejpůsobivější. Následují svátky letnic, svátky Ducha pravdy, Ducha síly a statečnosti, Boží tělo, o němž kráčí našimi dědinkami a městy Král králů a žehná všem, malým i velkým, prostým chyškám i městským příbytkům. A tak bychom mohli uvésti další svátky církevního roku a svatých našich patronů s jejich zvláštním významem až po památku všech věrných zemřelých, kdy členové rodiny navštěvují rovy svých drahých a v modlitbě na ně a život jejich vděčně vzpomínají.

S jednotlivými svátky jsou spojeny různé zvyky, které mívají v rodinách radostnou ozvěnu, na příklad mikulášská nadílka, vánoční koledy, jesličky, Boží hroby, na venkově důležitý úkol chlapců: klapáním oznamovat na Velký pátek poledne a večer, různé veselé zvyky o velikonočním pondělí, dále všeliké radovánky O posvíceni atd. - Pokračování.

VZHÍK TÉETÍHO RÁÓU SV. DOMINIKA

P. REGINALD DACÍK O. P.

Pokračování.

2. Jiný výklad vzniku Třetího řádu, totiž z Voje Kristova, Militia Jesu Christi, podává blah. Raymund z Kapuy, zpovědník sv. Kateřiny Sienské. Ve svém díle Život sv. Kateřiny Sienské,[15] líčí takto vznik Třetího řádu, jehož členkou se stává Kateřina. Když viděl Dominik, jak Církev trpí od bludařů i hmotně, svolav některé laiky Boha se bojící a sobě známé, jal se s nimi jednati o ustavení jakéhosi svatého vojska, které by znovu dobývalo práv církevních a jich bránilo, jakož i věrně čelilo zvrhlosti kacířské ... A tak se i stalo. Neboť dobrovolníky, jež byl shledal, tak vznítil, že se mu přísahou zavázali podle sil svých konati vše, co bylo pověděno, a za to vydali v oběť svou osobu i své jmění. A aby manželky jim v tom svatém díle nepřekážely, dával si od nich přisahat, že nebudou mužům překážeti, ale podle možnosti své že budou pracovati s nimi ve všem, nač stačí... A nazval je vojenskými bratřími Ježíše Krista (Fratres Militiae Christi). Mohli nosit jakýkoliv šat, ale v barvách bílé a černé na znamení nevinnosti a pokory. Po jeho smrti se nazvali z úcty k němu Fratres de Poenitentia s. Dominici. A poněvadž bludařství bylo potřeno a nebylo třeba už bojovat tímto směrem, věnovali se více životu osobního posvěcení. V případech, kdy mužové zemřeli, ženy se už nevdávaly, nýbrž věnovaly se duchovnímu životu po způsobu svých mužů. K nim se přidávaly pak jiné, a vznikají kající sestry svatého Dominika. Na počátku žili jen podle toho, jak byli vedeni členy řádu dominikánského, později pak velmistr Minio de Zamora pro ně napsal přesně vymezenou Řeholi.[16]

[15] Život sv. Kateřiny Sienské, napsal bl. Raymund z Kapuy, přel. A. L. Stříž, St. Riše 1915, str. 65 (hl. 8.).

[16] Je pozoruhodné, že na příklad v Sieně, kde, jak se zdá, bylo v době sv. Kateřiny jen ženské odvětví Třetího řádu, a jeho členky, které se nazývaly *mantelate*,přijímaly

Takový je ve stručnosti názor blah. Raymunda na vznik Třetího řádu. Tvrdí, že tyto zprávy slyšel od starých spolubratři v Itálii (žil v letech 1330-1399), jednak je našel v nejstarších dokumentech, hlavně v životopise sv. Dominika. Prameny však přesněji neuvádí.

Je známo, že v době, o které mluvíme, vedle hnutí laického pietismu, vedoucího k pokání, bylo tu současně jisté hnutí s cíly bojovnými nebo lépe s cíly hájit práva Církve. Z tohoto hnutí vyrostly řády rytířské, jako templáři, kteří byli skutečnými řeholníky. Vedle nich tu byla také různá bratrstva vojenská, jejichž členové zůstávali vesměs i po vstupu do bratrstva v dosavadním sociálním postavení. A místo aby táhli proti Turkům na křížové výpravy do Svaté země, bojovali za práva Církve tam, kde toho bylo potřeba.

O jednom takovém bratrstvu, které je snad první tohoto druhu, máme docela podrobnou zprávu.[17] Bylo založeno v Languedocu proti albigenským, kteří byli pro katolíky nebezpeční jak s hlediska víry, tak s hlediska osobní bezpečnosti. „Ctihodný biskup Foulques toužil, aby jeho lid z Toulous mohl získat odpustky křižáckého tažení, jako ti, kteří přicházeli z venku, doufaje tímto prostředkem je připoutati úžeji k Církvi, vypudit bludaře a lichváře; dosáhl, že bylo založeno v Toulousu roku 1209 za pomoci Boží a podpory legáta svaté Stolice velké bratrstvo. Členové byli opatřeni křížem. Až na malé výjimky, téměř všichni občané se v něm zavázali přísahou. Průkopníky bratrstva byli Amaury de Chateauneuf, Arnold, jeho bratr, Petr ze Saint Romain a Arnold Bernard, příjmením Trpělivý, mužové schopní, opatrní a mocní. Bratrstvo vzrůstalo velmi rychle."

Na toto a na podobná bratrstva myslel blah. Raymund, když hledal původ Třetího řádu. V době, kdy

do svého středu jen vdovy a starší ženy. Proto činily dlouho obtíže Kateřině, která byla pro ně příliš mladá. (Str. 67.)

[17] Guillaume de Puy-Laurens, Chronique, ch. XV. Ed. Toulouse 1623.

se zakládalo vojenské bratrstvo v Languedocu, pracoval již Dominik v těchto krajinách jako apoštol mezi albigenskými. Je dokonce známo, že měl intimní styky se jmenovaným biskupem, od něhož dostal už roku 1206 klášter sv. Magdaleny v Prouille, kde založil ženský klášter. Není proto vyloučeno, že měl Dominik, jakožto apoštol mezi albigenskými, značný podíl na založení tohoto vojenského bratrstva Militia Christi. Blah. Raymund žil v době, která mohla míti ještě zcela živou tradici, týkající se počátků řádu, zvláště když uvážíme, že tehdy plynul život daleko pomaleji a zapomínalo se také pomaleji a jednotlivé vědomosti se podávaly dalším pokolením velmi často jen ústně.

V době velmistrovského úřadu blah. Raymunda píše dějiny Třetího řádu dominikánského neboli kajících bratří a sester sv. Dominika sienský dominikán Tomáš Caffarini, a jeho názor na původ je totožný s názorem Raymundovým. Je to známkou, že v té době byl vykládán původ dominikánských terciářů z vojenského bratrstva Voje Ježíše Krista. Caffarini se odvolává na staré dokumenty, hlavně na bulu Řehoře IX. *Egrediens haereticorum* z 21. prosince 1234, z níž béře papež pod svou ochranu bratry a sestry Voje Ježíše Krista.

Tyto důvody vedou Mortiera[18] k přesvědčení, že Militia Jesu Christi pochází opravdu od sv. Dominika. S jedné strany je jasné, že v jeho době a na místě, kde rozvíjel svou apoštolskou činnost, vzniká toto vojensko-náboženské bratrstvo na obranu víry. Na druhé straně blah. Raymund na základě zkoumání, jaká podnikl v klášteřích řádu, opíraje se o tradici, která, můžeme říci, sahala opravdu do dob světcových, připisuje založení tohoto bratrstva svatému Dominiku. Že současná kronika nejmenuje Dominika, není ještě důkazem, protože ve skutečnosti nejmenuje zakladatele tohoto bratrstva vůbec. O biskupovi Foulquesovi se pouze praví, že dosáhl založení tohoto bratrstva.

[18] L. c. 244.

Že nejde o pouhou hypothesu, která by neměla dosti solidní základ, plyne také z toho, že podobná bratrstva Voje Ježíše Krista byla založena také u některých dominikánských klášterů. Máme zaručenou zprávu, že roku 1233 byl založen řád Voje Kristova při klášteře dominikánském v Parmě. Zakladatelem je slavný dominikán Bartoloměj z Vicenze. Není tu jistá podobnost s bratrstvem, založeným roku 1209 v Languedoc? Nevnucuje se nám myšlenka, že toto bratrstvo má velké vztahy k svatému Dominiku, když vidíme, že po několika letech (a kdož ví, zda na jiných místech také dříve) je zakládáno a vedeno dominikány a nese i totožné jméno Milites Christi?

Tato otázka nachází téměř dokonalou odpověď v bule papeže Řehoře IX., jenž roku 1234 schvaluje řád Vojska Kristova. Fakt, že papež mluví ke všem skupinám tohoto řádu, které jsou v Itálii: „Řehoř, biskup, svým milým synům, bratřím voje Ježíše Krista, ustaveným v Itálii . . .", je známkou, že těchto skupin v době vydání buly bylo mnohem více, než se nám podle dokumentů zachovalo. Papež je béře pod svou ochranu, mluví o jejich cíli, jímž je hájení svobody a práv Církve svaté. Členové řádu mají slibovat poslušnost církevním představeným. V době, kdy Církev trpěla tolik od utlačovatelů, i když ne heretiků, tedy politiků, byl tento tah Řehoře IX. velmi moudrý, když se snažil připoutat si ještě úžeji bratrstvo Voje Ježíše Krista.

Velmi zajímavá je ta okolnost, že rok nato, tedy dvě leta po založení bratrstva v Parmě Bartoloměj z Vicenze, posílá Řehoř IX. velmistru řádu Jordánu Saskému list, ve kterém svěřuje jemu péči o řád Voje Ježíše Krista v Parmě. On se má starat o jejich duchovní pokrok bud sám nebo prostřednictvím svých bratří, aby byli náležitě poučováni o svých povinnostech, a jemu má záležet na tom, aby jejich počet rostl ke slávě Ježíše Krista.[19]

Nepohlíží tedy papež na Voj Ježíše Krista jako

[19] Buly Řehořovy jsou otištěny ve *Federici, Istoria de' Cavalieri Gaudenti,* Venezia, 1787.

na družinu, založenou Bartolomějem z Vicenze ve smyslu tradice řádu, jejíž kořeny sahají k svatému Dominiku tak, jako jméno této družiny vede do jižní Francie a připomíná Languedoc? A nebyla také původní řehole tohoto řádu Voje Ježíše Krista od Bartoloměje, zakladatele družiny parmské? Uvážíme-li, že skupina parmská nosila šat dominikánský, bílý a černý, nelze pochybovat, že alespoň tato skupina tvořila laickou větev řádu svatého Dominika, tedy Třetí řád. A když si uvědomíme, že řád byl rozset po celé Itálii a že při každém klášteře byla pozvolna ustavena podobná skupina, dospějeme k názoru, u kterého se zastavil blah. Raymund, když dokazoval vznik Třetího řádu z původního Voje Ježíše Krista.

*

3. Otázka vzniku Třetího řádu dominikánského není jediná v dějinách, která třebas i po dlouhém zkoumání nedosahuje takové jasnosti, jaké bychom si snad přáli. Každé z obou řešení, které jsem podal, má značnou pravděpodobnost, obojí však má své nedostatky tím, že je příliš výlučné. A pak můžeme říci, že obojí teorie je pravdivá, třebaže se toto tvrzení zdá býti protiřečností. Jejich pravdivost je však jen relativní a částečná. Tvrdit, že Třetí řád vznikl z Voje Ježíše Krista, znamená nedbat skutečnosti, kterou nelze popírat, že totiž již před tím existoval laický řád kajícníků, jehož původcem je hlavně sv. František. Odmítat vedle toho však teorii blah. Raymunda, která má rovněž své historicky podložené základy, je rovněž málo moudré. Otázka vzniku Třetího řádu sv. Dominika, zdá se mně, není tak jednoduchá, aby se dala řešit tak přímočaře, jak by si leckdo přál, nýbrž je věcí vývoje, který trval delší dobu a který znamenal pozvolné sloučení pod myšlenkou čistě dominikánskou jak kajících bratří a sester, tak Voje Ježíše Krista. A pak přišla chvíle, kdy tato dvě hnutí splynula pod myšlenkou Třetího řádu neboli laické větve řádu svatého Dominika tak dokonale, že si téměř nikdo nebyl vědom, z jakých prvků toto homogenní těleso vzniklo.

Doba, které bylo třeba k tomuto pozvolnému vývoji a přetvoření dvou odlišných útvarů v útvar Třetího řádu, ve kterém se spojuje myšlenka jednoho i druhého, byla dosti dlouhá, aby se zapomnělo na všechny jednotlivosti, které tu něco znamenaly. Jméno Voj Ježíše Krista pozvolna mizí, protože pozvolna odpadá účel boje pomocí zbraní, takže Řehole velmistra Munio de Zamora dokonce zakazuje členům normálně nosit zbraně bez dovolení a nejde-li o hájení Církve, ale myšlenka zůstává, protože jde o myšlenku řádu apoštolského. Nabývá převahy útvar kajícníků, kteří vtiskují bratrstvu také své jméno s přídavkem nebo specifickým určením: Kající bratři a sestry svatého Dominika. V tom smyslu, jak se domnívám, mluví také nejnovější Řehole Třetího řádu sv. Dominika, vydaná roku 1923 velmistrem Theisslingem, když praví hned v I. hlavě: „Třetí řád bratří a sester řádu kazatelského ve světě žijících, čili řád kajících sv. Dominika, zvaný též Voj Ježíše Krista, je sdružení věřících křesťanů ve světě žijících . . . Účelem tohoto Třetího řádu jest vlastní posvěcení čili snaha po dokonalejším životě křesťanském, jakož i péče o spásu nesmrtelných duší, přizpůsobená stavu věřících ve světě žijících . . . Jdouce po stopách apoštolského Otce Dominika a serafinské panny sv. Kateřiny, praví se dále (hl. XI.), ať všichni terciáři zasvětí s velkodušnou obětavostí svůj život slávě Boží a spáse bližních ... ať bojují a pracují slovem i skutkem pro pravdu katolické víry, pro Církev a svatého Otce, ať se zastanou jejich práv vždy a ve všem. Ať pomáhají v apoštolských pracích zvláště svému řádu."[20]

[20] Tato slova jsou jakoby ozvěnou toho, co psal ve své encyklice k sedmistému výročí smrti svatého Dominika papež Benedikt XV., dominikánský terciář: „Také dobře víme z dějin, že sv. Dominik již tehdy, kdy vyučoval první své bratry v křesťanské dokonalosti, přemýšlel o sebrání jakéhosi posvátného vojska ze zbožných a pro náboženství nadšených lidí ve světě žijících, kteří měli jednak hájiti práva Církve svaté, jednak statečně bojovat proti kacířům.

ÓOBRé A ŠpAtné SKUtKy

JAROSLAV DURyCH

Dobré skutky prý si člověk vezme s sebou. Proto, když mu někdy teče do bot nebo do svědomi, a chce-li se nějak potěšiti, vzpomíná na své dobré skutky, doufaje, že se na nich sveze. A tu se mu ty dobré skutky zdají tak utěšené, ba i znamenité a nadto i hojné, že pak sám je až překvapen tím, kolik a jak znamenitých dobrých skutků už na tom světě provedl a že se vlastně už ničeho nemusí báti, neboť ty dobré skutky a zásluhy budou mluviti za něho a zajisté vyváží nějaké ty nedostatky a nepravosti, kterých není prost téměř žádný člověk na světě. A diví se tomu, jak jeden dobrý skutek připomíná druhý, jak jedna zásluha má za následek druhou, a když to tak pěkně jde, proč by se vlastně rmoutil, proč by se blaženě neusmíval?

Dobré skutky prý si vezme člověk s sebou. Ale špatné zajisté také. Ty špatné jsou mrzutější. Chválu a uspokojení si dovede člověk představiti a představuje si ji rád. Ale pohanění si člověk tak lehce představiti neumí a vůbec si je představuje velice nerad a vyhýbá se takové představě, jak nejvíce může. Vždyť více méně všechny špatné skutky jsou většinou špatné i v očích společnosti světské, ba i v očích nevěřících. Člověk se tedy snaží, aby své špatné skutky konal pokud možno ve skrytosti, aby bud o nich nevěděl nikdo, nebo aby o nich, a to pokud možno jen částečně, věděl toliko ten, koho je k nim třeba, nebo aby je konal pod rouškou zdání něčeho nezbytného, potřebného nebo aspoň přípustného; snaží se, aby zmátl ty, kteří by mohli stopovati nebo posuzovati jeho počínání; a posléze, nemůže-li všecko ukrýti nebo zastříti tak, jak by chtěl, snaží se aspoň o to, aby svědectví jeho špatných skutků byla zničena či aspoň porušena, aby lidé na jeho špatné skutky zapomněli a aby především na ně zapomněl on sám. A podaří-li se mu, že na ně jakž takž zapomene, zdá se mu, že už je všecko v pořádku, všecko napraveno, už jako by nikdy nebylo bývalo nic.

Ale ty špatné skutky jsou jako spící šelmy, které spí, mnohdy opravdu klidně spí, ale mohou se náhle probuditi a způsobiti zděšení či aspoň nepříjemnosti. A co pak tyto pokojně spící šelmy může nejlépe a nejjistěji pobuditi z jejich hlubokého spánku? Nejspíše nic jiného, než to, že si člověk z jakékoliv příčiny začne vzpomínati na své dobré skutky a místo aby této vzpomínce odporoval, aby na ni naplil či aspoň se od ní nedůvěřivě odvrátil, začne se jí obírati, začne se jí těšiti. Ó, jak je milé a příjemné býti obklopen představami vlastních svých dobrých skutků! Ale to právě je to, čeho ty spící šelmy nesnesou. Ony mají jemné čenichy. Lze je kopnouti, píchnouti - ony se nevzbudí, či aspoň se nepohnou. Ale vstoupí-li do jejich čenichů zápach lidské samolibosti, ihned jsou vzhůru, ihned otevrou své strašlivé, vševidoucí oči a zívnou hlasitě, prozrazujíce svůj neukojený hlad, svou dravost i podrážděnost. Vzpomínka na vlastní dobrý skutek bývá téměř jistou předzvěstí toho, že se blíží nějaké zlo, nějaká zkouška. Ale to si člověk zpravidla neuvědomí, leda až když je pozdě, a proto mu vzpomínka na tyto vlastní dobré skutky je nejen neprospěšna, nýbrž i škodlivá. Teprve tehdy, když člověk ze zkušenosti pochopí tuto souvislost, začne ke vzpomínkám na své dobré skutky míti hlubokou nedůvěru, pak hluboký odpor a posléze takovou nenávist, že by na ně naplil, kdyby mohl. Teprve pak pochopí, že o sobě dobrého věděti nemůže nic, zlé však že může věděti všecko. A jsou-li vůbec nějaké jeho dobré skutky, mohou býti uloženy toliko v paměti Boží, ale nikoliv v jeho paměti vlastní. Tedy tak, jako by vlastní dobré skutky pro člověka vypadly z jeho životopisu, z jeho knihy života. Proto od takového vzpomínání odvrať a ochraňuj nás Bůh!

KOLSKtA

P. ANT. ČALA O. P.

Po Gloria, nebo není-li Gloria, po Kyrie následuje hlavní mešní modlitba, jež slově kolekta. Ve staré

liturgii byl totiž zvyk, že po každém význačném úkonu následoval ve formě krátké a obsažné modlitby jakýsi závěr, jejž kněz hlasitě přednášel. Po litaniích, ukončených prosebným Kyrie, po obětování chleba a vína, jež přinesli věřící, a po přijímání těla a krve Páně následovaly tyto svérázné modlitby. Po každé, když kněz měl přednášeti tyto modlitby, napřed pozdravil všechny přítomné slovy: Dominus vobiscum - Pán s vámi. A shromážděný lid odpovídal: Et cum spiritu tuo - I s duchem tvým.

i. *Dominus vobiscum (Pán s vámi)* je starý, úctyhodný a velmi obsažný pozdrav. Užívalo se ho už ve Starém zákoně. Na příklad v knize Rut čteme, jak Booz přišel na pole k žencům a pozdravil je: „Pán bud s vámi." A oni mu odpověděli: „Požehnej ti Pán."[1] Archanděl Gabriel pozdravil Marii slovy: „Pán s tebou."[2] Kristus pozdravoval své učedníky obyčejně slovy: „Pokoj vám."[3]

Apoštolově i v tom následovali svého Mistra. Srovnejme jen uvedené pozdravy s obvyklým zakončením apoštolských listů: „Všem milujícím Boha . . . přebývajícím v Římě, milost a pokoj od Boha Otce a Pána našeho Ježíše Krista . . . Pokoj Páně budiž s vámi . . . ! Milost budiž s vámi . . . ! Buď Bůh s vámi všemi. . . ! Pán buď s duchem tvým." Srovnáme-li pozorně pozdravy prvních křesťanů, vidíme, že tyto dvě formule: *„Pán bud s vámi"* a *„Pokoj bud s vámi"* mají vlastně tentýž smysl. Jednou se přeje, aby Bůh přebýval v člověku svou milostí a láskou, z čehož pak pramení pravý pokoj; druhou se zase člověku přeje božský pokoj, který je bez přebývání Boha v člověku nemožný.[4]

Stručnost tohoto liturgického pozdravu, časté jeho opakování, neznalost jeho původu, významu a účinnosti mohou snadno svésti k domněnce, že je to

[1] Rut 2, 4. — [2] Luk. 1, 28.

[3] Jan 20, *ig* a 21; 14, 27.

[4] Ve dny, kdy se říká Gloria, biskupové místo *Dominus vobiscum* říkají *Pax vobis.* Z toho je patrné, že je tu jakási souvislost mezi Gloria a mezi tímto pozdravem: biskup totiž přeje věřícím týž pokoj, který byl zvěstován už v Gloria.

pouhý formalismus, nic neznamenající, jako většina moderních pozdravů. Ale skutečnost je zcela jiná.

Kristus k tomuto pozdravu připojil opravdovou účinnost, když pravil svým učedníkům: „Do kterékohokoli domu vejdete, napřed řeknete: Pokoj domu tomuto. A bude-li tam člověk pokoje hodný, spočine na něm pokoj váš, pakli ne, vrátí se k vám."[5]

Církev svým obřadům a modlitbám dává také zvláštní účinnost. A proto také uvedený liturgický pozdrav dostává jakousi zvláštní sílu, protože je pronášen jménem Církve.

Když kněz přeje věřícím, aby Pán byl s nimi, přeje jim, aby Pán přebýval v nich svou milostí. Tímto pozdravem tedy kněz vyprošuje věřícím milost posvěcující a všechny nadpřirozené ctnosti a dary Ducha svatého, jež nerozlučně souvisí s milostí. Opravdu, nic krásnější jim nemůže přáti.

2. *Et cum spiritu tuo - i s duchem tvým;* nebo prostě: *I s tebou.* Tak odpovídají věřící na pozdrav sloužícího kněze: *Pán bud i s tebou!* Nemohou mu přáti nic většího ani nic menšího. Nic menšího, protože by to odporovalo lásce. Nic většího, protože není nic většího než Bůh.

Tato odpověď je zároveň kratinkou modlitbou lidu za kněze. V evangeliu se dočítáme, jak Kristus sám výslovně několikráte doporučoval modliti se, aby Bůh poslal dobré dělníky na žeň svou.[8] Takřka při každém kroku lze najiti křesťany, kteří přísně posuzují kněze. Ale kolik je takových, kteří se modlí za kněze, kteří prosí Boha, aby poslal kněze horlivé, nezištné, učené, svaté a zbožné? To je tedy praktické naučení, jež plyne pro všechny věřící z oné kratinké odpovědi: „I s duchem tvým."

3. *Oremus - modleme se!* Po liturgickém pozdravu jde kněz na epištolní stranu k misálu, vyzve všechny k pozorné a usebrané modlitbě slovem *Oremus,* a pak hlasitě, slavnostně přednáší první modlitbu mešní. Při ní zvedne a mírně rozepne ruce.

[8] Luk. 10, 5—6. Mat. 10, 12.
[6] Luk. 10, 2; Mat. 9, 37.

To byl nejobvyklejší postoj při modlitbě už ve Starém zákoně. Tak se modlil Mojžíš,[7] tak se modlil žalmista Páně,[8] tak se modlil i Kristus, tak se dal přibiti na kříž, s něhož se za nás modlil, umíraje. A takové pokyny dává pro modlitbu i sv. Pavel, když píše: „Chci, aby muži se modlili na všelikém místě, *pozvedajíce ruce čisté* bez hněvu a svárlivosti."[9] A Tertulián píše: „My však ruce nejen zvedáme, nýbrž také rozpínáme, abychom si připomněli utrpení Páně na kříži, a modlíce se, oslavujeme Krista."[10] Tentýž postoj nám znázorňují četné obrazy v katakombách.

Po Oremus jáhen připojoval pravděpodobně vždy výzvu: *Flectamus genua - poklekněme,* jak se to dosud děje v době postní a v kvatembru. Všichni věřící poklekli, a modlili se chvíli potichu soukromě. Když jáhen zazpíval: *Levate - vstaňte,*[11] všichni zase povstali a kněz shrnul a hlasitě přednesl prosby všeho shromážděného lidu v krátké modlitbě, zvané kolekta.

4. *Kolekta* je tedy krátká modlitba, která jaksi shrnuje a uzavírá v jedné stručné a všeobecné formuli předešlé prosby všech věřících. Proto sluje kolektou, souhrnem předešlých proseb.

Kolekta i ostatní liturgické mešní modlitby (se-.creta a postcommunio) se vyznačují zvláštní výraznou formou. Obsahově jsou velmi bohaté a pestré. Jsou to přímo perly slohové, naukové i liturgické.

Význačné rysy těchto modliteb a zvláště kolekt lze shrnouti do čtyř bodů: *a)* Jsou to modlitby podivuhodně stručné; *b)* kolektivní; *c*) duchovní; *d)* konané ve jménu Kristově.

Jsou to vlastně čtyři rysy, jež podle nauky Kristovy má míti každá křesťanská modlitba.

a) První pravidlo o křesťanské modlitbě vyjádřil

[7] Ex. 17, 8—13-
s 2. 62, 5.
9 I. Tim. 2, 8.
[10] De oratione c. 14.
[11] V římské liturgii zpívá nyní Levate podjáhen, kdežto v dominikánské liturgii je dosud zpívá jáhen.

Kristus slovy: „Když se modlíte, nemluvte mnoho, jako pohané; domnívají se totiž, že budou vyslyšeni pro svou mnohomluvnost. Proto jich nenapodobujte; ví zajisté Otec váš, čeho potřebujete, dříve než ho poprosíte.[12] Právě proto nás Kristus naučil tak krátké modlitbě, jako jest Otčenáš.

Všimněme si teď liturgických modliteb a zvláště kolekt. Všechny jsou *pozoruhodně stručné.* Každé slovo je v nich tak odměřeno a vyváženo, že, kdyby se vynechalo jen jedno slovo, hned by tím utrpěl buď smysl nebo rytmus. Římské kolekty neplýtvají slovy, nevypočítávaji jednotlivých lidských potřeb. Neboť Bůh zná všechny naše potřeby; proto není třeba obávati se, že jich nesplní, když mu je nevypočítáme všechny dopodrobna.

Všimněme si na příklad kolekty z neděle 17. po svatém Duchu:

Da, quaesumus, Domine, populo tuo diabolica vitare contagia, et te solum pura mente sectari.

Dej, prosíme, Pane, aby lid tvůj se vyhýbal ďábelským, nákazám, a tebe jediného s čistou myslí následoval.

Nebo jiný příklad kolekty z neděle 18. po svatém Duchu:

Dirigat corda nostra, quaesumus, Domine, tuae miserationis operatio, quia tibi sine te placere non possumus.

Prosíme, Pane, necht činnost tvého slitování řídí naše srdce, protože se ti nemůžeme líbiti bez tebe.

Obě uvedené modlitby jsou podivuhodně stručné, úžasně prosté a zároveň nesmírně hluboké, takže dávají látku k dlouhému rozjímání.

A ještě jeden příklad kolekty ze svátku Zjevení Páně:

Deus, qui hodierna die Unigenitum tuum gentibus Stella duce revelasti, concede, propitius ut qui iam te ex fide cognovimus, usque ad contemplandam speciem tuae celsitudinis perducamur.

Bože, jenž jsi dnešního dne Jednorozeného svého

[12] Mat. 6, 7.

pohanům, hvězdou vedeným, zjevil, popřej milostivě, abychom, kteří jsme tě už věrou poznali, až k patření na krásu tvé velebnosti přivedeni byli.

Jako většina mešních modliteb, tak i tato kolekta se dělí na tři části. První část jest oslovení: Bože! Téměř všechny kolekty se obracejí k Bohu Otci. Často připojují též některou jeho vlastnost, na příklad: Všemohoucí, dobrotivý, milosrdný . . . Jen několik málo kolekt se vztahuje přímo ke Kristu. - Druhá část obsahuje pohnutku prosby; poukazuje na tajemství, jež se právě slaví, nebo připomíná některou význačnou vlastnost světce, a tím udává důvod, proč toho dne prosíme o tu neb onu milost. V našem případě je to dovedení mudrců ke Kristu prostřednictvím hvězdy. - Třetí část tlumočí vlastní prosbu. Jako mudrci, tak i my jsme vedeni k cíli hvězdou, a to hvězdou víry. Proto prosíme, abychom byli šťastně onou hvězdou přivedeni až k patření na velebnost Boží, jako oni mudrci.

Z těchto několika příkladů je patrné, jak hluboké myšlenky dovede liturgie vyjádřiti v několika málo slovech. Kolekta obyčejně vyjadřuje hlavní myšlenku dne nebo svátku. Proto zaslouží vždy co největší pozornosti.

b) Druhé pravidlo o křesťanské modlitbě vyjádřil Kristus, když řekl: „Sjednotí-li se dva z vás na zemi o kterékoli věci, za kterou by prosili, stane se jim to od Otce mého, jenž jest v nebesích. Neboť kde jsou dva neb tři shromážděni ve jméno mé, tam jsem já mezi nimi."[13] Kristus tedy doporučuje sjednocení jako další význačný rys křesťanské modlitby. V Otčenáši, který je vzorem všech modliteb, Kristus nás neučí říkati: „Otče *můj* . . ., chléb *můj* vezdejší dej *mi* dnes; odpusť *mi mé* viny." Kristus nás učil modliti se ve spojení se všemi údy mystického těla: „Otče *náš* . . ., chléb *náš* vezdejší dej *nám* dnes; a odpusť *nám naše* viny . . ."

Právě tento *společenský rys* je příznačný pro nejstarší liturgické modlitby. Biskupové a kněží si byli

[13] Mat. 18, 19—20.

dobře vědomi, že jsou prostředníky a zástupci všech údů Církve, a toto společenství vyjadřovali také v oficielní modlitbě Církve. Ústy kněze se modlí celá Církev a kněz se modlí za celou Církev, vyprošuje milosti pro celou Církev.

Tento rys opravdového společenství celé Církve tak pronikl liturgické modlitby, že podle něho lze poznati, které jsou starší a které pozdější, které jsou oficielní a které soukromé.

c) Třetí pravidlo o křesťanské modlitbě vyjádřil Kristus, když řekl: „Hledejte nejprve království Boží a to všechno (hmotné potřeby: pokrm, oděv . . .) bude vám přidáno."[14] Křesťanská modlitba má tedy býti *zcela duchovní.*

Proto římské kolekty pravidelně žádají jen duchovní statky: milost, pomáhající a posvěcující, nadpřirozené ctnosti, ošklivost před hříchem, odevzdanost do vůle Boží, vytrvalost v dobrém a podobně.

d) Čtvrté pravidlo o křesťanské modlitbě vyjádřil Kristus, když řekl: „Začkoli budete prošiti (Otce) ve jménu mém, učiním to, aby oslaven byl Otec v Synu. *Budete-li zač prošiti ve jménu mém, učiním to."*[15] A podobně, když praví: „Vpravdě, vpravdě pravím vám: *Budete-li zač prošiti Otce ve jménu mém, dá vám.* Až dosud jste neprosili za nic ve jménu mém; proste a vezmete, aby radost vaše byla úplná."[16]

Je známo, jak doslova byl uskutečněn tento příkaz Páně v liturgických modlitbách. Každá liturgická modlitba je totiž ukončena známým závěrem: *„Skrze Pána našeho Ježíše Krista, jenž s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého Bůh po všechny věky věkův . . ."* Tento závěr je krásným vyznáním víry v nejsv. Trojici, pokorným vyznáním naší nedostatečnosti a veřejným vyznáním, že Kristus je jediný Prostředník mezi Bohem a lidstvem. Tímto závěrem Církev prakticky ukazuje své přesvědčení, že jen

[14] Mat. 6, 34.
[15] Jan 14, 13.
[16] Jan 16, 23—24.

s Kristem a skrze Krista může Boha náležitě oslavovat a vyprošovat od Boha slitování, milost a požehnání. A tím nám také ukazuje, jak i my máme naprosto důvěřovat v zásluhy Ježíše Krista, našeho jediného Prostředníka.

Procítěné *Amen (Staň se!),* jež pronáší všechen shromážděný lid, je pak odpovědí na celou modlitbu kněze, je projevem souhlasu s přednesenými prosbami. „Staň se, Pane, co chceme my, jen když ty to chceš, Pane; a staň se, co chceš ty, i kdybys chtěl opak toho, co chceme, protože jsi to ty, náš Otec, jenž to chceš."[17]

Těmito čtyřmi základními rysy je kolekta vzorem všech našich soukromých modliteb a celé naši zbožnosti.

óuch KARMELA

MARIE ŠTECHOVÁ

Pokračování.

Vyprazdňování od sebe, zbavování se sebe, přímé patření do vlastní bídy, poctivý pohled na vlastní nicotu - ne jako kratochvilná práce filosofická, ale jako namáhavá *akce* - to všechno tvoří nauku Karmelu. Je to nauka o pokání, očišťování, o přípravné práci, jež je nutná před každou další vyšší prací duše.

Karmel je nejen hlasatelem pokání, ale i činitelem. Jako řád klade se dobrovolně za oběť smírnou.V tomto smyslu mohli bychom poukázat na sociální poslání Karmelu. Řádům kontemplativním se stále upírá. Jako by strom mohl žiti bez vrcholu a společnost bez živé hlavy. Živí lidé nikdy nemohou býti nahrazeni mrtvými ideami. Duchovní proudění národa je podmíněno živými duchy, kteří v sobě a na sobě nesou kříž tohoto světa. Tyto duše musejí tu být: ne v knihách, ne v historických příručkách, ale jako viditelná těla, která něco *nesou.* Jako by nám neprospěl mrtvý Napoleon, potřebujeme-li živého generála, který bitvu svede svým mozkem a zaplatí

[17] *Ciuliotti: 11 ponte sul mondo,* Torino 1932, str. 60.

svojí kůží - tak nám nemůže prospět sebe dokonalejší mrtvý člověk, který nespolutvoří s námi - v přítomnosti - svojí bytostí - svým mozkem - svojí krví - tím, co je. Odříkávání náboženských pouček nestačí k náboženskému životu, to víme. Lidé je musejí do něčeho promítat a v něčem naplnit. Kde chybějí kontemplativní řády, tam chybí duchovní únosnost celku. Není tam duchovní fluktuace. Cosi ztrnulého je v životě národa, který nemá duše pro vrcholy svého bytí.

Život jest ohromnou realitou. Když se člověk budí ze stavu dřímotného k bdělému, poznává s hrůzou, jaké veliké věci minul, nepochopil, pokazil - jaké ohromné dary Boží zmrhal. Co je pro děti hrou, je pro ducha dospělého skutečným bytím, před nímž se třese. Vždy cítí na své kůži bolestnou tíhu života, protože je vskutku tíhou a nikoli kratochvílí. Proto je návrat k duchovním realitám tak nutný pro duchovní zdraví.

IV.

Svatá Terezie provádí v reformovaném Karmelu tento návrat k duchovním realitám. V nich je skryt původní tvar života. Její reforma byla velmi prostá, byť tak nesmírně namáhavá: vrátila řeholi původní tvar. Očistila ji od nánosu konvencionalit. Tak, jako od nich očistila svoji duši.

Tato reforma není ani dílem filosofickým, ani theologickým. Bylo k ní třeba hojných nebeských proudů milosti. Kromě toho byla svatá Terezie i ženou geniální. A to, v čem ženy jsou geniální - a obyčejně je to světu neviditelná genialita - je hodně odlišné od geniality mužů. Víme, že ona vyučila svatého Jana od Kříže duchu Karmelu. Ona získala největšího filosofa mystického pro svoji nauku, nebo alespoň ukázala mu k ní neomylnou cestu.

Ženy dotýkají se základních tvarů života hlouběji, protože nejsou tak příliš sváděny nákladnou prací rozumovou. Svatá Terezie loví v hlubinách neviditelného bytí s rukou neobyčejně přesnou.

Byla od mládí řeholnicí. Žila v prostředí, které ji neneslo. Hledala, proč se nehýbe. Ptala se svých duchovních vůdců. Nikdo na to nemohl přijít. Jeden jí radil vnitřní modlitbu, druhý jí ji zakazoval. Jeden věřil v nadpozemská vnuknutí, druhý je považoval za šalby ďábelské. V těchto *relativitách se světice* dlouho zmítá ... až pochopí najednou své právo na Boha. Zjistila jistým hlubokým hmatem vnitřním, že základnou je skutečně *absolutno.* Nezkoumá je: cíťí je, dýchá je. Náhle je v živém proudu, který ji nese. A to je Bůh.

Duše má právo na Boha! Ale jak si to přeložit do každodenního života, jede-li po nás těžká kára konvencionální duchovnosti, tak zvaný život náboženský? Objevuje, že také náš obyčejný život má cenu absolutní. Totiž, že není vyhlídky na to, abychom se k absolutnu dostali jakýmkoli kompromisem, jak tvrdí všichni okolo nás. Neboť tam je počátek všech rozporů, že se duši přiznává právo na Boha, právo na nesmrtelnost, ale nikoli právo na absolutní řešení těchto vztahů. Svatá Terezie jde až ke kořenům všech těch vztahů, a vidí, že jediné východisko, jak se dostat z rozporů, je: vzíti každý vztah k životu v jeho absolutní plnosti.

To je její realismus. Člověk se zmítá v ilusích - světských i duchovních - jako pták na lepidle. Světice našla cestu, jak si od nich pomoci. Vysvléká se z peří, které zůstane přilepeno . . . totiž z relativit, z toho, co dělá ustavičné kompromisy. Není to jediný pohyb, který ji osvobozuje. Cesta k hradu nitra, do ústřední komnaty, je namáhavá a dlouhá. Ale hmat svaté Terezie je úžasně pronikavý, trefí vždy do živého nervu iluse. Obírá sebe tak dlouho, až konečně unikne zcela.

Tato světice opakuje stále, že duchovní život bude tak silný, jak veliká práce se naň vynaložila - i když je zcela dílem milosti. Neboť milost Boží pracuje v rytmu s duší.

Je vyloučeno, že bychom se kam dostali s jakýmkoli duchovním nátlakem. To jsou nebeské harmo-

nie: dočkat se své chvíle, dočkat se, až celý kruh bude opsán až k našemu místu, kdy nastupujeme. Tato nauka je velmi přesná, a ať se jí dotýká ve svém Životě, Hradě nitra, Cestě dokonalosti - má vždy k absolutnu poměr nejreálnějšího geometra, který na tisícinu milimetru vysonduje půdu.

Co potom uzříme, nazval by Chesterton nejúžasnějšími paradoxy. Duše, která se odvrátila ode všeho, dostává se ke všemu. Duše, která nic nechce, všechno dostává. Duše, která nechce žádné moci, vším vládne. Dotýká se podstaty bytí, pratvaru života, zmocňuje se nezmocnitelného, a to nikoli nějakým namáhavým nadčlověčenstvím, ale prostou cestou „Těsné brány", o níž Písmo dí, že je jedinou cestou k životu nesmrtelnému, zatím co „široká brána a prostranná cesta vedou k zahynutí".

výhLeČy

Náboženské poučování

Milánský arcibiskup kard. Schuster vydal pro postní dobu pastýřský list, v němž se zabývá velmi časovou otázkou náboženské výchovy věřících. Všem je jasno, že škola daleko nestačí v této věci. Náboženské poznatky, získané ve škole, jsou pouze základem, na kterém se musí stavět. Předpokládáme ovšem, že jsou základem pevným, který snese další výstavbu. Mnohdy však nemívají ani tuto nejzákladnější vlastnost. V každém případě však nelze zůstat na poznatcích, jaké kdo nabyl na škole obecné nebo střední. Náboženské poznání musí vzrůstat tak, jako roste poznání v jiných oborech, kterým se člověk věnuje ve svém praktickém zaměstnání. Kardinál zdůrazňuje nutnost katechetických kázání, která by soustavně probírala katolickou nauku, neboť kázání pouze příležitostná působí, že mnohé části a třebas i velmi důležité části křesťanské nauky nejsou nikdy věřícím předkládány.

Pozoruhodné je, jak klade na srdce všem věřícím účast na těchto kázáních, neboť zůstane přece jen stále pravdivé slovo Písma: „Víra ze slyšení a slyšení skrze slovo Kristovo." „Poznamenává jistý autor," praví arcibiskup, že exis-

tuje církevní předpis o sváteční účasti na mši svaté, není však nějakého všeobecného příkazu Církve, který by zavazoval věřící scházeti se na katechismus ve dny sváteční. Námitka je prostě skvělá. Neexistuje pravý a vlastní předpis církevní, ale preexistuje všeobecné přikázání Stvořitele, jenž nás stvořil především proto, abychom ho poznávali, tedy abychom ho milovali a pak, abychom mu sloužili v tomto životě a radovali se z něho věčně v onom. Není proto docela přesné, řekne-li se, že Církev nevyhlásila pro věřící nějaký příkaz v této věci, protože četné zákony církevní, týkající se katechismu, byly by ve větší části zbytečné a beze smyslu, kdyby věřící neměli prostě žádné povinnosti všímati si náboženského poučování, které se pro ně koná. Bylo by zcela zbytečné, co se praví v Kodexu: Vlastní a velmi těžká povinnost zvláště pastýřů duší je starat se o katechetické poučování křesťanského lidu, kdyby na tuto povinnost tak osobní a těžkou pro faráře odpovídali věřící autonomií a svobodou nechodit vůbec na katechese svého pastýře. Jak zcela správně smýšlel a psal učený papež Benedikt XIV., když pravil: Velká část těch, kteří jsou odsouzeni k věčným trestům, podstupuje toto neštěstí pro neznalost tajemství víry.

Krásná slova velkého arcibiskupa, jenž připravuje letos pro celou Lombardii velký kongres katechetský v Miláně jako oslavu milánského světce sv. Karla. O nedostatku náboženského vzdělání nemůže dnes pochybovat, kdo zná jen trochu situaci. Víme dobře, že většina útoků na katolické učení pochází z jeho neznalosti, tak jako nedostatek života opravdu katolického je často zaviněn náboženskou nevědomostí. Jsou proto zcela zbytečné nářky, že máme nadbytek náboženské literatury nebo náboženských přednášek. Dokud nebude u katolíků poměr mezi jejich odborným vzděláním a chápáním pravd víry, dokud jejich život nebude odpovídat zásadám víry proto, že je dostatečně neznají, nelze mluvit o nadbytku náboženského poučování ať slovem mluveným nebo psaným. - *R. Dacík.*

Tajemství Izraele

Problém židovstva je stále aktuální. Nedávno vyšlá sbírka studií a názorů od nejpřednějších francouzských publicistů, Maritaina, Claudela, Bonsirvena, Schwoba a jiných

pod jménem *Les juifs* (vyšlo u Plona v Paříži), je toho dokladem. Od chvíle kalvarské tragedie, po níž přichází zánik chrámu, jak o něm napřed promluvil ten, jehož krev byla svolána na národ vyvolený, stává se lid Boží bez domova, stává se poběhlíkem po světě, je nenáviděn a nenávidí, je pohrdán a pohrdá všemi. Je psancem ve světě a vládne mu, je posmíván a má ironii a úsměv pro všechny své nepřátele. Izrael je tajemství, tak jako je tajemství svět a jako je tajemství Církev toho, jenž vyšel jako člověk z národa vyvoleného.

Nelze nevzpomenout, mluvíme-li o tajemství Izraele, na XI. kapitolu listu sv. Pavla k Římanům. „Nechci totiž, bratří," píše Apoštol, „abyste neznali tohoto tajemství, že totiž slepota připadla na Izraele z části, dokud by plnost pohanů nevešla, a tak veškeren Izrael spasen nebyl, jak jest psáno: Přijde se Sión Vykupitel a odvrátí bezbožnost od Jakuba; a v tom bude má úmluva s nimi, že odejmu hříchy jejich. Vzhledem k evangeliu jsou sice nepřáteli (Božími) pro vás, vzhledem k vyvolení však jsou miláčky pro Otce. Vždyť Bůh neželí darů a povolání svého. Neboť jako vy někdy jste nevěřili Bohu, nyní však milosrdenství jste došli jejich nevěrou, tak i oni nyní neuvěřili, aby milosrdenstvím vám prokázaným také sami došli milosrdenství. Zahrnul zajisté Bůh všechny v nevěru, aby se smiloval nade všemi."

Apoštol nemůže věřit, že by národ vyvolený ztratil definitivně svá práva prvorozence, že by byl definitivně odmítnut Bohem. Svou zatvrzelostí a zavržením Mesiáše, který přišel pro něho, učinil místo pohanům v království dítek Božích a sám musí čekat, až se nad ním smiluje Bůh a povolá jej znova. Až dosud, praví Schwob, zůstávají Židé národem odděleným a je třeba říci to, že jsou poněkud otráveným kvasem všech národů. Není to jejich žár, nýbrž jejich jed, který ztrácejí, když se stávají křesťany. Jsou stvořeni, aby byli v Církvi, v hranicích její nadpřirozené činnosti a proto až do křtu nemají tušení, že v nich pracuje zvláštní horečka, kterou je Bůh obdařil. Proto vidí Schwob jedinou záchranu pro Izraele obrátit se ke Kristu a největší dobrodiní, jaké mu kdo může prokázat, je přivést jej ke křtitelnici.

Tím bude naplněna i spravedlnost i láska. Tisícileté bo-

lešti celého národa, který je vyhnancem a psancem na této zemi, zdály by se, že naplnily spravedlnost Boží, která byla uražena odmítnutím Krista. Nyní nezbývá, než aby byla plněna a naplněna také láska, která je podstatou křesťanství. Láska Boží je jim vždy otevřena, protože Bůh nemůže nenávidět. Je třeba, abychom milovali také my, křesťané, kterým se dostalo nejvíce lásky Boží. Ostatně modlitba a láska je naší jedinou zbraní, kterou můžeme přivést bloudící bratry do ovčince Kristova, z něhož se sami vyloučili.

R. Dacík.

Myši opouštějící koráb

Nedávno byla dána na index kniha Der Katholizismus — Stirb und werde, von katholischen Theologen und Laien, herausgegeben von Gustav Mensching. Jest nutné uvésti celý titul knihy, aby se vidělo, jak poťouchlý jest tento útok zezadu na katolickou Církev v Německu. Skupina prý katolických theologů a laiků napadá dnešní vedení katolické Církve, její nejvýznačnější theology jako Karla Adama, před nímž se skláníme ve vděčné úctě za jeho hluboké studie theologické o Kristu a podstatě katolicismu. Celá kniha působí dojmem ulekanosti několika lidí, kteří se asi nikdy nežili těsně s Církví, kteří ji nikdy upřímně nemilovali a nyní, když se jim zdá, že se potácí koráb katolicismu, malodušně jej opouštějí tak jako prý krysy na širém moři opouštějí koráb, když mu hrozí nebezpečí, a když na něm již ničeho v brzku nenajdou.

Celá kniha ukazuje, že v Německu prodělávají to, co my jsme prodělali před rovnými dvaceti lety. Stejné otázky a stejné nebetyčné starosti o lidovou řeč v liturgii, dnes, kdy liturgické hnutí, které je tak silné v Německu, dává každému nejsnadnější možnost rozuměti všemu, co se děje u oltáře. Větší připuštění laiků do rozhodování v církevních záležitostech. Odstranění kněžského celibátu. Bojují proti němu z důvodu čistě dnešního politického kursu německého. Byl prý zaveden pro to, aby byli kněží svobodni pro uskutečnění theokratické říše světové, jak ji zamýšel Řehoř VII. Dnes, kdy je prý Církev zase jen společenstvím pravdy a lásky a nesní již o světové nadvládě, není více třeba tohoto prostředku, který byl prý pro tak nešťastný cíl ještě nešťast-

něji zvolen. Tak totiž chápe Hitler náboženství a církve jako společnosti, které se starají jen o život duchovní, vedoucí k nadzemskému životu. Všechno pozemské a vše, co se týká tohoto života, obstará totalitní stát.

A všechny ostatní články jsou novým přehříváním staré modernistické polévky. Je nám líto německých katolíků a takového theologa, jako je Adam, že se tím musejí znovu zabývati. Ony články znovu odkazují víru jen do irracionálna, odpírají jí jakýkoliv zásah do rozumu. Dogma jest jim jen vyjádřením, ale ne posledním a absolutním, vnitřní pravdy, která jest tak bohata a mnohoznačná, že se prý může různě vyjadřovat. Jako starý, předválečný biblický hyperkriticismus neuznává bibli jako zdroj Zjevení. Kristus prý nechtěl založiti viditelnou společnost, jen svaté společenství.

Jako podstatu katolicismu nechávají jen zvláštní silné uvědomení si Kristovo, že on a my jsme děti Boží, Zázraky, Trojice, Dědičný hřích a stvoření jsou jen symboly nebo staré dědictví prvých chmurných století křesťanských až i židovských. Kristus prý nevstal z mrtvých tělesně, nýbrž jeho zmrtvýchvstání znamená, že jeho myšlenka a jeho duch žijí. Toto si tedy ponechávají z katolicismu. A při tom se autoři této knihy jmenují katolíky. Ovšem z těchto holých jen symbolů se nedá žít. Všechno, co tito deformující modernisté odhazují, jest životný chléb, z něhož katolicismus žije. Směry, které toto odhazovaly, odhodily nakonec všechno positivní křesťanství. Tolik zkušenosti mají již v Německu a máme i u nás. Jest to posléze jen maskované vydrancování a vyplenění pokladu víry. Naši hrdinové a světci, naši křesťanští otcové a obětavé matky nežily z myšlenky, že Kristus žije dále svým duchem, nýbrž žily v síle reální myšlenky Pavlovy, že Kristus nás opravdu vykoupil z našich vin, že nám vlil sílu, abychom mohli v sobě přemáhati zákon porušení, že jeho tělo a jeho krev jako nám jednou zjednala účast na životě Božím, tak nám jej reální účastí znovu rozmnožuje a předává. Z toho žil katolicismus. Ne z oněch modernisty vyrobených prázdných schémat. Je nám líto německých katolíků a zvláště theologů, že se musejí zabývat zase těmito odbytými tématy. Ale píšu to jako signál, abychom byli i u nás na stráži, abychom důkladně

hleděli vybaviti své poznání a poznání svých věřících o Bohu a Ježíši a jeho Církvi, aby nás takový zákeřný útok eventuelně nenašel nepřipravené.

Pro nás je katolicismus život z Krista a život z jeho vykoupení a pravdy a ze stálého spojování s ovocem a dílem jeho vykoupení. V tom směru napněme svou práci a svou pozornost. - *Braito.*

Jacques Maritain: Individualismus a osobnost

Dvojí označení, individuum materielní a osobnost, se nevztahuje na dvě různé věci, ale na dvojí stránku celého člověka.

Vždy když se jedná o čin člověka, ne pouze o jeho bytí, jde o čin, který bud vychází z jeho osobnosti nebo z jeho individua. Každý z mých činů je činem mne individua a činem mne osobnosti. Ale podle toho jak je svobodný a zaujímá mne celého, každý z mých činů vychází bud z pohnutek, které směřují k největšímu soustředění, ke kterému směřuje i osobnost, nebo z pohnutek, které směřují od středu, k íozptylu, kde pak ponechán individualitě hmotné se rozpadá.

Křesťané vědí, že milost uchovává přirozenost a neruší ji. Jestliže uvažujem o znacích osobnosti, jak jsme se o nich stručně zmínili, a na nichž přirozeně se osobnost zakládá, vidíme, že ta veliká realita, k níž vybízí Evangelium, láska k Bohu a bližnímu, odpovídá přirozeným a nejcharakterističtějším sklonům osobnosti.

Jestliže lidská osobnost nejde tímto směrem, rozkládá se, rozpadá se. Je důležité poznamenat, že člověk má uskutečnit svou vůlí to, co v jeho přirozenosti je jen načrtnuto. Jinak má se státi tím, čím vlastně jest. A to za cenu velkých bolestí a značných nebezpečenství. Musí získat pro sebe v řádu mravním svou svobodu a svou osobnost.

Rozvití lidské bytosti může býti bud ve smyslu hmotném nebo duchovním; bud ve smyslu materielní individuality neboli stínu osobnosti, nebo ve smyslu duchovní osobnosti. Jestliže ve smyslu hmotné individuality, bude to ve smyslu „nenáviditelného já", pro něž je zákonem jenom bráti a pohlcovati všechno jen pro sebe; tím i osobnost se bude kazit a rozrušovat. Jestliže naopak rozvití půjde ve smyslu

osobnosti duchovní, tedy bude to ve smyslu „já ušlechtilého", já hrdinů a svatých, jimiž se člověk bude řídit. Člověk bude jen do té míry osobností, jak život rozumový a volní převládne nad smysly a vášněmi.

Rozvití hmotné individuality znamená žiti životem egoistickým, životem vášní, učinit se středem všeho a konečné státi se otrokem tisíce pomíjejících rozkoší, které jsou opravdu jen chvilkové. Osobnost naproti tomu roste v té míře, jak duše, pozvedajíc se nad svět smyslů, připíná se co nejtěsněji rozumem a vůlí k tomu, co vytváří duševní život.

Výchova lidské bytosti.

Je tu těžký problém výchovy lidské bytosti. Někteří totiž spojují osobnost s individuem. Aby přispěli osobnosti k jejímu rozvinutí a volnému rozpětí, po kterém touží, zamítají jakékoliv omezování. Chtějí, aby člověk nesl ovoce, aniž byl prořezáván. A tak místo aby se člověk uceloval, zdokonaloval, rozpadá se a stává se nespolečenským; srdce odumírá, zatvrzuje se.

Ale jiní zase špatně pochopili rozlišení individua a osobnosti, úplně je oddělili; myslí, že jsou v nás dvě bytosti. Podle těchto vychovatelů musí zhynout individuum, aby žila osobnost. A pak se stává, že zabíjejíce individuum, zabijí osobnost. Despotická koncepce pokroku lidské bytosti není lepší než koncepce anarchická. Ideálem jedné z těchto koncepcí bylo vyrvat nám nejdříve srdce s co největší krutostí a pak je nahradit srdcem Božím. Druhá operace je nesnadnější než prvá. Místo opravdové osobnosti, v níž se odráží tvář Stvořitele, vytváří se tu maska, hrubá maska farizeů.

To, co je nejdůležitější pro výchovu a pokrok lidské bytosti, v řádu mravním a duchovním, to je základ vnitřní: přirozenost a milost! My průměrní (prostředníci) můžem býti jen pomocníky a sluhy těchto vnitřních předpokladů. A celé umění jest odřezávati a prořezávati — a to se týká individua i osobnosti — takovým způsobem, aby váha individuality klesala, váha opravdové osobnosti vzrůstala. To není snadné.

Osobnost a společnost v pojetí materialistickém. Obrátí-

me se ted k filosofii materialistické, k materialistickému pojetí světa i života. Jak se tato filosofie dívá na osobnost? Je nutno nejprve si rozlišit tři věci: za prvé důležitost citu, který převládá nad rozumem straníků a tužby prostě lidské, jichž poslouchají, aniž o tom někdy vědí; za druhé to, co tato filosofie sama říká; za třetí co koná a výsledky, k nimž vede.

Povězme dále, že materialistické filosofické systémy o člověku a společnosti dávají na sebe působit proti své vůli (platí to o praksi jejich stoupenců, kteří jsou přece lidé) vahou vlastní hodnoty a vlastní ceny osobnosti, po nichž tajně touží i když je neuznávají. Tím se stává, že v praksi tyto systémy nemohou na člověka působit jinak, než že se dovolávají spravedlnosti, svobody a ceny osobnosti.

Co však vidí, vlastně co jsou tyto doktriny schopny vidět a říci? Nerozeznávajíce co přináleží ke světu hmotnému, jsouce slepé ke skutečnostem ducha, vidí v člověkovi jen stín skutečné osobnosti, jen individualitu materielní. Jen to nám mohou říci o člověku. A tak, to co činí, výsledky jejich konání, to směřuje k pokažení, pokoření, zotročení osobnosti, bud že ji rozrušují anarchií, bud, jak už to nutně přichází pod tlakem politického života, podrobují si ji zcela v sociálním útvaru jako je hospodářská komuna nebo stát.

Mohu zde jen zběžně podat kritiku materialistického pojetí společnosti ve třech hlavních formách: ve formě buržoasního individualismu, ve formě protiindividualismu totalitního, diktátorského.

Tyto tři doktriny stejně zneuznávají lidskou osobnost a místo ní chtěj nechtěj pozorují a zkoumají jen individuum materielní.

Buržoasní individualismus, komunismus, státní totalismus.

Bylo často pozorovat, že buržoasní liberalismus, který chce všechno zakládat na individuu pojatém jako malý bůh a na jeho naprosté svobodě majetku, obchodu a životních radostí, končí osudově v etatismu. Vláda čísla přivodila všemohoucnost státu, státu typu plutokratického. Jestliže pak se svobodami, danými zásadou neposlouchati nikoho

leč sebe, má býlí vytvořeno nějaké společenství, může se tak státi jen za podmínky, že každý se vzdá své vlastní vůle a podřídí se vůli obecné. Člověk braný v úvahu jen ve své individualitě materielní, jako hmotný stín osobnosti, jsoucí jen částí a nikoliv celkem, nakonec se nachází úplně podřízen celku společnosti a spoután mechanickými vztahy, které upevňují jeho závislost na ní — zatím co jeho svoboda zůstává přirozeně plná a celá, ale svým způsobem ilusorní a ve světě snů. Nebo se člověk anarchicky vzepře podmínkám společenského života a to je pak vzpoura částí proti celku, o níž mluvil už August Comte.

Komunismus může býti pokládán za reakci proti tomuto individualismu. Chce pracovat k úplnému osvobození člověka, který má nahradit Boha minulosti; ale ve skutečnosti toto osvobození, v předpokladu, že je úplné, bylo by osvobozením člověka kolektivního, nikoliv lidské osobnosti a v předpokladu, že nakonec politický stát bude odstraněn, naopak společnost jako hospodářská komuna se podřídí celá životu osob. Proč? Poněvadž se neuznala zásadně skutečnost osobnosti jako takové a tedy vlastní funkce civilní společnosti tvořené lidskými osobnostmi — totiž opatřovati obecné dobro podstatně lidské, z něhož nejdůležitější je svobodné rozvíjení osobností se zárukami, které přináší a s bohatstvím dober; pod záminkou nahradit vládu lidí správou věcí, tvoří se tato správa věcí, totiž správa výrobv statků a jejich rozdělení, krátce hospodářských funkcí, hlavní dílo občanské společnosti. A jak, podle povahy věcí, dílo civilní společnosti mobilisuje pro sebe lidský život osobností, tento život — nejsoucí více mobilisován pro dílo. jehož nejdůležitějším je působiti svobodné rozvíjení osobností, ale jedině dobrý výsledek hospodářský — se nevyhnutelně najde zcela odkázán na tento výsledek a na společnost, která jej opatřuje.

Co se týče reakce protikomunistické i protiindividualistické v typu totalitním nebo diktátorském, není to reakce ve jménu sociální komuny a svobody člověka kolektivního, je to ve jménu svrchované moci státu, státu ztělesněného, nebo ve jménu ducha lidu (národa), ve jménu rasy a krve, což chce zabrat celého člověka, stávajícího se jen histologickým prvkem v sociální celek, složený z množství indi-

vidualit materielních, nikoliv skutečných osobností. A to jest v osobnosti vůdce — jediné rozhodné osobnosti v politickém životě v čele společnosti organisované z individualit materielních — že dav nabude vědomí o sobě samém a označí sebe za všemocného.

V těchto třech případech vidíme konflikt celku s částí, života sociálního s člověkem pojatým jako individualita materielní. To, co je vlastní lidské osobnosti jako osobnosti a společnosti jako obecnosti osobní, zdánlivě zmizelo.

Dodejme, že se zdá, že jsme účastni dnes jakéhosi druhu tragedie těchto tří forem materialismu sociálního a politického. Tragedie buržoasního individualismu se jeví velmi jasně v morální krisi západní společnosti a v křečích a pohromách liberalistického a kapitalistického hospodářství.

Tragedie komunismu se projevuje především ve vnitřních pohromách, ve kterých skončily jeho první realisace v Rusku a ve vnitřních sporech, kterým se nemůže vyhnout. Vlny teroru, které za sebou následují v sovětských republikách, mají z tohoto hlediska pro filosofa veliký význam: komunismus, vycházející z hospodářské theokracie, vyžaduje velmi silnou a velmi přísnou disciplinu, ale může ji opatřovati jen vnějšími prostředky výchovnými a donucovacími. Jenže, bez jisté vnitřní ethiky, obsahující a dbalé vyšších snah duše a osobnosti, bez živé víry, která dává duším stále své nadšení, není žádná řádná, silná sociální disciplina možná. A odtud je nevyhnutelný vnitřní rozpor mezi anarchií vášní, bez ustání se obnovující, a řádem, který neuznává princip řádu.

Tragedie totalitních států se nám pak jeví především v tom, že požadují pro sebe úplnou a naprostou oddanost lidské osobnosti, nemajíce samy ani za mák citu a úcty pro ni ani pro její vnitřní nezadatelné oblasti. A to je jejich osudový bod, že hledají v mythu vnější velikosti a v nikdy nevídaném úsilí po moci a prestiži pro člověka exaltaci a tak směřují k válce a k samovolnému zničení civilisovaného společenství. - *Přel. O. U.*

PRACOVI7A

Odpověď lásky na volání Boží

Dvojí se sváří v člověku: vědomí jeho omezenosti a povolání k neomezenému. V jaké míře vyjde člověk ze sebe,

omezeného, aby sloužil nekonečnému povolání Božímu, v té míře roste, čili stává se svatým. Svatý totiž je ten, který dovedl vyrůsti ze zajetí sebe, své ubohosti a ze zajetí věcí, které by člověka upoutaly k sobě nebo k němu samému, nebo k omezenosti nejstrašnější, totiž ve službě hříchu.

Claudel velebí ve svém „Magnificat" Boha za to, že Bůh nenechal propadnouti člověka sobě samému, nýbrž že jej přijal jako věc, která slouží a může sloužit cíli, jejž On stanovil.

Bůh volá přikázáním. Volá tvým povoláním. Tvými schopnostmi i nemocí. Všemi příležitostmi k dobrému i k oběti.

To tě volá, abys vyšel ze sebe a přijal jeho vůli a šel za ním. Ceká, že odpovíš svou láskou, která miluje více jeho než sebe a proto přijde za jeho vůlí, a ne za vůlí svou.

Takhle můžeš růsti. Láskou a poslušností k vůli Boží. Jinak zakrníš v sobě. Udusíš se v zajetí omezených věcí, které tě lákají, aby tě držely v nevolnictví. Láskou ale osvobodíš i je z onoho žalostného úkolu. Protože i všechno tvorstvo vzdychá, až bude osvobozeno. Od hříchu. Od zneužívání ke hříchu. - *Braito.*

Mea culpa

Bernanos píše ve svém Deníku venkovského faráře příšerná, otřásající slova: „Nikdo neví předem, co vzejde z jedné špatné myšlenky. Sémě zlého zalétá všude jako sémě dobré. Naše skryté přestupky otravují vzduch, jejž druzí dýchají. A zločin, jehož zárodek nějaký nešťastník v sobě nic netuše nosil, nikdy by nevydal zralého ovoce, bez tohoto rozkladného vlivu ..."

Všechny naše myšlenky zlé, špatná slova, nesprávné zásady a špatné činy šíří se kolem nás jako morová nákaza. Roznášejí se. Slabí ještě více zakolísají, když uslyší třeba z kolikátých úst bezbožné nebo lehkomyslné nebo světácké myšlenky a .lázory. Lidé dozrávající ke zlému jsou přistrčeni našimi slovy či špatným příkladem k poslednímu rozhodnutí. Myšlenky a slova a činy, i kdyby byly sebe ukrytější, působí naším neklidem, zmatkem anebo aspoň nerozhodným postojem v našem okolí.

Mnoho i zdánlivě dobrých a ctnostných lidí pomáhalo šířiti bacily tohoto světa. Spolupřipravovali tak i nejstrašnější zločiny. V Německu všichni, kteří přepínali nacionalismus, pomáhali spolubudovati království této země a krve, jako se dnes šklebí proti Kristu a jeho království Božímu.

Až se jednou s hrůzou dozvíme, na čem všem jsme spoluvinni. .. ! - *Braito.*

Správné využití času

Jako budeme skládati účet za každé marné slovo, tak také za každou chvilku svého života, jak jsme ji ztrávili a použili, protože je čas z největších darů Božích. Velkou

část našeho času vyplňuje naše práce, naše povolání. Ale nestačí jen ten čas vyplniti, jenom věc udělat. Protože jsme rozumné bytosti, jest dobré, když se také někdy zastavíme u skutečnosti, že i tento čas a své povolání máme od Boha, že je třeba zaříditi práci jako přijatou z jeho rukou a konanou z jeho vůle. Tak se liší oni tři dělníci, pracující v kamenné huti u katedrály. Jeden z nich na otázku co dělá, odpověděl hmotně, že teše kámen, druhý, že si vydělává chleba a třetí prohlásil, že staví katedrálu.

Boží naplnění času: Nejenom konati hmotně svou práci, nejenom si jí vydělávati své živobytí, nýbrž chápati^ čas i své povolání jako dar a úkol zároveň z rukou Božích. Pak nebudeme mařiti čas ve svém povolání, protože budeme chápati čas jako možnost právě naplniti své povolání, přijaté z vůle Boží. Ale není správné naplňovati tento čas, který jest určen našim povinnostem, abychom jej naplňovali a třeba i zdánlivě nábožnými a dobročinnými skutky. Neboť, kdo zanedbává své domácí je horší než pohan, praví Apoštol. Není správné naplněni času, jestliže matka, které pláčí doma děti, jezdí po schůzích, řeční, pěstuje dobročinnost a podobné sporty. To je naprosto špatné naplnění času.

A pak je volný čas. Myslím na odpočinek. Ale odpočinek není neúčelným utrácením času. Jest někdy hořko podívat se na to, čím lidé „okřívají", čím ubíjejí čas, jenž zůstal po povolání a určené práci. Není správným upotřebením času určeného k odpočinku utrácení času v bezduchých, ohlupujících hovorech, zábavách, pomlouváních, klepech, přihlouplé četbě. Příroda, družná zábava, píseň, kniha a ještě jiné tisíceré plodné a zotavující prostředky k odpočinku obviňují smutný zjev prožvaněných, probitých v ničem od ničeho k ničemu chvil odpočinku.

Tolik bídy, tolik potřebných bratří volá po našem čase! Papež volá laiky ke spolupráci k přivedení nazpět bližních. Jsou dnes kursy pro náboženské vzdělání, abychom mohli se dostati k lidem nevědoucím ničeho nebo málo o náboženství, jsou dnes akce, které volají po pomoci. Zvláště dnes, kdy je tolik činnosti, kterou kněží vyvolali, ale na kterou sami rozhodně nestačí. Tu volá dar času po tom, abys dovedl nabídnouti své síly k pomoci.

A nezapomínejme, že když užíváme volného času k odpočinku k práci ke službě lásky, že je tu především Bůh se svým právem, abychom se jemu věnovali, abychom na něho myslili, s ním obcovali, když jsme si již dříve uvědomili, že modlitba neznamená jen odříkávání retných formulí, že jest obcováním dítěte s Otcem. A pak, že duše sama potřebuje tohoto styku, tohoto vydechování v Bohu, že potřebuje si odpočínouti především v Bohu, že v něm se nejkrásněji utiší, uklidní, naplní, že v něm najde svou hlubinu bezpečnosti.

Jistě bychom byli dále v duchovním životě, jistě by bylo dále také království Boží ve světě, kdybychom věnovali více času Bohu, svým bližním a své duši, nebo aspoň tolik, co svému živobytí, kdybychom také chápali svůj život jako stavbu katedrály Boží podobnosti v sobě. - *Braito.*

Podobno jest království Boží kvasu

Vlastní síla Církve jest skrytá. Působí neznatelně, neviditelně. Ji nemůže žádné pronásledování překaziti. Tato síla bude působiti i tehdy, kdyby zůstal jen jediný úd svatého těla Kristova, jen jeden člen Církve.

Protože platí, že fides ex auditu, že víra se přijímá slyšením. Myšlenky, které jsou jednou rozhozeny, zasety do lidstva, působí stále, působí neomylně trvale. Někdy se jejich účinek objeví teprve po letech, po desítiletích nebo i po staletích, ale působí jistě.

Ani nejde vždycky současně a stejnoměrně spolu vnější hlásání, vnější moc Církve a její opravdové přetvářející působení na lidské duše.

Nepřátelé Boží mohou postaviti proti Církvi pyramidu -svých ohlupujících tiskovin, mohou navěsiti na své křičící vůdce všechny šaškovské tituly a řády, mohou vypustit stoky svých otravných myšlenek, za kterými budou stát s celým aparátem ochrany pokroku a svobody, Církev proti nim klidně ve skrytosti působením nepatrných kněží, skrytých duchovních správců, kazatelů, duchovních vůdců jednotlivých skupinek a osob klade kvas svých, totiž Kristových myšlenek do těsta lidského dění a hádání a hledání.

Ony honosné myšlenky nebo spíše hesla bez myšlenky křičí, lžou, slibují, aby pak byly smeteny novou lží a novou frází, protože satan se nemazlí se svými služebníky a když jsou již opotřebovaní, staví je ke zdi jako Stalin staví ke zdi své Buchariny a Zinověvv a podobné.

Z přítmí zápasů, varu a tápání propuká pojednou silné, živelné hnutí, jakoby nikým nepřipravované, nevyvolané, které obrozuje lidskou společnost, které vykřikne pravé slovo v pravý čas, slovo záchrany, slovo jistoty ve zmatku. Pojednou, znenadání povstává světec, který svým životem, svým příkladem, svým slovem shrne všechnu bolest a veškeré hledání své doby v určité slovo, v určitou, jistou, jasnou a spolehlivou směrnici.

Tak působí Kristova pravda dnes jako před dvěma tisíci lety. Království totiž Boží nepřichází nápadně, jak řekl Kristus. Jako kvas. Cekejme proto trpělivě všichni, kteří zaséváme, kteří klademe kvas do těsta lidských dějin. Máme čas, protože máme věčnou pravdu. Proto, proč bychom chtěli netrpělivě předbíhat doby a určení Páně pro svatý kvas? - *Braito.*

Nesmírná je důstojnost a proto i čest člověka a křesťana. Člověk je obrazem Božím. Bůh neváhal poslati pro něho svého vlastního Syna. Kristus pro něho podstoupil nejbolestnější muka. Všechny povolal ke svatému synovství Božímu. Všichni jsou povoláni aspoň vzdáleným a obecným určením ke spoludědictví království Božího. Všechna ostatní vznešenost a důstojnost, hodnosti a tituly blednou před touto vznešeností dítěte Božího. To dal Bůh člověku. V tomto synovství Božím stojí nejvýše, kdo jest nejblíže svému Otci, kdo je mu nejpodobnější. Proto není pravé důstojnosti a vznešenosti v lidských pomíjejících úřadech a stupních, nýbrž jediné v této důstojnosti. Proto přísluší každému člověku a každému křesťanu nesmírná čest a úcta. Proto má každý právo na čest a důstojnost své osoby, svého člověčenství a svého synovství Božího.

Svatý Tomáš uvádí čest či poctu jako osvědčení ctností ctěného člověka. Jen ctnost zasluhuje u něho pravé cti. Proto pravá čest a pocta jest vlastně teprve u Boha. Protože ale jsme povinni pokud nemáme důkazu opačného každému připisovati opravdovou vnitřní hodnotu a dobrotu, proto jsme povinni ctí každému. A jsme povinni i uznati vnější projev jeho ctnosti a jsme povinni rovněž dobře si vykládati i vnější činy každého bližního a nepodkládati jim hned špatných úmyslů člověka špatného.

Přísloví praví, že dobré jméno jest lepší než velké bohatství.

A proti této povinné cti prohřešují se lidé, i ti, kteří se mají za dobré křesťany, trojím způsobem. Bud urážkou do očí, čili potupou nebo nactiutrháním, když se jedná o neoprávněné rozšiřování chyb bližního, takže se připravuje o čest způsobem protiprávním, nebo pomluvou, když se rozšiřují věci špatné, jež jsou zároveň nepravdivé. Velikost tohoto hříchu záleží od velikosti viny, která se rozšiřuje a ztráty cti následkem toho, pak od množství a schopnosti rozšíření těch, před kterými se taková pomluva nebo urážka nebo nactiutrhání staly, a konečně také od velikosti mravní, úřední osoby, o jejíž čest jde. Jest velkým hříchem bráti čest autoritě, která nutně této cti potřebuje, protože se tím podrývá i veřejný pořádek a důvěra. Co jekřesťanů, kteří mají celý den při každé příležitosti v ústech svého bližního, Nemožno vykořeniti tento ohavný hřích, který napáchal již tolik zlého.

A přece jest to velký přestupek, odstupňovaný podle řečeného. Uvědomme si, jak je každý tvor milý Bohu, jak je křesťan povolán k nejvyšší důstojnosti synovství Božího, že jsme spojeni v tajemném těle Kristově, že tvoříme posvátnou jednotu, a tak kdo se dotýká cti bližního, dotýká se tím samého Krista. Máme svátost, která má vytvořit mezi

námi pouto posvátné jednoty. Jest to svátost Eucharistie. V ní se podává Kristus za všechny obětovaný, všechny volající k sobě, živící všechny jedním svým životem. Proto nazývá svatý Pavel a po něm nejstarší církevní otcové eucharistickou svátost svátostí jednoty. Má nás spojiti s Kristem. Ale my všichni zároveň v těle Kristově jsme spojeni s ním. Nemůže se dobře spojovati s Kristem, kdo se nespojuje stále věrněji a oddaněji s bratřími. Proto, kdo ruší bratrskou lásku nactiutrháním, pomluvou, urážkou, nepřijímá dobře, není v něm života jednoty. Proto nepůsobí v něm Kristus. Proto ho přijímá jenom svými rty, proto jest mu svaté přijímání, jak se to ted často stává, jen úkonem pobožnosti, ne přissátím se k životu Kristovu. Jest velkým hříchem jménem Kristovým třeba i v politice stále a stále jen útočiti, vypichovati chyby jednotlivců a připínati je celému směru, celé skupině. To nejsou zbraně křesťanské. A i kdyby oni protivníci tak jednali, křesťané jim tak spláceti nesmí. - *Braito.*

Vznešenost nejvyšší

Vypočítává se při účincích křtu, že se nám křtem odstraňuje dědičný hřích, že se stáváme dětmi Božími a dědici království nebeského. Ale svatý Pavel připomíná ještě jeden účinek, a to je základní a rozhodující pro celý křesťanský život. Když jsme se stali na křtu svatém dětmi Božími, stali jsme se jimi především a výslovně v Ježíši Kristu. A stali jsme se dětmi Božími tím, že vstáváme ze křtu k novému životu, k životu Kristovu. Byli jsme pokřtěni v smrti Kristově a k životu Kristovu. Byli jsme pokřtěni v život Kristův. Jeho život nám byl vlit. Stali jsme se účastni života Kristova. To je smyslem také nezrušitelného znamení. Byli jsme poznamenáni znamením Kristovým, že patříme ke Kristu, že náš život nyní jest spojen se životem Kristovým. Proto jsme údy svatého těla Kristova, protože jsme účastni jako údy jeho organického života, jeho svatosti, jeho života lásky k Otci a k bratřím.

K tomu zavazuje především křest, ale to je také jeho hlavním a prvním darem. Dává nám účast v životě Kristově. My pak máme se snažiti, pokud je v našich silách zvednutých milostí, růsti v této své účasti v životě Kristově.

Proto neznamená býti údem Církve, nechati se jí jen pastorovati, jen starati o sebe. Jsme nejenom členy Církve, také údy jejími, údy svatého těla Kristova, údy svatého života Kristova. Proto být v Církvi znamená snažiti se o jednotu života s její Hlavou — Kristem.

Na základě svátosti křtu a jeho nezrušitelného znamení stali jsme se účastni svatého kněžství Kristova. Kristus je dokonalý velekněz, protože podává Otci nebeskému dokonalou obět. Jeho každý krok byl obět, bohopoctou. A to-

hoto kněžství, kterým On podával nebesům každý svůj skutek, jsme i my účastni, abychom i my oblékali tento život Kristův, v němž každý okamžik, každá myšlenka, každé slovo a každý čin znamená klanění se Otci.

Jest potěšitelné, jak se dnes snaží theologie bádati pro život ve svatých hlubinách Boží pravdy. A je důležité, aby i laici chápali tato světla theologie stará, prastará, jen nově podaná a nově ukázaná, a naplnili jimi svůj život. Svátost křtu je přece základní svátostí naší vznešenosti a křesťanské důstojnosti, jest základní svátostí naší snahy a touhy o dokonalost. Křest jest základním závazkem ke svatosti v celém životě. - *Braito.*

ženy

Z duchovního života

BINKOWSKI: *Chrisllicher Alltag.* Dulmen, Verlag Laumann, 1937, str. 144, cena RM 1.80; 2.60. Kniha prostá a jasná, ukazující křesťanu, jak má vypadat jeho všední denní život na základě pravdy, kterou vyznává. Otázka bolesti a radosti, používání času, život ve společnosti a život doma, ano i otázky šatu a dopisů a podobné podrobnosti najdete tu zpracovány pod zorným úhlem křesťanského života. Kniha dobrá, užitečná a časová.

BERNADOT: *Notre-Dame aans ma vie.* Paris, Les Éditions du cerf. 1938, str. 240, cena frs 5. Zvláštnost Bernadotova spočívá v tom, že dovede nejtěžší theologické nauky podat způsobem, který je přijatelný každému čtenáři. Jeho nová kniha o Panně Marii a jejím významu v našem duchovním a křesťanském životě je psána s onou podivuhodnou theologickou hloubkou, jakou representuje u nás již ve třetím vydání vycházející jeho spisek Eucharistií k nejsv. Trojici. Tak jako si nelze představit Krista bez Marie, tak si nelze představit křesťana bez Marie. To je smysl této knížky hluboké, jasné a theologicky přesné.

BERTRAMS J.: *Einkehrtage fúr Frauen.* L. Schwann, Důsseldorf, cena Mk 3.40, str. 205. Jsou to jakási duchovní cvičení, týden trvající, v nichž autor ukazuje ženám jejich poslání, jejich cíl a vzor, hloubku duchovního života. Začíná pojednáním o mši svaté, jíž je věnován první den, dále mluví o laickém kněžství žen, ukazuje ženám na zářný vzor Marii Pannu a pod. Kniha se velmi dobře hodí pro exercitátory anebo pro duchovní četbu žen. -jaz-

BOPP: *Christlicher Edelmut zur Ungeborgenheit.* Freiburg i. B. Herder, 1937, str. 174, cena Mk 2.60; 3.20. Otázka křesťanského posvěcení práce, křesťanský smysl manželství, celibátu, panenství, mateřství, otázka sportu, služby státu jsou hlavní témata, jimiž se zabývá autor. Jsou to meditace velmi jemného rázu, navazují vždy na litur-

gické teksty a vycházejí z myšlenky oběti, kterou musí býti prostoupen křesťanský život, má-li být orientován podle zásad největšího Obětovaného. Bopp je dobrý psycholog a hledí využít všech lidských schopností člověka a veškeré jeho odvahy k tomu, aby se dal do služeb Bohu cele.

BRINKTRINE: *Das Opfer der Eucharistie.* Paderborn, F. Schóninghi, 1938, str. 66. Dogmatická studie o podstatě eucharistické oběti odborníka v theologii mše svaté. Autor je přesvědčen, že neshoda v míněních theologů o bytnosti eucharistické oběti pochází především z toho, že není jednoty v pojmu oběti vůbec. A k dosažení jednoty je třeba studovat tento pojem především v dějinách dogmat. Proto po studiích mše svaté jako oběti s hlediska skripturistického a patristického podává dogmatické shrnutí svého hledání, které přináší mnoho světla do této spletité otázky. Doporučujeme odborníkům.

CALA: *O povaze svátostných charakterů,* Olomouc, Slovenská 14, stran 120, Kč 16. Každý křesťan ví, že svátost křtu, biřmování a kněžského svěcení vtiskuje duši nezrušitelné znamení. Co je toto znamení, ukazuje autor odbornou studií, která vyčerpává všechny možnosti a vylučuje ty, které nelze brát při nezrušitelném znamení v úvahu. Tak dospívá k tomu, co vlastně toto znamení je. Kniha je psána na prvý pohled těžce, ale přihlédneme-li blíže, vidíme, že se za každým slovem skrývá pojem a že tu není slova zbytečného. Je konečně také vhodné, aby se po všeobecném uvažování o křesťanských pravdách přešlo k důkladnému prozkoumání jednotlivých částí, jako je to provedeno v této studii.

FRANKE H.: *Wartende Kirche.* Verlag F. Schóningh, Paderborn. 1937, cena 2.70 Mk. Touha po Vykupiteli se stupňovala čím byl blíže příchodu na svět. Lidstvo ždalo po jeho zrození stále více a toužebněji. Podobně činí křesťané v době adventní. I jejich modlitbami a písněmi proniká stále zřetelněji: Veni, přijel, Vykupiteli. Zde jsou přeloženy a pěkně upraveny staré křesťanské adventní touhy po Vykupiteli. Dosud to byly zpěvy neznámé širší veřejnosti.

FUCHS: *Modlitby katolického křeslana* (Český breviář). Vyšehrad, Praha, váz. 23 Kč. Vedle misálu nejdůležitější modlitební knihou Církve je breviář. Je to modlitba celé Církve. Co by bylo ze světa, kdyby se v něm křesťané neustále nemodlili? Vedle kněží je mnoho laiků, kteří se modlí celý breviář dobrovolně. Ti, kdo tak nemohou činit, modlí se rádi aspoň jednotlivé denní hodinky, aby posvětili den liturgickou modlitbou. - K jejich potřebě uspořádal překladatel tento záslužný první výbor z kanonických hodinek.

GARNIER: *La femme dans laicat.* Desclée de Brouwer, Paris, 1938, str. 230. Papež vybízí všechny katolíky ke katolické akci. Garnier podává, jaký význam v ní má spolupráce ženy. Ukazuje, co od ní Katolická akce čeká. Jak je třeba se na tuto práci připraviti, a jak potom se v ní může žena uplatniti. Vybírá z poslední francouzské doby několik krásných příkladů, které jsou věru působivé.

SIEGMUND GEORG: *Psychologie des Gottesglaubens.* Aschendorffsche Verlagsbuchhandlung, Můnster i. W. Str. 264, cena váz. 4 Mk. V duchu katolickém držená studie z experimentální psychologie náboženské. Podle značně přizpůsobených cest metody Kúlpe-Girgensohn studuje v literatuře podaná náboženská „Vyznání" sv. Augustina, Hermanna Bahra, Jilema Camelli, Maxe Dautheney, Josefa Augusta Luxa, Jak. Riviéře, Magdaleny Sémerové, Augusta Strindberga, Lva Tolstého, Oskara Wilde. Nesmírně zajímavé výzkumy o nepokojném hledání Boha, o nalezení Boha, o významu lidské vůle pro nadpřirozenou víru, o poměru nadpřirozena ke zdravosti duše. Významná kniha končí krásnou větou: Teprve ve víře v Boha nalezne člověk život svého života, -es-

GIORDANI IGINO: *Znamení odporu.* Přel. J. Brechensbauer, vyd. Kuncíř, Praha, str. 370, cena Kč 45, váz. 60. Je to dílo svou látkou apologetické a polemické, shrnující vážné, logicky skuté důkazy proti podvodům svobody, humanity, pokroku, rovnosti, bratrství, nacismu, bolševismu. Sarkasmem, satirou, ironií a humorem, ale přece vznešeně a pevně boří papírové důkazy vědy bez Boha. Dodá nadšení.

HEROLD: *Handbúchlein fůr kleine Opferseelen.* Stran 316, 1.30 Mk, Kanisiuswerk, Freiburg, Schweiz. Jestliže si modlitby svaté Moniky zasloužily Augustina světce, mohou i naše modlitby, jestli budou podle přání Božího, vymoci mnoho milostí bližním. Knížka učí, jak toho lze dosáhnouti denním cvičením.

KALAN: *Zdobyč świat dla Chrystusa.* Nacz. inst. katol. akc., Poznaň, Marcinkowskiego 22, stran 160. Poslední dobou vyšlo více knih o obnově světa Kristem. Kniha volá do polského světa všechny výkřiky a upozorněni na sociální nebezpečí, zdůrazňuje, že není frází toto volání, nýbrž jedinou možnou záchranou. Socialistická hnutí bojují bezohledně, ať si dávají jakýkoliv název. Odpůrci katolicismu se vysmívají tvrzení, že svět zachrání jen obroda v Kristu, budoucnost ukáže, kdo měl pravdu.

KASBAUER SIXTA: *Ein Mensch unter GottesMeissel. P. Arnold Janssen.* Grůnder des Steyler Missionswerkes. Missionsdruckerei Steyl 1937, str. 422, cena váz. 4 Mk. Vidíme-li s radostí šířiti se a blahodárně působiti misijní dílo SVD (Společnost Božího Slova), zajisté budeme také

zvědavi poznati skromné, ale nadšené jeho začátky, životní dílo jeho zakladatele. A tento životopis je až beletristicky svěží, a přece ukáže vám duchovní obraz P. Janssena v celé jeho duchovní kráse a bohatosti. Kniha je doprovázena mnoha fotografiemi.

LANG: *Katholische Mánner.* Kosel-Pustet, Munchen, stran 186, váz. 4.50 Mk. Známý autor zachytil život dvaceti velkých postav, jejichž život mnoho znamenal pro německý národ, ale i pro katolickou Církev. Jsou mezi nimi umělci, politikové, lékaři, vědci. Všichni ve svém životě dali náboženství to místo, které mu náleží. Neutrpělo tím jejich povolání, naopak, život z víry jim dával sílu, že je mohli vykonávati opravdu vzorně. Rozmanitost jejich životního prostředí činí knihu velmi zajímavou. Vhodný dar dospívajícím.

Die heilige Liturgie. Benediktinerpriorat, Amay, 1937, str. 63. Priorát benediktinů v Amay podává zde překlad z řečtiny liturgii „našeho svatého Otce Jana Zlatoústého". Zájemcům liturgie bude tato knížka velmi vítána, aby poznali, jak je široce rozvinuta liturgie sv. Jana Zlatoústého. Najdou zde mnoho krásy a hlubokého svérázu všichni přátelé liturgie.

MARKOWA E.: *Marguerite Sinclair.* Desclée de Brouwer et Cie, Paris, str. 127, 6 frs. O Markétě Sinclairové už vyšlo dosti mnoho literatury. Autorka tohoto životopisu však podává něco, co u jiných životopisů jsme postrádali: hlubší vhled, jakési teplo, které nám činí postavu Marketinu zvláště milou. Tato veselá dívka, milující svět, tanec a pod., opouští svět, aby shořela jako celopal lásky ke Kristu. -jaz-

MÉDAN P.: *La Chanson de Benoite.* J. Gabalda, Paris, 1938, str. 61; cena 5 frs. Tyto písně jsou dílem zbožnosti a lásky. Z čisté duše, proniknuté Bohem vytryskly tyto zpěvy, prostinské, snad i naivní, ukazující však velikost lásky. Kdo chcete vniknout v nitro této zpívající duše, vezměte a čtěte!

MERCENIER F. O. S. B. et FR. PARIS: *La priére des églises de rite byzantin.* Prieuré D'Amay-Sur-Meuse, Belgie. Str. 482, cena 27 frs. První svazek třísvazkového celku obsahuje překlad byzantských liturgických modliteb rámcového formuláře církevních hodinek, tří mešních formulářů a obřadů při udílení svátostí. Druhý svazek obsáhne liturgie nedělní a sváteční; třetí svazek liturgie žehnání a svátostin. Autoři chtějí především dáti základní dílo srovnávací vědě liturgické, ale také zpřístupniti bohatství nejrozšířenějšího východního obřadu a tak postaviti do světla dědictví od Církve obecné. Dílo jest nejen základně vědecky důležité, nýbrž i pro duchovní život pozorně rozjímajícího je pravý poklad hlubin myšlenek a citu. -es-

PEREGRINA: *Kinder Gottes.* Kanisiuswerk, Freiburg, Schweiz, 56 stran, 40 pf. Knížečka ukazuje, jak lze v těžkostech dnešního života podle vzorů svatých dojiti dětství v Bohu, jak se radovat, jak pracovat, jak trpět, jak se modlit. Totéž nakladatelství vydalo užitečnou brožurku Hunziker, Gut beichten za 15 pf, Eber, Missionsmittwoch, 10 pf, chce přispěti k misijní horlivosti.

Reden und Schweigen. Münchcn, Ars sacra, 1938, str. 124, cena 2.80 Mk. Zamyslit se jednou nad hlubokými otázkami, které přitahují lidskou mysl, zamyslit se nad nimi v mlčení, je nejlepší přípravou pro toho, kdo chce mluvit. Hluboký myslitel a znatel lidské duše spřádá jetnné úvahy podložené nejen hlubokou vírou, nýbrž i psychologickými poznatky, které mohou přispět k vytváření lidského karakteru. Kniha klidu, pohroužení a vyrovnanosti.

SOUBIGOU: *La croix et l'autel.* Lethielleux, Paris 1938, str. 160, cena 10 frs. Na základě epištoly sv. Pavla k Židům je tu vybudována nauka o Kristu-knězi a o jeho oběti. Zároveň jest tu harmonicky sčleněna poslední večeře a oběť mše svaté. Kniha jest přístupná, ačkoliv jest hluboká, i širšímu čtenářstvu.

I. SALMI: *Societa editrice internacionale.* Torino 1937, 10 lir, str. 596. Malý kapesní formát žaltáře, přeloženého z hebrejštiny do italštiny. Překlad je dvojí: latinský a italský. "Oprava tisku je velmi pěkná, papír rovněž. Vzpomínáme při tom s bolestí, s jakým hadrovým papírem se musí spokojit překlad našeho českého Písma sv., protože je nezájem o tuto svatou knihu.

SCHONS J. J. OSB: *Lumpensammlerpfarrer und Bubenapostel.* Verlag Nazareth, Basel, 1937, cena 3.50 Mk, str. 150. Arský farář má velkého následovníka v P. Lamy, který se věnoval cele záchraně duší opuštěných, ubohých a pohrdaných. Tento ideální kněz dal svůj život, své poslání chudým Ježíše Krista. Všímal si těch nejpohrdaríějších, pro každého měl laskavý úsměv, dobré slovo, hm itnou pomoc. Jeho trpělivost v apoštolátě chudých byla nevyčerpatelná. Vzor, skvělý vzor všem charitním pracovníkům, -jaz-

Die Heilige Schrift fur das Leben erklart. Die Kleinen Paulusbriefe. Herder, Freiburg im Breisgau, cena (v souboru) váz. 7.20 Mk, v plátně 9.40 Mk, samost. sv. 8.40 Mk, v plátně 11.20 Mk. Předposlední (XV.) již svazek velkého díla Herders Bibelkommentar, obsahující výklad deseti menších listů sv. Pavla, obsahově snad nejbohatší z celého díla. Zde teprv lze plně pochopit osobnost Apoštola národů, neboť tyto listy nejsou jen naukové, ale i dopisy Pavla, velkého pastýře duší a člověka. Proto tento svazek může prokázati velké služby pastýřům duší a ředitelům biblických kroužků, pokud u nás již jsou. - c. š.

SCHUTZ: *Gott in der Geschichte.* Anton Pustet, Salz-

"burg 1937, str. 300. Velký, svobodný pohled, synthetisující pohled na vlastní podstatu světových dějin. Ukazuje, že dějiny lidstva se dají jedině jednolitě a uspokojivě vysvětliti zápětím celého člověka a všech jeho dějin do řízení trojjediného Boha, Stvořitele, Vykupitele a Posvětitele. Celá velikost přírody člověka, jeho těla i duše, celého řízení a pořádání světa tu defiluje před zrakem jako v bohatém kaleidoskopu. Kniha je naplněna hlubokou a výbušnou katolickou dynamikou, naplněnou jistotou .- přítomnosti a působení Boha, jenž se jeví dále ve svém díle.

SCHWOB: *Rome ou la mort.* Desclée, Paris 1938, str. 334, cena 25 frs. Již dávno jsem nečetl tak krásnou knihu o Římu. Schwob provází člověka celým Římem krok za krokem, přes světské pomníky a přes vnější stavby uvádí užaslého čtenáře do pravého Říma, duchovního, jenž žije z minulosti i budoucnosti, jenž žije ze světců, ze síly Ducha svatého přes všechny lidské poklesky těch, kteří v něm žili a vedli Církev. Skvělé jest vyjádření charakteru Církve. Posléze se sklání před všemi dobrodiními Říma. jež nevidí jen lidé velmi zaujatí a slepí. Bývá to obyčejně tak, že kdo přijde zdálky, objevuje neviděné krásy domácí.

HL. THERESIA VON JESUS: *Sámtliche Schriften.* V. B.: *Die Seelenburg.* Překlad P. A. Alkofera O. Carm. Disc. Munchen, Kósel-Pustet 1938, str. 347, cena váz. 6.80 Mk. Doporučujeme toto skvělé vydání spisů sv. Terezie, dokud nebudeme mít sami úplné vydání české celého díla velké reformátorky duchovního života. Spisy sv. Terezie jsou jedinečnou četbou pro duše, které usilují o křesťanskou dokonalost a jejich četba přinese vždy nesmírné užitky. Nové německé vydání má všechny podmínky dobrého překladu, text je doprovázen nutnými poznámkami a není jich zase tolik, že odváděly by od textu.

E. THRASOLT: *Dr. Carl Sonnenschein.* Vyd. Kosel-Pustet, Mnichov 1936. Thrasolt je básníkem a knězem. Jako Sonnenscheinův spolupracovník má tedy největší předpoklady k vytvoření životopisu takového apoštola. A skutečně, čtení této knihy nám velmi přiblíží tu osobu, o které ještě stále kolují různá mínění, proto že ne každý pronikl do základů Sonnenscheinovy činnosti, tak ryze kněžské, čisté a nezištné. Každého uchopí přímo za srdce ta fakta, která třeba Thrasolt uvádí o Sonnenscheinově osobnosti, nebo o motivech jeho práce. Dokumentární část je dosti důkladná a umožňuje rozhled po dalších pramenech ke studiu života opravdového kněze.

ZIEGLER: *Dulcedo Dei.* Aschendorff, Můnster 1938, str. 120, cena 4.40 Mk. Filologická a exegetická studie o Bohu jako sladkosti pro člověka. Na pohled odborncká studie. Autor snesl celou klasickou filologii, aby ukázal, jak od-

lišné jest očekávání starozákonní i novozákonní sladkosti od Boha od poetických, podobně ale prázdně znějících frází pohanských. Velmi cenná patristická studie souvisí již přímo s mystickým vychutnáváním a okoušením Boha. Poslední kapitoly se přímo nabízejí k rozjímání a duchovní četbě a ke zpracování v promluvách.

Z *různých polí*

Acta Academiae Velehradensis. Sumpt. Acad. Velehrad 1937- Čtvrté číslo XIII. ročníku Akt obsahuje čtyři větší studie: Hofmannovu, Kurentovu, Cinkovu a Jemelkovu. Několik pěkných příloh z Velehradu šíří slávu Slovanského Betlema i za hranicemi. Poslání Akt jistě dojde jednou svého cíle, až bude v duších více klidu a touhy po pravém vnitřním míru.

ARNHEIM: *Rádio.* Hoepli, Milano 1938, str. 288, cena 15 lir. Kniha více než časová. Technický, hospodářský i kulturní význam radia, této nové velmoci jest v knize velmi výstižně vyjádřen. Novější snaha katolíků i zde uplatniti svá přirozená práva, najde v této příručce mnoho cenných pokynů.

BERDIAJEV (NIKOLAI): *Sinn und Schicksal des russischen Kommunismus.* Ein Beitrag zur Psychologie und Soziologie des russischen Kommunismus. Vita nova Verlag, Luzern. Stran 199. Autor sám praví: „V tomto spise jsem se pokusil ukázati, že ruský komunismus má hlubší minulost a že jest zcela jiným způsobem tradicionelně spojen, než se obyčejně myslí, ano že představuje nový tvar staré ruské mesiášské myšlenky. S tímto jeho tradičním rázem jsou ovšem spojeny positivní i negativní stránky ruského komunismu.

BOCK EMIL: *Urchristentum.* Verlag Urachhaus, Stuttgart. Str. 290, cena 6 Mk. Protestantský theologický spisovatel, který doznaně se odchyluje od mnohých základních názorů nynější protestantské theologie obecné, chce podati vysvětlení křesťanství celkem v takovém duchu, jako Alf. Schůtze ve svém Urchristentum. Praví v předmluvě: „Ve šlépějích od Rudolfa Steinera zářivě odhaleného celkově duchového nazírání, a řídě se jeho průkopnickými dějepisnými poukazy, odvažuji se pokusu pojmouti do zkoumání a popisování dějin prvokřesťanství prvek niterného uměleckého nazírání." Celkem lze knihu nazvati anthroposofickým výkladem křesťanství, tedy bez nadpřirozena v křesťanském smyslu. Odborník nalezne dosti zajímavých podrobností o tom, jak Boží prozřetelnost připravovala půdu křesťanství, ale také kuriosit, jako na př. ztotožnění vzkříšeného Lazara s evangelistou Janem, -es-

BRUNNER: *Marxismus am Ende?* Schicksal einer Bewegung. Basel, Verlaganstalt Benzinger & Co. Autor sám

píše v úvodě: „Moje kniha chce popsati, jak došlo k rozvoji a k úpadku marxismu. Marxismus svou ideologií vyzvědá masu jako nositelku nastávajícího světa. Ideologie se tříští - bud se stává řečnickou formulí, jíž se nevěří (II. internacionála)- nebo záminkou pro despotickou vládu (bolševické sovětské spojení). Masy - unaveny zestárlým marxismem - touží po nových krotitelích, jejichž tlak se jeví jako splnění přání mas. V takovém postavení jsme dnes: na konci marxismu, ale ne na konci jím vyvolaného, ale již proti němu se obracejícího hnutí mas."

Červené vázenie. Vyd. „Slovák", Bratislava, cena 5 Kč, str. 59. Hrůzy sovětských žalářů jsou zde vypsány od jisté katolické, vzdělané ženy, která ztrávila 8 let ve vězení. Knížka, která podává mnohem lepší vhled do života ruského komunismu, než nepravdivé zprávy, které rozesílá do světa bolševická propaganda.

HYNEK: *Pravá podoba Kristova.* Salesiánské dílo, Praha-Kobylisy, Čimická, cena 3 Kč. Ve prospěch salesiánského díla vydal dr. Hynek tuto brožurku o Kristově tváři podle turínského roucha. Jistě dosáhne svého účelu.

JANEČKOVÁ: *Quo vadis.* Birnbaum, Brtnice, cena 9 Kč. Divadelní hra zpracovaná podle známého románu. Lze provésti na velkých i malých jevištích. Poutavé scény zaujmou ještě výrazněji než sám román.

LINDWORSKY J. S. J.: *Dein Erfolgsystem, junger Mantl!* Verlag Egerland, Cheb. Str. 82, cena 6 Kč. Svých 15 kapitol nazývá autor náčrty k rozhovorům s mladíky o volbě povolání a o cestě k dosažení cílů povolání. Skutečná praktická životní psychologie, provanutá znalostmi vědce a zkušeného pozorovatele, -es-

LOENERTZ: *La société des frères pérégrinants.* Istit. storico domenicano, S. Sabina. Roma. 1938, str. 200. Jedna z nejslavnějších stránek dominikánské historie tu našla svědomitého a skvělého interpreta. Historie totiž oné skupiny dominikánů, kteří tvořili misijní společnost dominikánů putujících pro lásku Kristovu mezi nevěřícími. Jejich předvoje zcestovaly Tatarsko a došly až do Mongolská. Byla to vlastně prvá organisovaná společnost misijní. Jest důležité vyzvednouti, že to byli právě dominikáni, kteří měli první tak přesně a řekl bych odborně organisovanou misijní činnost. Kniha vyšla jako 7. svazek Historických studií dominikánského historického ústavu, jenž, doufáme, že odčiní dominikánskou tradiční netečnost ke svým dějinám a naprosto nemístnou skromnost ke svým velkým dějům a postavám.

MENDIZABAL: *Aux origines d'une tragédie.* Desclée, Paris 1938, str. 270. Bohatě dokumentovaná kniha o bezprostředních sociálních, kulturních a politických příčinách dnešních španělských bouří. Od roku 1923 až do roku 1936

jest podáván vývoj španělských událostí velmi podrobně a přesně. Jest v ní řečeno také vše, co bylo ve Španělsku opomenuto, ale je to řečeno ne jako obvinění, nýbrž jako varování do budoucna i pro katolíky jiných zemí. Nejsou ony nedostatky podávány jako obžaloba katolické Církve, blížící se až ke schvalování komunistické usurpace ve Španělsku.

MILLER: *Klaus von der Flúe.* Kosel-Pustet, Můnchen, stran 126, plátno 3.60 Mk. Kniha přináší poeticky zpracovaný životopis Záchrance švýcarského lidu. Více než historicky hledí autor na svou postavu z perspektiv duchovních, snaží se vystihnouti duchovní napětí bratra Klause, pozadí doby, její vliv, vliv zvláštností švýcarské krajiny. Krásné dřevoryty se vhodně ladí s autorovým pojetím. I ony jsou plny duchovní skutečnosti Klausova života.

PLATZ H.: *Pascal.* Der um Gott ringende Mensch. (Ed.: Grosse Mánnergestalten.) Verl. Laumann, 1938, Důlmen, str. 208, cena 3.50 Mk, váz. 4.20 Mk. Tato kniha vychází v pravou dobu a přišla by vhod i u nás mnohému čtenáři Pascalových Myšlenek, aby mu jejich autora ukázala v pravém světle, jakožto muže genialitou přerůstajícího staletí a zároveň veliké svatosti životního rozmachu, spojené s velkou silou přesvědčení, a jehož význam a působení ani v dnešní době neustal. - c. š.

RIGAUX (MAUŘICE S. J.): *Sociál, parce que chrétien.* Paris, Éd. Spes, stran 118, cena 8 frs. Tato kniha vychází ve sbírce „Sois fier de ta foi". Autor zde ukazuje, jak křesťan má býti hrdý na svou víru, na svou mravouku, na prostředky, jimiž ho Církev vede ke spojení s Bohem, i na křesťanské dějiny. Poněvadž křesťan je dítkem Božím, proto je členem velké rodiny, žije životem kolektivním. Ale toto bohatství nadpřirozeného života se má stále rozlévati na celé jeho přirozené okolí, v němž žije, má se orojevovati hlavně spravedlností a láskou.

SCHOTZE ALFRED: *Mithras-Mysterien und Urchristentum.* Verlag Urachhaus, Stuttgart. Str. 136, cena 3.30 Mk. Ve smyslu racionalistických náboženských věd chce autor ukázati, že na základě vysvětlení symbolik kultu mithraistického „křesťanství ve své nejhlubší podstatě není protivou pohanství, nýbrž správně pochopeno spojuje kosmickou přírodní moudrost a lásku k přírodě s niternou zbožností. Takové svět objímající a k pozemskosti kladné křesťanství chce v přítomnosti znova povstati k novému životu". Tedy, přesně řečeno: pohanské křesťanství, -es-

TOMÁSEK F.: *Život dítěte v milosti posvěcující.* Lid. knihkupectví a nakladatelství, Olomouc 1938, cena 10 Kč, str. 62. Profesor katechetiky na bohosl. fakultě v Olomouci podává zde překrásnou práci, jejíž poslání se projeví plně jistě v budoucnu. Ukazuje nám krásu dětské duše, jíž tolik

rozumí, a dává směrnice, jak je možno udržet tuto duši v původní krásе a čistotě a prozářiti ji nadpřirozenem. Je to knížka, po níž musejí sáhnout všichni, jimž byla Bohem svěřena péče o děti. Dílko je psáno velmi důkladně a při tom názorně. Doporučujeme všem kněžím, katechetům, učitelstvu a rodičům, -jaz-

WEIRICH (MARKO): *Mzda a rodina.* O tak zvané rodinné mzdě. Řád, Praha 1938. Jedni uvádějí důvody pro, jiní proti. Ale málokdo ji správně chápe. Proto jsme autorovi velmi vděčni za to, že tak zdařile vyřešil tuto složitou otázku, že tak důkladně zdůvodnil nejen vhodnost,_ nýbrž nutnost rodinné mzdy, a že všechny své hlavní závěry dokládá papežskými encyklikami. Vřele doporučujeme.

Životem: Lurdské divadlo, odpověd na rouhavou knihu Hadrbolcovu. Bertička (Baumannová), apoštolka kněžské soboty. Mše svatá řeckoslovanského obřadu. Svatý Jan z Boha. Kvatembrová pobožnost.

SKUPOLI: *Duchovní boj.* Vyšehrad, Praha, 1938, str. 160, cena 15 Kč. Neobyčejně vzácná duchovní kniha. Patří mezi klasické duchovní knihy, které nikdy nestárnou a které se dědí duchovně s pokolení a na pokolení. Kniha jest spolehlivým duchovním vůdcem od začátku duchovního života. Jest to velmi dobrá asketika, asketika moudrá a bezpečná. Zahrnuje především cestu očistnou, učí vychovávat vášně, umlčovati vybujelou sebelásku. Jsme vděčni Vyšehradu, že vydalo tuto klasickou knihu duchovního života. Kláštery především jistě sáhnou vděčně po této knize, které přeji co největšího rozšíření.

DENZINGER: *Emchiridion symbolorum.* Vydání 23. Herder, Freiburg i. B., 1937. Nové vydání této klasické knihy zahrnuje zase další nejnovější projevy Církve učící. Denzinger jest dnes nepostradatelnou příručkou všem, kdož chtějí bezpečně věděti, jak se Církev chová k té či oné nauce a co praví kterémukoliv hnutí a problému dobovému.

BERNARD: *Entretiens sur tessence du christianisme.* Desclée de Brouwer, Paris, 1938, str. 290. Již dávno jsem zase neměl v rukou knihy tak hluboké a blízké životu jako je tato kniha Bernardova. Bernard jest prosycen Pascalovskou vděčností za velikost Boží a hledá právě ústřední myšlenky křesťanství, aby naplnil člověka vědomím nesmírné a tajemné blízkosti Boží velikosti a zároveň, aby zaměřil život křesťana k nesmírným výškám, aby naplnil život křesťanův bohatstvím netušeným.

zvěstovÁní

JAN OOKULIL

Cas jehněd, oblaků a modrých požárů
a dole šeptající ústa vlažné hlíny!
Ze spánku mluvila svá slova nejsladší
a ruce kořenů protrhly mušelíny
závojů nehybných, jež léta převeliká
utkala ze strnisk a z brázd a z lýka.

Už žhaví ocel svítání a čepel slunečná
slov Gabrielových peň duše v hloubce štípí.
Otřáslo se lůno vzdušné pokory
a šumot včel si chystá nitro lípy.
Přichází tiše den a bosou nohou kráčí,
kdy se Pán podívá vlídně i na bodláčí.

Jak v okně záclona jest shrnut jarní déšl
i pláč a noční strach; zář vráží do zahrady.
V ňadra větví se sbíhá štáva mléčných dní,
jak těhotná žena květiny kleknou si rády;
slunce do výšin stoupá a shlíží na ně,
když všechny praví o sobě: hle, dívka Páně.

Reč tuto miluje má duše denně víc
a tryská z ní můj zpěv, ó jabloňové květy,
opakuji slavně kořenný její chvalozpěv
jak borovic šumění, hlas řek v nich rozemletý,
hučení výšek, vzdušné víry lásky,
odevzdanost ptáků, bolest bez otázky . . .

KnihA O ÓVAnÁCti počÁtcích

JAN RUYSBROECK, PŘEL. FR. JUREČKA S. S.

(Kapitola X, č. 2.)

Nyní rozuměj mi správně:

Dobrý a horlivý člověk, který obcuje sám se sebou a je odloučen a prost všech pozemských věcí a který pokorně otvírá své srdce věčné dobrotě Boží, před takovým se otvírají skrytá nebesa a s obli-

čeje božské Lásky padá rychlé světlo do lidského srdce — jako blesk; a v tomto světle mluví duch našeho Pána k lásce otevřenému srdci: „Viz, já jsem tvůj a ty jsi můj. Já bydlím v tobě a ty žiješ ve mně."

Při sestupu tohoto světla — ale při vnitřní přípravě, přechází (naplňuje)naše pozdvihnuté srdce tak velká slast a rozkoš tělesná i duchovní, že člověk neví, jak se mu vede, ani jak to má snést. A ten stav jmenujeme: Jubilus; co nikdo nemůže vyslovit a o čem nikdo nemůže vědět, to pocítil.

Toto se stává v milujícím srdci, které je Bohu otevřené a pro všechny pozemské věci uzavřené. A z toho povstává Jubilatio, což značí srdečnou lásku a planoucí plamen, s pokorou, chválou, díkem a stálým oceňováním Boha.

Kdo ale tuto sladkost pociťuje a v ní se zdržuje a v ní hledá svou rozkoš, aniž by za to Boha chválil nebo Mu děkoval, ten klame nejvíce sám sebe.

A toto je prvý a nejslabší způsob, kterým se Bůh zjevuje v tomto nazíravém životě. Pro ty, kteří to ještě nepocítili, učiním proto hrubé přirovnání.

Vemte si zrcadlo, které je duté jako mísa, a vložte do něj věci ze suché látky a snadno zápalné a držte duté zrcadlo proti slunečním paprskům. Jako suché věci se zapálí a shoří následkem slunečního žáru a dutosti zrcadla, podobně, jakmile jen život tvého srdce je otevřen a zbožností povznesen k Bohu, vnikne do tvého nitra světlo Jeho božské Slitovnosti a očišťuje vědomí tvého otevřeného srdce a spaluje v žáru božské Lásky všechny zločiny, které jsou v člověku.

Hle, to je nejnižší způsob nazíravého života; zakládá se očistou srdce, pozdviženým obličejem, vroucí láskou, v díku a chvalořečení a pokorou a touhou po všudypřítomnosti Boží.

pROzéeteLnosc **A** očevzóAnost

REGINALD DACÍK O. P.

Prožíváme dobu těžkou, jednu z nejtěžších v dějinách lidstva. Člověk chtěl ovládnout hmotu a zatím ovládla hmota jej. V tom nebyla chyba, že chtěl ovládnout hmotu; k tomu má právo, dané Bohem, a k tomu má také patřičné síly a schopnosti. Ale člověk ztratil náležitou orientaci v ovládání hmoty. A to bylo jeho neštěstí. Všechno ve světě viditelném i neviditelném vztahuje své ruce k Bohu. Především pro sebe učinil Bůh tento vesmír se vší jeho krásou a slávou a, chce-li někdo využít jeho hodnot pro sebe tak, že jich využívá proti Bohu, dává věcem nepřirozenou a protipřirozenou orientaci, znásilňuje jejich přirozený sklon a z toho nemůže vzejít pro člověka nic jiného než pomsta věcí znásilněných. Člověk učinil sama sebe středem všeho dění, myšlení a konání, sama sebe učinil posledním cílem veškeré kultury a civilisace a myslel si, že tento nepřirozený a protipřirozený stav se může dlouho udržet. Stromy nerostou do země a řeky netekou do kopce. A každé násilí se dříve nebo později mstí a tato pomsta je tím větší, čím déle trval nepřirozený stav věci.

Prožíváme dobu těžkou, jejíhož konce zatím nevidíme. Není v naší moci vědět, kdy nastane obrat, o němž ví Bůh, jeho původce. Víme však jedno a víme to s naprostou jistotou, že Bůh o všem, co se dnes děje, ví, a že nemůže dopustit ani jediné světové události než k většímu dobru. Tato naše víra v Boží prozřetelnost, bez níž nespadne ani vlas s naší hlavy, bez níž si nelze představit ani nejmenší změnu v dějinách světa, vyžaduje sice jistou oběť rozumu a jeho podrobení pravdě, ale je to víra plodná a její praktické důsledky v životě jsou dalekosáhlé.

Dovedete si představit Boha, jenž by šel dějinami lidstva bez zájmu, jenž by pohlížel na hemžící se dav lidské společnosti, svářící se a zabíjející se na-

vzájem, jako na něco, co by se ho nikterak netýkalo? — A dovedete si představit Boha, jenž je pánem situace, v jehož moci je vést národy a státy a každého jednotlivého člověka a jenž by své moci zneužíval a řídil by vesmír, který vzešel z jeho ruky, k jeho neprospěchu?

Nejen víra, nýbrž i rozum se brání takovýmto pojmům. Bůh by nebyl Bohem, kdyby se jeho vůle neuplatňovala v každém projevu života celého vesmíru. Nebyl by Bohem, kdyby se jen jediná věc vymkla z jeho všemohoucnosti a jednala sama o sobě bez jeho vědomí a bez jeho vůle. To viděl autor knihy Moudrosti, když psal o Boží prozřetelnosti: Sahá mocně od konce (vesmíru) do konce a řídí všechno líbezně (VIII. i).

Podivuhodné slovo. Mocnost Božího zásahu pozorujeme snadno, ale jeho líbeznost nám není vždy tak jasná, tak jako nám není vždy zřejmý smysl tohoto zásahu nebo dopuštění zla, které pustoší a ničí dobro způsobem ohavným. A přece víme, že vše se děje ve světě podle věčného plánu Božího, i když se člověk nerad tomuto plánu podrobuje, protože jeho existenci nerad uznává a nerad ji vidí v každém projevu a v každém dění světa fysického, morálního a intelektuálního.

Je to krise víry a nic jiného. A její výsledek: bázeň a strach a sentimentální nářek. Každá krise má své následky a vlivy na smýšlení člověka. A čím jde o hlubší krisi, tím pronikavěji zasahuje do života člověka a tím závažněji modifikuje smýšlení člověka. Věrou je postaven člověk do náležitého řádu vzhledem k Bohu, jeho rozum a vůle jsou usměrněny jak v řádu myšlení, tak v řádu praktického jednání. Proto Písmo vidí zcela samozřejmý vztah mezi spravedlivým a tím, kdo žije z víry. Slovem spravedlivý rozumí člověka, který je náležitě uspořádán jak vzhledem k Bohu, tak vzhledem ke spolubratřím, a život z víry chápe ve smyslu všestranné aplikace náboženských pravd na konkrétní jednání vzhledem k Bohu, sobě a lidské společnosti. Tam, kde je víra

v krisi, tam je porušen tento trojí vztah člověka, protože člověk pak v Bohu nevidí dobrého Otce, pořádajícího všemocně a líbezně zároveň, v sobě nevidí Boží obraz, který má být stále zdokonalován vždy hlubším napodobováním Boha, a v bližním nevidí svého spolubratra, jemuž má pomáhat na cestě věčné spásy. Tím vzniká chaos v duši a tento chaos je přenášen na druhé a klid a mír, který je důsledkem hluboké víry, je vystřídán strachem a planými nářky.

Bylo-li kdy třeba hluboké víry v Boží prozřetelnost, která řídí národy, je to jistě dnes. Neznáme všech plánů, jaké má Bůh s Evropou, nevíme, proč dopouští všechny hrůzy a všechno utrpení i na spravedlivé, ale jedno víme zcela jistě, že Bůh nemůže dopustit ani nejmenší zlo leč pro vyšší a větší dobro. Nemusí nám být vždy toto větší dobro známo, dokud jsme zde na zemi, ale jednou, až popatříme ve tvář svého Boha a uzříme vše v jeho věčném světle, zjeví se nám nejedno tajemství Boží prozřetelnosti. Pak pochopíme i smysl pronásledování křesťanů v Německu, pochopíme, co zamýšlel Bůh dopuštěním komunismu a možná, že nám bude jasné, že musel přijít i německý nacismus se vší svou nenávistí proti všemu křesťanskému, aby tu byla alespoň na poli politickém protiváha proti komunismu. Podivuhodné a těžko pochopitelné jsou cesty Boží prozřetelnosti, ale její cíl je jasný: konečné vítězství pravdy a dobra.

Člověk hluboké víry v Boha a jeho prozřetelnost si zachovává ve všech těchto událostech, které hýbají světem, naprostý klid. Víra jej přivede k odevzdanosti a odevzdanost plodí mír a pokoj duše. Nepravím resignace, nýbrž odevzdanost, oddanost. Resignace je cosi podobného zoufalství. Je to jakási skleslost. Nelze-li jinak, podrobím se. Odevzdanost je důsledek hluboké víry a lásky, která nechce nic, než co chce Bůh, ať přijde cokoliv. Přijímá vše se stejnou ochotou a láskou. A pohled člověka takto odevzdaného a oddaného Bohu je vždy jasný, ať se

přihodí cokoli, je jasný i v bolesti a utrpení, které zasahuje jeho nebo celou společnost, protože je proniknut věrou, plodící přesvědčení, že Bůh nemůže dopustit ani nejmenší zlo leč pro vyšší dobro, které je snad neznámé nám, ale je známé jemu.

tři účobí duchovního vývoje

P. SILVESTR BRAITO O. P.

Jako v životě fysickém jeví se vývoj a tři doby, ve kterých dozrává lidský tělesný a duševní život, podobně také v životě duchovním. Od Diviše Areopagity jest docela již běžné rozdělení na trojí údobí duchovního života. Sv. Tomáš přirovnává toto trojí údobí trojímu období lidského tělesného života. Zajímavé jest srovnávati toto trojí období duchovního života s oním vývojem, který vidíme u apoštolů, kteří se vyvíjeli pod přímým vlivem a působením Ježíše Krista.

Tak jako jsou v životě fysickém dětství, jinošství a mužný věk, tak je tomu také v duchovním životě. Sv. Jan z Kříže popsal přesně tento trojí věk a ve sv. Tomáši Aq. můžeme najiti mnoho opěrných bodů pro toto tradiční rozdělení, pro jeho theologické zdůvodnění. Tyto tři stavy jsou tak těsně spolu související, že jeden volá po druhém, takže musíme nakonec býti přesvědčeni, že celý duchovní život, celý jeho vývoj patří do docela normální linie duchovního povolání všech lidí k dokonalosti. Plyne to ostatně z povahy milosti, která přetváří nitro lidské, kte rá zvedá lidské schopnosti vyšší a nižší, až je nitro lidské očištěno od sebelásky a patří docela bez jakékoliv vnitřní nepravdy jenom Bohu.

Tyto tři stavy jsou pevně skloubeny životní logikou, a proto již toto jejich skloubení ukazuje, že i nejvyšší jejich bod jest stále ještě v normálním povolání Božím k dokonalosti.

Prvým údobím jest ovšem věk dětský, totiž věk od smrti ke stavu milosti, bud křtem anebo dokonalou lítostí anebo svátosným rozhřešením. Toto

očištění prvotné jest jakoby načrtnutím onoho očišťování, které pak má následovati. Toto očišťování se častěji děje velmi bolestnou krisí, když totiž duše se musí násilím odtrhnouti od sobectví a hříchu a světa. Zde musí prvý krok učiniti Pán sám, který nám vnukne ošklivost ke hříchu. Bůh připravuje nejprve duši milostí pomáhající, která zpracovává duši slovem Božím, napomínáním, vnuknutím, zkouškami, světlem svým, příkladem svatých a podobně. Pán přichází znovu a vytrhává z duše zlé návyky.

Když duše po tomto obrácení již neklesne, anebo když klesla, znovu se brzo navrátila, začíná se již skutečné očišťování začátečníkovo. Toto očišťování postupuje tím, že člověk poznává nejprve lépe Boha a zároveň sebe. Počínají totiž nově obrácení poznávati svou bídu, a tak jsou denně vedeni k tomu, aby se zpytovali a snažili se polepšiti.

Vedle toho pak se snaží poznati lépe Boha. Nejprve jej poznávají ve stopách tvorů a především pů sobí na ně silně podobenství Páně, především podobenství o marnotratném synu a o ztracené ovečce a o dobrém pastýři.

Tomuto stavu ovšem odpovídá také poměr k Bohu, který jest provázen bázní před mstitelem a před trestající rukou Boží.

V tomto stavu si Bůh vede duše ještě citovou útěchou, kterou jim dává zakoušeti, aby je povzbudil a odměnil a posilnil na další zkoušky. Ovšem Bůh nedává tuto útěchu jenom jako odměnu a závdavek, nýbrž má při tom svůj úmysl. Tato útěcha citová má totiž pro Pána dobýti smyslové části člověka, jež si dosud libovala ve světských zábavách a časných radostech. Takto má duše nyní citové zalíbení aspoň v Bohu. Takto již tato smyslová část patří Bohu a jest již menší nebezpečí, že by tato smyslová část, která nejvíce strhuje od Boha, že by tu byla nebezpečím.

Ale tyto citové útěchy skrývají samy v sobě také nebezpečí. To, že si v nich začátečníci začínají libovati.že by v nich třeba i zůstali, čímžby ovšem sníži-

li Boha, protože Bůh jest něco víc, než ony citelné útěchy, protože On chce býti Pánem nejenom srdce, nýbrž všech sil i schopností. On musí dobýti především mysli lidské. V tomto stavu se objevují chyby začátečníků nebo neofytů. Jako neofytové, tak i obrácenci v duchovním životě rádi by se ihned se svou troškou uplatnili, jako by objevili Boha a duchovní život. Všem jím šermují kolem očí a nosu, všude vykřikují, okamžitě by apoštolovali. A to je svádí k ješitnosti, tvrdosti i neskromnosti. Nyní se přibližuje k těmto obrácencům všech sedm hlavních hříchů, ale ne v jejich hrubé formě těžkých hříchů, nýbrž ve formě přenesené na duchovní život.

Proto musí nastati docela logicky druhá konverse, a k tomu dopomáhá tak zvané pasivní očišťování smyslů. Toto očišťování má začátečníky převésti do stavu pokračujících, neboli do stavu iluminativního. kde se jim má dostati nového světla, aby se dovedli na všechno dívati s duchovního hlediska. Tu Bůh postupuje dlouho třeba trvající vyprahlostí, suchopárem, v němž zbavuje začátečníky duchovních citových útěch, aby si nemyslili, že v tom spočívá celý duchovní život. Živá touha po Bohu, která neustává v tomto suchopáru, jímž se člověk nedává odtrhnouti od Boha, který se třeba skrývá, bázefi, že jsme snad urazili Boha a abychom Ho neurazili, jest známkou toho, že se tu jedná skutečně o očišťování, které vede a působí sám Bůh.

V tomto stavu stává se také nemožná přemítavá modlitba, a duše touží po tom, aby mohla prostě jenom patřiti na Boha svým láskyplným duchovním zrakem. To jest třetí známka Božího očišťovacího působení.

Když duše přijme pokorně toto očišťování a když hledá Boha u Boha, který je duch, duchovní jistotu a sílu, tehdy se smysly dokonaleji podrobují duchu, jež odnaučí začátečníka duchovní mlsnosti, která by chtěla jenom líbeznosti a citelné Boží útěchy. V tomto stavu přicházejí těžkosti ve studiu, v povolání. Protože jsou lidé, kteří naprosto tak přilnuli ke

svému povolání a ke studiu a podobně, anebo k práci, že jest jim jakoby Bohem, že pro to zapomínají na Boha, proto jim Bůh béře radost z takové práce, z takových úspěchů, aby si je více přidržel a připoutal k sobě.

V tomto stavu také přicházejí časté pokušení proti trpělivosti a čistotě, jako reakce smyslové části, ve kterých sídlí tyto ctnosti.

V této krisi zpracovává Pán ještě hlouběji duši. Mnoho duší dává se zmásti touto krisí, tímto otřesem, kdy se Bůh ukrývá a kdy jeho služba přináší s sebou tolik pokušení a těžkostí. Mnoho duší stává se vlažnými, odpadá od touhy po hlubším duchovním životě, protože si duchovní život představovaly jenom jako nějakou hru s Pánem Bohem. Jsou to duše, které nepoznaly hodinu navštívení, zůstávají státi na cestě duchovního života a v klášteřích a v kněžském povolání jsou pak ostatním překážkou a zátěží k duchovnímu pokroku.

Kdo však překročí tuto krisi, tomu se stává toto údobí jako úvodem do vlitého nazírání tajemství víry. Působením daru umění poznává duše, co jest Bůh, rozumí mu, poznává ještě lépe svou bídu a ještě lépe ubohost všeho, co by jí svět mohl dáti. Nehledá již slávy ani hodností.

Někdy se dají duše v tomto stavu vždy na čas přerušiti ve svém tíhnutí k Bohu. Zatouží se po egyptských hrncích duchovních smyslových útěch. Zase se vracejí k vázanému rozjímání a následkem toho jest rozkolísaný duchovní vývoj. Tyto duše zůstávají dlouho, ne-li stále, na začátku iluminativního života.

Svatý Jan z Kříže v Živém plameni lásky, II. strofa, verš 5. praví, že není to vinou Boží, že všechny duše nedosahují vrcholu dokonalosti, nýbrž je to proto, že duše prchají před Bohem, jakmile přijdou prvá protivenství a prvé zkoušky. Když Bůh vidí, že duše nechce ničeho pro něho podstoupiti, zanechává ovšem své očišťovací práce u duše. Protože však bez zkoušky a bez očišťování se nemůže

nikdo spojiti s naprosto čistým a dokonalým Bohem, proto zůstávají tyto duše na prvním stupni dokonalosti.

Věk pokročilých. V tomto údobí se duchovní člověk ještě lépe poznáváa ještě dokonaleji poznává Boha. Sem přichází pak jakoby zkušenostní poznání Boha, ne již v zrcadle smyslových věcí, nýbrž v zrcadle nadpřirozených skutečností, s nimiž se duše seznamuje stále více nazíráním. Duše se již nezastavuje jenom u podobenství, nýbrž živí se duchovně nejvyššími tajemstvími, totiž tajemstvím Vtělení, nejsv. Trojice, utrpení a slávy Kristovy. V tomto nazírání dostává se pokračujícím podle jejich věrnosti světla daru rozumu, jenž jim dává proniknouti k tajemstvím za ohradou víry. V tomto údobí se duchovní člověk snaží nejen již prchati před hříchem, nýbrž positivně milovati Pána, Jemu se připodobňuje. Přijímá pak nejenom rozkazy, nýbrž jeho blahoslavenství se snaží uskutečňovati a rady evangelijní plniti. Nyní se duši dostává velké touhy po spáse všech, velké snadnosti k modlitbě.

Ale i zde jest nebezpečí, aby si duše nezalíbila snad v těchto darech apoštolátu a snadné modlitby. V tomto stavu by mohl člověk snadno zvětšiti svou důležitost a zapomenouti na vlastní ubohost. Může přijíti nebezpečí, že tyto duše rozjímající a vedoucí vnitřní modlitbu pak snadno podléhají obrazivosti a pokládají za rozhovor s Pánem, co jest jenom pouhá fantasie v mnohém případě.

Proto přicházejí zkoušky, které mají ukázati, v jakém stavu jest člověk a jež mají člověka očistiti od těchto nebezpečných překážek.

Bůh odnímá nyní nejenom ony útěchy, jak v prvním stadiu, nýbrž odnímá i ona světla darů Ducha svatého, odnímá onu snadnost se modliti, dopouští únavu v apoštolském životě. Rozjímání ani modlitba jako by ničeho duši nedávala. Pokušení proti víře a čistotě rostou závratným tempem. V této periodě se duši dostává i v apoštolském životě hroznych zkoušek, potup, pomluv, nezdaru. Aby se zcela od-

žila i sobě, aby ničeho již v sobě nehledala, ani své cti! Aby člověk zcela na sebe zapomněl, ničeho pro sebe nečekal. Musí přijíti tato noc mystická pro člověka. Neboť jest třeba, aby hlubiny duše patřily jenom Pánu. Ovšem tato krise si žádá velkodušnosti naprosté a dokonalého oddání se Bohu. Nejenom odevzdanosti, nýbrž naprostého indiferentismu k tomu, co Bůh s námi bude činiti.

Po této krisi přichází *věk dokonalých.* Poznali Boha způsobem jakoby zkušenostním, jež se stává skoro trvalé, bez přerušení. Dokonalý myslí stále na Boha, .všechno koná jen pro Něho, všechno jenom k Němu směřuje a zařizuje. Jeho rozjímání jest jako kroužení orla na jednom místě kolem jednoho středu — motus circularis. Nyní se jim dostává okoušení věcí Božích pod vlivem daru moudrosti. Všechno se soustřeďuje na Boha jako na jeden bod v tomto jednom prostém bodě vidí duše všechno, celý svět i sebe i celý život. Proto ji provází myšlenka na Boha v práci, v utrpení, ve studiu. Duše nejenom následuje Krista a snaží se připodobniti Bohu, nýbrž jest s Ním prostě spojena. Toto spojení prožívá a stále prohlubuje.

KResťAn v životě

P. PROKOP ŠVACH O. P.

Celý duchovní život křesťana je založen na třech božských ctnostech, jimiž je spojen s Bohem ve svých hlavních schopnostech. Těmito ctnostmi se má nejvíce projevovat skutečný křesťanský život, odlišný od pouhého přirozeného života, i když snad nějak křesťansky zabarveného. Život víry, naděje a lásky ie specificky křesťanský.

Mimo to však je třeba též jiných ctností, jež mají zdobit křesťany, jak je chce mít apoštol Pavel. Proto dává též návody pro křesťanskou morálku jak jednotlivců, tak společnosti. Jak jsme se již zmínili, sv. Pavel nedává nikdy přesný výčet ctností na způsob morální manuálkv. Vždyť jeho listy jsou příležitostné, které předpokládají ústní katechesi. Ale přesto

můžeme najít alespoň v hlavních rysech ty ctnosti, jež jsou zvlášť milé tomuto apoštolu a jež chce vidět u každého křesťana jako jemu vlastní v jeho individuelním životě.

V době, kdy žil sv. Pavel, bylo hodně moralistů, kteří se snažili poučovat na různých místech své posluchače ve formě anekdot o sebelásce, o závisti a jiných nectnostech. Sv. Pavel jistě to vše znal a slyšel, ale jeho způsob moralisování je docela jiný, účinnější. Místo různých obrazů a anekdot staví svým posluchačům před oči velký obraz Ježíše Krista, jehož je třeba ve všem následovat. Nechává stranou tyto všední věci a zabývá se vyšším modelem pro křesťany, jímž je Kristus. Tak na př. když chce přimět křesťany k milosrdenství, připomíná jim odpuštění, jehož se jim dostalo od Pána jako velkou pohnutku k tomu, aby i oni pěstovali tuto ctnost: „Oblecte se tedy jako vyvolenci Boží, svatí a milí, v srdečnou milosrdnost, dobrotu, pokoru, mírnost, shovívavost, snášejíce jeden druhého a odpouštějíce si vespolek, má-li kdo žalobu proti jinému; jako i Pán vám odpustil, tak i vy." (Kolos. 3, 12—13.)

Je mnoho ctností, jež doporučuje sv. Pavel svým křesťanům, ale nejvíce jim klade na srdce pokoru a dobrotu.

Pokora je zvláště křesťanská ctnost. Pohané neměli pro ni smyslu, protože u nich pokorný znamenal tolik co nízký, odhozený. U židů již bylo pro ni více smyslu. U nich takový člověk, který byl utlačený, jenž si byl vědom své nicoty a bídy, ale při tom důvěřoval v Boha a nemstil se svým utlačovatelům, byl čítán mezi spravedlivé. Proto Kristus mohl židům říci o sobě: „Já jsem tichý a pokorný srdcem." Tyto výrazy jsou vlastně synonyma a náznaky jedné ctnosti, pokory. Pokorný vůči Bohu a tichý vzhledem k lidem. „Napomínám vás . . . abyste žili hodně toho povolání, kterým jste povoláni s veškerou pokorou a tichostí, snášejíce se vespolek . .." (Efes. 4, 1, 2.) A v listě ke Kolosským zase je odporučuje obě: „Oblecte se v srdečnou milosrdnost

dobrotu, pokoru, mírnost . . ." (Kolos. 3, 12.) Není to ovšem nějaká slabost nebo vědomí méněcennosti, nýbrž uznání pravdy plynoucí z vědomí, že člověk všechno přijal od Boha a že se tím nemůže chlubit jako vlastním, že Bůh působí v člověku chtění i konání dobra. Křesťan pokorný vůči Bohu a tím též tichý a milý k lidem, ale při tom plný naděje a síly, která překonává všechny obtíže, která dobrotou vítězí nad zlem, to je ideál křesťana podle nauky tohoto apoštola.

Jiná ctnost, která je zvlášť v oblibě u sv. Pavla, je dobrota a z ní tryskající dobrotivost. Jemu jsou vlastní výrazy pro tyto ctnosti: agathosyné-dobrota a chréstotés-dobrotivost. Ač jsou si tyto ctnosti tak příbuzné, přece jsou v nich odstíny a nejsou totožné. Již sv. Jeroným zde rozlišoval, když napsal, že dobrotivost je ctností příjemnou, milou, tichou, přívětivou, zkrátka doprovázená všemi dobrými vlastnostmi. Dobrota však, i když chce podobně blaho druhého, není spojena s onou vnější přívětivostí a půvabem.[1] Dobrotivost vychází z dobroty. „Já jsem přesvědčen o vás, bratři moji, že také vy jste plni dobroty . . ." (Rím, 15, 14.) Když vypočítává plody ducha, má tam zase dobrotu a dobrotivost (Galat. 5, 22). „Proto také se modlíme za vás vždycky, aby Bůh náš učinil vás hodny svého povolání a naplnil vás mocně veškerou zálibou v dobrotě ..." (2 Thes. 1, 11.) Dobrota i dobrotivost jsou vlastní Bohu a proto také mají být u křesťana výrazem jeho podobnosti s Bohem.

Je mnoho neřestí a hříchů, jež sv. Pavel pranýřuje jako opaky ctností, ale nejvíce se jeho hněv projevuje, když kárá nesvornost. Tolik se nazdůrazňuje jednotnosti a lásky, jež má vázat všechny, kdož jsou spojeni v jednom Těle Kristově, ale přesto se tak často musel stýkat při své působnosti s tímto duchem nesvornosti. Sám zakusil mnoho z této nectnosti, jež ho ohrožovala na jeho cestách od počátku, jež špatně vykládala jeho počínání. Musel bo-

1 Com. in. Galat. 5, 22.

jovat za pravost svého apoštolátu, za pravost své nauky, protože ho obviňovali jako by jinak kázal než jiní apoštolé. Když napomíná křesťany k důstojnému jednání, neopomene dodat, aby se varovali nešváru: „Jako ve dne počestně chodme, ne v hodování a opilství, ne v smilstvu a nestydatostech, ne ve sváru a závisti." (Rím. 13, 13.) Velmi se rmoutil, když se dověděl o různicích, které se vyskytly v obci korintské. Viděl, jak někteří jsou přívrženci Petrovi, jiní jeho, nebo Apollovi. „Zapřísahám vás, bratři, skrze jméno Pána našeho Ježíše Krista, abyste mluvili všichni jednomyslně a aby nebylo mezi vámi roztržek, nýbrž abyste byli dokonalí v jednostejném smýšlení a v jednostejném mínění. Bylo mi totiž o vás oznámeno, bratří moji, od příslušníků Chloiných, že jsou mezi vámi různice. Míním pak to, že každý z vás říká: Já jsem Pavlův, já jsem Apollův, já jsem Petrův. Já však jsem Kristův. Je Kristus rozdělen? Byl Pavel za Vás ukřižován? Aneb byli jste pokřtěni ve jméno Pavlovo . ..?" (1 Kor. 1, 11-13.) Těmže křesťanům vytýká, že k nim nemůže mluvit jako k duchovně vyspělým, nýbrž jako k nedospělým, protože ještě nepokročili v duchovním životě, když jsou mezi nimi sváry: „Poněvadž totiž je mezi vámi řevnivost a svár, nejste-liž tělesní a nejednáte-liž podle člověka?" (1 Kor. 3, 3.) „Obávám se, abych snad přijda k vám nenalezl vás takovými, jakými nechci. . . aby totiž nebylo mezi vámi svárů, řevnivosti, hněvů, sobectví..." (2 Kor. 12, 20.) Přikazuje také Titovi, aby prchal před heretiky, kteří jsou rozsévači nesvárů a rozdělení. Nauka a život Krista nese s sebou tuto jednotnost jak ve smýšlení, tak v jednání, proto sváry a řevnivost nemohou být značkou jinou než odboje, který nevychází z Krista. Sv. Pavel musel silně bojovat proti nesvárům a rozdělení, protože on více než kdo jiný měl na mysli jednotný obraz duchovního organismu, jejž tvoří křesťanstvo spojené v Kristu. Proto zase poukazem na Krista bojoval proti těmto zlořádům, protože tak chtěl tím více

ukázat zlobu této neřesti a nepochopení samého křesťanství u toho, kdo ji pěstuje.

Jiná neřest, jež se často vyskytuje v listech sv. Pavla, před níž jsou křesťané varováni, je pleonexia nebo pleonektés. Vulgata překládá tento výraz slovem lakota. Zdá se však, že není tímto překladem vystižen správný smysl toho, co má apoštol na mysli. Poněvadž je tato neřest téměř vždy spojována s hříchy nečistoty, zdá se, že více než o lakotu se zde jedná o nějaký hřích, který se vztahuje na žádostivost. Sv. Pavel častěji tuto neřest zařazuje mezi hříchy nečistoty a modloslužby, jež se právě u pohanů projevovala různými úkony tělesných hříchů. Proto také lépe se porozumí smyslu, jejž má apoštol na mysli, když se tento výraz přeloží jinak než lakomství ve známém textu k Efeským: „Smilství však a všeliká nečistota neb lakota nebudiž ani jmenována mezi vámi, jako se sluší na věřící . . ." (Efes. 5, 3.) Zdá se, že místo lakota se lépe hodí tělesná žádostivost. Lépe se tím též vyjadřuje vztah k modloslužbě, jež se konala ve spojení s hříchy těla. Zdá se tedy pravděpodobnější, že apoštol tímto výrazem měl na mysli určité projevy tělesné žádostivosti, před nimiž varoval křesťany jako jich nedůstojné.

Někteří se domnívali, že sv. Pavel byl ovlivněn morálkou stoiků, kteří působili v Tarsu nebo Cilicii. Než i když se jeví některé podobnosti nauky Pavlovy s morálkou stoiků, přece svou podstatou se liší. Zatím co stoicismus je výsledkem beznadějnosti, zoufalství a smutku ve filosofii, náboženství i politice, je křesťanství celou svou povahou náboženství vítězné, plné naděje a lásky. Zatím co stoik pohrdá modlitbou, sv. Pavel k ní vybízí tak často, aby křesťané vždy a za všech okolností prosili Boha a jemu vzdávali díky. Je velká propast v duchu nauky Pavlovy a stoiků.

Je ještě mnoho jiných ctností, jež často doporučuje sv. Pavel. Všimli jsme si některých jemu zvláště milých. Mimo to však nelze se ještě nezmíniti o

jeho smyslu pro pracovitost, pořádek a určitý vkus. Sám dával příklad člověka, který ví, co je práce. Všude ve shromážděních zdůrazňoval pořádek. A doporučoval, aby křesťané též vystupovali vždy důstojně, slušně a čestně. „Všecko děj se slušně a podle řádu" (i Kor. 14, 40). Poučuje křesťany, jak mají vystupovati ve svých stycích s druhými, i s nevěřícími, jak mají být všem k vzdělání. (1 Kor. 10, 27 a násl.)

Život křesťana tedy, jak nám jej v hlavních rysech nastiňuje sv. Pavel, je život svobodného dítka Božího, kde zvlášť vyzařuje vzhledem k Bohu pokora, k bližnímu dobrota spojená s něžnou dobrotivostí i ve vnější formě. Život, kde je třeba potírat hlavně ducha odboje a stranictví a tělesnou žádostivost v různých jejích projevech. Plný práce, pořádku a vkusu i ve vystupování s druhými. Je to život těch, kdož kráčejí ne ve tmě, ale ve světle.

Tato morálku se nám nejeví jako ustavičné kárání, nýbrž spíše pobádání ke ctnosti, k následování Krista. Morálka listů tohoto velkého apoštola je prostoupena zásadami askese, ale hned také vybídkami k vrcholům mystiky. Je to nauka plná otcovské péče, kde vedle zásadních návodů a těžkých problémů vidíme starost i o ty nejvšednější věci, jako jsou příkazy o oděvu žen ve shromáždění, různé předpisy pro shromáždění křesťanů i rady pro nemoc žaludku. Je to morálka křesťana, která není proto, aby jen zakazovala, nýbrž která ukazuje v prvé řadě cestu ctnosti, po níž má člověk kráčet jako syn světla, jako vykoupený, jehož není důstojno, aby se znovu vracel k nízkostem světla, jako schopný dospět nejvyšších ideálů v následování Krista.

KRistovo evAngeLicím A evAngeLiA

DR. JAN MERELL

V loňském ročníku této revue jsem se snažil v krátkých článcích vystihnouti osobnosti evangelistů a individuelní charakter jejich evangelií. Upozornil jsem na osobní zvláštnosti každého evangelia, ale i na obdivuhodnou harmonii všech evangelií navzájem. Již sv. Otcové na ni upozorňovali, nazývajíce evangelia: „Evangelium tetramorphon", t. j. jedno evangelium Ježíše Krista ve čtyřech formách: sv. Matouše, Marka, Lukáše a Jana.

Byla však projevena pochybnost: jak bylo možno, aby evangelisté podali věrně učení a život Kristův, když svá evangelia napsali (synoptikové) až za 20 až 30 let po událostech líčených v evangeliu. Proto v této studii chci vylíčiti, kterak jedno Evangelium Kristovo se zachovalo věrné a neporušené až do napsání evangelií.

Ježíš Kristus své nauky nenapsal. Z evangelií víme, že psal pouze jednou, a to pouze prstem na zemi. (Jan 8, 6.)

I učení apoštolů nebyla litera, ale slovo; „slovo Boží" (Sk. ap. 4, 31; 8, 4) „slovo o spáse" (Sk. ap. 13, 26), jak je charakterisuje v klasickém prologu svého evangelia sv. Lukáš, „kteří byli od počátku očitými svědky a přisluhovateli slova" (Luk. 1,2). Nebyli to historikové, kteří by chtěli vylíčit posluchačům život Ježíše Krista do posledních chronologických detailů, nýbrž očití svědkové, kteří chtěli vydati svědectví o tom, co viděli a slyšeli. Jádrem jejich svědectví byly řeči a skutky Páně. Přesné udání okolností, času, místa, to vše mělo význam teprve druhotný. Pro posluchače nebylo tak důležité znáti kdy a kde co Kristus řekl, jako spíše, co řekl. A to tím spíše, že Mistr táž slova opakoval při různých okolnostech.

Nová nauka byla hlásána prostému palestinskému lidu. *Bylo třeba spíše opakovat základní body Kristovy nauky, než* chtít vylíčit všechny činy a všechna

slova Spasitelova. Vždyť mnoho bylo věcí, které učinil Ježíš a „kdyby byla každá zvlášť, myslím, že by ani celý svět neobsáhl těch knih, které by musily býti napsány" (Jan 21, 25).

Apoštolově byli nuceni z této bohatosti vybírat řeči a skutky Páně, ne aby uspokojili svatou zvědavost svých posluchačů, nýbrž aby získali následovníky Kristu. *Tak se tvořil kádr, typ nauky — katechese* — který ve své podstatě byl společný všem apoštolům, jako byla společná a jednotná víra všech věřících. Budže tedy (jsem to) já nebo oni (ostatní apoštolově), takto hlásáme, a tak jste uvěřili" — píše sv. Pavel v prvním listě ke Korintským (15, n). To bylo ono „depositum fidei, poklad víry", o němž tak vroucně píše apoštol národů svému žákovi: „Timothee, opatruj statek svěřený" (1 Tim. 6, 20), to, co Skutky ap. nazývají: *iá neQi rov 'Itjgov* „věci o Ježíši" (18, 25; 28, 31).

Tato ústní katechese byla nejlepší přípravou k napsání evangelií. A jest i zárukou věrnosti evangelií, protože tato ústní katechese byla po několik desetiletí takořka kontrolována posluchači, z nichž mnozí viděli a slyšeli Ježíše.

Zkušenost učí, že kdo častěji vypravuje tytéž události, vytvoří si mimoděk schéma, jehož rysy, často 1 v nejmenších podrobnostech, se nemění. Tak na př. staří lidé vypravují události s naprostou věrností po celá desetiletí, vždy stejně. A čím jest událost důležitější, tím věrnější a vždy stejné, často i ve výrazech, bývá jejich líčení. Tak tomu bylo i s katechesí apoštolů. Vybrali události a řeči Páně, jež považovali pro posluchače za nejdůležitější, a protože předmět jejich katechese jim byl nesmírně drahý a svatý, věrnost podání jim byla naprostou nutností.

Aby posluchači poznali veřejný život Páně, *vytvořili si apoštolově jednoduchý čtyřdílný plán:* 1. příprava Ježíše Krista k veřejnému působení; 2. kázání v Galileji; 3. cesta z Galileje do Jerusalema; 4. poslední týden v Jerusalemě, umučení a zmrtvýchvstání Páně. To jest plán apoštolské katechese,

jak dosvědčuje kázání sv. Petra před setníkem Korneliem: „Vy znáte tu událost, která se stala po celém Judsku, počínajíc od Galileje po křtu, který hlásal Jan, kterak Ježíše Nazaretského Bůh pomazal Duchem svatým a mocí, a kterak on chodil, dobře čině a uzdravuje všecky posedlé od dábla, protože Bůh byl s ním. — My jsme svědky všeho toho, co činil v krajině judské i v Jerusalemě. -— Toho i usmrtili pověsivše na dřevo. Toho Bůh vzkřísil třetího dne a dal mu, aby se ukázal viditelně, nikoli všemu lidu, nýbrž svědkům od Boha předzřízeným, totiž nám, kteří jsme s ním jedli a pili po jeho zmrtvýchvstání (Sk. ap. 10, 37—41).

Tento plán měl pro katechesi, vyučování, veliké přednosti: byl prostý a snadno k zapamatování. S hlediska historického, chronologického, byl méně výhodný, tak na př. nemluví jasně o době trvání veřejného působení Páně, ale hledisko chronologické, geografické a pod., jak již připomenuto, bylo v apoštolské katechesi věcí druhotnou, podřadnou.

Tato katechese se vytvořila v prostředí palestinském a nezměnila se v podstatě, ani když se rozšiřovala do prostředí řecko-římského. Byla v jádře stejná v Jerusalemě, jako v Římě a řeckých církevních obcích, kde přijala pouze místní zabarvení.

Hlásání evangelia začalo v Palestině po seslání Ducha sv. Vzpomínka na Ježíše Krista a jeho činy byla u mnohých posluchačů živá. Byli však plni farizejských předsudků, proto bylo třeba hlásati více Kristovu nauku, než skutky. Převládal spíše ráz apologetický, než historický. Židům bylo třeba dokázati zvláště mesianitu Kristovu. *Ohlas této palestinské katechese jsme viděli v evangeliu sv. Matouše.*

Když kazatelé evangelia přišli do Říma, zachovali základní rysy (látku, čtyřdílné rozdělení) orálního evangelia palestinského, ale přizpůsobili je římskému duchu. Pro pohany, neznající Starého zákona, by zdůrazňování mesianity Kristovy nemělo působivosti. Římanům -— to byli lidé činů — bylo třeba ukázat Krista jako Syna Božího, obdařeného

mocí a silou od Boha. *Ohlas této katechese (sv. Petra) jsme viděli v evangeliu sv. Marka.*

Jiné potřeby byly v prostředí řeckém, evangelisovaném sv. Pavlem a jeho žáky. Katechese směřovala i k židům i pohanům, a měla proto charakter všeobecnější. Apoštol národů kázával nejdříve v synagogách židům, pak pohanům. V těchto obcích bylo třeba zdůrazňovati všeobecnost vykupitelského díla Kristova, který byl „světlo k osvícení pohanův a k slávě lidu izraelského (Lk 2, 32). *Ohlas této katechese jsme viděli v evangeliu sv. Lukáše.*

Moderní člověk, rychle přijímající myšlenky z papíru a brzy je zapomínající, se mimoděk táže: jak bylo možno, aby si apoštolové zachovali věrné podání nauky Kristovy, kterou teprve po letech synoptikové písemně zachovali? Nejenom, že čas sílu svědectví neoslabil, ale naopak, *téměř denní opakování, kontrolované posluchači,* z nichž mnozí byli svědky událostí, *věrnost podání utvrdilo.* Kdyby byl Kristus poručil apoštolům ihned po svém zmrtvýchvstání napsati evangelia, byli by v rozpacích, co z bohatého života a skutků Páně zaznamenat. Když však očití svědkové, apoštolové, umírali pro Krista a věřící toužili míti napsání událostí, potvrzené apoštolskou autoritou, byla pro evangelisty práce snazší, protože se již vytvořila forma katechese obsahující nejdůležitější slova a skutky Páně. Odtud také ona zvláštní shoda mezi sv. Matoušem, Markem a Lukášem.

Moderní etnologická studia potvrdila možnost a jistotu věrného podání evangelických událostí.[1] Těžíš kázal lidu, jemuž ústní podání bylo hlavním a téměř jediným prostředkem výuky. Nesmíme zapomínati, že v době před vynalezením tisku a zvláště u národů orientálních, byla paměť velmi svěží a věrná. Právě u židů v době Kristově vyučování rabínů vyžadovalo od učedníků výcvik paměti. Žáci rabínů museli s naprostou věrností opakovati pra-

[1] Jousse Marcel: Le Style oral et mnémotechnique chez les Verbs-moteurs. Paris 1925.

vidla učitelů. Výroky slavných rabínů byly ústně tradovány po několik století, než byly zaznamenány písemně, jako na př. talmudský traktát *Pirké Aboth* (zásady Otců). *Mišna* není rovněž ničím jiným, než písemným zaznamenáním ústního vyučování rabínského.

A katechese Kristova byla tak prostá a při tom tak výrazná, že nebylo možno ji zapomenouti. Kristus zůstal Izraelitou, palestinským Izraelitou. Jeho nauka, i když se dotýká nejhlubších pravd, má životnou formu, odpovídající každodennímu životu posluchačů, drobných to lidí, rolníků, rybářů, pastýřů anebo vinařů. I po stránce vnější odpovídá Kristovo kázání palestinskému duchu, východním pravidlům řečnictví, která byla utvořena tak, aby posluchačům utkvěla přednesená látka v paměti. I Spasitel užívá na př. paralelismu, opakování téže myšlenky, a čteme-li hlasitě evangelium i v překladě, cítíme rytmus původní aramejské katechese.

1 autorita, se kterou Kristus podával novou nauku, přispívala k věrnému utkvění v paměti. Již po prvním kázání Kristově v Kafarnaum „žasli nad učením jeho; neboť učil je jako ten, který má moc, a ne jako zákonici: ... I podivili se všichni, takže se tázali mezi sebou: Co je to? Jaké je to nové učení?" (Mk i, 22 a 27) Jeho slova již sama v sobě měla záruku svého zachování. Jasná a nezničitelná jako diamant. Nebylo jich možno ani napodobiti, ale ani porušiti.[2]

Dokud žili očití svědkové skutků a řečí Páně, nebylo potřebí písemného zaznamenání tohoto ústního evangelia. Po léta, stejně věrně a přesně kázali apoštolově: „Co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme viděli svýma očima, co jsme prohlédli a ruce naše ohmataly, o slově života," jak píše sv. Jan v úvodě ve svém prvním listě. Dokud žili apoštolově, měly křesťanské obce autoritativní apoštolskou katechesi živého slova bud apoštolů, neb jejich žáků,

2 H. Monnier, La Mission historique de Jésus. Paris 1906, str. XIII.

pod dozorem sv. apoštolů. Když však apoštolové přijímali mučednické palmy a křesťanství se rozšiřovalo z aramejského jerusalemského okruhu do řecko-římského světa, nastala *potřeba písemné redakce a řeckého překladu.* Nyní nastal nejpříznivější okamžik k písemnému zaznamenání ústní katechese, která se ustálila, podávajíc nejdůležitější z řečí a skutků Páně. Nyní bylo pro svatopisce již snazší zachovat písemně Kristovo evangelium než by bývali mohli učiniti záhy po seslání Ducha sv., když událostí, které učinil Ježíš, bylo tolik, že: „kdyby napsána byla každá zvlášť, . . . ani celý svět by neobsáhl těch knih, které by musily býti napsány" (Jan 21, 25).

Otcové, blížící se nejvíce apoštolské době, dosvědčují, že věřící toužili po napsání evangelických událostí bud od očitých svědků (sv. Matouš, Jan) nebo jejich žáků (sv. Marek, Lukáš). Sv. Lukáš v úvodě svého evangelia sice dosvědčuje, že již před synoptiky zaznamenali jiní některé skutky a řeči Páně, ale to byly spíše soukromé poznámky než úřední evangelia. *Na podkladě ústní katechese i písemných památek* (sv. Lukáš použil jistě dříve již vzniklého evangelia sv. Marka) *vznikla naše první tři evangelia.* Věrnost a jednotnost ústní katechese i použití pramenů písemných vysvětluje často iž slovnou shodu synoptických evangelií. Jejich zprávy doplnilo evangelium vzniklé nejpozději, které napsal učedník, kterého Ježíš nejvíce miloval, sv. Jan. *Tak nám věrně podávají jedno Kristovo Evangelium ve čtyřech formách sv. Matouš, Marek, Lukáš a Jan.*

v Paříži v únoru 1937.

jeden A všichni

DOMINIK PECKA

Pokračování.

Člověk duchovní se musí vystříhati dvou bludů: individualismu na straně jedné a kolektivismu na straně druhé. Nesmí býti sám. Ale nesmí také za-

niknouti ve společnosti jako kapka v moři. Jest individuem. A jest také osobností. Nemůže náležeti k žádnému společenství tak, aby ztratil svůj osobnostní charakter. Jest pak společenství, jež sjednocuje všechny, kdož Boha milují a Bohu se podrobují a zároveň buduje na vědomí nekonečné ceny každé jednotlivé duše lidské. To společenství jest Církev.

Církev není spolek na způsob jiných spolků, sdružení, klubů, lig, svazů. Obvyklá definice Církve jako společnosti křesťanů nevystihuje její podstatu, nýbrž jen její stránku viditelnou. Církev jest jednota všech se všemi v Kristu Ježíši. Církev nezaložil Kristus jen jako vnější organisaci, nýbrž také jako společenství duchovní. Tak jako z těla Mariina si vzal tělo hmotné, tak z milionů duši, které se s ním spojují křtem vody, křtem krve nebo křtem žádostí, vytváří si tělo mystické. Nelze nabýti příslušnosti k Církvi jinak než přivtělením ke Kristu. Křest znamená vnoření. Slovo řecké baptizein značí ponořovati. Byli jsme vnořeni v Krista. Stali jsme se údy duchovního těla, jehož hlavou jest Kristus. Církev jest Kristus a my. Církev je druhý Kristus. Církev jest Kristus tajemně s věřícími ztotožněný. Trojím symbolem vyjadřuje svatý Pavel tuto skutečnost: tělovým, stavebním a snubním. Tělovým: Církev jest duchovní tělo, jehož hlavou jest Kristus a jehož údy jsou věřící. (I. Kor. 12, 12.) Stavebním: Církev jest chrám, jehož kamenem úhelným jest Kristus a věřící kameny živými, s ním spojenými. (I. Kor. 3, II. Kor. 5, 16.) Snubním: Církev jest tajemství Kristovy lásky, v němž se Kristus spojuje s věřícími jako ženich s nevěstou. Církev jest nevěsta Kristova. (Ef. 5, 22 dal.)

Svatý Pavel nedefinuje; těká od symbolu k symbolu. Neboť nelze definovati Církev. Pokoušíme-li se definovati Církev tak, že řekneme společnost a nejmenujeme Krista, odlučujeme vlastně věřící od Krista, údy od hlavy, stavbu od kamene úhelního, nevěstu od ženicha.

Církev je společenství ne mechanické, nýbrž organické: Církev nemá členy, nýbrž údy. V tomto společenství nejsou duše pouhými částmi celku, nýbrž živoucí jednotou. Na této jednotě se zakládá láska jedněch k druhým: Neste břemena jeden druhého. (Gal. 6, 2.) Radujte se s radujícími, plačte s plačícími. (Rím. 12, 15.) Na této jednotě se zakládá liturgie jakožto společný úkon všech. Nikdo se nemodlí „sám". Všichni se modlíme v Kristu a v něm a skrze něho se všemi údy jeho mystického těla. Ten smysl má i plurál Otčenáše. Na této jednotě se zakládá myšlenka křesťanského solidarismu. Smysl sociální činnosti lze pochopiti jen ve světle nauky o mystickém Těle.[9] Tato nauka obsahuje nejhlubší vyvrácení všech bludů o lidské společnosti: individualismu, kolektivismu, humanismu, komunismu, rasismu. Proti individualismu zdůrazňuje, že není samoty v řádu duchovním. Jest jen samota fysická. Hřích individualistického solipsismu záleží v tom, že z osamocení fysického se dělá postoj duchovní a z útěku před lidmi ctnost.

Proti kolektivismu: horda, masa, dav není společenství; kolektivismu chybí důvod jednoty — teprve když pochopí lidé, že jsou dítky jednoho a téhož Otce, mohou se navzájem cítiti bratřími a sestrami; a teprve když uvěří, že jsou vykoupení krví Kristovou, mohou tvořiti pravé společenství, jež není pouhým souhrnem, součtem, nahromaděním, nýbrž organickou jednotou. Proti rasismu: „Tu není žida ani pohana, není otroka ani svobodníka, není muže ani ženy, neboť všichni jste jeden v Kristu Ježíši." (Gal. 3, 28.) Proti komunistickému internacionalismu: tomuto společenství není národnost věcí lhostejnou, poněvadž přijímá, zdokonaluje a zušlechťuje to,co jest přirozené, sjednocujíc různost národů ve vyznávání jména Božího: společenství toto není „mezinárodní", nýbrž všenárodní a nadnárodní.

[8] Encyklika Pia XI. Quadragesimo anno, čl. 90.

Avšak Církev není společenství čirých duchů. A pokud údy Církve jsou živí lidé na zemi, jest i něčím viditelným, poznatelným, zevním a konkrétním. Kristus neposlal Petra, aby lovil duchy, nýbrž lidi r ,,Od toho času budeš lidi loviti." (Luk. 5, 10.)

Jako společnost viditelná může Církev býti definována podle Bellarmina:,,Společnost lidí spojených vyznáváním téže křesťanské víry a účastných v těchže svátostech, řízená zákonitými duchovními představenými, zejména jediným náměstkem Kristovým na zemi, římským Velekněžem." Podle Palmieriho: „Říše Kristova na zemi apoštolskou mocí spravovaná." Jako viditelná společnost jest Církev ontologicky a právně dokonalá, poněvadž neslouží jiné společnosti majíc svůj vlastní účel i prostředky k němu. Jako říše Kristova šířící se obrozením z vody a Ducha svatého, vedoucí své údy k spáse nadpřirozenými prostředky milosti a pravdy, s Kristem jakožto svojí neviditelnou hlavou spojená a z Krista proud božské síly životní přijímající jest Církev společností svobodnou: a poněvadž tyto vlastnosti její jsou v Písmě ústy Kristovými jasně vysloveny, není dovoleno stavětí ji na roveň s jakýmkoliv zřízením lidským — a každý pokus podříditi ji ve věcech duchovních vládě světské musí býti pokládán za nespravedlnost a útok na božského jejího zakladatele.

Věřící křesťan jest k Církvi v poměru dítěte k matce. „Nemůže míti Boha za Otce, kdo nemá Církev za matku." (Svatý Cyprián.) „Náboženská osobnost" není myslitelná bez Církve. Bez Církve není evangelia. Bez Církve není kázání. Bez Církve není záruky, že učení Kristovo se hlásá bezbludně. Bez Církve není jistoty, že jsme spojeni s Kristem. Náboženskou osobností může býti jedinec jen v Církvi a skrze Církev. Náboženská osobnost jest osobnost církevní, to jest osobnost žijící a rostoucí z živné půdy Církve. Člověk odcírkevněný je náboženský subjektivista, který jest autoritou sám sobě, tudíž člověk odbojný a v podstatě nenáboženský. Člověk odcírkevněný a odnáboženštěný jest zpravidla jen

civilisovaný barbar přes všechny své schlubné řeči o pokroku a vzdělání.[10]

I ti, kteří nechtějí o Církvi slyšeti, dokazují svým protestem proti ní, že jim nepřestala býti skutečností živou, i když se vnitřně i zevně od ní odloučili. Právě že jí nechtějí milovati, musí ji tupiti. Předstírajíce, že by ztratili svou „osobnost", kdyby se jí podrobili, uplatňují vlastně jen své individualistické instinkty a prozrazují, že nedorostli oné duchovní a mravní výše, které jest třeba k pochopení a prožití duchovního společenství. Chtějí státi o sobě a jiti svou „vlastní" cestou k Bohu „bez prostředníka". Tento solipsismus má svůj rub: netečnost a lhostejnost k spáse bratří. A svůj základ: pýchu. A pýcha právě záleží v tom, že člověk nalézá sílu jen v sobě, pýcha odlučuje člověka od určitého společenství a snaží se zároveň zmařiti toto společenství projevujíc se jako síla ničivá.[11]

„Není dobře člověku býti samotnému." (Gen. 2, 18.) Sám Tvůrce tak mluví. Osamocení se příčí bytnosti člověka. Člověk sám o sobě jest jen plevou ve

10 Vzdělání dnes už neznamená duchovní nebo duševní přednost, znamená pouze, že někdo „absolvoval" vyšší školy. Výraz „vzdělaný proletariát" jest příznačný pro lidi toho druhu. Skuteční vzdělanci, ona duchovně bdělá a duševně ušlechtilá vyšší vrstva, stává se stále tenčí. Snaha dosáhnouti oprávnění k určitému povolání zatlačuje na vyšších a vysokých školách veškero pravé vzdělání. Mnoho zkoušení akademičtí barbaři neliší se vůbec nebo jen málo od lidu. A tak se tvoří nejen cestou kolektivistické ideologie ,nýbrž již prostě cestou všeobecného „vzdělání" nerozlišená, beztvárná společnost, člověk přítomnosti. Tento člověk nemá kdy pro duchovní nebo náboženské věci. Žije své práci a obtíže jeho povolání ho nutí k dvojnásobné starosti. Je pragmatista. Před každou věcí se táže: Jaký z toho budu míti prospěch? A mnozí kazatelé se snižují k tomu, že vyličují náboženství jako věc užitečnou: náboženství jest prý užitečné pro společnost, pro stát, pro výchovu, pro klid svědomí, pro dobrý spánek. (Michael Pfliegler, *Vor der Entscheidung*. Oberlegungen zur seelischen Bedrohtheit des des heutigen Menschen. A. Pustet, Salzburg-Leipzig 1937, S. 123—4.)

11 Gabriel Marcel, *Le monde cassé*. Desclée de Brouwer, Paris 1936, p. 284.

větru. Rodí se na svět jako tvor nejbezmocnější a nejbezbrannější. Celým svým bytím závisí na společnosti. Bez cizí péče se nemůže vyvinouti ani tělesně ani duševně. Za vše, co jest a co má, vděčí kromě Boha nesčetným tisícům těch, kteří pracovali před ním a pro něho. Odmyslí-li si na okamžik vše, co obdržel od společnosti, klesá na úroveň potulného psa. Jeho jediným právem jest právo divocha, který nah bloudí pralesem, zápasí s divokou zvěří a pojídá plody, které se mu podaří urvati jinému divochu. Vše ostatní kromě tohoto „práva" obdržel od společnosti.

Osamocenost člověka jest čímsi tragickým. Ale zrovna tak tragickým údělem jest závislost člověka na společnosti. Včleniti se do společnosti, přizpůsobiti a podrobiti se jí znamená leckdy nejen zříci se egoismu, ale i komoliti osobnost, popírati vyšší její snahy a omezovati rozlet ducha. Na jedné straně stojí jedinec s nároky na svobodu, na druhé společnost se svým mravním a právním řádem. Na jedné straně duch tvořivý a výbojný, na druhé dav zaostalý a tupý. Na jedné straně svědomí křesťana, na druhé fysické násilí světské moci.

Tragika existence křesťanské jest tím větší, čím hlubší jest vědomí nekonečné ceny lidské duše. Křesťan se nemůže podrobiti společnosti ve všem. Nikdy se nemůže smířiti se soustavami politickými a hospodářskými, jež nejsou založeny na úctě k lidské osobnosti a jejím věčným hodnotám.[12]

12 Každé zřízení hospodářské, jež směřuje k obmezení osoby v její skutečnosti, svobodě a odpovědnosti, jest špatné. Každá soustava, která je založena na materialismu, která oklešťuje člověka, zbavujíc ho jeho snah duchovních dopouští se zrady a zaslouží, aby zanikla. Pravá civilisace zdůrazňuje prvenství osobnosti nad jakoukoliv jinou hodnotou neb jakoukoliv jinou potřebou. Úkolem člověka na zemi není vyráběti a také ne spotřebovávati, a dokonce ne vyráběti více, aby více spotřebovával, a více spotřebovávati, aby více vyráběl. Tento produktivismus, z něhož pochází rozvrat, bída a válka, je výrazem současného materialismu v jeho nejhanebnější podobě. Pravá civilisace jest antiproduktivistická. V nejhlubším základě osobnostní ci-

Nemůže se cele podrobiti společnosti. Proto kolektivisté v něm vždycky budou spatřovati tvrdošíjného individualistu. A přece chce, ba musí sloužiti společnosti. A proto individualisté v něm budou vždy viděti kolektivistu. Křesťan není a nemůže býti ani individualistou ani kolektivistou. Křesťanství se nemůže ztotožniti s žádnou krajností a jednostranností. Proto bylo, jest a bude pronásledováno.

Jakýsi rys tragiky jest i v poměru člověka k Církvi, smíme-li tak mluviti, zejména člověka hledajícího. Vlastní podstata Církve jest ryze duchovní a neviditelná. Člověk hledá Boha a nalézá člověka. Člověk hledá Krista a nalézá Církev — Církev jako něco viditelného, vnějšího, lidského, porušitelného, Církev s její historií, s jejími obřady a zvyky, s jejími zákony a tresty. Nevidí její duši — Krista, vidí její Tělo -— lidi, Tělo s vráskami a kazy, neduhy a slabostmi. Jaké tu nebezpečenství, že se dá zmásti vnějšími jejími nedostatky, nedovede-li proniknouti k její skutečnosti vnitřní, aby mohl říci: Tvé Tělo je nevzhledné a černé, ale miluji Tě pro tvoji Duši, jíž jest Kristus!

duchovní píseň sv. iAnA oó Kéíže

DR. J. OVEČKA

(Pokračování z loňského ročníku.)

XXXV.

V samotě žila,
a v samotě si již zbudovala hnízdo,
a v samotě ji vede
samoten její milý,
rovněž v samotě láskou raněný.

vilisace, z důvodu hluboké jednoty a vzájemné odpovědnosti prvku duchovního a prvku tělesného, tkví právo člověka, aby, ať je kdokoliv, mohl ukojiti své životní potřeby a aby v jejich ukojovánl nebyl podroben ani otroctví produktivistické sugesce, ani panství nezřízených snah hospodářských. (Daniel Rops, *Éléments de notre destin.* Editions Spes, Paris 1935, p. 250—1.)

Setrvávaje v metafoře z hrdličky vyjadřuje Choť Kristus v této sloze své uspokojení nad štěstím, kterého choť duše došla samotou, v níž si (počínaje činnou nocí smyslu) zvolila žiti, totiž výlučnou a samotící láskou k Milenému bez jakékoliv libosti a útěchy a opory od tvorů. A praví dvojí.

Za prvé dí Choť Kristus, že touto samotou a v této samotě duše nalezla Mileného a dosáhla toho, že již tak spočinula láskou v Bohu a Bůh v ní, že již nepotřebuje vůdce k Bohu, protože její vůdce a její světlo je již sám Bůh, jenž se duši v té samotě sděluje a s ní spojuje, a ona že je tudíž tou samotou ve svojení odpočinku a pokoje, beze všech těch strastí a lopot, které dříve měla. To vyjadřuje slovy: „V samotě žila, a v samotě si již zbudovala hnízdo."

Než totiž řečená hrdlička duše nalezla Mileného v tomto stavu spojení, „žila v samotě", t. j. z lásky k Bohu, Milenému, se rozhodla žiti bez jakékoliv libosti a útěchy a opory od čehokoliv na světě, aby tak došla spojení s Mileným, a snažila se v tom dojiti dokonalosti, až si konečně té „samoty" dobyla dokonale v Bohu, a za to již v této samotě dochází spojení s Mileným —- a tím všestranného občerstvení a odpočinutí a pokoje samotou v Mileném, bez dřívějších strastí a lopot, což je vyjádřeno slovy, že v té samotě „si již zbudovala hnízdo". Jeť hnízdo místo odpočinku a pokoje.

Za druhé praví Choť Kristus, že se, ana si hrdlička duše pro něho zvolila tu samotu, totiž osamocenost a nahost ode všech věcí stvořených, on sám, jsa vzňat láskou k ní pro tu její samotu, podjal, a to přímo sám, bez jakýchkoliv prostředníků a prostředků, péče o ni, an ji přepodobňujícím spojením vzal do náručí a vede jejího ducha ke vznešeným statkům božským a těmi ji sám v sobě sytí. To praví slovy: „A v samotě ji vede samoten její milý, rovněž v samotě láskou raněný."

„A v samotě ji vede." V této samotě, v níž je duše vzhledem ke všem věcem a v níž je sama s Bohem, Milený ji „vede", t. j. on sám řídí a hýbá a povznáší

její mohutnosti k božským věcem, protože ty mohutnosti již jsou samy a prosty jiných cizorodých poznatků a náklonností.

„Samoten její milý." To znamená, že Milený nejenom ji vede v samotě její, nýbrž že také on sám je v ní činný „samoten", bez jakéhokoliv prostředníka a prostředku; neboť v duchovním sňatku Bůh v duši působí a jí se sděluje přímo sám a samoten — a to proto, že nachází duši úplně samotnu v samotě zvolené z lásky k němu a pro něho.

„Rovněž v samotě láskou raněný." Choť Kristus velice miluje tu samotu duše již i samu v sobě; poněvadž však si duše tu úplnou samotu ode všech věcí stvořených, v níž ji našel, zvolila z lásky k němu a pro něho, ježto byla raněna láskou k němu, rovněž on je „v této její samotě", t. j. touto její samotou, „raněn láskou" k ní, takže jí opravdu sám a samoten chce prokazovati řečené milosti.

XXXVI.

Kochejme se, Milený,
a na sebe v tvé kráse patřit pojďme
na horu i na pahorek,
kde prýští voda čistá;
vnikejme hlouběji do houště.

O slohách XXXVI.—XL. praví sv. Jan v Předmětu na začátku knihy před výkladem jednotlivých sloh: „Poslední slohy jednají o stavu blaženosti nebeské, po němž již duše v tom dokonalém stavu (duchovního sňatku) jedině prahne" (PS Předmět 2). Prahne totiž, ovšem v úplné a klidné srovnalosti s vůlí Boží, po přímém patření na Boha a jeho důsledcích.

S předešlou slohou, v níž byla chvála samoty, skrze niž a v níž duše našla Boha, a to i duchovním sňatkem, spojuje tuto slohu myšlenka, že milenci jsou spolu nejraději o samotě, bez jakékoliv jiné společnosti; touží tedy duše, došedši duchovního sňatku a v něm slastného kochání v Mileném, po

samotě s ním ještě větší, než ji dá v tomto životě i duchovní sňatek (kde duše je přece jednak chabostí své smrtelné přirozenosti, jednak tvory ještě nemálo rušena a vytrhována v obcování s Mileným) a po ještě přísnějším a zcela bezprostředním obcování s ním patřením na něho tváří v tvář.

To je souvislost se slohou předešlou. Obsahově však navazuje tato sloha především na duchovní sňatek, jehož rozmanité stránky a důsledky jsou líceny počínaje slohou XXIII. Došedši totiž duchovním sňatkem dokonalého spojení s Bohem v lásce, nakolik je v tomto životě možné, chce se duše věnovati vlastnostem, které má láska, a je uplatňovati. Mluví tedy v této sloze s Chotěm a žádá ho o trojí věc vlastní lásce. To žádání však hned při druhém bodu zcela přirozeně vyzní v žádost o přímé patření na Boha v blaženosti nebeské (po němž duše beztoho touží), ježto až v té mohou vlastnosti a důsledky lásky mezi duší chotí a Bohem Chotěm býti dokonalé a dokonale uplatňovány. Na př. se totiž každý milující, právě protože miluje, touží co nejvíce připodobniti vlastnostmi (dobrotou, krásou) druhému milenci a milovati ho tak dokonale, jak je od něho milován. I milující choť duše se tedy touží tak připodobniti Bohu a tak dokonale jej milovati, což však bude, nakolik je to u tvora vůbec možné, teprve až v dokonalém přepodobnění patřivém v nebi.

Žádá tedy duše v této sloze Chotě o trojí věc vlastní lásce: o potěšení a slast z lásky — o připodobnění — o zvědění věcí a tajností Mileného. Druhá žádost tu plyne přirozeně z první, třetí z druhé.

Za prvé tedy slovy „Kochejme se, Milený" žádá o potěšení a slast vznikající z projevů lásky. „Kochejme se" jeden v druhém sdělováním něžné lásky, a to nejen tím sdělováním, které již mezi námi je trvalým spojením z duchovního sňatku, nýbrž nadto i sdělováním skutkovým. Se své strany tu choť duše míní sdělování, které se děje kony jak vnitřními, totiž hnutími lásky, tak zevními, totiž skutky ke službě Mileného.

Vše to duše chce a činí k tomu cíli, aby se více a více připodobňovala Milenému, v němž je duchovním sňatkem přepodobněna a jemu připodobněna, arci obojí ještě ne tak dokonale, jak to bude v nebi a jak ona touží. Doufá tedy, že i Milený se své strany bude nejen to její skutkové sdělování svou milostí a pomocí podporovati, nýbrž nadto i sám účinným uplatňováním své lásky přispívati k tomu kochání a vzájemnému připodobňování (jež jest ovšem jen připodobňování duše Milenému). Její konečná touha jest: Udělejme to tak, abychom tímto vzájemným účinným uplatňováním lásky dospěli až k tomu, že budeme na sebe patřiti v tvé kráse v životě věčném, totiž abych já tam byla tou měrou přepodobněna v tvou krásu, že ti budu krásou podobna a budeme tedy oba na sebe patřiti v té kráse, ježto já tím dokonalým přepodobněním a připodobněním již budu míti právě tvou krásu. To vyjadřuje duše slovy: ,,A na sebe v tvé kráse patřit pojďme."

čím se pROhLotmí vnitŘní život v Rodině?

DR. OLDŘICH KARLÍK

Rodinné slavnosti. Pokračování.

Velmi podporují svornost, lásku a radostný mír v rodinách rodinné slavnosti. Jsou to různé památné dni v rodině, tvořící mezníky v rodinném životě a posilující vědomí, že všichni členové jsou úzce spjati, že náleží k sobě, že se dělí spolu o radosti i žalostí.

Takové památné dni jsou na př. výroční den sňatku rodičů, zvláště pak oslava stříbrného a zlatého jubilea jejich oddavek, narozeniny členů rodiny, lépe však jejich jmeniny, kdy si připomínají světce, jenž jim byl dán na křtu svatém za ochránce a vzor. Blahopřání, případně nějaký i sebemenší dárek působí radost, sbližuje, posiluje důvěru a spokojenost, upevňuje něžná rodinná pouta. Jdou-li na př. v takové dni členové rodiny společně do kostela a

přistoupí-li snad společně i ke svatým svátostem, tu skýtají opravdu bohatý pramen, z něhož se vlévá do rodiny svatý klid a mír. Význačnou slavností rodinnou jsou také svatby, křty nebo jiné důležité události v životě jednotlivých členů rodiny. Dobrého ducha v rodině utvrzují i výroční dni úmrtí rodičů nebo sourozenců. Vzpomínáme na jejich ctnosti, na jejich lásku a dobrotu a při vzpomínce té ožívá duch rodinné pospolitosti a soudržnosti.

Více radosti!

Všech událostí rodiny se týkajících lze využiti, aby duch lásky a svornosti byl utvrzen a posílen. Velmi cenné je, že náboženské svátky a rodinné slavnosti podporují v rodinách radost. Radosti je jednotlivci i rodinám nezbytně třeba. Radosti více! volá biskup Keppler. Radosti je nám třeba jako soli do polévky a koření do pokrmu. Jako nemůže květina žiti bez světla a tepla slunečního, tak nemůžeme ani my žiti bez sluneční záře radosti.

Ze radost oživuje, zármutek však zdržuje vývoj, vidíme nejlépe u dítka. Již malé dítko otevřenýma očima hledí a hledajícíma ručkama tápá po radosti. Obrací se tam, kde se to třpytí a leskne, kde to zvoní. Usmívá se a tvářička jeho se jasní prvním záblekem radosti. A jak roste, tak s ním roste i touha po radosti, jíž otevírá své srdéčko. Ssaje do sebe radost z každého paprsku a svou radost vyzařuje na své okolí. Je-li však mládí jeho stísněné a smutné, okolí chladné a nepřívětivé, pak nemůže vyrůsti v silného, zdravého člověka, v jeho povaze zůstane vždy cosi ochromeného, co těžko pozdější život napravuje. Jsou vychovatelé, kteří tvrdí, že první čtyři leta jsou rozhodující pro povahu dítěte.

Radosti potřebují lidé mladí, aby je nezdeptala skutečnost života, i dospělý člověk, aby neklesal pod tíhou práce, neboť práce bez radosti je vždy špatná práce, tísní a neuspokojuje. I starý člověk na sklonku svého života touží po radosti. Stařeček

potřásá snad hlavou nad mladým světem, ale každá pozornost, chvilka přátelského rozhovoru, přítulnost vnoučat, milá dýmka, těší jej a prodlužuje mu život.

Dlužno velmi litovati, že jsou naše rodiny příliš okrádány o slunce pravé radosti a že zvláště tolik dětí a mládeže trpí nedostatkem radosti. Kdo umí čisti v očích dětí a mládeže, dozná, že je mezi mladým světem mnoho zatrpklosti, nespokojenosti, blaseovanosti, hrubosti a mnohem méně radostného veselí než dříve. A nebude se tomu diviti, pováží-li, že rodina není již pro mnohé a mnohé dítky a mladé lidi zahradou radosti a teplým ochranným hnízdem. Není jím proto, že na př. chudobná matka — matka hlavně rozsévá radost v rodině — je nucena pracovati v továrně a nemůže se dítkám věnovati, že bohatá matka se oddává příliš společnosti a sociálním povinnostem anebo že rodičové jsou sobě odcizeni, žijí spolu, ale vedle sebe bez radosti a lásky anebo jsou od sebe dokonce rozloučeni a děti odtrženi od jednoho z nich a snad i od svých sourozenců. Ubohé dítky továrních dělnic, ubohé dítky emancipovaných matek, ubohé dítky rozvedených rodičů, ubohé dítky velkoměsta, které znají jen radosti potřísněné špínou ulice a hříchu!

Jsou ubohé, protože dnes i škola ochromuje radost dítek. Klade po většině důraz jen a jen na vědomosti, ale málo na charakter a výchovu vůle. A právě vůle, charakter je půdou, v níž se může radost uj ati.

Proto třeba dnes volati do naší veřejnosti a našich rodin: Odstraňte slzy dítek, dlouhotrvající déšť škodí květům! Vneste hodně pravé, ušlechtilé radosti do rodiny!

Co je plachta na plachetní lodi, to je radost v životě. Dovede-li námořník vhodně plachtu rozestřít, zachytne i protivný vítr a využije jej k rychlejší plavbě. Je proto třeba využít radosti a radostí prohloubit společný život v rodině a výchovu dítek.

Tajemství rodinných radostí není v hlučných a nákladných radovánkách, které si může dopřát jen

málo rodin a které jen na chvilku dovedou přehlušit životní únavu a duševní prázdnotu, nedovedou však trvale zvýšit skutečnou radost. Jako drobný déšť hlouběji zavlaží ornou půdu než prudký liják, tak i malé, drobné radosti více prospějí manželům než hlučné a nákladné radovánky.

Laskavé slovo, květina, malý dárek k svátku, vlídný úsměv, lépe ustrojený stůl v neděli a ve svátky, obřadnější podávání pokrmů v těchto dnech, trochu humoru a jemného žertu, jak to zpříjemní život manželů a zvýší vzájemnou důvěru! Proto se mají manželé vynasnažiti, aby si navzájem udělali všechno, co je možné a rozumné, všechno až po hřích.

Pokud jde o děti, mají dítky již od přirozenosti zvláště vyvinutý smysl pro malé dárky. Nepatrnou věcí uděláme dítku velikou radost! Kousek plátna, látky, kolíček, který podává dobrotou zářící oko matčino s vlídnou tváří něžným slovem, jak to dovede jen matka, rozradostní dítko a na chvíli uspokojí. I vážnější otec má dosti možností, aby způsobil dítku maličkostí radost. Když mu na př. dovolí, aby dítko při práci se zdarem pomáhalo a pak jeho práci pochválí, případně mu vysvětlí, co dítě ještě nezná, přijme-li rád od dítka, co dítě samo vytvořilo, na př. malbu, košíček atd., kolik radostí bude dítko míti!

Mimořádné radovánky, velké radosti a cenné dary působí jen tehdy dobře, jsou-li řídké. Jinak dítě zpovykají a otupí, Přemíra dárků je zjev v některých rodinách dnes častý, nikoliv však moudrý a chvály hodný. Je třeba, aby si dítě dárku vážilo. Jen tehdy bude za dar vděčné a vděčnost těší a blaží. Není-li dnes mezi lidmi dosti radosti, pak je to také proto, že krásná květinka vděčnosti mezi námi mizí. Vděčnost a radost jsou příbuzné ctnosti. Z nevděčnosti rodí se nevůle a roztrpčení.

Pokud jde o výchovu dítka třeba si pamatovati, že všechno, co vniká do srdce dítěte s paprskem radosti, to vniká hlouběji, trvaleji se v něm uchytí než to, co se do dítka vtlouká bitím a křikem, i když

rozumné tresty jsou užitečné a nutné podle starého přísloví: Metla, vyhání děti z pekla, a podle slov knihy Přísloví: „Kdo šetří metly, nenávidí syna svého; ale kdo ho miluje, záhy jej kárá" (Přísl. 13, 24).

Radost je velikou vychovatelkou, dobroditelkou a pomocnicí, je poselkyní Boží ve světě. Nehlučí kolem nás zevně, ale zahřívá srdce v nejhlubším nitru. Tuží tělo a duši a občerstvuje jako zdravý nápoj v žízni. Není ani tak vzácnou, nabízí se nám všude, jen si jí všimnout.

Jak bohatým zdrojem radosti je příroda, která maluje nejkrásnější obrazy, jichž nemůže vytvořiti štětec ani toho nejdovednějšího umělce, pořádá nejrozkošnější koncerty a nevymáhá vstupné. Proto dobře učiní rodiče, vyjdou-li si s dětmi na vycházku do přírody, naučí je milovati a rozuměti jejím krásám, podniknou-li někdy výlet do lesů nebo na zajímavá místa, vykonají-li společnou pout. U dítek dorostlých, které podnikají samostatně horské tury,budou jeviti opravdový zájem o zajímavosti jejich cesty a budou vhodně dbáti toho, aby sport a hry zůstávaly vždy ušlechtilou zábavou.

Dobře působí také četba — i společná — dobrých knih, a obrázkových časopisů, vypravování, žertovné hry, zpěv, domácí hudba. Dovedou-li rodičové se státi malými mezi malými, pak obohatí velmi dobrou náladu v rodině.

Ještě na jednu věc chtěl bych upozornit, poněvadž může hodně k tomu přispěti, aby se prohloubila láska k rodině. Je to zájem dospělejších dětí o minulost rodiny a jejich tradic. Z minulosti rodiny poznají děti, co zmůže houževnatá práce, ctnostný život, jak se mohou členové rodiny poctivostí a přičinlivostí z nepatrných počátků dopracovati slušného živobytí, co znamená požehnání Boží. Pochopí, že život není hračkou, že bez práce nejsou koláče, že na penězích, které dává otec matce a dětem na živobytí a různé potřeby, lpí pot jeho práce a námahy, že opravdu moudrým heslem životním je: Modli se a pracuj! Minulost rodiny poučí děti přesvědčivě, jak se stří-

dají v životě lidském slunné dni se dny smutnými, že přicházejí i nemoci a neštěstí a různé útrapy, jež nutno překonávati vytrvalostí, trpělivostí, houževnatostí a pevnou důvěrou v dobrotivou Prozřetelnost Boží, přesvědčí se, že i trpké rány dovedou semknouti členy rodiny v lásce a vzájemné pomoci.

A tak bychom mohli vzpomenouti ještě jiných okolností, které mohou vnitřní život v rodině prohloubiti a zkrášliti. Jistě, že dnešní poměry bytové a pracovní, pak celý směr dnešního života, odcizující mládež rodině, jsou velmi nepříznivé rodinnému životu. Než nedejme se překonat nepřízní doby! Podporujte, jak jen můžete, štěstí a spokojenost rodin, z nichž jste vyšli a které sami tvoříte. Šťastné, zdravé, silné rodiny tvoří šťastný, zdravý, silný národ a stát. Dovedete-li ve svých rodinách udržet blahé kouzlo hřejivého tepla a štěstí, pak bude i dnešní pokolení vzpomínati s láskou a něžnou touhou na svůj domov.

epištoLA A evA*ngeLium*

P. ANT- ČALA O. P.

Po kolektě následuje čtení Písma svatého, jež tvoří hlavní a nejstarší část tak zvané mše katechumenů. V kolektě celá Církev prostřednictvím kněze vysílala své prosby k Bohu, celá Církev mluvila k Bohu; kdežto v biblických čteních mluví zase Bůh k Církvi prostřednictvím proroků, apoštolů a evangelistů.

i. Už dávno před Kristem se při veřejných bohoslužbách předčítalo vždy něco z Písma svatého. Evangelisté se zmiňují o knihách Mojžíšových a prorocích, jež učitelé zákona každou sobotu předčítali a vykládali shromážděnému lidu. Podobně činívali i křesťané při svých náboženských shromážděních, hlavně když měla býti přinášena eucharistická aběť. Dosvědčuje to sv. Justin ve své I. Apologii (z r. 150—155): „V den jmenovaný podle slunce (v neděli) shromáždí se všichni, kteří bydlí v měs-

tech nebo na venkově, ke společné slavnosti; a pak jsou předčítány Paměti apoštolů (evangelia a listy) nebo spisy proroků, pokud čas dovoluje. Když předčítající skončí, představený má promluvu, v níž důrazně vybízí, aby ta krásná nauka byla uskutečňována v životě. Nato všichni společně povstaneme a modlíme se. Po skončení modlitby... je přinesen chléb a víno s vodou; a představený koná stejně modlitby a díkůčinění, jak nejlépe dovede. Lid projevuje souhlas odpovídaje: Amen. A pak se rozděluje Eucharistie: dostanou z ní všichni přítomní, a nepřítomným ji donesou jáhnové."[1]

V prvních stoletích křesťanských nebylo nějakých vymezených úryvků z Písma, které by byly určeny pro jednotlivé mše. Četlo se souvisle celé Písmo svaté, jedna kniha za druhou: četlo se, „pokud čas dovoloval", jak praví Justin. A při příštím shromáždění se zase pokračovalo tam, kde se přestalo. Jenom na velké svátky, jako na vánoce, Zjevení Páně, velikonoce, Nanebevstoupení a pod., se učinila výjimka: vzal se z Písma úryvek, vztahující se k oslavovanému tajemství.

V pozdějších stoletích s rozvojem církevního roku bylo více zaváděno čtení slavnostem přiměřené, a ponenáhlu se upouštělo od souvislé četby Písma svatého. Začínají se tvořiti perikopy, úryvky z Písma, určené pro jednotlivé mše. Jednotící zásadu při výběru těchto úryvků lze pozorovati zvláště při velkých svátečních okruzích: v adventě se čtou úryvky, jež mají vztah k příchodu Páně; v době vánoční pak úryvky, jež mluví o narození a zjevení Páně; v době postní — úryvky o pokání a o utrpení Páně; v době velikonoční — o zmrtvýchvstání Páně. Na volbu úryvků měl často vliv také chrám, v němž se konalo bohoslužebné shromáždění,[2] nebo také snaha o soulad mezi epištolou a evangeliem. Když se

1 I. Apol., hl. 67, 3—5.

2 Na příklad první neděli po devítníku při bohoslužbách v basilice svatého Pavla se čte epištola o osudech apoštola národů.

na př. ve čtení na svátek Zjevení Páně praví: „Přijdou a přinesou mu zlato a kadidlo", tento úryvek byl zvolen jistě proto, že se v evangeliu čte: „Obětovali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu."

Nejstarší zachovaný seznam nynějších perikop pochází asi ze 6. století.

Při liturgickém shromáždění před eucharistickou obětí se četlo téměř výhradně Písmo svaté. Jen výjimečně, na př. ve výroční den smrti některého mučedníka, byla předčítána akta jeho umučení, nebo homilie sv. Otců.

Vždy bývala aspoň dvě čtení: první bylo bud ze Starého zákona nebo z listů apoštolských nebo ze Skutků apoštolských; druhé čtení, anebo bylo-li jich více, jak je tomu dosud v kvatembru, pak poslední bývalo vždy z evangelia.

2. První liturgické čtení při eucharistické oběti sluje *epištola,* protože je to většinou čtení apoštolských listů, hlavně listů sv. Pavla.[3] Může však býti z kterékoli knihy Starého nebo Nového zákona, kromě evangelií a žalmů. Poněvadž v prvních dobách křesťanských nebývala zpívána, nýbrž jen čtena, proto v misále bvvá vždy označována slovem „čtení".[4]

Ve starých chrámech se epištola četla s ambonu, s vyvýšeného místa, k němuž se vystupovalo po schodech. Obyčejně bývaly v chrámu dva ambony: jeden na pravé straně, z něhož se četlo evangelium; druhý na levé straně, z něhož se četla epištola.[8] Byli v chrámě toliko jeden ambou, bývaly na něm dva pulty: jeden nižší, z něhož se četla epištola; druhý vyšší, z něhož se četlo evangelium. První čtení a epištolu četl lektor; od 5. století četl epištolu jen podjáhen, a předčítání evangelia bylo svěřeno jáhnům.

3 V dřívějších dobách bývalo toto první liturgické čtení zváno „Apostolus". Cf. Sacram. Greg.

4 *ST.* Isid. Hisp.: Etymol., 1. 6, c. 19, n. 9.

5 Je třeba uvědomiti si, že původně sloužil kněz mši svatou obrácen tváří k lidu. Podle toho se pak určuje evangelni strana jako pravá.

Tím vším je naznačena podřaděnost epištoly evangeliu. Epištola obyčejně připravuje na evangelium, jest jakýmsi úvodem k evangeliu, umožňuje jeho hlubší pochopení. Epištola a evangelium obyčejně spolu souvisí a navzájem se doplňují.

Obřady při předčítání epištoly bývaly vždy velmi prosté. Jáhen, který měl čisti epištolu, po skončení kolekty vystoupil na vyvýšené místo, a tam, obrácen k lidu, hlasitě četl úryvek z Písma svatého. Ani papež ani biskup ani nikdo jiný nečetl zároveň téhož textu, nýbrž všichni pozorně poslouchali, co předčítá podjáhen pro všechny. A poněvadž ambon byl vždy dosti posunut doprostřed hlavní lodi, podjáhen byl vlastně uprostřed lidu, takže všichni mohli dobře slyšeti, co předčítá.

Po skončení epištoly se odpovídá: *Deo gratias — Bohu díky.* Touto formulí ukončoval dříve biskup čtení Písma svatého. V prvotní Církvi se jí užívalo velmi často, jak je patrné také z listů sv. Pavla. Je to projev vděčnosti za zjevení a poučení Boží, jehož se nám dostává z Písma svatého.

3. Největší úctou bylo provázeno čtení *evangelia.* Mluvil-li Bůh k lidstvu mnohokráte ústy proroků, a pak ústy svého jednorozeného Syna, je spravedlivo, aby slovům Syna Božího byla vzdávána zcela zvláštní pocta. Proto čtení evangelia je vrcholem první části mše svaté.

Kniha evangelií byla v liturgii vždy ve zvláštní úctě. Křesťané v ní viděli nejen nauku Kristovu, nýbrž symbol Krista samého. Proto bývala tak zdobena, proto bývala slavnostně nesena v průvodě a okuřována. Proto na třetím všeobecném sněmu, jak vypravuje Cyril Alexandrijský,[8] byla umístěna na zvláštním trůně. Také na sněmu tridentském a vatikánském byla uctívána podobně. Je to jediná liturgická kniha, která je líbána, okuřována a znamenána křížem.

Když jáhen požádal kněze o požehnání ke čtení evangelia, šel v průvodě k vyvýšenému místu na

« Apol. ad Theodos. MPG, t. 76, col. 471.

pravé straně oltáře. Před ním šli akolyté s rozžatými svícemi, symbolem víry, jež vidí ve slovech Kristových světlo světa; pak šel thuriferář s kadidelnicí, podjáhen a konečně jáhen s knihou evangelií. Na vyvýšeném místě se pak obrátil k lidu, pozdravil jej známým *„Dominus vobiscum",* ohlásil, z které knihy bude předčítat; a pak četl hlasitě a zřetelně, takže mu všichni mohli dobře rozumět. Na začátku poznamenal knihu evangelií znamením kříže, aby tím obrazně naznačil, že sevní jedná o Ukřižovaném. Pak poznamenal křížem i sebe na čele, na ústech a na prsou, aby tím naznačil vztah evangelia k myšlenkám, slovům i skutkům: na čele, aby naznačil, že věří v nauku Kristovu; na ústech, aby ukázal, že je odhodlán vyznávat ji a hájit jako mučedníci, i kdyby ho to mělo státi život; na prsou, aby dosvědčil, že onu pravdu Kristovu miluje a nosí ji v srdci jako drahocenný poklad. Stejný smysl má kříž, jejž činí podobně na začátku evangelia také ostatní věřící.

Při evangeliu všichni povstanou, aby tím vzdali čest slovům Kristovým a naznačili, že jsou ochotni následovati všude svého Božského Vůdce. A po evangeliu všichni projeví Kristu svou vděčnost za jeho nauku slovy: *„Chvála Tobě, Kriste!"* A biskup nebo kněz políbí knihu evangelií, modle se: *„Pro slova evangelia budtes zahlazeny naše viny."* Slova, jež už před dvaceti stoletími vycházela z úst Kristových, uzdravovala těla i duše. Nyní Kristus už není mezi námi viditelně přítomen. Ale přece nám vždy v evangeliu zůstávají jeho slova, jež mají ještě i nyní tutéž moc jako dříve, jen když se naše duše otevrou jejich světlu.

Je pravda, že v nynější mši, hlavně v tiché mši, nebývá čtení evangelia doprovázeno takovou slávou jako dříve. Ale přesto lze ještě i v tiché mši pozorovati jakési zbytky původních slavných obřadů. Lze pozorovati přenášení misálu s levé strany na pravou stranu oltáře, a přecházení kněze. Toto přecházení dává tušiti, že je to jakési napodobení slav-

nostního průvodu jáhna jdoucího na evangelní ambon. Nebo ještě jiná maličkost: Kněz při čtení evangelia nestojí obrácen tváří přímo k oltáři, nýbrž poněkud stranou, ba i misál obrací šikmo, jako by se chtěl co nejvíce obrátit k lidu, aby lid dobře slyšel čtení evangelia. Také v tom lze viděti zbytek původního způsobu čtení evangelia: jáhen se totiž při čtení evangelia na vyvýšeném místě neobracel tváří k oltáři, nýbrž k lidu, jemuž předčítal.

4. *Co mají činiti věřící při čtení epištoly a evangelia?* Je samozřejmé, že epištola a evangelium se při mši svaté předčítá proto, aby bylo posloucháno. To ovšem předpokládá, že věřící, jimž se to předčítá, nemají se při tom zabývat ničím jiným, nýbrž pozorně poslouchat, co se čte. Poněvadž však dnes z různých důvodů, hlavně z důvodů jazykových, je těžko rozuměti liturgickému předčítání Písma svatého, proto věřící mají sledovat ve svém misálku, co se pro ně čte. Liturgické čtení Písma svatého není určeno pro chrámové stěny, nýbrž pro všechny přítomné věřící. Proto je záhodné, aby každý si přinesl do kostela mišálek, tak jako, kdo jde do opery, vezme si libreto, aby rozuměl, co se zpívá.

Jakou důležitost přikládá Církev liturgickému předčítání Písma svatého, je patrné také z toho, že pro Československo Benedikt XV. dovolil 21. května 1920 zvláštní výsadu, *„aby v území československém při zpívaných mších se směl opětovati zpěv epištoly a evangelia lidovým jazykem, i když po něm není kázání k lidu".*

Z liturgického předčítání Písma svatého je také patrné, za jak důležité pro život křesťana považuje Církev Písmo svaté. Nikdy nepřikročí k přinášeni eucharistické oběti, dokud nepřečte aspoň dva úryvky z Písma. Sama liturgie jest skvělým vyvrácením všech protestantských pomluv proti Církvi o zanedbávání Písma svatého. Protestanté tvrdí, že oni objevili bibli, dříve zanedbávanou, a že ji dali do rukou nejen kléru, nýbrž všemu lidu. Sama liturgie však dokazuje, jak Církev vždy a všude před-

čítala bibli všemu lidu, a dbala o- to, aby všichni byli aspoň všeobecně obeznámeni s Písmem svatým. Už sv. Augustin praví všem věřícím: „Poslouchejme evangelium, jako by k nám mluvil sám Pán. Neříkejme: Šťastní, kteří jej mohli viděti, neboť někteří z těch, kteří jej viděli, jej usmrtili . . . Drahocenná slova, která vyšla z jeho úst, jsou napsána pro nás, jsou zachována pro nás, jsou předčítána pro nás, a budou předčítána i pro ty, kteří přijdou po nás . . . Poslouchejme tedy Pána."[7]

Lič tvcóého SRčce

BOŘIVOJ BENETKA

V klášteře, založeném bl. Anežkou Přemyslovnou na Františku při Vltavě, prvý týden v březnu byly denně pobožnosti, kterými měla se uctíti tato veliká, ale svým národem těžko chápaná a proto nepochopená světice. Zatím co jiní národové nelitují žádných prostředků, kterými by urychlili vřazení nového světce ze svého národa do nepřehledného zástupu světců, u nás panuje v té věci lhostejná nevšímavost. Pro nás světec jest čímsi cizím, co nedovedeme pochopiti. Příčinu nehledejme kolem sebe, ale v sobě samých.

Nemůžeme si naříkati, že uprostřed nás nepostavil Bůh řadu mužů a žen vlastní naší krve, kteří svými ctnostmi a svým celým životem by nám neukazovali cestu za Kristem. Od úsvitu dějin až po dnešek, v každém věku a v každém osudovém položení národa posílal nám Bůh své vyslance, jako je posílal svému národu vyvolenému. A jako tento jimi pohrdal, je ze svého středu vylučoval, ba dokonce je i o život připravil, tak dálo se i u nás. Nestáli jsme a nestojíme o ty, kteří jsou našimi zástupci před trůnem Beránkovým. A když přece si někdy na ně vzpomeneme, jsou to pouze historické vzpomínky. Při vyslovení jich jména, nic se nám v prsou nepohne, srdce nezrychlí svůj tep a duše ani

< In Joan. tr. 30, 1.

neví, že by měla se radovati, kdykoliv jen vyslovíme, nebo slyšíme jméno světcovo, který sebou proslavil náš národ . . .

Přičichli jsme k cizí slávě a už se nám z toho hlava točí!

Když však máme tu na dosah ruky onu skutečnou elitu svého národa ze všech věků, díváme se na ni nechápavě, tupě, neboť dávno již nechápeme, co znamená světec pro slávu a štěstí národa. Jsme jako ti slepci, které potkáváme na ulicích s bílými holemi. I my máme takové znamení slepoty srdce. Jest to znamení, které na čele národa jest jako veliká, ohnivou rukou nakreslená nula. Jsme slepí, poněvadž to žádá od nás svět. Neboť dvěma pánům nelze sloužiti. Svět od nás žádá otroctví a přece nelze se z tohoto otroctví vysvoboditi tím, že přilneme k Tomu, který nám poslal své vyslance, aby nás z tohoto potupného postavení vysvobodili!

Kdyby jiný národ měl takovou světici, jakou byla bl. Anežka Přemyslovna, jak by se jí pyšnil, jak by neustával ve svých prosbách, až by byla postavena na oltáře v plné svatozáři! My dnes, pravda, o ní hodně mluvíme, knížky píšeme, ale neslyšíme, jak tam v kostele nám říká do očí: ctíte mne slovy, ale srdce vaše, ta jsou ode mne daleko! Ctíti světce znamená toho světce skutečně milovati. A milujeme-li koho, zdaž se nesnažíme jiti v jeho šlépějích, zdaž se nesnažíme býti jeho alter ego, druhým on?

Srdce musí o tom vědět, že někoho milujeme. Ví o tom naše srdce? Jde někdo mezi lid, přijdou mezi nás apoštolové této lásky, aby od vesnice k vesnici, od křesťana ke křesťanu, hlásali nutnost národní obrody v duchu těch, kteří v ráji šíří slávu naší vlasti? V tomto apoštolátu byly také ukryty naděje v záchranu národa. Vždyť každý národ musí míti důvod ke svému bytí! Národové tu nejsou proto, aby se vzájemně vraždily, aby vyhledávaly spory a tak popíraly naděje v království Kristovo zde uprostřed nás.

Každý národ musí pro něco žít. A také z něčeho

žít. My živoříme z takových omšelých frází, kterým nikdo doopravdy nevěří, budujeme si nové teorie pro svoji existenci, tvoříme si jakési obecné světce, ale k těm, kdož jsou pilíři tisícileté jsoucnosti národa, pro tyto své světce nemáme nic, než chladný postoj. Plníme vůči nim pouze to, co nám káže Církev. A není-li svátek světcův v kalendáři poznamenán červenou barvou, potom nemáme přece důvodu světce vzpomínat, k němu se o pomoc uchýlit a v něm se radovat nad milostí Boží, která právě v osobě světcově se k nám přiblížila na dosah ruky!

Jsme studení jako led nejen vůči svým světcům. Jsme nevšímaví i vůči těm posvátným místům, kde se obzvláště soustředila milost a milosrdenství Boží. Máme tolik poutních míst, tolik chrámů, kde jakoby se nebesa schýlila až k nám, a my nedovedeme těch milostí tam pramenících získat pro sebe, pro svoji zemi, pro svůj národ.

Ah, ano, jezdíme ještě na poutní místa, ale kolik z nás chce tam skutečně putovati? Naši otcové si vyznačili cestu od hrobu svatého Václava, od katedrály na královském hradě až do Staré Boleslavě, k milostnému obrazu Panny. Kde hrubá ruka „vděčných" dědiců nesrovnala ony kaple se zemí, tam stojí ty kapličky jako bolestný vykřičník! Lidé dokonce vedli cestu, silnici jinudy, aby nevedla podél této svaté cesty. Nic nesmí nám připomínati, že tu jest naše povinnost aspoň v jednou v životě putovati od hrobu Dědice České země k Paladiu české země. Povinnost, z které se ničím nevykoupíme a když ji nesplníme, budeme toho na věky litovati. Mohamedán putuje do Mekky; z celého světa se tam ubírají a když se navrátí, požívají zvláštní úcty. Jejich zelený turban je odlišuje od ostatních a opravňuje je ke zvláštním výhodám a poctám. A křesťan, podílník Dědictví svatováclavského, ten necítí povinnost jiti ve šlépějích svých světců a obětovati několik hodin cesty, aby vykonal pout, které bychom v mnoha a mnoha zemích marně hledali.

Čítáme o oslavách třistého výročí navrácení mi-

lostného obrazu P. Marie po bloudění v cizině do St. Boleslavi. Tam, uprostřed České země, sídlí tato královna, od níž vladařství nikdy nebude odňato. U jejich nohou (byť ne doslovně vzato, tedy přece jen po pravdě) vykrvácel svatý Václav, sem k Ní putoval národ tolik věků a my — chystáme oslavy.

Oslavovati můžeme nějakého slavného muže, ale Pannu Marii musíme uctívati. Vymyťme toto slovo oslava, oslavovati ze slovníku, když mluvíme o svatých. Ti od nás nežádají, abychom v plném lesku se seřadili k jich oslavám. Je oslavil Bůh v nebesích a nám přikázal, abychom je ctili, je milovali a je za pomoc prosili!

Co od nás svatí žádají, to jsou naše srdce. Ne kus ledu, kus kamene. Ale srdce planoucí, srdce ohnivá, srdce nesená v rukou jako pochodeň, aby svítila v temnotách našeho časného života. Nic víc, ale také nic méně se od nás nežádá!

Světci nejsou ony neživé sochy, ale světci jsou ti, kdož zde na zemi žili, za nás se obětovali a nám otevírali cestu do nebe. Proto od nás žádají více než formu. Pohané oslavují také svoje božstva se slávou velikou velmi. Ale zdaž je ty jejich sochy slyší, zdaž jim mohou něčím přispěti a prospět? A my přece víme, že světec jest tím přímluvčím u Boha, který nám může vymoci tolik milosrdenství, že si ani neodvážíme představiti jich míru a velikost!

Jistě každý z nás v koutečku svého srdce se zarazí a pomyslí: kdo asi drží ruku nad národem, nad touto zemí, že každá pohroma, která se kolem ní přežene, jest jako bouře, která sice skloní klasy, ale nezničí je? Má-li dostati odpověď správnou, musí přiznati, že jsou to patronové České země, kteří neustále orodují před trůnem Hospodinovým a prosí: Pane, poshov jim.

Kolik věků už Bůh slyší tyto prosby, kolik století už se přehnalo přes rodný kraj a my stále ještě nevíme, kdo nám těchto milostí vyprošuje!

Lidé tvrdých srdcí! Zamysleme se aspoň nyní, kdy znovu běží o bytí a nebytí národa. Najděme si chvil-

ku, abychom uvažovali o tom, kdo a proč střeží nás proti těm všem nástrahám a nebezpečím. Položme konečně ta svá ledová srdce do ohně lásky, aby také ona se zapálila, zčervenala a stala se kujnými pod kladivy těch, kdož chtějí z nich vytepati ta nejkrásnější srdce, jaká by potom i před tváří Boží se ukázala hodnými těch milostí, jimiž jsme byli obdarováni!

Ci snad čekáme, že tu uprostřed nás se zjeví světec, aby kázal pokání? Že se stane zázrak a tím se pohne ledem, kryjícím naše studená srdce?

Zázraky se dějí. A dějí se denně. Nevidíme-li jich, jest to znamením, že naše duchovní zraky jsou zastřeny slepotou. Díváme se příliš do slunce a proto nevidíme to, co se děje jaksi stranou, ale přece uprostřed nás.

Avšak za jeden zázrak bychom měli prošiti: Pane, dej ať vidím! Ať vidím, že Tys poslal k nám tolik proroků a my je od sebe vypudili, jim se posmívali, na mnohé jsme i ruku vztáhli . . .

Dnes pak nemáme pro ně nic jiného, než trochu slávy, trochu slov, ale ta naše srdce ta o tom všem nemají ani potuchy! Proto dej, Pane, ať vidíme, kudy vede naše cesta k Tobě a za Tebou. Dej, ať vidíme ty naše vůdce, ať vidíme tu cestu, kterou musíme jiti všichni, abychom nezahynuli. Pane, popřej, ať to naše srdce vidí!

Svatí za nás prosí bez ustání. Kdy konečně i my připojíme se k těm prosbám? Kdy konečně i my sestoupíme na cestu, kterou jsme dávno nechali zarůst travou a hložím a půjdeme tou cestou, která pro nás jest zbudována, pro nás připravena?

Vezmi každý do svých rukou své srdce a zhrozíš se, jak jest studené! A nejen studené. Tvrdé jako kus ledu. Dýchej na ně, do ohně je vlož, aby je rozpálil oheň lásky! Neříkej, oni to musí především udělat. Ne, ty především a nejprve. Ut moveas alios, tu movere prius! Pohni se sám a druzí půjdou za tebou!

mystérium KRve

IGINO GIORDANI

Nacističtí teoretikové chtějíce živiti stav národního předráždění, již po několik let zpracovávají mystiku krve, aby byla posílena rasová identita německého národa. Chtějí prospěti rase tím, že očišťují její krev jako přímý a neposkvrněný výron nordické země. Dopouštějí se falšování křesťanského mystéria krve, která oživuje a očišťuje; a stejně jako jiné pseudonáboženské teorie běžných novopohanských systémů nahražují absolutno pozemským, ducha hmotou, dary milosti rasovými produkty: je to postup, aby na místo Boha, jenž je živý, byl postaven mýtus, který je mrtvý.

Materialistická koncepce, ve které je krev vyzdvižena jako poznávací a selekční znamení nordické odrůdy, vznikla z biologické svátosti fysické očisty, abychom tak řekli jako znamení diferenciace a zápasu: a ironicky mají na ni vliv méně hezké materialistické koncepce rasového rozlišování všech starých židů praktikujících obřízku a mnoha dobyvatelských národů. Barbarské a brutální zvrácení mystéria krve, která očišťuje duše a je bez ohledu na rasy spojuje, montuje okolo ducha pás fysiologických rozdílů: „Vy, kteří jste kdysi byli daleko od sebe, sblížili jste se krví Kristovou." Krví Wotanovou ti, kteří byli kdysi blízko u sebe, se oddálili a se dělí i duchem.

Ale tento pokus svým napodobením oživuje zájem a přímo kult pro tajemství krve: je poslušen vzdálené, mocné potřeby obnoviti životodárný prvek v lidských žilách tím, že je zbaví jedu různorodých sloučenin, které se roztékají nečistými stokami. Je to instinkt života, aby nabyl zase původní prvotní síly: je to návrat k původní hodnotě prostřednictvím pošetilého uznání důležitosti krve.

Tato krev ovšem jest ochablá, poněvadž jedy a cizí látky ji kazí; ale zlo není v rase: zlo je v člověku. Neběží tu o krevní cévy, ale o náboženské

ideály, pokud nemoc, na kterou se stůně, je duchovní chudokrevností zaviněnou nedostatkem božského pokrmu.

Organismus ochabuje, poněvadž není živen: není živen pokrmem, který může živiti člověka, tělo i duši, a je vypěstován v nadzemské krajině, ve které není povodní a pozemských nemocí.

Ale je pravda, že toto tajemství krve je klíčem obratu našeho života nebo naší smrti.

Lidstvo má žízeň po krvi, poněvadž jí má zapotřebí, aby se stále obnovovalo. Bud si dá Krev Kristovu, nebo vezme krev lidskou: buď pije z kalicha Věčného života, nebo prokusuje a ssaje na černých žilách smrti.

Následkem toho buď miluje nebo nenávidí. Proto buď staví, nebo boří. Ve španělských událostech v satanském létě roku 1936 byla znovu potvrzena smutná pravda, že nejdříve je nutno vypáliti kostely a vyvrátiti kříže, aby bylo možno zabíjeti bratry, poněvadž pouhý pohled na božského mučedníka zabraňuje a brzdí krveprolévání. Jeden se vyhodí, aby se uchvátili ostatní.

Jakmile se společnost zbaví pout Kristových, změní se v jatky. Nejen Španělsko, ale celá Evropa, země světců a básníků, změnila by se v nesmírné jatky, kdyby se zbavila Krista.

Chtěli zameziti lidem rozjímání při pohledu na „umučeného Trpitele", aby mohli mučiti lidi: aby jim působili smutek; a shledalo se, že smutek Ukřižovaného byl pro lidi zdrojem pokoje a radosti. Když byl zatlačen odevzdaný a odpouštějící smutek Jeho, nastoupil na jeho místo zoufalý smutek lidstva. Filosofie satanské pýchy naší doby zničila úsměv a snaží se utvořiti dravého, útočného člověka, který vidí život především v podobě zápasu, totiž nenávisti, či jinými slovy boření.

Kolem kříže krouží volné shromáždění duší: kolem nordických atheistických mythů krouží masa násilníků, které žezlo nelítostné moci nivelisuje, nebo duchovně ničí, aby z nich učinilo stádo. Když se

nechce už stoupati ke kultuře kříže, sestupuje se k nudě termitů.

V této smutné hodině politických převratů, zvrácených filosofií, úpadkových hospodářských systémů, jak se vysvětluje toto přiostření — toto vzplanutí — mystéria krve, které se projevuje ve znamení krvácejících obětí a stigmatisovaných, kteří nekonečně trpí na způsob utrpení Kristova?

Vysvětluje se lidskou a božskou potřebou zdraví. Naše doba je ve znamení krve. Nikdy se tolik nemluvilo o míru a nikdy nebylo tolik válek: naše generace přispívala — brala účast — na nejstrašnějších lidských hekatombách, které pamatují dějiny: jatky národů ve světové válce, masakry občanů v občanských válkách, brutální opovrhování lidským životem v bestiální každodenní zločinnosti.

Vytí a hrůza krve stává se stále řezavější, šíří se a je z ní hrůza; dostali jsme se tak daleko, že posupní podporovatelé míru by se nezdráhali vyvolati krveprolití, aby prosadili své ideologické názory. Ve všech státech veliká část bohatství a práce se používá k přípravě vražedné výzbroje pro příští konflikty.

Před touto mírovou impotencí a touto rudou bouří, která pustoší oblasti práce a ve hřbitovy obrací obilná pole, Ježíš Kristus, stále soucitný, vytrvale připomíná jediné a konečné prolití krve: své.

Prožíváme poslední období úpadku člověka, jenž v kapitalistickém industrialismu se stává otrokem a v komunistickém kolektivismu strojem?

Nuže, právě proto se pociťuje potřeba vysvobození; a kdo chce, ten vidí, že není jiného vykoupení kromě Kristova, jenž se stal otrokem za všecky na místě všech, aby vymýtil ze země otroctví viny, ze které vycházejí ostatní otroctví následnými úchylkami intelektu a vůle. Když z jich středu byl odstraněn kříž, nechápou už, proč by se člověk neměl pokusiti o vykořisťování sobě rovného, o jeho zotročení nebo ponížení. Kdežto, je-li ukřižovaný mezi nimi, nechápou, že by bylo možno viděti v člověku

něco jiného než nesmrtelnou duši Kristem obrozenou, tak vysoko oceněnou, že Syn Boží — sám Bůh — dal za ni život a bezmezné vznešenost své milosti. Křesťan, který vykořisťuje své bratry, je křesťanem zvráceným, obludou. Nekřesťan, který jich nevykořisťuje, je duší přirozeně křesťanskou, který aniž o tom ví, náleží snad k duši Církve.

A mučivě doléhá toto mystérium jediné krve, která ze sebe nás všecky živí a z nás všech činí pokrevence spojené v jediném organismu, poněvadž nikdy tak jako v naší tragické době nepůsobil satanský instinkt rozkolu a nešváru. Rozštěpil Církev, uzavřel v dusivé okruhy národy a pokračuje ve vymezování ras, tříd, kategorií, utvrzuje důvody vylučovací a dělící, aby v nich udržoval podněty k vykořisťování a ponižování. Dělicí znaky jsou jako bezpočetné trhliny, kterými Satan — mocnost Smrti — vdechuje svůj dech rozkladu. Lidstvo, zapomenuvši na společný původ a universální spojení v jednotu prostřednictvím krve Ježíšovy, stalo se položivým tělem na operačním stole, které experimentátoři a kořistníci za živa pitvají. Krvácí a úpí pod bílou a nehybnou klenbou ve studeném světle umělých lamp. Je ve znamení smrti, protože je v moci nešváru.

Mystérium krve oživuje pocit universálního pokrevenství, společných podmínek lidí stejně vybavených a jediného cíle, pro který byl vztyčen kříž uprostřed věků na pahorku Lebky.

Z knihy II sangue di Christo, přel. Jan Brechensbauer.

výhLedy

Úmrtí P. Lagrange

Umřela chlouba dominikánského řádu a pýcha katolické biblické vědy. Snad nikdo tak nerozuměl Písmu v současné době jako on. Vydává své výklady Matouše, Marka, Lukáše i Jana. Vydává studie o židovství doby Kristovy a ještě jako osmdesátiletý stařec píše knihu o Orfických

mystériích, aby ukázal jak je křesťanství samostatné a že v ničem nezávisí od nějakých současných myšlenkových proudů, jak bylo módou tvrditi v letech nedávno minulých.

Jeho knihy jsou stěžejními kameny moderní katolické biblické vědy, vědy pokorné a při tom hluboké a bohaté.

Po jeho smrti našli jeho duchovní odkaz, jeho, budovatele slavné dominikánské biblické školy Jerusalemské. „Prohlašuji před Bohem, že chci zemříti ve svaté Církvi katolické, ke které jsem vždycky náležel myslí i srdcem od křtu svého . .. Odporoučím se proto do rukou svého dobrého Spasitele Ježíše Krista a jeho nejsvětější Matky, která byla vždycky tak dobrá ke mně. Prohlašuji také způsobem nejrozhodnějším, že podrobuji úsudku apoštolské Stolice všechno, co jsem napsal. Myslím, že smím doložiti, že jsem měl vždy úmysl prospívati svými studiemi království Božímu, cti Církve a dobru duší. Chci říci ještě jednou: Jsem dítětem Mariiným. Tvůj jsem, spasiž mne!

Nemůžeme přejiti smrt tohoto veterána předních posic křesťanských, ohrožených modernismem a liberálním protestantismem. Nejprve prohlásil protestantismus Písmo za jediný zdroj Zjevení a pak jeho dědici viklají touto budovou. Musejí to býti znovu zase a většinou jen katoličtí exegeté, kteří i za cenu zesměšňování a podceňování coby nevědeckých a zaostalých pracovníků úporně dokazují krok za krokem posvátnost každé stránky Písma, neporušenost a nadpřirozený jejich původ.

P. Lagrange přišel jako mladý biblista do doby, kdy byla Bible otřásána pokrokem historických věd a kritickými metodami. Larange se přidržel v tomto zápase Petra a s ním volal: Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života.

P. Lagrange podnikl velký boj se zneužíváním historických a kritických metod. A v tom je jeho velikost. Snažil se potříti nepřítele jeho vlastními zbraněmi. Neúnavně se snažil dokázati P. Lagrange, že žádná opravdu vědecká metoda, když není zneužívána tendenčně, nemůže státi proti víře. Dokazoval vytrvale, že ony strašné důsledky, které hubily víru ve statisících mladých lidí, které vychovaly tak zvaný liberální protestantismus a které se snažily vplížiti se mezi katolíky hlízou modernismu, pocházejí jen od špatného nesprávného použití této metody. Ze to bylo používání his-

torické a kritické metody, s předsudky, apriorísticky, duchem oslepeným negací. Jeho víra mu říkala: Bůh jest původce Písma i vědy, nemohou si odporovati. Lagrange tu stál za sv. Tomášem, který také nevěřil v zásadní nepřátelství víry a vědy, rozumu a milosti. Lagrange se chopil všech vědeckých moderních metod. Uměl užívat filologie i historie, kritiky textové, i badání o literárních druzích, pevně si stanovil historickou i věcnou souvislost a poznal, že tyto vědy jen potvrzují úhrnný úsudek. Je to kniha svatá, kniha tak stará, jak to vytrvale lidstvo po tisíce let věří, obsahuje fakta skutečná, pravdivá, pravdivě a věcně podaná. Tak jest Boží zjevení uloženo do obsahu opravdu důstojného, zaručeného. Nemusíme, ba nesmíme se vyhýbati žádným moderním metodám. Jenom je nutné, postaviti se k nim poctivě a bez zaujetí.

Tím udal důležitý akord v koncertu vědeckého badání katolického ohledně Písma, dal vůdčí heslo, dal příklad, který uchopily stovky nejlepších a nejvěrnějších katolických biblických učenců. Rozmach katolické exegese a její uznávané nesmírné úspěchy a výsledky jsou z velké části ovocem jeho práce, jeho trpělivého hledání a uplatňování nejmodernějších metod.

P. Lagrange byl ve svých třech letech předveden před svatého faráře Arského. Sv. Jan Vianney zahleděl se mu prý hluboko do očí a a pak se slzami v očích mu požehnal. Prostinký kněz, kterému studie působily velkou trýzeň, žehná budoucího vůdčího ducha studií biblických. Láska k duším faráře Arského naplňovala práci Lagrangeovu, jak sám prohlásil ve svém duchovním testamentu. Lagrange zdůraznil nutnost pro katolíky nevyhýbati se žádným proudům a metodám, pokud nejsou zásadně špatné a užiti všeho, aby přišlo království Boží! V tom ohledu bude jeho práce působiti možná ještě déle než jeho vědecké dílo osobní. - *Braito.*

Klerikální nebezpečí

Nic není v národě českém tak dobře vštípeno, jako nedůvěra ke kněžím. „Věřím v Boha, ale nevěřím kněžím!" prohlašuje kdekdo slavnostně. Jeden můj příbuzný mi tvrdí, že kněží jsou překážkou největší, proč nemůže věřit. Vatikán se mu nezdá dost ortodoxní v poměru k věcem

veřejným. Episkopát působí, jak se zdá, potíže jeho subtilnímu smyslu pro veřejnou spravedlnost. Farář zdá se mu vrcholem zaostalosti v otázkách kulturních. Nemůže chodit do kostela, protože ho pohoršuje prach v lavicích a na bočních oltářích, bezmyšlenkovité odříkávání modliteb, ba i přepych ornátů. Oblek prelátů se mu nelíbí z estetických důvodů. Blahobytný zjev kněze ho hned rozrušuje. „Kdyby nebylo klerikálního nebezpečí, bylo by to u nás s vírou dobré!" míní.

Snad by měl trochu smyslu pro instituci Církve, kdyby se mu vykládala v abstraktních pojmech. Dají se pěkně rozvinout, člověk si je může odnést takořka v kapse. Má je pěkně upříhrádkovány a žádná mu nepůsobí logické potíže.

Ale brát zjev v jeho životní struktuře, to vyžaduje už něco jiného: vnitřních rozeznávacích znamení pro pravdu neviditelnou, která se nedá tak pohodlně získávat jako viditelná.

Přestoupil-li nějaký kněz v Madarsku ke kalvínům, nebo zdeíraudoval-li peníze - je pro můj osobní náboženský život zcela vedlejší. Pro spásu mé duše je zcela lhostejné, co ten neb jiný kněz dělá, nebo nedělá. I z rukou nejničemnějšího kněze mohu přijmout svátosti, aniž by přestaly být svátostmi. Církev tak dokonale odlišila funkce kněžství od osoby knězovy, že pro můj osobní, vnitřní život může být na věky lhostejno, jak si počíná, co mluví, co dělá.

Je pravda, že tím bolestněji budu cítit tragiku jeho pádu, čím jasněji si uvědomuji nesmírný dosah a význam kněžství. Pád kněze je něco, nad čím by mělo pukat lidské srdce, protože tíha, kterou nese na svých bedrech, je také tíhou mou. Nese i moji tíhu! A nese tíhu nás všech. Ale už toto vědomí mne přenáší k neosobní podstatě kněžství.

Nerozpínají se v něm ustavičně ruce Ježíše Krista pro nás? Není kněžství naprosto, absolutně, povýšeno, ba vyřazeno ze všech tak zvaných funkcí sociálních a veřejných, v nichž sice lidsky - jako člověk - kněz se také pohybuje - ale jež jsou pro podstatu kněžství zcela vedlejší?

Spojovat víru v Boha s vírou v osobu kněze je známkou dětinského stavu ducha. Kněžství drží Církev, v kněžství trvají všechny svaté hodnoty života. Je-li nádoba ze skla

křišťálového, nebo z obyčejné hlíny, na podstatě nádoby nic to nemění.

Kdo má trochu smyslu pro vnitřní funkce věcí a vztahů, do nichž jsme vklíněni, musí je vidět v zcela jiném seřazení a v naprosto jiných vahách, než jakými se váží na ulicích světa. Kněží osobně mohou vyvolávat jistá nebezpečí, zvláště obírají-li se tím, v čem nikdy vnitřní život tvořit se nemůže, to jest, zájmy světa. Jsou to prostě pro ducha mrtvé věci. Je to asi ten cizí oheň, který přinášejí na Boží obětiště a za nějž Bůh trestal smrtí. Ale zde se jedná o jejich nebezpečí, ne naše ... O jejich osobní nebezpečí!

Prtože věřím v Boha, věřím ve svrchovanost kněžství: jeho ramena mne zachytí, bezpečně mne dovedou k cíli.

Marie Štechová

Náboženský týden o prázdninách na Sv. Kopečku

Jsou to laici sami, kteří vyvolali tento Náboženský týden. Jejich touha po náboženském prohlubování se nemůže spokojit s třemi dny duchovních cvičení, v nichž právě se otvírá celá řada otázek, které zůstanou pak nedořešeny. Proto je třeba volnějším způsobem pokračovat v těchto exerciciích. To uskuteční náš první Náboženský týden. Jeho program bude takový: 20. srpna večer začnou duchovní cvičení pro ženy v Norbertinu, pro muže u sester Františkánek. Budou trvat tři dny. Jejich zakončením 24. srpna začínají náboženské přednášky, které budou společně pro obě skupiny muže i ženy. Přednášky budou doprovázeny debatami a rozhovory. První den bude věnován otázce Písma svatého, důležitosti jeho četby, jak číst s užitkem Písmo svaté atd. Druhý den se bude probírat otázka liturgické modlitby a způsoby, jak prožívat liturgická období s Církví. Třetí den je věnován otázkám mystiky a čtvrtý laickému apoštolátu, v němž musí vyvrcholit každý hodnotný duchovní život.

Přihlásit se možno bud na celý týden nebo na jeho část. Poplatek na celý týden činí 120 Kč, kdo by chtěl být pouze na exerciciích, platí 60 Kč, kdo snad už exercicie vykonal, a chtěl by se účastnit pouze čtyř dnů přednášek a rozprav, platí 70 Kč. Platí se až na místě. Přihlášky a dotazy zasílejte na redakci revue Na hlubinu, Olomouc, Slovenská 14.

Nemohu si pomoci, ale myslím-li na moderní feministické hnutí, myslím na první ženu a její tragedii v ráji, protože v obojím případě jak smysl hnutí, tak jeho výsledek je podobný. Eva chtěla být podobná Bohu a dnešní žena chce být podobna muži. Ne pouze podobna, nýbrž rovna. V tom, že by chtěla být podobna, by ještě nebylo nic zlého, protože Bůh sám učinil člověka podobným sobě; chyba byla v tom, že žena chtěla učinit naprostou přeměnu hodnot, která není možná, a proto místo povýšení do řádu božského musí pociťovat svou podobnost s řádem zvířete. - A moderní ženě se neděje lépe. Chce vzlétnout nad sebe samu, domnívajíc se, že dosáhne svého cíle, když se ztotožní s mužem, a nepozoruje, jak ztrácí vše, co ji činilo velkou, co ji činilo ženou a co ji dávalo třebas i moc nad mužem.

Snad nikde jsem nenašel v poslední době tak velkou a hlubokou glorifikaci ženy, zničené a ponížené moderním materialismem, jako v knize A. Rachmanové: Továrna na nového člověka (vydal Akord, Brno). Tak jako křesťanství pozvedlo ženu na výši největší tím, že jí dalo vzor v Marii, Panně a Matce, tím že zabezpečilo hluboce založenou mravoukou její čistotu ať už absolutní v době panenství nebo relativní v nerozlučnosti svazku manželského, pokořil komunismus ženu, jak ji nemohl pokořit nikdo. S plačícím Ruskem a zdeptaným Ruskem pláče také zdeptaná žena. Není už naprosto nic ženského na ni. Zdá se, že se stala družkou muže, že dostala jeho práva a že mu byla postavena na roveň i v životě sociálním a veřejném, ve skutečnosti však je jen jeho otrokyní, hračkou jeho rozmarů, dobrá k tomu, aby ukájela jeho nízké pudy. A největší tragedie spočívá právě v tom, že žena sama už si toho není vědoma, že už ve své zaslepenosti nevidí, kam padla, co se z ní stalo. Necítí, že to, co na ní bylo nejkrásnějšího, nejčistšího, její nejhlubší a nejčistší ženství bylo pokořeno, zdupáno dravou šelmou žádostivosti muže. Smutný je pohled na bídu hmotnou a duchovní ruského člověka a ještě smutnější na ruinu, jakou se stala komunistická žena bez citu k rodině, bez lásky k dítěti, bez trvalého vztahu k jednomu muži.

Právě touto oslavou ženství je velká a hluboká kniha AIji Rachmanové. A je to třeba říci zvláště dnes, kdy téměř

veškera literatura je zamořena žalostným snižováním ženy. Zdá se, jakoby většině dnešních umělců nebyla žena nic než zvíře. Zdá se, jakoby neznali dnešní spisovatelé žádnou jinou stránku ženy než tu, která dovede vyvolat v muži nečisté žádosti. Myslím si kolikrát, jak to musí být pokořující pro ženu, vidět, co z ní udělali, za co ji pokládají a jak ji líčí mnozí romanopisci, kteří sami pohrouženi až po krk v sexualitu, nevidí nikde nic jiného než odraz svého, bahnem zaneseného nitra, a strhávají s ženy vše, co ji činí velkou a krásnou. Kniha Rachmanové je silný protest proti těmto směrům brouzdalů v bahnech hříchu ženy. Je to kniha očišťující a povznášející, kniha jedinečné oslavy ženy. Je to protest proti nemorálnímu a nepřirozenému feminismu, který jde proti samé přirozenosti lidské, když ničí na ženě to, čím ji obdařila příroda a když se snaží zbavit ženu veškeré ochrany, jakou vložil sám Bůh do její duše proti všem útokům zvenku. Moderními směry utvářená žena, živená plytkostí nemorální četby, strhává sice mnohdy, i když s počátku s pláčem, se sebe vše, co ji činilo ženou, a zdá se být ve svém odženštění šťastná; ale jak dlouho? Vše, co je proti přirozenosti, se musí mstít. A to krutě, protože není nic horšího než chtít znásilnit přirozenost. Dnešní komunismus zpláče jednou nad svými výsledky, zpláčí i všichni umělci, kteří si asi vzali za úkol pokořit ženu, neovládne-li je zcela myšlenka satanská. A satan nepláče. Ale nejvíce zpláče žena, která šla jako její praměti za hlasem hada.

R. Dacík,

Katolíci a válečné touhy totalistů

Šéfredaktor „Osservatore Romano", hrabě Dalla Torre, napsal před nedávnem celou sérii článků o válce a míru, v nichž se dotýká autoritativních o totalitních režimů, t. j. v první řadě Itálie, ale jeho závěry, opřené o svoji vysokou autoritu a křesťanskou doktrínu, mají platnost všeobecnou.

Jakou hru mají filosofové v dramatu, který prožívá svět a který prožívá zvláště Itálie? Jsou ještě hodni jména filosofů, jména, která by mohli reklamovati ti, kteří se dovedou povznésti nad individuelní zájmy, aby reklamací potvrdili věčné pravdy. Jest mnoho lidí, kteří v dnešní době nadělají plno hluku. Spisují se teoretické disertace o zločinech míru

a krásách války. Smělost šlechtice ospravedlňujícího ve jménu hegeliánského materialismu politiku obušku, na druhý den po „pochodu na Rím" jest překonána četnou družinou pseudomoralistů, pracujících v dokonalé shodě s kronikáři, kteří pečlivě připravují a shromaždují pravé a falešné skutky, které mohou vydrážditi kořistnické instinkty člověka.

Nejkrutější z těchto „filosofů" jsou neofiti fašismu. Takový universální katolík, který má dnes přístup do Benátského paláce, byl před několika lety až příliš přísným na zahraniční katolíky, kteří se vzpírali proti verbování pro mezinárodní křižácké tažení, o němž snil, proti italskému režimu. Adrian Tilgher, tento konvertita, kdysi redaktor hlavního antifašistického listu, řádí dnes v římském vydání osobního deníku Duceho. Nikdo se neodvažuje proti němu pozvednouti hlasu, kromě „Osservatore Romano" který bojuje proti podobným falešným klerikům, kteří otravují duši Italů. Osservatore použil tentokráte příležitosti, aby v replice použil příležitosti a vysvětlil pravé učení Církve, pokud se týká míru a války. Toto vysvětlení bylo provedeno s bystrostí a přesností, které přispívají k výjimečné hodnotě těchto článků, takže je nelze přejiti mlčením.

Pacifismus je to a ne jeho antithese, kterou „Osservatore Romano" zjišťuje jeho legitimní postulát křesťanského učení. Zapomněli jsme již, že Církev již dávno odsoudila Zaratustrovo evangelium. A jsou to právě díla Nitzscheova, z nichž fašističtí teoretikové čerpají důvody k své dnešní kampani. Předpoklady jejich politiky jsou tytéž ... Síla jest nejvyšší argument... Válka není kletbou lidstva, ale očistnou lázní... Je to výběr, který zaručuje triumf jen nejsilnějšímu, který jest nejschopnější, aby užíval statků života ... Pacifismus je tedy absurdní.

Na toto vše odpovídá ve svém článku Dalla Torre a dokazuje, že je to právě antipacifismus, který je čirým nesmyslem s hlediska logiky a s hlediska morálky. Je nesmyslný s hlediska logiky, neboť popírá možnost míru, jest nesmyslný s hlediska ethiky, neboť popírá, že hledání míru jest úkolem, že jest přímo kategorickým imperativem. Mír jest podstatnou podmínkou duchovního pokroku, který bez něho nemá ani vznešenost ani důstojnost života.

Fašisté a všichni falešní proroci přišli, aby velebili válku jako účel sám o sobě, mající vlastní hodnotu. Pro ně „dobrá válka" nemá nic společného s dobrotou příčiny, která ji vyvolala, čili jinými slovy je nemožno rozeznávat mezi válkou spravedlivou a nespravedlivou, mezi obranou práva a prostým jednoduchým potvrzením násilí.

Proti tomuto bludnému učení se staví učení sv. Augustina, které bylo a zůstává učením Církve: „Válka může býti jen nejkrásnějším prostředkem pro dosažení míru v řádu a spravedlnosti; jest nesmyslné představovati si, že mír jest stavem přechodným, jehož uskutečněním byla by válka".

Fašističtí filosofové shromáždili proti tomuto tvrzení důkazy, na př. pacifismus obsahuje úplné zřeknutí se pozemských statků, proti čemuž orgán sv. Stolice replikuje, že nejde jen o to, aby užívání těchto statků mezi dvěma stavy bylo zajištěno mírovými prostředky, právě tak, jako aby se zápasení, obvyklé za barbarských časů, člověk proti člověku, rodina proti rodině, nahradilo používáním práva.

Tvrdí-li teoretikové totalismu, že absolutní pacifismus je pochopitelný jen u buddhistů a prvotních křesťanů, pak nemůže býti nic nepřesnějšího. Asketa odříkaje se statků tohoto světa, nezříká se žádné starosti o řád vyšší. Základní omyl moralistů války prý je, podle fašismu, v tom, že se zaměňuje a plete účel tužeb a účel války. Jsou tužby, které mohou býti ukojeny každého dne v běžném životě, jsou jiné, které vedou k rozepřím a sporům, jež si musí vzít na starost soudy, aby byly usmířeny, ale jsou i takové, které končí válkou. To jest sice pravda, ale nemůže to znamenat, že by se nemělo učinit všechno možné, aby válce bylo zabráněno. A ještě méně to může znamenat, že každá válka, jak tvrdí Nietzsche a jeho totalitní stoupenci, že každá válka je svatá. Může býti častokráte spravedlivá, ale může býti i dábelská a autor užívá tohoto označení o antipacifismu s válečným duchem, který vrhá lidstvo do výhně „pro ideály, které neodpovídají jejich zájmům ani duchovním, ani hmotným, které končí tím, že kasárny staví před Církev, před školu a které nutí hledati jistotu nikoli v právu, ale v síle, pod kterou hrozí naší civilisaci zadušení".

Pacifismus, shrneme-li tyto články, není pro katolíka naprosto nesmyslný, neboť pro něj znamená nikoli jen povin-

nost morální, ale povinnost náboženskou. Křesťanství uvedlo do historie civilisace novou ideu míru jako povinnosti. Válka není již otázkou více svědomí. Římské přísloví „Si vis pacem, para bellům" musí se nahraditi pravidlem křesťanským „Si vis pacem, para pacem", neboť válka není účelem, nýbrž prostředkem, ona není marnou slávou, ale trestem. Právě zkušenosti posledních dob ukazují krutost válek, neplodnost a jalovost vítězství.

Tvrdí-li falešní filosofové, kteří si přisvojili úlohu duchovních vůdců v totalitních státech, že, kdyby všichni lidé byli stoprocentními katolíky, nebyla by ani Církev, ani politika, nýbrž jen Církev svatých, odvrácených od všeho pozemského. To jest základní neporozumění problémům náboženským. Odvrácení od statků potlačuje egoismus v bytostech hluboko náboženských, ale politikové mají podporovati, aby distribuce bohatství byla organisována na základě sociální spravedlnosti.

Setrvávají-li Tilgner a ostatní na právu války, která jest uložena osudem národu, který ji zahájí, jak je to úplné popletení, neboť slovo osud uniká rozumu, a nemůže znamenati nic jiného, než účast síly temné a nelidské. Tyto síly temné a nelidské snaží se strhnouti lidi k nejkrajnějším pošetilostem.

Obludná teorie úlohy státu „Stát vstřebává válečný kvas, který existuje v duši každého občana", dovoluje jim žiti v míru a v klidu uvnitř hranic, ale on ochraňuje a shromažduje všechen tento kvas, aby ho usměrnil a řídil k válce v zájmu celého národa.

Toto učení opravňuje k nejhlubším obavám, a list svaté Stolice měl jistě dobré důvody, aby opakoval modlitbu žalmisty, kterou vzpomněl Pius XI. ve své řeči v podvečer habešské války: „Dissipa gentes, quae bella volunt.. ." *Mvd.*

pRACOVnA

Ústřední smysl křesfanství

Středem křesťanství jest Ježíš Kristus. Bylo více náboženských proroků, myslitelů a reformátorů. Ježíš je však neskonale více. Je Bohočlověk. Bůh se stal člověkem, aby se mohl člověk dostat do přátelského společenství s Bohem.

Proto přišel Kristus, aby zaplatil Otci, ale, také aby zaplatil *za nás.*

Přišel nám ukázati Otce nebeského, ale také prohlásit, že On a Otec jedno jsou a že se nikdo nedostane k Otci, leč skrze něho, že v něm se zjevila Otcova Pravda, že^ on dává nám Život Otcův a je zároveň také cestou naší k němu.

Proto není smyslem křesťanství „plniti své křesťanské povinnosti", jak tomu rozumějí povrchní křesťané. Nestačí ke křesťanství nedělní účast na bohoslužbách, jednoroční přijetí Těla Páně... Kristus se musí stát pravdou, cestou a životem křesťanovým. Pravý křesťan je ten, jehož život proniká život Kristův, jenž chápe, že se musí stát druhým Kristem ve svém životě, když se jím stal na kříu svatém povýšením lidské přirozenosti.

Kdybychom své křesťanství zúžili jen na „zachovávání" nedělního, postního a velkonočního předpisu a neotevřeli svůj *život* křesťanství, jsme tam, kde byli zákonici doby Kristovy se svou vnější skutkově soběstačnou spravedlností.

Podstata křesťanství jest živé a podstatné spojení křesťanů s duchem a životem Kristovým. Jsme přece živě, ne pouze obrazně, třebaže mysticky, spojeni s Kristem. Tvoříme s ním jedno tělo, abychom mohli z něho přijímati účast na Božím životě.

Tak není ústředí skutečností křesťanskou předpis, ani nová myšlenka, nýbrž spojení životů křesťanských s životem Bohočlověka, abychom se mohli spojití s Otcem, mohli mu zaplatiti, vzdát dokonalý hold.

Kristus je náš život, protože jsme jeho tělo a On o sobě prohlásil, že je Život. Proto nad to, že je Ježíš náš přítel, učitel, lékař, pastýř, jest náš Život především, hlava těla mystického, z níž se na nás rozlévá nový život!

Pro Krista jsme zasazeni do tajemného života Nejsvětější Trojice. Náš křesťanský život živí se tímto spojením, protože, kdo je spojen se Synem, je spojen též s Otcem a Duchem svatým. S jejich plností života! Tak je třeba chápati přínos křesťanství. Kristem vplouváme do důvěrného společenství života s Bohem a s jeho nejtajuplnějším životem Nejsv. Trojice.

Nové lidstvo vychází ze Srdce Kristova. Království Boží, rodina dítek Božích, společenství a společnost v Ježíši a Nejv. Trojici... Touto plností je Církev. Teprve zasazení duchovního života do Krista vidíme Církev svatou a obecnou. Velkou a neposkvrnitelnou ... - *Braito.*

Udivený Giezi

Zemřel jedináček ženy Sunamitské. Znala Elisea a přišla ho prosit, aby jí vzkřísil dítě. Eliseus uložil svému služebníku Giezimu, aby šel a položil jeho prorockou hůl na zemřelé dítě. Giezi uposlechl, položil hůl na zemřelého a pak

se vrací s velkým podivem k Eliseovi, aby mu hlásil, že syn nevstal... Připomíná mi tento služebník, udivený nad svým nezdarem, mnohé křesťany a bojovníky a dělníky Božího království, kteří učiní všechno, co je jim přikázáno, kteří vykonají uložené funkce a obřady a odříkají svěřené pravdy, a stále se diví, že neožívá mrtvý, velký dnešní mrtvý, totiž lidstvo odcizené Kristu.

Přichází Eliseus, aby ukázal všem Giezům všech dob, že nestačí jen položit hůl pastoračního prostředku, mechanicky položit, vykonat úkony a slova a divit se, že nevstává onen podivný mrtvý našich bližních. Eliseus si lehá na mrtvolu, oko na oko, ústa na ústa, úd na úd; dýchá na mrtvého, svíjí se v touze ... Mrtvý ožil pod jeho živou věrou, prudkým úsilím vzbuditi mrtvého syna Sunamitina.

Neprobudíme mrtvé kolem sebe, jen pouhým vnějším přičiňováním, jen mechanickými úkony, nýbrž musíme položití oči své na oči bližních svých a ústa svá na ústa jejich. Přiblížiti se k nim vroucně a přátelsky, oddaně a obětavě, neštítit se mrtvolného zápachu, neomezovati se jen na hodné ovečky, nýbrž jiti také k těm, kteří jsou na rozcestích, za plotem. Položití ústa svá na ústa jejich, abychom odposlouchali jejich řeč, abychom dovedli mluviti jazykem jim srozumitelným, abychom poslechli, co je bolí a tíží, a na to především odpověděli. Vykládáme jim o věcech, pro které nemají podkladu a přípravy, které jsou jim naprosto cizí. A pak je třeba je zahřívati teplem své víry, milosti Boží a oběti.

Udivený Giezi upocených a uhoněných pracovníků, který propadáš heresi „činění se", nediv se, že suchá hůl tvé příliš lidské, příliš povrchní práce nevzkřísí z mrtvých. Jsi bezmocný bez lásky a tepla proroka Eliáše.

Miluji svou dobu

Pošilháváš po starých dobrých časech. Nejprve se trochu mýlíš, protože nebylo ideální doby ani v náboženském ohledu. I doba nejhlubší víry byla zároveň dobou nejstrašnějších hříchů a rouhání výsměšných. Ale, i kdyby za námi byly doby šťastné, klidné a bohumilé, my jsme dnes postaveni do doby, kterou máme učiniti lepší, šťastnější a bohumilejší.

Vždycky zůstává člověk obrazem Božím. Vždycky zůstane cílem křesťanské práce vytvořiti království Boží v duších lidí své doby.

Těšilo by vás, kdybyste nemusili zápoliti, kdybyste nemusili dobývati království Božího. Trpí přece násilí a jen ti, kteří používají násilí, jen ti ho dobývají. Totiž násilí na sobě, násilí v úsilí, násilí na satanovi, na zlu.

Bůh postavil nás do naší doby, kterou nám dal jako úlohu, kterou máme vyřešiti. V této době, v těchto poměrech máme pracovati na království Božím. Protože je to vůle

Boží, proto musíme tuto dobu milovati tak, jaká je, milovati ji ne pro její chyby, nýbrž milovati ji jako projev vůle Boží k určité úloze naší.

Měli bychom býti vděčni Bohu za to, že nám dal velký a těžký úkol, že nám tak důvěřuje, že nám svěřuje těžké úlohy.

Jako neváhají apoštolové jiti ke všem národům, jako je lákají právě tajemné dálky, tak pravého křesťana vábí právě těžkost a nesnadnost dnešní úlohy křesťanské postaviti království Boží do této doby, přiblížiti je k dnešnímu člověku s jeho předsudky, s jeho odporem.

Protože předpověděl Kristus ustavičný boj svému království, jest jakákoliv melancholie a unavenost pekelným pokušením. Boží pravda a jeho království si zaslouží, abychom všechno podnikli, všeho se odvážili pro ty, kteří ještě neznají sladkého poselství Božího.

Pane, děkuji ti za to, že něco chceš ode mne. Pán ode mne! Přičiním se, abych nezklamal tvou důvěru! - *Braito.*

Nepřístojnost zevšeobecňování

Podléháme této nectnosti velmi často. Někdo něco napíše, řekne, udělá. Udělá to jednou a jest jeden z nějaké skupiny nebo společnosti. Potom čteme: Katolíci schvalují to a ono, katolíci zradili toho neb onoho. Zatím se jedná o slovo nebo čin jednoho člověka, jenž ještě není tak jistý jako čin špatný, jako slovo zavržení hodné. Nebo, někdo něco čte v novinách či časopisech. Aniž si ověří takové zprávy, ihned z toho také vyvozuje takové všeobecné úsudky o lidech a celých společnostech a skupinách.

Ani katolíci vedoucí noviny nebo časopis}', nebo veřejně mluvící a působící, nedovedou se vyvarovati této těžké choroby pravdivosti.

Zevšeobecňování je totiž nepravdou a druhem lží.

Zevšeobecňování ale jest velmi zhoubné, protože z jednoho nebo z několika ojedinělých případů nebo jedinců, pošpiní se celá pověst jednoho člověka a především zhanobí se celá skupina nebo celé hnutí lidí.

v Je to hřích, žel, častý. Je to forma lži tak moderní, že je třeba vážně na to upozornit, že je třeba upozorniti lidi na povinnost přesně mluviti, přesně uváděti skutečnosti. Takové zevšeobecňování stalo se slovní stylovou formou, ale zároveň se stalo tvrdou, nebezpečnou zbraní.

Jestliže jí užívají naši protivníci a ti, kteří nám chtějí býti více než protivníky, totiž nepřáteli, katolíci této zbraně užívat nesmějí. Vidím totiž s hrůzou, jak se tímto zevšeobecňováním otvírají propasti mezi lidmi, jak se celé skupiny lidí odsuzují a zatracují jen pro ojedinělá fakta jednotlivých lidí, chybujících kolikráte z hlouposti či křehkosti. Vidím s bolestí kněžskou, jak celé skupiny lidí pro toto zevšeobecňování se označují za nepřátele Církve a ná-

boženství, že se dějí pokusy, aby toto označení bylo jim vtisknuto jako nezrušitelé znamení, protože toho potřebují jejich odpůrci, aby měli proti nim tuto zbraň.

My jsme tu, abychom získávali stále a vytrvale a skoro úzkostlivě každou duši a proto se musíme úzkostlivě vystříhati všeho, co by lidi odpuzovalo od Církve anebo je utvrzovalo v mínění, že jsou privilegovaní její členové a pak členové trpění. - *Braito.*

Drobné skutky, které nic nestojí

Vypočítám vám několik dobrých skutků, které nic nestojí, ale, když jsou konány z čisté Boží lásky, jsou vzácné v očích Hospodinových.

Když někomu tiskneš ruku, stisknout ji ve vědomí, že také Bůh nás všechny vroucně tiskne ve své lásce.

Vznášet radost a posvátnou náladu do jednotvárnosti všedního života v úřadě. Umět přiznat raději, že nevíš, neumíš, než se o něco ještině pokoušet a pak to na dlouho zkazit druhým, kteří by to dovedli.

Nezkazit žert ani vypravování, i když víš, jak to dopadne, umět také přispět ke společné zábavě, abys ukázal, že vtip a veselí jsou něco docela jiného než dvojsmyslnost a necudnost.

Když pozdravuješ, abys tak nečinil jen mechanicky jako nějaký zdvořilostní úkon, nýbrž, abys pozdravil srdečně svého bratra v lásce Boží.

Nauč se umění potěšit zarmoucené tak, abys jim nebyl na obtíž svou útěchou; vžij se totiž do jejich hořkosti a ze skutečné lásky k nim pak mluv.

Neodpuzuj netrpělivě těch, kteří jsou ti obtížní. Poslouchat jenom těch, kteří jsou nám příjemní, není výlučně křesťanské. - *Braito.*

Jsme tělem Jeho

Bud mezi jeho údy, přiviň se k němu věrou, nadějí a láskou, a pak budeš v něm zpívati, v něm jásati, poněvadž on jest to, jenž se v tobě namáhá, v tobě žízní, v tobě hladoví a strádá. On jest to, jenž v tobě ještě stále umírá, a v něm ses již súčastnil zmrtvýchvstání. Neboť kdyby v tobě neumíral, dovedl by se již uchrániti pronásledovatelům v tobě, neboť přece pravil: Šavle, Šavle, proč mne pronásleduješ? Tedy, drazí bratří, je to Kristus, jenž v nás pěje chválu Boží. Jakým způsobem, již jste dostatečně poznali. Aby nás Kristus vykoupil, Slovo Boží, skrze něž bylo všechno stvořeno, se stalo Tělem a přebývalo mezi námi. (V životě Panny byli spojeni dva, Ženich a nevěsta, Ženich - slovo a nevěsta - tělo; jak stojí psáno, budou dva v těle jednom, a jak praví Pán v Evangeliu: již tedy nejsou dva, nýbrž jedno tělo - -. K tomu tělu se připojuje Církev a povstává celý Kristus, Hlava a tělo.) Kristus se tedy stal

hlavou Církve, má jedno tělo i údy. Hledej jeho údy, nyní naříkají po celé zemi, jednou se budou radovati na konci z koruny spravedlnosti. Nyní tedy pějeme chválu Bohu s nadějí, všichni, kteří jsme srostli v jedno. My, kteří jsme se oděli v Krista, jsme Kristus se svou Hlavou. Zjevně náležíme ke Kristu, a poněvadž jsme jeho údy a jeho tělo, jsme se svou hlavou jeden člověk.

Sv. Augustin, Enarrationes in Ps. 100; 3.

Církev

Lidé dnešní doby musejí spíše rozuměti co je tím míněno, že zásluhy svatých jsou dobrem, ze kterého Církev žije. Neboť právě nyní se dovídají nejenom katolíci, nýbrž křesťané všeho druhu, že křesťanstvo jako celek musí trpěti za vše, co jednotlivci z nás spáchali nesvatého proti Bohu a bližním. Žádné lidské spojení není tak nerozlučné a těsné, jako spojení jednotlivých buněk, které tvoří mystické tělo Kristovo.

Obtížnější jest vysloviti, co mi dal Bůh svou Církví. On sám řekl, že nám dá pokoj, jakého svět dáti nemůže. Jeho pokoj jest jako naprosté ticho, které spočívá v hlubinách mořských. Vichr a bouře čeří sice jeho povrch, ale nedotknou se jeho propasti, tak, jak se jich nedotkne ani boj na život a na smrt tvorů na jeho dně. Tak spočívá v nás hlubina království Božího, omývaná proudy našeho vlastního neklidného já, jež jest zpola skutečností a zpola snem našich přání. Ale můžeme prakticky zakusiti, že Bůh v nás přebývá netušeným způsobem a že v nás na věky upevnil své království. I proti našim vlastním útokům i když sami proti tomu ženeme útokem.

Sigrid Undsetová v článku: Jak jsem hledala a našla.

Křestanská revoluce

Vy se klaníte moci, a my také. Ale, my se klaníme Všemoci. Ale žádné jiné než Všemohoucnosti samé, i když visí na kříži. Zjevení božské Všemohoucnosti jak lásky jest křesťanská revoluce, i když ještě mezi lidmi nezvítězila, takže platí stále ještě slova Euripidova:

Co je krásnějšího?
Co mohli krásnějšího bohové člověku popřát
než moci vítězné,
vtlačiti nohu na šíj nepřítelovu?
A nejkrásnější jest zároveň nejmilejší.

Odkřesťanění Evropy vede také k jejímu odlidštění, neboť Kristus jest nejprve druhá božská osoba, ale také skutečným bohočlověkem ...

Th. Haecker, Der Geist des Menschen p. 205.

Z *duchovního života*

ALCIETTE P.: *Le Beau voyage.* P. Lethielleux, ed. Paris, 12 fr., str. 128. 1938. Lurdské poutní místo je známé slavnými zázraky, které zde tvoří Bílá Madona. A přece jak často se rouhají přesto všechno mnozí Matce Boží, kolik brožur, špinících toto posvátné místo, se už objevilo na knižním trhu. I u nás nedávno jakýsi „světlonoš" pokálel památné místo lurdské. Proto tím více vítáme novou knížku, hlásající slávu Lurd a přejeme si, aby se hodně rozšířila.

BAUDOT: *Radostná zvěst.* Edice smíru Přerov, stran 443. Rozjímání je pramen křesťanského života, jehož vody nemají zavlažovat jenom klášterní společnost, nýbrž celou křesťanskou pospolitost. Předmětem rozjímání mohou býti všechny věci božské a lidské, které k Bohu směřují, nebo z něho vyplývají. Nejbohatší zásobárnou myšlenek k rozjímání je ovšem život Krista Pána. Spisovatel opravdu mistrně vybral z něho všechny chvíle, přinášející hladovému lidstvu radostnou zvěst a utvořil z nich v tomto díle 159 osvěžujících rozjímání. Můžeme se těšiti na druhý díl, jenž bude obsahovati rozjímání ze života Krista po odchodu z Galilee.

BEEKING J.: *Glaubensfreude.* Felizian Rauch, Innsbruck. Str. 120, cena váz. 1.80 RM. Z pastýřských zkušeností, hlasem dobrého pastýře, líčí se tu radosti křesťanského života: z tajemství víry, ze snahy prohloubiti život, z modlitby, z pokání, z eucharistie, z pěstování osobnosti a z exercicií. Knížka je schopna uchvátiti k opakované četbě a přivésti ke skutečnému zažití chválených radostí, -es

BERNHART: *Heilige und Tiere.* Můller, Munchen 1938, str. 240, cena 4 Mk 80. Šťastnou ruku měl Bernhart, když vyhledával historky a legendy ze života svatých v jejich poměru ke zvířatům. Většinou jsou to zároveň věci i mravně poučné, většinou jest v těchto legendách a historkách ukryto dobré jádro. Pro toto jádro především doporučujeme tuto knihu, jakož i pro zdůraznění myšlénky, že i němé tváři je třeba dáti ono zacházení, které chtěl její Stvořitel.

BRIÉRE: *Le mystère du salut par le Christ.* Spes, Paris 1938, str. 120. Exegeticky i psychologicky právě tak jako historicky dobře fundovaná kniha, která shrnuje poselství Kristovo, že to bylo opravdu poselství přinášené spásy nového života a vlití života dítek Božích. Všímá si Kristova poselství i důkazů, kterými je potvrdil.

BROU SJ.: *Saint Francois Xavier.* Éd. Spes, Paris, str. 362, 1937. Dílo největšího misionáře Františka Xavera nemůže být obsáhnuto v žádné knize. A každý jeho životopis nám může ukázat vždy něco nového v jeho apoštolském díle. Tento životopis nám podává zhuštěně postavu světco-

vu, ukazuje jeho velké dílo misijní, vidíme zde svatého Františka jako velkého syna reformátora sv. Ignáce z Loyoly. Pro důkladnější poznání světce je toto dílo velmi vhodné.

BURGER: *Der Heiland der Welt.* 2. Bd. Pustet Regensburg, stran 334, cena 4.80 Mk, váz. 5.80 Mk. Tento svazek obsahuje 56 kázání ze života Krista Pána od řeči horské až do konce slavnosti stánků. Sloh je střízlivý a odráží se v něm síla prvých hlasatelů slova Božího. Kázání rostla vlastní praxí v duchovní správě a proto jejich aplikace jsou velmi přiléhavě a vhodně odpovídají na stesky a bolesti naší doby. Zároveň jsou skvělým příkladem, co lze vytěžit z Písma svatého, aniž se při tom upadne do otřelé vulgárnosti.

X. DVOŘÁK: *Májová konfese.* Kazatelna, Pelhřimov, stran 68, cena 12 Kč. 2. vyd. Svěží májové meditace, celkem 31, vhodné k četbě i přednesu. Oslavují vroucně Královnu nebes, obdivují se jejím ctnostem, prosí o její ochranu. Zvuk jejich strun poslouchá k uspokojením ucho vzdělané i prosté. Zvlášť pro ženy velmi povzbuzující.

EHRLE G.: *Leben spricht zu Leben.* Herder, Freiburg in Breisgau 1938, str. 248, 4.20 M. Kniha obsahuje mnoho zajímavých příhod na svých 248 stránkách. Velmi vhodným způsobem, mnohdy ve formě deníku, dopisu se probírá zájmy ženy, jejím povoláním, prací, obětavostí a odříkáním. Tato kniha je opravdovým dokumentem. Ukazuje nán», čím je žena po rodinu a pro společnost, žena, která si je vědoma svého poslání, která dovede snášet břímě dne i horka. Je velmi vhodná po dospívající dívky, neboť jim ukazuje, co je v životě čeká, a co ony mohou čekat od života, aby nebyly pak překvapeny, často velmi nepříjemně. Doporučujeme všem vychovatelům a dospívajícím dívkám.

GÁLVEZ M.: *Mamerto Esquiú OFM.* Cyrilometod. knihkup. G. Francia, Praha, str. 221, cena 25 Kč. Postava P. Mamerta je skutečně jedinečná. Opravdu františkánsky prostá a při tom tolik hluboká a učená, osobnost, které byly nabízeny hodnosti úřadů duchovních i světských. Všech zanechává, nejlépe je mu v tichu kláštera, být neznámý druhým. Máte při četbě dojem, jako by zde vanula prostnost světce Assiského, jako by se mezi vámi objevil sv. František. V překladu jsou některé menší chyby, snad nedopatřením zaviněné. Jinak je to kniha velmi krásná a pro naši dobu, plnou záludnosti, kompromisů a nekřesťanskosti velmi vhodná.

CHRISTIAN M.: *Notre Dame de France.* Éd. Téqui. Paris, str. 144. Je to studie z náboženského života ve Francii, z doby krále Ludvíka XIII. Autor jedná zde o všeobecném prostřednictví Marie Panny, dále se obírá zvláště mariánskou úctou ve Francii. Postava Ludívka XIII. je samozřejmě zde hlavní osobou, jíž se kniha obírá. Obyčejně

se v dějinách vynechávají části, které by ukázaly hlavy státu ze stránky náboženské, jako by to bylo něco nečestného. Proto studie autora je tím vítanější.

KERR: *T. H. Higginsonová, apoštolka úcty k svaté Hlavě.* Vydala M. Fišerová, Praha-Dejvice 1802, stran 76, cena 10 Kč. Stigmatisovaná učitelka v Anglii byla vyvolena za apoštolku této úcty. Všechny věci viděla perspektivou pokory, vědouc, že největší její slabost je její silou. Úcta k svaté Hlavě, ve které není nic theologicky nesprávného, byla její studnice, odkud čerpala posilu. Knížka chce tuto úctu uvést ve známost širších kruhů.

Kleine Lebensbilder. Kanisiuswerk, Freiburk Schweiz, vydává sbírku životopisů v rozsahu 50 až 60 stran malé osmerky. Cena PO 25 Rp. Právě vyšly životopisy: Cottolengo, Dr. Josef Tovini, Lylli, die Gottsucherin, Don Guanella. Mutter Henrika Dominika. P. Lino Maupas.

Křestanská askese, sv. III. Vydává knihtiskárna Snaha v Hranicích, sešit 7.50 Kč. V tomto svazečku se dokončuje pojednání o čistotě a začíná se o poslušnosti. Askese se nesmí proměnit ve flagelantství, ale nelze ji také v křesťanském životě opomíjet. Dědičný hřích zanechal v člověku stopy, které je třeba odstraňovati pevnou rukou. A to je úkol askese.

LAURENTII A BRUNDUSIO: *Opera omnia, Volumen* V. Vydává Convento cappucini S. Croce, Padova. Velký kvart, stran 600, cena 95 lir. Svazek obsahuje 59 homilif slavného kapucínského kazatele, po prvé vydaných z rukopisů, a to v úseku od svátku svatého Matěje do středy po druhé neděli postní. Barokní kazatel snesl do svých homilií podivuhodné množství námětů ze všech oborů. Znalost Písma svatého se projevuje ve všech. Učený muž se však dovedl vždy snížit k úrovni svých posluchačů, takže může v tom být i učitelem. Duch Františkův, který ovládal celý jeho život, vane i v jeho homiliích.

LENHART: *Du bist Priester ewiglich.* Borgmeyer, Frankfurt am Main, stran 238. Obsahuje osm kázání o nutnosti povolání kněžského a dvacet primičních kázání. Jsou tématická a proto jich lze použiti k jakýmkoliv promluvám o stavu kněžském a o kněžství vůbec. Látku vyčerpávají s několika hledisek, totiž se strany věřících, se strany Boží, jenž vyvoluje a dává dary, a se strany toho, jenž dostává milost.

MADĚR R: *Zpět ke mši svaté.* C. M. knihkup. G. Francia, str. 110, cena 12 Kč, váz. 17 Kč. Kniha vyjadřuje hluboké myšlenky o jednom z hlavních tajemství naší svaté víry. Z praxe pro praxi ukazuje, jak duchovní správce velkoměsta se snaží ovládati problém ducha Kristocentrického a liturgického, neboť Kristus je stále v Církvi živoucí a vše oživující, stále vykupující a nejdůstojnější Obětí v rukou lidstva, proto musí býti i středem života.

MAZZOLARI P.: *II Samaritano.* Vittorio Gatti, Brescia. Str. 220, cena 10 lir. Knížka rozmluv duše s Bohem o lásce a milosrdenství. Sleduje v rozmluvách větu za větou podobenství Lukášova evangelia o milosrdném samařanu, aby tak člověk čtoucí nalezl cestu k lásce Boží „na této cestě, která jest horší, než byla cesta z Jerusalema do Jericha", plná lotrů, -es-

MILLOT: *Le meilleur moment pour étre prétre.* Téqui Paris, stran 192, cena 12 fr. Francouzské kněžstvo vyvíjí velké úsilí, aby si zajistilo nástupce na roli, kterou jedenkráte bude nutno opustit. Z těchto snah vyrostlo již mnoho knih a také tato. Chce ukázat mladým lidem krásu povolání sluhy Páně a láme předsudky frapantními ukázkami povolání k oltáři z protivných táborů, kde se to dalo nejméně očekávat a jen milost Boží mohla povolání způsobit. Bylo by dobře, kdyby ji někdo u nás vyčerpal pro mládež.

SCHALLER H.: *Urgrund und Schopfung.* Ernst Reinhardt, Můnchen, str. 110, cena 5 RM. Kniha protestantského myslitele chce býti „příspěvkem k metafysice, ontologii a kosmologii". Snaží se ze všech repesentantů hlavních názorových směrů v dějinách lidstva sestaviti „universální, jednotný přehled na vše", „jenž má svůj důvod bytí v nekonečném a věčném", totiž ve smyslu imanentismu. Kdo smýšlí jinak, bude za neupotřebitelnost kompilace odměněn spoustou citované literatury se všech stran a mnohým zajímavým obšírným citátem z děl jinak nepřístupných, -es-

TÓTH TIHAMER: *Das ewige Leben.* Herder, Freiburg im Br. 1938. Str. 230. Tímto sedmým svazkem ukončuje Tóth svůj cyklus kázání o apoštolském vyznání víry. V 16 kázáních svým známým způsobem poučuje o duši, o smrti, o životě věčném, o očistci atd., takže se stane tento svazek nepostradatelným hlavně pro kněze.

WALTER E.: *Das Siegel der Vorsóhnung.* Herder, Freiburg. Str. 126, cena váz 4 RM. W. nazývá pokání nejtěžší svátostí pro člověka, poněvadž vyžaduje tolik opravdové osobní práce přijímajícího. Všem srozumitelně snaží se vysvětliti pojmy viny a hříchu, krásy lítosti, vyznání a zadostiučinění, účinky svátosti. Na vědecky pevném základě a nikoli všedními cestami umožňuje pochopení skutečné velikosti svátosti pokání a tím také cesty k dokonalému užitku z pokání, -es-

Z různých polí

Acta Academiae Velehradensis. Nákladem Akademie velehradské, Olomouc 1938. První číslo XIV. ročníku těchto Akt se uvádí dobře jmény odborníků: Dr. Kurent, Salaville, Hofmann, dr. Jurák. Témata, jimiž se studie těchto odborníků obírají, se týkají samozřejmě otázek unionistických.

BENSON: *Christus in der Kirche.* Kosel-Pustet, Můnchen 1938, str. 153, cena 3 Mk 40. Němci teprve objevují, co

my dávno známe. Tak objevují Bensona, jenž u nás stal se již dávno oblíbeným spisovatelem lidových vrstev. Ale, tato kniha je i u nás neznámá. Tajemství Církve se zjevilo konvertitovi Bensonovi hodně životně a rozžehne mnohé světlo nad touto otázkou věčně otevřenou a živou i u nás. Krásná je základní myšlenka viděti v Církvi pokračování života Kristova.

BERKELEY: *Pojednání o základech lidského poznání.* Laichter, Praha. Str. 124, cena 25 Kč. Po stručném hodnocení výzrfamu B. od prof. J. B. Kozáka následuje překlad stěžejného díla pro Berkeleyovu spiritualistickou filosofii, kterou tímto dílem chtěl uplatniti ve vědeckém životě, -es-

KLEMENT BOCHOŘÁK: *Žluč a víno.* Melantrich, stran 50. Novým, 28. svazkem „Poesie", sbírky klasické i moderní lyriky, je knížka Bochořáka „Žluč a víno". Při srovnání s autorovou prvotinou, vydanou Ces. akademií věd a uměni, je tato kniha významným krokem vpřed. Březina, Halas a Zahradníček jsou určovatelé jeho cesty. I když mu jeho mistři velmi učarovali, neznamená to, že není svůj. Je snad méně rafinovaný, méně umělecky uvědomělý, ale zato vroucí, vzbudí jistě v literární veřejnosti zaslouženou pozornost.

The Dhammapada, text in Devanagari with englisch translation by prof. Bhagwat. Vydala The Buddha Society, Bombay, Lamington Road, Indien. Malá osmerka, str. 224. Známá sbírka 423 průpovědí, část budhistického kánonu Tripitaka. Sbírka již byla mnohokráte přeložena do evropských jazyků. Do němčiny třikrát, naposled 1923 (Franke). Toto vydání je lidové. Průpovědi jsou značné mravní úrovně a hledíme-li na celou sbírku s přirozeně mravního stanoviska, je málo tak hlubokých postřehů v jiných starých literaturách. Duch sbírky je ovšem zcela pantheistický.

DLOUHÁ B.: *Anna Puhonná, maminka z kovárny.* Vyd. ženský odbor svazu lid. zemědělců. Praha II., Spálená 15. Cena 6 Kč, 1937, str. 30. Dílko, poctěné cenou na mezinárodním sjezdu „La měre au foyer" 1937. Jsou to pietní, umělecky vybroušené a propracované vzpomínky na matku, hodnou, dobrou křesťanskou ženu. Jako přídavek je několik básní autorčiných, navazujících na toto téma.

DOLEŽAL: *Evropa.* Vyšehrad 1938, str. 40, cena 5 Kč. Dobrý znatel politiky zahraniční, zvláště Německa a Ruska, Josef Doležal tu podává politicky duchovní rozbor dnešní Evropy, jejího rozvrstvení a jejích orientací. Velmi dobře vidí Rusko. Myslím, že tak dobře je málokdo zná a spravedlivě a přesně posuzuje jako Doležal.

K. J. ERBEN: *Básně a překlady.* Melantrich, stran 368, cena 25 Kč. Souborné vydání díla Karla Jaromíra Erbena (redakce Grund a spolupráce prof. Horák a prof. Weingart), bylo již zahájeno prvním svazkem ‚Básně a překlady", který obsahuje kromě „Kytice" básně do tohoto souboru nepojaté, zlomky a paralipomena a veršované překlady. Tímto pěti-

svazkovým dílem je konečně splacen dluh jednomu z nejčeštějších básníků. Vliv Erbenovy poesie rozprostírá se až po naše dny, které přinášejí nové a nové svědectví o její neatárnoucí přitažlivosti.

FLACHÉRE: *En routě vers les idoles.* Plon, Paris 1938, str. 270. Neobyčejně napínavá misionářská cesta z Marseille až do nitra Tibetu, psaná misionářem pařížské misijní společnosti. Misionář pronikl do nitra oněch neznámých krajin. Duši se zasteskne po takové šílené velké možnosti práce na půdě panenské, kde tolik milionů čeká na Kristovo poselství, že jsou děti Boží. Doporučuji k překladu, aby se měla mladá srdce zase čím nadchnouti.

HUIZINGA J.: *Ve stínech zítřka.* Jan Laichter, Praha. Str. 200, cena 21 Kč. Profesor všeobecných dějin na leydenské universitě tu koná diagnosu chorob ducha naší doby. Srovnává dřívější kulturní krise s nynějšími, odhaluje problematičnost pokroku, úpadek mravních norem, nepravý pojem hrdinství, puerilismus, odvrat od rozumu, ztrátu slohu a sklon k iracionálnosti. Očistu vidí v „nové askesi", v „odevzdanosti" tomu, co lze pomysliti nejvyššího. „Šťastni ti, pro něž tento princip může míti jen jméno Toho, který řekl: Já jsem cesta, pravda a život." (Str. -94.) -es-

PATER LIPPERT: *Zum Geddchtnis.* Habbel, Regensburg 1938, str. 207. Často jsme otiskovali překlady z P. Lipperta. Mnoho čtenářů Hlubiny ho totiž milovalo právě tak jako redaktor. Nyní sebrali přátelé tohoto velkého jesuitského duchovního spisovatele vzpomínky na něho, jeho korespondenci, jeho proslovy nikde dosud neotištěné a pietně to vydávají k dobrému poznání hloubky této duše, která sytila tisíce lačných čtenářů. Přátelé P. Lipperta si s radostí opatří tuto knihu.

LOTZELER: *Fiihrer zur Kunst.* Herder 1938, str. 224, cena 7 Mk. Kniha je provázena 30 obrazy. Je to dobrá teorie umění i praktické uvedení, jak umění rozuměti, co si od něho slibujeme, co má dáti. Jaké jsou rozeznávací značky skutečného umění od kýčů. Hlavní přednosti knihy jest jasné celkové vyslovení a poučení co je umění, jaké jsou jeho druhy, jeho metody a prostředky, jak je lze poznati a co lze z něho pro osobní i náboženský život načerpati.

MATTOSKA: *Prvé a posledně svaté prijímanie.* Vydal Serafinský svet v Kremnici, stran 62, cena 4 Kč. 14 osob, z toho 2 děti. Divadelní hra zpracovává příběh z francouzské revoluce. Matka je nucena revolucionáři k zapření víry. Ve vězení touží po svatém přijímání. Přinese jí ho dceruška, která se právě směla zúčastnit po prvé nebeské hostiny.

FR. KS. MEŠKO: *Černá smrt a jiné povídky.* Společenské podniky v Přerově 1938. Stran 192. Cena 12 Kč. Nový překlad slovinského spisovatele Fr. Ks. Mešká: Černá smrt a jiné povídky (Pole, Drama z dávných dnů, Slovinské Gorice, Marie Magdalena, Pod světlem) doplňuje obraz autora

stále určitějšími rysy. Technika jeho stylistického umění, vytyčování mravních hodnot, umění charakterové a duše-zpytné jsou stěžejní klady této nové práce.

PAPICA: *Veliké tajemství.* Kuncíř, Praha 1938 str. 100, cena 5 Kč. Malá a zároveň milá, avšak při tom i výtečná kniha. Člověk žijící ve světě, ale s úplnou theologickou erudicí tu vrací Církvi, co od ní obdržel. Vrací to a dává to bratřím, těm, kteří jsou s ním spojeni svátostí manželství. O její důstojnosti, o jejích závazcích a jejím dobrodiní tu je poučuje. Kniha, která by se měla rozdávati a rozšiřovati ve stech exemplářích, hlavně před svatbou! Již dávno jsem nic tak upřímně nedoporučil, jako tuto knihu zasloužilého redaktora Neděle a organisátora katolického sjezdu.

PEDRAZI: *Castelli di Boemia et di Moravia.* Valecchi, Firenze 1938, str. 200, cena 10 lir. Jsme mile překvapeni krásnou a s láskou psanou knihou bývalého diplomatického italského úředníka v Praze, jenž psal již vícekráte o pražském baroku.Tentokráte popisuje ducha a dějiny našich velkých starých hradů a zámků. Snaží se vniknouti do naší dějinné a náboženské duše. Celkem se zdarem, ačkoliv dobře nechápe specielní psychologický odstín baroka českého.

RACHMANOVÁ AL.: *Studenti, láska, Čeka a smrt.* Nakl. Vyšehrad, str. 332, cena 28 Kč, váz. 38 Kč. Deník ruské studentky z doby na denní události, překvapení a převraty nejbohatší, od září do září 1917 až 1920. Zde vidíme ruskou revoluci nejen z historické dálky, ale přímo žitou, popisovanou přímo v hrůze z příštích dní, v mnoha drobných podrobnostech, odhalujících nepochopitelnou dvojí tvář ruské duše, zvlášť v její šíleně vzplanuté nenávisti a nelidské mstě. Že tento román převyšuje svou otřásající pravdivostí vše, co bylo dosud napsáno o ruské revoluci svědčí i to, že je už přeložen do osmnácti jazyků.

YVES S.: *Trois Legons sur le travail.* Téqui, Paris str. 80, cena 10 fr. S filosofskou výraznou stručností řeči studuje autor pojem práce, pojem bohatství, poměr práce k bohatství a kulturu dělníkovu. Sociologům poskytne několik nových pojetí, -es-

ZIMA: *V pamět Jana Františka Hrušky.* Nákl. lit. družstva Vlast, Praha, cena 10 Kč. Ušlechtilý spisovatel, hluboce věřící katolík J. F. Hruška měl a má dosud hodně mnoho přátel a ctitelů. K jeho památce je právě vydán tento krásný, obsahově bohatý sborníček, v němž jsou stati vysoké úrovně a krásného obsahu. Pro důkladnější poznání J. F. Hrušky je to studie opravdu velmi cenná. Doporučujeme do knihoven.

Životem: Kauer, Proč jsem byl volnomyšlenkářem. Lidový misionář, sluha Boží Evžen z Mazenodů, Obřady Květné neděle. Zasvěťte dítky Panně Marii. Vstal Kristus z mrtvých? Kdo k nim půjde (nemocní, pronásledovaní...)?

o ČAStém znovuzAčínÁní

BR. ECKHART MLADŠÍ, PŘEL. P. A. M. SVATOŠ

Třem věcem se uč:

Buď vždy jako začínající člověk; to ti odejme všechnu lenost.

Buď vždy přítelem Božím; budeš ustavičně tonout v radostech.

A přijímej vše stejně od Boha: radost i žal; budeš prožívat stálý klid.

Nyní si všimni častého obnovování:

Musíš se vždy znovu Bohu odevzdatiasnímzačíti, jako bys dosud nikdy nezačal nebo nikdy začít neměl, a takto musíš čekati na každé dílo a svou odměnu. Tak by mohl člověk tisíckrát za den pracovati a se vším začíti, čím on jest. Zdá-li se člověku, že celá jeho práce nebo jeho čas nebo jeho dílo je ztracené nebo bezcenné, nechť začne ihned neprodleně znovu!

Ponoř se v Boha jak jsi a ukaž se mu se vším, jako bys tisíc let chtěl dohoniti návratem k němu - což bys i mohl, kdybys měl jen trochu snahy. Jeden návrat mohl by převýšiti sto takových

Anděl učinil pouze jeden návrat a dosáhl jím úplnou svou blaženost. Poněvadž my to nemůžeme a naše návraty nevedou všechny k němu, musíme svoje dílo často obnovovati a opakovati, abychom mnohým návratem získali pravé obrácení. Kdyby bylo v nás něco působícího - nepravím jsoucího - ale působícího, působící síla, jež by mohla přijíti tak blízko k Bohu, že blíže již by jiti nemohla, mohlo by z této síly vyjiti takové dílo, které by již nepotřebovalo žádné obnovy, nýbrž bylo by nové povždy. Ale toho není.

Bůh je nám stále na blízku, a podobně na blízku jemu - my mu nejsme, nýbrž mnoho prostředečného stojí před námi; proto musíme vnikati k němu stále blíže, a to vším prostředím. Tím bychom mohli podivuhodně přibírati na každém díle - kdyby se člověk úplně vynesl sám ze sebe a vnesl se zcela do Bo-

ha byť jen malou myšlenkou nebo jedním otčenáškem nebo ještě kratšeji.

I když je to stále tatáž myšlenka, přece to: opět a opět, to právě obnovuje a nese blíž a blíž. Kdo se chce naučit podstatě nějakého umění, ten musí dílo tak často pečlivě a bez umění provádět, až se z něho nakonec stane mistr díla a nabude podstaty umění. Je třeba stále toho: opět a opět.

Zrodí-li Otec svého jednorozeného Syna do duše, nenastane žádná změna v něm při tomto zrození; pokud se ale to zrození týká nás, přeměna nastane.

Abychom jej stále víc a více nezakrytě a blíže nalézali, a bezprostředněji aby on v nás nalezl své sídlo, k tomu nám dopomáhej Bůh. Amen.

*

Ještě jednou o stále začínajícím člověku. Náš Pán požaduje od svých, aby přede všemi věcmi měli horlivost bez přetržení, a aby byli u něho často doma. Podaří-li se to člověku, ať opět začne znova, jako kdyby nikdy nezačal; stále nové: nyní a teď. Dokonalý člověk musí ustavičně dávati na sebe pozor jako začínající člověk. To je nové vnášení, vracení se do Boha. To je to právě - jak se praví - že se může Bůh tisíckrát za den zroditi v duši. Proto se to stává tak často, poněvadž tak často nastává ochabnutí, odpad - naší slabostí zaviněný.

Proč se to nazývá zrození? Pro velikou podobnost, poněvadž při žádném díle nevnáší se přirozenost tak úplná a tak podobná jako při zrození. Tak se Bůh zcela vnáší do duše a sám do duše rodí svého Syna. Nabídne-li se duše Bohu a nese-li se sama se vším, co jest, k němu, potkává ji hned Bůh s radostnou tváří jako milující matka své milující dítko. A on se jí dává tisíkrát více než ona by se mohla kdy dát aneb jej prosit. Zde rodí snadno svého Syna. Chce-li to věděti nebo zpozorovati, vyrozumí to podle toho, zda pocítila v sobě něco nového, ať už je to poznání nebo láska nebo náklonnost k Bohu nebo k dobru. Kde toho duše kdykoliv pochopí a správně podle toho

jedná, tu je opravdu vlastní nevěstou nebeského Otce a duchovní matkou Syna a stánkem Ducha sv. Neboť vrací-li se duch zcela do Boha, zrodí se duch opět v Bohu a nastává znovutvoření a znovuzrození v Bohu a stává se jeden duch s Bohem a tvoří jedno dílo a jedno bytí a jeden život. Čím víc se děje, tím blíže bývá duše vnášena do Boha. Toto obnovování se může dít často za den; čím častěji, tím blíže, takže se jí zdá nemožné, že by mohla býti někde odloučena od Boha, jak to řekl sv. Pavel.

V tomto jest nezměrný růst a naprosté vracení sebe samého k Bohu celým srdcem. Buď jest naprosté, nebo vůbec není. Bůh chce mít celého člověka a nespokojí se s ním bez srdce: buď má Bůh jeho srdce, nebo vůbec nic z jeho myšlenek. Neboť nad nimi nemáme moci. Nemůžeme to zvíře zkrotiti. Myšlenky, ty jdou se zvířecími smysly proti naší vůli. Proto řekl jeden učitel: Stěžuji si ti, nadevše milovaný Pane, na tyto tyrany, kteří provádějí tak velikou zvůli ve tvém domě. Nad těmito myšlenkami nemáme moci, ale nad svým srdcem máme moc, jsme-li jen horliví. Kdo své srdce opravdově a horlivě nese k Bohu a jemu je vrací, ten bude Bohu blíž a blíž v čase i věčnosti.

Toto: nyní v čase musí odpovídati: nyní ve věčnosti. Čím častější, tím lepší, božštější a blaženější. Ochabujeme-li zde, ihned začněme znova bez prodlení! Čím rychleji, tím lépe. Nečekej na volnou chvilku ani na klid ani na čas ani na místo! Tímto znovuvracením se nic nezmeškáme; bez něho však ztratíme vždy to nejlepší.

Bůh jest samo sebe vlévající bytí, jež se nutně musí dávat a nepotřebuje ničeho, aby se mu šlo vstříc a aby bylo přijato. Těžko se dá udržet plynoucí voda, aby netekla a těžký kámen, aby nepadal; tím nesnadněji se dá zadržet Bůh: on se musí dát, kde jen nalezne místo.

Netřeba Boha prosit, aby se dal.

Pros sebe sama, abys nikoho, než jen jeho chtěl brát.

On je ihned ochoten, on jest tak štědrý, tak dobrý. On nemůže nic než dávat.

Udělej mu místo a jen jej vezmi.

Bůh nedává a nepůsobí nic nového. Co Bůh dá, to již dal a učinil od věčnosti. Jinak byla by změna v Bohu jako ve tvorech, což je nemožné. Přeměna je v nás. V okamžiku, kdy místo je připraveno, naplní Bůh celou vnímavost duše do nejvyššího stupně. Musíme se ustavičně snažit, abychom Boha přijímali v každém čase a každým způsobem. Měli bychom býti jako těkavá včelka, která sbírá med se všech rostlin; tak my bychom měli Boha přijímat pří všech věcech.

Jeden učitel pravil: Duchovní člověk, je-li horlivý, pro svoji vyprázdněnost od věcí stává se nebeským člověkem a archandělem. Je-li však beze vší snahy a bez Boha, je pravdě člověkem zvířecím a k ničemu . . .

Nemáme nic zaručeného o životě br. Eckharta Mladšího; je to snad tentýž Eckhart O. P., jenž zemřel 1337. Z tohoto úryvku je vidět velkého snaživce na cestě dokonalosti, jenž chce stavět duchovní budovu na pevných základech, proto stále zkouši začátky •— základy.

Bože, tvou čoBcotou tě zAKLínÁm, ABys mi 5AL seBe: *jen* v tOBě se mi dostÁvÁ všeho

JULIÁNA Z NORWICHU, PŘEL. O. F. BABLER

V téže době učinil mi Hospodin duchovní zjevení své neskonalé lásky.

Zřela jsem, že On je nám vším dobrým a utěšitelným: Je rouchem, jež nás láskyplně šatí a halí a zakrývá nepomíjejícím milosrdenstvím, je nám vším dobrým, jak to chápu.

Vtom mi také ukázal drobnou věcičku, ne větší lískového oříšku, na mé dlani; a byla kulatá jako kulička. Hleděla jsem na ni okem nechápavým a myslila jsem si: „Co to je?" I bylo mi odpověděno: „Tof

vše, co bylo stvořeno.'" Tu jsem se podivila, jak to může trvati, neboť se mi zdálo, že se to může každou chvíli rozpadnouti vniveč, když to bylo tak malé. Bylo mi však opět odpověděno: „Trvá to a bude to stále trvat, neboť Bůh to miluje." A tak *vše* má své bytí a trvání jen z lásky Boží.

I seznala jsem v této drobné věcičce tři její vlastnosti. První je, že ji Bůh stvořil, druhá, že ji Bůh miluje, třetí, že ji Bůh udržuje. Sama však ani nemohu vyřknouti, co pro mne znamená tento Stvořitel, Udržovatel a Milovník, neboť nebude pro mne klidu ani blaženosti, dokud nebudu celou svou bytostí jedno s Ním, totiž dokud nebudu tak těsně u Boha, že už nebude nic mezi Jím a mnou.

Je třeba, abychom znali malost stvoření a byli si vědomi nicotnosti všeho, co bylo učiněno, chceme-li náležitě pochopiti a milovati Boha, který je od všech věků. Neboť toto jest příčina, proč srdcem ani duší nemůžeme najiti pokoje: že zde hledáme spočinutí ve věcech nepatrných, v nichž není klidu, a nedbáme Boha, jenž jest všemohoucí a všeobsahující moudrostí a dobrotou. Neboť On, jen On jest opravdovým Pokojem. Bůh chce býti poznán a je rád, spočíváme-li v Něm, neboť ví, že nás neuspokojí nic, co je mimo Něho. A toto jest příčinou, proč žádná duše nenajde klidu, dokud se jí všechny věci stvořené nezdají ničím, a proč dojde duchovního pokoje teprve tehdy, když se ochotně zřekne všech těchto věcí.

Proto také Hospodin vyjevil, že mu to činí veliké potěšení, přijde-li bezmocná duše oddaně a prostě a důvěřivě k Němu. A toto je přirozené úpění duše, kdykoliv se jí dotkl Duch svatý (jak mi bylo dáno na srozuměnou v tomto vidění) : „Bože, Tvou dobrotou Tě zaklínám, bys mi dal Sebe, neboť jen Ty mne můžeš uspokojiti. Netoužím po ničem než po slávě Tvé, a zatoužím-li kdy po něčem menším, ať se mi toho nikdy nedostane: Jen v Tobě se mi dostává všeho!"

Tato slova duši tak líbezně sluší a dotýkají se vůle a dobroty Boží, neboť dobrota Jeho objímá všechna tvorstva a všechna Jeho požehnaná díla, a pře-

sáhuje je bez konce. On jest nekonečnost, stvořil nás jen pro Sebe a vykoupil nás Svým požehnaným utrpením a udržuje nás ve Své požehnané lásce - a to vše jen Svou neskonalou dobrotou.

Poznámka překladatelova: Juliana z Norwichu (Julian, Anchoress of Norwich) je mystická spisovatelka anglická z konce čtrnáctého století. O jejím životě není známo nic než to, že obývala poustevnu u kostela sv. Juliany v Conisfordu u Norwichu a že 1. P. 1373 napsala knihu šestnácti vidění, známou dnes pod názvem „Revelations of Divině Love". Kniha se zachovala ve čtyřech rukopisech, z nichž dva jsou v Knihovně Britského musea v Londýně, jeden v Bibliotheque Nationale v Paříži a jeden v soukromém vlastnictví. Tiskem ji vydal po prvé benediktin Serenus de Cressy 1. P. 1670, pak Henry Collins 1877 a naposledy ji publikovala Grace Warrack 1901. Do franštiny knihu 1. P. 1910 přeložil Dom Gabriel Meunier pod názvem „Révélations de l'Amour de Dieu". Část, kterou zde podáváme, *]č* pátá kapitola prvního vidění a je přeložena z vydání Grace Warrackové.

čRuhé **OB**RÁcení

(Kurs asketicko-mystický.)

P. SILVESTR BRAITO O. P.

V mládí kolem dvaceti let setkáváme se s krisí mladých lidí, kteří si nevědí rady s mnohými okolnostmi, silami, mohoucnostmi, otázkami, které se v nich probouzejí. Kolikráte nevědí si rady se svými silami, které pojednou v sobě objevují. Chtěli by všechno obsáhnouti, a protože v sobě cítí nadbytek a přebytek síly, chtěli by této síly využiti k dobyvatelstvíi; ták se stává často, že mladí v tomto věku projevují záchvaty velké šlechetnosti, anebo ke strhující kritice všeho, co tu dosud bylo. Něco podobného prodělávají ti, kteří vyzuli dětské střevíčky duchovního života a přicházejí na cestu pokročilých, přicházejí do stavu cesty osvětné: via illuminativa.

Duchovní spisovatelé mluví tu o nutnosti druhého Obrácení, radikálnějšího, které jde do větších podrobností, než bylo prvé obrácení, které se týkalo jenom těžkých hříchů a návyků, které by mohly duši znovu, třeba pozvolna, odvésti od Boha. Ale toto druhé obrá-

cení ukazuje, proč nám Bůh dal tolik síly; že chce něco zvláštního od nás, že má s námi své plány.

U každého z těch, kteří se rozběhli v duchovním životě pod tlakem svého prvého obrácení a své mladistvé lásky, nastává v duši jakási únava, lassitude de Dieu, začínají cítiti: tourment de Dieu. Bůh jim připadá těžkým břemenem, přísným Pánem, jemuž je těžko, snad i nemožno sloužiti.

Svatý Jan z Kříže naznačil, že přechod k cestě osvětné jest označen silnými očišťováními smyslů; podobně jako přechod k cestě jednotící jest označen pasivním očišťováním ducha.

P. Lallement, jesuitský klasik v duchovní nauce, píše: Existují obyčejně dvě obrácení u svatých i u řeholníků, kteří se chtějí státi dokonalými. Jedno obrácení nastává tehdy, když se dokonale odevzdají službě Boží, a druhé, když se dokonale odevzdají dokonalosti . . . Jestliže nepřichází toto druhé obrácení všem řeholníkům, pak je to jenom pro jejich nedbalost v duchovním životě, protože zůstali státi v duchovním životě. Tato otázka druhého obrácení jest nesmírné důležitosti pro všechny duše opravdu se snažící o duchovní dokonalost. Nejlépe o ní mluví svatý Jan z Kříže a svatá Kateřina Sienská. Častěji se dotýká tohoto předmětu ve svých Listech i v Dialogu. Hlavně kapitola 63. pojednává výslovně o tomto předmětě.

Mluví tam o obrácení apoštolů. Prvé jejich obrácení nastalo, když jim Ježíš řekl: Učiním vás rybáři lidí. Následovali Krista všude, ale ve chvíli zkoušky couvli také skoro všichni. Pláč Petrův po jeho zapření Krista byl začátkem druhého obrácení. Svatý Tomáš totiž praví, že i když duše již dokonalejší klesne, když se kajícně vrátí, že jí Pán dá onen stupeň milosti, který měla před pádem. (III. q. 89. a. 2.) A jestliže je lítost hodně vroucí, může býti dokonce odměněna i vyšším ještě stupněm.

Petr od oné chvíle se připravuje v slzách a lítosti, a za chvíli jej vidíme naprosto poslušného Pána, vidíme jej vyznávati Pána a hotového všechno pro Ně-

ho obětovati. Nastává docela nový život v Petrově duši. Ovšem, že to bylo pod vlivem milosti, protože Petr se obrátil, když On na něj upřel hluboce své oči, a toto obrácení bylo vyvrcholeno, když na apoštoly sestoupil Duch svatý. Svatá Kateřina ukazuje v kap. 60. a 63., že to, co se událo v duších apoštolů, děje se dále v duších našich.

Svatá Kateřina stojí pevně na tom, že toto druhé obrácení jest nám prostě nutné. Jeho úkol jest odstraniti překážky dalšímu rozletu a rozvoji duchovního života, který nastal prvním obrácením, kterým jsme se obrátili od smrti hříchu a začali život dítek Božích. Ale tento život jest stále ohrožován životem naší osbnosti, aby nesloužila Bohu dokonale a naprosto, aby si stále ještě reservovala něco ze svého pro sebe, aby tak Bůh nebyl nejvyšším Pánem. Tu je opravdu třeba druhého obrácení od sebelásky. Sebeláska žije i v těch duších, které žijí bez těžkého hříchu, ale jsou ještě nedokonalé; žije tam v nejrůznějších stupních a také v nejrůznějších způsobech, z nichž některé jsou velmi obratně maskované, třeba i pobožností a horlivostí o spásu duší a podobně.

Tato samoláska se projevuje v duchovním životě nejčastěji tím, že i láska k Bohu jest ještě příliš láskou dárkovou, zištnou, amor mercenarius.

Jsou to duše příliš upjaté na sladkosti Páně, na jeho citové útěchy; duše, které dovedou ještě prolévati slzy rozněžnělé nad svou svatostí . . . Bývá to směsice upřímné lásky k Bohu a ještě upřímnější sebelásky.

Ta duše ještě nedošla ke stavu, aby milovala sebe pro Boha . . . Svatá Kateřina správně ukazuje, že tato láska se nejkrásněji ukáže nemocnou a nedostatečnou ve zkouškách a navštíveních, v duchovní opuštěnosti a v tom, čemu se říká vyprahlost. Když takový křesťan začíná naříkati, začíná proti Bohu reptati, opouští duchovní cvičení a stěžuje si na Boha, že tak s ním jedná, pak jest jasné, že nehledal Boha v duchovním životě, nýbrž jenom jeho sladkosti, a to ještě sladkosti citové, tedy nižší, tedy to, co je pouze zá-

vdavek v duchovním životě pro začátečníky. Dokázal tím, že zůstává stále ještě dítětem v duchovním ohledu.

Ale Bůh musí tak jednati, musí jimodnímati jejich sladkosti a jejich útěchy, protože jsou to hračky již nedůstojné pro dorůstající dítky Boží, protože je třeba je přivésti k dokonalejšímu duchovnímu životu.

Častěji se stává, že Bůh dopustí různé poklesky a chyby ne tak těžké, jako ponižující, takže pak duše uvidí svou ubohost a přimkne se tím vroucněji a bezpodmínečněji k Bohu. Duše pozná buď onu prázdnotu v sobě anebo svým pádem, že takto to nemůže jiti dále, že se musí dokonale přetvořiti a převychovati. Duše musí se zvednouti k Bohu o to čistší láskou, čím více hledala jenom sebe.

Duše se tu musí přeorientovati ve svém vnitřním životě, protože Bůh k ní chce mluviti vyšším způsobem, ne smyslově, nýbrž v nazírání, prostým nazíráním. To všechno žádá vytrvalý a rozhodný boj proti samolásce, která by chtěla zůstati jenom na povrchu duchovního života, která by nechtěla sloužiti Bohu v duchu a v pravdě, když On jest duch a duchovně musí naplňovati ty, kteří mají býti zvláštním způsobem Jeho.

Naše láska musí růsti, aby nám mohla býti illuminatio, aby nám otevřela tajemství svatých pravd. Proto musí to býti láska ex toto corde, ex tota anima, ex totis viribus. Nejenom láska citu, nejenom láska sladkosti, nýbrž láska, která dovede unésti všechny zkoušky, která dovede pro Boha a pro Jeho lásku všechno obětovati, jen aby se prohloubila v duši propast, která by pak byla schopna přijmouti hodně Božích darů.

Po tomto prvém kroku, po tomto obrácení nastává nyní těžká práce pokračování ve ctnostech, především božských, a pak ve ctnostech mravních. Ve ctnostech božských, aby všechny nakonec se soustředily na očištění, rozšíření a utvrzení lásky. Základní ctností mravní tohoto věku jest ctnost tichosti, trpělivosti, aby duše trýzněná neztrácela trpělivosti se

sebou a aby se nebouřila proti Bohu a proti bližním, kteří vykonávají Boží přání a jsou nám ke zkoušce, která má v nás provésti druhé obrácení, a zapáliti v nás světlo víry skrze žhavou lásku; aby víra zapálena láskou a podporována moudrostí duchovněji nás vedla k poznání Božímu v prostém nazírání.

V tomto období duše vystupuje k Bohu helikoidálním (obliquus) pohybem. Přes tajemství jeho člověčenství k tajemství jeho Utrpení a tajemství jeho Božství přechází duše k nazírání na vlastnosti Boží. Zde se dostává duším podle stupně jejich věrnosti k tomuto působení Božímu a k očišťování Božímu pod darem inteligence čím dále tím většího světla, aby zachytily krásu a bohatství těchto tajemství, jakož i jejich životnost. V minulém období Bůh si podroboval jejich smysly, nyní, když provedl poslední očistu lásky od smyslů, to jest od smyslové dychtivosti v lásce, nyní si očišťuje inteligenci, nyní pracuje především na inteligenci v duchovním životě.

V tomto stavu se křesťané nebojí více těžkého hříchu, nýbrž začínají prchati před každým sebe menším dobrovolným hříchem všedním.

Snaží se následovati Krista více aktivně a positivně, než se báti přestupků. Za to jsou odměněni ne již sladkostí, nýbrž světlem, pod kterým pak vidí hloubky, propasti a životnost svatých pravd. Ti se pak stávají dobrými a prospěšnými apoštoly, protože sestoupiti do svatých pravd a mají, co by lidem dali, protože mají světlo, kterým vidí hodně ve svatých pravdách pro náš život.

Ovšem i zde jsou nebezpečí. Duše vidí rozdíl své práce s prací apoštolskou jiných; dostává se jí tolik světla, že lehko jest sváděna k pýše, k ješitnosti; k tomu, aby našla si jiný sport a jinou útěchu, totiž hledání zvláštního světla Božího ve všem a za každou cenu. Vydávají se „kontemplace" a „hovory s Ježíšem", a theolog se rdí, jak se někdo může odvážiti nechati takto mluviti Krista.

A tak ani zde není úkol dokonán, i zde je třeba další práce na sobě. Práce bdělosti a pozornosti khla-

su Božímu, pozornosti k projevům Božího působení v duši. Vlastní já a starost i o vlastní duchovní pokrok ustupuje žhavé touze, aby Bůh byl především milován a námi oslaven. Tak je třeba rozuměti výroku sv. Terezie, že „nechce růsti", nechce růsti ze svých sil, viděti velkou a svatou a oslavenou sebe, nýbrž Boha. Nastává posvátná pasivita duše otevřené působení Božímu. Bůh si vede duši rozvíjející se působností darů Ducha sv. Tak nastává chvíle, kdy duše žije Božím světlem, kdy nežije už ona, nýbrž Ježíš v ní.

tRpěLiví

P. EM. SOUKUP O. P.

Nikdy nebyla tolik doporučována trpělivost, jako prvním křesťanům od jejich Otců. Obsahem všech pojednání o trpělivosti je to, co napsal sv. biskup Cyprián: „Trpělivost nejen chrání dobro, nýbrž také ochraňuje před zlem. Svými silnými zbraněmi odolává všemu, co duši napadá nebo láká, jsouc spojena s Duchem svatým a s nebem." Veronský biskup, sv. Zeno, nazývá trpělivost „hradbou víry, ovocem naděje, přítelkou lásky".

Věděli to nejen ze zkušenosti mučedníků, nýbrž již ze svatých Písem. Starý zákon často varuje před podléháním smutku a před netrpělivostí, na nesčetných místech doporučuje životní moudrost trpělivosti, která smutek vítězně přemáhá a obrací ve spokojený klid. Ve smutku „není užitku . . . škodí srdci člověka jako mol šatům . .." Spasitel světa v evangeliu řekl: „Svou trpělivostí zachováte si své duše" a jeho apoštol Pavel dává k tomu výklad: „Trpělivost působí osvědčenost, osvědčenost pak naději, naděje však nezklame."

Statečnost a trpělivost patří nerozlučně k sobě, trpělivost je nezbytnou součástkou statečnosti. Proto též, podle dřívější nauky o statečnosti, je trpělivost nezbytnou součástkou důsledného křesťanského života. Nejen vytrvalosti v něm, nýbrž i duchovního

vzestupu. Řekněme nejprve myšlenky sv. Tomáše Akvinského o této věci.

Trpělivost je strážkyní všech ctností, protože odstraňuje překážky, které se každé z nich staví v cestu. Všechny tyto překážky každé ctnosti lze označiti jedním slovem: zármutek. Zármutek či smutno vduši v tom nejvšeobecnějším smyslu, totiž nechuť, když přestalo člověka cokoli těšiti. Zármutek i ve smyslu touhy po tom, co člověk považuje za radost pro tuto smutnou chvíli, byť to byla jen touha po tom, aby přestal smutek. Zármutek konečně ve smyslu bolesti nebo nepohodlí, jichž pocity přináší člověku důsledná snaha o dobro.

Nejstručněji a zároveň nejobsažněji označil sv. Tomáš trpělivost jako „snášení zla k vůli budoucímu dobru". Snášeti klidnou a vyrovnanou myslí zlo, to jest jakýkoli smutek, protože mysl má na zřeteli a na svém obzoru jasně vidí cíl, kterého tímto snášením dosáhne, totiž budoucí dobro, které je hodnotnější, než dobro zbavení takového zármutku.

Každá cítící bytost jest ohrožována smutkem, ale nejvíce život křesťanský. Již z toho důvodu, že výšiny a smutek jsou si velmi blízko, jaksi podle přírodního zákona. Neboť jednak jsou výšiny vydány největším útokům, jednak s výším se nížiny jeví nižšími a tím více zarmucujícími z určitého vědomí nemožnosti, nížiny vyplniti a uvésti na úroveň výšin. I z toho důvodu je trpělivost v základech křesťanského života.

Trpělivým býti je bez rozrušení mysli snášeti věci zarmucující. Svatý Augustin k tomu přidává: „Bychom v rozrušenosti mysli neopouštěli dober, která nás vedou k dosažení lepšího." Zármutek, který by se duši vnucoval, když trpí jakýmkoli způsobem, má býti podle téhož církevního učitele proměněn v utrpení vyzkoušeného, má býti učiněn pramenem radosti. To, co nás zarmucuje, je vlastně počátkem dobra lepšího, bude-li od nás přijato myslí klidnou, osvícenou a vedenou vyššími zásadami.

Vlastně jsou ty vyšší zásady již obsaženy v samém

tomto slově, že utrpení každé je začátek vyššího dobra; že jsou jako seménka lepší žně všechny ty příhody a nehody, které nám na duši položily zármutek, znechucení, rozrušení. Snášíme vše klidnou myslí pro budoucí dobra. Jen je třeba věděti, která jsou ta budoucí dobra, jichž nabudeme takovou trpělivostí.

Rekl již svatý apoštol Pavel: „Utrpení tohoto času nelze ani přirovnati k budoucí slávě, která se na nás zjeví." Ale nejen větší věčná blaženost. Žádná obět není bez dvojího účinku, tudíž ani žádný čin trpělivosti není bez tohoto dvojího prospěchu. Duše se cvičí v pevném jednání podle vyšších zásad a ne pouze podle požadavků své nižší stránky. Tak trpělivost chrání před poškozováním duše. Dokonce i chrání před samou bolestí ze zarmucujících věcí; neboť, co neseme klidnou myslí, to nikdy tak nebolí, jako to, co v rozrušení mysli prožíváme, a nezbytně to musíme viděti a pociťovati větší, než to skutečně jest. Druhý užitek je zásluha krásného příkladu a posily, které se naší trpělivostí dostává všem zarmouceným málo trpělivým. Kde pak není duše právě schopna myšlenek hlubších, které by rozjasnily nadpřirozeným světlem její chmurnou mysl, tak dostačí výzva apoštola Pavla: „Patřte na vůdce a dokonatele víry, na Ježíše, jenž pro radost sobě předloženou přestál kříž. Pomyslete na toho, jež takový odpor proti sobě nesl od hříšníků, abyste neustávali, ochabujíce na mysli." Tichý pohled na ukřižovaného Spasitele nám vždy poví, jak on na svém zármutku nezůstal za prvním mučedníkem Štěpánem, jemuž kameny potoční byly sladkostí, ač jej dobily k smrti. Všechny své bolesti svlažil jako nebeskou rosou svou krví a svou trpělivostí. Proč bychom svou netrpělivostí stírali se svých smutků tento nebeský pel, bez něho utrpení jest jen tma, s nímž však přichází do duše zároveň s utrpením i tajemné blaho? Když ne jiné blaho, aspoň to, že se na nás uskutečňuje slovo svatého apoštola, že trpělivost spojuje s Kristem a je jakousi zárukou Boží lásky.

duchovní píseň sv. jAnA oó KĎíže

DR. J. OVEČKA S. J.

Pokračování.

Jakým způsobem má Milený účinně uplatňovati svou lásku, aby z uplatňování vzešlo úplné připodobnění a duše se mohla v životě věčném spatřiti v krásе Boží a býti od Mileného v ní spatřena? Odpověď duše na tu otázku je: tím, že Milený jí dá ten život věčný. To úplné připodobnění je totiž - co do poznávání; a to má duše napřed na mysli - možné jen přepodobněním duše v moudrost Boží patřením na Boha tváří v tvář, čímž duše svojí i tu moudrost samu s její krásou i všecko nadzemské a pozemské, co od té moudrosti krásného pochází, s jeho krásou - a je tedy krásou Boží i krásou všeho ostatního zkrášlena, a tudíž je Bohu co do krásy úplně podobna, nakolik to je u tvora možné. Způsob a prostředky, jak má Milený účinně uplatňovati svou lásku tím, že poskytne duši připodobnění co do rozumu a poznávání úplným přepodobněním jejich v moudrost Boží patřením na ni a zkrášlením z toho vyplývajícím, vyjadřuje duše posledními třemi verši slohy XXXVI. a prvními čtyřmi slohy XXXVII.; způsob a prostředky k úplnému připodobnění co do vůle a chtění budou vyjádřeny prvními dvěma verši slohy XXXVIII.[1]

[1] Postup myšlenek je totiž tento. V druhém verši této slohy touží duše povšechně po „krásе" Boží; ve třetím verši rozlišuje v ní krásu „na hoře", t. j. moudrost Boží beze vztahu k vnějšku, a krásu „na pahorku", t. j. moudrost Boží jakožto jevící se skutky na venek. O krásе „na hoře" nemluví sv. Jan již ani v básni ani ve výkladu s nějakým tříděním, pro její nevyslovitelnou jednoduchost, ale krásu „na pahorku" třídí. Duše si z ní nejprve žádá poznati „houšť", t. j. díla a soudy Boží na venek, a to (jak právě vidno z další slchy) vyjma vše, cj se vztahuje k převznešeným dílům Božím ve Vtělení a Vykoupení; pak si z té krásy „na pahorku" žádá poznati to, co pro jeho vznešenost předtím byla vyjímala, totiž „sluje ve skále", t. j. tajemství vztahující se k Bohu člověku.

Pojednavši tak o připodobnění co do rozumu, přejde duše (po letmé a mimochodem učiněné zmínce o „okoušení moštu", t. j. o kochání v lásce k Bohu, které vzejde ze vše-

Přistupme tedy k výkladu veršů, které vyslovují způsob a prostředky, kterými se choť duše v přímém patření na Boha jemu úplně připodobní co do rozumu a poznávání. Duše praví nejprve: A na sebe v tvé krásе patřit pojdme „na horu i na pahorek".

Patřením „na hoře" totiž míní bezprostředně přímo patřivé poznávání bytnostní moudrosti Boží v jeho Slovu - tato bytnostní moudrost Boží (a připodobnění jí) je pro svoji svrchovanou vznešenost opsána slovem,,hora"; a patřením „na pahorku" míní bezprostřední přímé patřivé poznávání moudrosti Boží (v Slovu) jakožto původkyně tvorů a děl a řízení Božích - a moudrost Boží jakožto jevící se na venek ve skutcích Božích (a připodobnění jí) je pro svoji menší vznešenost opsána slovem „pahorek".

Obojím tím přímo patřivým poznáváním moudrosti Boží, nakolik má v bytnosti Boží výraz v Slovu a skrze Slovo odlesk mimo bytnost Boží ve skutcích Božích zevních, bude duše přepodobněna v oboj í tu moudrost Boží v Slovu a v její krásu stvořenou i nestvořenou a jí úplně připodobněna a tudíž bude Bohu co do krásy úplně podobna. Duše tedy bude v tom vzájemném patření, o které zde žádá, viděti Boha s jeho krásou, a Bůh bude v něm viděti ji se svou krásou, t. j. s krásou duše, kterou však ona má přepodobněním a připodobněním od něho a jež je tak veliká, že je krásе Boží úplně podobná, nakolik je to ovšem v tvoru možné.

A duše přidává chválu obojího toho patřivého nazírání „na hoře" i „na pahorku", řkouc, že na obojí té výšině „prýští voda čistá", t. j. udílejí se znalost Boha a jeho moudrost, jež jsou slastně osvěžující „voda" pro rozum, a to „čistá", totiž čistá a prostá případků a představ, a jasná bez chmur nevědomosti.

Duše má stále tuto touhu po jasném a čistém postranného chápání těch tajemství, vztahujících se ke Slovu Vtělenému a Vykupiteli) k tomu, že v prvních dvou verších slohy XXXVIII. předkládá prosbu vztahující se ke způsobu a prostředkům k úplnému připodobnění co do vůle a chtění.

znávání obojí té moudrosti Boží; a čím více miluje, tím hlouběji do ní prahne vniknouti rozsahem a dosahem, a proto tu hned žádá jakožto o třeti věc aspoň o nejnižší stupeň toho poznávání, totiž o zvědění a seznání věcí a tajností Mileného v činnosti Boží zevní, nakolik se nevztahují ke Vtělení a Vykoupení, řkouc: „Vnikejme hlouběji do houště."

„Houští" míní převeliké a přerozmanité množství předivných děl a nevyzpytatelných soudů Božích, a žádá jen o „vnikání hlouběji" do nich, protože úplně té nezměrné houště nikdy nepronikne, t. j. nikdy nepochopí úplně a stále lze do ní vnikati hlouběji a ještě hlouběji, a ona také žádá o stálé další a další „vnikání", ne jen o nějaké „vniknutí" jednorázové, protože dále a dále neustále poznávati a chápati tu houšť je nedocenitelná slast, převyšující veškeré pomyšlení.

Poněvadž však prostředek, kterým se vniká hlouběji do houště slastné moudrosti Boží, jest utrpení, může se houští, do kterého tu duše touží hlouběji a hlouběji vnikati, velmi případně rozuměti také houšť a množství lopot a soužení, která tato duše touží podstupovati. Brána ke vnikání do bohatství moudrosti Boží je utrpení vnitřní a vnější, kříž - a to je brána úzká.

XXXVII.

A pak si k vysokým
slujím ve skále zajdeme,
jež jsou dobře skryty,
a tam vnikneme,
a mošt z jablek granátových budeme okoušeti.

V poslední žádosti předešlé slohy se toužila duše co do rozumu a poznávání připodobňovati poznáváním, nakolik to rozumu přímým patřením přepodobněnému možno, „houště", t. j. předivných děl a nevyzpytatelných soudů Božích, tedy Boha po té stránce jeho moudrosti, která se uplatňuje v jeho skutcích zevních, nakolik se nevztahují ke Vtělení a Vykou-

pení. To je jaksi nejnižši stránka moudrosti Boži. V této sloze postupuje duše k žádosti o připodobnění poznáváním jiné, vyšší stránky moudrosti Boži ve skutcích zevních, jak se totiž ona jeví ve Vtělení a vykupitelském díle Syna Božího.[1]

V této sloze tedy duše žádá o to, aby se jí „pak", po poznávání řečených skutků a soudů Božích, t. j. vedle něho (any všecky tyto statky, jež duše ve slohách XXXVI.—XXXIX. uvádí po částech a postupně, jsou vesměs obsaženy v jedné bytnostné nebeské blaženosti duše dané patřením na Boha) a nad ně, dostávalo patřením tváří v tvář na Boha a na Krista též chápání všeho, co se vztahuje k tajemství Vtělení Syna Božího. Vždyť jeden z nejhlavnějších důvodů, proč duše touží býti odpoutána od těla a spatřiti se u Krista, je právě ten, aby tam na něho patřila tváří v tvář a tak, spojením svého rozumu s moudrostí Boží, Synem Božím, hluboce chápala jeho Vtělení (a vykupitelské dílo).

„A pak si k vysokým slujím ve skále zajdeme."

„Skála" je Kristus; „vysoké sluje" v té skále jsou vznešená a hluboká nevyzpytatelná tajemství moudrosti Boží, vížící se ke Vtělení a Vykoupení: „vysoké", pro vznešenost těch tajemství; „sluje" hluboké a s mnoha kouty, pro hloubi nevyzpytatelnost mnohonásobných úradků moudrosti Boží v nich.

„Jež jsou dobře skryty": tak skryty, že, ať si bohoslovci a světci sebe více z těch tajemství odhalili a

i Poznávání tajemství vztahujících se ke Vtělení a Vykoupení dává Choť Kristus duši ve sloze XXIII. jakožto vznešenou mystickou milost ve stavu duchovního sňatku, tedy ne přímým patřením na Slovo Vtělené. Zde však jde o poznávání týchž tajemství přímým patřením na Slovo Vtělené v nebi, tedy o milost jinou. Kromě toho je i hledisko jiné. Ve sloze XXIII. bylo líčeno poučování od Chotě Krista, dávané z jeho sdílné lásky; zde ve sl. XXXVII. je přímé patření na Slovo Vtělené předmět tužby choti duše za účelem připodobnění Bohu, po němž prahne. Není. tu tedy opakování věcí již řečených dříve. Totéž platí stran jiných podobností mezi předměty tužeb ve slohách XXXVI. až XXXIX. a tím, co Kristus duši sděluje na pozemské pouti.

pochopili, přece ještě daleko více zůstalo a zůstane neodhaleno a nepochopeno.

„A tam vnikneme." Do těch tajemství Kristových si žádá duše, projdouc úzkou branou utrpení vnitřního i vnějšího, chápáním přehluboko vnikati a láskyplným chápáním těch Božích úradků se v Mileného přepodobňovati a připodobňovati po té stránce moudrosti a krásy Boží, která se vztahuje ke Vtělení a Vykoupení. A duše praví množným číslem „vnikneme", totiž (ač ovšem Milený nepotřebuje do nich vnikati) ona i Milený, aby vyjádřila, že těch svých konů vnikání a přepodobňování nečiní ona sama, nýbrž Milený s ní.

„A mošt z jablek granátových budeme okoušeti." „Granátová jablka" - jejichž kulatost značí dokonalost toho, co znamenají - zde znamenají trojí: božská tajemství v Kristu - úradky moudrosti Boží, které vedly k nim a od nich vedou k lidstvu - vlastnosti a přívlastky Boží, k jejichž poznání v Bohu se dochází poznáním těchto tajemství a úradků. Mnoho je těch „granátových jablek", neboť vše to trojí je mnohé, a jak každé granátové jablko obsahuje mnoho zrnek, tak každé z těch tajemství, úradků, vlastností a přívlastků obsahuje veliké množství jednotlivých řízení a účinků Božích.

„Mošt" z těchto granátových jablek, jejž, jak tu choť duše praví, „budou okoušeti", je slastné kochání v lásce k Bohu, které, když jsou ta jablka (tajemství - úradky - vlastnosti a přívlastky) poznávána a chápána, do duše přeplývá. A jak jeden jednotný granátový mošt splývá s mnoha zrnek obsažených v jablkách, tak bude ze všech těch mnoha řízení a účinků Božích obsažených v každém tom tajemství - úradku - přívlastku nebo vlastnosti přeplývati do duše jen jediné jednotné slastné kochání v lásce, nápoj to od Ducha svatého, a ten bude choť duše hned s přeněžnou láskou nabízeti svému Choti, a tak to bude libost společná oběma, oba „budou okoušeti".

P. REGINALD DACIK O. P.

Svatá Brigitta Švédská

Mezi největší ženy středověku, jejichž vliv v tom neb onom ohledu byl pronikavý buď na současnou společnost církevní a světskou nebo na poli duchovního života, je zcela právem počítána i svatá Brigitta Švédská. Šla Evropou jako horlivá karatelka morálních neřestí a v tom ji můžeme srovnat s největšími kazateli doby, jako sv. Vincencem Fererským. Prosila a zapřísahala papeže, aby se navrátil tam, kde je jedině jeho pravé místo, do věčného Města Říma, a v tom se podobá velké světici sienské Kateřině. Ve svých modlitbách a vytrženích se hrouzila až na dno božských tajů a nejednou slyšela tajemná slova, která nelze člověku vypovědět lidskými slovy, a v tom se druží k velkým visionářkám Mechtildě, Gertrudě a Hildegardě.

Rod svaté Brigitty byl slavný ve Švédsku. Její otec, Birger Persson byl langmanem, řekli bychom místodržícím upplandským. Brigitta se narodila kolem roku 1303. Již záhy ztrácí milovanou matku, ale nebeská vidění, která zakouší již od sedmi let, jí skýtají útěchu nadzemskou jako náhrádu za pozemskou bolest. Ještě mladičká je zasnoubena s rovněž mladým Ulfem Gudmarssonem, který se stává brzy místodržícím Nericie. Ze šťastného manželství vzešlo osm dětí, z nichž vynikla zvláště svatá Kateřina, závodící od mládí ve svatosti se svou matkou.

Časy byly zlé a Brigitta, plná lásky k Bohu, pohlížela jen s velkým bolem na rozklad společnosti synů tohoto světa i dítek Božích. Nemohla nevidět Brigitta okem rozumu a okem prozářeným světlem Božím, co viděli velcí hlasatelé pokání od Vincence Fererského až po Miliče z Kroměříže. Vincenc popisuje současné poměry v jednom svém dopise velmistru řádu: Když jsem opustil naposledy Romaň, kázal jsem ... tři měsíce v Lombardii... navštívil jsem Turin, Savojsko, Grenobl. . . Me:;i hroznými

bludy, které znetvořily tyto kraje, je zvláště jeden, který spočívá v tom, že vzdávají veřejnou poctu jistému druhu božstva, které nazývají Východem, to jest slunce. Kult je velmi rozšířený, má svá bratrstva, jeho hlavní svátek je pondělí po Božím Těle. Reholníci a faráři se neodvažují proti těmto bludům kázat, protože bludaři jim hrozí smrtí . . -[1]

Podobné poměry byly více méně v celé Evropě. Že pak ruku v ruce s bludařstvím teoretickým šel také úpadek mravního života, je samozřejmé. Brigitta se snaží na všech stranách uplatňovat svůj vliv, jak na dvoře krále Magna Erikssona, kde byla hofmistryní, tak v celém svém okolí.

Její pravý život se však datuje cestou do Compostelly v letech 1341—43. Slavné místo hrobu svatého apoštola Jakuba lákalo poutníky s celého světa právě tak jako dnes francouzské Lourdy. Putovali mnozí do krásného Španělska, putovala i Brigitta se svým manželem Ulfem. Cesta byla dlouhá a končila vlastně smrtí Brigittina manžela po návratu ve slavném cisterciáckém klášteře v Alvastře.

Nyní už nic nebránilo Brigittě, aby se oddala zcela jen svým touhám po svatosti života. Přichází chvíle, kdy je jí možno uskutečnit myšlenku, kterou dlouho nosila v sobě: založit nový řád Spasitelův (Ordo S. Salvatoris), jehož organisace by se lišila zcela od dosavadních řádů. Již roku 1346 stojí první klášter tohoto řadu ve Wadsteně pro 60 sester a při něm oddělený konvent pro 13 kněží mnichů, 4 jáhny a 8 bratří laiků. Byla to vesměs čísla symbolická. Celkový počet všech členů takového dvojitého kláš-

1 Cituje Saudreau, La piété á travers les ftges. Angers, 1927, str. 441. - Současný náboženský úpadek v mnoha krajinách, který sytými barvami popisují současní kazatelé, odklon od častého přijímání svátosti, nedbání postů, šíření pověr, kouzel a čarodějnictví, bylo z velké části důsledkem neblahého pobytu papeže v Avignoně, jak zdůrazňovala sv. Kateřina Sienská a jak dokázal pak z toho vzniklý západní rozkol. Byl-li papež spíše poddaným francouzského krále, než samostatným vládcem křesťanského lidu, nemohlo býti jinak.

tera měl být 72, což je počet učedníků Páně. Třináct kněží mělo připomínat dvanáct apoštolů se svatým Petrem, čtyři jáhni byli stanoveni podle počtu čtyř církevních učitelů západních.[2] Celý klášter i ve své části mužské byl podřízen abatyši z úcty k Panně Marii, které byl poslušen sám Syn Boží ježíš Kristus. Jen pochopení středověku v jeho lásce k ženě, kterou miloval a ctil středověký věřící člověk v Marii Panně, způsobí, že nežasnem, když čteme, že v době svého rozšíření měl tento řád v Evropě na 80 klášterů, které šířily v celém svém okolí nejen víru, nýbrž i kulturu a civilisaci. Většina těchto klášterů zanikla v době reformace a dnes existuje jen několik brigitských klášterů ženských.[3] Idealismus světice byl větší než může snést lidská přirozenost zraněná hříchem přes všechny léky, jaké přinesl Kristus ve své smrti.

Láska k Církvi vedla Brigittu do Říma, ke hrobům mučedníků, z jejichž krve vyrostlo veškero křesťanství, k nástupcům Petrovým a náměstkům Kristovým, představujícím viditelně neviditelného Krista. Všechny její cesty vedly Říma, v němž také umírá 23. července roku 1373. Její dcera Kateřina převezla rok nato její tělesnou schránku do Švédska.

Taková byla pozemská pout této velké ženy středověku: prožila šťastné dětství pod vlivem dobré křesťanské výchovy, okusila všech slastí a strastí klidného manželského života, dala Církvi duchovní řád, procestovala celou Evropu, poklekla na místech, posvěcených životem a smrtí našeho Spasitele, kárala zlořády malých i velkých jako reformátorka, která nezná bázně a zná jen krásu a velikost Boží, byla téměř neustále ve spojení s nadzemským světem a zanechala nám ve svých spisech poklad, který neztratil nikdy na své kráse a hodnotě.

*

[2] Jsou to: Augustin, Ambrož, Jeroným, Řehoř.

3 V Holandsku jsou dva, ve Španělsku, nebyly-li nyní zničeny, rovněž dva, v Irsku jeden.

Nejhlubší apoštolát v duších, toužících po těsnějším spojení s Bohem, vykonala Brigitta svými spisy.[4] Je to hlavně osm knih *Zjevení, Ret andělova o vznešenosti Panny Marie* a některé dodatky ke Zjevení, zvané *Extravagantes*. Její *Řehole* řádu Spasitelova není dílo zcela původní, nýbrž spíše přepracování řehole sv. Augustina. Modlitby, které se vydávají za její, jsou vesměs cizího původu.

Brigitta znala jen nedokonale latinsky, a to teprve v pozdějších letech. Bylo jí téměř padesát let, byla v Římě, kde by mnohem raději navštěvovala chrámy a hroby mučedníků, jak vypravuje, ale přání svaté Panny, aby se učila latinsky, jí bylo rozkazem, který se snažila vyplnit jak dovedla ve věku tak pokročilém. Svá zjevení diktovala vesměs švédsky Petru ze Skeningu a Petru Olafssonovi, kteří je překládali do latiny. Sama jim dovolovala, aby použili výrazů, které by vhodněji vyjadřovaly její myšlenku. Cítila mnohdy až příliš velkou neschopnost vyjádřit lidským slovem tajemství, která byla předmětem jejího vidění. Tento pocit nedokonalosti lidského slova vůči slovům Božím, lidského jazyka pro božské pravdy zakoušeli všichni, kdo nahlédli poněkud v taje nadzemských skutečností.

Brigitta zakusila na sobě a prožila v sobě vlivy několika duchovních škol. Byla ve stálém styku s františkány jako jejich terciářka a od nich se právě naučila velké lásce ke Kristu ukřižovanému, od nich čerpala afektivní stránku své spirituality. Kristocentrismus je sice charakteristickou známkou celé středověké mystiky, všech škol, ale zvláštní, bouřlivá afektivnost tohoto směru kristocentrického jest vlastní škole františkánské. Neméně pronikavý vliv měl duch dominikánský z kláštera a studijního domu, který měl řád ve Skekingu, blízko bydliště Brigitina.

[4] Česky vyšlo z jejích spisů právě v Dominikánské edici Krystal v Olomouci pod názvem *Tajemná slova:* Andělova řeč o vznešenostech Panny Marie, Výbor ve zjevení o životě a utrpení Ježíše Krista a jeho svaté Matky, Zjevení o svatých a Zjevení o soukromém soudu. Stylisticky krásný a věčně dokonalý překlad je od P. Ludv. Vrány.

Odtud její umírněnost, theologická hloubka. Na rozdíl od mnoha jiných visionářek je Brigitta prosta vší fantastičnosti a její vidění jsou vesměs theologicky přesná, pokud to jen lze očekávat od ženy. Nejvíce se však stýkala Brigitta s cisterckými mnichy slavného kláštera v Alvastře. A jejich duch byl duch svatého Bernarda, který ve svých řečech na Velepíseň oslavil Kristovo člověčenství jako nikdo před ním a nikdo po něm, který dovedl plakat s plačícím Kristem a nacházet největší radost v jeho potěšení. Tato mystika Kristova člověčenství uchvacovala Brigittinu duši už od nejútlejšího mládí, provázela ji ve věku dospělém a šla její cestou zvláště tehdy, kdy mohla sama číst spisy velikého učitele z Clairvaux.

Po prvním vidění Krista, jehož se jí dostalo v sedmém roce, rostla její touha po objetí nebeského Snoubence duší, a Brigitta netoužila po ničem více, než po chvílích klidu a ticha, kdy by se mohla oddávat jen jeho lásce. Čteme-li její Zjevení, zdá se nám, jako by se odehrával před námi život Ježíše Krista, cítíme jeho blízkost, jímá nás jeho slovo a dotýká se nás svou rukou, která uměla jen dobře činit. Její obrazy jsou prosté, lidové, bezprostřední a proto jejich působivost je tím větší, čím méně je v nich hledanosti a umělkovanosti. Je to styl, který nám připomíná prostý styl evangelických parabol. Snad ten neb onen výraz neodpovídá dobře mentalitě moderního člověka, způsobům dnešního vyjadřování básnického. Ale což neuplynulo od chvíle, kdy pohlížela v taje božství švédská světice, celá dlouhá staletí?

Podivuhodná je Brigitta ve svých líčeních Krista a jeho svaté Matky. Četba těchto visí působí i na nejtvrdší srdce, že roztává láskou a touhou po hlubším proniknutí v taje života Kristova, právě tak, jako se zachvěje hříšník, čte-li hrozná líčení soudu a trestů, jaké čekají nepřátele Boží. V tom je světice věrnou dcerou středověku.

Jest ovšem samozřejmé, že nemůžeme přijímat vše, co píše Brigitta, jako skutečné zjevení Boží. Ví-

me, že na mnoha místech jest ovlivněna středověkými legendami a že v jejích viděních je mnoho subjektivního. Je to ostatně v otázce soukromých zjevení vždy velmi obtížné, ano přímo nemožné rozlišit, co má objektivní hodnotu mluvy Boží a co je výplodem zroucněného citu a obrazotvornosti mystikovy. Jen Církev by tu mohla dáti rozhodující slovo, a ta je pravidelně nedává. Spokojuje se obyčejně tím, že schválí podobná vidění jen negativně, pokud prohlásí, že ta neb ona vidění a zjevení neobsahují nic, co by odporovalo křesťanské víře.

Proti Zjevením švédské světice bylo učiněno mnoho výpadů se strany některých theologů. Byl to zvláště kancléř pařížské university Jan Gerson, který vytýká dokonce papeži a všem hodnostářům, že věří tak snadno nějakým viděním zbožných žen.[5] Má na mysli zřejmě svatou Kateřinu Sienskou a svatou Brigittu, které uplatňovaly svůj obrovský vliv i na dvoře papežském. Na sněmu basilejském byla znovu otevřena otázka zjevení svaté Brigitty a byla sestavena celá komise theologů, kteří měli zkoumat jednotlivé věty ze spisů Brigittiných. Po slavné obhajobě světice, které se podjal učený dominikán Jan Torquemada, později kardinál, byla očištěna Brigitta ode všech obžalob a četba jejích spisů byla doporučena, i když byly odsouzeny jisté výstřelky některých ctitelů Brigittiných, stavějících její spisy na roveň evangeliu. Definitivní slovo v této a podobných otázkách řekl konečně papež Benedikt XIV., když na

[5] De examine doctrinarum, Cons. 3. - Gerson tu vypravuje zajímavou historku, která skvěle demonstruje ducha středověkých polemistů. Praví: Papež Řehoř IX. uznal, ale, bohužel, pozdě, co pravím. V okamžiku, kdy měl opustit svět, drže ve svých rukou Tělo Kristovo, doporučil všem okolostojícím, aby nedůvěřovali takovým mužům a takovým ženám, které pod pláštíkem zbožnosti vám vykládají svá imaginární vidění. On sám prý se dal obalamutit, pohrdaje moudrými výstrahami rádců a jednal tak, že by vystavil Církev rozkolu, kdyby nezasáhl milosrdný Kristus . . . Gerson má na mysli jistě sv. Kateřinu a Brigittu a jeho anekdota prýští zřejmě z nacionalistických tužeb Francouzů zabránit návrátu papeže do Říma.

otázku, jak máme smýšlet o schváleních soukromých zjevení, kterého se dostalo některým mystikům, jako sv. Hildegardě, sv. Kateřině a Brigittě, odpovídá: „Řečeným zjevením, i když jsou schválené, nemusíme a nesmíme přikládati souhlas *katolické víry,* nýbrž pouze *lidské víry* podle pravidel opatrnosti, podle nichž řečená zjevení jsou pravděpodobná a zaslouží si uctivého přijetí.[6]

Statečnost, praví velký znatel středověké mystiky Vernet,[7] je hlavní rys svaté Brigity. Pod křehkým zevnějškem skrývala energickou duši, přirozeně nezávislou; stupňovala až k heroismu božské umění podrobovati se. A na této cestě statečné poslušnosti je jí vzorem Kristus, jako v celém jejím životě. „Já, dokonalost sama," pravil jí, „poslouchal jsem svého Otce až na kříž, abych ukázal, jak se líbí Bohu, když se někdo zřekne své vlastní vůle.[8] Má matka, vaše paní, pravil jí při jiné příležitosti, od počátku svého života až do konce nečinila nikdy nic jiného, než co já jsem chtěl. Budete-li to činit i vy, vaše srdce bude v mém srdci a bude zapáleno mou láskou.[9] Není tedy Brigittina mystika jakýmisi mlhavými vidinami, nevznáší se jen v životě, který nemá kontaktu se skutečností lidského žití, která je šedá a plná odpovědnosti. Brigitta zná život, zná i život duchovni od jeho nejnižších stupňů, a ví dobře, že jeho vrcholků lze dosíci jen tehdy, když se člověk pevně zachytí v jeho základech, které naznačil Kristus, když řekl: Kdo chce přijíti za mnou, zapři sebe sám.

Zvláštní známkou ducha Brigittina je rozumnost a umírněnost. Nikdy se nedává světice ve svých postech a mrtveních zavést na bludné cesty těch, kteří ničili své tělo více, než bylo třeba, jako by právě toto ničení hmotné stránky člověka bylo cílem duchovního snažení. O řeholi, kterou dala svému řádu,

[6] De servorum Dei beatificatione et canonisatione, lib. III. c. LIII. n. 15.

Dictionnaire de spiritualitě, Paris 1937, tome I. col. i95i-

8 Zjeveni, kn. VI. hl. 121,

[9] Zjevení, kn. I. hl. 1.

praví, že je vedena duchem lásky, pokory a rozumné umírněnosti. A čteme-li na příklad takovou kapitolu o koupání, vidíme na první pohled, jak se světice liší od mnoha současných malicherných asketů, kteří alespoň zdravým lidem zakazovali jakékoliv koupání, jakožto nedostatek ducha umrtvenosti. Brigitta dovoluje koupel nejen nemocným, nýbrž i zdravým, aby si uchovali své zdraví, které je právě tak darem Božím jako svatost života.

Ve škole svatého Bernarda se naučila Brigitta veliké lásce ke Kristovu člověčenství a něžnému poměru k jeho svaté Matce, a tyto dvě lásky ji provázejí po celý život, určují směr její zbožnosti, řídí projevy její ctnosti nábožnosti.

„Jednoho dne," vypravuje její životopisec, „uslyšela kázat o umučení Páně a vryla do svého srdce, co slyšela. Noc nato se jí zjevil Kristus ve stavu svého ukřižování a pravil jí: Pohleď, jak jsem byl zraněn. Brigitta se domnívala, že byl znovu ukřižován, a odpověděla mu v duchu: Pane, kdo s tebou tak nakládal? - Ti, kdo na mne nedbají a pohrdají mou láskou, odpovídá. - Od tohoto dne, když přišla Brigitta k sobě, uchovala si vzpomínku na umučení Kristovo, žena ně nemohla myslet, aniž by neplakala. Zakoušela tak velikou sladkost v úvahách o ranách svého Snoubence, že byla mnohdy zcela uchvácena láskou a lítost ji nutila prolévati slzy."[10] Čteme-li toto svědectví životopisce, nedivíme se, že dovedla tak realisticky a procítěně mluvit o utrpení Páně, jako málokterý ze středověkých mystiků. Její slova jsou život, hluboká zkušenost po cestách sjednocení s Kristem trpícím. Nedostalo se jí sice známek trpících s Kristem, jako svatému Františku a jiným milujícím *Muže bolesti,* ale nosila rány Kristovy ve svém srdci a jejich bolest byla tím větší, čím méně byly viditelné. A jak mohutné jsou projevy její duše, oddané Kristu!

Čtěme na příklad: „Byl korunován trny. Jeho oči, jeho uši a vousy byly plny krve . . . Jeho čelisti byly

10 Birger, Vita s. Brigittae, VI.

napnuty, ústa otevřena, jazyk pokryt krví . . . Břicho stlačeno dozadu, dotýkalo se zád, jako by neměl vnitřností . . ." Zdá se nám, čteme-li tato realistická líčení středověké mystičky, jako bychom byli přeneseni do doby baroka, které nám podává Krista zcela ve smyslu tohoto podání. Je to jen jeden z plamenů veliké lásky k svatému člověčenství Kristovu, který vyšlehl v duši velikého Bernarda z Clairvaux, zapaloval tisíce duší XIII. a XIV. století a projevil se pak v nejrůznějších formách a v nejrozmanitějších odstínech od svaté Terezie Avilské až k barokním kazatelství, literatuře a umění.

Nemenší byla její láska ke Kristu eucharistickému. Bůh jí přikázal, aby přijímala často. A Brigitta poslušná jeho hlasu, přistupovala ke stolu Páně každou neděli a svátek, což bylo v té době přijímání velmi časté. Při tom však se zpovídala každého dne, jak svědčí Bonifác IX. v kanonisační bule. Obdržela také od papeže zvláštní privilegium, že v jejím klášteře mohla býti nejsvětější Svátost každého dne vystavena, a pak že představená kláštera mohla přinésti a ukázati svatou Hostii, aniž se jí dotýkala (v monstranci), nemocným sestrám, které z důvodů možnosti vrhnutí nemohly přijímat.

*

Její něžná láska ke Kristu nemohla býti nevšímavá vůči Marii. Kdysi se rozhovořila v důvěrné rozpravě se svatou Pannou a její řeč, kterou zaznamenala v Extravagantes hl. 63, je mystická hra duše, která pozbyla pojmu času a prostoru a žije ve sférách nadpřirozena a věčna.

„Požehnaná bud ty, ó Maria, Matko Boží," pravila Brigitta, „a požehnaný bud též Syn tvůj Ježíš Kristus za všechnu radost, kterou mi dal tím, že ty jsi jeho Matka . . . On ví dobře, že Maria, dcera Joachimova, je mně mnohem dražší, než děti Ulfa a Brigitty ... A raději bych chtěla, aby Brigitta, dcera Birgerova, se nebyla nikdy zrodila, než aby Maria, dcera Joachimova, nebyla prvorozená. A snáze

bych zvolila, aby Brigitta byla v pekle, než aby Maria, dcera Toachimova, nebyla Matkou Boží v nebi."

A Maria odpovídá své milované dceři: „Má dcero, věz a buď ujištěna, že tato Maria, dcera Joachimova, ti bude mnohem užitečnější, než ty, Brigitta, dcera Birgerova, můžeš býti sama sobě. A tato dcera Toachimova, která je Matkou Boží, chce býti matkou 'i dětem Ulfa a Brigitty."

Tak mluvívala Brigitta s Matkou Boží, a v jejích rozmluvách můžeme najiti téměř celou mariologii. Celý život svaté Panny se nám zjeví při četbě Brigittiných zjevení, zvláště pak ve spise Reč andělova o vznešenosti svaté Panny. Od věčnosti byla Maria v myšlence Boží jako vyvolená dcera Boha Otce, aby se stala v čase matkou jeho Syna. Velmi jasně mluví světice o neposkvrněném Početí svaté Panny a o jejím ustavičném panenství. Ani nauka o prostřednictví Marie Panny, o její součinnosti v díle vykoupení lidstva jí není neznáma. Proto doporučuje pobožnost k bolestem Panny Marie, které dovedla ona spojit s bolestmi Kristovými za naši spásu.

Když umírá Brigitta roku 1373 v Římě, zanechává veliké dílo, které přetrvá věky. Její spisy jsou hojně čteny a stále překládány do všech jazyků, a láska ke Kristu a její svaté Matce.se vrývá hluboko do srdce čtenářů. Její dílo je stále svěží a každé době ukáže, jak možno a jak třeba se dostat blíž ke Kristu a jeho svaté Krvi.[11]

11 Více než svými Zjeveními stávala se Brigitta slavnou *Patnácti modlitbami o utrpení Páně,* které jí byly od XV. století připisovány. Těmto modlitbám, které jsou ostatně krásné a povzbuzují zbožnost věřících, byl během doby připojen jistý úvod, který zaručuje jejich naprosté vyslyšení, budou-li splněny jisté podmínky. Podle zjevení sv. Brigitty, praví se tam, utrpěl Kristus 5460 ran. K jejich uctění se mají modlit právě tyto modlitby. Kdo se je bude modlit, praví se tam, vysvobodí 15 osob z očistce, 15 hříšníků obrátí a 15 spravedlivých bude utvrzeno v dokonalosti. A on sám přijme 15 dní před smrtí Eucharistii a dojde spásy. Ten, kdo bude po 30 let v těžkém hříchu a bude se modlit tyto modlitby nebo alespoň bude mít úmysl se je modlit, dosáhne spásy a splní se mu i jiná jeho přání. - Není divu, že pro

Rozjímání o nebeské blaženosti

LUDVIK Z GRANADY

V sobotu večer se pokřižuješ, připravíš udaným způsobem a budeš uvažovati o nebeské blaženosti. Toto rozjímání je tak prospěšné, že - kdyby bylo podporováno světlem víry, dostačilo by, aby nám osladilo všechny svízele a hořkosti, které trpíme pro ono dobro. Neboť jestliže láska k majetku oslazuje námahy pro něj snášené a jestliže láska k dětem způsobuje, že matka ráda vytrpí bolesti rodičky, co učiní láska k tomuto nejvyššímu dobru, v porovnání s nímž všechny ostatní věci nejsou dobry? A praví-li se o patriarchovi Jakobovi (Gen. 39), že se mu sedm let služby zdálo kratičké pro velikou lásku k Ráchel, co dokáže láska k oné nekonečné kráse a k onomu věčnému zasnoubení, budeš-li na ně hleděti očima živé víry?

Abys tudíž pochopil poněkud ono dobro, uvažuj mezi jinými o těchto pěti věcech, totiž o výbornosti místa, o radostné společnosti, o patření na Boha, o oslavě (vzkříšených) těl a posléz o dokonalosti všech dober onoho života.

Nejprve pozoruj nádheru místa a zvláště podivuhodnou velikost jeho! Čteš-li u velmi vážných spisovatelů, že kterákoli z nebeských hvězd je větší než celá země, a co více, že jsou některé mezi nimi tak značné velikosti, že jsou devadesátkrát větší naší země,[1] a obrátíš-li pak zraky k nebi a vidíš na něm takové množství hvězd a takové (ještě) prázdné prostory, kam by se jich vešlo mnohem více, jak se nepodivíš? Nejsi-li úžasem bez sebe, uvažuješ-li o ohromnosti onoho místa a ještě víc o nesmírnosti nejvyššího Pána, který je z ničeho stvořil?

Také krása onoho místa se nemůže vylíčiti slovy:

tento úvod, plný pověr, byly tyto modlitby roku 1671 kongregací Indexu zakázány, dokud nebude tento úvod odstraněn. - Srov. Dumoutet, Le Christ selon la chair... Paris, 1932, P- 38. n.

1 L. z Granady píše podle tehdejších znalostí vesmíru.

vždyť, stvořil-li Bůh v tomto slzavém údolí a kraji vyhnanství věci tak podivuhodné a tak krásné, co asi vytvořil na onom místě, které je sídlem Jeho slávy, trůnem Jeho velikosti, palácem Jeho velebnosti, domem Jeho vyvolených a rájem všech slastí?

Po výbornosti místa uvažuj o ušlechtilosti jeho obyvatel, jejichž počet, svatost, bohatství a krása převyšuje všechno, co si jen můžeš myslit. Svatý Jan praví (ve Zjev. V. a VII.), že je tak veliký počet vyvolených, že nikdo není s to je spočítati. Svatý Dionysius tvrdí, že je tolik andělů, že jejich množství předčí všechny hmotné věci na zemi. Svatý Tomáš v souhlase s tímto míněním praví, jak nebesa vynikají velikostí nepoměrně nad zemi, tak množství oněch blažených duchů převyšuje všechny věci hmotné, které jsou na tomto světě. Co tedy může býti podivuhodnějšího? Zajisté, kdyby se o té věci uvažovalo, byla by s to uvésti v úžas všechna lidská srdce. A jestliže jeden každý z andělů, třebas nejmenší z nich, je krásnější než celý viditelný svět, jaké štěstí bude hleděti na takové množství tak krásných andělů a pozorovati jejich dokonalosti a služby, jež každý z nich koná v onom vznešeném městě? Tam pobíhají andělé, slouží archandělé, triumfují knížata, radují se mocnosti, vládnou panstva, skvějí se vojska, září trůny, svítí cherubíni, hoří serafíni - a všichni pějí Bohu chvalozpěvy. Jsou-li už společnost a styk s dobrými lidmi sladké a příjemné, jaké pak bude tam obcování s tolika dobrými bytostmi, hovor s apoštoly, rozmluva s proroky, styk s mučedníky a - konečně se všemi vyvolenými?

Je-li takovou ctí těšiti se ze společnosti dobrých lidí, jakou teprve bude ctí radovati se ze společnosti přítomnosti Tvůrce, kterého chválí hvězdy jitřní, nad jehož krásou žasnou slunce a měsíc, před nímž se uctivě sklánějí andělé a nad jehož přítomností jásají lidé? Jak oblažující bude, hledět na ono nekonečné Dobro, v němž všechna dobra jsou obsažena, onen největší Svět, v němž všechny jsou světy, na Toho, jenž jeden a všechno jest, Bytost jednoduchá, která

má dokonalosti všech bytostí. Bylo-li velkým štěstím slyšeti a viděti krále Šalomouna, že pravila královna sábská (4. Král. 10) : Šťastni jsou ti, kteří před tebou stojí a z tvé moudrosti se těší - jakým blahem bude patřiti na onoho nejvyššího Šalomouna, onu věčnou Moudrost, nekonečnou Velikost, neocenitelnou Krásu, nesmírnou Dobrotu a navždy se se z Ní radovat? To je podstata blaženosti svatých, a to je poslední cíl a střed našich tužeb.

Potom uvažuj o oslavení těl, na nichž nic nezůstane neoblaženo, protože se každému z údů a smyslů dostane na onom světě zvláštního oslavení a okouzlení; těla tam nabudou zvláštních vlastností: jemnosti, lehkosti, bezbolestnosti a jasu, který bude tak veliký, že každé z oněch těl nebešťanů bude se skvíti jako slunce v království Otce jejich. (Mat. 13.) Jestliže ne víc než jedno slunce na obloze dostačí, aby osvětlilo a potěšilo tento svět: jak nádherná podívaná bude, až se tam tolik sluncí a světel rozzáří?

Zkrátka, v nebeské blaženosti budou všechna dobra v jedno spojena a všechno utrpení z ní vyloučeno. Tam bude zdraví bez nemoci, svoboda bez otroctví, krása bez ošklivosti, nesmrtelnost bez zkázy, hojnost bez nouze, klid bez zmatku, bezpečnost bez bázně, poznání bez omylu, sytost bez omrzení, radost bez smutku a čest bez odporu. Tam bude podle slov svatého Augustina opravdová sláva, nikdo tam nebude chválen omylem nebo z lichocení. Tam bude opravdová čest, která se nikomu neodepře, kdo jí zaslouží, ale nedostane jí ovšem ten, kdo by si jí nezasloužil. Tam bude opravdový pokoj a nikdo tu nebude obtěžován ani sám sebou ani nikým jiným. Odměna ctnosti bude táž, která dala ctnost a jako její odměna byla slíbena největší a nejlepší odměna ze všech. Bude cílem našich tužeb, budeme na ni hledět bez konce, milovat ji bez omrzení a velebit ji bez únavy. Tam je místo široké, krásné, skvělé a bezpečné; společnost velmi dobrá a příjemná. Cas stejný, ne již rozdílný večer a ráno, nýbrž prostá, nepřetržitá věčnost. Tam bude věčné jaro, které stále kvete za svě-

žího vánku sv. Ducha. Tam se všichni raduji, všichni zpívají, neustále chválí nejvyššího Dárce všeho, Jehož štědrostí žijí a vládnou ve své slávě. o město nebeské, bezpečné sídlo, zemi plná všech rozkošných darů, lide spokojený, sousedé pokojní a bytosti, jimž nouze je neznáma! Kéž by už byl skončen tento boj! Kéž by se uzavřeli dnové mého vyhnanství! Ó, jak se prodlužuje čas mého putování! o, kdy se přiblíží onen den? Kdy tam přijdu a objevím se před tváří Boží?

nÁsLedovÁní **KRÍSÍA SKRZC** KRest

KONSTANTIN MIKLiK C. Ss. R.

Kdo z průměrných křesťanů ví něco o tom, co jest pro něho křest? Věc minulosti, obřad, který kdysi přijal, kdysi dávno, kdy tomu ještě nerozuměl. Okolnost, že jej přijal jako nemluvně, jest příčinou, že si ho neváží tak, jako věcí, o které se staral vědomě. Většina křesťanských matek, které neodpadly od své víry, posílá své dítě ke křtu s vědomím, že jde o cosi, co má být, co jest asi stejně důležité jako uložení dítka do hrobu, kdyby bylo mrtvé. Většina protestantů považuje křest prakticky za jednu ze čtyř zastávek křesťanského života, za jednu ze čtyř funkcí pastorových, jež vykonává na každém evangelickém křesťanu, aniž se úzkostlivě stará o jeho skutečně křesťanský život.

Slyšel jsem katolíky, ovšem již převrácené, že měli neobyčejné sympatie ke všemu nekatolickému, a čím byl katolík více vzdálen křtu, tím jim byl milejší. I protestant, který si vážil své, bohužel už jen jediné svátosti, byl jim fanatik podobně nesnášenlivý jako prý někteří katolíci. O mnoho milejší jim byly křesťanské sekty, které zavrhují křest dětí (na př. mormoni), které prý chtějí žiti křesťansky, ale beze křtu; docela vážně velebil mohamedány jakožto prý přesvědčené monotheisty; mezi židy pak a křesťany prý jest jen nepatrný rozdíl, ale rozhodně jsou sympatičtější mnozí židé než mnozí katolíci. Je to vzda-

lování od toho, co má katolík na sobě nejvzácnějšího, od křtu přijatého z rukou Obecné Církve (ať již jej v nouzi udělil kdokoliv), od křtu, který jen v katolické Církvi jest v úctě a ve vážnosti, jaká mu přísluší.

Vskutku, křest jest pro člověka to nejdůležitější v celém tomto životě i po tomto životě. Můžeš se krásně spasiti bez pohřbu, bez svatby, bez konfirmace, ale nemůžeš se vůbec spasiti beze křtu. Není to tak těžké pochopiti, uvědomíš-li si, že křest pochází od slova Kristus, a že má za účel předělati člověka v Krista čili učiniti ho křesťanem. Nemůže býti spasen žádný člověk, jež se nestal nějakým způsobem křesťanem, a to z toho prostého důvodu, že všechni lidé vzali porušení a ztratili Boží milost, a nikdo nemůže přijíti na dosah Boží slávy a Božího patření, leč ten, jenž nevzal žádného porušení, jenž nepřestoupil žádného přikázání, jenž splnil dokonale životní úkol uložený od Otce, nebo také ten, kdo se přioděl rouchem Vykupitelovým a osvojil si jeho podobu, hodnou zalíbení Božího pohledu. Jest nezbytně třeba se předělati v Krista, přijmouti křest, žiti ze křtu, podle křtu a skrze křest.

Nekraťte hlavami, duše lidí odpadlých, snášelivých a malověrných, když slyšíte o naprosté potřebě křtu k dosažení nadpřirozené spásy. Křest jest nutný nejen nutností příkazu, nýbrž i nutností prostředku. Není zkrátka možno dojiti věčného pokoje a úkoje v Bohu leč skrze křest vodou, skrze křest krve nebo skrze křest touhy. Křest vodou jest cesta řádná, křest mučení nebo žádosti jest cesta mimořádná; je to cesta nouzová, pomoc v případě, kde křest vodou jest fysicky nemožný. Není podstatně snadný (a zase je v nouzi každému přístupný) i ten nejchatrnější křest touhy, kdy člověk ani neví, že křest existuje a že jest podmínkou spasení. Neboť k takovému křtu náhradnímu je potřebí nejvyššího osobního výkonu: dokonalé lásky k Bohu, dokonalé lítosti nad spáchanými hříchy, upřímné, pevné a opravdové vůle splniti všechny předpisy božského zákona o člověku. Mezi těmito předpisy je také křest vodou, a jen tak široce

a dokonale pojímaná a vyjadřovaná touha po naplnění božské vůle se může nazývati opravdu křtem žádosti v případě, kdy člověk ani neví ničeho o křtu.

Protože křest žádosti vyžaduje nejvyšší duchovní pohotovosti zralého člověka, je na bíle dni, že se nemohou takovým křtem bez zázraku spasiti duše nemluvňat, ani duše dětí, které nedospěly do let užívání rozumu. Proto je povinností každého člověka pokřtíti umírající dítě nebo rozeného blázna, není-li na blízku katolický kněz nebo jiná osoba katolická, které to náleží činiti. Povinnost, jež se zde ukládá, je ze všech povinností lásky k bližnímu největší, větší než kterákoli jiná lidská pomoc v nouzi. Celý křest záleží v tom případě v lití vody na hlavu křtěncovu se slovy „Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého" a s úmyslem činiti to, co činí při křtu katolická Církev.

Zde je místo, které osvětluje nad jiné jasněji katolickou nauku o bezvýjimečném přikázání křtu vodou pro každého člověka Nové Smlouvy. „Tehdy přišel Ježíš z Galileje na Jordán k Janovi, aby byl pokřtěn od něho. Ale Jan mu bránil řka: Já mám potřebí pokřtěn býti od tebe, a ty jdeš ke mně? - Odpovídaje Ježíš řekl: Nechej nyní; neboť tak nám sluší vyplniti všelikou spravedlnost. - I nechal ho. A když byl Ježíš pokřtěn, vyšel ihned z vody; a hle, otevřela se mu nebesa, i viděl Ducha Božího sestupovati jako holubici a přicházeti na něj. A aj, hlas s nebe řkoucí: Tento jest můj milý Syn, v němž se mi zalíbilo" (Mt 3, 13 až 17). Kristus jest uváděn ve svůj vykupitelský úřad křtem vodou, zakončí pak jednou tento úřad křtem krve (Lk 12, 50). Obojí tento křest se ovšem liší od našeho křtu vodou, krví nebo žádostí, ale obojí ten křest nám naznačuje nutnost pokání pro všechny lidi, naznačuje nám i povahu svátosti znovuzrození, a jest základem či příčinou účinnosti křtu svátostného (Mt 3, 11; 28, 19—20; Mk 16, 15—16; Lk 3, 16—22; Jan 1, 26, 33; 3, 3—7). Jako se při křtu Kristově otvírají nebesa a božská Trojice se zjevuje světu, ohlašujíc ústy Otcovými zalíbení v symbolic-

kém obmytí Kristově, obmytí, které Kristus započíná křtem v Jordáně jakožto zástupce hříšného člověka, tak i při každém křtu, který bude vykonávati Kristus nebo jiní lidé v jeho jménu a z jeho moci, bude sestupovati Duch Boží na každého člověka a zůstávati na něm. Slovo křest (Christos) vyjadřuje tak hlavní účel křtu (baptismos): přeměnění totiž člověka hříšného skrze koupel posvěcující v líbeznou a svaté Trojici příjemnou podobu Kristovu.

Abychom pochopili, jakým způsobem dochází člověk při křtu podobnosti s Kristem, třeba se seznámiti pečlivě s odpovědmi na tyto otázky: x. Jaké účinky zanechává křest v duši pokřtěného. 2. Jaké jsou podmínky či předpoklady platného a hodného křtu. 3. Jaké závazky vyplývají z platného křtu pro pokřtěnou osobu. Otázky tyto jsou více méně praktické čili morální, ježto se zabývají tím, co má člověk činiti v příčině svého vlastního křtu. Ale i teoretický obsah první otázky má praktický účel a smysl, protože je pohnutkou k tomu, co jest činiti přede křtem a po křtu, aby účinků křtu bylo dosaženo.

Účinek křtu je totiž to veliké, nenahraditelné a neocenitelné, co svrchovaně kvalifikuje pokřtěného člověka, co vyžaduje, aby bylo na výsost váženo, uznáváno, potvrzováno a činěno základem veškerého dalšího chování a jednání. Účinek křtu je vlastně jeden jediný, ačkoli jeho popis potřebuje mnoha slov. Je jím znovuzrození k duchovnímu životu, pročež se křest i nazývá svátostí znovuzrození. Stručný popis tohoto podivuhodného mystického děje je tento: Křest přivádí člověka k *nadpřirozenému spojení a životnímu společenství s Kristem,* jednak propůjčením nezrušitelného znamení příslušnosti ke Kristu (fundamentální čili základní znovuzrození, jakožto účinek křtu platného), jednak ospravedlněním čili očistou od hříchu a posvěcením milostí (znovuzrození efektivní čili dokonalé, jakožto účinek křtu hodného nebo ožilého). To jsou dva účinky křtu, z nichž druhý vyplývá z prvého, není-li kladeno žádné překážky od křtěného podmětu.

Výraz „duchovní znovuzrození" sám o sobě chrání před nepravým pojímáním dogmatu. Naznačuje, že se člověk rodí nadpřirozeným způsobem po druhé. Jen pro tu příčinu lze mluviti při křtu o znovuzrození. Naznačuje se také, že se toto druhé duchovní zrození nemusí ve všem a naprosto, i ve vedlejších průvodních darech a příkrasách, rovnati onomu prvému zrození, které se událo při nadpřirozeném vybavení prvního člověka v ráji a jež předcházelo jeho duchovní smrt, právě tu smrt, která způsobila nevyhnutelnou potřebu nového duchovního zrození, neměl-li býti člověk na věky odloučen od života Božího. Vskutku, třeba připomenouti už zde, že křest, ani hodný a dokonaný ve svých účincích, nevrací člověku darů mimopřirozených, tak zvaných darů neporušenosti, nýbrž že ponechává člověku přirozenou nevědomost, žádostivost, tělesnou porušitelnost i tělesnou smrtelnost. Pokušení, nemoci, utrpení a životní strasti nemají ovšem u pokřtěného ráz trestu, nýbrž ráz příležitosti k osvědčení života milosti, ctnosti a zásluhy; jako Kristus podstoupil křest krve po křtu vodou, tak musí i křesťan doplniti svátost křtu životem hrdinným podle zákona křtu, podle zákona o vytvořování podobnosti s Kristem nejen na počátku křesťanského života, nýbrž i v celém průběhu života. Posléze nám naznačuje výraz „duchovní znovuzrození", že musí býti odčiněna smrt, jež je učinila nevyhnutelně potřebným, čili že „musíme vzhledem k svému dřívějšímu životu odložiti starého člověka, který béře zkázu podle chtíčů klamných, obnoviti se na duchu smýšlení, a obléci člověka nového, stvořeného podle Boha ve spravedlnosti a svatosti pravdy" (Ef 4, 22—24). Smrt člověka odumřelého a duchovně bezcitného, smrt jiná než tělesná, je podmínkou dokonalého duchovního znovuzrození při křtu.

Nutnost duchovního znovuzrození, uskutečňovaného nadpřirozeným spojením a životním společenstvím s Kristem, lze odvoditi snadno z oněch předpokladů, jež činí božská vůle nezbytnými pro nadpřirozenou spásu člověka. K této spáse není potřeba

ničeho menšího, než účasti na Boží přirozenosti (2 Petr 1, 4), synovství Božího (Jan 1, 12), práva na dědictví Boží (Rím 8, 17). Abychom však byli přijati za Boží syny, k tomu nemůžeme podle ustanovení Božího dojiti jinak, než že se staneme podobni jednorozenému Synu Božímu (Rím 8, 29) a že budeme v sobě nositi obraz nebeského člověka (1 Kor. 15, 49), aby Kristus, člověk nebeský, jenž je jednorozený Otcův podle božství, byl podle člověčenství prvorozený mezi mnohými bratřími (Rím 8, 29), jimž by zasloužil spoludědické právo Boží, ,,ač-li bychom spolu s ním trpěli, abychom s ním i oslaveni byli" (Rím 8, 17). Božská vůle ustanovila dále, že nestačí tajné a neviditelné duchovní znovuzrození. To by se mohlo uskutečniti pouhou věrou, bez vnějšího znamení; Bůh však chce dítky zřejmé a viditelné, protože jim dal přirozenost, která se nemůže skryti. Bůh nechce zůstati za rodiči tělesnými, kteří rodí své dítky viditelně k smrti.

Pravil jsem, že duchovní znovuzrození člověka při křtu je základní a dokonané. V základu se uvádí životní společenství s Kristem ve skutek tím, že se člověk včleňuje křtem v Krista viditelně a jaksi hmotně, stávaje se údem jeho duchovního těla, jímž je Církev, a dostávaje schopnost přijímati ostatní svátosti a míti účast ve všech duchovních statcích Církve. Členství Církve jest ovšem spojeno s povinnostmi. A poněvadž je toto členství viditelné, je křest ustavičnou viditelnou připomínkou těchto povinností pro toho, kdo jej přijal. Všechny tyto základní účinky křtu lze shrnouti v jeden trvalý nadpřirozený fakt, který je representuje, totiž v nezrušitelné znamení křesťana, tak zvaný *křestní charakter*. Tento není jenom vnější legitimací nebo vnějším rozkazem, volajícím k církevnímu kultu; ani to není pouhý myšlený nebo věcný vztah k Bohu a k Božímu řádu; nýbrž je to nadpřirozená bytostná dokonalost duše, duchovni jakost, která duši posvěcuje, zavazuje a připodobňuje tomu, od něhož je vtiskována, totiž Trojjedinému Bohu, zvláště však a vlastně Ježíši Kristu, jakož-

to Bohočlověku. V tomto smyslu se nazývá křestní charakter znamením připodobňovacím (signum configurativum). Nepřipodobňuje nás ovšem Kristu co do přirozenosti zvláštního složení, nýbrž jen jako zakladateli křesťanského kultu, jen jako skutečnému veleknězi Nejvyššího, čímž se stáváme skrze křest účastni všeobecného kněžství Kristova (x Petr 2, 9) a vyvoleným lidem Božím, a to tak, že toto znamení našeho vyvolení nemůže býti opakováno, ztraceno, vymazáno nebo pozbyto ani v tomto životě, ani v onom. Křestní charakter je znamení vyznamenávací a nezničitelné (signum distinctivum et inexstinguibile), právě tak, jako je znamením, opravňujícím k přijímání svátostí (signum dispositivum), znamením, naznačujícím milost posvěcující (signum practicum gratiae) a znamením, zavazujícím k životu podle víry v Ježíše Krista (signum obligativum).

Znovuzrození dokonané záleží v tom, že křestní charakter milost posvěcující nejenom vyžaduje a naznačuje, nýbrž i uděluje. To se stává vždy, když člověk neklade žádné překážky, čili když přijímá křest s náležitým mravním rozpoložením, jakého je vůbec třeba k ospravedlnění. Přijme-li někdo křest bez této disposice, přijímá jej platně, ale svatokrádežně. Přijímá křestní charakter se všemi jeho pravomocmi, stává se členem Církve, přihlašuje se ke Kristu nadpřirozeným způsobem, ale nehodně a bez onoho účinku, k němuž křest hlavně míří, totiž bez účasti na Boží přirozenosti. Teprve když jest náležitě disponován k ospravedlnění, oživuje v něm křest k tomu, aby mu udělil posvěcující milost, a aby všechny ony účinky křtu, jež jsme vypočítali a jež jsou v křestním charakteru uloženy nedokonale a počátečně, byly rozvinuty, probuzeny a naplněny.

ROZKOŠ SVAtýCh

JAN rubín

Rozkoš má v plánu stvořitelském poslání zprostředkovati. Jako žádný jiný prostředek, je nadána úžasnou magnetickou silou, jíž vynucuje nutnosti

života. Není však násilnická a strohá. Poněvadž je svou povahou libost, blaho a láska, záleží všecka její moc ve vábivosti těchto tří. Ve vztahu k nutnostem, s nimiž je takořka srostlá, jeví se zprvu jako jejich ozdoba, krása a vůně, posléze jako vzácný dar a první odměna za vyhovění nutnosti. Je vábnou léčkou nezbytnosti, zároveň též extraktem její vnitřní krásy a dobra. Věrnou analogií rozkoše je květ růže, nádherný tvarem a líbivý barvou a vůní. Rozkoš vždy vystupuje do popředí, je zdánlivě hlavní věcí, aby tím spíše a jistěji bylo dosaženo nutnosti, která je v ní utajena: - sblížení dvou k svépomoci - zrození života - vlití nových sil a látek k budování organismu - obrození duševních orgánů - vypěstění a vychování nevyspělého tvora - a jiných druhotných.

Rozkoš samotná bez spojení s účelem je nepřirozená a křesťansky vlastně nemyslitelná. Bůh stvořil rozkoš jen k službě určitému dobru. Rozkoš je též dobrem, ale jediné když slouží, pomáhá a podporuje dobro určité, dobro jsoucí dobrem samo o sobě. Protože je pouze dobrem odvozeným, nemůže býti sobě samé účelem a cílem.

Přes tuto skutečnost setkáváme se ve světě i s rozkoší odloučenou od svého cíle. Ale to už rozkoš vlastně není, to je jenom pouhý zlomek rozkoše, loupežně urvaný drahocennému životu. Je to rozkoš zneužitá a pohaněná. Bohu budiž žalováno, člověk dneška dopouští se nejhrubšího vandalství - rve z rozkoše kus po kuse až k hranici, kde se ona tajemně snoubí se svým účelem. A tomuto pustošení on, kulturní člověk, šlechtic ducha, nestydí se sladce říkati „užívání".

Tisíce a tisíce lidí, vlečených jako somnambulové mrazivou vůlí Zla, užívá této kradené rozkoše. Pranic si nedělají z toho, že se stávají lupiči života, jejž nejen loupí, ale i vraždí. Se zpěvem a smíchem popravují svůj vlastní život.

Než užívání mrtvé rozkoše neuspokojuje dlouho jejich nenasytné chtíče. Ale majíce pěstěný intelekt, lehce objevují, jak tyto kradené rozkoše uměle mno-

žit, komplikovat, ředit a mísit v cocktaily - nápoje přátelské lásky, nebo dokonce vynalézají rozkoše zvláštní, ryze moderní, čivové i duševní, které pocity libosti převyšují i přirazeno.

Vynalézavost, příznak dnešní doby, která se tak chorobně valí do všech úseků života, naplňuje sice dnešního člověka pyšným uspokojením, leč toto uspokojení je podmíněno novými objevitelskými úspěchy. Podobně je tomu i v oblasti světské rozkoše. Nepřibývá-li vynálezců nových delikates, uspokojení pozvolna vyprchává, až se přihodí ta mrzutá věc, že je člověk nešťasten. Je to znechucení a zklamání, které nezřídka končí poslední neúprosnou nutností, jež však nezačíná vábením rozkoše (pro čisté a spravedlivé jistě i smrt má rozkoš), ale rvavým uchvácením palčivé bolesti.

Duchovně zdravému a silnému křesťanu působí pomyšlení na tento ubohý stav tolika duší trýznivou lítost, protože ví o rozkoši, která by je všecky mohla uspokojiti. Neboť ta rozkoš převyšuje nad pomyšlení všecky rozkoše přirozené a pro rozkoše hříšné není vzhledem k ní vhodno žádné, ani nejhnusnější přirovnání. Je to rozkoš silná a neomezená, která se nevyžívá a která nekončí, ale která vždy více a více se množí a se stupňuje a kterou neuhasí ani smrt. Tou rozkoší je - *láska Srdce Ježíšova.*

Zrovna tak jako v přirozeném existuje v duchovním řada nutností (v pravé skutečnosti je pořad obrácený: jako v nebi, tak i na zemi), k nimž se přimyká určitá libost-rozkoš. Všecky tyto nutnosti jako by splývaly v jednu nejvyšší, svrchovanou nutnost, jíž je *spojení s Bohem.* A všecky libosti jako by se soustřeďovaly v jednu nejvyšší rozkoš, která k tomuto spojení vábí a vede a která v něm ústí - jíž je *zakoušení lásky Boží.*

Spojení duše s Bohem je nejdůležitější a vrcholný akt tvůrčí. Pojí se s ní sladké pouto duchovního blaha, duchovní rozkoše. Te to rozkoš silná, která vyvěrá ze Srdce Ježíšova, která se kolem Něho soustřeďuje a do Něho zase zpět vplývá. Podle této své

působnosti možno ji vhodně nazvati láskou Ježíšova Srdce i láskou k Ježíšovu Srdci. Je to rozkoš, jíž se - neváhám říci - udržují v řádu všecky věci viditelné a neviditelné, jíž trvají nebesa i země, bez níž by všechno to nemělo smyslu. A je to rozkoš svatých, těch, kteří se postupnými nutnostmi - zachováváním přikázání, poslušností Pravdy a milosti a svlečením starého člověka - až sem dopracovali. Je-li spojení s Bohem věčnou nutností všech duší - však také ke všem duším proud lásky Ježíšovy tryská, není ani jediné, jíž by se nedotýkal její blaživý vliv. Ovšemže, její silnou rozkoš neokusí a zřídla jejího nedosáhnou, kdo ji jakkoliv předem odmítají svévolným porušováním řádu.

Píšíce o těchto věcech, dotýkáme se sice nebeských výšin, nicméně nepřekračujeme ještě hranice, za níž by už byla čirá dokonalost bez možnosti porušenosti a stínu. I zde v těchto vysokých a světlých oblastech, u těchto pahrbků věčných, možno zblouditi. Ještě až sem došplhá se po porušené přirozenosti lidské duch vzpoury, aby blažené láskou Ježíšovou střásal k zemi. Rozkoš, která vábí duši ku spojení s jejím Stvořitelem, nazývá se sice vhodně rozkoší svatých, protože duše, které oblažuje, prošly jistým vývojem duchovního života a mnoho k tomuto cíli učinily, než dosažená meta a blaživé zážitky této mety nedávají ještě samy o sobě záruku vytrvalé a vítězné svatosti. Vytrvání a stálost nezáleží tolik v lásce Ježíšova Srdce jako spíše v úkonech lásky duše k Ježíšovu Srdci. A tak je možné - vlivem a podněty pekelného Žárlivce - že i zde v duchovním tak jako v přirozeném je rozkoš lásky Boží kradena, že je užívána labužnicky a rozmarně s jakousi dětinskou svéhlavostí, že se duše touto láskou jenom opojuje a nadmíru si libuje v jejích sladkostech jen pro ty sladkosti samy. A tak si zase navyká sobectví, a to sobectví duchovnímu, které zde v takové blízkosti cíle hrozí pohromou velmi velikou a závažnou.

Mnoho duší se již zřítilo s výšin této silné rozkoše, aniž dosáhly cíle, protože se zastavily v jejích

sladkostech, stavše se pouhými jich poživači. Opojnost vytržení, chuť lásky Boží, melodická vibrace a znění jejích proudů, valících se nitry, to vše je zaujalo více nežli Bůh sám v Moudrosti, která jim byla zjevena.

Byla to převážně úzkostlivost o tuto rozkoš, o její blaho, která jim překážela rozvinouti jejich tolika dary bohatý život k oběti a k aktivní činnosti apoštolské podle přání Srdce Ježíšova jako samozřejmou oplátku za jeho velikou lásku. V této chorobné úzkostlivosti jako by strnuly - rozkoš lásky Boží zneužily tím, že se jí pak dále nenechaly vésti k nejvyšší nutnosti, ke spojení s Bohem.

Přes tyto duchovní chyby rozkoš lásky Ježíšova Srdce dále štědře a hojně se rozlévá duším. Má být silnou posilou všem k Bohu putujícím a svěžím občerstvením těm poutí utrmáceným. A všechny, jimž rozkoše a nutnosti přirozené nestačí ke štěstí a kteří se s odporem odvracejí od rozkoší padělaných, má zachvátit a přitáhnout vábením nejsladším

k Srdci Ježíšovu, v němž je dokonalá radost,

k Srdci Ježíšovu, v němž je potěšení ustavičné,

k Srdci Ježíšovu, v němž je plnost všeliké libosti a blaha,

k Srdci Ježíšovu, v němž je milování nejvěrnější, protože věčné!

zpěvy mezi čtením písmA

P. ANT- ČALA O. P.

Mezi epištolou a evangeliem už od nejstarších dob se zpíval celý žalm. Církev převzala tento zvyk z bohoslužeb židovských. Čtení Písma se střídalo se zpěvy žalmů předně proto, aby byla odstraněna jednotvárnost, aby touto změnou posluchači byli osvěženi a povzbuzeni k větší pozornosti. A druhý cíl tohoto střídání byl: dopřáti posluchačům trochu času, aby se mohli zamysleti nad tím, co bylo čteno, aby mohli rozjímati o slovech Písma, zatím co sbor zpíval krásné melodie. Jakési zbytky těchto charakteristických

zpěvů máme v *graduale, aleluja, traktu* a *sekvenci* mezi epištolou a evangeliem.

i. *Graduale,* dříve zvané Responsum graduale nebo prostě Responsorium, je zpěv žalmu, přednášený na stupních ambonu; je to tedy stupňový zpěv.

Až do 5. století, dokud gradualová melodie byla jednoduchá, po epištole byl zpíván celý žalm. Když však se jeho melodie více rozvinula, zpívalo se už jen několik veršů, až konečně svatý Řehoř jej zkrátil na dva verše, jak je tomu podnes. Toto zkrácené graduale se skládá ze dvou částí; první sluje Responsum (R), druhý Versus (V).

Responsoriální zpěvy (k nimž patří také Introit, Offertorium a Communio) na rozdíl od antifonických zpěvů se přednášely tak, že sólista nebo sbor vybraných zpěváků (schola) zpíval jednotlivé verše žalmu, a shromážděná obec věřících po každém verši odpovídala refrénem. Když pak bylo graduale melodicky více rozvinuto, a proto omezeno jen na refrén a jeden verš, bylo přednášeno takto: sólista zazpíval první verš (refrén) a schola jej opakovala. Pak přednesl sólista vlastní graduální verš, a schola po něm zase opakovala refrén. Schematicky si můžeme přednášení graduale naznačiti takto: *a a b a,* t.j.:

a) Sólista: Responsum
a) Sbor: opakuje Responsum
b) Sólista: Versus
a) Sbor: Responsum

Dovedeme si představiti, že takový původní responsoriální přednes graduale byl velmi dramatický a působil mohutně. Teksty některých graduálních responsorií přímo vyžadují takové opakování. Na př. graduale na svátek sv. Jana Křtitele:

a) Sólista: „Dříve než jsem tě v lůně utvořil, znám tě . . ."

a) Sbor: „Dříve než jsem tě v lůně utvořil, znám tě ..."

b) Sólista: „Hospodin vztáhl svou ruku, dotekl se mých úst, a řekl mi."

a) Sbor: „Dříve než jsem té v lůně utvořil, znám tě . . ."

Druhý verš tohoto graduale, končící slovy: „A řekl mi", nutně vyžaduje opakování prvního verše.

Podle nového vydání římského Graduale Vaticanum graduální verš mají pravidelně zpívati dva zpěváci. Ale totéž Graduale Vaticanum dovoluje také přednášeti tento graduální verš jako sólo, a zároveň dovoluje opakovati Responsum po verši. Tím se tedy Graduale Vaticanum vrátilo zase ke krásné původní tradici.

Graduale má nejen zameziti jednotvárnost, nýbrž také zároveň vyjádřiti hlavní myšlenku příslušného období církevního roku nebo svátku, podobně jako introit, offertorium a communio. Proto graduale opakuje anebo rozvíjí tutéž myšlenku jako introit, aby nám ji ještě více vštípilo, abychom jí byli zcela proniknuti a tak opravdu s pochopením prožívali oslavované tajemství.

Graduale jest jakýsi dozvuk předešlého čtení Písma. Ve čtení Písma se sklání Bůh k nám, mluví k nám, zjevuje nám svá tajemství; kdežto v graduale se zase my obracíme k Bohu, klaníme se mu, dobrořečíme, děkujeme a prosíme. Graduale vyjadřuje city velmi různé, podle toho, co předcházelo v epištole. Na př. ve svátek andělů strážných epištola popisuje, jak andělé chrání člověka (Exod. 23, 20—23). A po této epištole následuje graduale:

Z. 90. R. *Andělům svým přikázal o tobě, aby tě ostříhali na všech cestách tvých.*

V. *Na rukou tě ponesou, abys neurazil nikdy o kámen nohy své.*

S hlediska hudebního graduale patří mezi nejvyspělejší a nejkrásnější chorální skladby; je to vrchol chorálního umění. Hned na prvý pohled jest v nich patrná neobyčejná bohatost melismatických skupin. A když pak jsou správně předneseny, svou nadzemskou krásou uchvacují posluchače k opravdové zbožnosti.

2. V římské liturgii po graduale pravidelně násle-

duje aleluja, vyjma dobu postní. Je to zpěv plný radosti a jásotu, jak je patrné ze slova samého; aleluja totiž značí: chvalte Pána!

V dřívější době římská liturgie mívala obyčejně tři čtení. Mezi prvním a druhým se zpívalo graduale. Mezi druhým a třetím se zpívalo aleluja; napřed ovšem jen v době velikonoční.[1] Řehoř Veliký zavedl zpěv aleluja po celý rok. Když později jedno čtení odpadlo, oblíbené a umělecky velmi cenné aleluja přece zůstalo, a bylo pak chápáno jako příprava k radostné zvěsti, k evangeliu, jako radostný pozdrav Krista, jenž se nám zjevuje v evangeliu.

Zvyk, přidávati k aleluja nějaký verš z žalmů nebo z jiných knih Písma nebo někdy i volné skladby, pochází rovněž z doby Řehoře Velikého. Tento zvyk byl zaveden proto, aby zpěváci si mohli snáze zapamatovati dlouhé řady neum, jimiž byla ozdobena poslední slabika aleluja.

Také alelujový zpěv jest stavěn responsoriálně jako graduale, při čemž aleluja se opakuje jako refrén. Schematicky si to můžeme naznačiti takto: *a a b a,* t. j.:

a) Sólista: Alleluia.
a) Sbor: opakuje totéž Alleluia.
b) Sólista zpívá verš žalmu.
a) Sbor: Alleluia.

V době velikonoční se přidává ještě druhý verš, a po něm se zase opakuje aleluja.

Alelujový verš bývá obyčejně brán z žalmu, někdy též z jiných částí Písma nebo volně skládán, a vyjadřuje hlavní myšlenku oslavovaného tajemství. Na př. aleluja ze svátku jména Ježíš: *Alleluia, alleluia.* - Ž. 144. - *Chválu Páně budou mluviti ústa má, a každé tělo bude dobrořeciti jeho jménu. Alleluia.*

3. V postní době místo radostného aleluja se zpívá *traktus.* Je to zpěv žalmu, který se liší od responsoriálního a antifonního přednesu tím, že žalm byl zpíván bez refrénu, nepřetržitě, bez střídání sborů; celý sbor zpíval jeden verš za druhým bez přerušení. Od-

[1] Sr. Sozomenus, Hist. Eccl., 7, 19.

tud jeho jméno traktus, poněvadž byl přednášen bez přerušování, takřka jedním tahem - uno tractu.[2] Nesprávně bývá tedy traktus nazýván „táhlým zpěvem".[3] Není v něm nic táhlého; ba právě naopak, traktus vyžaduje, aby byl přednášen velmi svěže, pružně a hbitě. Je pravděpodobné, že původně po druhém čtení, jež předcházelo před evangeliem, nezpívalo se aleluja, nýbrž jen traktus. Teprve později místo traktu bylo zavedeno aleluja. Proto jen v ty dny, kdy se zachovala prvotní liturgie, jako v době postní, po druhém čtení se zpíval traktus; a tento zpěv zůstal i tehdy, když druhé čtení odpadlo.

Ve středověku byl traktus považován za zpěv kající a smuteční, a to hlavně proto, že se zpíval tehdy, když umlklo aleluja. Takové pojímání traktu však není zcela správné, jak je patrné i z obsahu některých traktů; na př. ve druhou neděli po devítníku traktus začíná slovy: „Jubilate Deo - jásejte Bohu;" nebo ve druhou neděli postní: „Confitemini Domino - chválu pějte Pánu." Je pravda, že trakty často dýchají vážností a lkáním k Bohu o pomoc; ale tento rys nelze prohlašovat za všeobecný.

4. Po alelujovém zpěvu někdy následuje *sekvence.* Původ sekvencí je podobný jako původ alelujových veršů. Poslední slabika jásavého aleluja byla ozdobena dlouhou řadou melodií, jímž se v 9. stol. říkalo „sequentia", t. j. melodie následující po aleluja. Aby si zpěváci snáze zapamatovali ony dlouhé řady melodií, byla pod ně podkládána slova, s počátku próza, později (ve 12. stol.) metrické skladby. Tak tedy vznikly sekvence. A poněvadž to byly zpěvy slabičné, a proto blízké lidovému zpěvu, byly ve středověku velmi oblíbeny a rozšířeny; známe na 900 středověkých sekvencí. Ale duchu klasické liturgie jsou poněkud cizí. Proto Pius V. (1570) při reformě řím-

[2] Sr. *Eisenhofer: Handbuch der katholischen Liturgik,* Freiburg 1933, str. 109. Sr. také *Parsch: Messerklárung,* Klosterneuburg 1935, str. 154.

s Tak nesprávně chápe traktus dr. *Činek* ve své *„Mši svaté . ..",* Olomouc 1931, díl I., str. 96.

ského misálu omezil počet sekvencí na pět, jež jsou pravými perlami náboženské poesie.[4]

Všimneme-li si pozorně gregoriánských zpěvů mezi epištolou a evangeliem, užasneme, s jakým jemnocitem dovede liturgie vhodnou melodií vyjádřiti všechny odstíny duševního života, a tím duši osvěžiti a uzpůsobiti zase k dalšímu pozornému čtení Písma svatého.

všudypřítomné tajemství

POSELKYNĚ

Pro ustavičně nový úžas - pro ustavičně novou radost všech svých dítek žije v nás Láska. ..

Tajemství všudypřítomnosti Boží. . .

Bylo mnoho dnů, v nichž jsme kolem Něho přecházeli netečně. Bylo mnoho dnů, v nichž jsme se Ho dotýkali, nevědouce, čeho že se to dotýkáme. A bylo mnoho dnů, v nichž, tísněni otázkou a tušením, že odpověď na ni je skryta v Jeho hlubinách, jsme chtěli v Ně nahlédnouti svými očima . . . leč marně.

Až jednou v čas navštívení milosti jsme pochopili něhu Kristových slov: „Beze mne nemůžete ničeho," neboť jenom ten, „kdo z Boha jest, slovo Boží slyší."

Dlouho jsme plakali u nohou Spasitele, odprošujíce Jej za sebe a za celý svět. Když jsme nepřestávali, vyzdvihl nás na Svůj klín a přitiskl k Srdci. My nemohli už nic jiného než dát Mu svou nedokonalost a hříchy a prosit, aby Jím vstoupil jako král tam, kde jimi nebylo přijato.

Byli jsme šťastni. Sotvaže jsme si to však uvědomili, zchvátila nás touha vzdát se tohoto sladkého

[4] Nejstarší z nich jest sekvence velikonoční *„Victimae paschali"* (od Wipo z Burgundu), a svatodušní *„Veni, sancte Spiritus";* obě pocházejí asi z 11. století. *„Lauda Siom",* sekvence na svátek Božího těla, pochází od sv. Tomáše Aq. (t 1274). Zádušní sekvence *„Dies irae"* pochází pravděpodobně od Tomáše z Celano (t 1255); a mariánská *„Stahat Mater"* asi od Jacopone da Todi (f 1306); do římského misálu však přišla až roku 1727. - Kromě těchto pěti sekvencí, jež se udržely v římské liturgii, dominikánská liturgie má ještě dvě jiné: k sv. Dominiku a k sv. Františku.

pocitu při doteku Lásky pro ty, kdo snad už na Ni čekají. Ale On sám ukázal tak laskavě naši slabost, že jsme Jí už tenkrát směli říci, že jestli chce, abychom se radovali, chceme se radovat, jestli chce, abychom trpěli, chceme trpět . . ., ano, že nechceme nic, než Ji poslouchat.

Od těch dob hledáme ustavičně znova Tajemství Všudypřítomné Lásky, šťastni z víry, že všude chce být hledáno a nalezeno - a nalezeno, že chce vládnout.

Jsou dny, kdy na kříži *Lásky* nás prostupuje Radost, zářením Věčnosti - a jsou dny, kdy toto záření je skryto před očima bratří, a kdy je spatřujeme jen napětím vůle (a často zdánlivě jakoby napětím jejích posledních sil) vidět je věrou, vůle žít z této víry, z víry totiž, že jenom tehdy se radujeme nesobecky, když se radujeme pro nesmrtelnou radost všech bratří a sester a když se snažíme usmívat se, krvácejíce v zápase pro tuto radost všech a netoužící po úspěších, které bychom mohli vidět již zde na zemi, ano, netoužící po úspěších svých, ale Kristových a netoužící tedy ani po své slávě, ale Kristově. Neboť to je vůle Boží. . . abychom umřeli na kříži lásky v každé a ve všech vteřinách, abychom v každé a ve všech vteřinách svolili, aby Kristus odňal nám takto na věky stvořené a ve stvořeném na věky odňal nám nás.

Tak chvíme se úzkostí své bědné lidské přirozenosti - úzkostí, již rozechvívá nás Pán k chvění se krásou očekávání radosti vítězné Církve z radosti Bohočlověka z Nejsvětější Trojice, jež vzkřísí v Něm naše těla a obnoví všechny věci. Ano, úzkostí naší bědné lidské přirozenosti nás rozechvívá Pán k chvění se krásou tohoto očekávání, vždyť právě, stiženi touto úzkostí, smíme začínat vědomě žít životem z víry v Jeho Milosrdenství.

A ustavičně a znovu hledáme Tajemství Všudypřítomnosti Lásky - Tajemství Všudypřítomné . ..

A ustavičně a znova a znova a hlouběji a hlouběji se před Ním skláníme ... A ustavičně znova a znova

a ve větší a větší pokoře vyznáváme, že Je nikdy nevystihneme ... a ustavičně znova a znova vyznáváme to ve všech okamžicích, které nám byly, jsou a budou svěřeny, a vyznáváme to ustavičně tišeji a lahodněji - až zvolna ztrácíme barvu svého hlasu - až zvolna ztrácíme svůj hlas ... a začínáme slyšet už jen Slovo.

A zatím venku rveme se Kristem se svou nedokonalostí a peklem - a čím více jsme sjednocováni Kristem s Tajemstvím Všudypřítomným, tím širší je bitevní čára - tím prudší je boj . . .

Hle, zpověď raněných Láskou . . .
Pochopíme . . .?

Tak tedy jenom ti, kdo se svíjejí před Bohem s prosbou, aby jím odňal jejich rozum, jejich vůli, jejich srdce - jejich celé já a dal jim Krista, smějí nahlédnout do tak úžasných hlubin Tajemství Jeho Všudypřítomnosti, že uchváceni závratí, se do něho střemhlav řítí, strhujíce nás za sebou ... A neúpějí tyto sestry a tito bratří v téhle prosbě, aby jim byla také odňata jejich bolest a jejich radost . . . ? Náš Bože . . .

Odpusť nám . . .
A přijď . . .

výhLedy

Příspěvky k distinkcím čili rozeznávací znamení

Tvar *ošklivosti* je dán podstatně, tvoří se z vnitřního znetvoření. Není tedy proti němu žádného jiného léku - nebo korektivu - než vnitřní. Tedy na příklad, aby se kostely neplnily ošklivými sochami a malbami - což neuráží jen cit pro krásu, ale především cit pro *pravdu* - neboť podoba světců nemá být vyjadřována znetvořeninami - je třeba lidí, kteří hájí proti tuposti davu a proti výdělečnosti obchodníků devocionaliemi jisté základní normy posvátného umění. Především, posvátnost místa. Opakovat stále lidem, že nemají právo uplatňovat v kostele svůj vkus cukrářský, hokynářský, zeleninářský atd., že tam nemají vůbec žádných osobních práv. A ukazovat jim jako vzory go-

tické a barokní chrámy, kde je vzhled kostela tak neutrální, že snese sice výjimečná umělecká díla, ale nikoli výjimečnou ošklivost, která se tam okamžitě okázale prozrazuje.

Ošklivé slovo a ošklivou řeč poznáváme podle jejich vnitřní nevýraznosti. Budto se lepí otrocky k pojmům, čemuž se říká řeč odborníků, nebo se plazí před zdánlivým obsahem slova, což je řeč společenských konvencí, nebo nikdy nemá sílu zdvihnout slovo od země, což je řeč žurnalismu. Nádherná perla leží vedle obyčejného oblázku, kapusta vedle ananasu. Život zdá se v takové zdánlivé mnohosti nepřehledný.

Mnohotvarost života, vyjádřena duchovně, je vždy jednotou. Je to celistvá skladba. Řekne-li Eskymák své pořekadlo *Slabé slovo - slabý muž,* vyjádřil tím plnou hodnotu jistého postřehu. Je to výraz autonomní, v něm se duch vskutku jevu *zmocnil,* bud objevem, bud použitím, a dal mu určitý výraz. Není třeba, aby si vypůjčoval od koho barvu nebo tvar, dělá si je sám ze své plnosti. Tak se tvoří řeč *organická,* výraz vlastní.

Žurnalismus nemá osobnostního znaku, protože je odvozeninou - odvozeninou z něčeho, co nebylo prožito ani objevováno, ale jen přejímáno zevně. Proto je tak nebezpečný pro jakoukoli orientaci. Je nespolehlivý: pochybujeme o tom, je-li vskutku perla, co se někomu zde vidí perlou, a není-li tím míněna snad kapusta nebo nějaký ideologický problém. Největší morální nebezpečí tkví v tom. že nemá distinkcí. Vidí všechno *stejně.* Pojmy nemají již normálního vztahu k okolí, z něhož byly vyňaty. Ztratily svoji pravou souvislost.

Zdání křičí, lomozí, lopotí se mezi lidmi, protože se chce nějak udržet, nemajíc vlastních sil. Proto hřmotnost je nepochybný znak klamů. Jsou nápadné, přehánějí, a také nahánějí strach nezkušeným.

Nedobýváme-li poznání v potu tváře, to jest vnitřní námahou a zdoláváním látky života, neuneseme nikdy mrtvy balast, s nímž je promíšeno. Živé poznání se proměňuje jakoby v naši krev a probíhá našimi žilami jako vlastní nositel života. Máme právo na to, abychom se dovedli a mohli dívat na všechno vlastníma očima, chodit po vlast-

nich nohou, a nečekat otrocky na to, co nám který odborník řekne o světě kolem nás. Předně, přicházejí většinou pozdě, a pak, je jich příliš mnoho, a konečně, podléhají mnohým omylům. Prostší cesta po vlastních nohou je bezpečnější, nikdy tolik neunavuje a rychleji nás dovádí k životnímu nervu bytí.

Svět je především nebezpečný tím, že je *umělou* představou o životě. Je tak mocná, že vždy potlačuje pravé chápání života, nebráníme-li se proti ní jistou základní nedůvěrou vůči všemu, co přichází zvenčí. Neboť představu světa si vytváříme zvenčí, pomíjením vnitřní *reality,* která je jediná schopná ji korigovat. Vím dnes zcela jistě, že byly mnohé velké klamy v tak zvaných realitách, které přicházely zvenčí, a proti nimž duše cítila vždy tichý vnitřní odpor. Kdyby jej byla uplatnila, hrubé reality světa by byly padly a skutečné reality života by se byly uplatnily.

Tak působí také lidé. Nemohou nás nikdy přesvědčit zvenčí, i když by nahromadili nejlepší důkazy, nejpádnější logiku, nejvřelejší enthusiasm. Ba i v samé pravdě logický řetěz není nejvěrohodnější. Všechen ten velký aparát rozumu, citu, vůle a obrazotvornosti může mít katastrofální vnitřní trhliny, nezřejmé, a přece otřásající stavbou. Nejslabší námitka, hozená duší z jejího tajemného vnitřního dění, může to jedné chvíle zbořit všechno. Co *přesvědčuje,* v díle i člověku, je tato vnitřní souhra. Dílo je živé, slovo je živé, když dosáhlo *až tam,* kam nevidíme, kde ale cítíme živý nerv svého bytí.

Jak prostá jsou nejvyšší díla duše! Jak nesrozumitelná proto davům, navždy uzavřená člověku davovému, člověku, který se připravil o své vnitřní uši a oči!

Čím učenější dav, tím slepější. - *Marie Stechová.*

Oběti i mezi nimi

Průběh a výsledky (samozřejmě „velkolepé") této války totalitní a domněle civilisační nedovolují ovšem činit výjimky u kostelů katolických a jejich kněží.

Ani zde není možno činit celkové závěry. Je možno jen namátkou vzpomnět bombardování nemocnice Sacré-Coeur v Sanhaji, kde zůstali františkáni až do jejího požáru 21. srpna 1937; bombardování útulku sv. Josefa, který musel

býti vyklizen, pak misie v Tientsinu, v Sienšsienu, kterou zasáhlo ne méně než 40 bomb (omylem bezpochyby? bomby pravidelně omylem zabloudí), sirotčinec v Paotingfu, misijní středisko v Čankiačvangu atd. atd.

Jestliže, na štěstí, toto bombardování nevyžádalo si v celku obětí mezi misionáři (za okolnosti, které by mohly být považovány za zázrak, jako v Sienšsienu, kde bomba dopadla do kaple, tři metry od řeholnice, aniž vybuchla), lidé se ukázali méně slepí než projektily: několik dní po dobytí Šengtifu v Hopei Japonci došlo k pobití osmi misionářů z apoštolského vikariátu. Zprávy došlé později dodávaly, že jejich mrtvoly byly spáleny na deset kilometrů od města. Byli to: msgre Schraven, apoštolský vikář, lazarista holandské národnosti, který byl v Číně již 38 let; dva Francouzi P. Charny a P. Bertrand; P. Češka, Čechoslovák; P. Wonters, profesor semináře, Holandan; jeden francouzský trapista P. Robial a dva jiní bratří. Zůstanou vždy v paměti katolíků.

A toto vraždění žen a dětí, požáry nemocnic, boření kostelů, zabíjení misionářů, které tiskové agentury v Tokiu vychvalují jako japonský heroismus, vyvolává „nadšení" japonských katolíků nad „Božím trestem" na Čínu a chce získat pro toto nadšení i ostatní katolíky ve světě. Je to možné?

Zajisté ne: ale Japonci se ospravedlňují tím, že totD křížové tažení má vyhnat bolševismus z Číny.

Ale ještě nám zní v uších slova msgra Yu-Pinga: „Jestliže je nějaká země podstatně vzdálena komunismu, je to Čína."

Je nutno poukázat na rodinné tradice čínského lidu, lpění rolníků i na nejmenším majetku vytváří z nich instinktivně nepřítele marxistické morálky a hospodářství. A ti, kteří se dali získat sovětskou propagandou, pomalu odvolávají, zříkají se v celku podvratných doktrín a vracejí se k zásadám čínské společnosti.

V úplné obnově

Čínská společnost ve chvíli japonského útoku se nalézala v největším přetvořování, a toho se tak dotýká „mezinárodní psychologický problém", o němž mluvil msgre Yu-Ping.

Moderní Čína spočívající na prastarých základech, tak se může definovat ohromné úsilí o obnovu, o kterou se pokouší část vítězů nad monarchií, t. zv. Kuo-Ming-Tang, který od r. 1928 soustřeďuje moc.

Je to strana nacionální, jejíž vůdce, maršál Čankajšek, podporuje hnutí „Nový život", založené r. 1934 a o němž msgre Yu-Ping prohlašuje, že určitě přispívá k přiblížení duší ideálům křesťanským; hnutí snažící se o obnovu mravních ctností rasy, zdvořilosti, upřímnosti, skromnosti, jdoucí zároveň s politikou národního sjednocení, sociálního pokroku a hospodářského rozvoje.

Osud rolníků, kteří tvoří 80 proc. obyvatelstva, byl bídný; vláda maršála Čankajška je osvobodila od místních daní, chránila proti bandám lupičů, pomohla jim od vykořisťovatelů organisováním úvěrů pro ně, snažila se stabilisovat jejich podmínky existenční a práce zřízením hospodářských družstev a zlepšit metody produkce založením více než 700 hospodářských ústavů.

Co bylo vytvořeno v oboru zavodňování nebo komunikací, je výmluvné: za posledních 10 let bylo zřízeno 100.000 km cest, dvě nové důležité železniční trati, 6 leteckých linek. A v oblasti finanční byl zjednán pořádek v chaosu sjednocením měny a daní.

V takovém tedy rozvoji se ve chvíli japonského útoku nalézala země, kterou si na západě představujem jako ohromné magma bez soudržnosti, jako nesmírné mraveniště bez vládce a vlády. A je pozoruhodno, že národní jednota, jevící se před vpádem jen v jednotě rasy a v tisícileté kultuře a která se tak pomalu vytvářela, vykrystalisovala náhle pod nárazem útočníka.

Msgre Yu-Ping vypráveli, že na své cestě ve vnitřních provinciích, kde organisoval pomocnou službu Červeného kříže, nalezl v každé osadě pomocný sbor spontánně vytvořený a přinášel od těch nejchudších sedláků, kteří před 20 lety nevěděli o existenci Číny, velmi dojímající doklady o národní solidaritě.

A co v tomto všem komunismus? Nechrne zas mluvit msgra Yu-Pinga:

„Všechny vpády Japonců v posledních letech, každé rozdmychání nepřátelství namířeného proti nám se dálo v pří-

mé časové souvislosti s vojenskými vzpourami, o něž se komunismus v Číně pokoušel. S potlačením jednoho nebezpečí mizelo i druhé. Toto všeobecné poznání možno užít i v případě posledním." A v misionářských zprávách z Číny můžeme číst:

Zápas vedený ústřední vládou v Nankinu odvádí její nejlepší síly na fronty. Rudí jsou skoro podrobeni, ale lupiči pokoušejí se tu a tam pozvednout hlavu ted, kdy vláda, která přinesla tolik obětí na lidech i penězích, aby zbavila Cínu této hrozné metly, se nachází v boji, který vyžaduje všech jejich sil. Rudé čety, připojené k vládním, zdají se odolávat. Nevzdávají se ani svých odznaků ani praporů. Ale jen další události mohou říci, co může přijít, ztratí-li nacionální vláda, která tolik vykonala pro misie, v zápase to nejlepší ze svých sil.

V manifestu, o němž jsme mluvili, prohlašuje msgre Yu-Ping, že nestrannost a obětavost misionářů, utrpení Církve, jasné náboženské stanovisko šéfa vlády, obětavost všeho křesťanstva ve službách veřejnosti, konečně iniciativa a slova nade vší pochyby jasná, rozhodná a nejpovolanější, která pronesla Svatá Stolice, vytvořily to nejpříznivější ovzduší k evangelisaci.

A čínský prelát pozdravuje s pohnutím gesto papežů Benedikta XV. a Pia XI., vzpomínaje poselství Číňanům z roku 1928, „které upevňovalo chartu našich svobod veřejných i mezinárodně a současně vytyčovalo cestu katolické Církve v Číně".

Ale ted cesta je zatarasena válkou, kterou chtělo Japonsko, a která ohrožuje a překáží misiím v jejich apoštolském díle, která je ničí finančně, když právě nevraždí jejich členy, kteří se statečně staví proti zmatkům, příznivým pohanství.

„Když čtvrtina lidstva je ve svrchovaném nebezpečí, mohou zůstat tři čtvrtiny klidný a bez zájmu?" ptá se msgre Yu-Ping. - *O. U.*

Církev Petrova před branami dálného východu

„Zpráva, že Vatikán schvaluje japonskou akci v Číně, nalezla velký ohlas. Niši Niši Shimbun oznamuje, že loyální a vlastenecké cítění 200.000 japonských katolíků je

rozníceno příkladem japonských hrdinů, kteří dnem a nocí bojují, aby vyhnali bolševismus z Číny a z vůle Boží ztrestali čínskou soldatesku bez víry a zákonů.

Nová společnost, jejímž úkolem je ukázati světu opravdové Japonsko, žádá ministra zahraničí, aby poslal representanty k Vatikánu a dal publikovat ve všech řečích brožuru o bolševickém vlivu v Číně a nutnosti postupu japonské rasy v severní Číně."

Tato „informace", vydaná japonskou agenturou Domei, prošla světem v polovině října 1937; státní sekretariát vatikánský v dementi odmítl ihned bez obalu tendenční smysl zprávy, kterou kvalifikoval jako neskrývaný pokus kompromitovat autoritu katolické Církve v konfliktu čínsko-japonském.

Ačkoliv je známo, pokračoval státní sekretariát, že Církev nikdy nepřestala ukazovati a zatracovati bludy a zločiny nesoucí etiketu komunismu, činí vždy jasný rozdíl mezi akcí katolickou a akcí politickou.

Co se pak zvlášť týče konfliktu čínsko-japonského, je možno se vrátit ke stanovisku, které zaujala Svatá Stolice v otázce Mandžukua. Vatikán udržuje s Čínou důležité styky, protože je Čína misijním územím, a když se Japonsko zmocnilo skutečné moci nad Mandžukuem, Vatikán jen prostě uznal skutečný stav.

Docela jasně se ve Vatikáně vyvracejí informace uveřejňované v cizině, jako by Svatá Stolice dala svým zástupcům na Dálném východě instrukce o připojení se Církve k protikomunistické akci japonské.

Činnost misionářů

Činnost katolíků. - Je možno si představit, jaké pole se tu otvírá jejich obětavosti v provinciích zasažených přímo válkou (vlastně „konfliktem" podle jemného vyjadřování diplomatické řeči); jen pět nejdříve postižených provincií je úztmí dvakrát větší než Francie s 80 mil. obyvateli.

Publikované dopisy misionářů dovolují vytvořit jakousi bilanci, která, ačkoliv není úplná, není méně výmluvná.

„Je nesnadno, čteme v jednom dopise, datovaném konečným zápasem o Sanhaj, odhadnouti všechnu bědu zaviněnou tímto konfliktem v kraji nejvíc zalidněném a nej-

průmyslovějším v Číně. Bombardování ohromných přádelen zbavuje statisíce dělníků živobytí i života; rolníci opouštějí pole moruší s hedvábníky, zelenající se rýže, vše se utíká do Šanhaje, překáží na ulicích, spí na chodnících. Rodiny jsou rozptýleny, děti ztraceny a nad tímto davem visí hrozba strašnější než požár, než kulomety - epidemie, cholera.

Je nemožno vypovědět všechny ty přímo divy obětavosti, lásky, přinášené všemi, vrchnostmi, světskými i církevními, společnostmi veřejnými i soukromými, katolickými, protestantskými nebo budhistickými. Tato hrozná válka vyburcovala všechny prameny lidskosti, které dřímají v lidském srdci, probudila obětavost a často heroismus, jaký nebyl znám."

Misionáři i jen prostí katolíci organisují všude pomoc uprchlíkům, útulky, nemocnice. Biskup ve Vu-Han dal podnět ke zřízení ústředního komitétu pod záštitou biskupů pro pomoc raněným a obětem války. Podobnou organisaci zřídil spolek katolických lékařů.

Rozlehlost válečného území, krutost války, spousty lidských obětí vyžadují si každého dne nové pomoci, nových výzev o spolupráci, hojnější a širší, vždyť nemocnice nemají léků, chirurgických nástrojů a miliony uprchlíků štvaných z území bojů vytváří situaci k zoufání.

A není to jen hmotná pomoc, o které spolupracují s řediteli díla, biskupy, lékaři všichni až po školní děti a nemocné, se kterou se setkáváme v každém sídle katolíků.

Všude, kde jsou, snaží se misionáři uklidnit pochopitelnou hrůzu obyvatelstva, vyděšeného bombardováním japonských letadel nebo přiblížením se Japonců, před čímž se Číňané hledí zachránit jedině útěkem, nezáleží kam.

Jeden misionář líčí, jak skupina uprchlíků v panice naskákala do řeky Ča-Ho, která jim bránila v cestě, a utopili se.

Chladnokrevnost misionářů brání této psychose strachu. Jsou nápomocni obyvatelstvu radou, snaží se je ochránit proti hrůzám okupace.

Cestující, kteří se odváží nebezpečí válečného pásma, vypravují, že ve vesnicích, mimo ty, ve kterých je misionářská stanice, nenalezli živé duše.

Svědectví msgra Yu-Pinga

Není pochyby, že není vhodnějšího a autorisovanějšího svědectví o tragedii Číny, než z úst msgra Yu-Pinga, apoštolského vikáře v Nankinu.

V salonku čínské legace, kde malému auditoriu žurnalistů všech názorů, které si pozval, vykládá skoro stydlivě o mezinárodním psychologickém problému, můžem se seznámit s tímto mladým čínským prelátem.

Exotismus vnitřního zařízení legace tvoří s rámcem avenue Jiřího V. obzvláštní kontrast, který nalézáme určitým způsobem i v osobě msgra Yu-Pinga. Kouzlo jeho přivítání, ochota, která nijak nezadá jemnosti, jeho tichý hlas, jeho zdrženlivá gesta svědčí o kultuře mnohem vyšší, než jakou najdete v Evropě. Tajemství jeho půvabu a jeho síly je bez pochyby v kontrastu mezi západnickými obrazy jeho frází a poklidem jeho slov, který je zesilován úsměvem, zvláštním, cizím úsměvem, ani radostným, ani ironickým.

To tedy je ten mladý mandarín katolické Církve, který už tolik měsíců projíždí západní Evropou na pouti za spravedlností a pravdou, udržuje s imposantní důstojností tradici defensora civitatis, tak jak ji hrdinně zastával po dvě desítiletí kardinál Mercier.

Až bude všude známo jeho svědectví, které nejprve přinesl do Vatikánu, msgre Yu-Ping, čínský vlastenec, doktor milánské university, bývalý profesor na římské universitě propagandy, vrátí se zase ke svému úkolu, který mu byl svěřen Svatým Otcem, k úkolům apoštolského vikáře v Nankinu a ředitele Katolické akce v Číně.

Sto let od smrti theologa Církve /. A. Móhlera

Dvanáctého dubna tomu bylo sto let, co naposled vydechl bystrý a břitký duch, dovršitel tůbinské theologické školy, Jan Adam Mohler. Jako každý veliký duch, přišel i Móhler s novou věcí, či spíše s novou formulací a přebudováním věci staré, která již upadala pro nedostatečný zájem a pochopení.

Vyšel z kritiky idealismu Hegelova a Schellingova, který nutně ústil v pantheismu. Jest jeho velikou záslu-

hou, že oddělil pojem Boží přesažnosti a absolutna od povrchního ztotožňování tvora s Tvůrcem, které zachvátilo v různých formách tolik inteligence. Klasicky zironisoval všechny tyto pokusy a vytyčil stěžejní pravdu: Bůh a svět je bytostně neslučitelný. Nijak tím nepřeje dualismu, druhému extrému, nýbrž správně umísťuje katolickou nauku mezi tyto póly.

Vnímavý duch, který se obdivoval krásám přírody a povznášel se jimi nad hmotu, prostor a čas, dospěl konečně k ryzím pojmům, závratně odtažitým, až se proniknutím problému vtělení dostal ke své hlavní synthesi Církve. Móhler je jakýsi eklesiologický totalista. Sám si toho byl vědom a přece neustával dále budovati na svých postulátech, které vyplynuly ze základní skutečnosti, že člověk žije jen ve společenství, ať již tělesném nebo duchovém. Zjevení nadpřirozena nemohlo zůstat mimo tento zákon a božskou promulgací byla zřízena Církev. Vše ostatní vyplývá odtud. Hierarchie, kultus, svátosti jsou prostě začleňovány do základní osnovy.

Církev nemá ovšem jen nitro, viditelná část nemohla býti pominuta. Mohler přechází k dějinám. Zvlášť jej zaměstnával poměr Církve a státu. Středověké řešení tohoto poměru budilo v něm obdiv. Vnitřní stavbu Církve v dějinách podporovala vnější zřízení, proto si všímá i jich. Zvláštní pozornost věnoval celibátu. Hlouběji jej dosud nikdo nezdůvodnil.

To jest asi schéma velkého Móhlerova systému, který v dějinách nauky o Církvi jest opravdu mezníkem *K. Chlad.*

pRACOVHA

Žíti v Církvi

Žiti v Církvi mělo by znamenati být živou částí organického celku, Duch svatý je jeho oživujícím principem. V něm se pokračuje Vtělení Kristovo. On pak sám se pozoruje v dogmatech, v kultu a v hierarchickém uspořádání.

My netvoříme teprve Církev. Církev není výslednicí jednotlivých duchovních životů. Cesta tu je před námi. Vyšla z Krista a žije z Krista a prodlužuje se v těch, kteří z tohoto Krista jakýmkoliv způsobem žijí. Proto jako křesťané nemůžeme se od ní odloučiti. Tc bychom se od-

loučili od Krista, od života. Ona je nadpřirozený život a dlužno žiti v ní a z ní, abychom měli život Kristův, který nám přinesl.

Duch sv., který je Duchem Kristovým, který z Krista přijal, oživuje tuto Církev a je duší její. Kdo má Krista, má tohoto Ducha. Jest to Duch pravdy a Kristovy svatosti. Proto duch jednoty, pravdy. Kdo nemá jednotu tajemného těla Kristova, není z Krista ani z Ducha jeho. Jen ten patří k Církvi, kdo žije jako činný a živý úd posvátné jednoty tajemného Těla - Církve.

Proto je též víra sv. Athanáše, Ambrože, Augustina, Tomáše jako Ignáce a Dona Bosca. Jeden Duch působí onu jednu víru, která mnohotvárnou svátostí působí jediný Kristův život v nejrůznějších křesťanech. Tato souvislost v Duchu sv., v jedné pravdě a v jednom životě jednoho Krista a jednoho Ducha sv. je duší a smyslem křesťanské tradice. - *Braito.*

Křestan je moje jméno . . .

Christianus, Ivristovec je křesťan, člověkem Kristovým je křesťan. A ještě více. Tak je Kristův, že jej má vyjadřovat, představovat. To znamená výzva Kristova: Pojd za mnou, učte se ode mne, následuj mne, totiž ono Pavlovo „obléci Krista", přetvořiti se v Krista.

To je smyslem křesťanství, přivtěliti se ke Kristu a žiti jím. Být Kristem. Kdo se nesnaží o životní podobnost s Kristem v zásadách, oceňování všeho, ve slovech i v dokonalé lásce k Otci, a k bratřím v Otci a Kristově krvi, není hoden sla\ného jména křesťan, protože věru není Kristův, nepatří mu.

Jméno má vyjadřovati věc. Její podstatu. Tak je Kristus podstatou křesťanovou. Není slavnější úlohy pro křesťana, než býti stále Kristu podobnější, než stále více opravňovati hrdé pojmenování podle Krista. Abychom byli i osobně, vědomě tím, čím jsme svým povoláním a prohlášením ve jménu křesťana.

Kristus musí v nás růsti a naše vlastní já daleké od Krista se musí zmenšovati. Křesťanem být znamená, aby Kristus byl svým životem prosazen v životě mém, aby má bytost byla jeho svatostí osobně naplněna, ve skutečných, osobních, denních skutcích.

Pravé následování totiž neznamená pokulhávati za Kristem. Musíme žiti v něm, on musí žiti v nás. My se musíme stát jím! Pak teprve ospravedlníme svůj vznešený titul: křesťanů. - *Braito.*

Vznešenost bratří

Když se Bůh vtělil, vzal takřka po druhé do rukou lidskou přirozenost. Ale vznešenějším, vyšším způsobem. Jednou ji stvořil a posvětil a pozvedl k účasti na své vlastní přirozenosti a podstatě božské, ale při Vtělení spojil se

lidskou přirozeností v jedné osobě. Tak vyzvedl celou lidskou přirozenost, po druhé se k ní obrátil. Kdyby nebylo prvého hříchu, nebylo by této vznešenosti, nikdy by se nebyl Bůh tak přiblížil k člověku, aby s jeho přirozeností utvořil jednu osobu. Osoba Ježíše Krista jest druhá božská osoba, spojená s pravým, naším člověčenstvím.

Aby toto spojení bylo ještě dokonaleji zdůrazněno, umírá za nás tento Kristus v lidské přirozenosti. Obětuje své člověčenství, svůj život, spojený s božskou osobou. Tak ji celou očistil a vrátil jí její ztracené synovství Boží. Od té doby všichni lidé jsou takto Kristem vykoupeni a povoláni k účasti lidí vykoupených Kristem bohočlověkem.

Proto je nesmírná, nová důstojnost každého člověka. Proto jsme povinni tak se dívati na každého bližního, jako na vykoupeného Kristem, jako na toho, s jehož přirozeností se Kristus sám spojil. Každý člověk se má státi dítětem Božím, celá jeho osobnost se má přetvořiti Kristem. Kristus se stal člověkem, aby se člověk mohl spojití takto důvěrně s Bohem. Nám je proto svatá lidská osobnost a důstojnost, svatá lidská vznešenost. Proto mizí v krvavé záři krve Kristovy rasa, národní vyvýšenost nebo ponížení, a každá jiná stvořená důstojnost. Není lidí malých a nízkých v krvi Ježíšové ve spojení s jeho božstvím, ve svatém naplnění synovstvím Božím. Proto budeme bojovati za všechny dítky Boží, proto jejich svoboda, by se mohli všichni rozvinouti k tomuto životu a k jeho plnosti, jest pokladem převzácným, který stojí za to, abychom se pro ni postavili proti všem tyranům, kteří chtějí člověka utopiti v prázdných diktaturách, v totalitách tak omezených a přízemních. - *Braito.*

Legenda o sv. Kevinu

Nejlépe se dohovořil irský světec Kevin s Bohem v samotě rákosové chýše. Tam slyšel předivně Boha mluvili ke svému užaslému mlčení. Bůh mluvil stále více a Kevin by chtěl už Boha tak obejmout, aby mu nikdy neodešel. Rozepřahoval své ruce tak široko, jako by chtěl zachytit všechna tajemná slova Boží. Jednou když tak dlouho hledal Boží srdce svýma rukama rozpjatýma, usedla kosice do jeho dlaní otevřených nebi k podarování a snesla do nich svá vajíčka. A Kevin stále hledal Boží hlubiny a stále potřeboval rozpjatých rukou k nabírání krůpějí Éoži lásky. Povšimnul si sice kosice ve své dlani, ale řekl si, že když chce sám, aby ho Bůh nevypudil z hnízda Srdce svého, že ani on nesmí zklamat důvěrného kosa, který mu sladce hvízdal, jako by chtěl přeložit do kosí řeči, že Bůh je nesmírně dobrý.

Kevin se modlil a kos zpíval a hřál vejce, až vyvedl a vychoval mladé. Kos odletěl a Kevin se vrátil do světa. Ale jako se jeho ruce staly poklidným hnízdem kosím,

stalo se jeho srdce útočištěm všem lidským písklatům, která u něho hledala útočiště.

Šťastný je ten, kdo dovede být bezpečným hnízdem duší, útočištěm bratřím, jemuž se dá věřit, v němž možno klidně a bez obavy spočinout, kde je možno složit svou tíhu, otázek i touhy. Kevin se ztratil v Bohu a proto byl blízký všem, a stal se hnízdem i kosů. Čím více se ztratíš v Hlubině bezpečnosti, tím více budou mít druzí k sobě důvěru; čím méně totiž bude v tobě tebe, tím spíše mohou ti druzí svěřit sebe. - *Braito.*

Smlouvání o Krista s mocnými

Pokud budete pokulhávati na obět strany, křičí prorok Eliáš k ustrašeným, malověrným židům své doby. Dnešní mládež šlechtí její nekompromisnost. Tu čekáme vždycky nejprve od křesťanů. Je prvou povinností katolíků, kteří by měli býti si vědomi slov Kristových, že je pouze jedno potřebné, a že co by nám pomohlo, kdybychom získali celý svět, ale uškodili své duši?

Co by pomohlo diplomatickými tahy, nadbíháním nepřátelům kříže Kristova, kupovat dočasně nějaké úlevy, laciné uznání? Vatikánské projevy k pohanskému případu jsou svatým, osvobozujícím slovem. Žádný lidský zájem nás nemůže oprávniti lehkomyslně očekavati, že budou šetřiti druzí zájmů království Božích, když my se ztotožníme s jejich pohanským otročením jen království pozemskému. Národ a vlast ano, jednota národa a vlasti ano, ale ne v pohanském jejich zbožštění, ve vlastenčícím modlářství, které je ochotno obětovati Krista i bratry, lidskost i důstojnost a práva lidská. My jsme přece postaveni k tomu, abychom pracovali o jednotu národa v jednotě nejsvětější: v Kristu!

Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, duši ale odníti nemohou. Neboj se, stádečko, Já jsem přemohl svět. A i když zklamou ti, kteří mají vést a křičet napřed a trpět první, to nerozhoduje, protože nebudeš za ně odpovídat a nepřijal jsi své poslání být bojovníkem Kristovy nesmlouvavé pravdy od nich, ani ne výlučné závislosti od jejich jednání, nýbrž v síle svého nezrušitelného znamení křestního a biřmovacího. - *Braito.*

Živé kameny

Myšlence svatého Pavla o tajemném těle Kristově, v němž On je hlavou a my jeho údy, odpovídá myšlenka svatého Petra o živém chrámu. Vyzývá věřící ve své prvé epištole, aby se dali vestavěti jako živé kameny do duchovního chrámu. Jako je u svatého Pavla Kristus hlavou tajemného těla, jest u svatého Petra Kristus úhelným kamenem tohoto chrámu. Uhelným kamenem svou obětí, svou láskou, svým vyvolením a posláním. Kristus byl Bohem

vyvolen, aby byl základním a úhelným kamenem nového, duchovního chrámu. Zavrhli jej stavitelé duchovního chrámu jerusalemského, protože již neměli ducha, protože jejich náboženství se scvrklo na neživé, neduchovní, bezkrevné formule.

Ježíš podal nebeskému Otci novou obět. Stal se velekněžem naprosté, věrné a svaté poslušnosti. A to má býti naše účast na stavbě tohoto chrámu. Kristus jest velekněžem a proto úhelným kamenem, podal svatou obět a proto je základním kamenem této duchovni stavby. Královské jest naše kněžství, protože všichni se můžeme účastniti tohoto ducha synovské, obětující oddanosti. Skrze Ježíše Krista, praví svatý Pavel, můžeme v účastenství tohoto kněžství jeho podávati svou obět.

My jsme královské kněžstvo a patříme Pánu. To jest ona svatá jednota nás v Kristu a s Kristem. Jsme kameny jeho chrámu, jsme údy jeho svatého kněžství. U svatého Jana čteme, že Beránek jest v nebesích sám chrámem i obětí. Tak jedno my jsme s Kristem i jako kameny jeho, jenž jest chrámem i úhelným a základním kamenem tohoto chrámu i kněžství jeho v tomto svatém chrámu.

V ten smysl je třeba orientovati liturgické hnutí, abychom uměli se sžíti se svatou obětí Kristovou a stali se účastni jeho kněžství. Křtem přivtělil si nás Kristus ke svému kněžství, protože v tom vyvrcholilo jeho dílo na zemi, v dokonalé oběti všeho i života nebeskému Otci v oběti naprosté, v celopalu všeho na kříži. To je třeba uměti, státi se spoluobětí, uvědomiti si, že když Kristus je knězem a obětí a chrámem zároveň, že chce, abychom tak se vestavěli do jeho chrámu, abychom se také stali kamenem živým jeho oběti, částí jeho oběti a tak zároveň částí jeho chrámu i kněžství, protože on je zároveň i obětí i obětujícím. Tak budeme živými kameny, když i my učiníme ze svého života jednu obět a budeme s Kristem zároveň obětujícími ne něco cizího, nýbrž Krista a v něm a skrze něho sebe. To jest vrůstání do Krista jako do jednoho těla opět s druhé strany, ne tak docela známé i v dnešním návratu k myšlence tajemného těla Kristova, nás v něm a s ním. - *Braito.*

Stejný Bůh

Když stál Ireneus ze Sirimie před soudem, domlouval mu posléze vladař, aby pamatoval na své děti, co z nich bude, jestliže setrvá ve své křesťanské zatvrzelosti. Ireneus na to odpovídá velkým křesťanským slovem, které je dobře připomenouti všem ustrašeným křesťanům, kteří radí k nedůstojným kompromisům s duchem nekřesťanským: Moji synové mají téhož Boha jako já, On je dovede sám zachrániti. Jeden a týž je totiž Bůh, i který velí starati se o své drahé a nejdražši i o jejich budoucnost, a týž, který

chce naprostou věrnost ke svým zásadám. Nezaručíme ani svou ani jejich budoucnost, tím méně budoucnost křesťanství, jestliže opustíme Boha a jeho zásady a budem se domlouvati s duchem, se kterým není smíření, protože sám chce usednouti na stolec Boží, s duchem, jenž připomíná Antikrista v malém.

On sám si je dovede zachrániti, má býti odpověd duchovních vůdců opravdu starostlivých o nejvyšší statky svých svěřenců. On sám si je zachrání, protože co jim pomůže i mrtvolný pokoj a klid, když to bude klid a pokoj a život nedůstojný, klid a pokoj otroků, proti němuž je ještě štěstím otevřené nepřátelství a pronásledování vyvolané svatou neústupností a stálostí. - *Braito.*

Rána na rameni . . .

Těžký kříž tlačil na rámě Kristovo. Tlačil dlouho, tvrdě. Celé tělo Spasitelovo bylo rozsleháno ranami a tak ostrý a tvrdý kříž rozevřel ještě více Kristovy rány. Rozhnisala se, otevřela se rána na rameni Kristově. Známe pět svatých ran a rány bičování, ale obraťme se k této ráně neznámé a přece o nic méně skutečné, ráně tak výslovně naší, pro nás, ráně, ze které se řine svatá krev, krev vytrysklá pod těžkým křížem .. .

Rána pro všechny, kteří nesou svůj těžký kříž, rána pro tvůj životní kříž. Všechna muka trpěl Kristus pro nás nejenom, aby za nás zaplatil, nýbrž aby nám otevřel krev ze všech svých údů. Krev rukou jeho posvěcuje všechny dělníky, lidí i Boha samého. Nohy jeho otevřené zalévají kroky unavených lidí, lidí, kteří jdou za svou povinností Bohem určenou. Krev z boku jeho plaví širokým proudem všechny nešťastné a žízníci po lásce a věrnosti do středu Lásky věčně věrné. A rána na ramenou jeho jest ranou pro všechny, kteří se ohýbají pod svým křížem, pod svým životním břemenem, pod svou zkouškou nebo úlohou.

Nezavřela se rána boku Kristova, nezavřely se jizvy na jeho svatých nohou a rukou, a věčně zůstává jistě také otevřena tato rána od těžkého kříže, ležícího na ramenou. Ví Kristus, jak je tvrdý a těžký kříž. Pro všechny tvé těžké kříže on nesl napřed kříž svůj a vykoupil ti pro něj sílu, jakou on sám kříž svůj nesl.

Podívej se dobře na tělo umučené, ukřižované. Najdeš na něm jistě hlubokou ránu živého masa. Bolí při každém pohybu, při každém kroku, tak jako nás někdy kříž Bohem na nás dopuštěný nebo složený. Vlož do tohoto otevřeného masa, do járku svaté rány na ramenou, svůj kříž. Uvidíš, že poneseš svůj kříž klidněji a statečněji.

To jsem vyčetl z jednoho starého obrazu a poctivě jsem opsal, co jsem na svatém Těle Ukřižovaného viděl. Snad tě to také potěší jako mne. - *Braito.*

Z *duchovního života*

AMIOT FRANCOIS: *L'enseignement de Saint Paul,* J. Gabalda, Paris 1938, cena 45 frs. Vyšlo v proslulé sbírce zv. Etudes bibliques. Učení svatého Pavla je podáno ve dvou svazcích. První svazek (str. 337) je věnován životu Božímu: Nejsvětější Trojici, vykoupení a životu nadpřirozenému, plodu to vykoupení. Druhý svazek (str. 264) obsahuje učení Pavlovo o mystickém těle Kristově - Církvi, jejím životě a budoucnosti. Úvod k tomuto dílu napsal S. E. kardinál Tisserant. Dnes, kdy se hledají jasná a jistá pravidla pro křesťanský život, kdy se stále ukazuje touha u vzdělaných křesťanů po přehledu o křesťanských pravdách, přichází toto dílo jako na zavolanou. Že listy svatého Pavla mohou v tom ohledu velmi prospět, praví všichni, kteří jsou s nimi obeznámeni. Poněvadž však porozumění těmto listům či lépe najiti v nich, co dnešní doba potřebuje pro vzdělání křesťanské, není pro laika tak snadné, neboť byly napsány určitým obcím křesťanským, jež potřebovaly objasnění zvláštních svých otázek, vítáme dílo Fr. Amiota, v němž je učení Pavlovo tak spořádaně a jasně podáno. Vzdělaný křesťan v něm najde to, po čem dlouho toužil.

BRILLANT MAURICE: *Le plus bel amour.* Bloud & Gay, Paris. Str. 187, cena 5 fr. Věnováno „mým přátelům v katolické jednotě herců, na něž jsem myslel při psaní, a smím-li, též drahým Jocistům". Nejprve obšírná a duchaplná a vřelá parafráze hymnu sv. Bernarda, Jesu, dulcis memoria. Pak uchvacující důkazy o snadnosti této lásky k Ježíši, že je skutečně nejkrásnější a že ji lze všude uplatniti. Nejkrásnější svazeček z dosud vydaných 14 ve sbírce duchovních knih pro naše doby. -es-

BULGARINI: *II Battista.* Torino, G. B. Paravaia, 1938, str. 240, cena L 8.50. Hlas volajícího na poušti uchvátil umělce a básníka a byla to hlavně jeho slova: Čiňte pokání, která jsou dnes právě tak časová jako byla před dvěma tisíci lety. Člověk dvacátého století pod nárazy světových otřesů hledá chvilku ticha. Bulgarini si ji našel a zamyslel se v ní na velkou postavu předchůdce Kristova, vžil se do jeho myšlenky, obnovil v sobě jeho hlas a kniha, kterou nám podává, je výrazem toho, co prožil v pohledu na Křtitele. Je to kniha silná, kterou nelze číst, aniž by člověk necítil touhu být lepším.

GRAF: *Selig die Hungernden.* Fr. Pustet, Regensburg, str. 200, cena 3 Mk. Graf se uvedl jako velmi hluboký a realistický spisovatel duchovní svou knížkou Ja, Vater, o níž jsme svého času již referovali. V této knize rozvinuje další ústřední myšlenky Kristova učení, jež je třeba dnes více

zdůrazniti, než se to dosud dálo. Dříve zdůraznil potřebu chápati křesť. život pod zorným úhlem plnění vůle nejlepšího Otce, a nyní rozvíjí krásnou nadpřirozenou morálku Kristovu, která přehodnocuje celý svět a všechny věci.

GREGORY: *Ďas unvollendete Universum.* Benziger, Einsiedeln 1938, str. 340, cena 10 frs. Sytý, živý obraz osudů západního světa. Prozařuje dějinná dění. Hledá vnitřní spojitosti. Gregory je pevně zakotven v křesť. řádě, ale při tom má oči otevřeny pro všechnu moderní problematiku. Je to výborný pokus o novou křesťanskou filosofii dějin, především současných, nových. Gregory ukazuje, jak celé dějiny ukazují zápas dvou směrů lidského života, zda totiž bude Bůh řídit osudy lidské, zda totiž se chce člověk řídit podle jeho vůle a pokynů, anebo zda se sám pokouší o nové vyřešení. V Gregoryho díle vidíme hrůzu katastrof po takových pokusech.

GRIMM: *Mutter Maria, lehre uns!* Wien, Seelsorgerverlag 1938, str. 442, cena 3.50 Mk. 32 májových promluv. Promluvy jsou sestaveny chronologicky podle jednotlivých událostí v životě Panny Marie a probírají lidovým způsobem celou mariologii. Sestavení je metodicky dokonalé a pro zkušeného kazatele snadno použitelné.

HESSEN: *Die Werte des Heiligen.* Fr. Pustet, Regensburg, 1938, str. 290, cena 5.80 Mk. Ničeho tak nepotřebuje dnešní člověk, zahrabaný jen do této země, jako aby si uvědomil nesmírné hodnoty a cenu duchovního, Božího, nadpřirozeného. Kniha jest psána v Německu, tedy se zvláštním úmyslem - obhájiti totiž oprávněnost duchovního, křesťanského a nadpřirozeného, ale i u nás prokáže velkou službu. Kniha je tak krásně a pravdivě psaná, že při četbě mimoděk zatoužíme po prožití všeho krásného, co křesťanství podává. Je to velmi životná kniha náboženské filosofie, která stojí uprostřed celé problematiky filosofie hodnot. Je to pokus o nové zpracování toho, čemu se říká theologia fundamentalis.

HOHNERMANN: *Priester der Verbannten.* Tyroliaverlag, Innsbruck, 1938, str. 332, cena 4.80 Mk. Skvělý životopis nesmrtelného P. Damiána, apoštola malomocných. Na základě důkladných studií a s nesmírnou láskou psaný životopis, ukazující jednoho z největších hrdinů křesťanství, ukazující, k jaké oběti a síle dovede láska k Ježíši, vidoucí v bližních jeho i naše bratry, jak dovede vynésti. Hůhnermann je mistr řeči. Humorný, břitký, ale věrně pravdivý. Píseň lásky k Bohu, k vlasti i k vyděděným. Dejme čisti hlavně mladým lidem, rozhlížejícím se po vysokých ideálech.

JOSEFIS *-.Dcera Nejsv. Svátosti.* Společenské podniky Přerov, stran 166, váz. 15 Kč. Je to 25 úvah před svatostánkem pro ženy a dívky s připojenou mešní pobožností a litaniemi. Knížečka upřímné lásky a oddanosti k nejsv. Svátosti oltářní. Najde v ní útěchu a posilu každá žena a dívka,

která vidí v nejsv. Svátosti oltářní základ pravé zbožnosti a lásky.

KRANICH: *Vom Gottsuchen und vom Gottfinden.* Beuroner Kunstverlag, Beuron 1938, str. 40, cena 0.60 Mk. Krásně vypravená drobná knížka, plná ale hlubokých pohledů do hledání a štěstí z nalezení Lásky nejvyšší, ukázané na Augustinovi, Dantovi a Faustovi. Lebendiges Beten Fel. Rauch, Innsbruck 1938. Osm vkusně vypravených drobných a milých knížek, obsahujících velmi případné modlitby o lásce Boží a k bližním, o milosti, k Duchu svatému, pro manžely a rodiče, pro exercicie, pro ducha apoštolátu, pro všední den a pro dobu nemoci. Osm svazečků, každý pro sebe vydaný stojí všechny 1.60 Mk.

Kt)HNEL: *Vom Geheimniss Gottes in uns.* Anton Pustet, Salzburg 1938, str. 208, cena 3.60 Mk. Kúhnel, redaktor sesterské revue německé Heliand, shrnuje své studie, své pokyny a články ve svém časopise, přednášky a články rozseté jinde. Kůhnel dovede zachytiti křesťansky celý život, dovede vytušiti nejhlubší tajemství v nás a hluboce a krásně je podati k úžasu a k rozjímání. Velký smysl pro skutečnost je cenná přednost této knihy.

MAGAUD: *Les Evangiles du Dimanche.* Paris, P. Tequi 1938, str. 402. V záplavě kazatelské literatury zaslouží si opravdového přijetí výklad nedělních evangelií od M. Kniha se doporučuje- hlavně svou stručností, přehledností a praktičností. Metodický postup vždy týž:' krátký výklad evangelia, morální aplikace. Vhodné pro krátké promluvy nebo pro toho, kdo dovede z mála hutných myšlenek vyvodit vše ostatní.

MARCHANT: *Vberwundene Vorurteile.* Benzinger, Einsideln 1938, str. 148, cena 4.20 frs. Laik píše o Církvi, aby pomohl spolubratřím přemáhati předsudky, které noviny, fráze, pahistorické romány nasely do duší. Marchant byl do 1934 předsedou svobodomyslného demokratického svazu, 1934 po letech nachází čistou a svatou Církev, kterou jen znal pod nánosem pomluv a povrchních předsudků, byl zavalen výtkami se všech stran. Proto píše tuto knihu, ne aby se hájil, nýbrž aby projevil svou vděčnost za Boží milost - aby pomohl těm, se kterými ho dříve pojila nevěra, aby našli podobně cestu. Krásně končí knihu slovy nesmrtelného Chestertona: V oné chvíli, kdy se pokusíme býti k ní spravedliví, zamilujeme si ji.

MATTOŠKA: *Katolické dievča vo svete.* Kremnica 1936, str. 148. Slovensky psaná kniha, určená hlavně pro dívky. Zdůrazňuje důstojnost dívčí duše, její nebezpečí a prostředky duchovního života. Knížka je vyplněná příklady a obrazy ze života. Zájemcům vřele doporučujeme, -n-

MATTOSKA: *Misijná pamiatka.* Serafin. svet v Kremnici, stran 125. Praktický souhrn pravd víry, které se obv-

čejně probírají při misiích. Brožurka je chce věřícím obnovovat a připomínat i po misiích.

MICHELS: *Die góttliche Cobe der Volikommenheit.* Rauch, Innsbruck 1938, str. 96, cena 1.80 Mk. Dobrý nárys duchovního života pro všechny, jenž ukazuje, že všem je otevřena cesta duchovního dokonalého života. Varuje se výstřelků, které by z duchovního života chtěly udělati jen askesi, ale zase na druhé straně nevede nikoho hlouběji k duchovním výšinám, kdo se neprocvičil v základech. Písmo i Otcové i theologie tu přicházejí hodně k užití.

NEIPPERG: *Benedikt Lehrmeister christlichen Lebens.* Herder, Freiburg i. B. 1938, str. 96, cena 1.50 Mk. Nejde o životopis sv. Benedikta, nýbrž o jeho ducha, o jeho pojetí duchovního života, o školu benediktinské mystiky. Autor chce ukázat, že tato škola je zvláště pro dnešního člověka velmi vhodná svou umírněností, vyrovnaností, prostotou, která odporuje moderní komplikovanosti, přehánění a neupřímnosti. Studie je stavěna velmi dobře a hluboce na dokonalé znalosti ducha patriarchy západu a přinese každému čtenáři duchovní osvěžení.

PIRÁT Y.: *Paulině Jaricot.* Libr. Bloud & Gay, str. 56, 1938. Na křídovém papíře velmi zajímavý životopis Pavlíny Jaricotové. Kniha je bohatě ilustrovaná přesnými fotografiemi, čímž jest ovšem zajímavější. Od nejútlejšího mládí provází čtenář světici až k jejímu hrobu, ba dále, až za hrob, k jejímu oslavení. Kniha, která dovede nadchnout.

PRYČ: *Ježíš svátostný a mládež.* Lidové knihkupectví Olomouc, stran 108, cena 9.50 Kč. V knížečce je osm eucharistických promluv při prvním svatém přijímání, autorem sestavených pro vlastní praxi, dále obřady a pobožnosti při prvém svatém přijímání a dvanáct eucharistických promluv. Autor při každé promluvě se obrací také k rodičům, poněvadž jen oni mohou dětem uchrániti to, co jim prvé svaté přijímání dalo.

RICHAUD: *Méditations a Vusage des pelerins de la Salette.* Desclée de Brouwer, Paris, str. 43. Poutní místo Matky Boží plačící přitahuje stále zástupy věřících, kteří sem přicházejí složit své břímě všedního života, jdou se sem vyplakat, napravit svůj život a modlit se. Msgre Richaud rozjímá s poutníky na těchto posvátných místech a uložil své meditace v této knížce.

ROCHOLL: *Die Ehe als geweilites Leben.* Laumann, Důlmen 1936, str. 150, cena 1.50 Mk. Tato kniha ušla naší pozornosti a až francouzské diskuse o ní nám ji připomněly. Vyšla v dosti neznámém nakladatelství, a proto jsme na ni teprve nyní byli upozorněni. Kniha staví celý problém a všechny otázky manželské, rodinné a populační do středu nejkrásnějších křesťanských myšlenek, především pak do myšlenky o nás a Církvi jako mystickém těle. Ukazuje nejvyšší cíl a smysl manželství v tajemném Těle Kristově.

Největší velepíseň na křesťanské manželství. Tato kniha by opravdu stála za přeložení a velmi brzké vydání.

SEVERIN T.: 5. *Jean Berchmans.* Museum Lessianum Louvain 1931. Spisy sv. Jana Berchmanse, patrona mládeže. Jsou zde shromážděny všechny dokumenty literární od jeho dob školáckých až do jeho smrti. Jsou to různé disertace, básně, monita, deník duch života, dopisy různým osobám, modlitby a meditace a pod. Kdo chce vniknout hlouběji do života tohoto světce, má zde možnost zkoumání jeho psaného materiálu..

WEISMANTEL: *Franz und Clara.* Rauch, Innsbruck 1938, str. 416, cena 6.20 Mk. Život svatého Františka i svaté Kláry je tak podivuhodně spjat, že se nedá život jednoho psáti bez ocenění druhé postavy. Jejich život byl zapálen jednou láskou, totiž láskou k Ježíši a k jeho Paní Chudobě. Proto jejich přátelství bylo tak čisté, že to nebylo přátelství dvou osob navzájem, nýbrž obou společně ke třetí, k Ježíši, jemuž oba odevzdali dokonale sebe celé. Weismantel ukazuje na velký hrdinný boj obou, kteří obětovali všechno lidské pro sebe i ve své lásce, aby lidstvu zachovali neposkvrněnou a hodně vznešenou nejvyšší důstojnost a lásku v Ježíši Kristu. Tato zásluha svatého Františka se celkem dosti opomíjí, ale je to zásluha nesmírná, protože svatý František odhodil všechno nejenom pro chudobu a Ježíše, nýbrž i pro nás, aby nás učil pravému štěstí. Kniha působí kouzelným přitažlivým způsobem. Veškerá františkánská poesie tu hoří, ale zasazena do velikosti reální myšlenky svatého Františka a jeho sestry Kláry.

Z *různých polí*

BARTMANN: *Brinktrine etc.: Reform-Katholizismus.* Bonifazius Druckerei, Paderborn 1938, str. 116, cena 2 Mk. Nejlepší německí theologové odpovídají na ustrašenectví některých německých katolíků, kteří by chtěli, aby Církev dělala kompromisy s pravdou ohledně nacismu a celého nynějšího směru. Odpověď těchto nejlepších theologů jest: Non possumus. Ted se teprve ukázalo, že Menching, jenž vydal ono provolání k vystoupení reformního katolicismu, je protestant usměrněného štípení. Je to skvělé ocenění katolicismu a jeho hodnot a zároveň i apologie katolické theologie, filosofie, scholastiky morálky i základních náboženských vět.

BERUTTI: *Institutiones iuris canonici.* Torino 1938. Marietti, str. 258, cena 18 lir. Je to 6. svazek známého právnického díla, jež se vyznačuje velkou erudicí a hloubkou a jež patří mezi nejlepší komentáře. Tento svazek jedná o proviněních a trestech. Autor se vyzná dobře též v míněních jiných vykladačů a přináší nejnovější výnosy pro výklad různých kánonů.

BRUCKNER: *Román symfonie.* Schdning, Paderborn, str. 450, cena 5.80 Mk. Dílo je spravedlivé jak k umělci, tak k jeho dílu. Ukazuje B. vkořeněného do starého rodu. Vidíme tu velkého jasnovidce v celé jeho lidskosti i genialitě. Vidíme jej v jeho snaze, bolesti i vítězstvích. Cenný příspěvek k mezinárodním Brucknerovým oslavám.

CONTE a CORONATA M.: *Compendium iuris canonici.* Torino 1937, Marietti, 2 svazky po 35 lir. Autor se již dříve proslavil vydáním svých komentářů církevního práva. Ve dvou těchto svazcích podává poněkud zkráceně obsah svého dřívějšího díla, aby vyšel vstříc hlavně studujícím práva. Výklady církevních kánonů jsou jasné a stručné, při tom velmi věcné. Kniha byla všude přijata velmi příznivě pro mnohé své dobré vlastnosti. Přináší též podrobný seznam právnické literatury, která vyšla po novém církevním Kodexu.

DOM GUÉRANGER: *Les Meilleurs Textes.* Paris, Desclée 1937. Po dobrém úvodě, ve kterém je hodnoceno dílo velkého opata a liturgisty, následují nejkrásnější úryvky z jeho děl, seřaděnv tak, aby měl čtenář ucelený pojem o autoru.

DORR FRIEDR.: *Diadochus von Photike und die Messalianer.* Herderverlag, Freiburg, str. 162, cena 4 Mk. Odborně exegetický, hluboký a zajímavý rozbor polemické knížky z 5. stol. o pravé askesi a mystice proti pseudomystice messaliánské. Pro dějiny dogmat a duchovního života velmi hodnotná práce, zajímavá i tím, že je tu zjištěn první hlasatel vzývání jména Ježíše Krista v bojích duchovních, jakož i zmínkami o povaze náboženských „zážitků". -es-

Duchovni písně „Vinice Páně". Nápěv (doprovod) každé písně po I Kč, celé texty 50 výt. za 5 Kč. Exped. Vinice Páně, Praha-Dejvice 676. S povděkem lze přijímati tento počin Vinice Páně", že se ujala vydávání nových kostelních písní a antifon v krásných nápěvech s doprovodem varhan. Tato první sbírka obsahuje: čtyři mešní písně (ke cti P. Marie, za zemřelé, ke cti bl. Anežky a sv. Antonína P.), píseň ke cti sv. Bernadety, antifony: Pod ochranu tvou (jednohl. sbor) a Vesel se, nebes Královno (velikon.) Na texty Hornovovy složili dr. O. Stanovský a O. A. Tichý.

FLECKENSTEIN FR.: *Personlichkeit und Organminderwertigkeiten.* Herder, Freiburg. Str. 330, cena váz. 5 Mk. Není to jen „příspěvek k poznání morální a pastorální theologie", jak skromně praví autor, nýbrž průkopnické dílo svou soustavností a podrobnou aplikací o vlivu tělesných těžkých vad na povahu a jednání postiženého. Hlavní hledisko je trojí: jejich poměr k náboženství, jejich cit pro právo a spravedlnost, důsledky pro pastoraci. První část v osmi kapitolách odhaluje skutečnosti u slepých, hluchoněmých, mrzáků, epileptiků, v ženských generačních fázích, v poruchách vnitřní sekrece, souchotinami stizených lidí.

Druhá část v šesti kapitolách jest vědecké zpracování těchto zkušeností na soustavně zásadní hlediska a obsahuje drahocenné pokyny pro každého, kdo s takovými nešťastnými dušemi musí pracovati. A snad by mnohému takovému, inteligentních schopností, velmi prospělo, kdyby leccos věděl z toho, co tato vzácná kniha obsahuje, -es-

GATTERER: *Gottes Gedanken uber des Kindes Werden.* Innsbruck, F. Rauch 1938, str. 128, cena 1.70 (2.60) Mk. Knížka je šesté vydání dřívějších kapitol, které vyšly pod titulem Erziehung zur Keuschheit. Otázky panenství a manželství, vzniku nového člověka, otázky šestého přikázání jsou probrány způsobem, který poučí nevědomého, neurazí však jemnocit duše, která nesnese zabíhání do podrobností. Důležitá je kapitola o studu, který je dnes až příliš zanedbáván.

HOLZMEISTER: *Kirche am Werk.* Wien, Seelsorgerverlag 1938, str. 220, cena 3 Mk. Osm přednášek o Církvi od nejlepších odborníků v této otázce, které konala KA vídeňská 1936. Jména jako Bichlmair, Pfliegler, Rudolf jsou zárukou seriosnosti jak obsahu, tak zpracování. Přednášky chtějí ukázat, že Církev je dnes právě tak živá jak po všechna staletí svého trvání a že obnovení lidské společnosti ve všech úsecích života lze očekávat jen od návratu k životu v Církvi a s Církví. Doporučujeme co nejvřeleji tuto sbírku, jejíž studie vrhají na nejeden moderní problém jasné světlo ve světle Církve Kristovy.

JUNG C. G.: *Psychologische Typen.* Rascher-Verlag, Zůrich, str. 730, cena 20 šv. fr. Švýcarský bývalý docent psychiatrie objasňuje teorii o hlavních typech duševního založení člověka, na které jsou více nebo méně ryze rozděleny základní stavy lidských duší a z nich plynoucí zabarvení lidského jednání, smýšlení a cítění u jednotlivců. Rozlišuje dva typy racionální (rozumový a citový), dva irracionální (intuitivní a dojmový), z nichž každý bývá zladěn bud introvertně nebo extravertně. Na 450 stránkách svého díla sleduje J. své dělení nejprve na projevech antické a středověké duše v náboženství a ve filosofii (universalie); tato kapitola je v díle nejslabší, ježto jednak zabíhá mimo vlastní obor Jungův, jednak stojí na stanovisku stroze ra~ cionalistickoprotestantském. Potom u Schillera, Nietzsche, Jordana, Spittelera, Grosse Wollingera, Jamesa zjišťuje složky své soustavy. Tu vykládá na dalších 250 stránkách a zakončuje obšírným slovníčkem vysvětlivek užívaných výrazů. Typologie Jungova jest jistě pozoruhodným příspěvkem k vývoji experimentální psychologie a psychiatrie; též vychovatelům prokáže platné služby, jsou-li napřed obeznámeni se stavem věcí. -es-

KOLEK ANT.: *Babuška.* Společenské podniky, Přerov, str. 176, cena 12 Kč. Starosvětský románek podle autorova podtitulu. Ale ten románek je v knize vedlejší. Hlavní a

vlastní hodnota knihy je ve věrném zachycení života slovácké dědiny v jejím celém roce, v rodinných a společenských zvycích. Románek sám je do folkloru nenásilně vpracován, činí hodnotu zpracovaného materiálu jen přístupnější v její přírodní kráse. -es-

Mojmírova říše, vlastivědný časopis země Moravskoslezské. Vychází měsíčně (mimo prázdniny) v Nákle u Olomouce. Řídí majitel, vydavatel a redaktor Josef Vrbka s redakční radou. Roční předplatné 12 Kč. Žádejte na ukázku číslo I. roč.

MUND: *Christenfragen.* Bachem Kdln, stran 123. Je to vlastně příruční katolický slovník, v němž lze najiti jasnou odpověď na otázky, s nimiž se v životě jistě nejednou setkává každý věřící. Najdeme v něm hesla: pověra, odpustky, svátosti, svátostiny, index, imprimatur, Neposkvrněné početí, ostatky, laický apoštolát, ctnosti, nebe, duše, askese, liturgie atd. atd. Kniha je opravdu velmi praktická.

POL VAN DE: *Die Kirche im Leben und. Denken Newmans.* Anton Pustet, Salzburg 1938, str. 400, cena 7 Mk. Velká postava kardinála Newmana zasluhovala si této vážné knihy. Van de Pol psal ji vřelou láskou svého srdce a i hlubokým vhroužením svého rozumu do velkého přínosu Newmanova. Newman byl dlouho nechápán. Mohl mnoho znamenati pro světové přiblížení se lidstva, hlavně intelektuálů k Církvi. Místo toho ale byl přepraktickými spolověřícími nedůtklivými ke konvertitovi stále odstrkován, podezírán, až teprve ke konci života jej vynáší a uznává Lev XIII., kdy již byl vlastně Newman nad hrobem. Ukazuje Pol jeho hledání Církve, jeho správné vyrovnání obojí myšlenky o Církvi i jako společnosti i jako společenství. I prakticky ukazuje, jaká byla horoucí a věrná láska Newmanova k Církvi, která se nedala nikdy ničím, ani neláskou vlastních bratří odraditi od velké lásky k Církvi.

PRZYWARA ERICH, S. J.: *Deus semper maior.* Herderverlag, Freiburg, str. 272, cena váz. 5.60 Mk. Titul knihy naznačuje smysl práce: že exerciciemi svatého Ignáce, chápanými ve smyslu Przywarova komentáře, veliký Bůh ukazuje se duším stále větším. Dílo je systematika filosofických a theologických základních linií exercicií, nejvíce ve smyslu theologie svatého Písma. Je určeno bohovědcům a exercitátorům, kteří nehledají hotová témata, nýbrž chtějí proniknouti do smyslu a ducha vlastního textu knihy Exercicií a do jejich poměru k nynějším theologickým názorům jak katolické theologie, tak protestantské theologie a moderní filosofie. Velkorysá práce Przywarova, která bude sledovati celý text Exercicií, může dáti exerčicnímu hnutí podstatné obrození, snad i všeobecný návrat k prvotnímu duchu, -es-

SCHWARZENBACH: *Der Dichter zwiespältigen Lebens.* Benzinger, Einsiedeln 1938, str. 330, cena 4.20 Mk. Rozbor uměleckého díla jednoho z největších a současných

romanopisců, Mauriaca. Mauriac je věřící katolík, který zvláště v poslední době hodně statečně pro katolicismus vystupoval. Ale jeho způsob a metody umělecké jsou živě i^od mnohých katolíků kritisovány. Jeho romány jsou naplněny napětím mezi pudem a duchem, tímto světem a vyšším řádem. Mnohým katolíkům se zdá Mauriac skoro jansenistou a od nekatolíků bývá zamítán právě pro svá nadpřirozená měřítka věcí, osob a skutků. Ale velmi krásně toto vše vysvětluje řečená studie, která ukazuje, jak je Mauriac vidoucím mravní rozervanosti a vnitřní bídy dnešního člověka, a jak se Mauriac snaží ze všech sil ukázati velké obrodné síly křesťanství. Kniha je zároveň dobrá analysa dnešní doby.

ŠPÓREK: *Maršál Foch.* Nákl. vl., Obořiště 1938, cena 25 Kč, str. 235. Postava velikého maršála Francie, vítěze ve světové válce, Foche, se objevuje v celé své kráse a velikosti před očima každému, kdo přečte Špůrkovu knihu: Maršál Foch. O tomto hrdinovi se pomalu začne bájit jako o hrdinech středověku. To proto, že byl veliký v každém díle. Mnoho jsme slyšeli o Fochovi-vojákovi. Dr. Spůrek si všímá více jeho nitra, z něhož celá ta velikost vycházela, ukazuje nám jeho pracovitost, přímost, dobrotu a zbožnost, zkrátka vůdce v pravém slova smyslu. Dovedl vládnout dobře sobě, proto dovedl také správně poroučet jiným. Spůrkova kniha, psána s velikou důkladností a láskou, zajišťuje si co největšího rozšíření.

Vzpomínky na vdp. P. Aloise Krejčího. Rozesílá Marie Polová, Velké Meziříčí, Bezděkov 558, cena 8.70 Kč. Vděčnost je ctnost velmi řídká, vyskytne-li se někde, musíme si jí vážit. Ukazuje vždy velikost toho, jemuž je prokazována. A tak jestliže bývalí žáci a přátelé vdp. katechety Krejčího podávají zde kytku vděčnosti svému učiteli-knězi, vážíme si toho tím více a jsme přesvědčeni, že osobnost P. Krejčího byla skutečně veliká. Kněz, který dovedl učit, zpovídat, jenž dovedl vyhledávat duše - to je P. Alois. Doporučujeme.

ZELLER: *Florilége de Notre Dame.* Flammarion, Paris 1938, str. 50, cena 2.24 frs. Zellerová sestavila velmi dobrý výbor z nejlepších katolických spisovatelů všech století o Panně Marii. Knížka svádí k následování u nás. Můžeme prozraditi, že chystáme Mariánské řeči sv. Bernarda k vydání v Krystalu.

Modlitba křesťanského bojovníka.

Můj Kriste, až nakonec své zbraně složím,
zanes své vojáky do posvátných svých končin,
ty, jenž jsi palmou vítězů a jejich vavřín.
Boj nezná nikdy konce, dej mi sílu.
Svůj mír mi neupři, až k smrti přijdu,
sebe mi neupři, ty věno míru!

Waddelová: Abelard.

mediA vitA

NOTKER BALBULUS(?)

Když nejvíc šijeme,
žijem svou smrt.
Jen ty jsi, 6 Pane,
záštitou nám,
kteří jsme na sebe svolali hříchem
hněv tvůj spravedlivý.

V tebe doufali
otcové naši,
doufali v tebe
a vysVobodils je.

Svatý Bože!
K tobě volali
otcové naši,
volali k tobě
a nebyli zahanbeni.

Svatý silný!
Čím bychom bez tebe byli,
až nadejde stáří,
až ochabne síla,
kdo vedl by nás?

Svatý a milosrdný
Spasiteli!
Moc smrti přetrpké nad námi zlom!

Přel. Karel Dvořák.

Poznámka. V dominikánském breviáři se čte poněkud jiný variant. Po nezměněné první strofě následuje hned první verš strofy třetí, pak první verš strofy čtvrté a hned potom celá strofa poslední. Strofa předposlední je posunuta až na konec a zakončena ještě jednou zvoláním: Svatý Bože! V textu nečleněném na verše tedy chybí celá druhá a zbytek třetí strofy. *K. D.*

K čemu je poKušení *užitečné*

NICOLAUS VON STRASSBURG, PŘELOŽIL O. F. BABLER

Říkám vám, že náš Pán pravil: „Svět bude vás nenáviděti." Dnes pak čteme v evangeliu, že náš Pán své drahé přátele často nechává upadati v pokušení a v mámení ďáblovo, aby tím lépe poznávali svou nedokonalost a stávali se pokornými a zasloužili si odměny. Vidí-li však, že upadají v pokušení a že bez jeho pomoci nemohou se udržeti, podá jim ruku a přispěje jim na pomoc. Ano, přispěje jim na pomoc a počíná si zrovna tak, jako matka, která dítěti uloží nésti veliké břemeno, a dítě si pod tím břemenem vykračuje a směje se a raduje se a myslí, že ono samo nese to břemeno, ve skutečnosti však je nese matka. Tak si počíná náš Pán Ježíš Kristus: dává nám časem nésti veliké utrpení, pomáhá nám však snášeti je, ale činí to tak, že se zdá, jako bychom to břemeno nesli sami. Tak činí i matka: dopouští sice, aby dítě klopýtalo, ale nedá mu upadnouti. Náš Pán sice dopustil, aby se Petr na moři potopil, nedal mu však utonouti. Což se proto domníváte, že na vás zapomněl, sesílá-li na vás pokušení a utrpení? Ne, nikoli! Lidé však přicházívají a říkají: „Běda, pane, mne napadají tak špatné myšlenky, mně je tak úzko!" Já však říkám, ať jsou sebe horší, jen lituješ-li jich a nekocháš-li se jimi ze své svobodné vůle, neuškodí ti. „Běda, pane, jsou to tak špatné myšlenky, nevím, co mám činiti, a zoufal bych si z nich!" Já však říkám, ať jsou sebe horší, jsou od Boha anebo od světců, a lituješ-li jich, neuškodí ti. „Ano, pane, lituji jich z plna srdce!" Nech je tedy, ať přijdou a jdou, neboť stará-li se člověk o něco přespříliš: „Běda, jaká křivda se mi děje!" anebo pro nějakou jinou věc, tu se mu v noci o tom zdá a proviňuje se. Braň se tedy — postačí, bráníš-li se a lituješ-li. A neustupuje-li to od tebe, měj strpení, až toho přece budeš zbaven. Abychom také my vší viny tak byli zbaveni, k tomu nám dopomoz Bůh! Amen.

Poznámka překladatelova: Nicolaus von Strassburg byl kazatel z první poloviny XIV. století, tedy vrstevník Taulerflv. Roku 1326 ho papež Jan XXII. jmenoval nunciem, začež mu Nicolaus dedikoval traktát o příchodu Antikrista a návratu Krista. Jinak se od něho zachovalo třináct kázání, která jsou nápadně krátká a myšlenkově prostší než kázání Taulerova, ale proto ne méně krásná a účinná. Jedna z těchto promluv nám zde představuje tohoto, jistě neprávem méně známého kazatele.

mystickÉ *nAzítzÁní*

P. SILV. M. BRAITO O. P.

7. *Původ.*

O vnitřní modlitbě vůbec: Jestliže je modlitba obcováním duše s Bohem, jest vnitřní modlitba důvěryplné obcování duše s Bohem, jest spočinutí duše v Bohu, jest přelití duše do srdce Božího. Neboť cítíme, když jdeme dále v duchovním životě, cítíme všichni potřebu důvěrnějšího spojení s Bohem, a tak přicházíme na základě darů Ducha svatého k onomu dětinnému obcování duše s Bohem, kdy se duše přibližuje k Bohu jako jeho dítě. Duše, která slyšela o hlubokých tajemstvích, jako jest Nejsvětější Trojice, tajemství Vtělení, tajemství Eucharistie a tajemství vyvolení, chtěla by do těchto tajemství jaksi životněji a hlouběji proniknouti, chtěla by se o nich dohovořiti s Bohem.

Kristus sám radí, abychom se modlili ve skrytosti, abychom neužívali mnoha slov, čili, sám nás učí rozjímavé, tiché modlitbě, ve které duše jest docela usebraná a ztrácí se takřka ve svém Bohu. Modlitba vnitřní jest něčím nesmírně jednoduchým. Proto všechen onen velkolepý a učený aparát, kterým bývá zatěžována vnitřní modlitba, jest spíše aparátem k přemítání, vede spíše k učenému rozpřádání tajemství a vlastního stavu duše, než k tomuto tajemnému obcování duše s Bohem, k důvěrnému dětinnému styku duše s Bohem.

S druhé strany zase jakékoliv odstranění metody by mohlo lehko vésti k jakémusi pobožnému snění, které by zůstalo venkoncem neplodným.

Jest třeba určité metody, hlavně v začátcích, ale musí to býti metoda jednoduchá, aby nebrzdila rozlet duše. Tato metoda by se měla omeziti na udání hlavních úkonů rozjímavé modlitby, z nichž ale není rozhodně hlavní úkon inteligence, aby se nestalo z vnitřní modlitby studium. Jsou duše, kterých zajímají otázky duchovní a tak o nich přemítají. Toto přemítání jest snad i rozjímání, ale není to vnitřní modlitba. Vnitřní modlitba musí vycházeti především z lásky k Bohu, která se chce dostati blíže k Tomu, jehož miluje, a která chce proniknouti do Toho, jenž jest vším. Duše touží patřiti na dobrotu Boží, na jeho krásné vlastnosti, na jeho dobrodiní, která učinil lidem, na jeho hluboká tajemství. Protože když někdo někoho miluje, chce, aby nebylo pro něho žádných tajemství u toho, jehož miluje. Mimoto láska k Bohu jest zde na zemi dokonalejší než dokonalost poznání, a tato láska, která jest prozíravá, ta obohacuje nakonec i intelekt, protože mu dává zažiti, co jest Bůh, což se pak dá intelektuálně převésti na pojmy.

Milostí posvěcující stává se duše příbuznou s Bohem a pak jej poznává *per quandam connaturalitatem*. To jest pak již docela jiné poznání, když již Bůh není něčím cizím, když jej poznáváme jako toho, v němž žijeme a který jest v nás a jehož tajemné působení v duši zachycujeme.

Tak bychom mohli označiti hlavní úkony vnitřní modlitby. Nejprve má se duše pokořiti před Bohem, uznati majestát Boží a svou ubohost, pak aby si uvědomila, co jest Bůh skrze tři božské ctnosti, kterými se člověk stává účastným Božího života, když se dříve milostí stal účastným jeho přirozenosti. Pak přicházejí osvícení Ducha svatého. Když probereme jednotlivé náměty rozjímací třemi božskými ctnostmi, pak se již duše nakonec sama vznese k Bohu, protože láska se nezdrží a chce se rozletěti k Tomu, jehož tak vroucně miluje.

Tedy, toto jest vnitřní modlitba: přátelské obcování s Bohem pod působením darů Ducha svatého.

Tato vnitrní modlitba jest bezprostřední přípravou na nazírání a modlitbu nazíravou.

Tato vnitřní modlitba již jest také darem Božím a Bůh ji dává každému, kdo se k Němu synovsky s pokorou a důvěrou a láskou přibližuje. Proto nejlepší cestou dosáhnouti této vnitřní modlitby, která jest branou k hlubšímu duchovnímu životu, jest sklonití se pokorně a dětinně před Bohem. Dále pak jest třeba odtrhnouti své srdce od toho, co by nás příliš pro sebe od Boha odvádělo. Z toho plyne, že jest třeba statečně projiti všemi asketickými cestami, že jest třeba stále se míti na pozoru a stále se kázniti,aby duch byl ustavičně čistší a čistší pro Boha a pro jeho působení. Y této disposici je třeba pak dále zůstati, i když přicházejí chvíle duchovní únavy, které ďábel dovede obratně ještě stupňovati. Jest tu třeba také bojovati proti duchovní vyprahlosti, totiž proti duchovní skleslostí, již má vyprahlost často za následek. Právě když duše zůstane ve vnitřní modlitbě, tam porozumí Bohu a tam také najde sílu a útěchu, aby nesla dále své kříže duchovní nebo tělesné.

Vedle této rozjímavé modlitby mluví velká část o nabytém či získaném nazírání. Uznáváme jakési získané, nabyté poznání, kterého se dosahuje z velké části lidským spolupracováním aktivním a pasivním, ale nad tím stojí *nazírání,* které vychází jedině ze života víry a lásky a z darů Ducha svatého, nazírání, které vychází ze základní milosti posvěcující. Žije nadpřirozeným způsobem, nadpřirozeným způsobem povstává, nadpřirozený má předmět, a proto mluvíme o nazírání vlitém, protože jest životem vlitých božských ctností, a proto jako nenazveme ctnosti božské ctnostmi získanými, tak také nenazveme jejich život životem získaným, čili, nazírání jest životem božských ctností, tam vrcholí duchovní život těchto ctností, a proto jest jako ony vlité.

Toto nazírání začíná tím, co nazývá sv. Terezie a my po ní, modlitba klidu, modlitba du recueille-

ment, oratio quietis. Svatý Jan od Kříže ji klade do doby temné noci smyslů, čili na začátek mystického života, tedy na začátek cesty pokračujících, cesty osvětné.

Thomas a Jesu v knize, vydané 1620, De contemplatione divina, byl prvým karmelitánem, který začal mluviti o nazírání získaném či nabytém.

Tento karmelitán rozlišoval nazírání získané, jež zval rozjímáním, a nazírání vlité, které zval contemplatio. Ale v dalších vydáních, a to je zajímavé, sám řád karmelitánský škrtl toto rozlišení, protože mystika karmelitánská do XVII. století znala nazírání, patřící jenom k mystické cestě. Tento termín: contemplatio acquisita byl zaveden především ve století XVII., v době, kdy se určití duchovní spisovatelé snažili zmírniti, rozřediti slova sv. Jana od Kříže, jenž byl tehdy pronásledován a podezříván z illuminatismu. Tito autoři pak tvrdili, že existuje jakási kontemplace získaná, která jest více než rozjímání a jež tvoří vrchol běžného duchovního života. Nazírání pak vlité že patří spíše ke gratia gratis data, po nichž nesmíme toužiti bez opovážlivosti. Tak již učil Antonius ab Assumptione: „Disceptatio mystica, tr. 2. 3. 4. a 8. a 34.

Jeden z největších mystických teoretiků Josephus a Spiritu Sancto toto rozdělování a celou tuto nauku ostře zavrhuje jak za sebe, tak také za celý karmelitský řád.

My můžeme připustiti jako contemplatio acquisita jedině afektivní vnitřní modlitbu, kde duše jest tak pohroužena a tak uchvácena Bohem, že jako by přestávala v ní na chvíli racionelní činnost. Jiné nazírání získané nedá se ani u sv. Terezie ani u sv. Jana od Kříže najiti a podle nich ospravedlniti.

A když někteří karmelitští theologové připustili contemplatio acquisita, nikdy netvrdili, že jest normálním vrcholem duchovního obecného vývoje.

Proto se snažili různí autoři připnouti nazírání získané ke klidu a k opojení duchovnímu, o kterém mluví sv. Terezie ve IV. příbytku hl. 3. Ale když si

dobře prohlédneme tuto modlitbu, vidíme, že tam sv. Terezie mluví o nadpřirozeném usebrání a o působení milosti, což se podstatně liší od oné modlitby, jak je popsána v knize O cestě dokonalosti.

Nazírání takto Bůh vlévá až na konci přípravné cesty, kdy totiž duše dosáhne již oné modlitby klidu, kdy se duše ztiší, docela spočine v Bohu. Pak On začíná sám mluviti v duši. Je to takový přechod od aktivního k pasivnímu, že jej nelze takřka pozorovati, ale přece je tu přechod, rozdíl mezi nabytým a vlitým.

Když se duše cvičí dlouho v obcování s Pánem, tehdy ji Pán nadpřirozeně utiší a zvláštní milost způsobí, že duše začíná hledati celou svou bytostí Boha v sobě, Boha, který v ní přebývá, který jest jejím přítelem a který s ní chce obcovati jako přítel, jako otec s dítětem a chce býti v duši jako jest poznané v poznávajícím a milované v milujícím, tedy naprosto těsně, ale také naprosto vitálně, protože, co jest vitálnějšího člověku než předmět jeho činnosti? Ani svatý František Saleský nezná contemplatio acquisita jako zvláštní stupeň modlitby v duchovním životě.

Staří autoři, jako sv. Tomáš, sv. Bonaventura, Tauler, Blosius, znají jenom contemplatio, nazírání, a o nějakém získaném nevědí.

Právě toto rozlišení svedlo pseudomystika Molinosa, že viděl v celé nauce mystické sv. Jana od Kříže jenom contemplatio acquisita, a tak kladl onu pasivitu, ono zasahování Ducha svatého, do všech i nejprostších projevů asketického křesťanského života.

nÁsLečovÁní KRÍSÍA SKRZC **KĎest**

KONSTANTIN MIKLIK C. Ss. R.

Dokončení

Podmínky a závazky křtu.

Rozjímajíce o účincích křtu v duši pokřtěného, postřehujeme snadno, že si Kristus sám prvý připodobňuje člověka skrze křest, že sám prvý způsobu-

je, že člověk jde za ním a že ho následuje způsobem těžším, totiž způsobem nejvnitřnější proměny a přeměny, jakou by člověk nikdy nemohl uskutečniti svým vlastním přičiněním, byť sebe úsilnějším. Zbývá však člověku následování vnější, závisející vedle milosti pomáhající jediné na vůli člověka a na jeho přičinlivém spolupůsobení. To se projevuje hned na *podmínkách* a předpokladech platného a hodného křtu, tedy přede křtem a při křtu, a právě tak na plnění *závazků* vyplývajících z platného křtu pro pokřtěnou osobu po křtu.

Co se týče prvého, třeba, aby následovali Krista, seč jsou, jak ten, kdo jménem Kristovým křest provádí, tak ten, kdo žádá, aby byl křtem Kristovým v Krista přeměněn. Přeměnu základní, to jsme již řekli, působí Kristus sám skrze nezrušitelné znamení. Přeměnu dokonanou a podmínky ke Kristovu svátostnému působení musí však uskutečniti člověk, a to netoliko ten, který křest přijímá, nýbrž jistou měrou i ten, kdo křest uděluje. Křtitel i křtěnec musí následovati Krista v jeho úmyslu, v jeho svatosti, v jeho tendenci po dosažení největšího možného účinku.

Aby křest byl platný, musí míti křtitel úmysl uděliti opravdový křest, vykonati obřad křestní podle úmyslu Kristova, podle intence pravé Církve Kristovy. Úmysl tento nemusí býti čerstvý čili právě vzbuzený, ale musí býti alespoň virtuální čili účinný, aby totiž křtitel jednal při posvátném úkonu účinkem svého odhodlání a rozhodnutí, nikoli jen hmotně a bez účasti vůle, z pouhé zvyklosti nebo pod cizími, neuvědomělými vlivy. Rovněž dospělý křtěnec musí míti vůli přijmouti křest podle úmyslu Kristova, nebo, což jest totéž, podle úmyslu katolické Církve; takový úmysl musí býti zahrnut v žádosti křtěncově o křest, aby tento křest nezůstal na pouhém vnějším obřadě bez vnitřního jádra a bez božského obrazujícího účinku. Stačí ovšem k platnosti křtu, má-li křtěnec takový úmysl habituálně, to jest vzbudil-li jej někdy a neodvolal-li ho ani slo-

vy ani skutky. Rovněž ten, kdo si žádá krtu nebo přijímá křest za jiným účelem, než bezpodmínečně za účelem spasení, přijímá podle rozhodnutí Inocence III. křest platně, a má býti přidržován k zachovávání všech církevních pravidel a předpisů.

Kdo by se tedy vzpíral křtu zevně, nemá býti křtěn. Křtitel provádějící křest násilně, hřešil by těžce proti úctě k svátostem. Křest takový by neplatil nic. Právě tak by byl neplatný křest, vykonaný křtitelem, jenž nechce uděliti svátost, nebo přijatý křtěncem, jenž se, byť jen vnitřně a tajně, vzpírá svátost křtu přijmouti. Prvý ani druhý nenásleduje Krista v jeho úmyslu přivtěliti křtem nový úd jeho mystickému tělu, proměniti křtěnce v příslušníka, služebníka a následovníka Kristova. Kristus jest původce křtu a hlavní křtitel, ale nekřti nikoho bez jeho spolupůsobení a bez spolupůsobení jiného člověka, který má v tomto případě následovati Krista zachránce a spasitele.

Ještě zřetelněji se projevuje požadavek lidského spolupůsobení na vykupitelském díle Kristově při *hodném* udělování a přijímání svátosti křtu. Bylo by nestoudné, aby někdo chtěl podstatně spolupůsobit! s Kristem při duchovním znovuzrození třetího, ale neměl sám toho, co má zprostředkovati jinému, totiž milosti' posvěcující. Byl by to špatný následovník nejčistších záměrů Kristových, protože by neměl ani podstatné svatosti Kristovy, protože by byl při křestním úkonu v odporu se sebou samým a protože by bylo drzé chtíti ve stavu smrtelného hříchu zastávati prostředníka mezi hříšníkem a Kristem. K hodnému udělení svátosti křtu se vyžaduje tudíž stav posvěcující milosti u toho, kdo křtí. To platí i tenkráte, když uděluje křest v nouzi někdo, kdo nepatří mezi posvěcené přisluhovatele křtu. Poněvadž naléhá těžká povinnost křtíti s jedné strany, a těžká povinnost býti při udělování křtu ve stavu milosti, nezbývá nic jiného, než vzbudit v nouzi dokonalou lítost nad hříchy a tak uděliti křest člověku v krajním nebezpečí. Bůh neodpírá milosti pomáha-

jící v případě tak svrchovaně napjatém, a ani žid, ani pohan, ani kacíř, ani žena, ani dítě nejsou osvobozeny od této povinnosti lásky k bližnímu a vlastního obrácení, jestliže ji poznávají.

Méně než k hodnému udělení se žádá k hodnému *přijetí* svátosti křtu. Křest je svátost mrtvých, proto ten, kdo ji přijímá, nemusí býti nutně ve stavu posvěcující milosti. Má-li ji však skrze dokonalou lásku nebo lítost, spolu se žádostí a touhou po svátosti, přijímá skrze křest nezrušitelné znamení Kristovo, spolu s odpuštěním všech trestů za hříchy, a větší míru milostí i ctností, než ten, kdo přijímá křest bez milosti posvěcující, ale s účinnou touhou po ní. Toto vše platí ovšem jen o dospělých, kteří musí býti podle Tridentského učení *připraveni* na křest tak, jak se žádá k ospravedlnění ve svátosti pokání, totiž úkony božské víry, naděje a aspoň nedokonalé lítosti nad hříchy osobními, a s tím rozdílem od svátosti pokání, že k hodnému křtu postačuje příprava habituální, to jest jednou vykonaná a ničím neodvolaná. „Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude; kdo však neuvěří, bude zavržen." (Mk 16, 16.) „Uslyševše to (kázání Petrovo), byli protknuti v srdci, a řekli k Petrovi i k ostatním apoštolům: Co máme činiti, muži bratří? Petr pak pravil k nim: Čiňte pokání, a pokřtěn bud jedenkaždý z vás ve jménu Ježíše Krista na odpuštění hříchů svých. I byli pokřtěni ti, kteří přijali řeč jeho a připojilo se jich v ten den asi tři tisíce duší." (Sk. ap. 2, 37. 38. 41.) — Hle, místo Písma, které tak názorně připomíná podmínky hodného a užitečného přijetí svátosti křtu se stranv křtěncovy!

Jelikož za obyčejných poměrů není lehko přivésti hříšného neb nevěřícího člověka v okamžiku k vyznání víry Kristovy, k naději na život věčný a ke zkroušenosti nad spáchanými hříchy, zavedla už stará Církev oficiální dobu přípravy na svátost křtu, tak zvaný *katechumenát;*[1] v ní byli kandidáti křtu

1 Katechumenát je pro nekřtěné asi tím, čím jsou misie neb exercicie pro křesťany.

vyučováni i utvrzováni v pravdách křesťanského náboženství, v životě křesťanském a v naději života budoucího. Katechumeni byli tak účinně vedeni k politování života minulého a k touze po křtu, že zemřel-li některý neočekávaně bez křtu vodou, byla naděje jistá a bezpečná, že byl očištěn aspoň křtem žádosti, jenž záležel ve vzbuzení dokonalé lásky a lítosti a v touze po křtu vodou, buď výslovné nebo aspoň zahrnuté v aktu lásky. Takového křtu nejsou schopna nemluvňata, on sám nevtiskuje nezrušitelného znamení, ani nezbavuje povinnosti, pokud je v moci člověka, přijmout křest vodou, a z časných trestů za hříchy odpouští takový nouzový křest jen tolik, kolik odpovídá velikosti a síle dokonalé lásky a lítosti křtěncovy. O něco účinnější než křest žádosti jest křest mučednictví. Ovšem i ten, komu hrozí smrt pro víru nebo ctnost křesťanskou, má přijmouti křest vodou. Není-li mu to již možno, má vzbuditi dokonalou lásku i lítost, a nahraditi křest vodou „křtem Ducha svatého". Chybí-li bez viny mučedníkovy i tento křest, ospravedlňuje mučedníka smrt podstoupená aspoň s virtuální zkroušeností, jaká se vyžaduje při křtu vodou a při svátosti pokání, a spojená aspoň mlčky s touhou po křtu vodou. Křest krve propůjčuje mučedníkovi nezcizitelný dar svatosti a právo na mučednickou aureolu, ospravedlňuje i nemluvňata, která nemohou mít ani intence, ani zkroušenosti, ale nevtiskuje nezrušitelného znamení křesťana. Jest to rovněž mimořádná cesta spásy, podobně jako křest žádosti.

Počátek (a někdy i konec) řádné cesty spásy jest křest vodou. Tři úkony ctností, vyžadované k hodnému přijetí tohoto křtu, nevytvářejí ještě podobnosti s Kristem. Tu způsobuje jediný Kristus samotný, jakožto hlavní křtitel, a křtěnec jimi jenom negativně následuje připravené posvěcující a zpodobující vůle Kristovy. Účinnost této vůle se projevuje skrze obřad křestní. Tento jest tak velikou zárukou znovuzrození, že se první křesťané, aby se utvrdili v důvěře v spásu svých drahých, kteří u-

mřeli se křtem žádosti, davali za ně křtíti vodou, aby naznačili, že křest žádosti byl náhradou za křest svátostného obřadu. „Sic jinak co učiní ti, kteří se dávají křtíti za mrtvé? Jestliže vůbec mrtví nevstávají z mrtvých, proč se také za ně dávají křtíti? (i. Kor 15, 29.) Křest vodou jest tedy jediný řádný prostředek jak k dosažení spásy pro lidskou duši, tak k dosažení slavného vzkříšení lidských těl.

Mnohem osobitěji než přede křtem a při křtu vystupuje *povinnost následovati Krista po uskutečněném křtu vodou.* Činí-li křest údem Církve, zavazuje pokřtěného zachovávati zákony Církve. To by platilo už z přirozeného stanoviska, protože Církev je společnost a každý člen společnosti musí nutně zachovávati pravidla společnosti. Třeba tudíž dobře rozeznávati povinnost přijmouti křest od povinnosti žiti v Církvi podle zákona křtu. Přijmouti křest jest ovšem povinen každý člověk, protože to Bůh přikazuje a poněvadž toho žádá spořádaná sebeláska (Jan 3, 5; Mk 16, 16). Církev pak byla ustanovena od Krista hlavně, ba výhradně za tím účelem, aby připravovala lidi na křest, aby křtila, aby učila lidi žiti podle křtu: „I přistoupil Ježíš a mluvil k nim řka: Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. Jdouce tedy učte všecky národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, a učíce je zachovávati všecko, co jsem vám přikázal." (Mt 28, 18—20.) Člověk, který by věřil v Boha, který by uznával a chtěl zachovávati desatero, který by uznával i božství Ježíše Krista a ctil jeho blahou zvěst, ale nechtěl by přijmouti křest, hřešil by těžce proti příkazu Božímu, pocítil by záhy, že mu nelze žiti opravdu spravedlivě, ale nehřešil by proti přikázáním Církve, protože by nebyl jejím členem. Jeho hříchy by se týkaly zákona přirozeného a zákona positivního, zákony Církve by nebyl vázán. Teprve křest vodou činí člověka údem Církve a podrobuje ho zákonům Církve.

Katechumeni nepodléhají tedy ještě, přesně vzato, zákonům církevním. Ale *otáleti* příliš dlouho

s přijetím křtu, když jest někdo již vyučen v pravdách víry a v požadavcích křesťanského mravu, jest nejen nepřípustno, nýbrž jest to i hřích proti Boží cti a proti poctivé péči o vlastní duši. Jest pravda, že v době patristické mnozí mužové odkládali křest až na večer svého života, vedeni jsouce myšlenkou, aby s křestní čistotou, ještě ničím neporušenou, přejiti mohli přes práh věčnosti. Ale Církev tohoto zlozvyku nikdy neschvalovala, a domnělá péče o dobrý konec nebyla často nic jiného, než duchovní lenost, hovění vášním a strach z odpovědného, bohumilého křesťanského života. Kdo odkládá se křtem, odkládá s plněním Božího přikázání. Je to stejné, jako by odkládal se zachováním některého přikázání Desatera, a jest pochybné, zda si tímto způsobem nezavírá cestu k uskutečnění svého plánu, nebo zda mu Bůh dá v příhodný čas vzbuditi a zachovati víru, naději a zkroušenost nad hříchy, ctností, bez nichž by mu ani křest před smrtí nikterak neprospěl ke spáse.

Křtem vodou však se člověk stává údem Církve, jakožto duchovního těla Kristova, a jakožto úd Kristův, jakožto křesťan, jakožto druhý Kristus, musí žiti zákonem Kristovým, jeho mravy a jeho způsoby, pokud jen to lidská přirozenost připouští a pokud to obecná milost křesťanská vyžaduje. Pravda, povinností po křtu je víc než přede křtem; ale jest i více milosti, protože Církev, jejímiž členy se křtem stáváme, jest milosti plná, jsouc tělem Kristovým a vládnouc šesti dalšími nepřebernými prameny milosti, jež nazýváme svátostmi. Nejzákladnějším prostředkem milosti, potřebné ke křesťanskému životu, jest ovšem sama první svátost, křest, a první těžký závazek, který vzniká člověku pokřtěnému, jest, aby křestní milost nenechal uzavřenu a zapečetěnu, nýbrž aby ji otevřel a přivedl k svému užitku. To se děje tenkráte, když někdo, nejsa připraven k hodnému přijetí křtu, svátost křtu přijal platně, ač svatokrádežně, ale dodatečně vzbudí božskou víru, naději a zkroušenost nad hříchy. Tehdy oživuje (reviviscit)

svátost, posvěcující milost ospravedlňuje člověka pro věčný život a svátostná milost křestní začíná působiti k životu spravedlivému a ctnostnému. Základ k ožití svátosti křtu v tomto případě tvoří podle jedněch theologů sám svátostný charakter, podle jiných mravní vztah přijímajícího podmětu, založený na nezrušitelném znamení křesťana.

Jaké další závazky má křesťan po přijetí křtu? Ne jiné než které vzal na sebe přede křtem, svými vlastními ústy nebo ústy svého kmotra, jenž ho zastupoval v jeho nedospělosti a jehož sliby mají pro ustanovení Boží tutéž závaznost, jakoby je vyslovil dobrovolně sám dospělý křtěnec. Co slibuje kmotr ústy křtěncovými? Kněz: Odříkáš se zlého ducha? Kmotr: Odříkám. Kněz: I všech jeho skutků? Kmotr: Odříkám. Kněz: I vší jeho pýchy? Kmotr: Odříkám. — Veliký slib, protože se odříká všeho zlého, protože vymaňuje z panství toho, jenž působí zlé! Ale jest potřebí také dobrého, a především základu dobrého, víry. Proto se kněz hned na počátku křestního obřadu táže křtěnce: Čeho žádáš od Církve Boží? Kmotr odpovídá: Víry. Kněz: Co ti dá víra? Kmotr: Život věčný. Kněz: Chceš-li tedy do života vejiti, zachovávej přikázání. Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vší mysli své, a bližního svého jako sebe samého. •— Jenom na základě víry a žádosti žiti podle víry uděluje Církev křest žádajícímu. Prve než obmyje člověka vodou spasení, chce slyšeti jeho upřímné vyznání hlavních věroučných pravd, neboť takové vyznání zahrnuje v sobě odhodlání žiti podle víry, a chce slyšeti i jeho žádost o udělení křtu, protože v této žádosti jest obsažena vůle ke všem důsledkům. Kněz: Věříš v Boha, Otce všemohoucího. Stvořitele nebe i země? Kmotr: Věřím. Kněz: Věříš v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, narozeného a ukřižovaného? Kmotr: Věřím. Kněz: Věříš i v Ducha svatého, svatou Církev obecnou, svatých obcování, odpuštění hříchů, těla vzkříšení a život věčný? Kmotr: Věřím. Kněz: Chceš býti pokřtěn? Kmotr: Chci! •—

Teprve nyni křtí kněz toho, jehož jménem kmotr mluvil, a přidává slova, jež naznačují dosah té veliké události, i povinnosti, kterou křtěnec na sebe přijal. „Bůh všemohoucí, Otec Pána našeho Ježíše Krista, jenž tobě znovuzrození z vody a z Ducha svatého, odpuštění hříchů a pomazání Ducha svatého propůjčiti ráčil, uchovej tě všelikého hříchu, abys nikdy nepozbyl posvěcující milosti, nýbrž věrně zachoval víru, naději a lásku. Vezmi hořící svíci a neporušenu zachovej křestní smlouvu. Zachovávej přikázání Boží, abys až přijde Pán na hostinu svatební, vyšel jemu v ústretv atd.

nÁBoinost A poBOžnost

P. REGINALD DACÍK O. P.

Slova zdánlivě totožná neb alespoň velmi podobná, vždyť ostatně pocházejí od téhož kmene, a přece je mezi pojmy, které vyjadřují, veliký rozdíl. Nábožnost určuje poměr člověka k Bohu. Nábožnost je ctnost, přidružená k základní ctnosti spravedlnosti, která dává každému, co je jeho. Bohu náleží jakožto svrchovanému Pánu veškerenstva svrchovaná čest. Jistě větší, než jakou mu může vzdát člověk. Nábožnost tedy uplatňuje mezi člověkem a Bohem spravedlnost, pokud lze. Nedá nikdy Bohu tolik, kolik si zasluhuje; dává však, kolik může. Vtom smyslu je nábožnost jaksi ctností všeobecnou, protože pořádá celého člověka k Bohu: všechny jeho skutky, myšlenky a tužby usměrňuje, a působí, že se celý život člověka stává službou Nejvyššímu.

Pobožnost je určité, konkrétní vyjádření ctnosti nábožnosti. Nábožnost je vždy stejná; její vyjádření však může nabývat v různých dobách a také u různých osob odlišných forem. Z toho ovšem také plyne, že pobožnost je velmi snadno ovládána prvky subjektivními. To by samo sebou nevadilo, protože člověk je povinen jiti k Bohu s celou svou osobností, s celou svou individualitou, a proto má jako osobnost právo také na určité osobité vyjádření své-

ho poměru k Bohu. A to platí alespoň v těch případech, ve kterých jde člověk k Bohu jako soukromá osoba a svou formu nábožnosti nevnucuje nikomu jinému. Jedná-li se ovšem o to, zda ta neb ona forma nábožnosti má hodnoty také objektivně správné a hodící se pro celou společnost věřících, pak je třeba rozhodujícího zásahu autority.

Ještě jiná okolnost přichází v úvahu, porovnáme-li tyto dva pojmy nábožnosti a zbožnosti. Nábožnost směřuje k tomu, aby zapjala celý život člověka do služby Boží. Chce proniknout člověka celého, se všemi jeho myšlenkami, plány a skutky, aby mu stále připomínala, že je stvořen ke službě Boží. V tom smyslu je nábožnost ctnost jednotící a zabraňuje jakémukoliv tříštění sil. Tím pak vede k jistému produchovění celého člověka, jenž cítí a prožívá stále, při každém kroku svůj poměr k Bohu. - Pobožnost znamená naopak určité zhmotňování nábožnosti, které může být i užitečné i nutné, protože člověk je tvor, složený z ducha a hmoty, ale tím, že je toto zhmotňování často pod vlivem osobních choutek, stává se snadno nesprávným. Tak jako nábožnost sjednocuje, tak pobožnost mnohdy rozdvojuje, tříští svou mnohostí a různorodostí. Místo aby pronikala celého člověka a především jeho vyšší mohutnosti rozum a vůli, zachycuje obyčejně jen určitou část člověka a nejvíce jeho stránku smyslovou a citovou. V tom smyslu psal velmi hluboce výtečný učitel duchovního života sv. František Salesský, že *pobožnosti jsou mnohdy na újmu nábožnosti.* Je snad poněkud divné toto tvrzení, ale stojí za ním autorita svatého Františka, zkušeného v tom, co nazýváme nábožnost a pobožnost. Víme, že by tomu tak nemělo býti, protože pobožnost, jakožto konkrétní výraz nábožnosti, by měla býti v naprostém souladu s nábožností. Ale jsou to právě ony subjektivní vlivy a sklony člověka ke zmaterialisování všeho duchového, které vedou k této roztržce, mnohdy tak tragicky se jevící v životě toho neb onoho křesťana.

Tyto věci je třeba si uvědomit, chceme-li rozumět posledním dvěma výnosům kongregace svatého Officia. První dekret[1] je ze dne 26. května 1937 a jedná o nových podezřelých formách nábožnosti. Druhý dekret,[2] odvolávající se na předchozí, je vydán 18. června 1938 a zakazuje zavádění zvláštní pobožnosti ke svaté hlavě Ježíše Krista, jak ji propagovala v pověsti svatosti zemřelá učitelka Helena Higginsonová.[3]

Dekret z 26. května 1938 je rázu více všeobecného a není známo, co jej vlastně vyvolalo. Jen ze souvislosti se možno s menší nebo větší pravděpodobností domnívat, co zavdalo příčinu k jeho publikování. Mluví se tu hlavně proti těm, kteří nedbají výnosů sněmu tridentského, který mluvil v XXV. sedění o úctě ostatků svatých a svatých obrazech, a vymýšlejí si nové formy zbožnosti, mnohdy přímo směšné, obyčejně podobné těm, které už existují, a proto zbytečné, a tak dávají na mnohých místech katolíci příležitost nekatolíkům k různým výsměchům. Dekret neoznačuje konkrétních případů. Snad chtěl touto všeobecnou formou varovat před nedovoleným a předčasným uctíváním některých osob, zemřelých v pověsti svatosti, s nimiž se provádějí mnohdy opravdové nábožné sensace, snad chtěl upozornit i na novou pobožnost k svaté hlavě Kristově, tříštící jednotu úcty ke Kristu. A poněvadž všeobecně formulovanému výnosu nebylo dobře porozuměno, vydává táž kongregace rok nato dekret, kterým se tato pobožnost odmítá.

Zajímavo je, že tento druhý dekret neudává důvodu, pro který zamítá zvláštní pobožnost k svaté hlavě Kristově, která se již počala šířit v Irsku, Anglii a také u nás. Praví jednoduše: „Zvláštní úcta ke svaté Hlavě Pána našeho Ježíše Krista nemá býti zaváděna." S hlediska theologického je jasno, že v této pobožnosti není nic, co by se příčilo

1 Acta s. Sedis 1937, p. 304.

2 Osservatore Rom. 19. Giugno 1938.

3 Český životopis T. H. Higginsonové vydala v Praze r. 1938 M. E. Fišerová.

víře. Hlava Kristova, tak jako každá jiná část jeho těla, si zaslouží úcty, a chápeme-li ji ve spojení s rozumem, jehož je sídlem, a s moudrostí, kterou symbolisuje, zvláště pak ve spojení s Moudrostí božskou, s osobou Slova, zasluhuje úcty klanění. A přece byla tato pobožnost odmítnuta. Ne jako něco heretického, nýbrž jako něco zbytečného, tříštícího jednotu našeho poměru úcty a lásky ke Kristu.

P. Bergh poznamenává zcela správně k dekretu proti podezřelým formám zbožnosti, že, když Prozřetelnost chce nějakou novou pobožnost, dovede v pravý čas odstranit všechno nepochopení pro ni, vyhraní její předmět, aby byla zcela v souhlasu s katolickou věrou. Dějiny úcty k Srdci Páně jsou toho důkazem právě tak, jako v novější době spory o úctu k srdci Panny Marie a o úctu k eucharistickému Srdci Páně.[4]

Církev katolická nebyla nikdy proti takovému vývoji nábožnosti, který odpovídal duchu doby a byl zároveň ve shodě s jejími dogmaty; bránila se však vždy takovým formám zbožnosti, které odporovaly zjevené víře nebo mohly vésti k pověrčivosti, vzbuzovat u druhých úsměšek, místo aby vzdělávaly. Jestliže dnes odmítá jistou formu pobožnosti, má k tomu jistě vážné důvody, a povinností věřících je držet se vždy jejích směrnic. Jaké jsou v daném případě tyto důvody, neřekla Církev; ale domnívám se, že nejsme daleko od pravdy, myslíme-li na nebezpečné tříštění našeho poměru ke Kristu, které musejí vyvolávat v jednotlivci i v křesťanské společnosti podobné pobožnosti.

V každém případě je jistě nejbezpečnější držet se rozhodnutí církevního, i když se snad dotýká naší ješitnosti nebo různých osobních sklonů v ohledu nábožnosti. Zvláště pak je důležité rozjímat občas o tom, zda v tom neb onom ohledu nejsou naše pobožnosti na újmu opravdové nábožnosti.

[4] Nouvelle revue Théologique, 1937, str. 884.

čachovní píseň sv. JAHA OÓ KRÍŽG

DR. 1. OVEČKA S. J.

XXXVIII.

Tam mi ukážeš
to, po čem má duše prahne,
a nato mi dáš
tam ty, živote můj,
to, cos mi dal v den onen.

Druhá žádost duše ve sloze XXXVI., „A na sebe v tvé kráse patřit pojďme", byla o úplné jeji připodobnění Milenému, jehož konečný cíl je rovnost v lásce. Tento cíl majíc na mysli vyslovila ve slohách XXXVI. a XXXVII. způsob a prostředky, kterými se to připodobnění stane co do rozumu a poznávání, a nyní v prvních dvou verších slohy XXXVIII. naznačuje prostředky, kterými se to stane přímo co do vůle a chtění, především co do lásky. Dokonalé připodobnění rozumu a poznávání bylo nezbytná podmínka k tomuto dokonalému připodobnění co do vůle a lásky.

Ucel, pro který duše touží po úplném přepodobnění a připodobnění (jež není možné leč patřením v nebeské blaženosti; duše tedy také z touhy po splnění toho účelu prahne po tom patření), je totiž i ten, ba při její nezištné lásce především ten, aby se vyrovnávala Bohu láskou a tak mu mohla jeho neskončenou lásku k ní náležitě spláceti. Po tomto úplném připodobnění i co do lásky, to jest, aby milovala Boha s nezištností, čistotou a dokonalostí, s kterou je (v té lásce, Jíž Bůh miluje sám sebe) milována od něho, a tak mu v tom splácela stejné stejným, duše stále konaturálně prahne ve všech svých skutcích jakožto po dovršení své lásky k Bohu.

Toto řečené připodobnění a vyrovnání co do lásky k Bohu je ovšem i konaturální důsledek úplného připodobnění a vyrovnání co do poznávání Boha, lásky svrchovaně hodného, o němž již byla řeč. Ale duše

není sama s to, aby měla tak velikou lásku; Milený jí musí i v tom přispěti na pomoc, a duše tuto nutnost pomoci velmi pěkně vyjadřuje slovy, že jí to „ukáže".

Spojení s předešlou slohou je však vlastně dáno posledním jejím veršem poněkud jinak. V tom verši duše mluví o „okoušení moštu", t. j. o slastném kochání v lásce k Bohu v patření na Slovo vtělené, a hned jí přijde na mysl její ustavičná touha po vyrovnání v lásce, jež tam v patření na Boha bude také splněna.

Poslední tři verše této slohy (úvod k žádosti) a sloha XXXIX. (žádost sama) se vztahují již na obojí mohutnost duše, poznávací i snaživou; duše tu připomíná bytnostnou blaženost svojením Boha obojí mohutností, ke které, i co do stupně, ji Bůh předurčil ode dne své věčnosti a kterou jí tudíž v nebi dá. Praví tedy duše: „Tam mi ukážeš to, po čem má duše prahne". „To, po čem duše prahne", je stejnost s Bohem ve vzájemné lásce, aby se totiž duše i vůlí a láskou Bohu připodobnila tak, že mu bude i v lásce rovna, milujíc jej tou měrou a s tou čistotou a dokonalostí, s kterou on ji miluje. „Tam", v té jedné celkové nedílné nebeské blaženosti u Boha, z níž duše právě uvedla vznešenou stránku, totiž poznávání tajemství týkajících se Vtělení a Vykoupení a slastnou lásku z toho poznávání vzcházející; tam mi „to" „ukážeš", totiž jak tě milovati se stejností v lásce.

Úplným přepodobněním a spojením její vůle a jejího chtění ve vůli a chtění Boží jí to Mileny „dá"; ale s jemným psychologickým postřehem tu sv. Jan nevkládá duši do úst slov „tam mi dáš", nýbrž jen „tam mi ukážeš", co a jak mám děla.ti.

Každý opravdu milující, totiž konaturálně, ze samé přirozenosti vroucné lásky a své vlastní důstojnosti, touží po tom, aby mohl milovanému dávati dary — a to, možná-li, rovnocenné darům jeho — ze svého vlastního statku, ne z daru obdrženého od spolumilence. Nanejvýše může bez úhony připustili, aby mu to spolumilenec jednak praktickým příkla-

dem a vzorem daru, jednak poučujícím a spolupůsobícím uvedením „ukázal", t. j. uschopnil a povznesl ho k daru z vlastního, který hodnotou odpovídá tomu, co od spolumilence přijal. Tak se i duše choť touží odvděčiti Choti Bohu za dar jeho lásky darem své lásky a býti mu v ní, nakolik je to možné, rovná, ale ovšem se odvděčovati, nakolik to lze, darem ze svého vlastního statku, ne z přijatého. Proto chce připustiti od Mileného jen „ukázání", co a jak má v té příčině dělati, a toho se jí tam v nebeské blaženosti dostane. Obdrží praktický příklad a vzor, ana patříc dokonale na Boha bude v něm dokonale viděti i jeho nesmírnou, svrchovaně čistou, nezištnou a dokonalou lásku, kterou on, an miluje sebe, miluje i ji a kterou tedy ona může jakožto usměrňující vzor napodobiti; a obdrží i poučující a spolupůsobící uvedení a tak umožňování konu lásky stejně silného a dokonalého, jak je silná a dokonalá láska Boží k ní. An ji totiž Bůh dokonale přepodobňuje nejen ve své Slovo, své to poznávání, nýbrž i v Ducha svatého, svou to lásku, a dává jí Duchem svatým svou vlastní sílu, aby jí ho mohla milovati, dává jí nástroj do ruky a říká jí, jak to má dělati, a dělá to spolu s ní, takže kon lásky duše se pak ovšem rovná dokonalostí a cenou lásce Boží.[1] To je božsky „ukazovati" duši, jak stejně milovati: dávati jí to stejné milování poskytováním způsobilosti k němu — a při tom jí ponechati to, že ona sama ze svého podává Bohu rovnocennou lásku za jeho lásku.

„A nato mi dáš tam ty, živote můj, cos mi dal v den onen".

Stran slova „nato" praví sv. Jan ve výkladu této slohy výslovně: „Dlužno zde upozorniti, že třebas duše tyto statky (uvedené ve slohách XXXVI. až

[1] V tomto smyslu praví svatý Jan v *Plameni:* „V tomto stavu tedy nemůže duše konati koně, ježto Duch svatý je všecky koná a duší k nim hýbá; a proto jsou všecky její kony božské, protože je zbožštěna a Bůh jí hýbá" (PN I 4). „Jsou tudíž všecka hnutí v té duši božská, ale třebas jsou Boží, jsou také od duše, protože je působí Bůh v ní s ní, jež dává svou vůli a souhlas" (PN I 9).

XXXIX.) uvádí po částech a postupně, že jsou všecky obsaženy v jedné bytnostné nebeské blaženosti duše" (PS 38, i)-[2]

„To, co" zde duše praví, že jí Milený „dal v den onen" a „nato dá", je určitý stupeň blaženosti bytnostné, jež záleží v patření na bytnost Boží; „den onen" je věčnost, v níž a od níž Bůh tuto vyvolenou duši předurčil k věčné blaženosti a stanovil i stupeň blaženosti, který jí udělí, a tak jí tu určitou blaženost již tehdy definitivně „dal", již než ji stvořil a jí „to" „dá" v nebi. A duše nazývá to blažené patření na Boha, které je jí od věčnosti tak přiřčeno, prostě jen „to", protože ho ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo ani na mysl lidskou nevstoupilo a nelze ho tedy vyjádřiti slovy.

posvÁtnost Rodiny

P. PROKOP ŠVACH O. P.

Žádný křesťan není tak osamocen, aby neměl nějaké závazky k druhým zde na zemi. I největší poustevník, žijící jen Bohu, má své povinnosti k bližním a k celé společnosti. Všichni lidé totiž jsou členy velké společnosti, jíž mají sloužiti jako lidé. Mají ovšem tyto služby být rozdílné, viditelné i neviditelné, hmotné nebo duchovní. Ale člověk jako křesťan je povolán ještě k vyšší službě jak lidem, tak společnosti, která podle plánů Božích má býti obcí Boží.

Za základ lidské společnosti byla odedávna považována rodina. Křesťanství má za úkol posvětit celého člověka se všemi jeho závazky. Povznésti jej

2 Tím ovšem není řečeno, že by se duše v nebi zabývala stále všemi těmi statky současně nebo s téhož hlediska nebo stejnou měrou. I v nebi bude co do případečného rozmanitost a střídání.

Od svatého Jana je to pěkný psychologický postřeh, že milující duše napřed toužila po dokonalém poznání Mileného a především po tom, aby jeho lásku splácela rovnou láskou, a teprve „nato" myslí na svoji bytnostnou blaženost.

do rádu milosti, ale ne nějak oloupeného o něco, co má dobrého od přirozenosti, nýbrž tak jak je, ovšem osvobozeného od poroby nízkosti. I když základní značka křesťana je svoboda dítka Božího, jak tak často zdůrazňuje sv. Pavel, přece tím není řečeno, že křesťan je zproštěn všech závazků, jež skutečně existují v jeho povaze jako člověka. Tak zneužívali někteří tohoto pojmu svobody již za dob apoštolů.

První krok k zajištění blaha společnosti učinilo křesťanství posvěcením rodiny. I když křesťanství ve své vznešenosti dává přednost panickému stavu jako objektivně cennějšímu, než za daných okolností je stav manželský, přece manželství uzavřené před Bohem je svátostí, jež povyšuje tento stav na posvátnou instituci, jež zobrazuje lásku Krista k Církvi a dodává nové potomstvo pro království Boží. O panenském stavu mluví Apoštol jako o něčem velkém, co není všem dáno. Nepřikazuje jej nikomu, ale radí: „Přeji si, abyste vy všichni byli jako já; ale každý má od Boha dar vlastní, jeden tak, druhý onak. (i Kor. 7, 7.) „Kdo není ženat, stará se o věci Páně, kterak by se zalíbil Pánu. Kdo však se oženil, stará se o věci světské . . . (1 Kor. 7, 32, 33.) Je to vlastně tatáž myšlenka, o které mluvil Kristus, když se zmínil o těch,kdo se stávají panici pro království Boži. Je to jen rada, ale křesťanství tím ukázalo svou vnitřní velikost, když dovedlo vychovat celé řady duší, jež překonaly samy sebe až k heroismu.

Manželský svazek, jak se jeví v křesťanském pojmu, hlavně v nauce sv. Pavla, není něco podružného nebo co by mělo menší cenu, nýbrž je to věc svatá, velká, důležitá. Nikde se nepraví, že by manželství bylo nějak zakázáno. Křesťanství též učinilo mnoho pro manželství, neboť je vymanilo z jeho ponížení a povzneslo je nejen k jeho přirozené velikosti, nýbrž ještě více, když bylo povýšeno na svátost. Kristus milující svou Církev, to byl obraz svátostného manželství, jehož rád užíval Apoštol.

Vlastnosti křesťanského manželství, jaké má na mysli sv. Pavel, jsou: jednota, nerozlučnost, rovnost

práv a svatost.[1] Tak vznešené manželství, jež je symbolísováno spojením Krista se svou Církví, vylučuje polygamii, jež byla dovolena u židů, i když ve skutečnosti byla řídká pro obtíže s tím spojené. Nerozlučitelnost manželství zdůraznil Kristus (Marek 10, 8) a po něm ji opakuje sv. Pavel, dovolávaje se autority Páně: „Těm však, kteří jsou v manželství, přikazuji, nikoliv já, nýbrž Pán, aby manželka od muže neodcházela. Odejde-li však, zůstaň nevdaná, aneb se smiř se svým mužem; a muž nepropouštěj své manželky." (i Kor. 7, 10.) Jestliže dovoluje odchod v případě, kdy jeden člen v manželství je nevěřící, není to výjimka, nýbrž v takovém případě se nejedná o pravé křesťanské manželství.

I když v nauce sv. Pavla se ukazuje rovnoprávnost muže i ženy v manželství, přece se nevylučuje určitá nadřízenost a podřízenost: „Chci však, abyste věděli, že hlavou každého muže je Kristus, hlavou pak ženy muž . . . (1 Kor. ix, 3.) „Neboť není muž ze ženy, nýbrž žena z muže; vždyť ani nebyl stvořen muž pro ženu, nýbrž žena pro muže." (1 Kor. n, 8—10.) Toto přirozené podřízení ženy však není nikterak na úkor její důstojnosti. Hned totiž dodává Apoštol: „Avšak v Pánu ani muž není bez ženy, ani žena bez muže. Neboť jako žena je z muže, tak jest i muž skrze ženu, všecko pak z Boha." (1 Kor. 11, 11.) Podřízení neznamená zde nikterak zotročení. To nejlépe vyplývá ze vzájemné manželské povinnosti, kterou jsou společně vázáni oba manželé, a to tak, že v případě nesprávného používání těla nebo jeho neužívání by se oba manželé vzájemně prohřešovali proti sobě. (1 Kor. 7, 4, 5.)

Tím, že manželství bylo povýšeno na svátost, symbolisující lásku Kristovu k Církvi a dávající milost manželům, nebylo oloupeno o všechno to, proč bylo přirozeně ustanoveno. Svatý Pavel jasně a důrazně mluví o této vzájemné povinnosti manželů: „Muž čiň manželce, co je jí povinen, a podobně i manželka muži." (1 Kor. 7, 2.)

1 *Prat,* La théologie de S. Paul, II. p. 399.

Poutem křesťanského manželství má býti vzájemná láska. Sv. Pavel vybízí k vzájemné shodě manžely: „Ženy buďte poddány mužům, jak se sluší v Pánu. Muži, milujte své manželky a neroztrpčujte se na ně." (Kol. 3, 18, 19.) A na jiném místě ještě krásněji zdůrazňuje apoštol povinnost lásky v manželství a používá při tom onoho velkého obrazu lásky Krista k Církvi, již znázorňuje svátostné manželství. Tento text nad jiné ukazuje velikost křesťanského manželství a svatost jeho lásky: „Ženy, buďte poddány svým mužům jako Pánu; neboť muž je hlava ženy, jakož i Kristus je hlava Církve . . . Ale jako Církev je poddána Kristu, tak ženy svým mužům ve všem. Muži, milujte své manželky, jakož i Kristus miloval Církev a vydal sebe sama za ni, aby ji posvětil, očistě ji koupelí vodní při slově, aby sám sobě představil Církev jako slavnou, jako takovou, která by neměla poskvrny ani vrásky nebo něco podobného, nýbrž aby byla svatá a bezúhonná. Tak i mužové mají milovati své manželky, jako své tělo. Kdo miluje svou manželku, sebe sama miluje; nikdo zajisté nikdy neměl v nenávisti svého těla, nýbrž živí a chová je jako i Kristus svou Církev, poněvadž jsme údy jeho těla . . ." (Efes. 5, 21—32.)

Z tohoto vznešeného symbolismu, jejž chová v sobě svátostné manželství, plyne, že hlavou každé křesťanské rodiny je Kristus, jenž udržuje v dobrém stavu organismus rodiny. Jestliže však pro všechny je povinnost přetvořiti se v nového člověka podle obrazu Kristova, platí tato výzva i pro manžely. Proto vybízí Apoštol muže, aby se modlili, aby pozvedali ruce čisté bez hněvu a svárlivosti (1 Tím. 2, 8), ženy nabádá, aby se zdobily slušným oděvem se stydlivostí a cudností, ne drahocennými rouchy, nýbrž jak se sluší na ženy, které se přiznávají k zbožnosti skrze dobré skutky. Má jistě na mysli sv. Pavel skromnost v oděvu, předpokládaje, že křesťanská manželka myslí více na druhé dobrými skutky než na sebe nemírným a přepychovým šacením. (1 Tím. 2, 9, 10.) Zakazuje ženě vvučovati veřejně při bohoslužebných

shromážděních a doporučuje jí spíše tichost. Její úkol totiž je jiný, aby byla manželkou, matkou a vychovatelkou. Píše výstižně sv. Pavel o ženě: „Avšak bude spasena rozením dítek, setrvá-li ve víře a lásce a posvěcování se se zdrženlivostí." (i Tím. 2, 15.) Jejím hlavním úkolem tedy je posvěcené mateřství. To je první úkol manželky, jímž může dojít spásy jako plněním své hlavní stavovské povinnosti.

Poněvadž křesťanské manželství má dozráti v plody dítek, jak to vyplývá z povahy tohoto svazku a z poslání jeho svátostného rázu, vznikají tím nové úkoly pro manžely, aby totiž byli dobrými vychovateli dětí. Ani na tento úkol nezapomněl sv. Pavel a dává i zde pokyny. Nebylo třeba, aby předpisoval rodičům lásku k dětem, protože to se rozumí samo sebou, ale vybízí otce, aby byli laskaví ke svým dětem, aby k nim nebyli tvrdí: „Otcové, nepopouzejte k hněvu své dítky, aby nemalomyslněly" (Kol. 3, 21). Nechce tedy Apoštol tvrdou výchovu dítek, nýbrž jemnou a něžnou. A dítkám zase ukládá poslušnost rodičů a připomíná při tom vyšší pohnutky: „Dítky, poslouchejte svých rodičů ve všem, neboť to je milé Pánu" (Kol. 3, 20).

Do rodiny obyčejně patří též služebníci. Křesťanská rodina, jak si ji představuje sv. Pavel, i zde musí býti vzorem. Předně zdůrazňuje služebníkům jejich povinnosti. Bylo to jistě na místě. Snadno totiž někteří docházeli k závěrům, že v Kristu jsou všichni osvobozeni a proto i zbaveni různých závazků. Apoštol naopak připomíná, aby služebníci konali poctivě své povinnosti a měli na zřeteli více vnitřní osvobození ducha než vnější uvolnění od povinností: „Služebníci, poslouchejte ve všem pánů tělesných, sloužíce ne na oko, jako ti, kteří se chtějí zalíbiti lidem, nýbrž v prostotě srdce, bojíce se Boha." (1 Tim. 3, 22.) Poučuje je, že mají bráti svou službu jako službu Boží: „Cokoli činíte, konejte ze srdce jako Pánu a ne jako lidem." (Tamtéž.)

Ale nejen na služebníky, nýbrž i na pány se obrací Apoštol neméně důrazným a stručným připome-

nutím: „Páni, prokazujte služebníkům, co je spravedlivo a slušno, vědouce, že také vy máte Pána na nebi." (i Tim. 4, 1.) Když víme z dějin, co znamenalo za tehdejší doby býti otrokem, který nebyl považován za člověka, nýbrž za věc, s níž se mohlo naložit podle libosti, dovedeme ocenit tuto krátkou větu, s níž se sv. Pavel obrací na pány v jejich poměru k těm, kdo jim slouží. Konec konců všichni jsou služebníci, i pán, jenž je povinen sloužit Bohu, i služebník, jenž slouží Bohu svou službou ze zaměstnání.

To je nárys rodiny v duchu křesťanském. Když seřadíme tyto myšlenky a příkazy, jež jsou v nauce sv. Pavla o rodině, máme obraz rodiny posvěcené, plodné, ctnostné, kde je vzájemná úcta a láska, poslušnost a spravedlnost. Obraz rodiny, povznesené k svátostnému poslání, stmelené poutem lásky, založené na lásce ke Kristu a tak schopné být užitečnou institucí lidské společnosti, i zásobovatelkou obce Boží.

praktické užitečnosti dia mystiky

J. F. HORÁK

Obíráme-li se mystickými spisovateli, je nám nápadný rozdíl mezi naukami starých mistrů a většiny novějších. Obojí mají za to, že mravní dokonalost vyžaduje velikého úsilí, ale že jí nelze dosáhnouti bez přispění milosti. Tato katolická nauka se všeobecně přijímá. Přesto novější duchovní spisovatelé zdůrazňují hlavně účast vůle při získávání dokonalosti; omezují se na vylíčení bojů, které duše musí podstupovati proti svým vášním a vadám, a na udání ctností, které má pěstovati. Jen mimochodem se dotýkají vzácného ovoce, které sklízejí duše zcela věrné; kdežto staří autoři mají na mysli mnohem víc stránku milosti, podivuhodné účinky, které působí v ušlechtilých duších; světlo, které vydává; sladký a důvěrný styk s Bohem duše, která dala výhost světu; zkrátka líčí živými barvami štěstí dokonalého života.

Sledujme nyní projevy mystiků o něm, zachovávajíce časový postup! Tak Klement Alexandrijský, který prohlašuje, že svou nauku přijal od apoštolů, hovoří obšírně o gnostikovi, t. j. muži moudrém v nadpřirozené vědě, o člověku mlčelivém a osvíceném Bohem, který se cele odřekl světa, požívá hlubokého klidu, mluví o jeho ctnostech a jeho dokonalé podobnosti s Bohem.

Dionysius Mystik, jehož nauka byla tak často velebena a přijímána světci a církevními učiteli a který tolik trval na třech údobích života duchovního, očistě, osvícení a spojení s Bohem, připomíná zhusta vědu velmi tajnou, ale nadmíru vznešenou, kterou Bůh uděluje duším zvlášť věrným. Mluví o celém spojení lásky, kterým Bůh poutá Sebe s dušemi.

Sv. Macarius, Maximus a Talasius hovoří se zřejmým nadšením o nevyslovitelném spojení duše s Bohem a o ctnostech, plodech tohoto spojení.-

Cassian, který — ačkoli podléhá vlivu bludu semipelagiánského, upřilišuje podíl vůle a zmenšuje účast milosti — potvrzuje přece intimní spojení dokonalé modlitby s dokonalou ctností a podává obraz dokonalé modlitby, kdy se duše ponořuje v rozjímání o Božství a spojuje se důvěrně s Bohem skrze ustavičnou modlitbu, která není leč cvičením čisté lásky; také prohlašuje, že si takový cíl musí služebník Boží předsevzíti a že to je dar, který Bůh propůjčuje ušlechtilým duším.

Sv. Řehoř váží rovněž výhody dokonalého života, ve kterém duše chápe víc, než může vyjádřit, v němž přijímá víc, než může pojmout, kde je podporována hlubokým pokojem, osvobozována od pozemských žádostí a utvrzována ve ctnostech.

Také sv. Bernard ve svém „Traktátu o obrácení" zve obráceného hříšníka, který už zaplakal nad svými hříchy a napravil své chyby, aby si vyžádal duchovní dobra, ráj vnitřních rozkoší — paradisum voluptatis internae. Bude-li věrně hledati, najde se vší jistotou onen ráj, onu zahradu zdobenou nejnádhernějšími květy, kde se dýchá okouzlující svěžest,

protože — dodává světec — nemůže lháti ten, který řekl: Vezměte na sebe mé jho a najdete pokoj svým duším. (De Conversione ad Cleros, cap. XII, XIII a XIV.) V lahodných promluvách o „Písni písní" mluví slovy důraznými o Božím polibku, líčí často a se zálibou všechnu přízeň, kterou provází onen polibek, návštěvy, které Božský ženich věnuje duši, Jeho nejužší spojení s ní, milosti, které jí uděluje, a ctnosti, kterými ji obohacuje.

Podobně Richard od sv. Viktora, duchovní spisovatel, těšící se ve středověku nejvyšší autoritě, sv. Albert Veliký v drobných spisech „Paradisus animae" a „De adhaerendo Deo", sv. Bonaventura a j. rádi vykládají a vychvalují velký prospěch života sjednocujícího (unitiva) a dokonalého.

U velkých mystiků století XIV. Ruysbroecka, Taulera a Susona nalézáme tytéž horlivé podněty. Se zvláštní duchovní rozkoší se komentují slova Ducha svatého: „Chutnejte a vizte, jeť Bůh sladký." „Mým štěstím je přilnouti k Bohu." Tauler neúnavně opakuje, způsobem vždy novým, tuto velkou pravdu: Oddejte se cele Bohu a Bůh se zcela oddá vám, vzdejte se vlastní vůle, abyste konali Jeho vůli a On vyplní vaši; odevzdejte se ve všem do rukou Božích a Bůh ukojí všechny vaše potřeby tělesné i všechna duchovní přání tak velkolepě a štědře, že by všechna stvoření dohromady nemohla učiniti podobně.

Spisovatel „Následování Krista" rád opakuje se své strany, že duše, která žije opravdovým vnitřním životem a cele je oddána Bohu, je dobře odměňována zde na zemi za všechny své oběti: „Člověka vnitřního Bůh často navštěvuje, sladce s ním rozmlouvá, mile ho utěšuje, dává mu mnoho pokoje a úžasně důvěrně s ním obcuje." (Kniha II., kap. i.)

Také sv. Terezie opět a opět prohlašuje to, co autor „Následování" nazývá podivuhodnými účinky lásky Boží. Mluvíc o lidech, kteří se bez výhrady oddávají Bohu, praví: Ti druzí jsou jeho milé dítky, ty by nerad od sebe vzdálil, od těch se neodloučí, poněvadž se sami od Něho nechtějí odloučiti: posadí

je ke svému stolu a dá jim ze svých jídel. .. (Cesta dokonalosti, kap. XVI.) Jakých to vděčných slov vůči Pánu užívá světice, když mluví o neocenitelném světle, kterým Bůh obdaruje tyto duše, o ctnostech pokory, odříkání, lásky a pod., kterými je Bůh vybavuje, o lásce čisté, vroucí a sebezapíravé, kterou jim uděluje!

O sv. Janu od Kříže můžeme říci, že nedělá ve svých spisech nic jiného, než učí tomu, co je onen život jednoty s Bohem se svými drahocennými milostmi víry a lásky vlité (infuso), a ukazuje, které jsou opravdové prostředky dosáhnouti tohoto života, uchovati si jej a pokračovati v něm; líčí tento život lásky tak dokonale, že vzbuzuje žhavou touhu po něm.

Sv. František Saleský složil knihu o lásce k Bohu pro duše pokročilé ve zbožnosti; je to hotový traktát o životě lásky nebo jednoty (s Bohem), v němž světec vykládá, jaké jsou city, vnitřní stavy a podivuhodné ctnosti těch, kteří došli k dokonalé lásce.

V malé, ale velmi hutné knize, ve které žáci P. Lallemanta zhustili nauku svého mistra, všecko se vztahuje na dokonalost, v ní se studuje její povaha, její výbornost, její nesmírné výhody, závady, které překážejí v jejím získávání,'a nejvhodnější prostředky k jejímu dosažení; jsou tu obšírně vypsány dary Ducha sv., jako milosti a ctnosti, které Bůh uděluje duším žijícím dokonalým životem vnitřním.

P. Surin, žák Lallemantův, připomíná neustále duchovní bohatství a všechny veliké statky, které jsou výsadou dokonalých duší.

„Dialog" sv. Kateřiny Sienské, sbírka zjevení, jichž se dostalo této dominikánské světici od Boha a která projevovala za své extase, obsahuje široké a krásné popisy stavu jednoty (estado unitivo), osvícení, skýtaného dušímsBohem spojeným, jejich skutků, velikých ctností a podivuhodných výsad dokonalé lásky. „Dialog" je vlastně širokým rozvedením Božích slov: „Věz, dcero, že já jsem, který jsem, a ty ta, která není."

Také ve sbírce zjevení, jichž se dostalo sv. Marii

Magdaleně de Pazzi, čteme krásné stránky o schopnostech duší dokonalých.

Proč všichni tito velcí učitelé a mnozí jiní, které tu nemůžeme pro stručnost uváděti, tolik usilovali o to, aby svým žákům představili vrchol přízně, jíž Pán skýtá těm, kteří jsou s Ním spojeni opravdovou láskou? Činí to zajisté proto, aby povzbudili jejich horlivost a vštípili jim odvahu, sílu a vytrvalost v bojích nutných k dosažení dokonalosti. Když se Židé přiblížili k zaslíbené zemi, nařídil Pán, aby bylo vysláno dvanáct vyzvědačů do kraje, kterého měli dobýti. Zřejmě tak přikázal Pán, aby oni muži, až se navrátí a budou vyprávěti o podivuhodné zemi, mlékem a medem oplývající, roznítili touhu Izraelitů a rozplamenili jejich srdce. Týž důvod přiměl velké učitele, aby načrtali tak krásné obrazy dokonalého života duchovního. Sv. Terezie to projevuje se vší otevřeností:

„Proč myslíte, dcery, že jsem si usmyslila vylíčit konec a ukázat odměnu před bojem tím, že vám řeknu o štěstí, kterého se nám dostává, když dorazíme k tomuto prameni a napijeme se živé vody? Stalo se to, abyste se nelekaly obtíží a překážek, které se vám cestou naskytnou, a kráčely s odvahou a neumdlévaly, neboť - jak jsem řekla, mohlo by se státi, že byste již tak daleko dospěly, že byste se měly jen už k prameni sklonití - a vy byste se pak všeho ještě vzdaly a ztratily toto dobro, myslíce, že nemáte síly ho dosáhnouti a že k tomu nejste povolány." (Cesta dokonalosti, kap. XIX.) „Vizte však, jak Bůh všecky zve! (Mat. II, 28.) Poněvadž se výzvou k pití živé vody na všechny bez výjimky obrací, považuji za jisté, že také všichni, kteří se na cestě nezastaví, dostanou z ní piti. Pán, který nám to slíbil, propůjčiž nám ve své dobrotě tu milost, abychom ten pramen hledaly, jak musí býti hledán!"

Pokračování.

BÁsníK nAó KOSteLem **Rodného KRAj6**

JAN ČEP

Cholinský farní kostel je zasvěcen Nanebevzetí Panny Marie. Mariánská úcta byla po staletí hluboce zakořeněna v rozsáhlé farnosti cholinské a v celém okolním kraji. Ve farní kronice je zapsáno mnoho zázraků, které se staly na přímluvu Panny Marie cholinské. Naši předkové připisovali její ochraně, že zdejší farnost nebyla zasažena náboženskými bludy v nejbolestnějších dobách naší minulosti. Cholina byla po staletí slavným poutním místem, na které se scházela k svátku Nanebevzetí procesí z široka daleka. Na tisíce poutníků přistupovalo v cholinském kostele k sv. přijímání. Dnes už, bohužel, žijí v Cholině jenom zbytky této mariánské slávy, jejímiž dojemnými svědky jsou k zahanbení nás domorodých oni stařečkové a stařenky, kteří ještě přicházejí sem tam ze vsí za Rampachem a které občas přistihneme na kolenou po bohoslužbách v prázdném kostele, zatím co je zvenku slyšet fejfarování a povyk mezi boudami.

Žijeme v době, jejíž obzory jsou zataženy se všech stran, a každému z nás zbývá čím dál tím méně pozemské naděje. Snad by byl čas, abychom si vzpomněli, abychom si znovu a čerstvě uvědomili, že kostel, v kterém jsme byli pokřtěni, v kterém se v neděli scházíváme k obnovené Oběti, který ční nad hroby našich nebožtíků, nad naše cesty a pole, nad naše vezdejší putování, že náš farní kostel nese jméno Té, které říká Syn Boží „Matko" a kterou dal nám všem ve sv. Janovi, nám všem a každému z nás zvlášť, za matku pravou a sladkou, pro tento svět i pro onen.

Vzpomeňme si, že Panna Maria dala mnoha milostmi zřetelně najevo, že přijímá patronát nad naší farností a nad celým krajem, že vstoupila zvláštním způsobem mezi nás jako mezi své chráněnce a děti, nenechávejme její mateřskou dobrotu čekat marně. Prosme ji zase tak, aby bylo zřejmo, že doopravdy

spoléháme na její přímluvu, že v ni z celého srdce důvěřujeme.

Patnáctého září letošního roku, v oktávě Narození Panny Marie, bude přenesena původní starobylá socha mariánská, která stojí od několika desetiletí na bráně před kostelem, na své místo na hlavním oltáři. Což, kdyby bylo toto znovunastolení pro nás symbolické? Což, kdyby se stalo začátkem nové slávy Panny Marie Cholinské, dnem památným, návratem a novým přilnutím dětí trochu zapomětlivých? Ta, která byla matkou a ochránkyní tolika pokolením našich předků, nezavře svého sluchu a svého srdce před námi, které svírá úzkost soumračného času. Vždyť ještě nevymizela z její paměti vzpomínka na naši pozemskou bídu a v jejím srdci tkví dosud sedmerý meč, který jím pronikl, když držela na klíně mrtvé tělo svého Syna.

Všecko jest v tom, nesetrvávat v ledovém vzduchu lhostejnosti a duchovní pýchy. Duše zprahne bez živoucí a živné vláhy právě tak, jako se úrodný kraj může proměnit v poušť dlouhým suchem a palčivými větry. Dopusťme, aby praskla a roztála vrstva netečnosti a chladu, pokrývající naši duši, pod sladkým a žhoucím paprskem, který tryská z Mariiny bolesti a lásky. Nechť je naše mariánská slavnost začátkem nového důvěrného styku našeho kraje s jeho patronkou a úsvitem její nové slávy mezi námi!

poseLKyně: tAjemství BoLesti

„Více tě miluji, než ty se sama miluješ," tak hovoří Pán k svaté Kateřině Sienské .... Bez odpovědi by zůstala naše otázka, proč že máme trpěti, když tolik toužíme po štěstí, kdybychom nechtěli slyšet tato slova, kdybychom nechtěli pochopit, že více jsme nebeským Otcem milováni, než sami se milujeme. Ano, bez odpovědi by zůstala tato naše bolestná otázka, kdybychom nechtěli věřiti Bohu, neboť jenom míra, v níž porozumíme lásce Boží, lásce,

která nás přesahuje, je měrou hloubky pohledu, jímž jsme zahleděni v tajemství kříže.

Tak lze mluvit o dvou stadiích poznávání smyslu bolesti.

V prvém stadiu poznává dítko Boží bolest jako dar, který mu dává jeho nebeský Otec z lásky.

Ve druhém stadiu jest osvěcováno věrou, že všechny bolesti, které na ně nebeský Otec sesílá, jsou bolestmi samotného Krista, jsou bolestmi, jimiž byl vykoupen svět.

Stále jasněji a jasněji v prvém stadiu poznává dítko Boží bolest jako dar, který mu dává jeho nebeský Otec z lásky . . .

Často snad ani neví, proč že má trpět, ale neptá se. Tuší v bolesti jen způsob, jímž mu jeho vševědoucí, všemohoucí a nejvýš dobrý nebeský Otec projevuje svou lásku, způsob, kterému dnes ještě nerozumí, ale kterému nepotřebuje rozumět. Tak, pokorné věrou, přijímá mlčky a vděčně z jeho rukou kříž a klesá s ním do jeho náruče.

Sladké je tajemství lásky, jež dává nebeský Otec zakoušet svému dítku ve chvíli, kdy si uvědomuje, že do jeho náruče kleslo ... a sladkým se stává pro ně bolest poutem, jímž je tiskne ke svému srdci. Tak ujištěno, že se nezklamalo, když mu věřilo, řeklo mu: „Nevím, proč mám trpět, ale stačí mi, že to víš ty," zvyká si jej milujícího hledat všude. .. zvyká si přijímat z jeho rukou stromy, květy a ptáky . .. všechno. Jeho myšlenky, jeho žádosti, jeho slova a jeho činy stávají se zvolna už jen formou prosby, jíž k němu volá, aby byla jeho vůle jako je v nebi, tak i na zemi.

Toto je vyvrcholením jednoho ze stavů duše, jíž dává Bůh sílu, aby přijala bolest bez ptaní, sílu, již si duše uvědomí zřetelně jako sílu danou jí Bohem teprve tehdy, když je jí odňata. Těžké to bývají chvíle pro dítko Boží, kdy je zdánlivě ponecháno samo sobě a vidí tak strašně jasně, že kříž, který je na ně vložen, neunese, že pod ním klesne a nebude moci vstát. A přece chce s ním dojít k svému

Otci, chce mu za jeho tíhu vděčně poděkovat, chce se s ním stulit v jeho náručí, ale nemá sílu. Těžké jsou tyto dny a jejich tíha roste, aby úpěnlivějšími se staly jeho prosby k Otci, prosby, jimiž by nevolalo, aby sňal s jeho ramen kříž, ale jimiž by sténalo, aby učinil, aby byla jeho vůle jak je v nebi, tak i na zemi...

Tomuto duševnímu stavu je blízký stav, kdy začínají dítko Boží znepokojovat bolest a nepříjemnosti dne, které dříve snášelo s úsměvem. Dítko se často přes den vymyká službě Boží a vrací se jen na chvíli a neochotně k modlitbě. A přece touží kajícně se vrátit k Otci. Zdá se mu však, že ztrácí sílu i k tomu, aby to chtělo, ano, zdá se mu, že to už ani nechce. Tehdy, chvějíc se úzkostí, uvědomuje si moc své vůle a prosí Boha, aby mu ji odňal. . . prosí. . . svíjí se . . . Není to už víra, když vyznává, že se samo nikdy nevymaní ze své ubohosti a ze své hříšnosti. Není to už pokorná víra, je to pravda poznání. „Ale ty, Pane" (tak asi mluví v tom čase k Otci), „můžeš všechno... A tak přijď. . . Vím, že tě neprosím celé, ale zmrskej k smrti mou svobodu vůle, anebo raději.. . čiň se mnou, co chceš!" Ani tohle neprosí celé. Dříve vládlo nad sebou slzami. Nyní je už nemá. Vidí svět, ale nechce se mu vidět všudypřítomného Boha . . . Prosí už jen, aby tyhle okamžiky je zlomily, aby muselo klesnout do závratné propasti jeho milosrdenství. .

Chvála Bohu, že nás takto ponořuje do propasti naší nicoty celé, abychom na jejím dně nalezli propast jeho lásky ... a zhroutili se do ní.

A ještě jeden duševní stav je důležitý pro naše zřícení se v Boha. Je to stav opuštěnosti.. . samota s Bohem . . . Dny svátečního klidu duší, dny, v nichž jsme zraněni nepochopením i od těch, kdo nám vždycky rozuměli, v nichž jsme bolestně zasaženi i těmi, kdo jednou snad budou vyvýšeni na oltář (jsou to chvíle, v nichž jsme jen upozorňováni Otcem, že marně se vzpíráme o lidskou křehkost, abychom k němu došli, že lidská křehkost se pod naší

vahou láme). Chvála Bohu za tyto dny, v nichž všechno, co stálo mezi námi a jim, ustupuje, v nichž přestáváme s ním mluvit nepřímo a v samotě s ním běřeme do rukou všechno stvořené a mlčky a vděčně vkládáme mu do náruče. Samota s Bohem . . . Nevyslovitelno . . .

Toto jsou jen letmo naznačené nej důležitější ze stavů, jimiž procházejí duše dítek Božích v prvém poznávání smyslu bolesti. Bůh dal jim sílu, aby přijaly z jeho rukou kříž bez ptaní, a když jej takto přijaly, poodhrnul před nimi clonu, zakrývající lásku, jež jim jej na ramena vložila. A posíleným na její krásu, odňal onen způsob, jímž se na nic neptaly a všechno přijímaly, dal jim prožiti chvíle, v nichž netušily, že to v nich jen zesílil sílu své lásky, aby je do sebe strhl. Dal jim, aby poznávaly propast své ubohosti a propast jeho milosrdenství, dal jim, aby žily ono tajemné „abyssus abyssum invocat". A když se zřítily do moře jeho milosrdenství, všechno, oč dříve se opíraly, aby v něho nepadaly tak bolestně střemhlav, na ně vložil, aby hlouběji, prudčeji do něho klesly.

Duše dítěte Božího, očišťována těmito, lidsky řečeno, lázněmi Boží lásky, poznává, že největším utrpením je, nemíti bolest.

Ve druhém stadiu poznávání smyslu bolesti je duše dítka Božího osvícena věrou, že všechny bolesti, které na ně nebeský Otec sesílá, jsou bolestmi samotného Krista, jsou bolestmi, jimiž byl vykoupen svět. Až do té doby se radovala z toho, že smí býti dítkem Božím a že bolestí ji uschopňuje nebeský Otec k přijetí štěstí, které pro ni v sobě uchystal od věčnosti, nyní však je její víra zjasněna tak, že vidí, že jenom to má synovství Boží, které jí dává Kristus, že mimo Kristovo synovství, dětství Boží nemá, protože v Adamu je ztratilo. Tak obrací všechny myšlenky už jen na Krista, chce žít už jenom z Krista . . .

Lze mluvit o třech stupních pokořování se duší dítek Božích do hlubin tajemné plnosti Kristova života.

V prvém stupni sklánějí se duše pokorně před trpícím Kristem, který, znaje jako Bůh celou metafysickou hloubku zla, byl jako člověk celou touto metafysickou hloubkou zla poraněn a usmrcen, a prosí, aby jim přivlastnil svou bolest nad hříchy, jichž ony se dopustily; prosí, aby jim přivlastnil svůj život.

Ve druhém stupni začínají si uvědomovat,že každá vteřina našeho života je posvěcena Kristovou krví, jež vytryskla z rány, zasazené celým světem . . poznávají, že každá vteřina nám svěřená je vteřinou, v níž Kristus vykoupil svět. A opět volají: „Pane, přivlastni nám svůj život!" . . . opět volají, jen hloubka, z níž volají, je vyšší, a šířka, z níž volají, je širší.

Ve třetím stupni ztrácejí duše rychle meze prostoru a času, neboť ztrácejí rychle sebe, aby žily životem Kristovým . . . Opět odevšad volají: „Pane, přivlastni nám svůj život!" Až v nebi budou osvobozeny od prostoru a času zcela, neboť nebudou mít už nic svého, jen Kristovo ... a nebudou mít už ani sebe, jen Krista.

Pokorně se sklánějí duše ve druhém stadiu poznávání smyslu bolesti před nepředstavitelnou velikostí muk Syna Božího . . .

A pokorněji a pokorněji se před ní sklánějí. Až jednou, jako by se náhle rozpomněly, že Kristus jako Bůh znal všechny okamžiky nám svěřené a všechna místa, jichž se kdy dotkneme, že znal celé naše já a jako člověk nás celé všude a ve všech okamžicích vložil do náruče svého Otce, poznávají, že Kristus se vžil v náš život, že Kristus tajemně prožil život každého z nás jako Syn Boží, ani jednu z vteřin nám svěřených že neztratil, všechny že posvětil svou svatou Krví, Krví vytrysklou z rány, již my jsme zasadili, neboť stiženi kletbou dědičného hříchu, nejsme schopni učinit něco, čím bychom jej neporanili. Rozpomínají se totiž na to, že Kristus byl jako člověk poraněn celou metafysickou hloubkou zla, že tedy jej, vtělené Slovo Krásy, skrze ně-

hož všechny věci učiněny jsou, bičovala i všechna nedokonalost, jíž jsme stiženi pro dědičný hřích a pro hříchy své, že jej bičovala všechna poroba porušenosti, jíž je pro lidský hřích stižena příroda. Tak opět a opět si uvědomují, že i hudba šepotu nejsladších slov, jimiž mu kdy projevovali lásku, jej bolela ...

Tato jest asi hloubka víry, jíž patří v druhém stupni duše v tajemství vykoupení:

Kristus neprožil jako Syn Boží jenom život viditelného Syna člověka, Kristus prožil tajemně život každého z nás jako Syn Boží, Kristus tajemně prožil jako Syn Boží život všech lidí. A tento svůj život chce nám dát, chce nám přivlastnit a tak učinit nás spoluvykupiteli a jednou spoluobnoviteli světa. Chce nám přivlastnit svůj život celý, chce nám přivlastnit tajemnou jednotu plnosti svého života a nechce nám tedy dáti patření na Boha jenom pro nás, chce nám je dát pro všechny, kdo ho přijmou, a proto chce, abychom všechno obětovali pro záchranu duší, proto to od nás chce, aby nás učinil spolurozdavateli všech milostí Božích.

Jsou tedy jenom dvě východiska: buď přijmeme Kristův život, staneme se spoluvykupiteli světa, staneme se spolurozdavateli všech milostí Božích, anebo odmítneme žiti z Krista, zamezíme tak, aby v čase byla vylita milost na bratry, staneme se spolupracovníky pekla. Radostí všech radujících se z milostí, jež z Krista vyléváme v čase na bratry, budeme se v nebi radovati. A opačně: Pán Bůh nebude trestat ty, kdo se dopustili hříchu za vinu, kterou my na něm neseme. Ano, bolestnou prázdnotou všech, jimž v čase jsme nepodali z Krista milost, jestliže jsme neprosili Krista, aby nám přivlastnil bolest, jíž jsme mu způsobili svými vinami, budeme trpět.

Svatí se neklamou, když tuší svou vinu v každém hříchu svého bližního, zatím co hříšné ani nenapadne, že by měli s poklesky ostatních něco společného; to jenom mají více světla Ducha svatého, to

jenom jasněji chápou tajemnou jednotu Církve svaté, to jenom jasněji chápou, že každý vítězný zápas jednoho údu Církve je vítězným zápasem Církve celé a každého z jejich živých údů; a z každého místa, dobytého tímto vítězným zápasem, že Kristus vždycky vylévá milost Boží na lidstvo. Tak začínají tušit tajemnou souvislost mezi každou myšlenkou, slovem a činem všech lidí, tak si začínají uvědomovat úžasnou zodpovědnost vzhledem k tomu, aby byla vylita v čase plnost života Kristova na lidstvo, aby přišlo království Boží na zemi. Protože mají více života Kristova než tak zvaní průměrní křesťané, protože tedy mají i více světla, proto vidí, že se jim tady ještě nestalo, že by přijali Krista dost pokorni, dost čisti, aby se jim mohl dát, kdyby byl jen spravedlivý, kdyby nebyl milosrdný. Tak vždycky, když se setkávají s někým, kdo jedná proti zákonu Božímu, nesoudí ho, ale postaví se po jeho straně na místo vinníka, odprošují Boha, že tak neochotně přijímali jeho milosti, ano, že je dokonce někdy i odmítali. Staví se na místo vinníka a prosí Krista, aby jim přivlastnil bolest, kterou mu způsobil pohled do metafysické hloubky zla hříchů, jichž se kdy dopustili, prosí, aby jim dal, aby touto jeho bolestí spolu s ním směli očišťovat a posvěcovat nedokonalé a hřešící.

(Toto je důležité: abychom nikoho nesoudili, ale v každé vině bratří oplakali vinu svou Kristovými slzami, abychom těmito slzami spolu s ním očišťovali a posvěcovali nedokonalé a hřešící. Ano, abychom žili z víry, že jenom podle toho, jak jsme očištěni od vin na hříších všech lidí, dostává se nám účastenství na milosrdenství, jež uchvacuje všechny lidi, abychom pochopili, že bez života z této víry není možno apoštolovat mezi bratřími.)

Duše, která dospívá k poznání této tajemné souvislosti mezi každou myšlenkou, žádostí, slovem a činem všech lidí, chvějíc se hrůzou před ranou, již zasazuje hřích milovanému Ježíši, je vázána ve svědomí usilovat o ustavičné přijímání jeho svatého

života, je vázána ve svědomí, aby usilovala o svatost z Krista.

Hloubka pohledu, v níž dal jí Pán nahlédnouti do tajemství své bolesti, ji zmáhá tušením nezměrné lásky, jíž je jím milována. Až jednou, sklánějíc se, aby políbila jeho rány, užaslá poznává, že každá jí svěřená vteřina je vteřinou, v níž on vykoupil svět.

V té chvíli, přemožena závratí ticha, zasténá, aby ji svou láskou rozdrtil, aby ji svou láskou rozdrtil zcela, ne proto, aby ona se v klidu na věky mohla radovati z toho, že zničeno je její já, které ji strhovalo k pomíjejícnosti, která ji už nemůže uspokojit, která ji může už jen bolestně poranit prázdnotou, ale aby ji svou láskou rozdrtil zcela, jenom proto, aby on měl radost.

Aby měl milovaný Ježíš, poraněný celým světem v každé vteřině jí svěřené radost, chce milovati jeho láskou všechny lidi a všechno stvořené, chce jeho láskou ozařovati všem lidem hlubiny tajemství plnosti jeho života, chce jeho láskou všechny lidi do hlubin plnosti jeho života strhnout. Aby měl radost, usmívá se v bolesti, aby měl radost, v stisknutí ruky bratru tiskne jeho rukou ruku jeho, aby měl radost, pracuje už jen jeho rukama a pracuje pro něho, aby měl radost, jeho rukama hladí věrné zvíře . . . Ano, jen proto, aby měl radost, raduje se z víry, že smí žiti z plnosti tajemné jednoty jeho života, a tak, že za všechny lidi miluje ve všech vteřinách nám svěřených, ve všech vteřinách jeho času a na všech jeho místech, aby měl radost, raduje se, že chce ji dát stále větší a větší účastenství na svém životě, aby měl radost, že nezamítá milosrdenství, jímž chce jí dát stále více a více sebe.

Nevýslovně něžně se miluje Ježíš s duší. Duše se mu vzdává zcela. Krásně dal Pán vyjádřit tuto něžnou odevzdanost sv. Terezii Ježíškově, která jej, svého Miláčka prosí, aby si s ní hrál jako s bezcenným míčkem, jejž může hodit na zem, kopat, propíchnout, nechat ležeti v koutě nebo přitisknouti

k Srdci. Zkrátka, chce Ježiška bavit a ponechat se jeho dětským nápadům. V něžném milování se s Ježíšem duše zakouší sladkost vědomí, že žije z milosrdenství svého Miláčka. Tehdy cítí, že mnohem více jí chce dát, než nyní je schopna tušit, ano, že dnes nepředstavitelnou je pro ni sladkost milosrdenství, jímž chce skrze ni na věky obšťastnit všechny, které jednou v sobě vzkřísí. Tak je celá proniknuta světlem, v němž vidí to, co dříve spatřovala už v některých úsecích svého já, že totiž ani sama neví, oč by měla prosit a jak by měla prosit, neboť více jí chce dát Pán než je schopna si představit ... A vzdává se mu beze slov. Toto bychom mohli nazvat třetím stupněm ponoření se duše v tajemství plnosti Kristova života - stupněm, s něhož se duše střemhlav vrhá do bezedných jeho hlubin. Až v nebi bude osvobozena od prostoru a času zcela, neboť nebude mít už nic svého, jen Kristovo, a nebude mít už ani sebe, jen Krista.

Pokusila jsem se zachytit do slov úžas, který zmáhá závratí ticha duše, zahleděné v tajemství vykoupení, stále více a více ozařované láskou Boží. Zbytečnými by však byla tato slova, kdyby nás Pán jimi nezasáhl svou milostí. Ale zasáhne nás, protože nás zasáhnout chce.

Ano, Pane, zasáhni nás a přemož nás a dej, ať největší z bolestí je pro nás bolest, že se tak špatně modlíme mši sv., že tak málo spolu s tebou obětujeme, že tak málo spolu s tebou posvěcujeme. Ano, milý, drahý Ježíši, vezmi nám naši lidskou rovnováhu a strhni nás s sebou do hlubin plnosti svého života. Vezmi nám rozum, vezmi nám vůli, vezmi nám srdce, vezmi nám naši sílu, vezmi nám naši bolest, vezmi nám naši radost, vezmi nám naši práci, vezmi nám celé naše já, vezmi nám všechno a dej nám sebe a dej nám své pro všechny lidi.

Jestli chceš, abychom trpěli, chceme trpět, jestli chceš, abychom se radovali, chceme se radovat, nechceme nic, než plnit tvou vůli, abys měl radost. Milovaný Ježíši, bud vůle tvá!

duch fRAncouzsKé ŠKoLy duchovní

DR. K. MIRVALD

Zásluha abbého Brémonda je velká. Slavný akademik zmizel v mlze kadidla nebo spíše v mlze zlata, jehož paprsky budou ještě dlouho osvětlovati obzor literatury, historie a náboženského života ve Francii.

„Spiritualisti" neprokázali mu příliš mnoho obdivu a vděčnosti. Přes svoje úštěpky, často jízlivé, tolik pro ně učinil. Především historik a literát, avšak otevřel vzácný důl specialistům otázek askese a mystiky, z kterého mohou čerpati do nekonečna.

P. J. Gautier jest jeden z těch specialistů, který měl vždy vřelé sympatie pro autora literární historie náboženského citu. Poslední svou práci věnoval též tématu „Duch francouzské školy spiritualistů", tak drahé Brémondovi. Snažil se, aby vytvořil dílo pravé a praktické zbožnosti, shromažďujíc v podivuhodné syntése „principy této spirituality, která živí duši nejčistší substancí a základními pravdami evangelia". Vyhýbaje se s pečlivostí technickým výrazům, pokud je aspoň možné při látce tak složité, dává nám dnes řečí přesnou, jasnou a obraznou v uchvacující zkratce této „spirituality, plné síly sv. Pavla a sv. Jana". Jeho výklad zdá se nám schopný přesvědčiti duchy i nejvíce předpojaté.

Autor byl ostatně dobře připraven pro takový úkol. Bývalý profesor na katolické fakultě, kde zanechal vzpomínku skvělého učitelství, nyní ředitel semináře u sv. Sulpice, nemohl učiniti lépe, leč dáti duším trochu této potravy, kterou sám čerpal ve spisech zakladatele řádu kazatelů a zakladatele „Compagnie vénérable", k níž přináleží.

Tyto mistry francouzské školy Bérulle, Condreu, Olier, sv. Jan Eudes autor představuje, aniž byje stavěl proti sobě, podobně jako to učinil Brémond. Vidí v nich průkopníky a spokojuje se sebráním tak objektivním, jak jest jen možno, prvků jejich učení. Črtá důvěrné portréty a to stačí. Portréty věrné, na něž si nemohou stěžovati ani Kazatelé, ani Sulpiciani.

Olier objevuje se zvláště v důrazném reliefu s jeho povahou, poněkud vznětlivou, ale tak poutavou, šlechetnou a chrabrou. Autor úmyslně započal s líčením jeho osoby v nejtragičtější fázi jeho existence; nepokoušel se zatajiti zkoušky způsobené tělesnými odrazy, které otřásaly ctihodným zakladatelem jeho společnosti, ale těmto zkouškám dává výklad nejpravděpodobnější, theologicky a vědecky nejpravdivější. Olier vychází z této krátké studie větší a mohlo by se litovati, že u oltářů není již podobného člověka, sžíraného takovou apoštolskou horlivostí.

Brémond jistě nelichotil sv. Eude, „který se mu nelíbil". Proč? Věc citu, přirozené antipatie . . . Gautier pohlížel na svůj model bez předchozího zaujetí. Viděl v normandském svatém povahu fysicky slabou, ale s ohnivou duší horoucího misionáře, „kněze, apoštola, doktora", oddanosti svatému Srdci, zakladatele dvou kvetoucích ústavů, „neúnavného služebníka božské lásky a bratrského milosrdenství". Rovněž se nezaráží žádati pro tohoto velkého světce, který jest ještě málo známý, místo, které ještě nezaujímá a které mu patří v uctívání věřících.

U mistrů takto vyložených vykládá pak Gautier jejich vnitřní duševní život, z něhož nechává zářivě vytrysknouti „duchu", který je duch Ježíše. Je tam skutečně shrnuté učení, neboť autor dovedl směstnati na 200 stranách všechnu duchovní podstatu francouzské školy, kterou Brémond sám nemohl ochutnati v celé plnosti ve svém zbožném a nádherném díle.

Ať je jakékoliv resumé, které je nám zde nabízeno, objevuje se jako jasné pojednání „speciální theologie", kde vše je zjednodušeno, postaveno na své místo a vysvětleno. Nejedná se vskutku o to, aby bylo bráněno krok za krokem několik popíraných křesťanských mystérií, nebo o vytvoření díla čistě didaktického, nýbrž o to, aby bylo započato v následování Bérulle a jeho žáků s tváří obrácenou k božské velikosti a k ponížení Slova, aby se pochopil jeho div a přisvojiti si důsledky milosti.

Celá jedna kapitola je věnována vnitřnímu životu Boha a tvůrčímu dílu rozšíření lásky. Podobně jako Trojice, setkává se na všech cestách světa přirozeného i nadpřirozeného. Je proto třeba opět ji poznati a všude ji vzývati. To je důsledek. Vzývání, které povznáší najednou ze světa intelektuálního i vůle, jak psal Bérulle.

Do tohoto vzývání vkládají mistři francouzské školy „ducha", který rozšiřuje jeho obecný pojem. Jejich náboženství je sice vzývání, ale vzývání lásky, anebo „láska vzývaná", „láskyplná pokora celé bytosti", projev, který se vyjadřuje, a v radostném a chvályplném uznání božské dokonalosti. Naše prostředky jsou omezeny, ale nacházíme v Kristu prodloužení naší chvály „dokonalého zbožňovatele". Na nás je přilnouti k jeho nekonečnému velebení v něm přijímati Svátost oltářní a nabízeti ho Otci.

Snad žádná duchovní škola nepronikla tolik do křesťanských mystérií a nepronikla tak líbezně své učedníky. Jaká hloubka, jaká plnost, jaké bohatství v jejích Elévations (Výšinách), a jejich vývoji ať se jedná o „Stav a činnost Krista", nebo Krista jako cíl vzývání a oběti nebes. Je nemožné shrnouti v této krátké recensi kapitolu Fr. Gautiera o „činnosti Krista, dokonalého ctitele". „Činnost Krista můžeme a máme si osvojiti. V něm máme čerpati sílu k životu," praví Bérulle. „Vzdejte se sebe, abyste následovali Krista," praví svatý Pavel. „Nebudeme míti opravdovou sílu, dokonalou svobodu, než když vystoupíme ze sebe samých a ze všeho, co je naše, abychom žilivduchu ctnosti vtěleného Slova."

Co se nám tedy ukládá v prvé řadě, jest sebezapření nás samých s umrtvujícími ctnostmi, s pokorou se všemi jejími stupni, s poslušností, chudobou, cudností, odvrácením bytosti. Stává se nám tedy dosažitelné „přisvojení Krista" účastí na jeho mystériích touhou, modlitbou, obětí a obětováním.

Kristem přichází Bůh k člověku, ale Kristem povznáší se též člověk k Bohu.

Ze všech těchto krásných nauk Gautier vytyčuje praktické závěry pro křesťanský život.

Potřebuje hledati spor? Proč tedy říká „Bemlleský den", „smrt bémlliena" a nikoliv spíše „život křesťanský", „smrt křesťana"? Poněvadž zkrátka to je právě to, co „mistři" dovedli a chtěli uskutečniti.

Ať jest jakkoliv, ve třech líbezných kapitolách autor vypočítává prostředky k uskutečnění života vpravdě křesťanského v plné síle slova a ke zdokonalení ho v pravého ctitele. Na mysl mu nepřišla skvělá myšlenka, vytěžiti z rozsáhlého dolu, ze kterého čerpal malou, ale velmi praktickou příručku zbožnosti. V jeho kapitolách vše je prosté, rozumné, prospěšné. Bérulle,[1] Olier[2] a sv. Jan Eudes[3] našli výraz, odpovídající jejich myšlenkám.

Duchovní cvičení mohou se měniti: „duch" spirituality má vanouti v duších různě podle způsobu života: manželství, kněžství a život náboženský. Gautier nezapomíná na to a dává rady, které odpovídají každému.

Konečně hovoří o zbožnosti ve francouzské škole nikoliv aby nepoznamenal se svatým Janem Eudes, „že nejsou, leč aspekty pravé křesťanské zbožnosti, která není jinou, než svatou a božskou zbožností Ježíše Krista, v níž máme pokračovati a kterou máme v nás uskutečňovati".

Všechny tyto zbožnosti nesou znamení „theocentrické", ale jakou vroucností pronikají duše, které směřují k „svatému dětství", eucharistii, vnitřnímu životu Ježíše, svatému Srdci, svaté Panně a svatým. Jestliže autor je pokoušen k úsměvu nad hojnou současnou literaturou, která představuje „cestu dětství" jako objev XX. století, dokazuje ihned rychle, že od „evangelií byli velmi četní apoštolově

[1] Bérulle, kardinál, učený kazatel, ministr Ludvíka XIII., zavedl do Francie řád karmelitánů a založil kongregaci kazatelů. 1575—1619.

[2] Olier, farář pařížský, zakladatel kazatelské společnosti u sv. Sulpice a semináře téhož jména. 1608—1657.

[3] Svatý Jan Eudes, kazatel frant., zakladatel kongregace eudistů. 1601—1680.

oddanosti Ježíškovi, tvůrce pokoření jedněch a důvěry druhých".

Kardinál Bérulle ve svém přání o uvedení ve známost „Spasitele v jeho celé šíři" měl myšlenku, založiti pro svou kongregaci svátek, který byl hlavní a všeobecný „svátek Ježíše", a který uctíval milovaného Spasitele nikoliv v několika zvláštních tajemstvích jeho života, ale ve všem, co jest ve své božské osobě a ve svých dvou neoddělitelných přirozenostech, spojených ve vtělení (inkarnaci). Gautier ospravedlňuje tyto názory a ukazuje, jak toto intimní proniknutí činí zbožnosti prostší, osvícenější a v důsledku toho též příjemnější Bohu. Zastavuje se potom u zbožnosti ke svatému Srdci.

Co vše se nepsalo i v hodnotných dílech pro zatemnění této otázky, tak diskutované. Na čtyřech stránkách autor pojednává o této otázce: aniž by zmenšoval poslání svaté Markety Marie,[4] dává sv. Jan Eudes vše, co mu patří. Rozeznává přesně, co charakterisuje každou z obou zbožností, které nemajíce stejné bohatství doktríny, nejsou tím méně posvěcující, a to stejně jedna jako druhá, Co zůstává získáno, jest, že roku 1672 - tři leta před prvním viděním sv. Markety Marie - sv. Jan Eudes slavil svátek svatého Srdce. „Co můžeme litovati," připojuje autor, „aniž bychom se prohřešili na respektu pro oficiální liturgii, jest bohatství mše svatého Srdce Ježíšova a nádhernou mši, která ho korunovala „plamennou mší", jak ji nazývali. Obě dvě byly složeny sv. Janem Eudes. Tato lítost je mírněna sladkou nadějí. Svatá Církev, která vyhověla nejdříve přáním našeho Spasitele, projeveným sv. Markétě Marii, svátkem „všeobecného pokání" nevyhoví jednoho dne přáním „všeobecného chvalořečení", které zavedl sv. Jan Eudes a které pozdravoval předem, jako by se mělo státi druhým „svátkem svaté Svátosti"?

* Svatá Markéta Marie Alacoque, francouzská svatá panna, zemřela r. 1690, světí svátek 17. října ve Francii. U nás také.

Jedna z posledních kapitol je věnována zbožnosti manželů. K „Ježíši - Marií" říká se často od dob sv. Bernarda. Francouzská škola kráčí též touto cestou. Ale ona říká ještě: „K Marii - Ježíšem". Ona vidí Marii v Ježíšovi a hledá Ježíše v Marii. Pak několik stránek o krásné modlitbě Coudrena, doplněné Olierem: „O Jesu, vivens in Maria." Tato modlitba, odvažujeme se říci, je jemnou perlou, chovanou s láskou mezi poklady kazatelů a sv. Sulpice. Není ještě dosti známa, snad pro její přehojné bohatství učení Církve. V každém případě tvoří syntésu - dík spirituality - francouzské školy.

Zavíraje tuto krásnou, bohatou „malou knihu", čtenář jest osvícen a získán. Je skutečně krásné a povznášející učení, „pravá zbožnost" francouzské školy. Nesmí zůstati mrtvé. Duch této spirituality musí oživiti náš život. Je to sám Kristův život, který je nám nabízen a který by měl býti usilovně prožíván. Abychom ho prožívali, následujme Krista!

Gautier má dvojí zásluhu: napsal krásnou knihu a dal dobrou knihu, dobrého vůdce duším naší doby, které jsou lačný vnitřního života, jak duše, tak i plodnosti celé Katolické akce.

KRÉDO

P. ANT. ČALA O. P.

Po evangeliu někdy kněz zpívá: „Credo in unum Deum." Sbor pak ve zpěvu pokračuje, zatím co kněz polohlasitě odříkává totéž:

„Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, všeho viditelného i neviditelného. I v jednoho Pána Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího a z Otce zrozeného před všemi věky. Boha z Boha, světlo ze světla, Boha pravého z Boha pravého. Zplozeného, neučiněného, jedné podstaty s Otcem; skrze něhož všecko učiněno jest. Jenž pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil s nebes. I vtělil se Duchem svatým z Marie Panny a člověkem se stal. Ukřižován také za nás, trpěl pod Pont-

ským Pilátem a pohřben byl. Třetího dne vstal z mrtvých podle Písem. A vstoupil na nebesa, sedí po pravici Otce a opět přijde se slávou soudit živé i mrtvé, jehož království nebude konce. A v Ducha svatého, Pána a oživovatele, jenž z Otce a Syna vychází, jenž s Otcem a Synem je zároveň uctíván a oslavován, jenž mluvil skrze proroky. A jednu, svatou, katolickou a apoštolskou Církev. Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchů,, a očekávám vzkříšení mrtvých a život příštích věků. Amen."

Credo je stručné vyjádření základních článků víry. Mešní Credo je poněkud delší, než známé apoštolské vyznání víry. Vzniklo spojením nicejského (3²S) [a] cařihradského (381) vyznání víry. Je úplnější a zřetelnější, než apoštolské vyznání víry, neboť bylo zavedeno k potření některých bludů. Proto některé pravdy jsou v něm více rozvedeny, než v apoštolském vyznání víry.

V prvních stoletích křesťanských se při mši svaté Credo nezpívalo. Teprve v 5. století bylo zavedeno na východě toto slavnostní vyznání víry jako reakce proti některým bludům, jako proti arianismu, macedonianismu a j. Církev římská přijala Credo do mše svaté teprve v xi. století, ne snad proto, že by byla také zasažena bludařstvím, nýbrž hlavně proto, aby slavnostním vyznáním víry ve středisku Církve byli ve víře upevněni četní křesťanští poutníci.

Credo je jakýmsi dozvukem předešlé části mše svaté. Je odpovědí na předešlá čtení a homilii, která po nich obyčejně následovala, neboť v něm slavnostně vyznáváme, že věříme, co nám bylo čteno a hlásáno v předešlé části mše svaté. To bylo také cílem mše katechumenů: očistit duši ode všeho pozemského a roznítit v ní živou víru ve svatá tajemství. Tak je Credo také vhodným přechodem k další části mše svaté, k obětování.

V nynější římské liturgii se zpívá Credo především v ty dny, kdy se k bohoslužbám schází mnoho lidí, a za druhé v ty svátky, které mají zvláštní

vztah k víře anebo jsou obsaženy ve vyznání samém.

Předně Credo se zpívá na všechny neděle celého roku, na všechny slavné svátky, na svátek posvěcení chrámu, na svátek chrámového patrona. V ty dny se shromáždí do chrámu obyčejně velké množství lidu. Proto je vhodné, aby se spojili ještě těsněji v jedné víře. Proto zpívají Credo.

Za druhé Credo se zpívá ve svátky Páně, Panny Marie, andělů („invisibilium"); ve svátky apoštolů, kteří nás učili svaté víře; ve svátky církevních učitelů, kteří hájili a vykládali svatou víru; ve svátek Maří Magdaleny, jež první uvěřila ve zmrtvýchvstání Páně.

Vyznáním víry je skončena mše katechumenů. Věřící jsou očištěni a poučeni. Jejich víra je oživena. Proto nyní mohou přikročiti k oběti ve vlastním slova smyslu. Byli nasyceni slovem Kristovým. Proto nyní se mohou sytit samým Tělem Kristovým v eucharistické oběti.

výhLeóy

Apologie renesance

V květnovém čísle italské revue Frontespizio pokouší se Papini o novou analysu renesance. Pro něho je renesance novou cestou k Bohu. Odmítá výtku, že by byla zbožněním těla smyslů, až smyslnosti. Vytýká nejprve středověku, že byl mnišský, že byl plný západnického masochismu a orientálního mnišství, nenávidějícího s gnosticismem lidské tělo jako věc dábelskou. Proti těmto nekřesťanským prý tendencím stojí tu renesance, která chce vrátiti ráj na zem. Středověk prý snil o království Božím na zemi a renesance o možnosti vrácení ráje na zem. Papini tu pracuje se slovy Kristovými, že království Boží má býti uskutečněno na zemi. Tělo a příroda jsou krásné. Je prý třeba i jim vrátit jejich místo v Božích plánech a učiniti z nich cestu k Bohu.

Připouštíme, že renesance něco znamenala i pro duchovní tendenci, že totiž zlidštila pokřivený, kosý, trpký pošk le-

bek mnohých vykuchaných asketů na svět. Svatý Filip Neri dovedl vzíti z renesance její úsměv, ale musil jej nejprve pokřesťaniti.

Tak nemůžeme připustiti thesi Papiniho. Je to these typicky umělecká. Papini se holedbá, že v renesanci vedli duchovně umělci, zatím co předtím mnichové, theologové a asketi. Zvláště theologickou a filosofickou spekulaci jaksi těžko Papini stravuje. Stálá vzpoura anebo pokus o vzpouru umělců. Stále se domnívají, že oni znají tajemství života, že oni znají tajemství Boží. Jejich věčný postoj proti theologům. Ale, právě proto je důležitý zase bedlivý postoj theologů vůči nim, protože jakmile oni se dají do spekulace, vyjde z toho vždycky herese a posléze raději se svěřím nejprkennějšímu theologovi než umělci, který se dá do spekulace a motá pravdu s tušením, sladkou lež s urputným theoretnictvím. Raději věřím s Církví, že naše tělo a jeho žádostivost je porušená, že je třeba stále bdělosti, že tu na zemi nemáme trvalého bydliště ani pravé domoviny a že všechny pokusy o objevení ráje na zemi končí beznadějně. Věřím s učením Církve, že třeba tělo káznit i jeho smysly a opak že je pohanstvím, jako jím byla celá renesance a že na kumštýře muší být přísnota jako na chudý lid. Proto mají všichni umělci plnou pravdu, když se chrání pojmenování katolický umělec. Užívají ho obyčejně neumělci. Z těch není obav, ale skutečné umělce je třeba míti v patrnosti, protože jsou silní a svůdní. A když chce Volná myšlenka, může si to ocitovat jako doklad věčně trvajícího katolického zpátečnictví. - *Braito.*

Kdo tě ustanovil soudcem bratří tvých?

Bernanos zasedá podmračený a nevrlý na soud nad biskupy, kněžími i laiky ve Španělsku. Víme mnoho a co jsme věděli, říkali jsme jen v kruhu kněží, kde jsme měli jistotu, že takové zpytování svědomí nebude chápáno jako ruské flagelanství. Ted se rozehnal k soudu Bernanos. Kdesi se přiznává, že chodí denně ke Svátosti oltářní, ale to mu nebrání, aby nebyl hodně sršatý a hubatý na všechny kněze, kde jen se s nimi může střetnouti.

Používá případů krutostí Francových přívrženců na

Majorce, kde dlouho bydlil, aby se rozhořčeně pustil do všech těch, kteří neumějí spolknouti všechna barbarství a krutosti rudých. Také nevidí všech zvěrstev, skutečnosti, že náboženství jest naprosto vyloučeno z území rudých, nevidí tisíce povražděných, nevidí znesvěcené a zavřené všechny chrámy. Vidí jako tisk zaprodaný a propadlý levé ideologii jen krutosti Francovy. Ani nás nenapadne dělat advokáta Francovi, ostatně kdo se v tom všem dnes ve Španělsku vyzná? Ale s vládními naprosto a rozhodně dobrý katolík jiti nemůže, protože tam je jen a jen atheismus, hmota a svět rudý, k tomu bez Boha proti jakékoliv i sebemenší ilusornější svobodě náboženské. Je k smíchu lhát, jak to dělá tolik žurnalistů a nazývat stav naprosté bezprávnosti celé skupiny občanů jen pro jejich náboženské vyznání, teror, loupení a vraždění, stříleni v masách a bez soudců, boření a ničení jen pro náboženství - nazývat to vládou, když je to přece anarchie, nazývat to demokracií, když je to vláda hrstky jedné linie, anebo dokonce svobodou.

A proti tomu všemu se odvažuje Bernanos souditi kněze, biskupy a je vidět mezi řádky, že by si rád i do papeže kousl. Je to kniha zralá pro index, tahle jeho poslední kniha Les grands cimetières sous la lune! A čím dříve bude dána na index, tím lépe, aby zase leckterý nezralý mladík nebyl unesen jejím bloyovským stylem a také se nenadýmal nad své kněžstvo. Je třeba na to vážně upozorniti, na toto posuzování duchovenstva a pastýřů, které si katolíci literární v poslední době hodně osvojili.

Literárně je to kniha neobyčejně silná. Oheň a síra jsou dštěny v kvantech docela úctyhodných, ironie je leptající jako yperit, obžaloba tvrdá, prudká a vášnivá. Výborná studnice výčitek a útoků pro všechny volnomyšlenkářské pisatele lokálek a venkovské i onačejší řečníky.

Kdo je Bernanos, že se odvažuje soudu nad bratřími v takových zmatcích a v takových strašných rozporech svědomí, v takové bezorientovanosti? To zní právě tak komicky, jak když slyšíme od studentíků plamenné hořkosti; papež by měl udělati to a ono, papež by měl zakročiti, dáti toho a onoho do klatby. Škoda, že se papež s nimi neporadí. Jak se na to taková Morickové dívají!

Takovému Morickovi z německých karikatur podobá se také Bernanos.

Odsouditi projev celého španělského episkopátu, jest odvaha nekatolická! A s jakou kousavostí mluví Bernanos o biskupech, kteří už také něco v této době zkusili.

Čili krátký smysl této řeči jest: Odhánět jako mouchy všechny literáty, ať se jmenují jak chtějí, od věcí, které nepřísluší řešit nikomu jinému, než povolaným učitelům a strážcům a trestati všemi církevními tresty, když již, žel, nejsou tresty svaté inkvisice. - *Braito.*

Papežská slova o přepjatém nacionalismu

K mladým kněžím italským, pracujícím v Katolické akci

„Řeklo by se, že se zapomnělo na tento článek Kréda: Věřím v Církev obecnou. Katolickou a obecnou a ne rasistickou, ne nacionalistickou a ne separatistickou, nýbrž katolickou. Taková musí býti Katolická akce. Tento její duch jest nejdůležitější. Je to duch víry, jenž jest všude, jenž vidí ve světle víry, ve smyslu víry a proto jest mu vše na svém místě i největší bída lidská.

Tento duch separatismu, přehnaného nacionalismu jest něco ohavného, protože je to něco nekřesťanského, a proto končí tím, že jest i něco nelidského. To vám také slouží k tomu, aby vám ukázalo v plné ceně poslání, které vám Církev svěřuje, když vás jmenuje duchovními rádci Katolické akce.

Katolická akce jest v jádře životem Církve, protože jest životem katolickým. Neboť nemůže býti akce bez života. A co by byl život bez akce?

Proto Katolická akce znamená život katolický. Proto jest Katolická akce zřítelnicí našeho oka, to nejdražší našemu srdci. Katolická akce není luxus, nýbrž nutnost. Je to katolický život. Proto nás Spasitel postavil do světa a proto také sám tento svět vykoupil."

Poslední obhájkyně svobody

Letošní Sociální týden ve Francii vyvolil si za ústřední téma Svoboda a důstojnost lidské osobnosti v životě jednotlivcově i národů. Svatý Otec poslal letos svým státním sekretářem zvláštní připiš, který zvedá důležitost to-

hoto tématu a praví, že je třeba katolíkům v těchto otázkách burcovatí a osvěcovati, protože více než chleba nedostává se lidem Boží nadpřirozené moudrosti a Božího světla v životních otázkách.

Pacelli pranýřuje oba druhy bludů ohledně lidské svobody. Odsuzuje liberalismus, podle něhož osobní a individuální iniciativa a neomezená svoboda občanů měla říditi osud národa a státu, ale odsuzuje zároveň také státní absolutismus, podle něhož by svoboda osobní měla býti pohlcena ústřední státní mocí, shrnujíc všechno a bezohledně řídící všechno. Ukazuje, jak Církev hájila svobodu lidskou, když zavrhovala bludy, které tuto lidskou svobodu popíraly. Tak zůstala Církev velkou obránkyní svobody a jedinou pravou ochránkyní. Třebaže byla bludy posledních dob pokládána za nepřítelkyni svobody, když se svobodou rozuměla nevázanost. Pacelli praví, že svoboda je první a největší Boží dar člověku. Proto Církev učila a vychovávala lidi v myšlence, že mají onu strašnou svobodu a odpovědnost za své činy. On také dal vědomí řízeným i řídícím oné podstatné rovnosti před Bohem, která jedině dovede vyloučiti všechno znásilnění důstojnosti lidské osobnosti. Tak cituje velké slovo Laktancovo: Religio sola est in qua libertas domicillium collocavit... V jediném náboženství usídlila se svoboda jako doma ...

Katolíkům přísluší, praví Pacelli, spolupracovati k tomu, aby se vyřešily obtíže, jak smířiti sociální svobodu s občanským řádem a obecným dobrem. Ať jsou katolíci připraveni vykonávati veškeré svobody, užívat všech svobod a práv, aby ukázali, že užívání těchto svobod nejenom není škodlivé, nýbrž prospěšné obecnému dobru.

Tisk, škola, Katolická akce, charita a sociální akce jsou plodná pole, na něž jsou všichni povoláni pracovati, abychom získali Kristu dobu, v níž žijeme. - *Podle Temps présent z 29. VII. 1938.*

Básníci a političtí bludaři

V současné době rozvíjí se nová fáze boje italského fašismu proti Církvi, jako doklad; že přátelský postoj fašismu ke katolické Církvi je jen dočasný, pokud to jeho

cílům nepřekáží. Bezprostřední podnět k nové fázi napětí a skrytého boje dala rozhodnost, s jakou se svatý Otec postavil proti bludům nacismu, spojenci fašismu, demonstrativní postoj při návštěvě Fůhrera v Římě a opakované zavržení rasistických nauk. Protikatolická aktivita fašismu vyrazila známým a desetiletí již omílaným výpadem proti „politickému katolicismu" a vidí jej v Katolické akci. Proto svatý Otec se tak rozhodně zastal Katolické akce a na hlavu porazil útočníky. Těžko pochopiti, jak však v této situaci mohlo uklouznouti péro Giovanni Papinimu, že napsal v souvislosti s polemikou mezi Církví a fašisty v důsledku rozvíjení rasistických teorií fašisty: „Dávná zkušenost učí, že katolíci, pokud se drží svého náboženského poslání, mohou míti veliký vliv na politiku své vlasti, avšak za podmínky, že se nevměšují do konkrétní politiky svých vlád." A ještě jeden citát z konce Papiniho článku ve „Stampě": „Nechte laskavě pro milosrdenství Boží na pokoji lidi, kteří ovládají národy v tomto světě tak zmítaném nepokoji a v době tak bouřlivé, v době revolučních přeměn v Evropě, stojící bud před naprostým zánikem, anebo před znovuvzkříšením podle toho, jak jednotliví kormidelníci budou dobře nebo špatně ovládati kormidlo předních národů světa." To, co tu napsal Papini - nevadí, že v „Avenire" prohlásil potom, že článek byl napsán před rozhodným projevem sv. Otce, čili že Roma locuta... - ukazuje zřejmě, že diktátorské násilnictví dnešní doby svádí katolické básníky k názorům velmi povážlivým, dvořanským i heretickým. These, že katolíci nemají se zabývati konkrétní politikou svých vlád (je tu už předem vyloučena možnost spoluvlády nebo vlády katolíků vůbec!), vydává ještě pach předválečného pokrokářství, z něhož Papini konvertoval. Znovu je to doklad, že když básníci se tak těžko podrobují morálce, tím méně mají právo sami o ní rozhodovati a hráti si na učitele církevní. *Jiří Gerson.*

Studenti, tábory a náboženství

Zdá se mně, že celý problém praktického křesťanství všeobecně a u studenstva zvlášť se dá pochopit jen tím, že kvantita se proměnila v kvalitu. Všechny nářky všech

pesimistů a škarohlídů vycházejí jen z nepochopení tohoto základního faktu. Slyšíme stále jen nářky na nedostatek pochopení pro náboženské otázky u studenstva, slyšíme tyto nářky od těch, kdo studenty neznají, i od těch, kdo s nimi žijí. A přece bych se odvážil tvrdit, že dnes není ani o trochu méně náboženského ducha mezi studentstvem, než bylo kdysi. Přesunul se ovšem tento náboženský duch z kvantity na kvalitu. Je pravda, že nemůžeme mluvit o masách studenstva, které se obírá náboženskými otázkami - ale mohli jsme ostatně vůbec kdy mluvit o takovýchto masách? Setkáme se i s odmítáním náboženství u studentů. Víme také, že nejdou celé ústavy ke svatým svátostem, jak chodívaly kdysi. Ale máme jednotlivce tak horlivé, tak uvědomělé, jak jsme neměli nikdy. Máme studenty tak vyspělé a nábožensky hluboké, jakých neznaly předchozí generace.

A není zcela pravdivé ani ono tvrzení, že dnešní mládež nemá o nic duchového zájem. Měl jsem příležitost přesvědčit se, že co zapůsobilo na táborech katolického studentstva nejvíce a pro co se našlo u mladých lidí nejvíce pochopení, byly exercicie. Záleží ovšem nesmírně mnoho na tom, jak se dnešní mládeži podávají náboženské pravdy a jak se studující mládež získává pro náboženský život. Pravdy křesťanské jsou věčně stejné, ale jejich podání a jejich formulace musí vždy respektovat ducha doby. Jsou tu zkušenosti stále opakované, že jen ten může pronikavě působit mezi mládeží té neb oné doby, kdo tuto mládež zná a jí rozumí. Dnešní mládež je právě tak přístupná dobru, pravdě a kráse, jako mládež dřívější; ano, ještě více. A pozorujete-li tuto mládež v jejích projevech nábožnosti, jakou dovede hořet k svému Bohu, zvláště po dobrých exerciciích na táboře, pochopíte, že dnešní studentstvo není o nic horší, než bylo dřívější. Tvrdím znovu, že ani o jediný stupeň náboženských zájmů nemá dnešní studentstvo méně, než mělo dřívější, i když tento celkový náboženský duch je jinak rozdělen a rozvrstven. Mohli bychom si to říci názorně asi takto: Mělo-li dřívější studentstvo zbožnosti osmdesát stupňů, bylo těchto osmdesát stupňů rozděleno po malých částkách mezi všechny. Byly to masy, jejichž zbožnost byla mnoh-

dy velmi relativní a pochybná. Dnes, pravím, není mezi studentstvem ani o stupeň této zbožnosti méně, jenže oněch osmdesát stupňů je rozděleno mezi menší počet jedinců. Nic se ve skutečnosti neztratilo, jen kvalita — a ta nejednou vyvolává slzy radosti — vystřídala kvantitu. A to je nesmírně důležité pochopit, protože to znamená změnu úsudků o dnešní mládeži a také změnu pracovních metod. - *R. Dacík.*

Nemohu věřit

Píšete, že nemůžete věřit.

Zdá se Vám, že víra by byla pro Vaši inteligenci nátlakem. Nevzpomínáte si na žádný mocný dojem náboženský ze svého života, ani z hodin, věnovaných ve školách Bohu, hodin tak nudných a šedivých, jak pravíte.

Zdá se Vám, že kolem Vás se rozprostřela nicota - nicota rafinovaná a kulturní - nicota velmi kultivovaná, takže člověk stále nevěří vlastním zrakům, že pod ní nic nevidí, nic nehmatá. Ba mohlo by se spíše mluvit o přebytku poznání, než jeho nedostatku u Vás.

Tento stav je nedostatkem *života.* Lidé nevěří, protože jim chybí vnitřní orgány života, kterými by se chopili víry, když Bůh ji stále plnýma rukama rozdává. Je to vnitřní ochrnutí. To je ona totální opuštěnost lidí nevěřících, s níž se obyčejně nepočítá, protože se u nich předpokládá, že mají *rozum* - že mají možnosti k vnitřnímu životu.

Kdybych Vás chtěla obracet, nemohla bych s Vámi mluvit nikdy o víře - ledaže byste o to výslovně žádala. Ostatně zázrak obrácení je darem Boha. Ale to, co člověka proň připravuje, není theologie, jak myslíte. Právě před chvílí byla u mne slovenská služka, která mi vykládala s podivem, jak jí její paní vyvrací víru - hlavně tím, že prý lidé vzdělaní a bohatí jí nepotřebují. Děvče má sotva obecnou školu a kdo ví, jak bylo vyučováno náboženství, a její paní má patrně maturitu, ne-li universitu. Obě ty inteligence jsou tedy nerovné: ale měla byste slyšet *jistotu,* s níž si děvče hájí víru pro *svůj* vnitřní život. Tato jistota je vnitřní pevnost. Vědomí, že život má pro ni jisté *hodnoty,* kterých se nevzdává, protože ji nesou a drží. Pojímání, chápání a prožívání života je vnitřním aktem - který rozum často spíše ruší, než by mu napo-

máhal. Lidé, kteří jsou schopni takového stálého vnitřního pohybu, mají dobrý základ k tomu, aby víra jimi procházela jako vnitřní elán a jako nevysychající proud života. *Já jsem život,* řekl Ježíš Kristus.

Zachycují se tedy přímo u pramene.

Víra, to je naplňování života pravými hodnotami. Ničí onu bohorovnou lhostejnost - lépe řečeno tupost - vůči veškerému vnitřnímu dění, jež charakterisuje vždy člověka nevěřícího. Užívám-li slov snad trochu ostřejších, myslím jen na sebe, na stav, z něhož jsem musela vyjít, na dobu, kdy se mnou nikdo nemluvil o Ježíši Kristu, na dobu slepoty. *Hluchému nebudeš zlořečiti a slepému nepoložíš v cestu kámen úrazu.* (3. kniha Mojžíšova, hlava 19. I3-) Je to *stav* ohlušení a oslepení, stav nedostatku života, jenž je tak nápadný u lidí nevěřících. Lidé, kteří k nám přicházejí, abychom je přesvědčili o víře, nevědí, že tu nejde o práci naši, ale o *jejich.* Svolují, aby se jimi hýbalo zvenčí - důkazy. Ale pokud jsou vnitřně nehýbni, uzavřeli sami všechny příchody, jimiž by mohl život proniknout a strhnout je v pohyb - v pravé *dění* duše.

Sotva kdy bude moci býti obrácen člověk, který se vnitřně nehýbe - *člověk světa.* Podstatou světa je právě tato statečnost vnitřní. Svět je nadměrně pohyblivý vně. Vybíjení energií ve sportu a všelikém vnějším dění a zaneprazdňování je pravým znamením jeho nehybnosti vnitřní. Držet s ním stejný krok znamená umlčovat vnitřní hlasy, otupovat jemné orgány, které tvoří vlastní stavbu života. Hledat smysl světa - toť hledat smysl nehybnosti. A také se najde: ten vnitřní mrtvolný klid vůči kráse, vůči lásce, vůči všemu velkému a vysokému, to ubíjení sebe v nejčistších hnutích duše, jež se umlčují, přes něž se chodí jako přes mrtvoly - to odhazování nádherné látky života za pestré cáry zdání...

Nevíra je vnitřní ochrnutí. Kdekoli začíná vnitřní pohyblivost, tam se připravuje půda pro víru, tam se začíná budování *kladů* či základů. Může na nich pracovat jen Bůh - a člověk sám, člověk zachycující se Boha v *sobě.* - *Marie Štechová.*

Pravá a falešná spravedlnost

Hříšnici a publikáni přistoupili ke Kristu nejenom, aby s ním hovořili, nýbrž byli přijati, aby s ním též stolovali. Když to viděli farizeové, horšili se. Z toho si vezměte, že pravá spravedlnost má soucit, kdežto falešná rozhořčení. Ačkoliv i spravedliví se horší spravedlivě na hříšníky. Ale něco jiného jest, co se děje z pýchy a něco jiného, když se to děje z horlivosti o řád.

Horší se totiž, ale bez rozhořčení, nedoufají, ale bez zoufalství, i pronásledování působí, ale s láskou: protože, i kdyby přehnali na venek výtky, uvnitř zachovávají sladkost lásky. Velmi často si totiž v mysli představují ty, které kárají; a za lepší pokládají ty, které soudí. Tak jednajíce zachovávají kázní své poddané a pokorou sebe.

Naproti tomu ti, kteří se pyšní nad svou domnělou spravedlností, pohrdají druhými a nijak se nesklánějí milosrdenstvím ke slabým. A čím méně o sobě věří, že jsou hříšníky, tím horšími se stávají. Z jejich počtu byli zajisté farizeové, kteří posuzujíce Pána za to, že přijímá hříšníky, kárali jej vysušeným srdcem, jeho, zdroj sám milosrdenství. - *Sv. Řehoř. Homilie 34.*

Má vina . . .

Blesk nebije do keřů. Stojíš jen trochu výše a již musí do tebe bít hrom. Zajedno, abys nezpyšněl a dovedl se sklonit, a za druhé, protože kam by jinam bil. Nemyslete, že píši ironicky. Tak rozumím samozřejmosti, s jakou přijímali svatí pokoření, urážky a křivdy. Znali svou ubohost a proto se nedivili žádné urážce a pokoření. Všechno bylo docela na místě pro ně.

Někdo tě pomlouvá, kritisuje, špiní tvou pověst, tupí tvé dílo. Stýskáš si, že to není pravda, že je to nespravedlivé, že si toho nezasluhuješ. Snad není právě pravda, co se o tobě vykládá, co tvoji nepřátelé o tobě šíří. Možná ale, že je toho více pravda, co oni nevědí, a nikdo neví. Snad tohle jsi udělal špatně, ale co věcí jsi zkazil, s větší či menší spoluvinou, kolikráte jsi špatně rozhodl, nesprávně vyřešil tu či onu věc.

Když se budeš takto dívat na věc, snad vše klidněji sneseš. A ještě křesťanštěji: Mrzíš se na mnohé nespravedlnosti a urážky. Ale ty jsi se jich dopustil proti Bohu a proti bližnímu nesmírně více, než co se kdo odvážil tvrditi o tobě nebo hoditi za tvými zády po tobě. Tys urážel Boha do očí, klidně, totiž drze. Snad jsme ještě horší, než o nás roztrušují naši nepřátelé! Snad mnoho libanonských cedrů jsou jen smutná košťata, přistrojená

cizím chvojím a cizím listím! Snad jsi horší v jiném smyslu, ale horší.

Postav se v takové chvíli do své vnitřní pravdivosti před Bohem, před svou vlastní skutečností. Možná, že ti pak křivda pomůže, abys zpytoval své svědomí, aby ses zastavil ve své rostoucí chybě, která ti musila být takovým způsobem přidržena k očím. Možná, že jsi potřeboval barevného osvětlení své povahy, svého jednání skrze své nepřátele, protože bys obyčejné světlo klidně přešel. Někdy jsou i nepřátelé naši největší dobrodinci. - *Braito.*

Dobrodiní samoty

Je to znamení milosti, miluje-li někdo samotu. Kdo miluje samotu s Bohem totiž. Lidé se obyčejně bojí samoty, protože nemají Boha, tak jim nemá samota co říci, anebo se bojí Boha, že by jim v samotě řekl příliš mnoho. Anebo, že by se musili podívati do sebe, že by viděli svou ubohost. Možná by také viděli, jak jsou špatní, zlí, zpupní a směšní. Proto se nepodívají do zrcadla samoty. Tak se ohlušují rádi ustavičným společenským životem, to jest tlachy, zábavou a podobnými pitvornostmi.

Bůh volal do samoty své velké služebníky, když jim chtěl dát velké poslání nebo když je chtěl připraviti na velkou svatost, anebo ještě je vyvěsti výše ve svatosti. V samotě, daleko od lidí, od vyrušujících hovorů, starostí mluvil s nimi, on sám s nimi samými.

Jen v posvátné samotě najdeme sebe, jací jsme, když nám nikdo nelichotí z našich přátel, ani nás nedeptá z našich nepřátel. Posvátná samota, kterou si dovedla najiti svatá Kateřina Sienská i tehdy, když jí vzali její celičku v domě a kdy ji honili po celý den služebnými pracemi. Posvátná samota, ve které, až zmlkne svět i my, až zmlknou tvorové, mluví pak Bůh. Tiše, tichounce. V posvátné samotě se ale neodcizujeme bratřím. V ní poznáme lépe, co jim prospívá, co pro ně od nás Bůh chce, co jim můžeme dát a k čemu jsme Božím vyvolením posláni. Proto se vraceli svatí tak silni k bližním. Načerpali pro ně ve styku s Bohem světlo i odpověd.

To je požehnání klášterních samot. A jsou požehnána pravidla o duchovní sebranosti a posvátném mlčení přes den. To je také tajemstvím bohatství myšlenek, rad a řešení, která uzrála v klášteřích od řeholních kněží ve všech dobách.

V takových chvílích se nejkrásněji modlí, rozjímá. V nich vidíme svou povahu, své chyby i své schopnosti. A slyšíme hlas vůle Boží s tím vším, co v sobě v takových chvílích najdeme. - *Braito.*

K liturgickému hnuti

Je potěšitelné, že křesťané chápou své místo v mystickém těle Kristově, že chápou své místo v křesťanství jedině v Kristu. Křestním nezrušitelným znamením jsou přivtěleni ke Kristu-knězi a proto je správné, když chtějí míti aktivní účast ve mši svaté. Ale nikdy nezapomeňme, že je třeba přesně odlišovati tuto obecnou účast na Kristově kněžství, osobní účast na jeho oběti, podávané v obětí Kristově, a mezi plností a vlastní skutečností Kristova kněžství. Kněžství Kristovo je svatým prostřednictvím, a vlastní, plné kněžství jest opět kněžství, zastupující kněžství Kristovo, kněžství prostřednické, zprostředkující v Kristu mezi nebem a zemí.

Tak je třeba chápati i tak zvanou aktivní účast laiků na mši svaté. Nejideálnější vyjádření jest dáno dialogickou formou mše svaté. Není hlavním co nejvíce „do toho mluviti", jak bych vyjádřil *někdy* touhu po aktivní účasti, nýbrž súčastniti se tak, jak je dáno samou formou mešního formuláře. Hlavní účast a hlavní obsah liturgického hnutí jest ona účast mystická na oběti Kristově. Abychom se súčastnili aktivně, svým životem především, proměněným v Kristově oběti a v ní nebeskému Otci podaným. Je ideálem kněžství, abychom podávali ne něco cizího, nýbrž svého. Čím je více ztotožněn obětník s obětí, tím je dokonalejší oběť i obětník.

Kristus podal jednu jedinou oběť dokonalou. Protože oběť bohočlověkovu.

Čím více se ztotožníme svým životem s Kristem a čím více učiníme v Kristu a skrze Krista oběť ze svého života, tím je dokonalejší naše oběť. Ježíš totiž podal ve své oběti životní i na kříži oběť naši. Zasloužil jí totiž, aby mohla býti obětí čistou, svatou a přijatou.

Tedy k tomu musí směřovati především liturgické hnutí. Ne, aby lidé zběsile kontrolovali kněze sloužícího u oltáře, nýbrž aby spojovali s ním, vlastním knězem a prostředníkem, svou denní a životní oběť. Tím také uskuteční jedině svůj podíl a svou účast ve kněžství Páně.

Proto dialogovaná mše svatá jest ideální účastí na mši svaté, sledovat s knězem jeho slova a úkony, hlasitě se súčastňovati v tom, co Církev k hlasité spoluúčasti přímo lidu podává a hlavně spojovat se mysticky, což znamená nejaktivnější spojování své oběti životní s obětí Kristovou.- *Braito.*

Nevyvolili jste vy mne, nýbrž já vás

Tehdy je v nás skutečná láska k Bohu, až jsme za ni vděčni, až jsme si vědomi, že se nám nemohlo dostati většího dobrodiní, než když Bůh láskou k sobě zapálil naše srdce. Pokud si budou věřící mysliti, třeba jen na dně

srdce, že jsou nevím jak dobří, jakou radost působí Bohu, když jej milují, a pokud si neuvědomí, že, jako nemůže nikdo bez Boží milosti zbožně ani víru v Ježíše vyznati, potud není skutečného duchovního života v křesťanu.

To, že můžeme Boha milovati, že nám vlil lásku k sobě, je jeho největším dobrodiním, protože nemůže se člověku dostati lepšího daru než Boha samého, než důvěrného přivinutí se k Bohu. A to je právě láska k Bohu. Tak je láska k Bohu zároveň darem Boha samého, Bůh se nám dává, vrůstá do našeho nitra, do naší bytosti jako nejvzácnější předmět.

Toužíme po lásce lidí, kteří stojí za to, aby nás milovali, kteří nás mohou svou láskou obohatit. My ale Bohu nemůžeme ničeho dáti. Jen pro naše štěstí, pro nejvyšší štěstí v nejvyšším dobru vlil nám Bůh lásku k sobě. Abychom byli účastni jeho nejvyšší blaženosti, když dobro samo se poznává, když spočívá v sobě a požívá sebe.

Když i ze začátku málo Boha známe, jakmile začne pracovati láska v naší duši, poznáváme ho z ní. Láska se přibližuje bezprostředněji k Bohu. Více mu rozumí a zúrodňuje pak víru. Dává se rozvinouti nejvyššímu daru Ducha svatého, daru Moudrosti. To si pak takřka vypůjčujeme Boží moudrost, na vše se díváme očima Božíma a i jeho samého lépe a vroucněji a hloub poznáváme.

Bůh jest ale stále blažený v sobě, dostačující sobě, jako byl, než jsi ho začal milovat.

Je třeba vykořeniti nezdravý postoj věřícího k Bohu. Pod tlakem a vlivem odpadajících, vábeni někdy nejapnou apologetikou, nebo apoštolskou horlivostí, domnívají se, jak nejsou Bohu vzácní, jako by posléze oni činili Bohu milosti. Jako by činili milost Bohu, že neodpadnou^ že nevystoupí, že věří, anebo že jsou dokonce horliví křesťané.

Ty jsi obohacen Bohem, ty jsi nabyl, ty musíš býti vděčný, na kolenou, přepokorně, nesmírně vděčný. A čím více od tebe Bůh chce služby, čím více ti dává sebe milovati, tím vděčnější bud, protože tím plnější jeho lásky.

Braito.

Není daleko od každého z nás . ..

Bůh je nám blíže než my sami sobě. Nejenom, žehnáš stvořil. Udržuje nás stále v naší existenci a v tom všem, co právě jsme a máme. V něm se hýbáme, žijeme a v něm jsme.

Bůh, takto nejbližší, je dnes cizincem u většiny lidí.

I zbožní židé přepjali Boží nesmírnost a transcendenci, že se lidé spíše Boha báli. Teprve Kristus zvěstuje blahou zvěst, že Bůh jest Otec, pečlivý a dobrý, že nám není cizí ani žádné naší starosti.

Kristus ustavičně hovoří se svým Otcem, jeho slávu jenom vyhledává. Přišel plniti jeho vůli. Jeho čest chtěl ob-

novit. Za naše štěstí nejvyšší prohlásil synovské, láskyplné plnění jeho vůle. On sám se stále vrací k nebeskému Otci. Vrabec na střeše a květina na poli mu připomínají jeho péči, při dětech si vzpomene na jejich anděly před tváří Otcovou. V utrpení je plný silného spojení s Otcem, takže se mu až za to velekněží posmívají, že doufal v Boha, ať ho tedy nyní vysvobodí. ..

Tak nám přiblížil Kristus znovu Boha našeho. Postavil ceiý náš život do jeho středu. Nemá v nás býti nic cizího Otci, který na nás nemůže zapomenouti. Sladké ponoření do tajuplné přítomnosti Boží. Šťastné přetvoření života v život z přítomnosti a ochrany otcovsky přítomného Boha.

Není pravého křesťanství bez tohoto důvěrného sžití se s Otcem, než prožití působivé a milující přítomnosti Boží v nás. Znamená-li křesťanství následování Krista, není křesťanství bez Ježíšova silného vědomí přítomnosti Otcovy v každém z nás. - *Braito.*

žeň

Z duchovního života

AUGUSTINUS: *Selbstgespreche.* Přeložil Schopp-Dyroff. Vyd. Kosel-Pustet, Mnichov. Str. 124, cena 2.80 Mk. Po Vyznáních je tato kniha nejžhavějším výlevem mystického srdce svatého Augustina a nejschůdnější cestou k poznání jeho duchovní velikosti a moudrosti. V Německu vychází teprve po prvé v překladě.

ANTWEILER ANT.: *Unser Glaube.* Kosel-Pustet, Můnchen. Str. 2x2, cena 3.50 Mk. Opět jedno dílo o nejčastěji projednávaném problému německých katolíků: ukázati dnešnímu člověku ve světě křesťanství, jako sjednocenost obsahu víry a obsahu života, jako bezpečnou cestu pro každého člověka i v nejhorších nebezpečích dne a hodiny. Modernímu člověku srozumitelným způsobem objasňuje hlavní linie katolické věrouky a mravouky. —es—

AUGUSTINUS: *Gott ist die Liebe.* Predigten des hl. Augustinus uber den 1. Johannesbrief. Přel. dr. F. Hofmann. (Ze sbírky „Zeugen des Wortes".) Vyd. Herder, Freiburg i. B. Str. 156, cena 2 Mk. Kázání na list svatého Jana jsou malým souhrnem celé augustinovské theologie. Nejde zde o systematické uspořádání dogmat. Jsou zde odpovědi na časové otázky, vyrostlé ze soužití s Církví a z vůle o nejdokonalejší pastoraci. Jejich četba je snadno srozumitelná. Jde o křesťana, který jest světem ohrožen. Projevuje se zde to napětí mezi přirozenem a nadpřirozenem, které má v Kristu a jeho Církvi svoje tvůrčí vyřešení. Nejkrásněji je tu patrna skutečnost tajemného těla, které v Kristu spěje k nebeskému Otci. Kniha přispěje k hlubšímu porozumění tajemství obcování svatých.

BAUDOT, S. J.: *Radostná zvěst.* Vydala edice Smíru

v Přerově, Šířava 7. Cena I. dílu 25 Kč, II. dílu 27 Kč. Knížka se utěšeně rozbíhá mezí katolickou veřejnost. Kdo ji dostane do rukou a ji čte, nemůže si ji dost vynachválili. Vřele doporučujeme zejména ženským klášterům. Baudotova rozjímání vedou přímou cestou k Ježíši Kristu.

BERTRAM, kardinál vratislavský: *Charismes de vie sacerdotale.* Éditions Salvator, Mulhouse. Str. 336, cena 22 frs. Francouzský překlad spisu vratislavského kardinála Bertrama o kněžských ctnostech, kterými má býti kněžstvo katolické proniknuto při posvěcování sebe a ve své kněžské službě. Řadí se přímo ke slavným dílům kardinála Maninga, Vaughana, Merciera o pramenech kněžského nadpřirozeného životního světla a života, je pravým Božím vůdcem, lékařem a učitelem kněz, myšlenkami tohoto díla vedený. —es—

DIERKES: *Wir sahen seine Herrlichkeit.* Junfermannsche Verlagsbuchhandlung Paderborn. Stran 240, cena 3.25 Mk. Tuto knihu by měli čisti všichni, kdož za tímto viditelným světem poznávají utajené skutečnosti Boha. Vždyť jako není ve dne viděti hvězdy na obloze, ač tam jsou, tak je za těmito věcmi Bůh, ač jej zrakem nevidíme. K jeho chvále a oslavě vybral autor ze všech dob křesťanských nejkrásnější hymny a nadšená slova, usilující o vyjádření Boží Přítomnosti ve světě.

DELVAUX FRANCIS: *On dirait des saints.* Vydal Bloud & Gay 1938. Str. 190, cena 15 frs. Krásné dílo o svatých lidech, jichž jména jsou neznámá světu, poněvadž nejsou nápadní svým zaměstnáním. Všude okolo nás najdeme lidi, kteří vykonávají ve svých nepatrných povoláních díla svatosti. Vidíme dělníka, obětujícího jako modlitby svá těžká strádání, důstojníka, jenž zasvěcuje své vojáky Srdci Páně, děvče, které vidí v květinách a bzučení včelek kralujícího Boha, a mnoho jiných. Budoucnost, ať je sebetemnější, nemůže býti beznadějná, když na světě žijí takovíto lidé.

GASQUE M.: *Corps mystique, Vie chrétienne.* Vydal Bloud & Gay 1938. Str. 192, cena 15 frs. Nauka o mystickém těle živila první křesťanské generace nesrovnatelnou silou své vnitřní dynamiky. Je to tajemství stále obnovovaného vnitřního života a zřídlo stále čerstvého žáru pro duši. Doporučujeme.

GERBERT G.: *Entdeckungen bei Paulus.* Vyd. Schöningh, Paderborn 1937. Str. 190, cena 2.30 Mk. V dialogické formě zpracovaná lidová dogmatika, opírající se výhradně o epištoly svatého Pavla. Gerbert nadmíru přiléhavě vybírá texty a ukazuje skvělým způsobem a prostou formou jejich věroučný obsah. Kniha poslouží katechetům a duchovním správcům pro hodiny křesťanských cvičení, ale i laikům, pro které je výhradně psána. Je vzácná, protože tak zajímavou formou slučuje a vyvozuje dogma z Písma.

GOGOL: *Betrachtungen uber die góttliche Liturgie.* Herder, Freiburg. Stran ioo, cena 1.20 Mk. Je to mohutný hymnus chvály Boží lásky, jak se projevuje v liturgii. Gogolovo umění prošlo periodou zoufajícího pláče přes periodu smíchu k období vážných úvah. Proto je v přítomném dílku, které spadá do periody poslední, tolik klidu a obdivu k vznešeným úkonům posvátné liturgie. Všechny zde uložené myšlenky jsou hodné meditace.

GERSTER THOMAS VILLANOVA, O. M. CAP.: *Kurze Biblische Realkonkordanz.* Schóningh Ferdinand, Paderborn. Str. 611, cena brož. 4.50 Mk, váz. 5.30 Mk. Sbírka výroků svatého Písma, bez poznámek seskupená kolem 325 hesel o Bohu a jeho vlastnostech. Je patrně pracována výtažkem z velkého díla Luegova, jehož stopy jsou patrny zvláště na citátech, které i v této sbírce, jako v Luegovi, mnohdy nejsou k věci. Účelu, který si sběratel vytkl, dosáhne dílko velmi dobře, totiž usnadnění rychlého nalezení hlavních výroků Písma pro kázání, katechesi a pro biblické kroužky, a to pouze o hlavních předmětech víry a náboženského života. Vynecháno je vše, co se týká osob a reálií historických. Německý text je z překladu Henne-Rósch.

HORÁK: *„Otče náš".* Vyd. Kropáč a Kuchařský, Praha. Cena 12 Kč. V duchovní správě i ve škole je třeba stále nových příkladů - nic tak neosvětlí pravdu, o níž běží, jako dobrý příklad. Příklady samotným životem vybudované, zaznamenal v článcích svého deníku Frant. Maria Horák (vlast, jménem P. Ludolf Czermín O. Praem.). Tep skutečného života s jeho pestrými, radostnými i smutnými událostmi poskytl k nim látku. Souborné vydání díla nese jméno modlitby Páně *Otče náš,* na jehož jednotlivé prosby články navazují. Podrobný rejstřík obsahující přes 130 hesel usnadňuje volbu přiléhavého příkladu v danou chvíli.

CHASTONAY PAUL DE: *Die Satzungen des Jesuitenordens.* Benzinger, Einsiedeln. Str. 278, cena váz. 57 Kč. Na útoky odpovídá jesuitský řád svými skutečnostmi, svými pravými stanovami. V prvním oddílu knihy je naznačen vznik stanov, druhá část ukazuje duchovní uměleckou výstavbu této budovy, ve které vyrostlo tolik vynikajících a tvářnost světa měnících bytostí, třetí díl zjevuje nejhlubšího ducha těchto stanov, hlavně poslušnosti, pospolitosti v celku, neleká se ani takové kapitoly, jako je srovnání ideálů se skutečností. Všechny duše, které jsou nějak vedeny Tovaryšstvem, budou touto knihou obohaceny. —es—

CHRISTONUS JAKOB: *Das Wesen der Seele.* Carl Reissner Verlag, Dresden. Str. 136, cena 1.50 Mk. Autor chce „znázorniti jednotnost náboženského, filosofického a uměleckého obrazu světa. Obrací se proto k věřícím, učencům, vzdělaným laikům i k volným myslitelům zároveň".

Náboženství jest mu „upoutáním niterného člověka na jeho tužby a potřeby", ve smyslu imanentismu a intuicionismu naprostého. Katolickému znalci je toto dílko smutným důkazem zoufalé situace náboženské myšlenky u německého protestantismu. —es—

Die Briefe des hl. Ignatius von Antiochien. Z řec. prel. A. Winterswyl. Ze sbírky „Zeugen des Wortes". Str. 62, cena 1.20 Mk. Vyd. Herder, Freiburg i. B. Stejně jako dopisy sv. Pavla nově založeným obcím křesťanským, odráží i tyto dopisy velikost postavy sv. Ignáce. S otcovskou pečlivostí myslí jen na dobro svých oveček a stále opakuje svoji vroucí touhu zemříti pro Ježíše; v mučednictví se spojit s Mistrem. Proto zapřísahá své křesťany, aby se neobraceli k císaři s žádostí o milost. Celý dopis k Římanům dýchá neobyčejnou vroucností. List k Polykarpovi je duchovním odkazem mladšímu spolubratrovi. Z každé řádky sv. Ignáce vyzařuje dlouhá zkušenost prací vyplněného života a nevyčerpatelná moudrost duchovního správce. Listy mají nesmírnou důležitost pro dějiny dogmat, proto vítáme jejich Herderovo znovuvydání. Vyjdou brzy též česky v edici Krystalu.

KALT EDMUND: *Biblisches Reallexikon.* II. vydání, 2. Lieferung, Schóningh Ferdinand, Paderborn. Pádným důkazem pro vynikající vlastnosti díla K, majícího dva velké slovníkové svazky, jest již tato skutečnost, že za pět let je třeba druhého vydání. Slovník K. toho zasluhuje nejplnější měrou. Není to holá snůška citátů, ani jen prakticky kněžským potřebám sloužící sbírka náboženských myšlenek z Písma sv., nýbrž odborné dílo znalcovo, *jenž* sám pořídil překlady textů starozákonních. Při každém heslu je podán jasný přehled nynějšího stavu biblické vědy o osobě, místě, věci, nauce. Velmi cenné jsou při naukách poukazy na souběžné nauky nebo poměry dobové nebo dřívější, na dějiny profánní a archeologické památky. Rovněž z díla K. jest dostatečná orientace o názorech nekatolických. Při tom lze dílo K. čisti jako souvislou knihu, bez únavy, se stálým zájmem. Mezi knihami posledních let v této věci náleží Kaltovu slovníku první místo.

Kanisius-Werk, Freiburk i. Br., vydalo další čísla své serie životopisů, cena jednoho sešitu 25 pf. Vyšly: Bruno von Kóln, Norbert von Xanten, Maria Lichteneger, Eva Lavaliere, Der Pfadi von Lyon. Dále brožurky: Der Eltern heiligste Stunde, Wir gehen zur Mutter der Schmerzen. Životopisy: Peter Friethofen, Bruder Jordán Mai, Christoph Bertschi, Bruder Leonard Zimmer.

MEISTER FRANZ: *Die Vollendung der Welt im Opfer des Gottmenschen.* Herderverlag, Freiburg i. Br. Str. 256, cena váz. 5.40 Mk. Kniha, která snad odborníku v theologii nepoví nic podstatně nového, ale katolickému laiku ukáže ústřední postavení mešní oběti v křesťanském

životě. Do mešní oběti ústí všechny katolické pravdy, teprve z ní dostávají svůj celý smysl a účast na mešní oběti dává křesťanskému životu jeho světlo, význam a sílu, mešní obět je klíčem ke vstupu do plného, totálního křesťanského života, živým uchopením Krista. Velmi zajímavý je první oddíl: Člověk a obět. Své užití pak má v dalších oddílech: Bohočlověk a obět; Křesťan a obět; Svět a obět Církve. Pro duchovní vůdce je to první moderní a dokonalá příručka. —es—

MORE THOMAS: *Briefe aus dem Gefdngnis.* Herder, Freiburg. Stran 96, cena 1.20 Mk. Svazeček vychází ve sbírce „Zeugen des Wortes". Kdo zná život kancléře Jindřicha VIII. a zejména jeho hrdinnou smrt, sáhne velmi rád po jeho dopisech ze žaláře. Není na nich stopy všeho toho, co mu bylo přisuzováno a proč mu připravovali mučednictví jeho katové. Nesmírná síla a čistota sálá z těch řádků a dovede nadchnouti i čtenáře.

NEUNER-ROOS: *Der Glaube der Kirche in den Urkunden der Lehrverkiindigung.* Friedrich Pustet, Regensburg. Str. 444, cena 5.60 Mk. Německy zpracované Denzingerovo Enchiridion, dovedené až do přítomnosti. Tak i latiny neznalý katolík se může přesvědčiti o autentických projevech víry a mravů. —es—

NEWMAN: *Die Einheit der Kirche und die Mannigfalt ihrer Ámter.* Herder, Freiburg. Str. 80, 1.20 Mk. Kardinál Newman napsal před svým obrácením knihu proti katolické Církvi. Později, jako katolík se obával, aby ji nevydali anglikáni znovu a proto vyvrátil všechna její tvrzení o katolické Církvi. Spisek je velké hodnotv.

PINSK JOHANNES: *Die sakramentale Welt.* Herderverlag, Freiburg i. Br. Str. 228, cena váz. 3.80 Mk. Známý pastorační pracovník velkoměst německých, hlavně u akademické inteligence, odpovídá touto knihou na často opakovanou palčivou otázku, jak spojiti skutečný život s náboženstvím skutečně žitým. Člověku dneškem zmítanému ukazuje, jak promění svůj pozemský život v život Kristem posvěcený a vedený nejen všeobecně, nýbrž ve všech jednotlivostech života: osobnost vlastní, společenské vztahy, věci tohoto světa, aby se projevilo kosmické působení Vtělení a svátostí. Pravou knihou pro hledající duše je tento 21. svazek sbírky Ecclesia orans.

-es-

R. P. PLUS S. J.: *Vers Dieu par saint Ignáce.* Vd. Bloud et Gay 1938. Str. 192, cena 15 fr. Každá duchovní škola má své zvláště vynikající známky, které ji charakterisují. U sv. Ignáce oceňuje P. Plus zvláště životnost a bojovnost, soustředěnou na Kristovu osobu a usměrněnou k maximu apoštolské účinnosti. Kniha znamenitě poučí o životě činorodé askese a apoštolské touhy po Bohu.

H. J. RADERMACHER: *Psalmen und Liturgie.* Vyd. F. Schóningh, Paderborn, 1938. Str. 288. Žalmové texty

jsou vedoucími myšlenkami celé liturgie. Způsob, kterým využívá katol. Církev žalmových modliteb, dávajíc jim pravé místo při bohoslužbě, otvírá úžasným způsobem pravdivý, svatý jejich obsah. Nikde více nevynikne v žalmech osoba Syna Božího, Vykupitele světa, než právě v liturgických textech, kam jsou vhodně umístěny. Velké dílo vykonal Radermacher tím, že na základě těchto žalmů vysvětluje obět mše sv. a ukazuje ještě zřejměji souvislost mezi Starým a Novým zákonem. Kdo zná žalmy, ten s láskou zpívá Bohu jejich slova, neboť jimi se oslavuje tisíciletí předem narození Syna Božího a Jeho nesmrtelná obět.

Lateinisch-Deutsches Sonntagsmessbuch. Vyd. dr. P. Urbannus Bomm O. S. B. Str. 1248, cena 9.— Mk. Toto vydání německého misálku má mnoho předností před všemi překlady dosavadními. Již tím, že na prvém místě chce prospěti chápání liturgie, je dána jeho vnitřní cena. Vhodně je kniha doplněna chorálními melodiemi trvalých částí mše sv. a vysvětlivkami o chorálu. Pro stále vzrůstající snahy o aktivní účast věřících při mši sv. je tento misálek nejkrásnější pomůckou.

Z *různých polí*

ALBERTI: *Dějiny papežů.* Přerov, 1938. Str. 262. Monumentální dílo Albertiho vychází ve IV. svazku a obsahuje životopisy papežů od roku 1198—1294. Nelze dosti doporučiti tuto práci, kterou vykonává kněz, aby očistil dějiny Církve ode všech pomluv, jimiž ji zahrnují nepřátelé papežů. Dějiny nejsou jen nejskvělejší apologií, nýbrž i radostnou četbou, která posiluje, naplňuje hrdostí a důvěrou v Matku Církev - tak silnou a neochvějnou.

ANSELM STOLZ: *Anselm von Canterbury.* Subskr. cena 5.60 Mk. (jinak 6.80 Mk.), str. 336. Sv. Anselm, nazývaný Otcem scholastiky, je znám svými originelními pokusy o rozumové osvětlení dogmat. Jeho spisy jsou živým svědectvím o duchu nejvyšší úrovně, hlubokého chápání a nejvroucnější zbožnosti a dají se zařadit hlavně do oboru spekulativní dogmatiky. Monologion, které uvádí Stolz delší kritickou a přiléhavou předmluvou, je logicky členěná a pevně stavěná nauka o Bohu Trojjediném; doplňuje ji další dílo - Proslogion. Nejznámější a také nejlepší Anselmovo dílo Warum Gott Mensch geworden (Cur Deus Homo) obsahuje jeho slavnou nauku, vysvětlující vykoupení lidstva. Všechny práce velkého scholastika jsou skvěle přeloženy a uváděny hodnotnými studiemi vydavatele. Vyšlo ve sbírce „Gestallten des christi. Abendlandes".

B. BOČEK T. J.: *Podzemní Velehrad.* Kolej T. J. na Velehradě. Str. 96, 80, cena 5.—• Kč. Hojně ilustrovaná a svěže napsaná dokumentární knížka o historii a archeologii velehradského kláštera, jak se dnes jeví po vykopáv-

kách roku 1937, jež jsou podrobně, ale veřejnosti přístupně popsány. Otázce starého Velehradu dostává se jimi nového osvětlení. Doporučujeme ji zejména návštěvníkům Velehradu, pro něž jsou přidány cestovní informace a turistická mapka okolí.

CARBONE CESARE: *Circulus philosophicus. Vol. IV. Psychologia.* Marietti, Torino. Str. 996, cena 30 lir. 45 thesí tomistické psycholgie je tu provázeno průměrně po 20 námitkách ze spekulativní psychologie i z psychologie experimentální. To znamená skoro tisíc námitek, na kterých lze konkrétně objasniti positivní nauku. Studující i profesor uvítají tuto pomůcku pro vyučování i pro školské disputace -es~

DESLANDRES M. ET ALFRED MICHELIN: *II y_a cent ans.* Editions Spes, Paris. Str. 270, cena 15 fr. Zajímavé svědectví francouzského lékaře dr. Villermé, jenž před sto lety podnikl výzkumnou cestu po všech střediscích francouzského průmyslu a studoval hmotné, zdravotní, mzdové a organisační poměry dělnictva. Vydání má přispěti k pochopení nynější duše dělníkovy z vývojových fází jeho tradice životní, -es-

HEINRICH FELS: *Martin Deutinger.* Str. 340, subskr. cena 5.60 Mk. Druhé dílo téže sbírky. Dílo podává po prvé důkladnou a úplnou charakteristiku jak doby, tak práce a osobnosti Deutingera, filosofa, estetika a katol. filosofa. Patřil do kruhu silných postav, které dovedly spojenými silami čelit duchu osvícenství a jeho následkům a svým kněžstvím zjasňovat ještě více intensivní práci rozumovou. Jeho ideje jsou přesvědčivým popudem ke katolické výstavbě vlastního i společenského života.

GORRES IDA: *Die siebenfache Flucht der Radegundis.* Otto Můller, Salzburg. Str. 300, cena váz. 4.— Mk. Z hojných historických dokumentů a badatelských prací vytvořila autorka pravý, svatý román ženské duše ze šestého století o sedmerém útěku od světa k Bohu a svatosti. Dějinná věrnost se spojí s básnickým vžitím do ducha oné doby a tvoří oslavnou píseň o křesťanství, vítězícím nad barbarstvím, -es-

JANSSENS-MORANDI: *Introductio biblica.* E. Marietti, Torino. Str. 429, cena 14 lir. Kdysi známá introdukce do Písma sv. od Janssense dožila se 29. vydání. Aby pak tak osvědčená školní kniha nezanikla tím, že by již nestála na výši doby, Morandi ji doplnil biblickými poznatky z novější doby. Toto je již 7. (6.) vydání nově upravené této Introdukce. Tím se stala opět velmi užitečnou v theologických školách.

Z brázdy Metodějovy. Str. 105. Je to almanach, věnovaný padesátinám msgre dra Františka Cinká. Bohoslovci se svým spirituálem i staří kněží vypravili tuto úhlednou knihu, kde chtějí ukázat, jak cyrilometodějská myšlenka stala se tradicí v životě našich velkých kněží, jako byl

Stojan a mnozí další dosud žijící. Literární jednota olomouckých bohoslovců projevuje se zde jako zdatný pramen, z něhož kandidáti kněžství dovedou čerpat pro vzrůst svých duchovních aspirací.

MORETTI ALOISIUS: *De sacris functionibus.* Vol. III. De sacris functionibus infra annum occurrentibus. Marietti, Torino. Str. 600, cena 30 lir. Velmi praktické vydání zpracovaného Caeremoniale Episcoporum probírá v tomto třetím svazku funkce duchovní bud biskupovy, nebo v jeho přítomnosti i za jeho nepřítomnosti vykonávané, jak se naskytují postupem církevního roku a pri mimořádných příležitostech, -es-

Kaple P. Marie v Kyjově u Plzně je název brožurky, která nás upozorňuje na pozoruhodné události a vyslyšení, která se udála u této stále populárnější kaple, jež je každou neděli cílem mnoha poutníků z města Plzně.

ROUET DE JOURNEL: *Enchiridion patristicum.* Herder & Co. Str. 804, cena 8.— Mk. Monumentální dílo, které přináší výběr zlatých textů, sestavených k okamžitému tradičně historickému potvrzení katolických dogmat. 115 sv. Otců a církevních učitelů poskytuje zde látku k přehledu celé křesťanské tradice a naplňuje radostnou chloubou každého, kdo prohlíží toto velké dílo. Herderovo nakladatelství dává do oběhu již 11. vyd. enchiridia a zaslouží si tím vřelý dík, usnadňujíc theologům rychlou orientaci po patristické literatuře a při hledání původních textů.

FRANTIŠEK SKÁCEL1K: *Architekt Malota.* Vyšlo nákladem „Vyšehradu" jako 3. svazek II. ročníku Katolického literárního klubu. Str. 272, cena brož. 26 Kč, váz. v plátně 36 Kč. Román z pražského literárního i uměleckého světa z let devadesátých. Postavou Ivana Severy navazuje volně na úspěšný dřívější román „Venkovský lékař". Leta devadesátá jsou zde zachycena s celým svým překotným rašením politickým i uměleckým. Děj románu se soustředuje kolem čelného představitele tehdejších uměleckých a literárních proudů.

SCHLENKER DR. ERNST: *Die Lehre von den gdttlichen Namen in der Šumme Alexanders von Hales.* Herderverlag, Freiburg i. Br. Str. 420, cena 6.— Mk. Na základě Grabmannových studii rozbírá autor Alexandrovy Theologické Summy oddíl, jednající o Božích jménech. Výsledek ukazuje Alexandrovo zásadní stanovisko aristotelské v hlavních liniích theologického a filosofického myšlení, ač v první knize celkem se drží sv. Augustina a augustinismu Amselmova a Viktorinů. Celkově jde dílo Halesovo v obvyklých tehdy tradičních kolejích, jeho hlavními prameny jsou Lombardus, Richard a S. Victore, Alanus ab Insulis, Abaelardus, Gilbertus Porretanus, Prapositinus a Vilém z Auxerre ; nemůže činiti nároky na originalitu, ani na genialitu, -es-

VAŠICA JOSEF DR.: *České literární baroko.* Vyšehrad, Praha. Str. 360, cena 33 Kč. Profesor Vašica má zásluhu nesmrtelnou o vědecké vyzkoumání krásy a duchovní hloubky katolické barokní literatury české. Dosavadní výsledky jeho studií jsou shrnuty v tomto spisu, rozděleném na tři oddíly: Poesie, Asketika, Homiletika. Z pronikavých pohledů autorových a mnohých překrásných citátů vyniká hloubka tehdejší náboženské výchovy i prostého lidu (viz Modlící knihy), snad hlubší než dnes. V tom je druhá cenná stránka Vašicovy námahy, apologie a náboženské poučení, -es-

VALENTINE WILLIAMS: *Mr. Ramosi.* Detektivní román. Přeložil Jar. Demasi. Str. 180, cena brož. 12.— Kč, váz. 20.— Kč. Vydaly Společenské podniky, Přerov. Detektivní román, napínavý od první stránky. Odehrává se ponejvíce ve stínu egyptských pyramid. Skvěle jsou kresleny postavy hlavních představitelů Mr. Ramosiho, Gradocka a Joany. Mr. Ramosi je detektivka jemná a strhující, kterou milovník této četby jen těžko odkládá před koncem.

VARCENO-LOIANO O. M. CAP.: *Institutiones theologiae moralis. III.* Marietti, Torino. Str. 1004, cena 40 lir. Třetí svazek školních přednášek profesora s třicetiletou zkušeností probírá nauku o spravedlnosti, o smlouvách (skoro polovic knihy) a o povinnostech duchovních a řeholníků. Všude se ukazuje vědecká ukázněnost a zkušenost autora, který dovede odvažovati, věcně a spravedlivě vymeziti názory autorů a podati svůj doporučovaný názor skromně, ale obyčejně přesvědčivě, -es-

VAVRELLO FRANC.: *Dizionario etimologico filosofico e teologico.* Societa Editrice Internazionale, Torino. Str. 406, cena 15 lir. Velmi upotřebitelný abecední seznam asi 2500 odborných jmen a názvů ze všech oborů filosofie (též lékařství) a theologie. U každého autor naznačuje původ slova a jeho prvotní význam; potom stručně, ale výstižně správně, i neodborníku pochopitelně vysvětluje, co je slovem míněno v dotyčné vědě. Leckdy vyroste vysvětlení ve vyhraněný článek, jako na př.: spiritismus, suverenita, nesmrtelnost, náboženství, kremace a pod. Práce je ducha tomistického a hodna nejširšího doporučení, -es-

Výroční zpráva katol. Charity v Olomouci. Záchrana ohrožené mládeže, budoucích obránců národa, toť tak nutná péče, jako starost o letadla, děla a opevnění hranic. Bude-li na stráži vlastí státi armáda mravně silná, neznající hladu, budou naše krby rodinné v bezpečí. K tomu účinně přispívá i naše křesťanská charita záchranou dorostu, sycením hladových, péčí o choré a nezaměstnané. Ze zprávy vidno, že celé legie potřebných našly u Charity účinné pomoci.

WURZ EULOGIA O. S. B.: *Ecclesia.* Ferd. Schóningh, Paderborn. Str. 60, cena 3.80 Mk. V nádherné úpravě

nádherné básnické meditace sestry benediktinky. Krátké, ale každým slovem dlouhé rozmluvy duše s Bohem: pozdvižené ruce, stojící, klečící, před Bohem ležící duše. Pravý to oheň duše. -es-

WAITZ S., FURSTERZBISCHOF: *Paulus Seelsorge in der Gefangenschaft.* Str. 406, cena váz. 5.50 Mk. Innsbruck-Wien, 1938, Tyrolia-Verlag. Apoštol Pavel rozšiřoval evangelium ve střediscích řeckého a římského kulturního života, odlišného od života, kde evangelium vzniklo. Setkával se tam s novými proudy myšlenkovými, hlavně v náboženství. Jak obratně dovedl Pavel jednat a hlásat evangelium i zde, o tom poučují jeho listy. Pavel je takto vzorem pro všechny doby, které se vyznačují novým přínosem různých myšlenkových proudů. Tu se má hlavně kněz vynasnažit obratně si vésti, aby evangelium Kristovo jednak neutrpělo úhony, jednak aby bylo s užitkem hlásáno. Pavlovy listy svou bohatostí učení a pastoračního jednání dávají příležitost ke správné orientaci v každé době. Umění jest ovšem použiti těchto listů. Toto je také cíl sbírky „Paulus", která vydává již šestý svazek výkladů díla a listů svatého Pavla, a to tak, aby byly co nejužitečnější pro duchovní vůdce věřících. V tomto šestém svazku jsou probrány listy svatého Pavla, které psal z prvního zajetí, totiž Efezským, Filipským, Koloským a Filemonovi. Je známo, jak bohaté jsou tyto listy pro nauku o Církvi a Ježíši Kristu. Waitz ji podal velmi přehledně, uživ praktické metody, že totiž v titul pojednání dal základní větu z určité části těchto listů, ji objasňuje zároveň s přilehlými částmi. Čtenáři je takto velmi snadné pojmouti a lépe pochopiti učení Pavlovo.

ZLÁMAL B.: *Msgr. dr. František Činek.* Krásně projevují olomoučtí bohoslovci svoji vděčnost dlouholetému spirituálovi a profesorovi vydáním tohoto bibliofilského tisku. P. Zlámal poutavě a vřele zhodnotil život dra Cinká, a vyzdvihl jeho spolupráci s arcibiskupem Stojanem i jeho hluboké porozumění pro kandidáty kněžství.

Pěkný dopisní papír velkého formátu s obrázkem svaté Terezičky a blah. Anežky jak na papíru, tak i na obálce za 12 Kč (10 papírů a 10 obálek) a menší s Pražským Jezulátkem za 6 Kč (10 papírů a 10 obálek) vydaly Školské sestry O. S. F., Praha XII., Korunní č. 4. Jejich nákladem vyšly též vkusné různobarevné nálepky s Pražským Jezulátkem, 100 kusů za 2 Kč.

G. FRENCK: *Liebenswürdig als Mensch und als Heilige.* Vyd. Laumann-Důlmen, Westfalen, 1937, str. 51. S obdivem a úctou pojednává autorka o velké světici z Avily. V několika kapitolách shrnuje pěkně pohled do historie Španělska v XVI. stol. á poutavě líčí vnitřní i činný život sv. Terezie při zakládání klášterů. Poslední kapitola cenné knížky ukazuje Matku Karmelu jako nejčistší ideál ženy

úžasně duchovně silné a společensky nepřekonatelně příjemné.

SCHW. MAG. FRANK: *Heilige Mútter.Wyá.* Laumann-Dülmen, Westfalen. Str. 32. Na životě několika svatých žen-matek, ukazuje sestra Magdalena krásné povinnosti mateřství a možnost rozvoje vnitřního života po cestách nejkrásnějších ženských úkolů při zrození a výchově dětí.

A. J. LEHMANN: *Die geſáhrdete Ehre.* Vyd. E. Schlusche, Lobnig u. Freidenthal, str. 156, cena 20 Kč. Hluboce psaná kniha katol. filosofa o podstatě cti dospívá k názoru o nejužším vztahu mezi ctí a skromností. Skromnost a povýšenost a stud jsou vlastnosti, jimiž se tato vzácná kniha hodně zabývá, aby tím více vynikl správný pojem cti samé. Dílo má velkou pedagogickou cenu, jak pro svoje objektivní, čisté stanovisko, tak pro důležitost své pedagogické tendence.

P. EM. SOUKUP O. P.: *Ascende superius.* Vyd. seminář, Olomouc 1938, str. 100. Soubor kněžských rekolekcí obsahuje hluboké a působivé pohledy do duchovního života kněží a bohoslovců. Modlitbu sv. růžence ukázal P. Soukup v jejím významu ryze kněžském, v její síle - zvláště působivé na kněze zaměstnané péčí o duše svěřených lidí. Kniha je stálou připomínkou na nejzákladnější kněžskou povinnost, stoupati stále výše.

DR. K. RUDOLF: *Bildung zum Christen.* Vyd. Seelsorger-Verlag, Vídeň 1938, cena RM 2.90. Sborník vídeňských pastoračních konferencí přináší referáty mnoha vynikajících německých pedagogů o výchově mládeže pro opravdový křesťanský život, pro Boha. Všechny přednášky byly předneseny na podzim 1937 ve Vídni. Je v nich mnoho teoretických i vyzkoušených poznatků, které mohou hodně prospěti vychovatelům a kněžím v duchovní správě.

Exerciční dům v Hlučíně vydal tři nové brožurky: *„Znáte kněžský seminář?"* (Životem č. 298, cena 50 hal.) Poučuje o životě bohoslovců a snad tím mnohému studentu upraví cestu k oltáři Páně. - Ve dvou dalších brožurkách *„Karet IV."* a *„Nejslavnější doba českých dějin"* (č. 299 a 300) odstraňuje dr. Svobodová bludy z temna českých dějin a ukazuje blahodárný vliv katolicismu na národ český, což se v oficielních dějepisech úmyslně zamlčuje. - Tiskový apoštolát Exercičního domu se tak rozrostl, že dosavadní dům nestačí a musí se přikročiti k novostavbě. Proto pořizuje Exerciční dům výprodej všech svých knih a brožur za sníženou cenu (až 50 procent). Vyžádejte si seznam všech publikací.

Naklad. Fel. Rauch v Insbrucku vydalo v krásné úpravě tyto modlitby: Gebete fůr Einkehrtage und Exercicien, Gebete zum heiligen Geist, Gebete der Gottes und Náchstenliebe, Gebete um die Gnaden des neuen Lebens in Christus, Gebete im Dienste des Apostolats. - Svazečky mají po 20 stránkách a vycházejí postupně.

svAté pAnně

GODESCALCUS LINTPURGENSIS, PŘELOŽIL O. F. BABLER

Nesoucí Slovo,
ty panno všech pannen,

Maria,
vznešená Boží Matko,
jež chvály vší
jsi sama hodna,

hodnými učiň
nás nehodné sluhy,
bychom tě slavili,
královno nebes!

Ty prostřednice,
prostředníka
jsi rodičkou,

v níž Bůh se
s člověkem spojil,
člověk s Bohem.

Aby anděl nepadl,
aby padlý člověk vstal,
aby se dábel nepozdvihl.

Ten, jenž se srovnává
s Nejvyšším,
ni nejnižšímu roven není,
nebot jen spasený
člověk žije.

Nesmrtelné je umírání,
ale lživý je duch,
kterého zardousil plod
života tvého.

Životu nás navrací,
posilňuje anděla,
v jedno jej s námi spojuje.

Pročež, Paní lidí všech,
usmiř Syna,
přispěj těm, kdož tě prosí,

Trojice, která jest jedno,
trojí dílo vykonala
tělem z tebe vzatým:

ty jediná, kterou jediný
všem duším
život spásou dává.

Godescalcus Lintpurgensis (Gottschalk von Limburg), blíže neznámý autor tohoto krásného hymnu, žil kolem roku iooo v opatství Limburgu či Lintburgu u Durkheimu. Hymnus v originále začíná: „Fecunda verbo - Tu Virginum Virgo, - Maria, - Dei Mater inclita, - Omni laude - Tu sola digna..."

vLité nAzíRÁní A jeho stupně podLe svAté tecezie

P. SILVESTR BRAITO O. P.

Nejdokonaleji popsala vlité nazírání sv. Terezie a proto nejspolehlivější cesta jest shrnouti její nauku o tom. O vlitém nazírání mluvili na mnohých místech také jiní, jako Ruysbrock, Ludvík Blosius, Richardus a St. Victore, sv. Bonaventura, Tauler, Jan z Kříže, sv. František Saleský, ale nejdokonalejší nejsouvislejší popsání tohoto nazírání jest od sv. Terezie.

O vlitém nazírání psala sv. Terezie v Hradu nitra, kde se nejedná pouze o viděních a zázracích, jak by se mohlo někomu zdáti na prvý pohled, nýbrž kde sv. Terezie popisuje krok za krokem vývoj duchovního života až k jeho nejvyšším vrcholům.

Neboť správně praví sv. Tomáš, že milost jest 'semen gloriae inchoatio vitae aeternae a že není skoků, že není propastí mezi životem na zemi a životem v nebi. Milost a život z milosti mají spojovati život na zemi se životem slávy. (Cf. St. Th. 2. II. q. 24. a. 3. ad 2.)

Milostí stali jsme se spřízněni s Bohem a stali jsme se účastni nejenom jeho přirozenosti, nýbrž také jeho života. Tato milost a pak vlité ctnosti a dary Ducha svatého zvedají duši a její schopnosti.

Tato milost chce žiti v duši. Tak ukazuje sv. Terezie, jak Bůh přítomný v duši chce nejprve od duše, aby se zvedla svým úsilím, ovšem vedená milostí, nad věci pozemské. Řekli jsme, že duše rozjímá s pomocí nějaké knihy na začátku o svatých zjevených pravdách, aby se do nich ponořila, aby v nich takřka zdomácněla. Z toho pak se rozletí láskou k tomuto velkému dobrému Bohu. Tato práce stále ještě lidská se pomalu zjednodušuje, duše nepotřebuje tolik rozjímati, to jest, přemítati, obejde se stále více bez knih a její srdce samo se rozlétá čím dále tím více a vroucněji k Bohu. Tak

se stane rozjímání afektívni vnitřní modlitbou, kdy duše hoří láskou k Bohu. Tu nastává aktivní ještě nabyté ztišení duše, aktivní sebranost, která jest již bezprostřední přípravou k přijetí milosti nazírání, neboť toto zdůrazněme hned na počátku, že nazírání jest prostě milost.

Zde se jí otvírá onen živý pramen, o kterém mluvil Kristus Pán Samařce. Kristus Pán volá všechny, jako volá všechny, aby se stali podobnými nebeskému Otci. Jestli je duše věrná a pokorná vzhledem k volání Božímu, každé se dostane této milosti, milosti, která znamená intimní, nadpřirozené rozšíření spojení s Bohem, které má nyní docela nové funkce.

Tento nadpřirozený zvláštní stav jest určen vlitým nadpřirozeným sladkým poznáním, čili jedná se jednak o vlité poznání i o vlitou lásku. U některých lidí v tomto stavu převládá láska, u jiných převládá poznání čili světlo.

V tomto stavu se nemusí duše sama pracně teprve vrhati do rozjímání, sama se rozněcovati k lásce a pracně se usebírati, protože nyní působí tajemně Bůh sám v duši, které dává vnitřní nadpřirozenou usebranost, kterou sám zapaluje svou láskou a dává jí v této lásce poznati svou velikost, dobrotu a svá tajemství. Jest to ovšem jenom začátek onoho nazírání, které nazýváme vlité. Nazýváme je nazíráním na rozdíl od rozjímání, protože teď duše netěká, nehledá, nepřemítá, nesrovnává, nýbrž prostě patří na svou lásku, patří na vlastnosti této lásky a celou svou horoucností ji objímá.

K této sebranosti a k tomuto nadpřirozenému Božímu zasažení můžeme se připraviti, ale nabýti a získati ji sami nedovedeme a nemůžeme.

V tomto nazírání poučuje si Bůh sám duši bez hluku slov a obrazů mnohých. Rozum je jakoby strnulý nad velikostmi pravd, které se teprve nyní dokonale duši jeví. Duše se rozlétává k Bohu, zakouší nesmírnou něhu k Bohu a podle toho poznává, že je to On, který právě působí a mluví v duši.

Duše podle svaté Terezie v tomto okamžiku a stavu ani neví, jak tato láska, tato sladkost se dostala do duše. Tato láska jest ovocem milosti působící v duši podle sv. Tomáše X. II. q. in. a 2. Tato láska činí nás pány celého světa, že se ho velkodušně a s naprostou radostí zříkáme, jako by to pranic nebylo.

Tedy, toto jest podklad mystického života, toto tajemné poznání a tato vlitá láska, jež jsou provádění božských ctností pod zvláštním vedením Ducha svatého a jeho darů.

Sv. Jan z Kříže praví totéž, že nazírání jest poznání, vědění lásky, vlité poznání a milostné poznání o Bohu. Ovšem, že jest to poznání hodně tajemné a tajuplné, které se nedá vyjádřiti slovy lidskými a lidskými pojmy. Je to ono poznání theologie mystické, o které mluvili a psali svatí.

Stupně mystického stavu.

Jedná se zde o VI. a VII. příbytek svaté Terezie, kdy roste intensita poznání a lásky především. Sv. Terezie ukazuje, jak tato intensita stále vzrůstající stále více ovládá naše schopnosti, vztahuje se čím dále tím na více lidských schopností, které si pomalu a dokonale řídí. Nakonec svazuje i obrazivost a smysly, takže nastává extase, ale to je jenom průvodní zjev a ne zjev podstatný a vlastní v duchovním životě.

Tento vzestup nese bezpečnou známku pasivního očišťování smyslů a ducha, jež provázejí neomylně každý opravdový vzestup k Bohu. Třetí pak rozhodující znamení jest vzestup a vzrůst ve ctnostech, jež musí růsti souběžně s nazíráním, běží-li opravdu o skutečné nazírání.

V modlitbě klidu jest nejprve dokonale uchvácena vůle tajemným světlem Boží lásky, která přebývá v člověku a ozývá se člověku zcela zřetelně. Ostatní ale schopnosti ještě nejsou dokonale podrobeny a strženy tak, jako teď již vůle. Tak praví sv. Terezie, že v tomto stupni někdy se stane, že

ve vnitřní modlitbě musíme se zabývati jenom rozumem a pamětí, jež se zmítají. Když ale duše jest ve své vůli takto uchvácena sladkostí a tušením blízkosti Boží a jeho dobroty, nemá se dáti vytrhovat rozumem, nemá se dáti zabavovati rozumem anebo pamětí či obrazivostí.

Tento klid a tento stav modlitby klidu bývají ovšem často přerušovány vyprahlostí, suchopárem, pokušeními především proti víře a čistotě a trpělivosti. Když duše zůstane zde věrná tomuto působení Božímu v člověku a nedá se těžkostmi a zkouškami a temnými nocemi ducha a smyslů odstrašiti, vede si Bůh duši dále, k modlitbě prostého spojení. Zde jest již Boží vedení tak silné, že strhuje a podrobuje si dokonale všechny vnitřní schopnosti člověka, tedy i rozum i obrazivost i pamět. Teď již duše není trýzněna roztržitostmi. Bůh zastavuje přirozenou činnost rozumu, aby dal v duši působiti své pravé, vyšší, nadpřirozené vlité moudrosti. Podobně i obrazivost a pamět jest zcela uchvácena a stržena Bohem a jeho vlastnostmi a jeho působením a přebýváním v duši.

Teď již duše nevyhledává úzkostlivě látku k rozjímání, nehledá již horečně, jak se dostati blíže k Bohu rozumem a vůlí, nýbrž prostě má duši otevřenou a přijímá Boží světla a Boží vedení a Boží lásku jako do otevřené propasti, přijímá to všechno, jako země samozřejmě přijímá vláhu s nebes. Takový stav trvává ovšem nanejvýš půl hodiny podle sv. Terezie.

Někdy tato modlitba spojení jest nedokonalá, že totiž nejsou dokonale zachyceny obrazivost a pamět, jež se někdy bouří přímo proti rozumu a vůli, uchvácené a stržené Bohem.

Za tohoto spojení a z této modlitby spojení roste duše ve svém duchovním životě ještě rychleji, protože cítí tak blízko Boha a jeho dobrotu, i nejmenší hřích jest jí něčím strašlivým, dovede nesmírně litovati svých hříchů a přímo trpí nad hříchy svými i hříchy ostatních a nyní jaksi tuší hrůzu

bolesti Kristovy nad tolika hříchy našimi, jež všechny měl odčiniti a všechny na sebe vzíti.

Sem zasazuje Bůh pravidelně velké období silných zkoušek. Toto období popisuje sv. Terezie VI. příbytkem. Sv. Jan jej nazývá temnou nocí ducha. Odvracejí se od ní všichni, nazývají takového člověka výstředním, bláznem, smějí se mu, poukazují na jeho nejmenší chyby, aby mohli říci, vidíte, tohle jsou ti svatí. Taková duše ztratila všechny své přátele. A přece zkoušený cítí velkou něhu ke svým protivníkům. Vnitřní muka jsou ještě strašnější. Zatím co lidé opustili tuto duši, zdá se, že i Bůh ji opouští. Zpovědník přestává jí rozuměti, kárá ji pro všechno. Duše se chvěje nad vlastní ubohostí, bojí se, aby ji Bůh nevydal pro její hříchy sebeklamu. Ted je duše zaplavena takovým suchopárem, že se jí zdá, že ani mysliti nemůže na Boha, že na něj vlastně nikdy ani řádně nemyslela. Ďábel ji trýzní představami. Žádná útěcha, žádná rada tu ničeho nezmůže. Tu není jiného léku než prostě důvěřovati Bohu a jeho milosrdenství, zavříti oči a jiti dále ... A pojednou v okamžiku, kdy by toho duše nejméně čekala, se v duši vyjasní, jediné vnitřní slovo Páně rozptýlí všechny mraky. Duše nyní poznala zkušeností, jak drahý je Bůh, který ji stál takové zápasy, nyní si dovede docela jinak znovu zase vážiti jeho lásky a velebnosti. Toto poznání, které po těchto zkouškách přichází, jest tak silné, že lidé se slabší tělesnou konstrukcí to vrhá do vytržení. Jindy zase dovede krásně zpívati chvály Páně a dovede napsati takové hymny na otcovskou lásku, jak to dovedla sv. Terezie Ježíškova.

Tak jest konečně duše uvedena do spojení přetvářejícího, unio transformata . . . které jest předcházeno velkým očišťováním lásky, která musí dokonale odumříti veškeré i sebečistší lásce věcí stvořených. V tomto stavu dostává se duši nejčastěji intelektuálních visí nejsvětější Trojice, a to tak vysokého, že by si duše přála ihned zemříti. Tady

přestávají extase a všechny schopnosti lidské jsou neodolatelně přitahovány ke středu, kde přebývá nejsvětější Trojice. Duše nemůže pochybovati o této zvláštní přítomnosti Trojice nejsvětější v duši. Duše svými tužbami a žárem lásky poznává, že Bůh v ní bydlí, s ní mluví, že On je životem našeho života, že duše se přetvořila tak podle Boha, že On se stal tak dokonale jejím životem, jak je pro tvora a na zemi jen možné. Tento křesťan může říci: Žije ve mně Kristus. Následkem toho ctnosti jsou vyvrcholeny a dary působí ve své plnosti. Duše již není zmítána vášněmi v nejmenším a ani dobrovolným sebe lehčím hříchem se neproviní. Mimo tento stav se jí přihodí jen velmi řídký lehoučký hřích. Dokonale zapomněla sebe, dychtí žíznivě trpěti pro Boha. Teď se probouzí žhavá žízeň pracovati pro slávu Boží a spásu duší. Tady nastává přetékání kontemplativního života v život apoštolský.

mARnivost

P. EM. SOUKUP O. P.

Není mnoho lidí katolicky žijících, kteří by právem na sebe žalovali, že se prohřešují pýchou. Neboť pyšný čili nadutec v náboženskо-mravním smyslu jest, kdo vědomě pohrdá Božím zákonem, božskou pravdou a božskými hodnotami, a to pro svou domnělou vlastní velikost. Sv. Tomáš poznamenává, že pýcha není z tak zvaných hlavních sedmi hříchů, protože z pýchy nevyrůstají zvláštní hříchy jako ze své hlavy, nýbrž pýcha je „kořen a královna všech hříchů vůbec". Jinak, jaksi všeobecněji, je sv. Tomáši pýchou nerozumné vypínání se nad to, co člověk skutečně jest. A to také není ani hlavní, ani zvláštní hřích, nýbrž okolnost každého hříchu.

Je však jiný hřích, mnohem nebezpečnější, protože mnohem záludnější, než výslovná pýcha. Má značnou podobnost s pýchou, domyslí-li se do důsledků, a jeho jméno je marnivost či ješitnost. Sv. Tomáš ji označuje (2. II. 132) za hlavní hřích, za

hrob křesťanské statečnosti a velkodušnosti. Zároveň je zdrojem velmi ošklivých hříchů. Jméno marnivosti ukazuje na něco bezobsažného, prázdného; jméno ješitnosti znamená plašiti se za něčím, za čím by se rozvážný člověk nehnal, protože je to jen jako vzduch. V bohovědě se tato neřest jmenuje marná sláva, že totiž člověk chce slouti vynikajícím k vůli marnostem.

Tři výroky sv. Písma ukazují cestu i hranici, mimo kterou je pouhé obelhávání sebe, a neřest marné slávy, marnivosti, ješitnosti. Apoštol Pavel napsal Korintským (I. 2, 12): „My však neobdrželi jsme ducha tohoto světa, nýbrž ducha, který je z Boha, takže víme, co nám bylo od Boha darováno;" lží, nevděčnou nepoctivostí by bylo, zavírati oči před dobrem, které je v nás a kterého jsme povinni využiti pro vlastní pokrok a ku prospěchu svého okolí.

Božský Spasitel řekl: „Tak sviť vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a oslavovali Otce, jenž je v nebi" (Luk. 5, 16); není tedy marnivost, přáti si uznání svých skutečných dobrých vlastností a činů, abychom nepohoršili zdánlivou netečností k dobru, bychom slabé podepřeli, jiné povzbudili, že nejsou sami ve svém zápasu o dobro. Ale všechno poznání a uznání a úchvala od lidí „nenáleží k dokonalosti člověka, nýbrž k jeho dokonalosti náleží to, co sám on o sobě ví". Podle toho poznání pak řídí svůj život, bud aby se opravoval, nebo aby se udržoval a vzrůstal v dobru. Proto poznání a uznání od druhých je věc, na které o sobě nezáleží; lze po ní toužiti pouze tehdy, jestliže této touze dá zvláštní hodnotu mravní přidaný cíl, totiž, pokud jest užitečná k jinému: bud, aby Bůh byl oslavován od lidí, nebo aby lidé měli prospěch z dobra poznaného a uznávaného, nebo aby sám člověk uznáním druhých byl upevněn ve své věrnosti dobru. To má na mysli třetí výrok Písma: „Proč milujete marnost a vyhledáváte lež?" (Žalm 4, 3-)

Je tedy člověk marnivý či ješitný, hledá-li chválu u lidí bez některého ze jmenovaných cílů. Sv. Tomáš vypočítává pět možností hříchu marnivosti a v jeho výčtu je zároveň stupnice hříšnosti od menšího k většímu. - i. Člověk hledá slávu za něco, čemu nepatří slavné hodnocení; „třebas za věci křehké a pomíjející"; jako jest oděv, pěkné způsoby, tak zvaná krása nebo vlastnění něčeho. - 2. Hledá se sláva u lidí, „jejichž úsudek není bezpečný": jen když se vzbudí pozornost, ať u kohokoliv; jen když se o člověku mluví, ať o něm mluví cokoliv. - 3. Když se hledá sláva nikoli pro čest Boží, nebo pro užitek bližního, nýbrž ze sobecké záliby v sobě, takže nakonec marnivý nedovede udělati ani pohyb, při kterém by si nemyslel, jaký to udělá dojem, nebo aspoň, jaký by to udělalo dojem, jak by to lidé pochválili. - 4. Hledá člověk slávu za věci, jako by je měl jen svou vlastní zdatností, ač jsou vrozenou vlohou nebo darem Božím, jak řekl sv. apoštol Pavel: „Jestliže jsi obdržel, proč se oslavuješ, jako bys nebyl obdržel?" - 5. Více záleží ješitnému na uznání u lidí než na uznání Božím, takže jest ochoten jednati proti Božímu zákonu a zapříti Boží pravdu, aby si získal chválu od lidí; „miluje více slávu u lidí než slávu u Boha", řekl Boží Syn (Jan, 2, 43).

Ješitný člověk žije jako v začarovaném kruhu, jehož středem jest jen jeho vzácná osobnost. K ní, na ozáření jí, se snaží soustřeďovati všechny paprsky světla. Podle toho jest ješitnost velmi bohatá a rázovitá nepravost. Dva jsou povšechné její účinky a sedm výrazně vlastních ješitným.

Ačkoli, aspoň v případech 1—3, ješitnost není smrtelný hřích, přece je v zásadě tak zhoubná, jako smrtelný hřích, protože „pro marnivost každý dobrý skutek ztrácí svou záslužnost, člověk stává se opovážlivcem a znenáhla se připravuje na ztrátu svých vnitřních hodnot" (sv. Tomáš, tamt. 3, K 3). Při tom s druhé strany se stává stále malicherně]-

ším, stává se neschopným velkodušného myšlení a jednání.

Sedmi rázovitým účinkům marnivosti říkali svati Otcové „dcery marnivosti". Rostou z vlastní povahy marnivosti, marnivost jest hlavou těchto zvláštních hříchů, je hlavním hříchem. Člověk ješitný chce v očích lidí vynikati, nebo aspoň se nechce zdáti menším než jiní. Horší jest ješitnost, kterou za každou cenu chce se někdo zdáti vynikajícím; proto plodí horší výhonky. Člověk stává se *chlubivým,* vypravuje o sobě vlastnosti a činy, které neodpovídají pravdě; cokoli se vypravuje o jiných s pochvalou nebo obdivem, to vypravuje též o sobě, své úspěchy zveličuje.

Nedostačí ovšem slovo, třeba též jednati, aby okolí bylo účinně udivováno. Sv. Řehoř nazval takové jednání *„novotářská opovážlivost";* opovážlivost proto, že ješitný člověk podniká věci, které vlastně jsou nad jeho schopnosti a nad jeho hodnotu skutečnou ; novotářská proto, že se snaží ukazovati činy a jednání neobvyklé, nápadné, aby lidé žasli nad vynikající originalitou. Jen důsledkem pak jest pokrytectví, přidá-li se vědomé klamání, jakési životní kejklířství.

Nemá-li ješitný dosti možností, aby se tvářil vynikajícím a slavným, usiluje aspoň o to, aby se nezdál menší než jiní. První stupeň jest *umíněnost* rozumu, jako další dcera ješitnosti: „příliš lpí na svém názoru, nechce ustoupiti názoru cizímu" (tamt. 5). Umíněnost se ve vůli projevuje *nesvorností,* která nechce povoliti vůli lidí sobě rovných, nechce se s nimi shodnouti ústupkem vlastní vůle a svých přání. Obojí se na venek projevuje *svárlivostí,* když ješitný křikem a hádkami chce uplatňovati sebe. Ješitný se nechce zdáti ani menší než jeho představení, nechce se podrobiti jejich rozkazu, což je *neposlušnost.*

Taková je povaha prvního hlavního hříchu. Sv. Augustin napsal, že pýcha činí úklady dobrým skutkům, ničí je. Ješitnosti přesně a dokonale náleží ta-

to smutná úloha v životě duše, je v celém smyslu toho slova „jemná neřest", která nenápadně přepadá i nejlepší lidi, ochuzuje i ty, kteří by se zdáli velmi bohatými na duchovní hodnoty, která nakazí i nejkrásnější duchovní ovoce. Je tedy třeba dobře zpytovati svědomí dle tohoto zrcadla svatého Tomáše.

svAtý BecnARd, pěvec mAtKy BOŽÍ

P. REGINALD DACLK O. P.

Křesťanský středověk žije jakoby na úpatí Kalvarie. Ano, zdá se nám, zamyslíme-li se nad myšlenkovou náplní a náboženským duchem středověku, jakoby uprostřed Evropy stál vysoko čnící kříž a na něm krvácel z hlubokých ran Spasitel světa. Lid se všech stran se sbíhák tomuto kříži, pokleká v němé bolesti a hltavě sbírá každou kapku stékající krve ...

A byl to především svatý Bernard, který zapálil v srdci středověkého křesťana tuto úžasnou lásku k svatému člověčenství Ježíše Krista. Jeho vnímavá, citově založená duše se nemohla spokojit pouhým pohledem na Krista Boha, na jeho slávu, jakou má v lůně nebeského Otce jakožto jeho jednorozený Syn, Otci ve všem rovný. Bernard toužil po Ježíši v jeho lidské přirozenosti, toužil po jeho objetí a toužil přiblížit ho západní duši, která měla vždy větší smysl pro skutečnost, konkrétnost než pro abstraktní pojmy, v nichž si libovala spekulace východních Otců.

Tak se stává Bernard, oslavovatel Kristova člověčenství, Pěvcem Matky Boží.[1] Ci možno milovat Syna a nectít Matku? Ježíš, Syn Boží, byl také syn Mariin. A nejen byl, nýbrž je stále a bude na věky synem Mariiným, tak jako na věky bude bohočlověkem.

Když Dante ke konci Božské komedie přichází do

j V nejbližší době vyjdou v Edici Krystal nejkrásnější řeči sv. Bernarda o Panně Marii pod názvem Chvály panenské Matky. Objednejte již nyní.

ráje a blíží se místu, kde trůní Maria, obrací se s mnoha dotazy na svou průvodkyni a zatím:

Kdos jiný odvetou mou touhu kojí;
já tušil Beatrici a zřel kmeta,
jenž stál tu v těchto oslavených kroji.
Po tváři jeho, v jeho zraku zkvétá
ples dobrotivý, posuňky měl vlídné,
jak něžný otec ... Ráj XXXI.

A když ukončuje svůj výklad vlídný kmet, při němž se rozjásala jeho duše chválami na nebeskou Paní, představuje se básníkovi:

A nebes Královna, *k níž v zaplanutí*
já hořím zcela, milost dá ti svoji,
jsem Bernard věrný v každičkém jí hnutí.

Tak mohl mluvit ten, jenž byl znám celému středověku jako *Pěvec Matky Boží.*

Nikdo věru ze středověkých učitelů nezazpíval tak krásnou hymnu chvály Matce Boží jako svatý Bernard. Téměř ve všech svých spisech se dotýká tohoto tématu, kdy jen se naskytne příležitost, učiní zmínku o svaté Panně. Jsou to však zvláště jeho řeči na svátky mariánské, v nichž ukládá celou svou hlubokou nauku o Matce Boží. Jsou to hlavně čtyři homilie na text sv. Lukáše. *Poslán byl anděl Gabriel* . . . Náležejí mezi první literární práce světcovy a on sám je nazývá Chvály panenské Matky. Je to tedy spíše skutečné pojednání, jakási mariologie než pouhé příležitostné řeči. Dále jsou to tři řeči na svátek Zvěstování Panny Marie, čtyři řeči na svátek Nanebevzetí Panny Marie, řeč na neděli mezi oktávou Nanebevzetí neboli řeč o dvanácti výsadách blahoslavené Panny Marie a zvláště pak řeč na svátek narození Panny Marie neboli o Marii jako průtoku milostí (de aquaeductu). V této poslední vykládá světec svou nauku o Marii jako prostřednici všech milostí, prostřednici, jakou potřebujeme u Prostředníka.[2]

2 Všechny tyto řeči jsou v Migne, Patrologia latina, tom. 183.

Vyjmeme-li nadšeného hlasatele otroků svaté Panny bl. Ludvíka Grigniona a jeho jedinečnou knihu O pravé úctě k Panně Marii, nenajdeme většího obdivovatele Královny nebes nad sv. Bernarda a nenajdeme hlubších a nadšenějších stránek o ní nad to, co vyšlo z jeho pera. A přece tento velký Pěvec Matky Boží neviděl, že ke všem výsadám jejím, které vypočítává, náleží také výsada neposkvrněného početí. Kárá velmi ostře lyonské kanovníky, že svátkem neposkvrněného početí zavádějí novotu, Církví neschválenou.[3] Bernard nemohl pochopit, jak mohla být Maria počata bez poskvrny hříchu, když nebyla počata z Ducha svatého.

Padá tím snad stín na velkého Ctitele svaté Panny? - Kdyby bylo možno pouhým rozumem dospět k pochopení tohoto tajemství víry, mohli bychom mluvit o nedostatku jeho rozumu. Kdyby v té době bylo dogma neposkvrněného početí Církví obecně hlásáno, museli bychom mluvit o slabosti jeho víry. V případu velkého Učitele mariánského nepřichází však v úvahu ani první ani druhé. Proto neztrácí ani v nejmenším jeho úcta a láska k Marii, jestliže dal přednost Církvi ještě vyčkávající před zbožností lidu.

Všechna velikost a krása Marie Panny v nauce svatého Bernarda tryská z jejího mateřství Božího. Jsou to hlavně homilie na *Missus est,* kde mluví Bernard o této nejvyšší výsadě svaté Panny, o jejím mateřství Božím. Mravní přípravou na ně se strany Mariiny byla její hluboká pokora a panenská čistota. Bůh se nemohl zrodit než z panny a panna nemohla porodit než Boha. Proto je Maria plna milosti pro sebe, a více než plná pro nás. Plena sibi, nobis superplena.

Žádný ze středověkých učitelů nepronikl a nevyložil tak hluboko nauku o společenství Marie Pan-

[3] Epist. 174, n. 7. P. L. 182. col. 332: Restat ut post conceptionem, in utero iam existens, sanctificationem accepisse credatur, quae, exluso peccato, sanctam fecerit nativitatem, non tamen et conceptionem.

ny v díle vykoupení jako Bernard. Svým mateřstvím Božím se dotýká Maria hranic božství, je pozvednuta nad veškero tvorstvo. Ale tím, že přijímá všechny důsledky, plynoucí z toho, že bude matkou Vykupitele, trpícího na kříži, přijímá také trpět s ním a obětovat se s ním čili spolupracovat s ním v díle našeho vykoupení. Tím se stává Maria druhotnou prostřednicí lidstva, společnicí Kristovou v díle spásy lidstva, ale pak také společnicí v aplikování této spásy jednotlivcům neboli v rozdávání plodů kříže. Taková je vůle Boží, praví světec, že všechno chtěl, abychom měli skrze Marii. Nejen Kristus k nám přišel skrze ni, nýbrž i jeho milostí se nám dostává od něho skrze ni. Nihil nos Deus habere voluit, quod per Mariae manus non transiret.[4] To je základní věta, kterou rozvádí Pěvec Matky Boží, kterou stále dokazuje, která ho vede k nejněžnější úctě mariánské. Světec se tu utíká ke krásnému přirovnání, které bere z knihy Soudců. Maria je podobna rounu Gedeonovu, které zavlažuje celý okolní vzduch. Když Pán chtěl zavlažit vzduch nebeskou rosou, činí to tím, že vlil všechnu tuto rosu do rouna. A podobně když chtěl spasit lidské pokolení, uložil nejdříve v Marii veškeru cenu našeho vykoupení.

Je to zvláště řeč na Narození Panny Marie, která se zabývá tímto tématem. Maria je tu přirovnána k nebeskému průtoku, *vodovodu* (sermo de aquaeductu), kterým nám přitéká veškera milost Boží. Milost se v Písmě velmi často přirovnává vodě, nebeské rose. Maria je pak řečiště, průtok, vodovod, kterým k nám přitéká voda nebeské milosti, tak jako k nám přišel skrze ni původce milosti Ježíš Kristus. „Pohleďme tedy hlouběji," vyzývá svatý opat, „jak něžným citem zbožnosti chtěl, abychom ji ctili, ten, jenž vložil v Marii plnost veškerého dobra, takže od té chvíle máme-li jakou naději, máme-li

[4] Nic nechtěl Bůh, abychom měli, co by neprošlo rukama Mariinými. Sermo III. in Vig. Nativ. Chi. P. L. t. 183. col. 90.

jakou milost, dostane-li se nám spásy, vězme, že se nám toho dostává od ní." V těchto slovech dostává katolická nauka o prostřednictví Marie Panny jedinečný výraz. Bl. Ludvík Grignion se bude později stále vracet k těmto slovům a bude vychutnávat jejich krásu, neboť sotvakdy bylo řečeno něco krásnějšího, něco většího o svaté Panně. A Bernard ve své nesmírné důvěře k Marii pokračuje: „Utecte se tedy k Ježíši, prostředníku po výtce, k Ježíši, jenž je vždy vyslyšen svým Otcem; a jestliže Velebnost Boží vás děsí, utecte se k Marii . . . Děkujte tomu, jenž ve svém láskyplném milosrdenství se vám postaral o prostřednici, které byste se nemuseli v ničem obávat . . . Odvažuji se tvrdit, že ona bude vyslyšena pro důstojnost své osoby: Syn vyslyší Matku a Otec vyslyší Syna. Nuže, milé děti, zde je žebřík hříšníků! Ona je mou svrchovanou důvěrou, ona je příčinou veškeré mé naděje." A světec volá dále ve své hluboké víře v pomoc Mariinu: „Nechť zmlkne, blahoslavená Panno, kdo by chtěl tvrdit, že vzýval tvé milosrdenství ve svých potřebách, a tys mu nepomohla!"

Maria, Prostřednice u Prostředníka je také cestou, královskou cestou křesťana. Touto otázkou se velmi často zabývá světec jak ve spisech, věnovaných přímo Mari Panně, tak na mnoha jiných místech. Je to zvláště doba adventní, která mu dává příležitost myslet na Marii, na její ctnosti, na její celý život, který je nám ukazovatelem cesty ke Kristu. Advent, který byl pro Bernarda dobou, zasvěcenou svaté Panně, trávil v hlubokých meditacích o díle spásy člověka. A myslel-li na vtělené Slovo, nemohl nemyslet na tu, která svolila stát se jeho matkou. „Již chápete, praví světec, že Panna královská je sama cestou, po které k nám přišel Spasitel . . . snažme se i my po této cestě přijít k němu."[5] A světec prochází životem svaté Panny, pozoruje ji v jejím tichém domku nazaretském a zamýšlí se nad chvílemi, které prožívala, když nosila pod srdcem

[5] Sermo II. in Adv. P. L. tom. 183, col. 40.

Syna Božího, sklání se nad ní ve stáji betlemské, doprovází ji na jejích cestách do Egypta, prožívá s ní leta pobytu v chudé domácnosti nazaretské a doprovází ji nakonec pod kříž, kde pláče s ní nad odchodem jejího Syna. Při tom čerpá z její odevzdanosti do vůle Boží, učí se její pokoře a poslušnosti, žasne nad její panenskou čistotou a odchází vždy lepší, kdykoliv se k ní v duchu přiblížil.

Arnošt Hello napsal v Podobiznách svatých právě v životě sv. Bernarda, že láska k Marii je rozeznávací známkou světců. Kdo zná dějiny katolické svatosti, ví dobře, že není světce, jenž by nemiloval Marii, není následovníka Kristova, jenž by nešel cestou Mariinou. Člověk myslící vidí, že spojitost, jaká je mezi Kristem a jeho matkou, nemůže být ani teoreticky ani prakticky opomíjena, čili, že nelze si myslit křesťana, jenž by nebyl zároveň ctitelem mariánským. Chápeme proto, že Bernard, velký světec, je právě tak velký Pěvec Matky Boží.

jAK je TCEBA cozuměti sLovu chRÁmový zpěv poLyfonnf?

OTTO ALBERT TICHÝ

Víme z dějin, že se původně zpívalo jen jednohlase a že zpěv polyfonní není stár ani tisíc let. Co vedlo středověké skladatele k myšlence, aby psali pro několik hlasů zpívajících zároveň? Bylo to proto, že homofonní skladba vyčerpala všecky své možnosti, nebo že byla v úpadku a vynález mnohohlasé skladby měl zastříti její nedostatky?

Je nesporno, že hudba - jako každé umění - směřuje k jednoduchosti a že tudíž není ideálem hudba komplikovaná, nýbrž hudba prostá, vyjadřující co nejméně prostředky co nejvíce myšlenek. Z toho by se dalo vyvoditi, že nejdokonalejší hudbou je hudba jednohlasá, poněvadž je prostší a jednodušší než hudba vícehlasá. Na druhé straně však známe definici krásna podle sv. Tomáše Akvinského, kte-

rý praví, že je k němu potřebí *dokonalosti, úměrnosti* a *jasnosti,* jinými slovy, že umělecké dílo má v sobě shrnovati co největší počet rozmanitých prvků, jež uvádí v soulad a synthetisuje. Není tedy vyloučeno, aby zaznívalo několik melodií zároveň, jen když se navzájem snoubí a tíhnou k jednotě.

Co je vlastně harmonie? Je to notované vyjádření svrchních či alikvotních tónů, jež se ozývají nad každou notou, jež však slyšíme slity v jediný zvuk. Tyto svrchní tóny dodávají zvuku jeho barvu, nebo lépe řečeno dodávají mu jasu, který se jako sluneční světlo skládá z celé řady prvotních barev. Když tedy zahrajeme nějaký akord, rozložíme jediný zvuk v několik barev, jako bychom jej rozkládali jakýmsi hudebním hranolem. Je přirozeno, že bohatství barev, jež z toho vzniká, je našemu uchu příjemno, ač vlastně nevnímáme nic nového, neboť akord sestrojený na nějaké notě je jen její harmonický komentář jako je vidmo jen rozložením slunečního světla, a nikoliv novým světlem.

Absolutně vzato nepřinesla tedy harmonie nic nového, když však považíme nedokonalost našeho sluchového orgánu, který nerozeznává svrchních tónů, jest jejich harmonické vyjádření přece jen objevem, poněvadž touto jakousi analysou se právě dovídáme, jaké se tají bohatství v každém tónu.

Při prvních pokusech o polyfonii zpíval druhý hlas tutéž melodii ve spodní nebo vrchní kvintě čili realisoval druhý svrchní tón. Dnes se nám to zdá barbarským, ale záliba středověkých hudebníků v paralelních kvintách dokazuje, že byli logičtější než my, když dáváme přednost terciím, jež jsou v řadě svrchních tónů až na 4. místě. Záhy však se transponovala svrchní kvinta dolů, což činilo spodní kvartu, a k té se přidávala ještě spodní seksta, čímž vznikla první přestavba základního kvintakordu. Tím byly seskupeny všecky tři noty kvintakordu a byl dán základ k naší harmonické soustavě.

To by byl asi teoretický úvod k objasnění vzniku polyfonie a k jejímu odůvodnění. Ovšem jest

ihned třeba říci, že první polyfonisté si vlastně neuvědomovali, čeho hledají, ani si nedovedli vědecky definovati, co se děje, když přidávají k melodii ten neb onen interval. Činili to jen proto, že to lahodilo jejich sluchu, jako lahodí zraku dítěte, když se dívá na vidmo sluneční. Ke chvále středověkého hudebníka nutno však říci, že se velmi záhy vymaňuje z naivního okouzlení objevenou harmonií. Středověký člověk je obyčejně silná individualita, nepřipouští, aby se z lidského hlasu stala jen varhanní píšťala, která by odívala hlavní melodii (cantus firmus) harmonickými barvičkami. Melodický smysl středověkého hudebníka je ještě nedotčený a má vždy převahu nad harmonickým cítěním. Proto již od začátku se jeho snaha nese ke kontrapunktu a nikoliv k pouhé harmonisaci dané melodie. K této „vymoženosti" se dospěje až v osmnáctém století, v němž líbivá, rytmicky arciplochá melodie zatlačí kontrapunkt a nahradí jej banálním akordickým doprovodem. Reakce proti tomu nastane ve století devatenáctém, ale dvacáté století, století kolektivismu dá výhost melodii definitivně. Nahradí ji stereotypně opakovanými rytmy černošského původu a rozplizne se v rafinovaných harmonických kombinacích, jež mají sice jistou logičnost, ale ve většině případů slouží jen tomu, aby maskovaly hudební impotenci.

Jaké naučení si máme z toho vzíti pro chrámový zpěv? První pravdou, jež z toho plyne, jest, že není naprosto žádnou chybou, když se z technických důvodů omezíme na gregoriánský zpěv nebo na jednohlasou kostelní píseň. Řekli jsme si, že je harmonie jen reálným vyjádřením svrchních, naším sluchovým orgánem nerozeznatelných tónů a že tedy nepřináší nic nového, poněvadž všecky harmonie (dodejme: všecky *správné* harmonie, neboť hudba se hemží nepřirozenými, špatně provedenými harmoniemi, jež dlužno nazvati morem hudby) jsou již potenciálně obsaženy v jednoduché melodii. Ale i když se odhodláme ke zpěvu polyfonickému, jsme

zavázáni zpivati takové skladby, v nichž se spřádá několik samostatných melodií, a nikoliv krejcarové harmonisace často velmi ubohých nápěvů.

Druhým naučením, jež plyne z předchozích teoretických poznatků, jest, že se nesmíme dáti šáliti harmonickými barvičkami moderních skladeb, ale že první naší starostí musí býti, abychom zkoumali jejich melodickou hodnotu.

Zde se dotýkáme ještě jiné otázky, totiž zpěvnosti polyfonních skladeb. Nemíním tu líbivost melodie, nýbrž používání zpěvných intervalů, jež mnoho přispívají k dobrému zvuku zpívané skladby.

Přenesme se opět ke kolébce polyfonie. V té době existuje jen diatonická stupnice, mírně zpestřená jedinou, nanejvýš dvěma chromatickými notami. Středověký člověk zpívá přirozeně a nezakouší potřeby vyhledávat nových často i groteskních melodických kroků. Přichází však rozvoj hudby instrumentální a s ním ruku v ruce i snaha vystřídati obyčejné intervaly méně užívanými skoky, jež sice instrumentalistovi nepůsobí žádných potíží, jež však budou vždy kámenem úrazu pro zpěváka.

Vyjádříme-li shora uvedený požadavek zpěvnosti hudebně-odborným výrazem, budeme voliti takové skladby, jež jsou psány *vokálním* kontrapunktem, respektujícím povahu lidského hlasu a nikoliv kontrapunktem *instrumentálním,* který zaměňuje lidský hlas s klarinetem neb jiným strunným či dechovým nástrojem. Také ovšem se nedáme zlákati „papírovým" kontrapunktem, který může stokrát dodržovat pravidla vokálního kontrapunktu, a býti při tom slaměným schematem. Jde o vokální kontrapunkt *muzikální,* oživovaný duchem a sloužící jemu.

Jak praví geniální *Motu proprio* sv. Otce Pia X., ideálním polyfonním zpěvem jsou skladby z doby Palestrinovy, neboť jsou vždycky psány vokálním kontrapunktem a inspirují se melodiemi gregoriánského chorálu. Je tím řečeno, že doba Palestrinova vyčerpala všecky možnosti a že nám nezbývá než

se odmlčeti? To by byl hrubý omyl, ačkoliv je pravdou, že kontrapunktická technika Palestriny a jeho vrstevníků je úžasná. Moderní skladatel naprosto není nucen vyráběti plagiáty mistrů římské renaissanční školy. Vokální kontrapunkt není brzdou hudebního vývoje, je jen existenční podmínkou zpěvu, který má odpovídati orgánu, jenž jej využuje.

V uměleckém světě je rozšířena domněnka, že každá doba má svou techniku a že je zpátečnictvím ne-li slabostí nepodříditi se ujaté vnější formě. V oboru církevní hudby se tato teorie aplikuje asi takto: V prvních dobách křesťanství byl jednohlasý chorál, hudební útvar velmi primitivní a nedokonalý. V desátém a jedenáctém století začíná si středověky hudebník uvědomovati chudobu jednohlasého zpěvu a objeví polyfonii. Tato polyfonie je zprvu barbarská, ale ponenáhlu se stává logičtější, až vyvrcholí v době Palestrinově. Století XVII. je dobou přelomu, hlásí se nový styl a s ním nová technika. Mizí rovnocennost zpěvních hlasů a s uplatňující se homofonií rozšiřují se možnosti harmonické, ne však na dlouho, neboť italské *bel canto* zatlačí harmonii do pozadí.

Nebudu pokračovati v tomto vypočítávání rozličných hudebních technik, neboť je to záměrné odvádění od nejdůležitější věci v umění, totiž od myšlenky, a je to též negací tradice, přirozeného vývoje na jejím základě. Změny stylu, jež pozorujeme průběhem věků, nejsou úplně nové formy, potírající formy předešlé, nýbrž jsou to rozličné části téhož stromu, u něhož jsou sice kořeny zcela nepodobny větvím a listí, ale zároveň žijí z téže životní mízy a jedny vyplývají z druhých. Životní mízou - abych přikročil ihned in medias res - je melodie, jež prýští z kořenu a je životním principem veškeré hudby. Zdatnost stromu je úměrná množství jeho mízy a také zdatnost hudby je úměrná hojnosti jeho melodické invence. Ježto pak je ideálem hudební skladby, aby v ní bylo vše melodické, aby harmonie by-

la službou a ne cílem hudby, je nevyhnutelno, aby dobrá skladba polyfonní (ne strojeně, ale tak přirozeně jako na př. skladby Smetanovy) byla psána kontrapunkticky. Protože pak tu jde zejména o pěvecké výkony, musí ta skladba býti psána kontrapunktem vokálním.

Aplikujme nyní získané zkušenosti na polyfonní zpěv chrámový. Jeho životní mízou bude melodie par excellence: gregoriánský chorál, jak to je ostatně vysloveno v Motu proprio Pia X., v němž se praví, že je chrámová skladba tím lepší, čím více se blíží tomuto nejvyššímu vzoru. Nebude to ovšem pouhá harmonisace, nýbrž bude tato melodie ve všech hlasech, jež budou dokonale melodické a při tom krásné i svými harmoniemi.

Jak jsme již řekli, nestačí tu jen napodobiti staré mistry. Kopie není nové umění a obyčejně bývá slabší než originál. Kromě toho je nutno, aby každé dílo bylo osobité, aby se v něm obráželo to, co nás činí námi, co činí naší identitu, čím nás Bůh odlišil od jiných bytostí, dav nám nesmrtelnou individuální duši. Ježto pak naše duše je jen údem veliké duchovní rodiny v určitém úseku dějin, je přirazeno, že se bude vyjadřovati řečí té rodiny, čili že si osvojí styl své doby.

Třeba se ovšem dohodnouti o tom, co je to styl a co je styl určité doby. Jsou hudební estetikové, kteří - jak jsme už nahoře poznamenali - si matou styl s technikou, jež se též s dobou mění, ale daleko nemá takového významu jako styl, poněvadž technika je zevnějšek, kdežto styl je vnitřní charakteristika díla. Jsou lidé, kteří mají nádherný styl a žádnou techniku, jako jsou opět lidé, kteří mají úžasnou techniku a žádný styl.

Který je tedy styl naší doby, jemuž máme zůstati věrni, i když píšeme duchovní hudbu? Odpověd na tuto otázku je zdrcující. Všichni estetikové se shodují na tom, že naše doba nemá stylu nebo lépe řečeno nikdy se ještě styl tolik nehledal a nikdy nebylo umění tak daleko jednotného stylu. Co je to-

ho příčinou? Je to neupřímností moderního člověka, člověka pokroku, který bude věčně schnout strachem, že není dosti originální, že jeho technika není dosti nová a dosti revoluční. Ale tu jest lék zcela na snadě: buďte upřímní, pište tak, jak myslíte, a ne jak sestrojujete nová sice, ale mrtvá schémata.

Tím bychom byli oklestili soudobou hudbu od pokrytecké škrabošky pokroku, ale třeba se ještě ohraditi proti laciné líbivosti, jež by mohla vystřídati přemrštěnou snahu po modernosti. Každé umělecké dílo má něco vyjadřovati, a jako by nás neupoutal vypravěč, který by nám opakoval už dávno známé příběhy, tak žádáme i po soudobém skladateli, aby nám pověděl něco nového, aby jeho skladba byla hodnotným přínosem, neb aspoň aby už známou věc postavil do nového světla a tím obohatil naše chápání. Jinými slovy budeme žádati po moderní polyfonní skladbě, aby sice navazovala na velkou tradici doby Palestrinovy, ale zároveň aby brala v úvahu objevy století pozdějších, pokud ovšem jsou tyto objevy srovnatelný s vokálním rázem chrámové hudby.

Shrneme-li krátce závěry, k nimž jsme dospěli v této studii, konstatujeme, že pravým chrámovým zpěvem polyfonním jest ten, který je psán kontrapunkticky, to jest přináší několik samostatných melodií dávajících dohromady krásnou harmonii. Nestačí však vyhověti zevně těmto podmínkám, nýbrž je třeba psáti stylem své doby, to jest respektovati nové možnosti v umění, inspirovati se všemi hodnotnými myšlenkami soudobé tvorby a věrně vyjadřovati to, co Bůh v nás vložil individuelního. Posléze musí býti chrámová hudba proniknuta duchem zbožnosti, neboť nelze pochopiti to, co nemilujeme; kromě toho je také jasno, že vrcholný životní princip bude i v technickém smyslu konati divy, ohýbaje, co jest ztuhlého, zahřívaje, co jest studeného, a napravuje to, co jest pochybeno.

KŘesťAnsKÁ nAděje

P. DR. STAN. ŠPŮREK C. Ss. R.

Moderní člověk, když chtěl reformovat svět od „katolické zištnosti a sobeckosti", vyhrnul si rukávy, nabodl koště svého rozumu na bidlo nekonečných předsudků a začal vymetat daleko od svých prahů - křesťanskou naději.

Naděje v život budoucí by byla jedna z největších ostud moderního myslitele.

Modernost neohlíží se ani vpřed ani vzad ani napravo ani nalevo, nýbrž jen na přítomné dobro a koná prý dobro jen pro dobro.

Je ve své úzkostlivosti přesvědčena, že by zneuctila dobrý lidský úkon, kdyby jej konala pro Boha a tím spíše, kdyby jej podnikla pro zajištění blaženosti v Bohu nebo - té prósy - kdyby se jím chtěla pojistiti před mukami pekelnými.

Modernost nevěří, modernost nedoufá, modernost jen miluje, ne Boha, nýbrž člověka, ne bližního, byť to vykřikovala až do ochraptění, nýbrž sebe, a pro oslavení svého já chce konat dobro pro dobro.

Nejlepším vyvrácením námitek bývá klidný výklad nepohodlné, živé pravdy.

Obranou křesťanské naděje je její správný pojem.

Pojem naděje křesťanské je odvozen od naděje přirozené. Naděje v přirozeném řádu je touha po budoucím dobru, těžko dostupném, ale přece jen možném. Tak se liší od radosti a rozkoše, které žijí z dobra přítomného, i od pouhé tužby po budoucím dobru. V naději je obsažena snaha vůle jiti za vytčeným dobrem.

Co však činí tuto ctnost právě nadějí, je možnost a dosažitelnost vyhlédnutého dobra. Zmizí-li s očí myslícímu tvoru dosažitelnost žádaného, hledaného dobra, změní se u něho naděje v beznaděj a zoufalství.

Přirozená naděje má v řádu nadpřirozeném nekonečně vyšší obdobu - naději křesťanskou. Jejím

hlavním předmětem je Bůh jako zdroj věčného štěstí. Na druhém místě touží křesťanská naděje po všech těch dobrech, která jsou nezbytným prostředkem k dosažení Dobra absolutního a nekonečného. Důvodem a motivem naděje, její perutí nesoucí duši k oceánu Boží radosti, je důvěra v nekonečnou moc Boží.

Bohověda vymezuje do detailů její hranice a snaží se odpovědět na otázky, zda motivem naděje je pouhá moc Boží, či moc, dobrota a věrnost Boží, zda hlavním předmětem naděje je Bůh jako zdroj blaženosti či blaženost sama nebo obojí zároveň. Ať je tomu jakkoliv, jisto je, že doufající křesťan touží po Bohu a s jistotou očekává, že skrze něho a v něm nalezne ztišení živelné žízně po štěstí, jež stravuje každé lidské srdce . . .

Jak patrno, je úkon křesťanské naděje obsahově dvojitý. Jednak je to tužba po blaženosti, jednak je to důvěřivý rozmach vůle za tímto nekonečným dobrem. Tužba po blaženosti směřuje k Bohu jako zdroji radosti. Bohověda praví, že jejím motivem je dobrota Boží relativní, pokud se totiž sdílí tvorům a je příčinou jejich blaha, kdežto motivem lásky je dobrota Boží absolutní, pro niž je Bůh sám v sobě nekonečně blažen. Důvěra, jež je obsažena v křesťanské naději, opírá se o Boha jako pomocníka, přesněji vyjádřeno, o jeho moc, dobrotu, přislíbení a věrnost.

Farizejské pohoršení odpůrců křesťanské nauky působí první složka naděje, touha po věčné blaženosti, jež motivuje přemnohé dobré úkony křesťanského života.

Výtky, které činí křesťanské naději zvláště kantovský kriticism, jsou na prvý pohled dosti ethicky podložené a logicky kované, ale při bližším ohledávání se rozpadají na tříšť jalových pomluv a předsudků.

Protestantský racionalistický theolog Harnack vidí se svými souvěrci v katolické nauce o naději v život věčný a o spasitelné bázni před zavržením zká-

zu všeho náboženství a pravé mravnosti (Dogmengeschichte III, vyd. 4, s. 593)-

Mravní zákon prý má právo být plněn jediné proto, že je zákonem. Každý jiný důvod pro jeho plnění (vnější autorita, ohled na prospěšnost zákona, naděje na odměnu za plnění zákona) je prý znásilněním zákona. Křesťanská mravouka, dovolující jednat dobře z touhy po věčné blaženosti, je prý jen rafinovaně zjemnělý epikureism, duchovní požitkářství, je to obchodování s Bohem, jemuž se nabízejí dobré skutky za odměnu v nebi.

Avšak vtělená svatost Boží, Ježíš Kristus, nesdílí ani zdaleka úzkostí, obav a rozhořčení, které mají moderní farizeové v zájmu mravnosti, a vybízí své učedníky, aby se nadchli k dobrým skutkům aspoň myšlenkou na věčnost. „Učiňte si přátele z mamony nepravosti, aby, když dokonáte, přijali vás do stanů věčných." (Lk. 16, 9.)

A nejinak mluví i Mistrovi apoštolé. Apoštol národů vybízí na příklad křesťany kolosské: „Cokoli činíte, konejte ze srdce jako Pánu a ne lidem, vědouce, že od Pána obdržíte v odplatu dědictví;Kristu Pánu služte. Neboť kdo činí křivdu, obdrží to, co ukřivdil, a není strannosti u Boha." (Kol. 3, 23-25.) Podobných myšlenek bychom mohli shledati v Novém zákoně bezpočtu.

Proto již nejstarší tradice mluví o dvojí lásce k Bohu, dokonalé a nedokonalé. Nedokonalá láska není nic jiného než touha po blaženosti v Bohu. Třebas není tak dokonalá jako čistá láska milující Boha pro Boha, přece není špatná.

Tak učí důsledně i velicí theologové scholastiky. Teprve v období jejího odkvětu, od století 14., začínají se objevovati v knihách podřadných theologů a mystiků bludy stran naděje. Tyto názory přepínají povinnost křesťana osvobodit se od sebelásky a osobních zájmů. Snad je to vliv tehdejšího rytířství, snad je to důsledek přebroušené mystiky. Jisté je, že tu klíčí myšlenky, jež vybuchnou v pseudoreformaci, v jansenismu a v kvietismu.

Koncil tridentský byl nucen mezi jiným odsoudit i povýšené stanovisko luteránů vinících z hříchu spravedlivého, jenž činí dobré skutky pro zajištění a rozmnožení věčné blaženosti v Bohu. (Sess. VI, can. 31, Denz. 841.)

Skoro stopadesát let později musila Církev zakročit proti podobným bludům jansenistů (Dnz 1300. 1303) a kvietistů (Dnz 1227).

Bludaři umíněně tvrdili, že kdo jedná dobře jen z touhy po blaženosti nebo ze strachu před zavržením, hřešil by, kdyby nebyla u zákona žádná sankce, a proto že se stává tímto jednáním jen větším pokrytcem a větším hříšníkem. Tento případ však nastává jen tehdy, jestliže kdo *opravdu je* odhodlán hřešit, kdyby se nebál pekla. Zato pouze možný pád do hříchu za jiných možných okolností nemůže být příčinou viny v přítomném úkonu.

Namítali, že křesťan toužící po Bohu jako po zdroji blaženosti činí z Boha pouhý prostředek svého štěstí, věc to naprosto nedůstojná nekonečného majestátu Božího.

Tvrditi něco takového je skreslovati nauku o křesťanské naději. Doufající křesťan netouží po Bohu jako po *nějakém* dobru pro ukojení svých potřeb a zájmů, nýbrž jako po jediném nejvyšším Dobru, jako po posledním cíli všech tužeb, myšlenek a snah.

Vytýká-li dnešní racionalism křesťanské mravouce, zvláště ctnosti naděje, utilitarism, zjemnělé požitkářství a obchodování s Bohem, je to krutá nespravedlnost a překrucování pravdy.

Činím-li z ctnosti jen prostředek k osobnímu časnému požitku, je to ovšem utilitarism, jenž je zkázou mravného jednání. Katolická mravouka však nikdy nepraví: Ctnostný skutek je dobrý, protože bude odměněn. Její učení zní: Poněvadž ctnostný skutek je dobrý, proto bude odměněn.

Katolická mravouka chce vychovati všechny věřící k čistému milování Boha a hledí je povznést nad pouhé hledání osobní radosti. Prohlašuje do-

konce za naprosto nemravné činit z radosti, byť sebe čistší, jediný cíl svého bytí. Sv. František Saleský prohlašuje v pojednání o lásce Boží za největší svatokrádež, kdyby pohlížela duše na Boha jen jako na prostředek svých radostí. Proto neběží u křesťana o pouhou výměnu dobrých skutků za věčnou blaženost, nýbrž o práci pro Boha a *též pro sebe.* Jako každou ctnost, i naději musí řídit motiv slávy Boží.

Ostatně Církev neporoučí, abychom konali všechny dobré skutky s myšlenkou na svoji věčnou blaženost. Na příklad láska k Bohu a láska k bližnímu zapomíná svého osobního prospěchu a činí vše jen pro absolutní dobro, jímž je Bůh.

Nelze však si mysliti na této zemi stav dokonalosti, v němž by nebylo naděje. Tato utopie semikvietismu musila býti odsouzena Církví, protože není možno chovati se v cizině, jako bychom byli ve vlasti. Až ve vlasti nebude očekávání příchodu dokonalé radosti v Bohu, proto již nebude naděje.

Nemůže býti rafinovanějšího bludu nad pokrouceniny „ethické nezištnosti", která se horší nad „výdělkářstvím" křesťanské naděje. Nelichotí jen lidské pýše, nýbrž i přirozenému smyslu člověka pro čestnost a zneužívá lidského vědomí, že dobro počestné je dobrem bez ohledu na jeho užitečnost a že rozumný tvor podléhá zákonu beze své volby, ať chce nebo ne.

Ve skutečnosti je to logický závěr nevěry. Nevěří-li atheism v život posmrtný, musí zesměšňovat ctnost, která je celá výlučně obrácena k budoucímu životu posmrtnému a která je ctností božskou. Atheism - bezbožectví - chce zničit nadobro všechny tři ctnosti božské, kdežto ctnosti mravní zbavené křesťanského posvěcení chce vnutit lidstvu místo nich.

Jestliže víra dráždí nevědomý rozum lidský svou jistotou o neviděných věcech, křesťanská naděje je smrtelnou urážkou tělesnosti, poutající člověka jen k zemi a prohlašující ji za jediný možný ráj lidstva.

Protože katolík věří pevně, že v svém smrtelném těle jsme „v cizině od Pána" (2. Kor. 5, 6), musí mít odvahu dokonale doufat, že přijde jednou do vlasti na klín Otcův, a musí mít odvahu projevovat tuto naději i před těmi, kteří chtějí být dnes přesvědčeni, že jsou jen hmota přítomné země . . .

p*etz* ipsum - et cum ipso - et in ipso

DOMINIK PECKA

Otázka Tomášova: Pane, nevíme, kam jdeš: i kterak můžeme znáti cestu? jest i naší otázkou. Ježíš řekl jemu: Já jsem cesta a pravda a život; nikdo nepřichází k Otci leč jen skrze mne. (Jan 14, 5—6.)

Kristus je cesta. V Kristu přichází Bůh k člověku. V Kristu přichází člověk k Bohu. Nemohl by člověk vystoupiti k Bohu, kdyby Bůh nesestoupil k člověku. Podle mínění některých theologů by se byl Kristus vtělil, i kdyby lidstvo nebylo zhřešilo. I pro lidstvo nehříšné by byl Kristus cestou, poněvadž jest obrazem podstaty Boží a výbleskem slávy Otcovy. (Zid. 1, 3-) Bůh jako bytost transcendentní nemůže se státi viditelným v tomto světě, poněvadž přirozenost Boží je nezměnitelná - ale svět tento může se státi jevištěm nekonečné lásky Boží, zjevující se v lidské podobě Božího Syna. Tímto koněm lásky se Bůh stává viditelným, ale ovšem ne jiným.

Kristus je cesta nejen tím, že nás smiřuje s Otcem, nýbrž už proto, že je Praobrazem, v němž Bůh vše stvořil, prvorozencem všeho tvorstva: v něm bylo stvořeno všecko na nebi i na zemi, on jest přede vším a všecko v něm stojí. (Kol. 1, 15-—17.)

Je-li Kristus korunou a vrcholem tvorstva, znamená to, že každý tvor jest ve svém vzniku i bytí na něm závislý a že jen v něm a skrze něho může tvorstvo od Boha odvrácené nalézti cestu k svému počátku a středu. Kristus je pravý *Pontifex* - Stavitel mostu mezi Bohem a člověkem, nebem a zemí, věčností a časem, Prostředník mezi Bohem a lidmi, cesta, jíž lidstvo kráčí k Otci, Spasitel a Obnovitel

člověka. Kdyby nebylo věčného úradku o znovustvoření člověka v Kristu, byl by se člověk hříchem zcela zničil. Lidstvo nebylo nevykoupeno ani na okamžik. Už proto ne, že lidské pokolení od Adama až po posledního svého potomka jest celkem, jehož středem a duchovní hlavou jest Kristus jakožto nový Adam. Tím ovšem není řečeno, že Kristus přijal snad jen jakousi obecnou přirozenost lidskou: Kristus byl člověkem konkrétním, aktuální bytostí lidskou, Synem člověka ne snad jen ve smyslu všeobecném, nýbrž i zvláštním, tedy jedním z nás, člověkem, který žil náš život, a to lidsky, neboť podle svatého Pavla nemáme velekněze, jenž by nemohl míti soucit s našimi slabostmi, nýbrž takového, který byl podobně jako my zkušen ve všem kromě hříchu. (Žid. 4, 15.)

Kdyby byl Kristus jen ideální abstrakcí lidství, neurčitou vidinou, prázdným mythem, doketistickým stínem na jevišti dějin a světa, kdyby nám nedal dokonalý příklad pravého humanismu, příklad Syna člověka, který jedl a pil, bděl a spal, pracoval a trpěl, radoval se a plakal, miloval své přátele a cítil opuštěnost, nemohl by míti naši důvěru a nemohl by říci: já jsem cesta.

Já jsem cesta, praví Pán. A to znamená především, že křesťanský život není jen uskutečňování nějakých hesel, pravidel a zásad anebo jen plnění mravních příkazů. Situace křesťana není situace nějakého pythagorejce nebo stoika ani situace pouhého občana, služebníka nebo otroka. Ti, kteří byli učedníky filosofů nebo služebníky králů, mohli nanejvýš míti na paměti pravidlo nebo zákon: ti, kteří jdou za Kristem, mají před očima živý vzor, dokonalý obraz mravní dokonalosti toho, jenž jediný z lidí mohl říci bez zpupnosti: Učte se ode mne.

Kristus zve k následování - či lépe k napodobení, neboť kdo jen následuje, jest jaksi opodál a řídí se snad jen stopami svého vůdce zahleděn více do země, jakoby připraven každou chvíli couvnouti. Avšak kdo napodobuje, hledí na vůdce, nemyslí ani na

směr, neboť vůdce je cesta a stačí cele se mu oddati.

Napodobiti Krista neznamená dělati totéž, co činil on, tedy pokoušeti se o jakousi kopii života Kristova. Ale znamená to, činiti to, co Kristus by činil na mém místě, v mém postavení, v mém povolání, v mé době, v mých radostech a v mých bolestech.

Vtělení jest skutečnost nepřístupná duchu lidskému právě tak jako oku jest nepřístupno slunce, skutečnost, jíž by se člověk přirozeným světlem rozumu nikdy nedopátral.

Člověk by se nepovznesl k Bohu, kdyby Bůh se nesnížil k člověku. Člověk by nenalezl bezpečnou cestu k Bohu, kdyby mu Bůh nezjevil svoji pravdu. Ovšem člověk není snad jen pouhým adresátem Zjevení, nýbrž i jeho spolunositelem. A Zjevení není jen vnější skutečnost, nýbrž i dějství vnitřní, vněmž Bůh nalézá sebe v člověku a člověk nalézá sebe v Bohu.

Jest rozdíl mezi pravdou zjevenou a pravdou lidskou. Pravda lidsky filosofická jest pravda, jak ji člověk přirozeným rozumem nalézá. Je to vždy pravda o něčem, výpověď, která sice není něčím jen dodatným, poněvadž má svůj základ v bytí, která však přece se jeví jen jako poměr rozumu k věci (adaequatio intellectus ad rem). Pravda křesťanská však není výrok o něčem, není poměr, nýbrž bytí samo. Bytí a pravda je v Bohu jedno a totéž. Bůh je pravda. Nemá tudíž valné ceny dokazovati pravdivost křesťanství aposteriorně z jeho díla sociálního, kulturního a civilisačního. Je zřejmo, že pravda je užitečná: holým pragmatismem však by bylo mysliti, že jen proto je pravda pravdou, že je užitečná.

Já jsem pravda, řekl Pán. To zní zcela apriorně a nepodmíněně. V Kristu se projevuje pravda jako něco svébytného, jako něco, co samo v sobě má důvod jsoucna. Něco jiného jest, mluví-li se o pravdě a něco jiného, projevuje-li se pravda sama.

Rekové nazývali pravdu aletheia, což značí neskrytost, odhalenost. *Aletheia* jest vyčtená, odhale-

ná, vyzkoumaná podstata věcí. Pravda lidské filosofie jest pouhá *aletheia.* Ale pravda Zjevení je prostě to, co jest a co se projevuje. Nejlépe to vystihuje hebrejské slovo *emed,* jež značí to, co stojí, trvá, platí, tedy ne něco vyčteného, odhaleného a vybádaného, nýbrž to, co jest. Pravda Boží je pravda, kterou nelze vyzkoumati - jí lze jen naslouchati v pokoře.

Pravda filosofická je ve světě stále, takže stačí ji kdykoliv odhaliti. Ale pravda Zjevení kotví jediné v Bohu a ve světě se objevuje jako dějinná událost, jako dílo Boží v čase, jako slovo Boží přinášené a zprostředkované lidmi lidem, jako poselství věčného Boha k dějinnému lidstvu, vrcholící ve slově Kristově: Druhdy Bůh mnohokráte a mnoha způsoby mluvil k otcům skrze proroky, v těchto však dnech doby poslední mluvil k nám skrze Syna svého, kteréhož ustanovil dědicem všech věcí. (Žid. I, 1—2.)

To, co říká prorok Starého zákona, realisuje se plně a v celé hloubce teprve v Kristu, v tajemství Vtělení. Kristus je světlo, které ozařuje Starý zákon. Vše tam žije z něho a pro něho. V něm a skrze něho vstoupila věčnost v čas, Bůh v člověka. To je živá a tajemná skutečnost, která je více než pouhá reflexe, více než systém abstraktních pravd: to je živý a reálný Kristus - Pravda sama. Učení Kristovo spočívá na skutečnosti Vtělení. Zjevení Kristovo jest odhalením mystéria Vtělení a Vykoupení. Příchod Kristův se v Písmě označuje jako Zjevení. Vtělení je Zjevení. Kristus je pravda. A tato pravda se narodila v Betlemě a ležela v jeslích: a tato pravda byla bičována, trním korunována, poplivána a vbita na dřevo kříže.

Já jsem pravda, praví Pán. A to znamená nejen, že všechny ideje a kategorie, že vše duchové jest v objektivním poměru ke Kristu a všechny poklady moudrosti a vědy v Kristu soustředěny, nýbrž že Kristus-Bohočlověk sám je zjevením: Kristus vtělený káže sám sebou - napsal svatý Athanáš. On jest

emed, to, co platí, 011 je neúplatná zřejmost, nepodmíněná pravda. A tím neskonale vyniká nad všechny, kdož učí, ukazují a vedou, neboť nekáže jen pravdu, nýbrž jest pravda, pravda, která jest zároveň bytí, síla, moc a majestát: I žasli nad učením jeho; neboť učil je jako moc maje a ne jako zákonici. (Mar. 1, 22.)

Křesťanství není jen nauka. Už proto je zbytečné báti se o jeho původnost. Kristus se nevydával za učitele jen nové pravdy. Na počátku své řeči na hoře pravil: Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit zákon neb proroky: nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit. (Mat. 5, 17.) Přišel, aby dal zákonu plný, hluboký a dokonalý smysl. A ten smysl, který on mu dal, jest původní a to nejen ve významu nový, nýbrž i ve významu pravý. Na otázku, co jest třeba činiti, abychom obdrželi život věčný, dal odpověd starou: Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vší síly své i ze vší mysli své, a bližního svého jako sebe samého. (Luk. 10, 27.) Ale stará jsou v této odpovědi právě jen slova. Nový však je smysl, který jim Kristus dává. Některá slova tu byla. A to nejen ve Starém zákoně, nýbrž i v naukách filosofů předkřesťanských a mimožidovských. Kristus nebyl první, jenž vyslovil slovo milovati. To slovo již tu bylo. Ale značilo všelicos jiného: vášeň, spravedlnost, slušnost, přátelství, ochotnost,pohostinnost: značilo přízeňkbratřím, přátelům, známým, krajanům, soukmenovcům - a nepřízeň k cizincům a nepřátelům. Kristus dává tomu slovu pravý význam: láska je povinnost obecná, neboť bližní je každý člověk, ať známý nebo neznámý, ať příbuzný nebo cizí, ať přítel nebo nepřítel. Tento všeobjímající význam slova bližní je ovšem zcela nový a zcela vlastní nauce křesťanské.

Křesťanství není jen theologie. Pouhé poučení o životě Božím by nic nezměnilo na poměru člověka k Bohu. *Křesťanství je nový, nadpřirozený život.* Život jest neskonale více než pouhé vědění o životě. Kvetoucí sedmikráska na mezi jest více než

učebnice botaniky, protože květina žije, jest živoucím organismem, kdežto kniha má cenu jen pokud někdo živý se z ní vzdělává. Pokřtěné nemluvně již má život nadpřirozený, ač nemá theologii. Odborník v biblických otázkách a luštitel egyptských papyrů, učený apologetik, duchaplný exegeta - mají sice vědu o Bohu, ale nežijí-li v milosti, nemají Boha. Život je více než věda o životě. Raději chci cítiti lítost nad hříchy než znáti její definici, praví Tomáš Kempenský.

Křesťanství jest nový život: to jest jeho původnost a naprostá novost. Bůh se stal člověkem. A to bylo něco naprosto nového. Evangelium jest jen novinou, zvěstí této události. Vtělením vstoupil Bůh v lidstvo a učinil je účastným svého božského života. Křesťanství jest boholidský život. Bůh se stal účastným života lidského a lidstvo se stalo účastným života božského. Té účasti nabývá člověk křtem. Řecké slovo *baptizein* to naznačuje výrazně: vnořovati. Křtem jsme byli vnořeni v Krista, jenž jest život. Do pláněte lidské duše byl zaštípen roub života božského. A jako pláně a roub srůstají a vytvářejí nový organismus, tak duše vštípená v Krista získává nový, božský, nadpřirozený život. Mrtvý ožil, když se tělo jeho dotklo kostí Eliseových. I my jsme ožili přivtěleni byvše ke Kristu, jenž jest život. Život křesťanský jest život v Kristu. Skrze Krista vstoupil Bůh do naší duše a učinil ji svým příbytkem. Očistil nás od skvrny hříchu a posvětil svou milostí. Přijal nás za své dítky a udělil nám právo na dědictví věčného života. Učinil nás údy Kristovými, údy tajemného Těla, jímž jest Církev. Učinil nás vlastnictvím Kristovým a vtiskl duši nezrušitelné znamení příslušnosti ke Kristu, jež není ničím jiným než znamením účasti na kněžství Kristově. Vzdělal v nás chrám Ducha svatého spočívající na třech pilířích: víry, naděje a lásky. Osvítil duši, aby chápala svět nadpřirozený a obdařil ji duchovními smysly, sedmi dary Ducha svatého, jimiž by vnímala světlo s hůry a nabývala síly vtom

světle kráčeti. A to vše je nadlidské, nadpřirozené, boholidské, tajemné, nepochopitelné, to vše je div lásky Boží, to je pravá podstata křesťanství, život v tom, jenž jest Život a jenž přišel, aby měli život a měli hojnost. (Jan 10, 10.)

oaětovÁní

P. ANT. ČALA O. P.

Předešlá část mše svaté (mše katechumenů) má svůj zvláštní cíl, svůj vlastní ráz; s eucharistickou obětí nesouvisí tak úzce. Je to jakési napodobení židovských modliteb konaných v synagoze. Lze ji přirovnati k večerním pobožnostem, při nichž se recitují nějaké modlitby, předvedou se nějaké zpěvy, přečte se úryvek z Písma svatého a podá se výklad čteného místa. První část mše má hlavně cíl poučný á měnívá se podle slavností. V prvních stoletích byla úplně samostatná, a proto se mohla siaviti, i když nenásledovala po ní hned eucharistická oběť (jako na př. o vigiliích).

Zcela jiného rázu je druhá část mše svaté, mše věřících. Její hlavní cíl jest: vzdáti Bohu náležitou poctu přinesením oběti. Její měnivé části bývaly vždy velmi nepatrné, i když celebrant sám improvisoval liturgické modlitby. Její původ je ryze křesťanský. Je to vlastně obnova eucharistické oběti, kterou slavil Kristus při poslední večeři. Proto není divu, že mezi první a druhou částí mše je pouze případkový vztah, pokud totiž k náležitému slavení eucharistické oběti je třeba i předběžného náležitého poučení.

Dříve než přikročíme k jednotlivým složkám této druhé části mše svaté, všimněme si napřed povšechně její stavby.

Zřetelně tu vidíme tři hlavní části: obětování, proměňování a přijímání; přípravu obětních darů, vlastní obětní úkon, a obětní hostinu. Mši věřících lze přirovnati ke křivce: Začíná pokorným přinášením obětních darů, chleba a vína; pak prostřednictvím Ježíše Krista vystoupí až k nebes výšinám pro-

měňováním a nekonečnou oslavou Boha; a konečné sestupuje k lidem, aby jim dala Tělo a krev Kristovu, a přivedla je k životu věčnému.

I. První část mše věřících je obětování.

i. V nejstarších dobách křesťanských bývalo obětování velmi prosté a zároveň velebné. Celebrující kněz po krédu sestoupil s katedry, přišel až k přehradě presbytáře (k mřížce), a tam přijímal obětní dary, které přinášeli věřící jeden po druhém. Obyčejně přinášeli chléb a víno; někdy také jiné dary, jako vosk, olej a jiné potřeby k oběti. Od celebranta pak přijímal obětní dary jáhen a ukládal je na obětní stůl.

Když všichni přinesli dary, celebrant si umyl ruce. Zatím přisluhující kněz s podjáhny vybral z přinesených chlebů, kolik jich bylo třeba k přijímání kléru i lidu, a připravil je na oltář. Rovněž tak bylo do kalicha přichystáno přinesené víno a smícháno s několika kapkami vody.

Zatím co věřící přinášeli své dary, sbor zpíval offertorium. Původně se zpíval celý žalm, a za každým veršem se opakovala přiléhavá antifona jako refrén. Když bylo přinášení darů skončeno, celebrant dal zpěvákům znamení, aby ukončili zpěv; a pak se pomodlil nad vybranými obětními dary jedinou modlitbu, zvanou sekrétu. Když později zanikalo přinášení obětních darů, zmenšoval se i počet zpívaných veršů žalmu, až konečně zmizel celý žalm a zbyla jen antifona.

Na potvrzení uvedeného popisu původního obětování lze uvésti celou řadu dokladů z nejstarších dob křesťanských.

Lze dokázati nejen že věřící přinášeli obětní dary, ale že to bylo i jejich povinností. Už sv. Cyprian (f 258) vytýká jisté bohaté matroně, že přichází do chrámu s prázdnýma rukama a přijímá pak část oběti, kterou přinesl některý chuďas.[1] Sv. Cesarius (t 543) povzbuzuje věřící, aby přinášeli dary k eu-

[1] De opere et elem. 15.

charistické oběti: „Oběti, jež jsou na oltáři, přinášejte. Rdíti se má člověk, který přijímá z cizí oběti, ač sám mohl přinésti oběť. To je dobrý křesťan, který když jde do chrámu, přináší obětní dary, jež se obětují na oltáři."[2]

Na sněmu v Micon (585) bylo stanoveno (can. 4.): „Když jsme zasedali na svatém sněmu, poznali jsme, že někteří křesťané na některých místech se odklonili od příkazů Božích . . ., když k posvátnému oltáři nepřinášeli žádného obětního daru. Proto ustanovujeme, aby každou neděli všichni muži i ženy přinesli obětní dary jak chléb, tak i víno."

Na sněmu římském za Řehoře VII. r. 1078 bylo zdůrazněno, že věřící mají při mši svaté Bohu něco obětovat a neúčastnit se sv. oběti s prázdnýma rukama.

II. *Jaký smysl má přinášení obětních darů?*

Když někomu dávám nějaký dar, chci mu ukázati svou lásku, chci mu dáti své srdce, chci mu dáti sebe samého. Dar tedy zastupuje jaksi samého dárce. V daru dává člověk sebe samého. Obětní dar je tedy symbolem vlastní osoby a značí, že se chceme Bohu dáti zcela.

Přinášení obětních darů značí především vůli věřících: spoluobětovati s Kristem; neboť oběť Kristova je v jistém smyslu neúplná, jak praví sv. Pavel Ke Kolos. I. 24., jestliže s Hlavou neobětují též údy mystického těla Kristova. Přinášení chleba a vína je tedy symbolem obětování věřících: značí, že věřící obětují sebe, že se chtějí zcela dáti Bohu.

Všimneme-li si symboliky obětních darů, ihned z nich poznáme, jaký smysl má jejich přinášení. Chléb je obraz práce, obraz potu („v potu tváře jisti budeš chléb svůj"). Víno je obraz utrpení, protože bývá lisováno. V chlebě a víně tedy přinášíme to, co je hlavní obsah celého našeho života, totiž práci a utrpení. V chlebě a víně obětujeme tudíž celý svůj život, celou svou osobu.

[2] P. L. 39, 2238 a 2241.

V přinášení obětních darů je ještě jiný hluboký smysl: Křesťan přináší k oltáři chléb a víno, aby pak přijal tytéž způsoby, ale s jinou podstatou, při svatém přijímání. Poněvadž chléb a víno zastupuje osobu, znamená to, že k obětování přichází přirozený člověk, který má spoluobětovati a býti spoluobětován s Kristem, aby pak při proměňování byl proměněn v Krista, a mohl říci se sv. Pavlem: „Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus."

To je smysl obětování: úplné darování sebe Bohu, úplné sebeobětování, úplnou odevzdanost Bohu.

III. *Nynější forma obětování* je poněkud jiná, než byla v prvních stoletích křesťanských. Původní forma obětování, jak jsme ji právě naznačili, začala ponenáhlu zanikat v n. století. Místo chleba a vína bývaly pak obětovány peníze za odsloužení mše svaté na určitý úmysl. Někde se ujal zvyk konati při obětování *oběru,* při níž věřící obětovali zase jen peníze. Jinde se při obětování konala sbírka buď „do zvonečku" nebo na tácek.

Oběra nebo sbírka při obětování, jakožto obětní dar věřících, má své oprávnění, svůj význam a svou cenu jako původní přinášení obětních darů. Proto by bylo záhodno z liturgických důvodů a také z výchovných důvodů, aby tam, kde už existuje, se udržela, a kde ještě neexistuje, aby byla zavedena, i kdyby snad věřící nemohli dáti více než nějaký pětihaléř. Neboť i malá oběť má velkou cenu, je-li dána z mála, jak uvádí Božský Spasitel v příkladu o chudé vdově. I kdybychom nemohli obětovati více než nějaký haléř, i kdyby snad kostel ničeho nepotřeboval, přece my vždycky potřebujeme vyjadřovati své sebeobětování Bohu také vnějším způsobem, přinesením nějakého daru.

Z mnoha mešních modliteb je patrné, že se předpokládá přinášení obětních darů ode všech. Na příklad v sekrétě z 5. neděle po sv. Duchu se praví: „Shlédni, Pane, na prosby naše, a tyto oběti služebníků a služebnic svých dobrotivě přijmi, aby co jednotlivci obětovali ke cti jména tvého, všem

prospělo k spasení." Přičiňme se tedy, aby taková modlitba Církve nebyla nepravdivá pro naši lakotu nebo nevědomost, z níž bychom zanedbali činnou účast na eucharistické oběti.

IV. *„Nynější modlitby k obětování* nejsou zaznamenány ve starých liturgických knihách."[3] Po mnoho století byla totiž při obětování pouze jediná modlitba: sekréta. Teprve ve 14. století bylo přijato do římské liturgie ještě několik jiných modliteb.

K správnému chápání modliteb od obětování až do pozdvihování je třeba připomenout, že tyto modlitby se vztahují k dvojímu předmětu: k látce oběti, chlebu a vínu, a pak k tělu a krvi Páně, v něž bude proměněn chléb a víno. Modlitba při obětování chleba a vína posvěcuje tyto dary, činí je Bohu milé. Ale, jak praví Guéranger, „myšlenka knězova jde ještě dále, jde ještě za tento okamžik; kněz myslí na oběť, která bude na oltáři po proměňování, Oběť jedině pravou". To nám vysvětluje, proč v modlitbách před proměňováním Církev užívá výrazů, jež lze vztahovati jen na tělo a krev Páně; jako na př.: *obět neposkvrněná, kalich spásy, svatá obět, obět chvály.*

1. *Obětování chleba.* - Když se kněz pomodlí verš ofertoria, odkryje kalich, vezme do rukou paténu s hostií, pozvedne ji a takto se modlí: *„Přijmi, svatý Otce, všemohoucí, věčný Bože, tuto neposkvrněnou obět, kterou já nehodný sluha tvůj, přináším tobě, Bohu svému živému a pravému za nesčíslné hříchy, urážky a nedbalosti své a za všechny přítomné, jakož i za všechny věřící křestany, živé i zesnulé, aby mně i jim prospěla k spasení pro život věčný. Amen."*

Hostie není ještě proměněna. Ale kněz už ji v duchu vidí proměněnou v tělo Páně a proto ji nazývá neposkvrněnou. S touto myšlenkou ji obětuje: napřed za sebe, pak za přítomné věřící, za všechny křesťany v celém světě a konečně za všechny zemře-

[3] *Duchesne:* Origines du culte chrétien, Paris 1909, p. 177-

lé; a žádá Boha, aby oběť Beránka Božího, jenž bude zakrátko přítomen v proměněné hostii, „prospěla jim k spasení pro život věčný". Zde, jak praví Goyau, „v několika vteřinách se otvírají úžasné obzory: hlas kněze prosí nejen za všechny ty, kteří jakkoli patří k Církvi bojující, nýbrž také za všechny ty, kteří k ní kdysi patřili. A všechny údy této Církve jsou takřka postaveny před zrakem kněze, a ke všem se sklání paténa, na níž jest budoucí oběť".[4]

pRAKticKý *už*iteK zestcidi**A**mystiKy

J. F. **HORÁK**

Pokračování.

Odkud vyvěrá tento tak neobyčejný rozdíl? Proto není jiného vysvětlení, než že tento stav duchovního spojení s Bohem jinak chápali velcí učitelé jeho. Je pravda, že vynikající theologové XVI. století byli neblaze zaujati proti mystice a horlivě ji potírali. Od té doby pozorujeme onen smutný odpor proti opravdovým zásadám mystiky a onu změnu tradiční nauky. Proto mnozí novější duchovní spisovatelé neměli pravý pojem o cestě sjednocující, neznajíce důležitou a rozhodující úlohu, kterou na ní mají dary Ducha svatého. Staří vysvětlovali pokroky duší zcela věrných milostmi mystickými, rozumějíce jimi jisté milosti osvícení a lásky, dary osvíceného rozumu, vědění a moudrosti, které osvěcují duši a zdokonalují její víru a lásku nikoli rozjímající, nýbrž prudkou, která duši posiluje a úzce spojuje s Bohem. Novější však spisovatelé mají o mystických milostech rozličné představy, považují je za milosti gratis datae (zdarma dané), takže nemají nijaký vztah k dokonalosti.

„Svým úsilím, svou věrností, podporováni jsouce milostí, můžeme dosáhnouti téhož stupně svatosti, na který byly Bohem povzneseny duše mystické." V těchto slovech je dobře shrnuta obyčejná

4 *Georges Goyau:* Catholicisme, Paris 1931, p. 237.

nauka novějších duchovních spisovatelů. Člověk se tudíž může povznésti k veliké dokonalosti jak prostým rozjímáním tak nejvznešenějšími modlitbami, které přednášejí duše mystiků. To přesvědčení vede novější duchovní spisovatele k názoru, že jsou dvě cesty sjednocující velmi rozdílné. Jednu zvou neobyčejnou; ale nedoporučují duším, aby usilovaly po ní se ubírati, jeť to ona, na níž se dostává duši mystických milostí. Druhá je cesta obyčejná. Jediné spojení s Bohem, o něž je nám dovoleno se snažiti, je to, kterého duše dosahuje vlastními silami za podpory obecných milostí, které umožňují pěstovati křesťanské ctnosti a jsou udíleny všem, začátečníkům i dokonalým, silným i slabým. Ponechávajíce cestu, kterou zovou neobyčejnou, autorům, píšícím odborná pojednání o darech výjimečných a zázračných, nechtějí se zabývati ve svém povzbuzování a ve svých nábožných knihách leč obyčejnou cestou, vedoucí k spojení s Bohem. Představují nám ji jako stav, ve kterém se duše zcela podřídila vůli Boží, a omezují se na toto prohlášení, neshledávajíce nic, co by připojili k tomu, co nám už řekli, mluvíce o cestě osvěcující, jelikož se podle nich cesta sjednocující neliší od cesty osvěcující leč větším úsilím a větší pevností při konání ctnosti.

Odtud plyne, že se v těchto dvou školách duchovního života, staré a nové, nedávají duším tytéž rady k tomu, aby byly uvedeny na cestu za dokonalostí. Ti, kdož nenalézají mezi cestou sjednocující a osvěcující jiného rozdílu než kolikostní, žádají, aby byla v obou zachovávána táž pravidla, týž postup při modlitbě, týž způsob konání ctností, množení jejich úkonů a ustavičného a podrobného zpytování svědomí. - Stará škola, která vidí v dokonalém stavu účinek zvláštního působení darů Ducha svatého, chce, aby se duše již zbožná, která učinila nějaký pokrok ve ctnosti, snažila nejprve odřeknutím se všeho a čistotou srdce odstraniti přt kážky, protivící se tomuto působení Božího ducha, a oddala se mu cele.

Týž rozdíl se pozoruje vzhledem k modlitbě, Intelektualistická škola vyvyšuje rozjímání a dovoluje jen zřídka z něho vybočiti. Mystická škola představuje kontemplaci jako cíl, ke kterému směřují všechna cvičení, a ukazuje duši, jak a kdy uslyší volání a jak má pak na ně odpovídati . . . Živé výtky sv. Jana od Kříže vůdcům duší, že jim zabraňují vyhověti tomuto volání, nářky sv. Terezie a sv. Jany z Chantalu jsou velmi dobře známy, takže je nemusíme uváděti.

Jest zvláště důležité míti přesné pojmy o mystice, chápati, že mystický stav je právě stav cesty sjednocující a že se dokonalosti nedosahuje leč skrze dary Ducha svatého, které uvádějí duši, plnou lásky, ve spojení s Bohem a udržují ji v něm.

Zkušenost plně potvrzuje tuto nauku učitelů mystiky.

Ukázalo se mnohokrát, že osoby velmi prosté, někdy dokonce čtení a psaní neznalé, ale Bohu nadmíru věrné, jsou měrou mnohem větší osvíceny než osoby vzdělané, ale málo ušlechtilé. Chápou lépe, jak je Bůh velký, dobrý a hodný lásky, jak bídné je všechno stvoření. Znají mnohem lépe, jak veliké jemnosti a ušlechtilosti vyžaduje láska k Bohu. Jsouce takto osvíceny, touží daleko vřeleji po tom, aby mohly každým dnem více Boha milovati, Jemu se obětovati, chtějí viděti, jak se rozšiřuje Jeho království, dychtí přispívati k tomuto dílu svými modlitbami, pracemi a obětmi . . . Zároveň projevují mnohem větší odvahu, pevnost a vytrvalost. Za toto osvícení, tyto svaté tužby a tuto sílu nejsou zavázány svým úvahám, svému soustavnému úsilí, jež vynaložily, aby nabyly ctností. Toto úsilí však, tyto pracně konané ctnosti připravily je a uzpůsobily k přijetí větších milostí, jež v ně byly vlity působením Ducha svatého.

O tom poučuje zkušenost, a to také říkají velcí učitelé mystiky. Mluvě o tomto vyšším světle, které Duch svatý dychtí roznítiti v duši, píše sv. Jan od Kříže: „Toto světlo nikdy v duši nechybí; ale

temná clona obrazů a tvorů, jimiž je obklopena, brání volnému šíření světla. Budou-li tyto překážky odstraněny a clona odsunuta, duše zůstane v pouhé nahotě a chudobě ducha a pak jsouc prostá a čistá spojí se čistotou a prostotou Boží moudrosti, která je Syn Boží. Neboť zbaví-li se duše zaujatá láskou k Bohu věcí přirozených, uvolní se pro věci nadpřirozené. (Výstup na horu Karmel, II. kn. 13. kap.)

Jak si počíná Bůh, když rozlévá světlo a lásku? To je tajemství, jež se ani theologové ani mystikové nesnaží vysvětliti. „Jak se nám dostává jistoty o tom, čeho nevidíme? Toho nevím, je to dílo Boží." (Sv. Terezie, Komnaty, V. 1. kap.) Neusilujeme tudíž o to, abychom pochopili, jak Bůh působí, že jsme o pravdách, v něž věříme, daleko pevněji a dokonaleji přesvědčeni, a jak nám vnuká čistou lásku.

Nedivme se, když Bůh v nás působí tyto kony víry a lásky, že to dělá s větší dokonalostí než my! „Duch svatý působí tento akt, proto se mu nemohou přičítati nedostatky." Posiluje kon víry. Rozpaluje a upevňuje přilnutí věrné duše. Vštěpuje také nové poznání pravd víry. Ctností víry, jakou mají všechny duše, věříme v pravdy, protože je Bůh zjevil, rozumem chápeme lépe to, co Bůh zjevil. Sv. Tomáš praví: „Fides importat solum assensum ad ea quae proponuntur, sed intellectus importat quandam perceptionem veritatis." Víra přináší toliko souhlas s tím, co se (k věření) předkládá, ale rozum takřka přijímá pravdu.

Ostatně, dík daru moudrosti, jeví se tyto pravdy tím věrohodnějšími, podivuhodnějšími a tím více překvapují, čím více je Duch svatý činí chutnějšími, rozlévaje v duši zálibu vroucnější, hlubší a nevyslovitelnější.

Totéž třeba říci o aktech lásky, které Bůh vzbuzuje ve vůli. I když jsou v klidu a takřka je nepozorujeme a jsou zdánlivě méně intensivní, mají takovou čistotu, jemnost, pevnost a dokonalost, že

podobných vlastností nenalézáme v úkonech pouhého přemyšlení.

Z toho, co bylo uvedeno, usoudíme, že se milosti víry a lásky vždy duši udělují, proto sv. Jan od Kříže pojednávaje o stavech mystických, nepřestává mluviti o víře a lásce, než dary Ducha svatého to jsou, které činí víru mnohem osvícenější a lásku dokonalejší.

Zabralo by ovšem tuze mnoho místa, kdybychom uváděli všechny texty, které potvrzují nauku zde vyloženou. Spokojme se tedy jen několika výroky sv. Jana od Kříže: „Ti, kteří se v duchovním životě cvičí ještě v rozjímání, náležejí k začátečníkům. Když se Bohu zalíbí vyvěsti je z tohoto stavu, uvádí je na cestu pokroku, to jest mezi duše oddané kontemplaci, aby projdouce tímto stavem došli stavu dokonalých, k spojení s Bohem. (Temná noc smyslů, kap. I.) Třebas duch na počátku necítí chuti .. . čerpá jistou sílu a odvahu k činnosti z vnitřní a hutné stravy, jež je začátkem temné a suché kontemplace pro smysly." (Tamtéž, kap. IX.) Který to pokrm je tu dán duši již s jistou důvěrností, třebas v míře skrovné, ale zůstane-li věrná, bude jí poskytnut ve vší hojnosti? Světec to častěji říká, že jde o všeobecné a nejasné poznání Boha „Všeobecné, nejasné, láskyplné poznání, ve kterém se děje spojení duše s Bohem". „Tímto láskyplným a temným poznáním se Bůh spojuje s duší ve vysokém a božském stupni, protože nějakým způsobem toto nejasné, láskyplné poznání, které je víra, slouží v tomto životě k spojení s Bohem." Jedním koněm Bůh udílí světlo a lásku pohromadě, a to je vědomost nadpřirozená, vědomost z lásky . . . Jako v rozumu tato vědomost,kterou jí Bůh vlévá, jest všeobecná a temná, neboť ji duch nechápe odděleně, tak i vůle miluje všeobecně, nijak nerozlišujíc zvlášť věc pochopenou." (Plamen živé lásky, III. píseň, io. kap.) Sv. Jan před tím upozorňuje, že jinak v přirozeném životě duševním vůle nemůže milovati leč to, co rozum chápe, a to zřetelně. Na různých

místech svých děl prohlašuje, že ono nadpřirozené poznání, ona moudrost lásky je to, co duchové kontemplativní nazývají theologií mystickou.

Liší se tedy mystická víra a láska od víry a lásky nemvstické tím, že ony jsou Bohem v duši přímo vlity, tyto však vzbuzeny pomocí rozumu.

Jiný velmi pozoruhodný rozdíl mezi nimi vidí učitelé mystiky v tom, že mystická víra a láska mají místo v nejušlechtilejší části duše, vysoko nad stránkou smyslovou. Poslyšme, co o tom praví svatý František Salesský: „Jsou afekty, které vycházejí z přemýšlení, jež má základem zkušenost smyslovou, k jiným dávají podnět myšlenky čerpané z lidských věd, jiné jsou opět vzbuzeny přemýšlením o víře, jiné zase mají svůj počátek v prostém citu a souhlasu s pravdou a vůlí Boží. První zoveme afekty přirozené, druhé afekty rozumové, protože se zakládají na poznání rozumovém . . . Třetí se zovou city křesťanské, poněvadž mají svůj počátek v přemýšlení o nauce Páně, která nás učí milovati dobrovolnou chudobu, dokonalou čistotu a nebeskou blaženost, ale city nejvyššího stupně se jmenují božské a nadpřirozené, poněvadž je Bůh vlévá do našich duší a ony směřují jen k Bohu, aniž se v ně mísí nějaká úvaha nebo světlo přirozené . . . (Traité de 1'Amour de Dieu, Pojednání o lásce k Bohu, I, 5.) „V tomto mystickém chrámu (duše) jsou tři předsíně, totiž tři stupně rozumu. V prvním přemýšlíme na základě zkušenosti smyslové, v druhém na základě lidských věd, v třetím podle víry a nakonec je jistá výbojnost, nejvyšší vrchol rozumu a duševní schopnosti, která není řízena světlem úsudku ani rozumu, nýbrž prostým zřením mysli a prostým citem vůle, jimiž se duch upokojuje a vzdává Boží pravdě a vůli." (Tamtéž, XII.)

S týmiž stupni vyššího poznání se shledáváme u sv. Bonaventury a u Gersona. Všichni kladou činnost mystickou do vrchních oblastí duševních. Sv. Jan od Kříže věnuje část svých děl „Výstup

na horu Karmel" a „Temná noc" vysvětlení, jak se duše, podle toho, jak postupuje na cestě duchovního života, musí očišťovati, zříkajíc se obrazů, rozumování a smyslových afektů, musí zanechati nižšího způsobu činnosti, aby postoupila k vyššímu, kde fantasie ztrácí všechen vliv a kde rozum sám od sebe usuzující, musí nejčastěji zmlknouti, aby mohla působiti činnost vyšší, skrze níž na pravdy, v něž věříme, sladce nazíráme a bez námahy je odvozujeme, jimi se také láska, velmi klidná ovšem, stává zároveň vytrvalou a ustavičnou.

Kdo pozorně sleduje duše opravdu horlivé a ušlechtilé, všiml si důležité krise, která znamená přechod od stavu asketického k mystickému: působení milosti se mění, zbožná cvičení, církevní obřady, ano, samotné sv. přijímání přestávají vzbuzovati city plné sladkosti a něhy, duše se stává jako by necitelnou, rozjímání, která ji dříve dojímala, už jí nehýbají, zdá se, že je nižší část duše zbavena působení milosti, také střední oblast, v níž se dějí nejušlechtilejší kony rozumu, úvahy o věcech mravních a duchovních, rozjímání o pravdách víry, nemá tu bývalou snadnost své činnosti, úvahy jsou ztěžovány. Než duše obrací opravdu pohodlně svou prostou a láskyplnou pozornost k Bohu, její modlitba se zjednodušuje. I ve chvílích, kdy se nemodlí, uchovává si jistou myšlenku na Boha, tajnou přitažlivost k Němu, nalézá skrytou zálibu v samotě - jak to poznamenávají sv. Terezie a sv. Jan od Kříže - neboť tam nalézá mnohem snadněji svého Boha .. . Naproti tomu se vůle, poněvadž není podporována citelnými milostmi a musí jednat sama ze sebe, upevňuje obzvláštním způsobem, tím více, čím je čistší a silnější láska, které se jí dostává, zdvojnásobuje její energii. Nepřestává-li tedy duše být opravdu věrnou, ustaví se - jak praví V. Libremann - jakési odloučení obou částí duše, schopnosti nižší umlknou a ztratí většinu svého vlivu, ale mohutnosti vyšší se spojí nazíráním s Bohem a zesílejí. Dříve duše snadno ustupovala svým

vášním, byla citlivá k protivenstvím, touhám a neklidu, ale když se upevnila ve stavu mystickém, nabyla skutečného pokoje, úplné vlády nad sebou, dokonalé rovnováhy a zůstává klidnou a silnou jak ve smutku, tak i v radosti. Mystická víra a láska mají týž předmět jako víra a láska nemystická, neboť víra a láska mají v tomto životě cílem Boha neviděného, který by jinak nebyl už předmětem víry, nýbrž přímo oceňován za dobrého, svatého, dokonalého, láskyhodného podle vlastních slov a svědectví Božího.

Která pravda víry je základem stavu mystického? O tom není možná pochybnost: je to nepochopitelná dokonalost a líbeznost Boží, viděné způsobem všeobecným a nerozlišeným. „Všechno je spatřováno všeobecně a nic není viděno zvlášť," praví sv. František Salesský. „Bůh chce", říká Suarez, „aby mysl spočinula v uvažování jakési výbornosti nevyslovitelné, kterou je třeba chápati spíše záporem než kladem." (De oratione, XIII, 28.) Je to mystická temnota, temnota jistě velmi světlá, jak nám to prohlašuje velmi dobře sv. Alfons: „Jak ten, kdo patří do slunce, oslněn září paprsků nic nerozeznává, ale chápe toliko, že slunce je jakési veliké světlo, tak Bůh v oné mrákotě vlévá duši veliké světlo, které způsobuje, že ona chápe ne již nějakou pravdu zvláštní, nýbrž nabývá jakéhosi všeobecného a nejasného pojmu o Jeho nepochopitelné dobrotě, z něhož si duše začíná tvořiti o Bohu velmi vznešenou, třebas nejasnou představu (Praxe lásky k Ježíši Kristu, č. 135). Tato všeobecná a nerozlišená představa se vyskytá v každém stavu mystickém, vyskytá se jako v kontemplaci vyprahlé, tak slastné, ve zkouškách i v útěchách, tvoří bezpochyby spolu s láskou vlitou, která ji provází, základ tohoto stavu. „Toto světlo" - praví sv. Jan od Kříže - proměňuje duši a povznáší ji do stavu dokonalosti, proměňujíc se v ní ve stav dokonalosti." Až dotud se duše, chtějíc se spojit s Bohem, uchylovala k přemýšlení a k představám obraznosti, s nimiž duše nemůže

mnoho pořídíti, potom pomocí darů Ducha svatého, které ji osvěcují a posilují, dosáhne spojení s Bohem dokonalejšího a trvalejšího.

S tímto poznáním se mohou spojití jiné poznatky, již rozlišené a zvláštní, které - byvše spatřeny také ve světle rozumu - jsou duši velmi nápomocny. Jako nevyslovitelná dobrota a nevypověditelné bohatství duše ve sv. přijímání, štěstí, které naplní duši naši, až budeme míti Boha v nebi, nebo konečně přítomnost Boží mezi námi.

Mimo tato světla, která dávají duši poznati různé stránky velikosti a dobroty Boží, udělují se jí ještě jiná, skrze něž poznává svou nicotu, a duše ji nyní chápe mnohem lépe, než by ji pochopila, kdyby se oddávala po dlouhá leta rozjímáním. „Pán sám jí dá tento dar a pokoří a zahanbí ji docela jinak, než bychom byli s to docíliti toho svými rozjímáníčky, jež nejsou ničím, porovnáme-li je se světlem, jímž učí tu Pán pravé pokoře, zahanbuje nás tak, že bychom se propadli studem." (Sv. Terezie, Život, kap. XV.) Touž nauku podává sv. Terezie o dokonalém odříkání a o pohrdání věcmi tohoto světa. „Pán ukáže duši v jednom okamžiku více pravd a dá jí jasnější poznání pozemských věcí, než by dosáhla rozjímavou modlitbou za mnohá leta." (Cesta dokonalosti, kap. XIX.) Podobně by se mohlo říci o ceně duší, o neštěstí hříchu a jiných velkých pravdách, o nichž jsou věrné duše tak hluboce přesvědčeny.

Nahoře jsme pravili, že má láska mystická týž předmět jako láska nemystická, ale má různé způsoby podle různosti světel, kterých se jí dostává, a podle různosti citů, jež jí Bůh dává. Často mystická duše nalézá požitek ve své lásce. Sv. Terezie naznačuje a neúnavně opakuje, že radosti kontemplace jsou radosti lásky vlité. Současně, jak Bůh vlévá v duši radosti lásky, naznačuje jí živým světlem milosti, že sídlí v duši a že je původcem sladkostí, z kterých se duše těší; tak poznává zkušeností dobrotu Boží. Sv. Tomáš praví: Poznání zkušeností se

dostává tomu, kdo zakouší chuť Boží sladkosti.

Řekneme mimochodem, že takové je také podle jiných učitelů duchovního života zkušenostní poznání Boha. Tak je vysvětlují sv. Bonaventura, Richard od sv. Viktora, Gerson a Suarez: Bůh poznaný nejen už spekulativně, nýbrž účinky milosti, které dává zakoušeti duším. Žádný z nich nedává slovům „experimentální věda" smysl, který jim chtějí přisouditi někteří moderní spisovatelé.

Jindy duše nepřijímá tuto zkušenost věcí božských, neokouší Boha, nýbrž prudce po Něm touží, chtěla by vyjít sama ze sebe, aby se pohroužila v Miláčka. To je excessus mentalis, o němž často mluví středověcí mystikové.

Někdy se přihází, že láska, kterou Bůh udílí, je chladná a vyprahlá, třebas čistá a mocná, když se jediná vůle projevuje způsobem velmi povzneseným za působení Ducha svatého. Tato láska dává duši velkou energii, ale modlitba je ustavičně suchá a bez sladkosti. Takový stav prožívala sv. Jana ze Chantalu a jím procházejí mnohé duše dokonalé. Ti, podle jejichž názoru záleží kontemplace v okoušení věcí božských, řeknou, že tyto duše nemají dar kontemplace, my však tvrdíme, že i tyto duše jsou ve stavu mystickém.

Stává se také, že je mystická láska bolestná a mučivá, jelikož duše má velkou touhu milovat svého Boha, cítí však velmi živě svou hroznou bídu a nemohoucnost k projevům lásky. Zakoušeti však bude velkou horlivost pro slávu Boží a trpěti nevypověditelná muka, vidouc, že je Bůh svými dítkami nepoznáván, urážen a tupen.

Není pochyby, že tyto různé akty lásky mohou býti vzbuzeny úvahami a přemýšlením, jak vidíme, že se přihází v modlitbě rozjímavé a citové (afektivní), ale vždy se tak děje s menší čistotou a účinností.

Je dobře ještě poznamenati, že mnozí duchovní spisovatelé majíce na zřeteli, že mystický stav nebývá vždy provázen sladkými pocity, naopak za-

hrnut bolestmi velmi bodavými, vzpírali se ztotožňovati jej s cestou sjednocující. Vedeni myšlenkou, že duše ve stavu mystickém zakouší vždy pocity velké něhy a sladkosti, a znajíce zároveň dokonalé duše, které nebyly Božími útěchami nikterak zasypány, došli k tomuto, podle svého názoru, nutnému závěru: mnoho dokonalých duší není ve stavu mystickém.

To je podle mínění Augustina Saudreaua, jehož jsme zde věrně následovali, *mystická nauka, jak ji učili velcí mistři duchovního života,* s vyloučením všeho, co by se mohlo zdáti sporným. Čtenář může oceniti, jak je hodna našich tužeb ta cesta sjednocující, ve které se Pán ukazuje tak štědrým, na níž se duši dostává tak cenných milostí a tolikeré podpory pro pěstění ctnosti. Poznání těchto Božích dobrodiní nemůže než povzbuditi nás k ušlechtilému snažení, abychom odumřeli sobě samým a dovolili Kristu žiti v nás. „Vyčisťte své srdce od samolásky a ode všeho, co nepatří Bohu," říkala svatá Markéta Marie svým novickám, „chcete-li, aby bylo hodno a schopno přijímat milosti, které jsou mu určeny. Náš Pán vás k Sobě pozdvihne tak, jak shledá, že jste zničily samy sebe."

P. Saudreau - jehož pojednání „Utilidad practica de los e studios misticos", otištěné v r. 1915 v rev. La Ciencia Tomista, se zde držíme - vedl a řídil jako zpovědník přes třicet let duše, také vychoval k životu duchovnímu 600 noviců; nabyl tedy hojných zkušeností v životě duchovním a rád dosvědčuje, že milost kráčí za dnešních časů týmiž cestami jako za doby svatého Jana od Kříže, svaté Jany ze Chantalu, P. Groua, V. Libermanna a jiných omilostněných osob.

Co žádá kněz od inteligence ve farnosti

V Basileji měl před časem biskup Fr. von Streng promluvu k akademikům, ve které shrnul, jaké má přání kněz vůči inteligenci ve své farnosti. Vyšla nyní tiskem. Je tu několik důležitých postřehů a bodů, které se mohou uplatniti i mimo švýcarské prostředí. Je především důležité, aby už ze studentských let vyvíjelo se přátelství mezi chovanci malého semináře a až volba povolání studentská přátelství rozdělí, bylo tomu jen tak dočasně, až se pozdější kněží a jejich laičtí přátelé jako nositelé akademických povolání nebo úřednických míst setkají ve svých určených působištích a mohou se doplňovati. Je významné, spolupracují-li spolu úzce sdružení theologů a akademické spolky. Farář, který to sám dostatečně prožil, pochopí význam takového soužití, dovede po zásluze dobře oceniti, má-li pak ve své farnosti mladé akademiky, věřící a ochotné k práci pro království Boží.

Mezi akademickou inteligencí jsou hlavně dva druhy, jedni mají více sklon k „rozjímavosti", druzí více k „aktivitě". Těm prvým nesedí aktivita mimo meze jejich stavovských možností. Chybí jim z části šikovnost, znalost lidí, nedostává se jim i slovní obratnosti. Ti druzí hýřící aktivitou jsou často tak svou stavovskou činností a rodinou zaměstnáni, že nepřicházejí v úvahu k vlastní spolupráci ve farnosti, ve veřejném životě, v laickém apoštolátě. Přesto však farář od obou očekává jedno: *Dobrý příklad ve farnosti;* to je takový život, který ukazuje bázeň Boží a svědomitost, dobře vytvořený, čistý charakter, dobře uspořádaný rodinný život a bezúhonné plnění povinností povolání. Prostí lidé ve farnosti dívají se velmi pozorně, zda „páni", inteligence zvláště s akademickým vzděláním, rádi spolu s ostatními prostými věřícími chodí do kostela na celou mši sv. v neděli a zasvěcené svátky, zda častěji přijímají svaté svátosti, zda se účastní velkých průvodů na vzkříšení, Boží tělo a pod., zda i jejich ženy a děti náboženské povinnosti plní. To je základní apoštolát inteligence ve smyslu slov Písma: „Tak sviť světlo vaše před lidmi, aby viděli vaše skutky dobré a chválili

vašeho Otce, jenž jest v nebesích." Toto pravé „osvětové" poslání katolické inteligence nesmí býti seslabováno úlevami a zvláštnostmi, kterých se někdy pro své dítky a příslušníky inteligentní vrstvy domáhají. Hoch nebo děvče pana doktora, pana soudního rady, pana profesora musí v náboženském ohledu plniti všechno, co se žádá a k čemu se vede dítě řemeslníka, dělníka, obchodníka a pod. Majestát proměňovaného Spasitele a prach snižuje stavovské rozdíly a vznešenost přisluhování neskonale vyrovnává stavovské diference rodičů ministrantů.

To druhé, čeho farář žádá od akademické inteligence ve farnosti, je blahovolné a *přátelské stanovisko vůči duchovenstvu* ve farnosti. Mnoho na tom záleží, jak se akademicky vzdělaný občan chová před veřejností k svému faráři, jak o něm v jeho nepřítomnosti mluví. Jeho mluvení nebo mlčení může velmi poškozovati autoritu kněze, kdežto uznání snah, pastorační horlivosti a metody faráře ulehčuje mu práci a výsledky. Nejde tu o nějaké pochlebování. Jsou-li po zralé úvaze a spravedlivém úsudku názory a pracovní metody faráře vadné a nedostatečné, je věcí taktu a diplomacie inteligenta, jak má zaujmouti pravý postoj a třeba odvažovati každé slovo a jednání, mlčeti nebo s příslušnými instancemi promluviti, vždy se zřetelem na obecné blaho a dobrou shodu. Tu a tam se stane, že také laik musí podle vůle církevní vrchnosti zasáhnouti do choulostivých a obtížných záležitostí farnosti. Mnohokrát otevřená a dobře míněná rozmluva mezi čtyřma očima s farářem přinese vyřešení eventuelních nedorozumění. V každém případě má však akademik svým ušlechtilým smýšlením a rozvahou ukazovati, že opravdu patří mezi vzdělance, zvláště tam, kde farář na této linii selže. Ne neprávem se říká, že akademické vzdělání, zvláště universitní studium, dává ražbu silně subjektivním vlastnostem osobnosti akademikovy oproti ostatním a že akademik očekává, aby farář tomu rozuměl a to respektoval. Na druhé straně však dává také theologické odborné a charakterové vytváření vlastní výraz klerikům, který musí také laik pochopit. To platí zvláště na vesnici, kde farář a inteligent jsou papežem a císařem.

Kněz i inteligetní laik musí se viděti služebníky Boži-

mi. Proto se žádají od akademika *služby.* Především jde o hospodářskou stránku ve farnosti, v konkurenčních výborech, kostelních jednotách a pod. Zkušenost učí, že laik je lepším správcem financí jako kněz. Zvláště má to význam v prostředí nábožensky roztříštěném. Laik ovšem vedle ušlechtilých vlastností charakteru musí míti náležité znalosti odborné, znalost církevně-právních předpisů, státních zákonů a pod. V takovém poslání se často přiházívají nepříjemnosti a neshody. Nepište v rozlobenosti dopisů! Nakvašené slovo hodně uškodí promluvené, což teprve napsané. A ve zklamáních a mrzutostech žádné skládání funkci! Od inteligenta se také žádá kus technické obratnosti v řízení akcí, schůzí a pod. Jeho pomoc je velmi vítaná v Katolické akci v užším slova smyslu ve farní radě, kongregacích, apoštolátu mužů, kulturních, sociálních a charitativních dílech. Je cenné, přivádí-li katolický inteligent svým soukromým stykem jiné, opodál stojící příslušníky svého stavu s rodinami do bližšího kontaktu s kostelem a farou a pečuje o to, aby jejich děti byly vyučovány sv. náboženství a onemocnělí kolegové v povolání přijali útěchu umírajících.

Na dalším významném místě symbiosy katolického laika ve farnosti je spolupráce v *charitě.* Činnost katolického inteligenta v charitativních institucích je velkou oporou faráře. Jak daleko je před námi akademická mládež na př. v Itálii a ve Švýcařích, kde jsou akademické odbory spolku sv. Vincence. Od studentských let pracovati pro zmírnění bídy to nese stálé požehnání. Ještě však ve větší míře počítá kněz se spoluprací v charitě se ženami inteligentů, které patří ať ve městech nebo na venkově k povolaným vůdkyním ženských charitativních spolků.

Významným polem činnosti je také *výchova a škola.* Co může dobrého učiniti schopný inteligent v obecní školní radě, v osvětové komisi, v knihovní radě. Ale je tu třeba pomoci při vedení mládeže ve farnosti přednášením, vedením kursů. Zvláštní úkol pak připadá katolickému lékaři v plném rozsahu jeho povolání.

Nikterak není posledním místem *veřejný život,* v němž farář od inteligence něco očekává. Tu jde o politiku, pokud se dotýká náboženství, duchovní správy a Církve.

K politování je farář, který ve svém působišti nemá jediného akademického vzdělance a prostě nikoho z laického světa, jenž by se mohl zabývati vedením politických záležitostí. Šťastný farář, který má aspoň jednoho inteligentního laika, který tuto věc vezme do rukou, organisuje, agituje, koná schůze a přednášky, píše do novin. Pak nemusí farář zabývati se příliš politikou a je inteligentu pomocníkem podle potřeby.

Katolický inteligentní laik má býti také pojítkem kněze s ideovým kruhem laické inteligence. Tvoří se pak spoje, osobní přátelství a pouta, která jsou vedena hlubokou láskou ke Kristu, Církvi, farnosti. - *Girolamo.*

Časopis katolických studentů

Jitro, časopis katolického studentstva, vchází do svého dvacátého roku. Poslední jeho ročníky, redigované P. Dominikem Peckou, znamenají takovou úroveň uměleckou i výchovnou, že by bylo těžko nad ni vystoupit. Není snadné vést studentský časopis. Předpokládá to mnoho. Nestačí jen přečíst trochu literatury o výchově mládeže a chodit pak s několika nepochopenými zásadami a rozsévat je napravo a nalevo bez ohledu na prostředí. Rozumět mládeží je těžké a rozumět mládeži studentské je ještě těžší. Je třeba styku s ní a je třeba lásky k ní. Styk sám nestačí, protože ten pouze konstatuje její vlastnosti a její potřeby: láska hledá pomoc a lék, a jen ta se dostává k mladé duši studenta. P. Pecka má všechny tyto předpoklady. Zná teorii a sice i tu nejvědečtější, jak svědčí jeho studie v tomto oboru. A umí se přiblížit ke studentu a umí si jej získat. Není divu, že to dovedl i jako redaktor Jitra. Studenti si zamilovali svůj časopis, protože v něm nalezli vše, co hledali: poučení i osvěžení. Časopis rostl počtem odběratel, studentská sdružení vzrůstala, katolické studentstvo se mělo čím representovat

Není věru snadné vést časopis mládeže a zalíbit se všem. Na světě je jen málo lidí. kteří žijí v pochopení své doby a ještě méně těch, kteří vidí dopředu. Většina žije vždy nejméně padesát let pozadu. Jsou staří, kteří si toho jména zaslouží pro svůj věk. A jsou staří, kteří by se tak měli nazý-

vat, protože jsou o řadu let nazpět. Ti první jsou mnohdy ve skutečnosti mladí, ač věkem pokročili, kdežto ti druzí jsou skutečnými starci, i když jejich věk nevykazuje ještě mnoho dnů života a šediny nezdobí jejich hlavy. Můžeme se jim divit, jestliže nechápou potřeby doby, jestliže se nedovedou vžít do mentality doby, nechápou současné lidi, protože žijí ve skutečnosti o řadu let pozadu? Jejich myšlení se zastavilo. A poněvadž činnost odpovídá myšlení, je jejich prakse zastaralá. Nechápou člověka dneška, tím méně mladého člověka a studenta dneška a chtěli by staré záplaty šít na nové měchy. A jaký výsledek má taková činnost, víme z evangelia.

Sem nepatřil a nepatří P. Pecka. Je mladý věkem a ještě mladší duchem a jeho Jitro je Jitro dnešního studenta. A dnešní student není nábožensky ani povrchní ani méně nábožný, jak jsem ukázal posledně. - *R. M. Dacík.*

Belgický episkopát o tisku

Belgický episkopát upozorňuje na skutečnost, že četba denního tisku skýtá nemalé nebezpečí pro ryzost víry, pro křesťanskou mravnost. Tím spíše, že noviny jsou nejlacinějším prostředkem propagačním, kde si propagaci platí čtenáři sami. Biskupové ukazují na to, že jest opravdu mnoho tiskovin, které odvrácejí přímo od víry a křesťanských zásad. Aby si katolíci uvědomili vážnost nebezpečí, musejí uměti rozlišovat! různost lohoto nebezpečí. Jsou totiž tiskoviny, které výslovně ex professo jsou nepřátelské víře a křesťanským mravům. Ty jsou ovšem nejnebezpečnější.

Pak následují tiskoviny protiklerikální, jak si říkají.

Ty prohlašuji, že i uznávají náboženství, ale že je náboženství věcí soukromou. Teoreticky uznávají nutnost jakéhosi náboženství nebo i náboženského řádu, ale ve skutečnosti zamítají právě tak rozhodně jakékoliv náboženské určité projevy. Prohlašují, že náboženství patří do chrámů, do soukromého poměru člověka k Bohu, ale ne do výchovy, ne do života. Do řízení státu. Odlišují náboženství od života. Prohlašují zasahování kněží do veřejného života za klerikalismus. Proto špiní tyto kněze a útočí na ně.

Otočí systematicky na laiky, kteří řídí katolické podniky, ústavy, zřízení. Jednají s nimi jako s veř. nepřáteli, když chtějí uplatňovati Kristovy zásady v životě V různých oborech především života sociálního. Tyto tiskoviny jsou prodchnuty duchem hmotařským a tak jsou v přímém rozporu se zásadami křesťanskými. I když někdy, hlavně z oportunismu a z pozemských důvodů mají občas záchvaty tolerantnosti.

Pak jsou tiskoviny bezbarvé. Tyto hlásají řečenou tolerantnost i úctu ke služebníkům náboženství, jen, aby mohli zasáhnouti co největší počet čtenářů. Mluví o věcech náboženských jenom ze zevnějšího, pozemského a časného hlediska. Nepopíraji snad žádné pravdy náboženské, ale je v nich tak pomíchána pravda s bludem, protože chtějí prý nestranně informovati.

Z toho vyplývá velký zmatek, podporuje se pověra a nevědomost především ve věcech katolických. Tak je otevřena cesta k náboženské lhostejnosti. Posléze jsou časopisy, které jsou zdánlivě katolické, ale naplněné modernismem sociálním a mravním. Ukazují jakousi podobnost se zásadami mravními a věroučnými křesťanství, ale nepodrobují se naprosto celému učení Církve. S jedné strany prohlašují věroučné články Církve, ale v dalších článcích a hlavně v inserci zapomínají na články druhé. Nemožno takové časopisy odsouditi jako předchozí, ale i tyto tiskoviny ničí u svých čtenářů katolický cit a smysl. Obsahují určitý modernismus sociální a mravnostní. Proto i před nimi je třeba věřící spiše varovati. - *Braito.*

Sociální poselství apoštolů

Jgino Giordani, známý již u nás překladem knihy „Znamení odporu" (Lad. Kuncíř, 1938), pokračuje v sérii studií o podstatě křesťanství, o jeho začátcích a základech. Po svazku „Messaggio sociále di Gesu" vydává knihu „Messaggio sociále degli Apostoli" (Libreria editrice Fiorentine, 1938). Označuji knihu jako zdařilý pokus o nakreslení základů sociálních dějin rodícího se křesťanství. Obě knihy tvoří jednotu a považuji za důležité přeložiti obě knihy, anebo je aspoň důkladně excerpovati. Prvý svazek popisu-

je zásady Kristovy, které daly novou základnu novému sociálnímu životu i řádu. Druhá kniha již ukazuje pronikavý vliv Kristových myšlenek na denní život. Giordani nebásní, ani neunavuje suchopárem. Živě probíhá před zrakem životní dráha apoštolů se všemi funkcemi nejrůznějších orgánů, jimiž přetvářejí sociální stav své doby.

Kořen jejich nové činnosti jest citlivé vědomí nutné spojitosti mezi věrou a životem, mezi učením a skutky. Vidíme, jak prvotní církev vrůstá do sociální struktury soudobé společnosti, jak tento vliv vyrůstá z jejich chápání Církve jako Těla Kristova, jako chrámu vybudovaného na Úhelném kameni — Kristu, neboť katolický pojem Církve tvoří základnu katolické sociologie.

Křesťanství přináší do rozkladu a mnohosti názorů, náboženství a směrů živelnou touhu po jednotě, po shromáždění všech v jednotě jediného plného života. Vidíme, jak nejvyšší důstojnost v křesťanství je všem otevřena, jak se tím trhají hráze tříd a kast. Síla jednoty v Církvi je příliš silná, aby nezapůsobila co nejdříve i na svět civilní. Sv. Pavel tepe hříchy a nepravosti pohanské tak zřetelně křesťansky, že vidíme leptavost, rozkladnost hříchů a nepravostí a jednotící sílu křesťanské pravdy a ctnosti. V tom vidíme sociálně tvořivou, druživou a plodnou činnost prvého křesťanství.

Giordani vyzvědá velký přínos křesťanský, svobodu dítek Božích neznámou v pohanství etatistickém a v židovství zákonickém. I dnes hájí jediné křesťanství svobodu a důstojnost lidské osobnosti proti otroctví kolektivismu materialisticko-komunistickému nebo hegeliánsko-nacistickému (fašistickému).

Svoboda ale není podle apoštolů nevázanost, nýbrž zvýšený smysl pro osobní spoluodpovědnost. Tuto svobodu musilo křesťanství vybojovat, svobodu duchovního, náboženského, kulturního člověka proti zotročení všemohoucím státem, který chce vše pohltit a pak milostivě rozdávat podle svého uznání, jak hlásá nacismus i fašismus, že člověk má všechno od státu a je také jen pro stát.

Křesťanství hledalo vyšší cíl, a to královstvím pozemským dostati se ke království nebeskému. Proto musilo hájit co nejširší osobní svobodu, protože k nejvyššímu cíli.

Pod zorným úhlem tohoto nejvyššího cíle dostalo se nového, nejvyššího a svatého určení a proto i naplnění a jistoty rodině, dítěti, ženě, manželství. Otroctví musilo zvolna zmizeti, protože rovnost všech v synovství Božím a v cíli království Božího musila z kořene vyvrátit toto zřízení. Opakuji znovu, přeložit, vydati co nejdříve! - *Braito.*

Skutečnosti a neskutečnosti

Znám mnoho lidí, kteří žijí na *úvěr* svých ideologií —• vlasteneckých, náboženských, vědeckých. Žít na úvěr své ideologie znamená, že horuji pro něco, co nepřevádím do žádného životního *tvaru.* Jsou to tedy neskutečnosti, hra s neskutečnostmi. Hra velmi nákladná. Lidé horují o své lásce k Bohu, ale nepohnou prstem, aby jí dali nějaký živý útvar vlastním napětím. Otec rodiny, který se honosí tím, jak se pro děti obětoval, nezná ve skutečnosti ani jedinou opravdovou potřebu jejich duše — ba ani jejich zájmům a sklonům nerozumí. Zařídil se ve své neskutečné lásce k rodině jako herec na divadle ve své roli.

Lidé, kteří vyčítají duším heroickým, že se odvažují žít pro *neskutečnosti,* tak totiž nazývají každé konkretisování, každou životní určitost, dotýkající se vyšších věcí — tito lidé pojímají ve svém životě duši jako něco neskutečného. Nemá pro ně žádné *uchopitelné* reality, právě tak, jako ji nemají pojmy Bůh, vlast a jiné.

O mnoho větším snílkem je spekulant na burse, než mučedník. skalpovaný Indiány. Mučedník ví, *proč* klade svůj život do rukou Boha, spekulant neví, proč hazarduje svými penězi. Pro bohatství? Ale vždyť je to úžasná neskutečnost — právě tak jako sláva, čest — v představě světa, i v pravdě, v podstatě svojí. Nic není méně skutečného než sláva: ledaže by, jako sláva Boží, pronikla srdce a živila je bohatým nadšením a zdvíhala duši k jásavým hymnům — dávala jí pohyb života a zdroje síly.

Abychom v sobě neživili neskutečné a mrtvé ideologie, vyžírající silu našeho ducha, musíme se dostat do blízkosti pravých skutečností. Začínáme tím, že bereme pozorně do rukou jednu svoji ideologii za druhou, a tak dlouho ji pozorujeme se všech stran, až se můžeme dohmatat její nepatrné reality — zdravého jádra. Od toho odhodme reklam-

ní vývěsky. Je nutno, aby velkolepé ideologie vzaly za své — neboť zaměstnávají příliš mnoho místa v naší mysli. A pak můžeme směle dopředu se svými *malými realitami* — s pevným podkladem poznání.

A uvidíme, že z tisíce dobrých věcí, na něž jsme měli chuť, hodí se sotva dvě k našim individuálním podmínkám: ty však držme. Duchovní život je přísně vázán na naše individuální podmínky. Tlakem vnitřní nutnosti vytvoří se všechny vnitřní míry, to, co tvoří *skutečný* život duše.

Obyčejně mrháme životem tím, že se rozbíháme do příliš velké šířky nebo dálky — a přece ani o píd nemůžeme rozšířit dráhu svého života — která je dána individuálními podmínkami našeho bytí.

Je třeba zdvíhat se z poroby, do níž nás chtějí uvádět naše — nebo cizí — ideologie-neskutečnosti. Proč se tak ochotně propůjčujeme pod jejich jho, zatím co *naše,* vlastní, podmínky života — opouštíme? A které to jsou, můžeme zvědět jen z důvěrného obcování s vlastní duší. Pokud jsou skutečnostmi, nesou nás a živí nás dobře. Pokud jsou jen pěstováním vlastních přeludů, budou nám ustavičným kamenem úrazu — a samy odpadnou.

Dobrý dům je jen ten, který se hodí mým potřebám a požadavkům. Mám-li rytířský sál a nemám rytířů, porušují něco v základní struktuře svého bytí na tomto nerytířském světě. - *Marie Štechová.*

pRACOVHA

Rozsuď při svou!

Několikráte se ozývá v mešním formuláři XIII. neděle po sv. Duchu volání důvěry v Boha. A to volání vrcholí v Introitu slovy Judica causam tuam ... To je, Pane, věc tvá, to je tvá pře, to je tvá záležitost, bolest a pře dětí tvých. Není mu lhostejný osud náš. V jeho rukou jsem tak pevně sevřen, tak otcovsky mne drží, že drží spánky mé v dlaních svých jako matka, která chce ukonejšit, utišiti, ujistiti hlavu neklidnou, nepokojnou a plnou úzkostí.

Nejsme sami, nebojujeme sami, a proto se nestarejme sami, jak nás k tomu Ježíš vybízí, abychom se spolehli na Otce svého. To jest jeho záležitost, úzkosti, boje a zápasy Církve mé, to jsou jeho zájmy, zájmy té země, kterou mi dal. Opřeme o tuto jistotu svůj strach a své úzkosti o Církev pronásledovanou, o vlast zneklidňovanou. On si rozhodne sám při naši, při, věc svou. - *Braito.*

Těžko se vžívají lidé, milující vyšlapané koleje a cestičky, těžko se vžívají do nynějších poměrů plných neklidu. Tolik lidí se stará o to, aby se zase vrátily staré zlaté časy, kdy měla Církev klid a pokoj, kdy všechno běhalo vyběhanými cestičkami a kdy na všechno stačily staré, praosvědčené recepty, tak staré a tak osvědčené, jako recepty na dobré žaludeční likéry.

Mnoho lidí se zneklidňuje nad poměry v Rusku a v Německu ne proto, že je tím ohrožováno království Boží, nýbrž že je tím ohrožováno království jejich, jejich pokoje a klidu a pohodlí.

Do těchto vzdechů po ztraceném poklidu ozývají se jako ostrý švih slova Pia XI. Dnes nemůže nikdo z nás zůstati prostřední. Děkuji Bohu, že mne postavil do tak těžké doby.

Svět zase leží v křečích, jako ležel v dobách barbarských nájezdů, kdy se hroutila změkčilá antická kultura. Zase se hroutí liberalistická kultura. A my katolíci nemáme čeho litovati, že se poroučí tento shnilý sociální, mravní i pseudonáboženský řád. Lidé zase musejí nalézti svého Boha v křečích hrůzy opuštěnosti, vlastní slabosti a bezmocnosti. Maji zase uznati, co mohou sami bez Boží pomoci, mají poznati, co dovedou a kam to přivedou. Mají se dobrat svého náboženství a svého Boha životním zápasem jako životní potřeby, protože liberální naplnění života se obešlo bez Boha. Ted, kdy se všechno hroutí, dnes, kdy dozrává ovoce materialismu jak v komunismu, tak v nacismu, dnes, kdo jen trochu vidí pozorně a není zabedněn a ohloupen denním tiskem a žvanivými hovory kolem sebe, musí nahlédnouti svou porážku. A kdo to nenahlédne, potřebuje krvavé lázně. Někdy národy a někdy lidstvo se nevzpamatuje k Bohu a k sobě samému jinak než krvavým otřesem všeho, v co doufal, čemu se klaněl. Proto musí býti bit vlastním pokrokem a bit všemi svými heresemi, kterými se sytil jako mlátem vepřů, musí býti rdoušen vlastními dětmi, které ve školách plnil oněmi přiboudlinami, kterým říkal vzdělání, aby poznal neživotnost a mrtvolnost svých mode! a bůžků.

A křesťanům připadá úloha, aby ukázali životnost všech pravd Ježíšových, aby trpělivě krok za krokem ukazovali, třeba jen v malém hloučku, třeba jen na sobě, že Kristus je opravdu pravda, cesta i život, který dá světlo, kiid, jistotu a naplnění nejkrásnější. - *Braito.*

Běda zemi, která přijímá nazmar mnoho vláhy

Divné jsou osudy katolíků v Jižní Americe. Procházejí pronásledováním a krví. Těžko by mi někdo vyvrátil následující skutečnosti: Od doby sv. Růženy z Limy, nemají v Jižní Americe ani jednoho kanonisovaného světce. Nedo-

hlednou dobu nedala Jižní Amerika ani jednoho vynikajícího theologa nebo duchovního spisovatele, ani novou řeholní družinu. Nedává misionářů, ba, ani si nestačí sama na své kněze a musí býti stále ještě doplňována kněžími ze Severní Ameriky a z Evropy.

Když jdeme tomu na kořeny, musíme usuzovati na vlažnost věřících, na náboženskou nevědomost, v masách i v hlavách. Jistě, že tam jsou vynikající kněží, vynikající laikové, jistě i mnoho skrytých světců, ale to, že se národ nestará a nepostará o postavení svých svatých na oltáře, že si je nevymodlí, že lid nestačí dávati potřebné sobě kněze, ukazuje na nedostatek pochopení pro nejsvětější obět, která jest středem kněžství, že tam není dosti duchovního reservoiru, jenž by ze sebe vydal učence ve svatých pravdách.

Ale, nevypínejme se mnoho nad katolíky Jižní a Střední Ameriky! Ve mnohém se jim také podobáme ve všech uvedených bodech! I u nás máme již nedostatek rodin, které by považovaly za největší vyznamenání dáti květy své odkvésti na oltářích. I u nás jest tclik rodin, které považují to od sebe za obět, že někoho dají na kněze nebo do kláštera a chtějí, aby si to Církev sama svými institucemi juvenátů a malých seminářů, docela sama zaplatila. Nezapomínejme také, že máme jen jedno kontemplativní opatství cisterciaček, jeden karmel, jeden klášter klarisek pro celou republiku a že se budeme musiti mnoho modliti, aby myšlenka druhého karmelu nebyla považována i od služebníků Božích, kteří mají Pána Boha stále na rtech usmívavých, za nějakou opovážlivost. - *Braito.*

Dejme odpověď.

Podle sv. Pavla Sk. ap. 17; 27, všechna pohanská náboženství především jsou otázky a touhy pohanského světa po Bohu. Tak jsou i všechna hledání a třeba i všechna pobloužení dnešních lidí, všechna jejich pseudomystická hledání, všechny jejich náboženské pokusy jsou také jen otázkou a touhou lidské duše po Bohu. A křesťanství dalo a má odpověď na všechny tyto otázky. Jen ale je třeba znáti tyto otázky. Je třeba znáti, čím dnešní lidé trpí, v čem bloudi, v čem správně hledají. Protože dal Kristus definitivní a dokonalou odpověď na všechny otázky, třeba i špatně položené, mají ti lidé bloudící jakési právo na to, aby ti, kteří mají tuto odpověď, aby se snažili s ní přijíti k těm, kteří jí nejvíce potřebují. Proto se nesmějí katolíci ani laici zavříti ve své spokojenosti se sebou samým ve spokojenost se svou správnou cestou a nechati druhé blouditi. To by bylo kruté sobectví. Místo odsuzování, litování a podobného, kdybychom se raději poučili o dnešních bludech, špatných řeše nich, o kořenech těchto omylů a bludů!

Naše různé theologické učebnice se často vlekou s omyly a bludy dávno doznělých a odbytých kacířstev, hlavně si li-

bují v pobíjení kacířstev minulého století. Nikdo již ty pány nezná, nikdo se již o jejich herese nezajímá, ale v těch učebnicích stále ještě straší, ale jako by 1938 ještě neexistovalo, jako by již nebylo pomalu u konce! A jako by nebylo samo těžké bludy, omyly a chybnými cestami! To je tak trochu podobné, jako když potírá kněz na kazatelně v kostele nepřítomné kacíře a plísní lidi zanedbávající kostel. Za ně to pak musejí vyslechnouti lidé poctivě tam sedící a čekající na kousek pravdy. Místo, aby šel tedy ven k těm za plotem a řekl jim, co pro ně má! - *Braito.*

Pravý zdroj odvahy

Docela falešně představují si lidé hrdiny. Vidí v nich lidi, kteří prožívají rozkoše ze zápasu, kteří neznají jiné radosti a jiného opojeni než z boje, než z potírání něčeho, než z přemáhání překážek. Představují si je jako lidi, kteří se nedovedou ničeho báti a kteří ani vlastně nemají zásluh nějakých mimořádných za svou statečnost a odvahu. Proto také je poštívají všichni zbabělci anebo lidé neschopní, aby se rozehnali proti tomu a onomu. Považují lidi statečné za nějaké laciné katy, kteří za ně vykonají špinavou, neřestnou práci. Tak se potom také podle toho zachází s odvážnými. Dívají se na ně pohodlní a se sebou spokojení lidé jako na nespokojence rebelanty, rváče z povolání. Kolik rad jsem jenom sám dostal, co všechno bych měl přišlápnout! a co strhat! Aby se pak titíž lidé pohoršovali nad námi, jako bychom potírali nepravost z bujnosti.

Kdo jest statečný? Ten, kdo se dovede dobře bát! Zdá se vám to protiřečností a duchaplný nesmysl? Jen kdo zná dobře zlo, kdo ví, jak je strašné, nebezpečné, jak je třeba se ho bát jako opravdového škůdce duší, protože nejstrašnější zlo jest vina, ničemnost mravní. Je třeba uměti se báti zlého podle slov Kristových. Nebojte se těch, kteří tělo zabíjejí, ale duši zabiti nemohou. Spíše bojte se toho, jenž může i tělo i duši uvrhnouti do věčného ohně. Je třeba báti se věčné ztráty lásky Boží. Jest to věc strašná a ten, jenž obchází s tímto nebezpečím, jest strašný nepřítel, jehož nemůžeme podceňovati, protože tolik lidí mu podléhá. Víte asi dobře, že je ten, který žaluje na naše bratry neustále, který proti nim zvedá pronásledování po celém světě. Je strašný nepřítel, protože má pro sebe líbivost hříchu a tvrdost ctnosti, protože má pro sebe všechna království světa, protože on je mocný a většina lidí mu slouží. Proto se ho bojí praví hrdinové Boží a ještě více než jeho bojí se o duše, které může svésti, aby je zničil, aby je na chvíli nasytil slávou a mocí a pak je nakrmil pekelným lejnem svého zoufalství.

Znajíce nebezpečí a umějíce se báti, utíkají se pak praví hrdinové od své slabosti k síle Boží. Umějí doufati v sílu Boží a v této síle, jsouce si vědomi slabosti své a síly pe-

kelné, dovedou se pak postaviti třeba sami na odpor nepříteli, když všichni mlčí a když nedávají směrnic ani ti, kteří jsou postaveni jako strážci na Sionech. Jejich bázeň je vyvážena nadějí v Boha silného, a proto jsou tak stateční proti zlu. - *Braito.*

Rozptýlíš je dechem úst svých

Nemyslíte, že mnoho nepřátel znamená pro Církev jen mnoho vítězství? Když se vykřičelo dábelství bezbožectví, hrozilo nebezpečí, že nebude míti Církev žádného pořádného protivníka. Ale, satan nepůjde dříve do pense, pokud si Pán nesveze všechnu svou pšenku do stodoly. Do té doby je doba koukolu, nepřátelství. A každé nepřátelství je jenom pro Církev příležitostí k vítězství. Je pouze příležitostí k mučednictví krvavému i nekrvavému, příležitostí, aby se mohli objeviti velcí i malí svatí, aby mohlo mnoho lidí projeviti své hrdinství, aby mohli osvědčiti svou víru způsobem nevšedním. Aby posléze dábel viděl, že za svou pravdou, za svou Církví stojí Bůh, když vždycky vítězí tak slabými a ubohými lidskými prostředky. Případ vítězství Hospodinova nad Filištíny skrze hrstku Gedeonových bojovníků se stále a vytrvale opakuje v církevních dějinách. Satan napne všechny síly, dovede rozdávati království tohoto světa, dovede rozdávati diplomy pokroku, ušlechtilosti, majetek i moc, slávu i místa v akademiích, ale nakonec to přece vyhraje Církev, která má ke své službě jen několik lidí opravdu svých. Moc, peníze i majetek stojí před jejími branami, ale Hospodin toho všeho nepoužívá, nýbrž používá prostředků Božích, lidí bez jména, používá slova prostých a zbožných, příkladu nenápadných.

Jaké velkolepé bude vítězství Kristovo v Rusku nad satanem, který vytáhl se všemi skřipci, meči, vyhnanstvími, násilnostmi Neronovými, a přece bude přemožen několika věřícími, kteří žijí z Krista a připravují se, aby se jejich život z Krista rozlil jako lavina silná krví Kristovou, která zatopí pekelné doly a rozvrátí satanovy přehrady! Jaké skvělé bude vítězství Kristovo nad rasismem a nacismem a křikem a násilím nad dráty koncentračních táborů i nad hanbou rozlévající se z mravnostních procesů proti kněžím Páně! Několik svatých drží celé Rusko i celé Německo. Proti nim jsou bezmocní všichni tyranové. To je vyzkoušené od doby římských císařů přes císaře a krále středověké!

Kardinál Pacelli prohlásil na eucharistickém kongresu budapeštském, že nepřátelé Kristovi jsou přece jen prach a popel. Všichni nepřátelé Kristovi byli posléze pochováni rakví, utesanou galilejským tesařem. Kristus viděl všechny své nepřátele u svých nohou dosud. Jejich nepravost, lež a nelidskost jest si sama o sobě principem rozkladu a pak zániku. - *Braito.*

Bůh přitahující si duše

Nejrůznějšími způsoby přitahuje si Bůh duše a obyčejně se to děje tajuplnými hnutími, jichž jsme si sotva vědomi. Svatý Tomáš *2* II q 171 a. 5. praví, že Bůh působí per quendam instinctum occultissimum quem nescientes humanae mentes patiuntur .. . Někdy se toto volání milosti pomáhající ozývá pocitem naší nedostatečnosti, touhy po něčem neznámém co nám chybí, po nějakém ještě nepoznaném, velkém a nesmírném štěstí, které by nás teprve ukojilo a nasytilo. Někdy se to projevuje jako tíhnutí duše, aby hledala nad sebou, čeho v sobě nalézti nemůže a co přece tuší. Jindy se to projevuje jako tajuplný smutek nad vším, co člověk má, čeho dosáhl a čemu rozumí. Konvertité znají také onu bolestnou prázdnotu ze všeho, co měli a co drželi. Hnal je hlad a žízeň po pravdě a hlodavá pochybnost, zda se nemýlí. Ona posvátná nejistota a neklid, který šlechtí člověka, jenž dosud hledal sám, aby se nespokojil jen se svým hledáním a aby nevylučoval možnost omylů.

Bůh si přitahuje duše pocitem posvátného neklidu srdce, které si rozumí, jako bylo u Arnošta Psichariho, uprostřed saharských písčin, nebo pustotou v duši, kterou žádná radost a nic jiného nedovedlo zasypati, to všechno jsou cesty a zárodky tajuplného působení milosti přitahující si člověka. A člověku je pouze jediného třeba, aby slyšel toho hlasu, aby jej neumlčoval, nýbrž šel za ním a hleděl vyposlouchat, čí hlas to je a co chce od nás a našeho života. Před tímto voláním milosti, před tímto působením milosti, praví krásně a výstižně sv. Prosper proti Cassiánovi, člověk jest pohřížen do své bídy a necítí ji, nýbrž si v ní ještě libuje. Miluje své slabosti a za zdraví považuje svou nevědomost, pokud se mu nedostane prvé pomoci, aby mohl počnout poznávat, že je nemocný a počal toužit po lékaři... Dobrořečiti musíme Bohu, který nám dává tušiti, že existuje naprostá pravda, ale my že ji ještě nemáme a že musíme ji přijmouti od toho, jemuž je svěřena, kdo má záruky tohoto svěření. Proto, nebudme tvrdí ke konvertitům ani k hledajícím. Pevní, nesmlouvaví ano, ale nikdy ne tvrdí, protože Bůh je tu a odstrkovati konvertity znamenalo by protiviti se působení milosti Boží. - *Braito.*

Stádečko, kvas . . .

Neděle na českém venkově. Několik lidí, několik dětí, prázdný kostel. Svírá vám to srdce a chcete být překvapeni. To proto, že křesťanství považujeme v lásce Boží v pravdě Kristové za největší štěstí, za největší obohacení... Ale, na věc se můžeme také dívati s jiného hlediska. Protože je naše přirozenost porušená, proto tíhne spíše k tomu, co je tělesné, pozemské, co je snadné, co se hned na zemi vyplácí. S tohoto hlediska bychom se spíše divili, že jsou kos-

tely naplněny, že tolik lidí svou porušenou lidskou přirozenost posvětilo.

Možná, že ten kostel byl v nejslavnější době právě tak prázdný a jestliže byl někdy plný, že byl plný ze zvyku, z tradice, že byl plný lidských těl, ale, duší možná že tak mnoho bloudilo tak daleko od Boha ve chrámě jako dnes, takže dnes je navíc jen to, že si lidé odpustí i tu přítomnost tělesnou.

Křesťanství bude vždycky náboženství kvasu, soli, hrstečky, stádečka. Nikdy se nebude svými přikázáními sebezáporu líbiti porušené přirozenosti. Nemůže se líbiti. Když mnoho lidí naplňuje kostely, tak by bylo dobré zpytovati, proč je naplňuje, že v tom bývá mnohdy tolik pozemské a časné vypočítavosti, snad i pověrčivosti, kdyby to snad přece jen bylo pravda, kdyby přece jen něco nad námi bylo. Ale s horoucí upřímnou a otevřenou láskou vrhá se jen málo lidí do Božího náručí. Mnoho se ho bojí, mnoho s ním vyjednává o pozemské statky, jen ale málokdo se před ním sklání celým svým životem jako před Pánem a málo kdo mu dá celý svůj život jako svému Otci v oddané synovské lásce.

Nechci tím říci, že bychom se měli s tím smířiti, jen chci říci, abychom se tím nedali odraditi, nýbrž při veškeré své práci apoštolské, při veškeré Katolické akci byli si toho vědomi, že jest to především dílo síly milosti, která musí přetvářeti lidská srdce životem Kristovým vlitým křtem, milostmi a ostatními svátostmi. A abychom tím vděčněji klesli na kolena, jestliže vidíme rozrůstat se milost Boží v mnohých bratřích. - *Braito.*

Podklady Katolické akce

Prvním podkladem jest živé vědomí, že jsou všichni povoláni k tomu, aby byli dětmi Božími, aby žili z plnosti Božího života. A že je mnoho lidí, kteří o tom nevědí, kteří mají o náboženství skreslené pojmy, kteří neznají ani Boha jako Otce, ani Ježíše jako syna Božího i lidského, kteří znají Krista nanejvýš skresleného, neživého, nevábícího k následování a ke přijetí jeho učení.

Proto prvou otázkou dnešního katolického laika musí býti: Co jsem činil se svým poklademvíry a milosti uprostřed svých bratří? Jak jsem pochopil závažnost svého daru živé víry? Jestliže je živá, musí být nutně apoštolská.

Bůh použil lidí ke svému dílu. Vždycky jich ke svým dílům používá. I Kristus svěřil své dílo vykupitelské lidem apoštolům a ti zvolili si další pomocníky i laiky hned v prvých dobách.

A jak je důležité, abychom si byli vědomi, že jsme sice nástroji Božími, ale že všechno působí v nás a skrze nás v druhých milost Boží! Nástroj, má-li dobře sloužiti, musí

se dáti vésti, musí se zcela odevzdati vedení a zpracovávati vedoucí příčiny. Jen tak může uskutečniti plány této prvé příčiny její moudrost. A jako Kristus křížem obětí vykoupil lidstvo, tak i dnešní apoštol má tuto královskou cestu kříže Kristova. Jen když učiní ze sebe jednu obět, nejenom obětníka, nýbrž i obět, jen tak může přinésti ovoce Kristova kříže a Kristovy oběti životem svým. Obět a obět, a opět obět, je tajným klíčem duchovního úspěchu, ovoce apoštolátu. Nemá úspěchu apoštolát, který chce úspěch a ne obět a kříž a třeba i sebezničení. - *Braito.*

žeň

Z duchovního života

ALTANER BERTHOLD: *Patrologie.* Herderverlag, Freiburg, Br., str. 600, cena 7.80 RM. Dílo Altanerovo je 12. vydání známé Patrologie Rauschenovy, ale tak podstatně předělané, že právem má jméno Altanerovo. Oprava knihy je dána povahou theologické příručky. Hodnotí historicky a obsahově veškerou křesťanskou literaturu prvních osmi století, jak západní, tak východní. Kdo zná původní Rauschenovu patrologii, vidí, jak dokonalé příručky se nám tu dostalo. V díle jest užito kritických poznatků až do nejposlednějších dnů, všude je udán stručný obsah jmenovaného spisu, u velikých spisovatelů pak ještě je přidán soustavný přehled jejich nauky věroučné a mravoučné. Přejeme dílu Altanerovu úspěch práce Rauschenovy. -es-

AUGUSTINI AURELII S.: *Confessionum libri XIII.* Marietti, Torino, str. 600, cena 7 lir. Po osmé vydává Marietti Vyznání sv. Augustina, tentokráte s poznámkami P. H. Wangnerecka S. J. Poznámky doprovázejí text Vyznání vysvětlivkami filosofickými, asketickými a historickými, takže přinese toto vydání mnoho nového i tomu, kdo je obeznámen se slavným dílem biskupa z Hippo. Cena je velmi mírná, úprava příruční, -es-

BARGELLINI-SERTORIUS: *Bernardino, der Rufer von Siena.* Herder & Cie, Freiburg i Br., str. 250. Krásný překlad životopisu sv. Bernardina, populárního kazatele italské renesance. Bargellini vykreslil dokonale jak postavu a karakter, tak působení i okolí sienského mnicha, který v 15 letech opouští rodinu, aby se stal synem jiného Otce v řádu minoritů. Neobyčejně živě vyvolává básník renesanční povahy, ke kterým Bernardin tak dovede promlouvat a používaje vlastních slov světcových, podává nám výrazný a silný profil svatého mnicha.

H. BRAUN: *Der namenlose Gott.* Tyrolia, Innsbruck 1938, str. 240, 4.50 RM. Celoživotní shon a leckdy i liknavá neochota zamezuje člověku poznání věcí božských tak,

jak jsou samy v sobě. Kniha P. Brauna je vroucím a hlubokým uvedením ducha k samotnému zdroji všeho existujícího, k Bohu, nesmírnému, milujícímu, prozřetelnému, k Bohu *osobnímu.* Nalezneme zde řádku za řádkou živě vroucí, neodolatelně přitažlivé věty stahující ducha k překvapujícím úvahám a na konec k živé, veliké a správné ideji o Bohu, která tolika lidem chybí. Velmi vřele doporučujeme, poněvadž zde není jen litera, zde sám život Boží mluví se vší strhující přesvědčivostí.

COSTERO: *Meditationes de universa historia Dominicae Passionis.* Marietti, Torino, 1938, str. 300, cena 4 liry. Rozjímání o umučení Páně je jistě nejlepší předmět pro kněze, neboť nelze pohlédnout na Krista trpícího, abychom nezatoužili státi se lepšími. Knížka je sice určena pro kněze, ale i laik z ní může čerpat mnoho jak pro svůj rozum, tak pro srdce.

DEININGER FR., O. S. B.: *Verantwortung für das kommende Geschlecht.* Ferd. Schóningh, Paderborn, str. 200, cena váz. 3.80 RM. Krásná kniha katolické eugeniky se stanoviska povinnosti odpovědnosti vůči budoucím pokolením. Autor ukazuje skoro aforisticky na přirozené filosofické, etické a nábožensky nadpřirozené důvody této odpovědnosti a povinnosti vědomí a dbáni této odpovědnosti. Třetí oddíl obsahuje životní důsledky pro ochranu budoucích pokolení dosud nenarozených nebo právě narozených. Je to zajímavý katolický protějšek rassistických teorií. Je to vzor pro řeči knězovy o těchto záležitostech, protože je dílo psáno s pravou benediktinskou noblesou.

-es-

FISCHER: *Le ministére du prétre au chevet des malades.* Éditions Salvator, Mulhouse (Haut-Rhin), 1938, str. 340, cena 22 Frs. Zde mluví odborník, který věnoval svůj život nemocným. Podává vše, co může posloužiti v apoštolátě kněze u nemocných. Nejdříve jedná o smyslu nemoci, o psychologii nemocných, dává pokyny pro spletité případy, snaží se nadchnouti pro tuto službu tak krásnou a záslužnou. Pro kněze, pracující mezi nemocnými, kniha opravdu nepostradatelná. — V témže nakladatelství vyšly dobré brožury: *Allez á Joseph!* Novena ke cti sv. Josefa, cena 1.50 Frs. *Propre de la messe de mariage,* cena 0.95 Frs. *Parsch, La Messe des enfants,* recitovaná mše pro děti, cena 0.75 Frs. *Meyer: La Journée du Sacerdose,* cena 1.25 Frs. *Hiebl, Comment réciter mon bréviaire?* cena 0.75 Frs. *Kother: Qu'est-ce 1'Eglise fait de Vargent?* cena 1 Frs.

JONE: *Katholische Moraltheologie.* Paderborn, F. Schóningh 1938, 10. vydání, str. 688. Stručná, přehledná morálka, která má posloužit k rychlé orientaci knězi, má být příručkou k opakování pro studující bohosloví, ale

může velmi prospět i vzdělanému laiku. V otázkách, které se stýkají s právem, je brán zřetel na právo německé a rakouské. Na př. v otázkách manželství. Dobrý rejstřík na konci usnadní vyhledání odpovědi na kteroukoliv otázku a pochybnost. Potřebovali bychom věru i u nás něco podobného.

JOSEPH KUCKHOFF: *Johannes von Ruysbroeck.* Úvod do jeho života a ukázky jeho děl. Jde o III. svazek z „Postav křesťanského západu". Kosel & Pustet, München 1938, str. 311, 5.60 RM. Také Německo uznává nutnost návratu ke staré katolické tradici z dnešní bludné ideologie. Pustet chce dokázat, že katolicismus je i dnes zdrojem života pro rozum a srdce, jako jím byl vždy. Proto staví před naše oči řadu starých postav, jež bychom my dnes nazvali ideálními katolickými křesťany. Jan van Ruysbroeck patří rozhodně k nim. Dílo J. Kuckhoffa můžeme vřele doporučit; ne však jenom proto, že jde o ukázku německé duchovní kultury, nýbrž že jde o kus života Církve. Byl Ruysbroeck vůbec Němec?

Der christliche Vater. Lauman-Důlmen, Westfalen 1938, str. 160. Neznámý katolický otec podává všem otcům tuto milou knížku rozjímání o křesťanské mužnosti a modliteb pro pracující hlavy rodiny. Je rozdělena na 3 části: Postavení otce v rodině, otec při modlitbě, otec-vychovatel. Jemná úprava a papír dávají knize nepatrný formát, takže může býti ustavičně po ruce v náprsní tašce.

J. KUCKHOFF: *Vater.* Laumann-Důlmen, Westfalen 1938, str. 145. Tato kniha měla již dříve jedinečný úspěch, když byla vydána ve formě vědecké studie. Nyní vychází znovu — perla theologicko-morální literatury, aby poučovala muže o jejich nejsvětějších a nejvyšších povinnostech. Kuckhoff upozorňuje ve statích plných vážného přízvuku a radostné ozvěny z manželského štěstí na vlastnosti otcovství, které jsou přemnohá lidem neznámé, tím však ne méně pravdivé. Naučí-li se křesťanští mužové všemu, co jim plyne z manželství jako povinnost, jež zušlechťuje, pak jejich rodiny budou mít v plném smyslu úplnost, kterou si Bůh přeje: Ve svazku křesťanských manželů, Bůh chce být třetím členem.

OLDENBOURG: *Moi, image de Dieu.* Paris, Édition du Cerf, 1938, str. 46, cena 6 Frs. Oldenbourg je konvertita, jenž způsobem originelním ukazuje existenci Boha, jehož našel v sobě samém, v obrazu Božím v sobě. Je to ovšem důkaz jsoucnosti Boží pro toho, kdo již v Boha věří, nebo pro toho, kdo se dá vést více cestami subjektivními, než objektivními. Nelze ovšem upřít velkou originalitu dílku, která se podobá originalitě sv. Augustina.

PETRELLI N., O. S. A.: *Annus mystico-augustinianus.* Svazek 2. Marietti, Torino, str. .436, cena 4 liry. Prá-

vem se dočkalo toto dílko druhého vydání. Je velmi užitečnou příručkou pro rozjímání a pro všechny příležitosti, kde kněz potřebuje promluviti nábožensky. Od i. července do 31. prosince je na každý den ze spisů sv. Augustina vybrána modlitba, čtení, duchovní práce a heslo, -es-

PIZSTER: *Chrestomatia Bernardina.* Marietti, Torino. 1938, str. 400, cena 10 lir. Jestliže tato antologie ze sv. Bernarda vychází v krátké době ve druhém vydání, je to známkou její kvality. Nejkrásnější texty velkého církevního učitele najdete tu seřazeny logicky v jedno theologické dílo, obsahující celou věrouku, mravouku i v jejím vrcholu asketiky a mystiky. Poslouží ke kázání, k meditaci, k duchovní četbě. Vřele doporučujeme.

RUBATSCHER M. V.: *Margarita von Cortona.* Herder & Cie, Freiburg i. B. 1938, str. 286, 3 RM. Spisovatelka života Markety Kortonské je známa i z jiných svých děl jako vynikající umělkyně. Nyní zpracovala s hlubokým porozuměním vznešený motiv působení Božího v duši velké kajícnice. Psychologicky dobře provedené vylíčení celého děje v jeho vlastním místním a dobovém prostředí má v této knize i bezvadnou literární formaci. Rubatscherová připomíná moderní Enriku v. Handel-Mazzetti, má její jemnost, hloubku i čistotu.

SCHOTZ ANTON: *Der Mensch und die Ewigkeit.* Kosel-Pustet, Münchcn, str. 395, cena váz. 6.50 RM. Kniha profesora dogmatiky na budapešťské universitě jest jako filosofické pozadí jeho bohovědného oboru. Ryze racionálně, s hlediska dějepisného, přírodovědního a filosofického dokonale odůvodňuje palčivou otázku žití po smrti, to jest věčnosti. Úžasně přesně ovládá všechny přirozené vědní obory sem patřící a při tom jest řeč jeho krásná, strhující, zpestřená mnohým citátem z profánních autorů i básníků. Kdo v tomto oboru kolísá nebo musí poučovati, má zde ideálně vhodnou knihu, -es-

SCHWARZ S. J.: *Friedrich von Spee.* Saarbrücker Verlag A. G. 1938, str. 49. Pěkně zachycený život a význam německého básníka-jesuity 17. stol. Osobnost hodně významná pro německou barokní kulturu.

SILIC: *Christus und die Kirche.* Můller et Seifert, Breslau, 1938. Odborná studie o nauce svatého Bonaventury o poměru Krista k Církvi. Když se říkalo, že středověk neměl až do vystoupení Lutherova theologicky vypracované nauky o Církvi, nebylo to tak venkoncem pravda. Theologové sice nenapsali všichni výslovný traktát o Církvi, ale pojednávali o ní vždycky, a to tak, jak to právě ukazuje přítomná studie, totiž ve spojení s Kristem, jehož je Církev tělem. Proto byl celý traktát o Církvi včleněn do traktátu o Vtělení o Kristově moci. Tak také postupuje sv. Bonaventura, jenž mluvil velmi často a velmi

podrobně o Církvi, kdykoli se jednalo o příchodu a díle Ježíše Krista. Jest to velmi cenný příspěvek pro studium Církve a theologie o ní.

SPINDELER: *Cur verbum caro factum?* Paderborn. F. Schóningh, 1938, str. 162. Autor studuje těžkou otázku pohnutky vtělení Slova v patristické tradici. Hledá odpověd zvláště v bojích kristologických prvních století a jeho poznatky a vývody jsou pro theologa nanejvýš zajímavé. Nechce ovšem řešit otázku samu, která ostatně není lidsky rozřešitelná, ale ukazuje, jak se jeví nauky jednotlivých škol v této otázce ve světle učení svatých Otců.

WESSEL J. DR.: *Bedeutung und Wesen der sexuelen Erziehung in Augustinischer Gottesschau.* Butzon & Berkker, Kevelaer 1938, str. 160, RM 2. Originelní pedagogické dílo Wesselovo má karakteristickou známku augustinovského pojímání života: Vše vzhledem k Bohu. Odtud má i sexuální život člověka zvláštní, čistě ideální ráz, který nejlépe odpovídá reálnímu pojetí sexu a dává mu smysl. Na základě Augustinovy nauky Wessel dobře odmítá dobové mínění, které dává věcem samobytný ráz nezávislosti na Původci, vždyť jedině v Něm se dá vše dokonale vysvětlit a ocenit! Stati o vztahu těla a myšlení k Bohu, o sexuelním poučování i o svědomí a jeho výchově a konečně i o milosti, která v těchto přejemných otázkách uplatňuje nejpůsobivěji svůj vliv, to vše ukazuje, s jakou důkladností, ale zároveň i s porozuměním a láskou k čistému křesťanskému názoru na stvoření ujal se dr. Wessel této práce. Je to studie krásná a spolehlivá.

WUNDERLE G. DR.: *Zur Psychologie der Stigmatisation.* Schóningh, Paderborn, 1938, str. 95. Zajímavá studie Wunderleho je cenným vědeckým rozborem vzniku stigmatisace a umožňuje snadné odlišení jevů umělých od nadpřirozeně způsobených. Mocně působivým argumentem proti všem námitkám je Wunderleho důkaz, že stigmatisace psychogenní není podstatně výrazem mystické zkušenosti, nýbrž výhradně zvláštním darem milosti (gratia gratis data). Pro psychologii je tato kniha velkým přínosem a zároveň mocným důkazem proti všem přirozeným vysvětlováním vzácných zjevů pravé stigmatisace.

Z různých polí

BENEDETTI IVO: *Ordo judicialis processus canonici super matrimonii nullitate.* Marietti, Torino, str. 220, cena 12 lir. Dr. theologie a advokát římské S. Rota podrobně probírá celý postup kanonického procesu o neplatnosti manželství, jak se koná podle instrukce Posv. kongregace svátostí. Je to kniha pro odborníky velmi vítaná, protože nejnovější a svrchovaně praktická. Hlavně pro svou důklad-

nost, se kterou probírá proces krok za krokem, srovnávaje s Kodexem, Instrukcemi, a čerpaje z vlastních přebohatých odborných zkušeností, -es-

BRUGGER: *XJnser Korper als Ausdruck der Seele.* Verlag Carinthia, Klagenfurt, str. 75, cena 1.57 Mk. Duši nikdo dosud nespatřil a přece lze o duši každého jednotlivce mnoho říci podle jeho zevnějšku. Autorka nepodává nějakou charakterologickou příručku, nýbrž upozorňuje, že se v každém vnějším pohybu zračí svědomí člověka. A právě svědomí nám může pomoci, když shledáme na svém zevnějšku něco nepěkného, a nikoliv zrcadlo nebo plastika. Za rysy na prvý pohled nepěknými se třeba skrývá pozornému pozorovateli velká hloubka. Naučte se ji touto knihou vyčíst.

CARBONE: *Obiectionum cumulata collectio.* Svazek V. Theodicea. Marietti, Torino, 1938, str. 670, cena 25 lir. Jak pro profesory, tak pro studující scholastickou filosofii dobrá pomůcka, kterou se bystří rozum a člověk se učí pohotovosti odpovídat na všechny námitky, které jsou ostatně stále stejné, i když dnešní filosof je jinak formuluje než scholastik.

CLAUDEL PAUL: *Un poete regarde la croix.* Paris, 1935, Gallimard, str. 290. Claudel uvažuje v básnickém nazírání o umučení Páně, o sedmi posledních slovech, o snětí s kříže atd. Díla Claudelova se doporučují sama. Jsou plna poetického vzletu, ale zároveň též plna silné víry, která uvolňuje všechny básníkovy nejvznešenější tužby a tušení.

FRANCESCHINI: *Studí e note di filologia latina medievale.* Vita e pensiero, Milano, 1938, str. 205, cena 18 lir. Dílo je literárně historická a linguistická práce. Italské knihovny dosud nevydaly všechno své bohatství. Autor se pokusil vyčerpati rukopisný materiál týkající se tragických prací Senekových, probral komentář k VI. zpěvu Eneidy, aristotelské zlomky v italských knihovnách, komentář k Terentiově Andrii, a Argumenta tragoediarum Senecae od Mussata. Vědecký aparát je důkladný. V konklusích shrnuje autor charakteristiky středověké latiny.

HABÁN: *Sexuální problém.* Akord, Brno, str. 94, cena 14 Kč. Třetí vydání odborné Habáňovy studie o ožehavém problému sexuálním. Kniha je tvořena na základě dobrých pramenů a velké zkušenosti. Hodí se velmi dobře jako příručka pro vychovatele mládeže, aby měli spolehlivou příručku pro porozumění a vedení svých svěřenců.

CHESTERTON: *Supervivant.* Desclée de Brouwer, 1938, str. 360, cena 15 frs. Typycky Chestertonovský román, plný psychologie, humoru, záludností, kde si pohrává s ubohým človíčkem spokojeným se sebou samým, aby mu ukázal jeho ubohost a nerozumnost jeho počínání.

Chestertonovský vtip tu hýří, ale jeho suchý anglický humor nás nechává jaksi nerozesmáté, spíše rozpačité. Jest to duchaplné, ale pro nás cizí a strojené.

JOHNER (P. DOMINICUS) O. S. B.: *Grosse Choralschule.* Pustet, Regensburg, 1937, str. 406, cena váz. 6.80 Mk. Beuronský benediktin tu vydává novou školu gregoriánského zpěvu, jež vychází už v sedmém rozšířeném vydání. Tato škola je budována na základě nejnovějších vědeckých výzkumů. Ve všech částech je zlepšena a rozšířena. Je k ní připojena ještě nová kapitola o doprovodu chorálního zpěvu. Každý zájemce o gregoriánský chorál jistě rád sáhne po tomto důkladném díle. Najde v něm mnoho nového, co není v jiných podobných školách.

JUNG (Dr. NICOLAS): *Questions sociales actuelles.* Dépot: chez 1'auter, 167 Bd Bineau Neuilly-sur-Seine, str. 175. Je to sbírka sociálních přednášek. Autor zde probírá řadu aktuálních sociálních otázek, jež řeší podle papežských encyklik. Proto je tato kniha vítaná všem, kteří se zajímají o sociální problémy.

Kalendáře Matice cyrilometodějské v Olomouci. Již po 26 let slouží Matice našemu lidu dobrými kalendáři, které svou úrovní přesahují mnohé jiné. Doporučujeme. Kalendář Matice cyrilomet. 12 Kč, Poutník svatohostýnský 6 Kč, Posel apoštolátu 6 Kč.

LESÁK: *Volání ticha.* Básně. J. Birnbaum, Brtnice, str. 40, cena 10 Kč. Ticho básníkovy duše volá k zmlknutí. Vyrovnanost, předpoklad klidu, který znamená dokonalý řád uvnitř, prochází jako zlatá nitka těmito verši. A vyrovnanost vlévá klid, po němž tolik touží dnešní rozeštvaný člověk. Proto čti a zamysli se. Spočineš alespoň na okamžik v ráji ticha.

LESOURD E.: *Lectures Historiques Grece.* Lanore, Paris, 1938, str. 210. Dějiny Řecka podává Lesourd po všech stránkách originálně. Volí si charakteristické partie z děl řeckých spisovatelů a připojením několika přehled usnadňujících poznámek, staví čtenáři před oči i kulturní, politické a sociální i zeměpisné poměry antického Řecka. Práce je dobrou informační pomůckou.

NEUMANN JOHANNES, Dr. phil.: *Leben ohne Angst.* Hippokratesverlag Marquardt & Cie, Stuttgart, str. 186, cena 6.50 RM. Kniha chce především sloužiti praktickému lékaři ze zkušeností psychiatrických, z nichž je uvedeno příkladem takřka na každé stránce něco. Má ukázati jasné cesty k léčení a vedení duševního života lidí, kteří trpí nějak ve své duševní rovnováze z úzkostlivostní poruchy. Chce ukázati vývoj duševního života v jeho celistvosti, se zřetelem k rodičům i k okolí. I když se stanoviska katolické mravouky nelze souhlasiti s dedukcemi autorovými na leckterém místě, přece si poněkud věci znalý

čtenář vše opraví a tak může dílo prospěti též jednotlivci, který má dosti rozvahy k pozorování sebe. -es-

Ordo Divini officii recitandi sacrique peragendi. Torino, Marietti, pro rok 1939. cena 3 liry. Použito je kalendáře všeobecného.

PERL ANNE: *Der feurige Wagen.* Freiburg i. Br., 1938, Herder a spol., str. 182, s kresbami An. Planken, cena 2.20 RM, v plátně 3.40 RM. Řada dětských příhod, dětských radostí a dětských smutků. Děj z předválečné doby, plný. idylického rázu, čtenáře osvěží a může mu dát i sílu bojovat o čistou ideální radost, jak o ni celou silou svého statečného srdce bojovala čistá Liev.

SOVA ANTONÍN: *Lyrické básně mladosti.* Melantrich, Praha, 1938, str. 320, cena 38 Kč, váz. 48 Kč. Je to 18. svazek celého díla Sovova. Sličná úprava a hodnotný obsah. Sova je jedním z našich největších básníků a zaslouží si, aby byl čten. V tomto svazku jsou shrnuty tri začáteční sbírky Sovovy činnosti: Realistické sloky, Květy intimních nálad a Z mého mládí; přidány jsou nově nalezené fragmenty básníkových prvotin. Prvé dvě sbírky kreslí v malých obrázcích střízlivých barev povrch skutečnosti, hlavně velkého města a nižších společenských tříd, kdežto třetí sbírka maluje láskyplně Sovův jihočeský domov.

STEFFENS T.: *Das Kind Anima.* Habbel, Regensburg, 1938, str. 160, váz. 2.50 RM. Tajemné působení milosti v čisté duši dítěte je předmětem krásné povídky. Anima — sirotek se symbolickým jménem — musí zakusit tíhu opuštěnosti vnitřní, která je nejtěžší ze všech prázdnot na světě. Děj povídky se soustředuje k vnitrním zážitkům dítěte, na jehož čistou duši silně působí príroda a díla Boží. Steffensová má vzácný dar. Chápe cenu cistě duše dětské a ví, že dospělí se musí od dětí mnoho učit.

ŠORM: *Mladý katolík.* Praha, vlastním nákladem. Skvělá organisační příručka Sdružení katolické mládeže v CSR. Naj-dete tu vše, co se týká činnosti organisační, náboženské, vzdělávací, zábavné, poučení o styku spolku s úřady a návod, jak vést jednotlivé odbory Sdružení. Jak pro vedoucí, tak pro členy velmi užitečné.

DIVADELNÍ HRY: *Cerchov: Pohádka z českého raje.* Divadelní hra ve třech obrazech. Velmi vhodná pro^ naše spolky. Cena 6 Kč. — *J. Beran: Hořící chrám.* 3 dějství, 7 mužů a 2 ženy. Jediná dekorace. Velmi časové. Obe knížky vyšly v Brtnici u J. Birnbauma.

BLÍŽ K tOBě, Bože, BLÍŽ/

P. SILVESTR BRAITO O. P.

Zklamali lidé, módní hesla vydala veškerou svou dutou i nadutou prázdnotu. Ale jsme křesfané a nebudeme se vypínati a nadýmati nad těmi, kteří byli duchovně poraženi.

My víme, že když zklamou hesla, pravda Páně zůstává na věky a vítězí. Ano, pravda vítězí, ale stojí výslovně, že Pravda Páně vítězí, protože všechny ostatní pravdy jsou pravdy částečné, přízemní, není-li tím krásným slovem přioděna polonahá polopravda.

Zklamali lidé a máme dnes důkaz pro starou pravdu, Bohem lidem tolikrát vštěpovanou, že jen Bůh nezklame a že jsou zlořečení a nešťastní, kdož věří v lidi. My víme dávno a máme to potvrzeno strašně, že nebude-li Hospodin stavětí domu, nadarmo pracují, kdož jej stavějí a nebude-li Hospodin hlídati města, že nadarmo bdí jeho strážcové . . .

Víme, že nám může býti mnoho vzato, že nám může býti všechno lidské a pozemské vzato a my, křesfané, děti Boží, přece nejsme tím ještě o všechno připraveni, protože Boha a jeho lásku nám nemůže nikdo a nic vzíti.

Celý program Hlubiny vedl katolíky po taková léta stále a stále jen k duchovním kořenům a ke zdrojům věčných pokladů, o které můžeme jen sebou samými býti oloupeni. Nerozumělo se nám vždycky, byli jsme kolikráte podezíráni z rozdělování a tříštění.

Dnes tím usilovněji budeme zdůrazňovati, že jen Bůh je všechno a že pokud Jeho a jeho lásku a život máme, že jsme stále bohatí. Dnes je jasné, že jen láska a pravda Kristova dovede vnésti nové světlo a nové štěstí do světa, že všechna jiná hesla, kterým se lidé koří, přinášejí posléze rozvrat.

Církev byla sama v boji proti hegeliánství, proti hmotařství, proti darvinismu a jiným obludnostem. Byli jsme přiškrceni jménem směrů dohnaných do

důsledků, od kterých ale tolik našich lidí přejímalo rádo mnoho zásad a předpokladů. Pracujme mezi bratřími, aby prohlédli, aby viděli, kam vedou bludy a lež satanova. Ted pracujme usilovněji než dříve, abychom lidem ukázali jedinou a pravou Hlubinu bezpečnosti v Bohu samém. Sami sestupujme co nejhlouběji do svého duchovního života a co nejvíce prožívejme křesťanské pravdy o naší blízkosti k Bohu, o našem synovství Božím, v němž máme bohatství všechno a takové, ktcTcho fiáiu ficwiůze nikdo odníti.

VČ6RA A ZÍtRA

P. REGINALD DACÍK O. P.

Ať chceme nebo nechceme, musíme vidět, že žijeme uprostřed dvou bludů, které spolu zápasí na půdě evropské: komunismu a nacionalismu. Doposud jsme byli zvyklí v dějinách Evropy pozorovat boj křesťanství s bludy; dnes zápasí bludy mezi sebou. A křesťan jde uprostřed těchto dvou stran. Najdou se takoví, kteří pošilhávají na jednu nebo druhou stranu, snad ten nebo onen se i přidá k jedné z nich, třebas s určitými výhradami, ale kdo chce zůstat Kristovým, kdo chce zůstat věrný Pravdě, nesmí projevit nejmenší sympatii bludu, i kdyby to byl blud sebelákavější a i kdyby nevím co sliboval svým ctitelům. Cesta následovníka Kristova musí být vždy přímá; každá úchylka ať na právo nebo nalevo znamená nebezpečí zbloudění. A bloudit od Krista je největší nebezpečí, jaké může potkati toho, kdo se vzdal jednou Pravdě.

Komunismus je do posledních důsledků provedené hmotařství. Co více je člověk než shluk živých buněk, které tu pobudou jistou řadu let a rozpadnou se v nic? Jaké zájmy může pak ospravedlnit člověk kromě zájmů těla a hmoty, požitku a potěšení, které má jediný smysl pro tvora, který od svého vzniku musí počítat se svým absolutním zánikem? Náboženství? Nemá smyslu, jestliže mluví jen o tom, co vlastně neexistuje. Ostatně jeho činnost je negativní, brání dokonalému využití všeho, co skýtá život, učí nesmv-

sinému zapírání, odříkání, pokoře. Stačí svaly, aby člověk si zajistil živobytí. A stačí rozum, aby si zjednal určité pohodlí a slušnou míru lidských požitků. Netřeba přece pomoci Boží a proto netřeba modlitby. A moudrost lidská je zcela dostačující, aby si člověk vystačil po tu dobu, která je mu určena osudem k pobytu na zemi. A kultura? Ano, ale jen pokud slouží lepšímu využití všech schopností člověka ve prospěch požitku a rozkoše. A pak, vždyť přicházejí přece chvilky, kdy se člověk cítí člověkem přes všechno ponížení, jakého se mu dostalo, když byl postaven na roveň zvířeti. Přicházejí takové chvilky, nelze se jim ubránit. A tu chce člověk také svému duchu dát něco. Což pak má ducha? Nevíme, ale přece jen je v člověku něco, co volá v jistých chvílích po něčem vyšším. Tedy kultura, ano, ale usměrněná tak, aby nepřekážela základní myšlence civilisovaného zvířete. Musíme přece jen nějak upokojit jakési divné pocity a touhy, které se občas ozývají kdesi v člověku. Přece nemůže mít duši; ale co můžeme dělat, když se v něm občas cosi ozývá, co se nechce spokojit jen hmotou. Nedáme mu přece náboženství! Nechť se spokojí kulturou, když už něco musí mít.

Jak snadno se dá člověk okrást o to, co má nejvzácnějšího! A kdo pronásleduje zloděje ducha?

Nacionalismus, blud nejmodernější — žité křesťanství neznalo tohoto blouznění — je směs materialismu a pýchy. Podivuhodné spojení! Má své stupně, které mohou být od sebe velmi vzdálené, ale blud zůstává bludem a hřích zůstává hříchem, i když je teprve v začátečném stadiu. Proti pátému přikázání se nehřeší jen vraždou; i nejmenší uškodění na těle bližního je provinění proti tomu přikázání zákona Božího i přirozeného. Omlouvat nacionalismus láskou k vlasti a národu vypadalo by asi tak, jako kdyby někdo nazýval skutek pověry vírou. Mravní křesťanské ctnosti jsou uprostřed mezi dvěma protivami; jakákoliv úchylka z tohoto středu znamená poškození ctnosti. A poškoditi ctnost znamená ji zničit. Na-

cionalismus proto není láska k vlasti tak jako slabost dobroty není láska.

Nacionalismus je láska k vlasti, zkažená materialismem a pýchou. Materialismus ji přivedl k tomu, že vidí ve společenství národním ien čistě hmotné prvky a hodnoty národní klade nad hodnoty božské. Národ je společenství půdy, řeči, kultury, zvyků, ale také společenství víry. A mezi těmito jednotlivými hodnotami je určitá stupnice, která praví, že hmotné je podrobeno duchovému a duchové je podrobeno božskému. Společenství národní není jediné. Existuje ještě vyšší společenství, společenství jednoty dítek Božích, spojených jednou vírou, jednou milostí, jednou láskou v Bohu. A toto společenství je nad jakékoliv společenství pozemské, tak jako hodnotám božským jsou podřazeny jakékoliv i nejvyšší hodnoty pozemské. Proto nad společenstvím národním je společenství Církve, království Božího na zemi. Kdokoliv tedy dá přednost národu před Církví, hodnotám pozemským před hodnotami božskými, je heretik. A kdokoliv začne alespoň sympatisovat se směry, které podřaďují božské lidskému, je stejně heretikem, protože pravověrnost vyžaduje držení celé pravdy a cele. Přijmout třebas jen nejmenší částku bludu znamená bloudit tak jako sympatisovat s hříchem nelze bez hříchu.

Těžko věru žít, jestliže je obklíčen člověk nepřáteli s obou stran. Křesťan je sevřen dnes těmito dvěma bludy a běda mu, přikloní-li se k jednomu z nich! Křesťanství je svoboda, blud je otroctví. A komu se může dobře dýchat v okovech?

Těžké věru je naše postavení v dnešní situaci, protože musíme jít sami proti obrovským masám těch, kteří se dali zlákat bludem. A samota je vždv těžká, plodí zármutek a malomyslnost. Ale opět běda těm, kteří podlehnou tomuto zármutku a malomyslnosti! Křesťanství je síla a proto nemá práva na malomyslnost a na zármutek, jež jsou dětmi slabosti.

Co přišlo čili v jakém jsme postavení, víme; co přijde, je zatím tajemství Boží prozřetelnosti. Víme sice, že se nestane nic bez vůle Boží, ale tato vůle Boží, jak se projeví v budoucnosti třebas dosti blízké, může být pro nás značně trpká. Jsou hříchy, které si musíme odpykat již zde na zemi, a jsou jiné, jejichž trest nás čeká po smrti. Křesťan moudrý dá vždy přednost trestu pozemskému před trestem po smrti, i když jde pouze o časný trest. Jsou hříchy jednotlivce a jsou hříchy národa. Je sice někdy těžké pochopit, proč musejí trpět za nespravedlivé i spravedliví, ale rovnováha spravedlnosti vyžaduje někdy velkých obětí, těžkých obětí, kterých nepřinesou hříšníci. Míra Boží není míra lidská a je třeba mnoho obětí spravedlivých, aby hříšníkům bylo odpuštěno.

Co přišlo víme; a můžeme se na to dívat jako na trest — hříchy dvaceti let není maličkost — a můžeme v tom vidět také varovný hlas pro budoucnost, o jejímž obsahu nám nemůže zatím nikdo dát spolehlivou zprávu. Víme, že na tuto budoucnost musíme být připraveni, abychom nevypadali jako oněch pět nemoudrých panen, které nechaly zhasnout světlo ve svých lampách. Dnes je nám více než kdy jasno, že bylo pravdivé všechno to, co jsme dosud zdůrazňovali: je třeba náboženského prohloubení, je třeba vychovat pevné, silné, odolné křesťany. Ti budou už vědět, jak se podívat kterémukoliv bludu do tváře. Není naší věcí, abychom zde mluvili o politických stranách, o jejichž existenci nebo zániku se debatuje; pro nás katolíky je celkem lhostejné, jaká je vládní forma ve státě, jen když jedná podle křesťanských zásad. A je to pravidelně věcí katolíků, tvořících stát, jaký je jeho režim. Tito katolíci nesmějí být ovšem jen papíroví, kteří dovedou mluvit o síle katolicismu, ale sami se ukáží slabí v životě podle víry. Jaký by byl asi pohled na naše katolíky, kdyby jim budoucnost připravila pronásledování? Tato otázka není ani snad tak zcela zbytečná, jak by se mohlo zdát. A odpověď na ni by mohla být směrnicí pro

další katolickou činnost, která musí být zdesateronásobena.

Tedy: méně politisování a více rozjímání. Méne politických řečí a více modlitby. Méně politických intrik a více skutků křesťanské lásky. Méně schůzí a více aktivní účasti na mši svaté a svatém přijímání. Jsem přesvědčen, že tím pomůžeme více Církvi, národu a sobě samým.

*

Bylo by zcela nekřesťanské, byl by to hřích proti důvěře v Boha, kdybychom jen na okamžik ztráceli hlavu v dnešní těžké situaci politické a hospodářské. Byly doby těžší než jsou naše. Ovšem, byli také lidé, kteří se dovedli více uskrovnit než člověk dneška. A to byla velká výhoda. Hospodářský liberalismus a praktický egoismus, jaký ovládá, bohužel, i množství křesťanů, je ovšem velkou překážkou ve výstavbě obecného blaha. Zákon křesťanské spravedlnosti a lásky vyžaduje, aby se dala vždy obecnému dobru přednost před dobrem vlastním, egoismus a individualismus učí opaku. Křesťanství navádí, abychom nehledali a neskládali si poklady na zemi, abychom dávali přednost hodnotám Božím před hodnotami pozemskými, naturalismus učí držet se toho, co vidíme. Křesťanská láska vidí každého člověka jako obraz Boží v Bohu, na každém vykoupeném vidí stopy krve Ježíše Krista, egoismus vidí jen sebe. Co je mu po druhém?

Těžko je budovat stát, národní hospodářství, obecný blahobyt, jestliže všechno je zaplaveno egoismem a individualismem, který nechápe, že také druhý chce žít, že také druhý má právo, aby žil a aby žil, jak se sluší na člověka, obraz samého Boha. Chápete vy všichni, kdo jste volali po osvobození od závislosti na Bohu, chápete, jak jste si ztížili práci? Chá pete, že pozvolným ničením vyšší stránky v člověku vyvolali jste k životu jeho zvířecí pudy, jeho touhy mít bez ohledu na jiné? Těžko věru žádat na člověku obět, sebezapření, zřeknutí se určitých výhod, jaké

plynou z dvojího nebo trojího příjmu, z luxusního života, lahodícímu živočišné stránce člověka. Tam, kde není citu křesťanské lásky, tam, kde není pojmu důstojnosti člověka, dobrovolného přijímání, nelze očekávat sociálních změn. Křesťanská láska touží rozdávat, egoismus hledí, kde by co uchvátil pro se be. Křesťanská láska, vycházející z hluboké víry, je činná; egoismus je neplodný, není-li vůbec destruktivní. Egoismus je mor. A všude tam, kde není hluboké víry a nadpřirozeného nazírání na věci tohoto světa, nelze očekávat velký vzrůst lásky a sociálního smýšlení na úkor individualistického egoismu.

Budovali jsme stát po mnoha stránkách, i po stránce hospodářské. Ale nebudovali jsme jej na písku, protože bez Boha? Hlasy těch, kteří volali po jiné orientaci, byly zavčas umlčeny. A výsledek: Hluboké vědomí a pochopení slova Žalmu, tak starého a stále tak nového: Nestaví-li Hospodin domu, nadarmo pracují, kdož jej stavějí.

Pro nás katolíky je to s určité stránky smutné zadostiučinění, ale také výzva k nové intensivnější práci, která se musí brát cestou náboženského prohlubování a plánovitého vnášení křesťanského ducha do dnešní společnosti, plné deprese a malomyslnosti. Každý na svém úseku, ve svém okolí musí se stát apoštolem víry, lásky a z nich vycházejícího křesťanského sociálního smýšlení.

duše v očistci vzývAjí hospodinA

JOHN HENRY NEWMAN, PŘELOŽIL O. F.BABLER

Hospodine, Tys byl útočištěm naším ve všech pokoleních.

Než byly zrozeny pahorky a než byl svět: od věků do věků Ty jsi Bůh!

Nesraz nás, Hospodine, příliš nízko, neboť jsi řekl: Navraťte se, synové Adamovi!

Tisíc let je před Tvýma očima jako včerejšek a jako noční stráž, jež přišla a šla.

Tráva sic vyrazí zrána, avšak zvečera zvadne a zemře.

Tak i my hyneme v hněvu Tvém a zmateni jsme rozlíceností Tvou.

Tys postavil hříchy před zraky své a koloběh našich dní před světlo obličeje svého.

Navrať se, ó Hospodine! Jak dlouho ještě! A dej se oblomiti pro služebníky **své.**

Ve Tvém jitru budeme naplněni Tvým milosrdenstvím, budeme se veseliti a radovati se po všechny dny.

Budeme jásati podle míry dní, v nichž jsme bvli pokořeni, a let, v nichž jsme zřeli zlo.

Shlédni, ó Hospodine, na služebníky své a na své dílo a ved jejich děti.

A dej, ať je na nás krása Pána našeho Boha, a ty sám řid dílo rukou našich.

Sláva buď Otci a Synu a Duchu svatému.

Jako bylo na počátku a je nyní a bude na věky věkův. - Amen.

nÁsLeóovÁní **KRÍSÍA**

KONSTANTIN MIKLIK C. SS. R.

Dokončení

Kromě křestního slibu jest ještě jeden soubor požadavků, jež činí Církev katolická na ty, kteří byli obmyti jejíma rukama, jednak od dědičného malomocenství, jednak od osobních poskvrn a provinění. Jest obsažen v apoštolských listech. Jest příznačné, že apoštolé, píšíce listy křesťanským obcím a dávajíce jim mravná naučení v příčině jejich chování, odvozují všecky jejich povinnosti ze křtu. Petr, jenž nazývá křest „nikoli odložením nečistoty tělesné, nýbrž vyžádáním dobrého svědomí na Bohu" (i Petr 3, 21), ukazuje druhým cestu. To nádherné slovo o svědomí by nemělo velkého významu, kdyby člověku po křtu nezůstávala starost o uchování tak vzácného daru, protože křest můžeme přijmouti toliko jednou a protože Bůh neničí křtem naší vůle, aniž ji uchovává zázrakem nebo násilím v dobrém svědomí. Spíše činí z nás křest duchovní novorozeňata, která mají teprve pomocí Kristovou růsti

k dokonalosti: „Odložíce tedy veškeru zlobu a všecku lest i pokrytství a závist i všecko utrhání, jakožto dítky novorozené požadujte mléka duchovního, čistého, abyste jím vyrostli ke spáse, ježto jste okusili, jak dobrotivý jest Pán. K němu přistupujíce jakožto kameni živému . . . také sami se jako kamení živé na něm vzdělávejte v dům duchovní, v kněžstvo svaté, abyste podávali duchovní oběti příjemné Bohu skrze Ježíše Krista" (tt 2, 1—5). Petr odvozuje z toho všecky obecné i zvláštní povinnosti křesťanů, jež tvoří obsah celé této jeho první epištoly.

Apoštol Pavel zachovává tento postup v mnohých svých listech a někdy i vícekráte v téže epištole. Vždy, když chce napomínati k dobrému životu, připomíná nejprve křest jakožto základ tohoto života, i jeho důvod, proč třeba dobře žiti. Přidává však ještě jiné myšlenky, jež jsou nám již známy z pojednání o účincích křtu. A to nejenom tak, že vypovídá, co křest v nás způsobil, nýbrž i tak, že nás povzbuzuje k rozmnožování a uchovávání těchto účinků, a že ze křtu vyvozuje pravdy, jež mu pak slouží za základ k odvození nesčetných praktických pokynů pro křesťanský život. Pomíjím mlčením jeho myšlenku o tom, že křest zbavil lidstvo obtížného obřadního zákona Mojžíšova (Gal. 3, 25—29; 6, 15—16; Kol. 2, 6—17; srv. Rím. 6, 14; 7, 6; 2 Kor. 5, 16!), protože u nás není nebezpečí, jako bylo u prvních křesťanů, že bychom se chtěli vraceti k „starobylosti litery" (Rím. 7, 6) a k „slabým a nuzným prvopočátkům" židovské duchovní služby (Gal. 4,9). Nelze však pominouti aspoň ukázky míst, na nichž Pavel vyvozuje ze křtu povinnost přemáhati veškeré vášně zkažené přirozenosti a zachovávati pokoj a mír v křesťanské společnosti.

Prvá pravda, z níž vyvěrají Pavlovy základní mravní připomínky pro pokřtěné stoupence Kristovy, jest tato: Máme odložiti, či lépe odkládati po křtu to, proti čemu míří křest svou povahou, totiž starého, tělesného a hříšného člověka. Pavel učí, že

na křtu vchází člověk v tak těsné spojení s Kristem umírajícím a z mrtvých vstávajícím, že také umírá (a má umírati) s ním co do možnosti hřešit, a že vstává (a má vstávati) s ním k životu novému, spravedlivému, jenž záleží v zachovávání mravního zákona a jímž se získává právo na život věčný. Před Kristem (a před křtem) byl zákon spíše jen k rozmnožování hříchu, ježto nebylo dostatek milosti k zachovávání přikázání, protože nebylo řádných zdrojů milosti. „Máte odložiti starého člověka, který béře zkázu podle chtíčů klamných ... a obléci člověka nového, stvořeného podle Boha ve spravedlnosti a svatosti pravdy" (Ef. 4, 22. 24). „V Kristu Ježíši neplatí nic ani obřízka ani neobřízka, nýbrž nové stvoření" (Gal. 6, 15). „Žádného tedy zavržení není již více pro ty, kteří jsou v Kristu Ježíši, kteří nežijí podle těla" (Rím. 8, 1). Tak a podobně prohlašuje Pavel ustavičně, a na všech takových místech rozevírá katalog povinností, týkajících se přemáhání skutků těla, utišování vzpurného zákona údů. Dva příklady tohoto druhu jsou příliš krásné a povzbuzující, abych jich neuvedl v doslovném znění a v obšírnosti, která jim dává potřebné světlo a která ukazuje důležitost jejich základu, svátosti křtu.

V listě k Římanům píše Pavel, na onom místě, kde mluví o druhém užitku ospravedlnění: „Nevíteliž, že my všichni, kteří jsme byli pokřtěni v Krista Ježíše, byli jsme pokřtěni v jeho smrt? Byli jsme tedy pohřbeni s ním skrze křest ve smrt, abychom tak, jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých slávou Otcovou, i my kráčeli v životě novém. Neboť jestliže jsme byli vštípeni v něj co do podobnosti jeho smrti, zajisté i co do vzkříšení budeme v něj vštípeni, to vědouce, že náš starý člověk byl spolu s ním ukřižován, aby se zničilo tělo hříchu, bychom hříchu více nesloužili. Vždyť kdo zemřel, je zproštěn od hříchu. Jestliže však jsme zemřeli s Kristem, věříme, že s ním také budeme žiti, vědouce, že Kristus vstav z mrtvých, neumírá více, smrt nad ním že

více nepanuje. Neboť že zemřel, zemřel jednou pro hřích, že však žije, žije pro Boha (na vždy). Tak i vy mějte za to, že jste mrtvi pro hřích, živi však pro Boha v Kristu Ježíši, Pánu našem. Nekraluj tedy již hřích ve smrtelném těle vašem, tak abyste poslouchali jeho žádostí, ani nedávejte svých údů hříchu za nástroj nepravosti, nýbrž oddejte se Bohu jako takoví, kteří vstávše z mrtvých jsou živi, a své údy oddejte Bohu za nástroj spravedlnosti" (Rím. 6, 3—13; k tomu srv. tt 5, 20—6, 2!).

V listě ke Kolosským (3, 1—4, 6; srv. též 2. Kor. 5, 14b—21!) jest dedukce Pavlova provedena ještě obšírněji a bohatěji: „Jestliže tedy jste povstali (na křtu) s Kristem, hledejte těch věcí, které jsou svrchu, kde dlí Kristus, sedě na pravici Boží. O to pečujte, co jest svrchu, ne o to, co jest na zemi. Neboť jste zemřeli, a život váš je skryt v Bohu s Kristem. Až se ukáže Kristus, váš život, tehdy se i vy ukážete (spolu) s ním ve slávě. Nuže, umrtvěte svoje pozemské údy: smilství, nečistotu, chlípnost, zlou žádost, i lakotu, která jest modloslužbou, neboť pro ty věci hněv Boží přichází na neposlušníky. V těch věcech jste chodili někdy také vy (tehdy totiž),když jste v nich žili. Nyní však odložte u sebe i vy to všecko, hněv, prchlivost, zlobu, utrhání, potupné řeči ze svých úst. Nelžete jedni druhým, neboť jste svlékli ze sebe člověka starého s jeho skutky a oblékli jste člověka nového, jenž se (dále) obnovuje ku poznání Boha podle obrazu svého Stvořitele. Tu není Rek a Žid, obřízka a neobřízka, cizozemec, Skytá, otrok, svobodník, nýbrž vším a ve všem jest Kristus. Oblecte se tedy jako vyvolenci Boží, svatí a milí, v srdečnou milosrdnost, dobrotu, pokoru, mírnost, shovívavost, snášejíce jeden druhého a odpouštějíce si vespolek, má-li kdo žalobu proti jinému; jako Pán odpustil vám, tak (čiňte) i vy. Ke všemu tomu však mějte lásku, která je svazem dokonalosti. A pokoj Kristův, ke kterému také vy jste byli povoláni, abyste byli v jednom těle, vládni v srdcích vašich, a buďte vděčni. Slovo Kristovo

přebývej ve vás hojně, tak abyste se vě vší moudrosti poučovali a napomínali vespolek žalmy, chvalozpěvy a písněmi duchovními, v milosti je zpívajíce ve svých srdcích Bohu. A cokoli činíte slovem neb skutkem, všecko čiňte ve jménu Pána Ježíše Krista, děkujíce Bohu Otci skrze něj. Zeny, buďtež poddány svým mužům, jakož sluší v Pánu atd. atd." I speciální povinnosti stavovské a zase ještě na konec rady všeobecné navazuje Pavel na počáteční zmínku o křtu.

Ovšem druhá polovice právě uvedeného textu dotýká se již druhé základní pravdy, z níž má Pavel ve zvyku při poukazu na křest odvozovati svá napomenutí k věřícím. Tato se netýkají jen vlastní osoby napomínaných, nýbrž mají vztah k celé křesťanské obci nebo k jejím dílčím složkám a ústrojům. Jde o ctnosti společenské, jež mají doplniti výzbroj a okrasu křesťanského člověka, jenž drží na uzdě své přirozené sklony a náruživosti. Za hlavní pohnutku společenských ctností udává Pavel pravdu nadmíru vznešenou a potěšitelnou, že se křtem stáváme všichni údy jednoho těla Kristova. Pavel chce, abychom si byli neustále vědomi této pravdy, aby se jeden úd nestavěl proti druhému, nýbrž ku podpoře druhého. Není přípustné, aby se jeden úd vyvyšoval nad druhý, nebo aby pohrdal druhým jako méněcenným, protože často úd na pohled slabší jest ve skutečnosti potřebnější, a úd méně čestný jest od Boha více všímán a poctíván než úd silnější nebo čestnější. „Jako totiž telo jest jedno, ač má mnoho údů, všecky pak údy těla, ač jich jest mnoho, jsou jen jedno tělo, tak i Kristus. Neboť v jednom Duchu byli jsme všichni pokřtěni v jedno tělo, ať jsme byli židy či pohany, ať nevolni či svobodni, a všichni jedním Duchem jsme byli napojeni. Vždyť ani tělo není jedním údem, nýbrž mnoha údy. Rekne-li noha: Poněvadž nejsem ruka, nepatřím k tělu: zdali proto k tělu nepatří? A řekne-li ucho: Poněvadž nejsem oko, nepatřím k tělu: zdali proto k tělu nepatří? Kdyby celé tělo bylo okem, kde by byl

sluch? Kdyby celé tělo bylo sluchem, kde by byl čich? Avšak Bůh umístil údy v těle, jedenkaždý z nich, jak chtěl. Kdyby všecky byly jedním údem, kde by bylo tělo? Jest však mnoho údů, ale jedno tělo. I nemůže oko říci ruce: Nepotřebuji tebe. Aneb zase hlava nohám: Nepotřebuji vás. Nýbrž mnohem potřebnější jsou ty údy těla, které se zdají býti slabšími. A ty údy těla, které máme za méně vzácné, přiodíváme vzácněji, a údy naše nízké mají hojnější slušnost, údy však naše čestné toho nepotřebují. Avšak Bůh spojil tělo tak, že dal hojnější čest tomu údu, kterému se jí nedostávalo, aby nebyla roztržka těla, nýbrž aby údové pečovaly o sebe vespolek stejně. A trpí-li úd jeden, trpí spolu s ním všecky údy. Oslavuje-li se jeden úd, radují se spolu s ním všichni údové. Vy pak jste tělo Kristovo a údové jeho podle údělu" (i. Kor. 12, 12—27).

Myšlenka, že všichni křesťané jsou skrze křest jedno tělo, opakuje se u Pavla častěji. Kromě zmíněných už míst sluší uvésti Gal. 3, 26—28 a zvláště celou druhou polovici listu Pavlova k Efeským, kde apoštol napomíná k jednotě, k životu bohumilému, ke konání stavovských povinností a k mravnímu boji. Zejména třeba čisti 4, 1—6; 4, 22—32; a 5, 1 a násl., kde nalézáme jako spojující článek a jako závěrečnou větu slova: „Buďte tedy následovníky Božími jako dítky milé, a žijte v lásce, jakož i Kristus miloval nás a vydal sebe sama za nás v dar, a to v oběť krvavou Bohu k vůni líbezné" (Efes. 5, 1—2). Úhrnem lze říci, že sebezapírání, jež se nám takto ukládá skrze křest, není o mnoho větší než to, jež nám ukládá přirozený zákon i beze křtu, a ctnosti společenské, k nimž nás vyzývá křest, že jsou jen o poznání větší než ty, k nimž vybízel už přísný hlas Zákona starého. Není to ovšem málo, považíme-li, jak špatně jest zachováváno zapovídající Desatero beze křtu a jak bídně zachovávali lidé přikázání lásky k bližnímu ve Staré smlouvě. Na druhé straně není dovoleno zapomínati na ohromující rozdíl, jaký se jeví mezi tak zvanými vyznavači při-

rozeného náboženství a katolicky věřícími i jednajícími křesťany. I kdyby někdo uznával Boží existenci a Boží vlastnosti přesně tak, jak učí kromě přirozeného poznání i katolická Církev, a i kdyby zachovával mravní zákon přirozený tak, že by se mu mnozí proto obdivovali, jest přece ještě daleko od předpokladu křtu, protože nemá víry, a to božské víry v pravdy, jež pouhý rozum nemohl vypátrati, ale které Bůh zjevil lidem dobrovolně a věrohodně, a protože nemá náležitého mravního postoje k tomu Božímu pořízení, nemluvě o tom, že neposlouchá positivních rozkazů Božích a staví se nad rozum a autoritu svého Stvořitele a Zachovatele. Ve skutečnosti není a nebylo na světě člověka, který by měl čisté přirozené náboženství, jestliže se vzpírá vědomě nadpřirozenému Božímu zasahování, nýbrž toto jeho přirozené náboženství jestvteorii plno skrytých bludů a v praxi plno mravních úchylek. Mezi lidmi toho druhu a skutečnými věřícími, křesťany a katolíky jest dlouhá cesta a mnoho propastí. Jsou-li to však lidé, kteří přijali křest v katolické Církvi, pak nutno říci, že nejen nestojí čestně v závazcích, které na sebe vzali, nýbrž že je porušují způsobem nejopovážlivějším, nejnečestnějším, nejzákladnějším a nejnevděčnějším.

Aby se nestalo toto neštěstí, třeba míti v úctě svůj křestní den a svůj křestní slib. Třeba míti na paměti, co jest křest, co nám dal a co od nás vyžaduje. Třeba míti na zřeteli rozdíl mezi člověkem pokřtěným a nepokřtěným, mezi člověkem pokřtěným v Církvi, která jest tělem Kristovým, a člověkem pokřtěným, třebas platně, v sektě, která kazí dílo Kristovo, začaté při křtu. Křestní den má býti nejslavnějším dnem mezi našimi osobními svátky nadpřirozenými i přirozenými. Patří k nim, i s hlediska nadpřirozeného, den našeho narození, den našeho vstupu do určitého životního povolání, dny našich životních jubileí. Ale mnohem více výroční den našeho biřmování, našeho prvního přijímání,naší profese, ordinace nebo svatby, našeho křestního,

biřmovacího a řeholního patrona, a před vším tím na prvním místě výroční den našeho křtu, nebo našeho přijetí do katolické a apoštolské Církve.

Před křestním dnem máme činiti bilanci svého křesťanského života. Máme se zpytovati o plnění svého křestního slibu za celý uplynulý rok. Může se to stát exerciciemi, rekolekcí, generální zpovědí, noční adorací, kající poutí na některé z posvátných míst naší víry a naší naděje. Tutéž úctu ke křestnímu dni máme vštěpovati svým dětem, svým známým, svým svěřencům i svým přátelům, a narozeniny nemají býti křesťanovi větším svátkem než jmeniny, nebo dokonce než den, v němž se milosrdenstvím Božím stal dítětem všemohoucího Boha, údem těla Kristova a spoludědicem království nebeského v případě, že nejenom ponese znamení Kristovo na své duši, nýbrž i že bude následovati příkazů a ctností Kristových, aby vyspěl v muže dokonalého a hodného věčné slávy.

BÁZLÍVÍ

P. EM. SOUKUP O. P.

Bázeň je považována za známku slabosti, poněvadž bázlivý couvá před čímkoli, co nějak ohrožuje jeho zvyklosti a zmenšuje dosavadní jeho požadavky. A přece není vždycky slabochem, kdo se bojí. Sv. Tomáš Akvinský (2. II. ot. 125) přesně odlišuje bázeň ctnostnou od bázně, která je slabostí nebo hříchem. Jeho rozlišující zásada je tato: ,,Rozum velí vůli člověka couvnouti před ohrožujícím zlem, kterému by člověk neodolal žádným útokem; a kdyby je snášel, nevyplyne mu z toho žádný užitek." To je bázeň ctnostná v jakékoli záležitosti. Neboť ctnost musí býti vedena rozumem, jenž má schopnost odvažovati, co je zlo a co je dobro, jenž velí k dobru se přikloniti z oprávněné bázně, aby se neupadlo do zla. Rozum často velí báti se, to jest prchati před tím, z čeho plyne jen mravní zlo, porušení nějaké mravní povinnosti.

Bázeň, které již náleží hanlivé jméno zbabělosti,

je všude tam, kde se leká člověk proti pravidlům rozumu. Kde se leká něčeho, jako zla, snaží se tomu uniknouti za každou cenu, ač by mu rozum, křesťanu pak rozum spojený s věrou, pověděl, že nemá utíkati, nýbrž snášeti a odporovati. Zbabělost je všude tam, kde se necháváme odvrátiti od dobra, bojíce se škody, která by nám povstala z věrnosti dobru, přes nějakou škodu v nižších hodnotách.

Samo jméno zbabělosti ukazuje správný směr k pravému jejímu pojmu. Praslovanský kmen „bab"' znamená plodnost, péči o vzrůst, prvek „ženský", kdežto muži náleželo bojovati a loviti, nebojácně se odvažovati nebezpečí a podstupovati až nebezpečí smrti. Ženě bylo odevždy připisováno odvažování a rozhodování podle citu. Cit ovšem má proti rozumu nevýhodu své vřelosti a prudkosti, která strhuje bud[1] k sledování nebo k prchání, ač není jiného důvodu, než působení věci nebo záležitosti na cit, ať přitažlivosti nebo odpudivostí.

Je tedy třeba chladné rozvahy rozumu, aby se správně rozeznávalo mezi dobrem a dobrem, mezi zlem a zlem. Sv. Tomáš ukazuje rozdíly na příkladech: Služebník se bojí, že by nedostál náležitě své povinnosti vůči svému pánu, a proto si odpírá určité osobní výhody, aby dostál své povinnosti, protože ztráta osobní výhody, ač obávaná, jest menší zlo, nežli zanedbání povinnosti. Podobná je ctnostná bázlivost v nadpřirozeném řádě ve sloužení Bohu; jejím vyvrcholením pak jest, odříkati se osobních požitků z bázně ztráty věčného štěstí a upadnutí do věčných trestů. Tak správný rozum odvažuje v každé podrobnosti životních bojů: čeho jest více se báti, zda ztráty osobní výhody, nebo ztráty hodnoty toho, co opomíjíme, zachovávajíce si osobní výhodu.

Nebývá to odvažování a rozhodování vždy nejsnadnější. Není každý člověk přirozeně nebo vypěstovaně dosti osvíceného ducha, který by hluboce chápal mravní a náboženské hodnoty ctnosti, ani není každý dosti pevného srdce. Proto náleží k základním povinnostem křesťanského duchovního života dů-

sledně a pozorně se cvičiti v tomto odvažování hodnot dobra a zla, kdykoli padne na člověka přirozená bázeň a z bázně plynoucí snaha utéci od něčeho, aby nebylo zle, čemuž se člověk vždy přirozeně chce vyhnouti. Aristoteles učil, že „není známkou statečnosti, když někdo si bere život, aby unikl bídě nebo duševní rozervanosti nebo nějakému smutku; naopak je to známkou změkčilosti, když někdo chce unikati bolesti".

V náboženském životě se nejčastěji projevuje zbabělost hlavně dvojím způsobem. Jednak ve smyslu výroku Aristotelova, když se člověk bojí trapných námah sebezapírání, jako nesnesitelných, jako nemožného zla, poškozování svého života: že by obětování určitého času, určité námahy nebo nepohodlí na náboženské úkony, poctivě a horlivě konané, bylo na újmu zdravotních nebo hospodářských nebo rodinných zájmů člověka. Zbabělost je v tom, že se prostě ustoupí prvnímu, silně nepříjemnému dojmu, že se nevykonává ona rozvaha rozumu: zda hrozí skutečné poškození, jehož vážnost obstojí před uvažujícím rozumem; zda není horší škoda ze zanedbané povinnosti, z vlažně vykonaného náboženského úkonu. Sv. Augustin naznačuje dva způsoby zbabělosti těmito slovy: „strach z bolesti, strach ze zlehčení". Ze strachu, aby nebyl zlehčen v mínění lidí svého okolí, zanechává člověk dobra, které jest nějak jeho povinností. Tím druhým jest naznačena nejrozšířenější zbabělost, které se říká odedávna bázeň lidská.

Bázlivost sama není hříchem, jest nezbytnou a vrozenou složkou, ochrannou složkou lidské bytosti. Proto praví sv. Tomáš, že bázlivost není hříchem, jestliže člověk má vážnou obavu, rozumně odůvodněnou, z níž v určitém případě opomine nikoli přísnou povinnost Božího zákona, nýbrž dobrý skutek, dokonalejší skutek, který se mu radí pro rozvoj a zdokonalení jeho duše.

Zbabělost je vždycky hříšná. Je smrtelným hříchem, kdykoli člověk z vědomého rozhodnutí jedná v závažné věci proti povinnosti lásky k Bohu a

k bližnímu, „ve kterézto povinnosti jest také obsažena povinnost přikázání spravedlnosti a přikázání lásky k sobě" (sv. Tomáš). Když z jakékoli bázně zradí svou víru; když z bázně křivě svědčí proti svému bližnímu; když z bázně pomáhá účinně poškoditi druhého; když z bázně si škodí na zdraví duše nebo těla určitým způsobem života.

Zbabělost menšího stupně, která je bud v menších věcech nebo nedosti rozvážná pro náhlé nebo jaksi živelné přepadení strachem, není smrtelným hříchem. Při všem je rozhodující pravidlo, které podle nauky sv. Tomáše lze vyjádřiti tak: Co jest horší, toho je třeba více se báti a tomu je třeba unikati. Pro všechny lidi bez výjimky tu platí stupnice: nejhorší jsou škody, způsobené nesmrtelné duši a jejímu poměru k Bohu; po těch nejhorší jsou škody ohrožující život přímo nebo nepřímo; nejmenší v mravním ohledu jsou škody na hmotě vnější či majetku. „A proto, kdyby se někdo dopustil hříchu, aby se vyhnul poškození těla, jako poranění nebo smrti, nebo také škody na vnějších věcech, nebyl by bez hříchu; nebo kdyby si ničil tělo, aby unikl ztrátě peněz." (Sv. Tomáš, tamt. 4.)

Zbabělost je pravý opak křesťanské statečnosti. Bázlivost je doprovod statečnosti, aby se statečnost nezvrhla v nečitelnost nebezpečí a v hazardování s nebezpečími. A také bázlivost musí svými rozvážnými otázkami doprovázeti všechny naše obavy, aby se moudrá bázlivost nezvrátila ve skutečnou, naprostou a všeobecnou zbabělost, která v každém hrozícím poškození vidí nesnesitelnou zkázu.

Celá nauka o bázlivosti a zbabělosti zasluhuje veliké pozornosti právě u těch, kdo to myslí doopravdy s křesťanským životem, a konečně také se životem lidským vůbec. Proto božský Spasitel často napomínal k pravé rozvážné bázlivosti a také varoval před zbabělostí. Naznačoval i stupnici, stanovenou u sv. Tomáše, když řekl: „Kdo by chtěl život svůj zachovati, ztratí jej; kdo by však ztratil život svůj pro mně, nalezne jej. Neboť, co prospěje člověku,

kdyby celý svět získal, život věčný však ztratil:' Vždyť, jakou dá člověk výměnu za věčný život svůj ? Syn zajisté člověka přijde ve slávě Otce svého s andělí svými, a tehdy odplatí každému podle skutků jeho." (Mat. 16, 25. 26.)

pOVAhA vLitéhO nAZÍRÁMÍ

P. SILV. BRAITO O. P.

Celá tradice připíná ono jakoby zkušenostní, ono sladké poznání, které Tomáš charakterisuje jako ex quadam dulcedine amoris procedens, na dar moudrosti, donům sapientiae. Tento dar předpokládá živou sourodost s věcmi Božími. Jest to poznání docela jiné než poznání spekulativní. Jest to poznání, které plyne ze spříznění naší duše s životem Božím, který duše tuší, jakoby z dálky okouší sladkosti a velikosti Boží. Jest to jako živá sympatie, která se dává duši zakoušeti a ve které duše poznává, že Bůh jest životem jejího života. Cím více roste láska, tím více roste také dar moudrosti a tím také roste stále více toto afektivní žhavé poznání.

Jsou lidé, kteří popírají celý biblický podklad této nauky, protože se prý opírá jen o známý text proroka Isaiáše: Duch Páně nade mnou, který se prý týká jedině Mesiáše. Ale nejsou jenom tyto texty. Máme celou řadu novozákonních textů, o které se můžeme právě tak dobře opříti. Sv. Jan: Et vos, unctionem, quam accepistis ab eo, maneat in vobis . . . ipsa docebit vos omnia ... I. Jo II. 27. Sv. Pavel praví, že jsme přijali ducha synovství, ve kterém voláme: Abba, Otče. To jest ono sladké, bohaté, tajemné poznání, které dává Duch svatý, že totiž nejsme již otroky, nýbrž že jsme milovanými dětmi Božími. O této moudrosti píše překrásné stránky sv. Pavel k Rím. VIII. Celá tato kapitola jest hymnem na tohoto ducha moudrosti. Praví o něm, že jsme jej přijali, abychom poznali věci Boží, které nám byly dány milostí. Rom. 8; 15. V tomto a tímto Duchem svatým poznává duše Boha novým způsobem, a proto v něm křičí docela novým způsobem ke svému

Bohu jako k Otci. V těchto hlubinách poznává tušenou blízkostí velikost a dobrotu Boží.

Křesťanská tradice vidí v této moudrosti to, čemu říká dar moudrosti, protože jej dává Duch svatý a protože nám dává nové poznání Boží, k jakému by člověk sám nemohl přijíti.

Podle této nauky, kterou sleduje sv. Tomáš ve stopách Augustinových a Ambrožových, jest vlité nazírání ovocem daru moudrosti. Kontemplace jest rozumovým úkonem a moudrost jest rozumovou zběhlostí, čili trvalou vlastností a trvalým uschopněním. Moudrost řídí správně vůli a rozum, protože učí nás souditi o všem podle nejvyšších příčin. Tak vychází jak ze správného užívání rozumu, tak také z oné moudrosti s Bohem. Toto pati divina, o němž mluví Pseudodionysius, dává nám životní jistotu správnosti našeho poznání Božího.

Miluje-li kdo něco, zdá se mu to čím dále tím příbuznější jeho, a pak také věci docela jinak rozumí, než když mu zůstává stále jaksi cizí.

Tato láska a toto poznání lásky spojuje nejdokonaleji, jak jen je tu možné. Jistě spojuje dokonaleji, než pouhé abstraktní poznání.

Tím se dostává duši také osvícení a jakéhosi zanícení, illuminatio v rozumu a inspiratio ve vůli.

Protože toto nazírání vychází z moudrosti ze sourodosti, protože jest výše než jakákoliv jasná, určitá a přesná logicky myšlenka, proto jest toto nazírání ve svém jádře něčím nejasným. Tato nejasnost jest však zároveň zárukou, že se zde jedná opravdu o vyšší poznání. Toto nové poznání podobá se zdánlivě smrti lidského rozumu, ve skutečnosti se tu ale jedná teprve o pravé a hluboké poznání. Obrazivost jako by již nedovedla představiti nic příjemného, paměť nepřipomíná nic než Boha, rozum nechápe ničeho jiného. Lidské schopnosti jsou prostě, co se lidské stránky týče, jakoby podvázány.

Toto poznání se děje v hlubinách duše, takže nikdo, ani démon toho nepozoruje. Proto jest tak těžké popsati psychologicky tento stav a my se tu mu-

síme jedině opřiti o analogii jiného lidského poznání a o poznámky svatých o tom, co svatí v drobtech o tomto stavu řekli.

Ale přece není toto poznání nějakým sněním, sentimentalismem. Nemůžeme říci, že by toto poznání bylo jakoby protiváhou nějakého určitého náboženského vyznání, nějakého Creda. Právě v tomto nazírání lépe poznáváme pravdy víry, i když tu člověk konečně překračuje formule víry, což zase není na škodu, nýbrž právě vysvobozením.

Poznáváme totiž Boha trojím způsobem: buď ve tvorech nebo v jeho tajemstvích, anebo v něm samém. Toto poslední jest nejdokonalejší, třebaže to ještě není ono poznání, které mají svatí a blažení v nebi. Jest to poznání, ve kterém se duše zvedla z mnohosti slov a obrazů k jediné myšlence, kde vidí Boha více již v jeho jednotě než v mnohosti, ve kterou si musíme jaksi rozložití své poznání o Bohu, které nemůžeme vyjádřiti jedním slovem, jedním výrazem. Toto tíhnutí k Bohu soustřeďuje duši dokonale v Bohu, takže v něm láskyplně spočine. Proto přirovnáváme toto poznání Boha pohybu krouživému, motus circularis, kdy duše jako nehybně spočívá ve svém Bohu.

Jest to již opravdu simplex intuitus veritatis pod vedením Ducha svatého.

Sv. Tomáš praví o tomto poznání, že v něm duše všechno opouští, na všechno zapomíná a s jakousi svatou nevědomostí sestupuje do jediného a jednotného poznání.

Cognoscimus Deum per ignorantiam, per quandam unitionem ad divina supra mentis náturám . .. Et sic cognoscens Deum, in státu tali cognitionis, illuminatur ab ipso profunditate dívinae sapientiae, quam perscrutari non possumus ... De div. nom. c. IV. lectio 4. — Poznáváme Boha nevědomostí, jakýmsi spojením s božským nad přirozenost mysli . . . Člověk takto poznávající Boha jest ve stavu tohoto poznání osvěcován samou hloubkou Boží moudrosti, kterou nemůžeme zbádati . . .

Duše nemůže sestoupiti svými silami do těchto propastí, ale může se disponovati modlitbou a umrtvováním. Jenom opuštěním sebe a všeho může se podle Pseud., jehož všichni následovali ve svých mystických výkladech, dosáhnouti této prohlubně Božství.

Toto intimní spojení jest jako slití způsobené Boží Láskou.

Sv. Albert Veliký praví o tomto poznání, že se neděje rozumováním, nýbrž jakýmsi božským světlem. Předmět Boží tak zapůsobí na duši, že duše zahoří touhou spojiti se s ním co nejdokonaleji.

Toto nazírání také dává poznati, jak se všechny Boží vlastnosti ztotožňují, aniž by se pohlcovaly anebo rušily. Jenom toto poznání dává jaksi nahlédnouti do způsobu, jímž jest Božství společné všem božským Osobám.

Sv. Jan z Kříže praví o tomto poznání, že každé intimní a každé hlubší nazírání vychází nutně ze silného úkonu víry, ze silného života víry.

Proto věříme se sv. Tomášem a jeho velkými vykladači, že když se jedná o toto tajemné poznání, že se nejedná o nový úkon víry, nýbrž že toto nazírání a toto poznání z něho a v něm čerpané je způsobeno právě jedině pod působením víry a lásky a darů je provázejících.

miLost pomÁhAjící A OSOBHÍ SVAtOSt

P. GARRIGOU-LAGRANGE

Již v řádě přirozeném nečiní žádný tvor ničeho bez pomoci Boží, jenž je prvou hybnou silou veškerého pohybu. V tomto smyslu praví svatý Pavel ve své řeči v Areopagu: Bůh není daleko od každého z nás, neboť v něm žijeme, pohybujeme se a jsme.

Tím spíše potřebujeme v řádě nadpřirozeném k uskutečnění úkonů vlitých ctností a darů Božího uvedení v pohyb, Božího vlivu, jejž nazýváme milost pomáhající.

Jest to pravda viry proti pelagiánům a semipelagiánům, že bez této milosti se nemůžeme ani připraviti k obrácení ani setrvati delší čas v dobrém, tím méně až do smrti. Bez pomáhající milosti nejsme schopni jakéhokoliv spasitelného skutku, tím méně dosažení celého spasení. V tomto smyslu řekl Ježíš: Beze mne ničeho nemůžete. A sv. Pavel připomíná, že v duchovním řádě nejsme schopni ani dobré myšlenky. II. Cor. III. 5. Non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis quasi a nobis.

To Bůh v nás působí i chtění i uskutečnění. Phil. II. 13. Deus est qui operatur in nobis et velle et perficere.

To on nám dává, abychom se připravili na milost posvěcující, abychom si ji zasloužili a posléze ji také sám zase vlévá.

Proto je tak nutná ustavičná modlitba hlavně o nadpřirozené dary. Nutnost modlitby staví na nutnosti pomáhající milosti. Jen pravá milost jest nám dána jako dar, protože ona nás uschopňuje dobře se modliti, ale všechny ostatní dary a milosti jsou nám dány jen na naše modlitby. Proto zdůrazňuje Kristus tolikráte nutnost modlitby: Proste a obdržíte. Tlucte a bude vám otevřeno. Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení. Duch zajisté jest hotov, ale tělo jest mdlé.

Svatý Augustin praví: Bůh nikdy neporoučí nic nemožného. Co můžeme, musíme vykonati, co nemůžeme, o to musíme prošiti a on nám pomůže, abychom mohli. Conc. Trid. citující sv. Augustina sessio VI. c. XI.

Pomáhá nám pak k tomu milostí pomáhající.

Nemůžeme dosti zdůrazniti tento bod. Je mnoho začátečníků naplněných jakýmsi praktickým naturalismem jako nějací pelagiáni nebo semipelagiáni domnívající se, že svou energií a silou vůle zmohou všechno jakoby k ničemu nebyla milost pomáhající.

Zkušenost je brzo přesvědčí o strašné pravdě Beze mne ničeho nemůžete. Protože Bůh v nás působí i chtění i uskutečnění, je třeba prošiti o tuto milost

pomáhající, kterou se uskutečňuje jak naše chtění, tak naše konání.

Různé milosti pomáhající.

Je dobré znáti různé druhy této pomáhající milosti, abychom věděli, jak a oč máme prošiti pro pokrok v duchovním životě.

Velmi často se tato milost pomáhající jeví jako milost osvícení. Vnitřního světla. Když čteme evangelium nebo nějakou duchovní knihu nebo nějakou církevní modlitbu, pojednou nám svitne v duši a my chápeme lépe než kdy před tím nebo vůbec po prvé hluboký a tajemný smysl této modlitby. Tato milost jest následována milostí vnitřního vnuknutí a vábení. Když poznáme hlouběji lásku Boží k nám, lásku Ježíšovu obětující se za nas, jsme vábeni k tomu, abychom i my se dali šlechetně Bohu. To jsou ony chvíle intimního vnitřního posvěcení po přečtení krásného životopisu, anebo nějaké svaté velké myšlenky, kdy se cítíme jakoby přitahováni a přetavováni a obšťastňováni touto myšlenkou a tímto světlem. To je pomáhající milost, která přitahuje duši k lepšímu poznání a žhavějšímu milování Boha. Tato pomáhající milost přitahuje nás kolikráte, abychom se velkodušněji dali Bohu, tu či onu zkoušku podstoupili pro něho a to či ono vytrpěli. A pak již to není jen milost přitahující, nýbrž i pomáhající milost síly, milost posilující. Taková milost nám pomůže přenésti se přes velké zkoušky, vytrpěti velký suchopár a velkou duchovní opuštěnost, samotu a sklíčenost.

Někdy tato pomáhající milost představuje nám svatý působivý předmět jako věčnou blaženost, jindy prostě dává silu něco vykonati. Prvé může dobrý duchovní vůdce, dobrá kniha nebo i anděl strážný. Druhé může jedině Bůh. Jen on může vésti naše nitro, aby se oddalo cele Bohu. On je tak mocný, že může vésti k dobrému naši vůli, hýbati jí tak, aby se zároveň pohybovala dobrovolně, aby to byl zároveň náš úkon, důstojný svobodného tvora.

Milost pomáhajici sluje milostí předchozí, jestliže jsme ničeho s ní nespolupůsobili. Když jí neodporujeme, Bůh přidává milost provázející a pomáhající účinně uskutečniti, co nám ona božská nabídka podala. Někdy nás vede Bůh tak, že vede naše usuzovací vlohy, někdy ale sám naši mysl zpracuje a naplní. Prvá milost sluje milost spolupůsobící, druhá jest milost samostatně působící. Prvým způsobem vede nás Bůh, abychom jednali podle lidského způsobu správného jednání, druhým nás vede sám Duch svatý a naší povinností jest jedině otevřití dokořán své srdce a dáti se vésti pasivně Duchem svatým. Vždyť k tomu jsou tu dary Ducha svatého, abychom mohli býti předmětem působení Ducha svatého v našem duchovním životě.

Pod vedením milosti pomáhající jsme spíše pasivní, než aktivní a naše aktivita záleží v tom, že se dáme vésti a dáme na sebe působiti, že souhlasíme rádi a svobodně s působením Ducha svatého, s jeho inspiracemi.

Jest nesmírně důležité, abychom byli věrni k milosti pomáhající. Tak jak se právě ukáže, jak duši zachytí. Neboť jak praví Augustin: Bůh, který tě stvořil bez tebe, nespasí tě bez tebe. Bůh nám dává tuto milost, ne abychom ničeho nečinili, nýbrž abychom mohli jednati nadpřirozeně a záslužně. Bůh nám stále podává tuto milost pomáhající, abychom mohli konati své dílo spasení. Tak stále nám uštědřuje tuto milost, jako nám stále uštědřuje vzduch nutný k dýchání. Tak právě jako vzduch k dýchání je nutná pomáhající milost k našemu duchovnímu životu, bez ní není vůbec možný duchovní život.

Kdo by nedýchal, zadusil by se, a kdo neprosí a nepřijímá milost pomáhající, rovněž zahyne duchovním zadušením.

Proto napomíná svatý Pavel: Vybízíme vás, abyste nepřijímali nadarmo milost Boží. II Cor. VI r. Je nutné odpovídati velkodušně na volání pomáhající milosti.

Musíme totiž přijmouti již prvé doteky pomáhá-

jící milosti, jak se projevují v Božích osvíceních, potom následovati učelivě jejího přitahování k provedení vnuknutí a osvícení, přes všechny překážky a ať nás to stojí cokoliv. Tehdy totiž spolupůsobíme s pomáhající milostí a tehdy bude náš skutek tak jak chce Bůh, aby byly naše nadpřirozené skutky; bude to pod vedením Boha, ale bude to zároveň čin náš, čin naší svobodné, svobodně se k Bohu rozletěvší vůle.

Prvá milost osvícení, která v nás probouzí dobrou svatou a spasitelnou myšlenku, jest dostatečně silná, abychom mohli vzbuditi souhlas. Milost pomáhající neučiní sice v nás tento úkon, ten musí býti námi učiněn, ale dá nám sílu jej učiniti. Když odporujeme této pomáhající milosti, uzavíráme si milost další. Odpírání milosti pomáhající působí na ni jako mráz na jemnou květinu. Proto vidíme tolik sežehnutých květů a kolikráte tak málo plodů duchovních tolika svatých myšlenek a vnuknutí. Odpor k milosti sežehl tolik krásných nadějí.

Milost pomáhající nedovolí nám chlubiti se něčím duchovním, jako by to bylo z nás, ale také zároveň nás zbavuje všech výmluv. Ty jsi nechtěl ... Já jsem tě volal, ale ty jsi nechtěl!

Nespokojujme se s povrchním a prostředním duchovním životem. Nemusíme, nesmíme zůstati prostředními. Tak pravil svatý Otec Pius XI.: teď v této době nemá nikdo práva zůstati prostředním. Pán přišel, abychom měli život jeho v hojnosti. Proto nám podává všechny milosti, abychom mohli v sobě rozvinouti v plnosti život milosti posvěcující, to jest život účasti v životě samého Boha. Tato věrnost jest naprosto nutná k tomu, abychom si zachovali milost vůbec. Když nejsme věrni k milosti pomáhající, čím si chceme tu milost zachovati? Tolik nástrah, tolik útoků, tolik slabostí potřebuje nutně se opříti o sílu Boží. Milost pomáhající má býti naším opřením o sílu Boží. Jí nám propůjčuje Bůh sílu svou; když ji člověk nedbalostí, hříchem, netečností odmítá, jak si chce sám tuto nadpřirozenou sílu a tento nadpřirozený život uchovati, když odmítá po-

moc Boží v uchování nadpřirozeného života? Není možné, aby život, který vytrvale se staví jen na vlastní nohy, který nechce viděti sílu svou, který chce jenom a jenom spoléhati na sebe, aby tento život se udržel.

Věrnost v milosti jest nutná k tomu, abychom si vyprosili další milosti ke vzrůstu duchovního nadpřirozeného života v nás. Pomáhající milost má totiž uskutečňovati každodenní všední uskutečňování vůle Boží, tedy života v milosti. A jen tímto roste nadpřirozený život lásky v nás, totiž jejím prováděním. Když se neuskutečňuje v denním životě, hasne, chladne a chřadne tento život. Jak bychom rostli posvěcující milostí, kdybychom byli věrni k jejímu rameni ochrannému, k jejímu prodloužení v denním životě, k jejímu uskutečňovateli, k milosti pomáhající.

OBětovÁní

P. ANT. ČALA O. P.

Pokračování.

Hostie je symbol mystického spojení všech věřících v Kristu, jak to vyjadřuje už Didache; „Jako tento chléb byl rozptýlen po horách a pak spojen v jedno, tak nechť je také tvá Církev sjednocena z končin země ve tvém království."

Poněvadž hostie je upečena z mouky, z rozemletého zrní, ze zrní rozdrobeného ve stroji, značí také dobrovolné podrobení naší tělesností a její přetvoření v čistou duchovní mouku, jež má býti obětována Bohu.

2. *Modlitba při nalévání vody do vína.* — Když kněz položí hostii a paténu na oltář, nalévá do kalicha víno, a do vína několik kapek vody, při čemž se modlí: *„Bože, jenž jsi důstojnost lidské podstaty podivuhodně stvořil a ještě podivuhodněji obnovil, dej nám skrze tajemství této vody a vína státi se společníky božství toho, jenž se ráčil státi účastným našeho člověčenství, Ježíš Kristus, Syn tvůj, Pán náš, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha svatého Bůh po všechny věky věkův. Amen."*

Míchání vody s vínem patří mezi nejstarší obřady mešní oběti a má také svoje historické odůvodnění. Je totiž známo, že v době Kristově se v Palestině pilo víno jen smíchané s vodou. Proto jistě i Kristus tak učinil též při poslední večeři. Písmo svaté sice o tom nepraví nic, ale celá tradice a církevní Otcové prvních století se v tom shodují.

V míchání vína s vodou je mnohonásobná hluboká symbolika: víno a voda značí dvojí přirozenost Kristovu, přirozenost božskou a lidskou; nebo: víno značí Boha, voda pak lidstvo; nebo: víno značí krev Kristovu (proto bývalo zvykem užívati ke mši svaté červeného vína), voda pak připomíná vodu, jež vytekla s krví z probodeného boku Kristova na kříži.

Krásně to vyjadřuje D. C. Scotti: „Víno představuje Krista-Boha, voda Krista-člověka; a jejich smíchání značí spojení božské a lidské přirozenosti v Kristu. Nebo: víno představuje Krista, voda představuje věřící; víno se míchá s vodou proto, aby se naznačilo, že lid se má spojití s Kristem, chce-li žiti pravým životem; má splynout, stotožnit se s Kristem, takže Kristus se stane jeho životem a on může říci se sv. Pavlem: „Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus . . ." Víno značí Krista, pramen všeho požehnání; voda značí lid, který potřebuje posvěcení, aby se mohl spojití s Kristem; proto kněz nežehná víno, ale žehná vodu."[1]

3. *Obětování kalicha.* — Po smíchání vína s vodou obětuje kněz kalich, a při tom se modlí: ,,*Obětujeme ti, Pane, kalich spasení, vyzývajíce tvou milostivost, aby před tváří božské velebnosti tvé se vznesl s vůní líbeznou pro spásu naši a celého lidstva. Amen.*"

Při obětování chleba prosil kněz za spásu všech křesťanů živých i mrtvých; nyní však při obětování kalicha jaksi rozšiřuje a doplňuje svou prosbu: prosí nejen za křesťany, nýbrž za celý svět.

Když položí kalich na oltář, zakryje jej palou, aby do něho nic nepadlo.

4. *Sebeobětování.* — Obětování vnějších darů je

1 D. Ciro Scotti: II Popolo aťAltare, Napoli 1926, p. 75.

projevem vnitřního obětování. Jen potud má vnější oběť cenu, pokud vyjadřuje vnitřní obětování. Tak rozumíme modlitbě, kterou kněz říká po obětování vnějších darů: *„V duchu pokory a se srdcem zkroušeným necht jsme přijati tebou, Pane, a tak děj se dnes obět naše před tváří tvou, aby se ti líbila, Pane Bose."*

Tato modlitba jest jakýsi dodatek k obětování chleba a vína v naznačeném smyslu, a jest inspirována několika verši z Daniele III, 39—40.

5. Potom kněz vzývá Ducha svatého, Oživovatele a Posvětitele, toho, v jehož zastínění Maria počala Krista. I zde na oltáři se má zroditi Kristus, ovšem mystickým způsobem. Proto se kněz modlí k Duchu svatému: *„Přijd, Posvětiteli, všemohoucí, věčný Bože, a požehnej tuto obět, připravenou tvému svatému jménu."*

6. *Umývání rukou (Lavabo)* mělo původně ráz ryze praktický. Kněz si totiž přijímáním obětních darů pošpinil ruce. Proto si je umyl, aby mohl přinášeti eucharistickou obět čistýma rukama. Než i tehdy býval v umývání rukou spatřován symbol čistoty srdce. K tomu byl také přibrán vhodný žalm 25 (6-12):

„Umyji mezi nevinnými ruce své, a choditi budu kolem oltáře tvého, Pane.

Abych slyšel hlas chvály a vyprávěl o všech divech tvých.

Pane, miluji krásu domu tvého a místo, kde přebývá sláva tvá.

Nehubiž, Pane, s bezbožnými duši mou, a s vražedníky život můj.

Na jejichž rukou lpí neřesti, pravice jejich plna jest úplatných darů.

Já však v nevinnosti své jsem kráčel; spas mne a smiluj se nade mnou.

Noha má stála na cestě přímé. Ve shromáždění chci tě oslavovati, Pane.

Sláva Otci i Synu . .."

V dominikánské liturgii se říkají jen první tři verše.

7. *Obětní modlitba k nejsvětější Trojici.* — Když si kněz na epištolní straně umyl ruce, jde doprostřed oltáře, sepne ruce, skloní se a modlí se: *„Přijmi, svatá Trojice, tuto obět, kterou ti přinášíme na památku umučení, vzkříšení a nanebevstoupení Ježíše Krista, Pána našeho, a ke cti blahoslavené Marie, vždy Panny, svatého Jana Křtitele, svatých apoštolů Petra a Pavla, a těchto, jakož i všech svatých, aby jim byla ke cti, nám pak ke spáse, a ti aby za nás orodovati ráčili na nebi, jejichž památku konáme na zemi. Skrze téhož Krista Pána našeho. Amen."*

V této obětní modlitbě, která se výjimečně obrací k nejsv. Trojici, nacházíme dva nové motivy: vzpomínku na Krista a uctívání svatých.

Krásně praví Goyau: „Tak končí liturgie obětování. Zdá se, že překračuje hranice svatyně, aby spojila věřící v kněžském úkonu obětování; zdá se, že překračuje hranice věků a oceánů, aby přišla na pomoc řadám pokolení zemřelých a celému světu; zdá se, že překračuje hranice ráje, aby slíbila svatým novou slávu."[2]

8. *Orate fratres.* — Pak se kněz obrátí tváří k lidu se slovy: *„Modlete se, bratři, aby moje i vaše obět se stala příjemnou u Boha, Otce všemohoucího."* A ministrant mu odpoví jménem lidu: *„Necht přijme Pán obět z rukou tvých k chvále a slávě jména svého, jakož i k užitku našemu a veškeré Církve své svaté."*

„Od tohoto okamžiku, praví Don Ciro Scotti, už neuvidíme tvář celebranta, jenž vstoupil do styku se samým Bohem; neuvidíme ji, ani když bude ještě jednou říkat „Pán s vámi", protože zcela zabrán velkým tajemstvím, jež slaví, bude stále obrácen k oltáři."[3]

Původně kněz říkal jen dvě slova: „Orate fratres"; tím jednak povzbuzoval shromážděné věřící

[2] *Georges Goyau:* Catholicisme, Paris, p. 242.
[3] Uv. m. str. 86.

k usebranější modlitbě, jednak dával zpívajícímu sboru znamení, aby už skončil zpěv ofertoria, že hned přijde sekréta. Na výzvu „Orate fratres" se nic neodpovídalo. Tak je tomu dosud v liturgii kartusiánské a dominikánské, věrné původním obřadům.

9. *Sekréta.* — Obětování začínalo slovy „Dominus vobiscum" a „Oremus"; pak byly přinášeny obětní dary, při čemž se zpívalo ofertorium. Modlitba, jež následovala po „Oremus", byla sekréta. To bylo všechno.

Slovo sekréta bývá vykládáno různě. Někteří tvrdí, že sekréta je tichá modlitba. Na př. Činek praví, že sekréta „má jméno od způsobu přednesu. Celebrant modlí se ji tichým hlasem, takže není od okolo stojících slyšen".[4] Takový výklad však neodpovídá skutečnosti. Skutečnost je, že žádný z nejstarších misálů nepřikazuje, aby se sekréta říkala potichu. Právě naopak, původně se sekréta říkala hlasitě a zřetelně jako kolekta, jak je tomu dosud v obřadu ambrosiánském.[5] — Jiní tvrdí, že sekréta je modlitba věřících, to jest modlitba, která se říkala, když po odchodu katechumenů zbyl v chrámě jen věřící lid, lid svatý, lid vybraný. Než ani tento výklad není uspokojivý. -— Proto jiní praví, že sekréta je *modlitba nad vybranými dary* — oratio super secreta. Původně totiž všichni věřící přinášeli obětní dary. Jáhen z nich pak vybral, kolik jich bylo třeba k oběti, a přinesl je na oltář. Kněz se potom nad vybranými dary modlil jedinou modlitbu, zvanou sekréta. Tím obětování končilo.

Když později ustalo přinášení obětních darů a z celého obětního zpěvu zbyla jen antifona, byla pak místo průvodu s obětními dary zavedena řada modliteb, jež měly jaksi vyplnit vzniklou mezeru. Římskou liturgií byly tyto modlitby přijaty až ve 14. století. Všeobecně byly zavedeny až Piem V.

[4] *Činek:* Mše svatá v bohosl. řádu cirk. roku, Olomouc 1931, sv. I, str. 134.

5 *E. Vandeur* OSB.: La sainte Messe, Maredsous 1931, p. 166.

Dominikánská liturgie si zachovala při obětování původní prostotu skoro úplně. Po kratinké modlitbě při obětování chleba s vínem zároveň ihned následuje krátké „Lavabo", „Orate fratres", a pak sekréta.

Sekréta s kolektou a s modlitbou po přijímání, o níž budeme mluviti později, jsou nejdůležitější mešní modlitby. Všechny tyto modlitby vynikají podivuhodnou všeobecností, lapidárnou stručností, hlubokou naukou a nadpřirozeným chápáním života, jak jsme o tom mluvili už dříve.

Smysl sekréty je zřejmý: Představte si, že dáváte svému příteli nějaký dar. Ať už jím chcete vyjádřiti své přátelství nebo svou vděčnost či úctu, je zřejmé, že se nespokojíte tím, že mu prostě pošlete onen dar, nýbrž nějakým dopisem nebo několika slovy doprovodíte dar vhodným věnováním. Něco podobného vyjadřuje také sekréta. Když dárce dává nějaké vznešené osobě skrovný dar, přirozeně ji prosí, aby laskavě přijala ten nepatrný dárek, ne pro jeho cenu, nýbrž pro to, co značí. Podobně se vyjadřuje i kněz, když přináší Bohu skrovné dary věřících. Několik příkladů nám to objasní:

Sekréta z pondělí svatodušního vyjadřuje naznačené myšlenky takto:

„Posvět milostivě, Pane, prosíme, tyto dary a přijav tuto duchovní obět, nás samy si uprav za věčný obětní dar."

Smysl této sekréty je jasný. Obětní dary, chléb **a** víno, se promění v duchovní oběť, oběť Bohu milou, která nás samy přetvoří v oběť věčnou.

Poněvadž sekréta patří k měnivým částem mešní liturgie, odráží se v ní oslavované tajemství nebo svátek a prosba o milost odpovídající oslavovanému tajemství. Na př. v sekrétě Hodu Božího svatodušního:

„Dary obětované, prosíme, Pane, posvět a srdce naše osvícením Ducha svatého očist."

Nebo v sekrétě Božího těla:

„Církvi své, prosíme, Pane, uděl milostivě darů

jednoty a míru, jež jsou tajemně naznačeny přinesenými obětními dary."

Poslední slova závěru sekréty tvoří jakýsi přechod k další části eucharistické oběti.

Shrneme-li, co bylo řečeno o obětování, vidíme, že podstata obětování záleží v přinášení obětních darů, jimiž věřící vyjadřovali své vnitřní obětování. Toto vnitřní obětování je tedy nejdůležitější. I když přestalo vnější přinášení obětních darů, věřící nikdy nesmějí zapomenout aspoň na vnitřní obětování, jak bylo shora naznačeno.

KŘesťAn ve stÁtě

P. PROKOP ŠVACH O. P

V prvních křesťanech bylo vědomí, že tvoří novou společnost, vybudovanou z duchovních prvků. Tato duchovní společnost je postavena na pevném základě, jímž je Kristus. Proto volá sv. Pavel ke křesťanům, že nejsou jako ti, kdož nemají domova nebo vlasti: „Nuže tedy, již nejste cizinci a přistěhovalci, nýbrž jste spoluobčané věřících a domácí Boží, jsouce vzděláni na základě apoštolů a proroků, kde úhelním kamenem je sám Kristus Ježíš, v němž veškera stavba se spojuje a roste v chrám svatý v Pánu, v němž i vy se spoluvzděláváte v příbytek Boží v Duchu." (Efes. 2, 19—22.)

Že Církev Kristova je novou samostatnou společností, to se dověděl sv. Pavel z nauky Kristovy, již hlásal. Organické učlenění Církve, již Kristus založil, poukazovalo na to, že Církev je skutečnou společností, jež má svůj vlastní cíl i prostředky k dosažení tohoto cíle. Dobře věděl í sv. Pavel, že Církev Kristova netvoří jednotu jen pro svou nauku, nýbrž i celým svým vnitřním a vnějším uspořádáním. Dostalo se mu zjevení, že Církev tvoří tělo Kristovo v duchovním smyslu. V okamžiku, kdy byl sražen k zemi, když se ubíral do Damašku, aby pronásledoval křesťany, slyšel hlas: „Proč mne pronásleduješ? Já jsem Ježíš, kterého ty pronásleduješ." (Skut. 9, 3 násl.) Pavel nešel pronásledovat Ježíše, nýbrž křes-

ťany. A přece slyšel hlas, že pronásleduje Ježíše tím, že pronásledoval jeho Církev. Proto tak často mluvil Pavel o Církvi jako o tajemném těle Kristově. Zdůrazňoval, že všichni křesťané tvoří jedno tělo: „Jako totiž tělo je jedno a přece má mnoho údů, všecky pak údy, ač je jich mnoho, jsou jen jedním tělem, tak i Kristus." Chtěl tím ukázat apoštol, jak křesťané jsou organicky spjati v jednu, v novou společnost, která má svůj zcela odlišný život, v níž hlavou je Kristus.

Základní nauka sv. Pavla o Kristu je, že on je naším Vykupitelem, který nás osvobodil a vytrhl z temností, zbavil jha poroby a otroctví. Všichni, kdož jsou Kristovi, tvoří novou společnost vykoupených, osvobozených. „Neboť v jednom Duchu my všichni jsme byli pokřtěni v jedno tělo, ať jsme byli židy nebo pohany, nevolní nebo svobodní." (I. Kor. 12, 13.)

Vědomí, že křesťané tvoří duchovní společnost a nauka o svobodě a vykoupení z otroctví mohla snadno vésti k různým nedorozuměním se světskou společností a autoritou, kde křesťané žili. Církev Kristova, i když svým cílem a svými prostředky tíhne k výšinám duchovním, přece jen zůstává při tom na zemi, jako viditelná společnost, skládající se z lidí. Snadno tedy může nastati nesprávný poměr mezi těmito společnostmi.

Tato otázka, jak se dívati na představitele světské moci, byla položena již samému Kristu. Víme, že ji rozřešil slovy, aby se dávalo, co je císařovo císaři, a co je Božího Bohu. Naznačil tím Kristus, že i jeho poddaní, třebas sjednoceni v novou společnost, nejsou nikterak vyňati z přirozených povinnosti a závazků, které jim ukládá lidská společnost. Vyznává před Pilátem v době svého soudu, že Pilát má nad ním moc, která mu byla dána shůry.

Jestliže sv. Pavel neustále hlásal svobodu, jíž se dostalo křesťanům Kristovým vykoupením, musel jistě dospět ve svém působení i k takovým úkazům, kde jeho slova byla vykládána v nesprávném smyslu. Když pronášel slova: „Neboť všichni, kteří jste

byli v Kristu pokřtěni, oblékli jste Krista. Tu není žida ani pohana, není otroka ani svobodníka, není muže ani ženy, neboť všichni jste jeden v Kristu Ježíši" (Galat. 3, 27, 28), měl na mysli svobodu a jednotu ve vyšším smyslu, aniž tím chtěl říci, že by křesťan byl osvobozen od jiných závazků jako člověk.

Již sv. Petr musel napomínati křesťany, aby neměli svobodu jako zástěru své zloby (I. Petr, 2, 16). Křesťanská svoboda spočívá v osvobození od jha hříchu a otroctví zákona, ale při tom neruší ostatní pouta, jež vážou křesťana ke skutečné lidské společnosti se svými právy.

Sv. Petr též řešil tento vztah křesťana ke světské vrchnosti, když napomíná křesťany: „Poddáni buďte všelikému lidskému zřízení pro Boha, buďto králi jako pánu nejvyššímu aneb vladařům jakožto těm, kteří jsou od něho posláni k potrestání zločinů a k pochvale dobrých . . ." (I. Petr, 2, 13, 15.) Ještě šířeji se rozvinuje sv. Pavel v tomto ohledu: „Každý bud poddán mocnostem vyšším; neboť není mocnosti leč od Boha, a ty, které jsou, od Boha jsou zřízeny. Proto, kdo se protiví mocnosti, zřízení Božímu se protiví, ti pak, kteří se protiví, odsouzení sobě zjednají. Neboť vrchnosti nejsou postrachem činu dobrému, nýbrž zlému. A chceš se nebáti mocnosti? Čiň dobré a budeš míti chválu z ní. Neboť jest služebníkem Božím, tobě k dobrému. Činíš-li však zlé, boj se, neboť ne nadarmo nosí meč; jest zajisté služebníkem Božím, mstitelem k (vylití) hněvu na toho, kdo páše zlé. Proto jest potřebí, abyste byli poddáni nejen pro hněv, nýbrž i pro svědomí. Vždyť proto také dáváte daně; neboť jsou služebníky, právě tím se zabývajíce. Dávejte tedy všem, čím jste povinni: Komu daň, tomu daň; komu clo, tomu clo; komu bázeň, tomu bázeň; komu čest, tomu čest." (Řím. 13, 1—7.)

Sv. Pavel pronáší všeobecnou zásadu, že každá autorita pramení z autority Boží. Tento princip byl znám již ve Starém zákoně. Kniha moudrosti praví: „Byla vám dána od Pána moc a vláda od Nejvyššího." (Moudr. 6, 3.) Tuto zásadu vyslovil i Kristus

před Pilátem, jak již bylo řečeno. Sv. Pavel se obrací ve svém textu na každého: pása psýché — každá duše bud poddána. Nejprve tvrdí, že všeliká mocnost je od Boha, všeobecně řečeno. Ty pak, které trvají ve skutečnosti, jsou zřízeny Bohem. Neřeší zde otázku, jak si počínati, je-li autorita pochybná nebo nespravedlivě nabytá. Dává jen návody pro pravidelný život. Ani není řešena otázka způsobu, jakým se autorita projevuje. Křesťan je prostě zavázán, a to i ve svědomí, plnit své povinnosti vůči trvající autoritě světské, vzhledem ke společnosti a státu, v němž žije.

Je tedy postavení křesťana vůči světské autoritě v zásadě kladné. Nastanou-li však neshody, i zde je křesťan poučen, jak si má počínati. Jestliže světská autorita se staví proti požadavkům Božím, mají tyto přednost. Vyjádřili to již i apoštolé, když jim bylo zakázáno židovskou veleradou, aby nemluvili a neučili o Ježíši. Tehdy řekli apoštolé Petr a Jan: „Posuďte sami, zdali je spravedlivo před Bohem, abychom poslouchali více vás než Boha." (Skut. 4, •19.)

duchovní píseň sv. jAnA od KŘíže

DR. J. OVEČKA S. 1.

XXXIX.

Dýchání větérku,
zpěv líbezného slavíka,
háj a jeho půvab,
za noci bez mráčku,
s plamenem, jenž dokoná a nezpůsobí strasti.

Poněvadž však duše v tomto stavu duchovního sňatku není bez nějaké vědomosti o „tom", co očekává v nebi, protože je již (ač ovšem ještě ne dovršeně) přepodobněna v Boha a tudíž se něco z „toho" v ní již děje, chce přece aspoň něco říci o tom blaženém patření, jehož záruku a předchuť a stopu již v sobě pociťuje. Vykládá tedy v této sloze, na-

kolik je jí to možné, obrazně, co a jaké je to, co jí dá Choť v nebeském přepodobnění a připodobnění a v čem se tedy bude kochati, a vykládá to paterým rčením, po jednom v každém verši slohy.

„Dýchání větérku" je dýchání Ducha svatého od Boha k ní a - způsobem sděleným a účastným - od ní k Bohu, ana tam v nebi bude zjevně a zřejmě přepodobněna ve tři osoby nejsvětější Trojice. To bude úplné připodobnění Bohu a bude duši působiti slast nejvyšší a rozumem lidským jakožto takovým nepochopitelnou.

„Zpěv líbezného slavíka" je jásání Bohu při kochání v Bohu. V duši totiž z toho dýchání větérku vyznívá líbezný hlas Mileného k ní, v němž i ona jemu slastně jásá, a obojí zde nazývá zpěvem slavičím.

„Háj a jeho půvab" je poznávání - v Bohu - tvorů a jejich uspořádání. „Hájem", ježto dává život a vzrůst mnoha rostlinám a živočichům, zde duše míní Boha, nakolik je Tvůrce a zachovatel všech tvorů, již v něm mají zdroj života. „Půvab" toho háje je všestranná krása těch tvorů jak jednotlivě, tak v celé jejich soustavě a jejich stycích. Praví tedy duše, že nebeským patřením na Boha jí Bůh ukáže sebe jakožto zdroj života tvorů a dá se jí poznávati, nakolik je Tvůrce, a tím poznáváním a připodobněním z něho vzcházejícím jí dá také veškerou jejich krásu.

„Za noci bez mráčku." Tím je vyjádřeno čisté a jasné nazírání na bytnost Boží ve věčné blaženosti. „Noc" je temné nazírání, ve kterém duše dosud na tento „háj a jeho půvab" patří; ve stavu duchovního sňatku je to ovšem již druhý oddíl třetí části noci, noc „za svítání, v samém sousedství světla denního" (Vp. I 2, 5; II 2, 1). Pravíc „za noci bez mráčku" žádá duše o nazírání jasné s přímým patřením na bytnost Boží v nebeské blaženosti, kde již bude den - a přece i tam jen „noc bez mráčku", nakolik i blažencům v nebi Bůh je nepochopitelný.

„S plamenem, jenž dokoná a nezpůsobí strasti."

Tím duše míní úplné přepodobnění v nesmírnou lásku Boží. „Plamen" je tu láska Ducha svatého; „dokonání" zde znamená dovršení a zdokonalení. Praví tedy duše, že všecko, co uvedla v této sloze, jí dá Milený a že to bude svojiti s dovršenou a dokonalou láskou, ano bude to všecko, a ona s tím, pohrouženo v dokonalou lásku, která nezpůsobí strasti. Tím duše vyjadřuje úplnou dokonalost této lásky. Neboť aby láska byla úplně dokonalá, musí míti tuto dvojí vlastnost, totiž že duši dovršením dokoná a úplně ji přepodobní v Boha, a že roznícení a přepodobnění tímto plamenem nezpůsobí v duši žádné strasti, čemuž obojímu tak nemůže býti leč ve stavu blaženosti nebeské, ježto i ve stavu duchovního sňatku dokonání a přepodobnění není dovršené a úplné a svou nedovršeností a neúplnou dokonalostí přece ještě působí jakousi strast a úhonu, třebas libou a slastnou.

XL.

Vždyt to nikdo nevidí -
ani Aminadab se již neukazuje -
a obléhání ustalo -
a jízda
v dohled vod sestupuje.

V této sloze duše Milenému čtverým důvodem („vždyť") odůvodňuje svou touhu, aby jí statky, o které prosila ve slohách XXXVI.—XXXIX., již neodkládal dáti.

„Vždyť to nikdo nevidí." „To" je převniterná slast, kterou duše již má v Bohu duchovním sňatkem, záruka a předchuť nebeské blaženosti. „Nikdo to nevidí", t. j. duše je již tak odpoutána a obnažena ode všech věcí stvořených, že žádná z nich té slasti nedohlédne, t. j. nezpůsobí duši ani svou libostí potěšení ani svou ubohostí nechuti a rozmrzelosti; je tedy duše po této stránce již dobře disponována na přijetí do nebeské blaženosti bez odkladu.

„Ani Aminadab se již neukazuje", t. j. ďábel,

jenž, dokud duše nebyla úplně disponována, neustále útočil a zneklidňoval, je mnohostrannou a dlouhou cvičbou a duchovním bojem a ovšem i milostmi a dary Mileného, zvláště z duchovního sňatku, již přemožen a velmi daleko zahnán a neodvažuje se přiblížiti s nějakou vyhlídkou, že by duši překazil nebeské dobro, po kterém ona prahne. Duše je tedy již dobře disponována na přijetí do nebeské blaženosti bez odkladu.

„A obléhání ustalo", t. j. náruživosti neboli vášně jsou již podrobeny a spořádány podle rozumu a obráceny k Bohu a přirozená bažení jsou již umrtvena a očištěna, takže již vyšší stránky duše neobléhají, t. j. na ni již se žádné strany neútočí. Je tedy duše i po této stránce již dobře disponována na statky, o které ve slohách XXXVI.—XXXIX. žádala, totiž na patření na Boha v blaženosti věčné již bez odkladu.

„A jízda v dohled vod sestupuje", t. j. stránka smyslová a nižší je již napravena a očištěna a je v souladu se stránkou duchovou, takže nejen nebude rušiti vzhledem k přijímání těch duchových statků, po kterých tu duše prahne, nýbrž se jim naopak přizpůsobí, ježto i těch, které stránka duchová již nyní má, je podle své jímavosti již účastna.

„Jízda" jsou tu tělesné smysly vnější i vnitřní ve stránce smyslové; přivážejíť stránce vyšší jako jezdce představy a tvářnosti svých předmětů. „Vody" jsou tu statky a slasti duchové, z kterých se duše ve stavu sňatku v nitru těší u Boha. „V jejich dohled" jízda sestupuje, ana je těch duchových statků a slastí stavu sňatku i smyslová a nižší stránka se svými mohutnostmi a přirozenými silami - jsouc již tou měrou očištěna a jaksi zduchovněna - přeplýváním z duchové stránky svým způsobem účastna a svým způsobem a svou měrou se z nich těší, a touto slastí jsou tyto smysly a mohutnosti tělesné přitahovány k vnitřní usebranosti, v níž duše pije vody statků duchových, t. j. bytnostně a opravdu jich zakouší, kdežto ony jich nepijí, nýbrž jen „hledě-

ním na ně" se těší, protože nemají jímavosti na bytnostní a opravdové jejich zakoušení, nýbrž jen tím přeplýváním z duchové stránky se jim dostává smyslově občerstvení a slasti, které v nich pak působí tu usebranost.

A ta jízda v dohled vod „sestupuje", t. j. ty mohutnosti smyslové a přirozené síly smyslové stránky, když jsou tím „hledáním" účastny duchových vod, „sestupují"[1] od svých přirozených činností, ustávajíce v nich, k sebranosti duchové.

I po této čtvrté stránce - tedy po každé stránce - je tudíž duše již dobře disponována k přechodu, i bez odkladu, z duchovního sňatku pozemského do blaženého sňatku nebeského; do něhož nechať Ježíš, Choť věrných duší, přivede všecky, kdo jeho jméno vzývají. Amen.

ŽENA MODLÍCÍ SE A PRACUJÍCÍ PRO KNĚZE A KNĚŽSKÝ ÚROST

HERMA NOVOTNÁ

Z ustanovení Kristova uzavírá Církev kněžství ženám. Kristus Pán, který jistě vroucně miloval Pannu Marii, svou přesvatou Matku, nevzal jissebou do večeřadla, kde uděloval svátost svěcení kněžstva. Maria však pečovala o Ježíše Krista, věčného Velekněze, od jeho zrození po celou dobu jeho skrytého života a spolu s několika zbožnými ženami sloužila jemu a apoštolům v době jeho veřejného působení, provázela je v duchu svou modlitbou, stála na Kalvarii pod křížem a povzbuzovala apoštoly po nanebevstoupení Páně; z její modlitby, z její oddanosti a věrnosti čerpali útěchu a sílu.

V nejstarších dobách Církve se shledáváme s diakoniskami, jejichž úkolem bylo pomáhati ženám při oblékání před a po křtu svatém a bdíti i při mešní

[1] Smysly sestupují v dohled vod a hleděním jsou jich účastny, kolikrátkoliv stránka duchová pije z těch duchových vod neboli z Mileného (PS 26). Důsledky pití, uvedené v PS 26, jsou část tohoto účastenství dohledem, vykládaného ve sloze XL.

liturgii na pořádek v oddělení žen. Těmto pannám, jež byly k této službě zvláště vybírány, nedostávalo se sice zvláštního svěcení, byly však v jistém smyslu pomocnicemi kněží.

Ve všech dalších stoletích křesťanských žily v klášteřích i ve světě zbožné ženy všech stavů, které plně pochopily význam svatého kněžství, hluboce si ho vážily a snažily se podporovati kněžstvo v jeho posvátné činnosti, modlíce se za jeho osobní posvěcení, za úspěch jeho apoštolských prací a prosíce Boha o rozmnožení dělníků na Vinici Páně. Pečovaly též o hmotné zabezpečení kněží, zvláště řádového dorostu, staraly se o chrámy a jejich důstojné vybavení. A tyto ženy, jimž se dostalo od Boha nesmírného daru, totiž hlubokého pochopení kněžství a jeho poslání i potřeb, konaly v Církvi tiše a neznámy velké dílo. Pevně věřily v moci svatého kněžství, které jediné je záchranou světa, protože denně, ba každou hodinu, usmiřuje Boha nejsvětější obětí mše svaté za nesčetné hříchy lidí. Mnohé z nich měly také sílu do krajnosti se obětovati za duše kněžstvím Bohu zasvěcené, aby tyto vzplály jako žhavé pochodně lásky Boží, jež pevně vedou jednotlivce, zástupy i národy a ukazují správnou cestu všem lidem - k cíli věčnému.

Dnešním katolíkům dostalo se za slavného pontifikátu Pia XI. zcela zvláštní výsady: přímé účasti na hierarchickém apoštolátu. Laikům bez rozdílu, tedy i ženám, které tím obdržely přímo povolání k mnoha novým úkolům.

Víme všechny, jak je důležito, aby právě katoličky, a to zrovna dnes, pevně stály tam, kam byly Prozřetelností postaveny a aby zde vynikly kvalitou i kvantitou, aby stále více a pevnějších posic získávaly v prostředí našim náboženským ideálům málo nakloněném. Ale při vší činnosti veřejné, spolkové, charitativní atd. nesmíme zapomínati na příklad Marie Panny a oněch žen všech staletí, které v první řadě pamatovaly na svaté kněžství, které je základem všeho. Ani dnes není apoštolátu účinnějšího

a Srdci Ježíšovu milejšího než modlitba a oběť za kněžstvo a dorost kněžský, protože nelze popsati, jak úzce jsou spojeny zájmy Nejsv. Srdce s kněžstvím.

Ale jen ty ženy se budou věnovati horlivě tomuto apoštolátu, které mají správné pochopení o vznešenosti kněžského stavu, o níž tak přiléhavě a nesmírně krásně se zmiňuje sv. Otec Pius XI. ve své nesmrtelné encyklice „O katolickém kněžství", kterou by měl míti po ruce každý katolík, aby z ní častěji načerpal úcty a lásky ke kněžství a neochvějnou víru v jeho poslání, v jeho moc.

Modliti se za kněze! Někdo by snad mohl namítnouti, proč vlastně my věřící se máme modliti za kněze, když přece sami stojí denně přímo u pramene vší síly a svatosti a když přece svěcením se jim dostalo zvláštních stavovských milostí. Proč nás však k tomu vybízí jak Kristus Pán, který sám dal příklad, modle se za své apoštoly, proč modlitbu za kněze a kněžský dorost doporučuje jeho zástupce na stolci Petrově, proč i jednotliví kněží žádají nás, prosté věřící, o modlitbu?

Předně je naše modlitba za kněžstvo projevem vděčnosti Bohu za ustanovení kněžství, i kněžím, po Bohu našim největším dobrodincům, za jejich lásku a oddanost k duším, pro něž horliví kněží dovedou přinésti největší oběti. Tedy lásku za lásku, modlitbu za modlitbu a oběť za všechny zprostředkované milosti a za oběť kněžského povolání!

Kněží však také modliteb věřících potřebují, protože nepřátelé Církve nejvíce proti nim útočí, vědouce, jak úzký vztah je mezi Církví a kněžími a že Církev bez kněží - jsou ovce bez pastýře. Církev a národ potřebuje statečných zastánců práv Církve, svědomitých a dobrotivých a svatých vůdců duší k Bohu, kteří všichni jsou zvláštním důkazem milosti Boží, bohatým požehnáním pro všechen věřící lid, kteří bývají již dlouho napřed vymodleni, vyprošeni modlitbami a utrpením neznámých skrytých duší, kterých je dnes tolik, tolik třeba.

Nechcete se i vy všechny, drahé čtenářky revue „Na hlubinu", státi takovými skrytými dušemi, které by pochopily a řekly by se sv. Terezií Ježíškovou, když jako I4letá dívenka dlela v Římě: „Po celý měsíc jsem se stýkala s mnoha svatými kněžími a viděla jsem, že, ač jejich vznešená důstojnost je povznáší nad anděly, přece zůstávají slabými křehkými lidmi. Jestliže však dobří, svědomití kněží, které Pán Ježíš nazývá solí země, uznávají, že potřebují modlitby, co teprve kněží vlažní! Neřekl Kristus: „Jestliže se sůl zkazí, čím se osolí?" A dále praví: „Jak krásné je naše povolání! Máme zachovávati sůl země neporušenou. Obětujme své modlitby a oběti za apoštoly Páně! My samy máme býti jejich apoštoly, když slovem i příkladem zvěstují duším našich bratří evangelium."

Pečovati o to, aby tato posvátná sůl země, svaté kněžstvo Kristovo, zůstávalo neporušeno, a také aby stále jí bylo s dostatek, jest úkolem nejen řeholnic, žijících v klášteřích, ale i nás žen, žijících ve světě. A zvláště také vás, milé Hlubinářky, které na lodičce svého rozjímání zajíždíváte častěji než jiní lidé na hlubiny Božích vod, z nichž vyrůstají bílé lekníny panictví a panenství Bohu zasvěceného. Od vás lze se nadíti hlubšího pochopení kněžského stavu a větší úcty a lásky k němu, proto vás voláme do armády, která se staví se zbraní modlitby a oběti jako věrná a pevná záloha za kněze-bojovníky v předních řadách.

Ale nejen to, my ženy, které se snažíme pochopiti význam a velikost kněžství, máme ještě jeden zvláštní úkol. Totiž my ženy *české.* Musíme usmiřovat Boha za jeden temný bod popřevratových dějin Církve v osvobozené vlasti. Musíme odčiňovat, v čem bylo hřešeno v našem národě proti svatému kněžství Kristovu neúctou, nevážností, zlomyslným pomlouváním a hanobením našich kněží, nástupců buditelů našeho národa. Musíme usmiřovat Boha za ty české matky, které udusily kněžské povolání ve svých synech. Zvláště pak za ty nešťastné české ženy, kte-

rých použil sám ďábel jako nástroje pomsty na těch, kteří nejlepší stránku si vyvolili, kteří kdysi u oltáře Páně zvedali kalich přesvaté Krve, jež spasila svět, zlomivši vládu satana. Skrze ty celé desítky odpadlých kněží připravily tyto nešťastnice tisíce českých lidí o víru v kněžství a jeho nadpřirozené poslání, ba i o víru v Boha! Toto vše musí býti odčiněno, chceme-li, aby nám Bůh požehnal a nás vyslyšel. Proto zase české ženy to musí býti, které povstanou v malých sice skupinách, ale všude v celé naší zemi, v celé vlasti, pod vlajkou Krista, nejvyššího a věčného Velekněze a jeho přesvaté Matky, Královny kněžstva, pod ochranou českých kněží-mučedníků a svatých patronů našich, a spojí se ve velikou, ukázněnou a tichou armádu, jejíž zbraně, modlitba a oběť, obklopí naše kněžstvo a čekatele kněžství jako mocná hráz proti náporům satana v kterékoliv podobě, aby toto kněžstvo, které je ochráncem nejdražších statků věřícího lidu a které z lásky k Bohu a k duším se dovede rváti s vládcem temnot o každou jednotlivou svěřenou duši, bylo vždy a všude a za všech okolností dobrým a pevným vůdcem svého lidu.

Dejme proto s láskou vše, co dáti můžeme, těm, na nichž spočívá vznešený, ale těžký úřad kněžský, i těm nejnešťastnějším, jež tíží strašlivé břímě odpovědnosti za svedené nesmrtelné duše a za promarněné milosti svatého kněžství!

Pamatujme svými modlitbami a obětmi také hojně na ty, kteří se teprve kněžími mají státi, okolo nichž také obchází nepřítel pln nenávisti a zloby. Pomáhejme štědře i těm, kteří potřebují též pomoci hmotné. Doba je nesmírně vážná. Na jedné straně se nedostává českého dorostu kněžského v našich seminářích, na druhé straně úpěnlivě volají o pomoc zbožní jinoši, jež Kristus povolal do svých služeb, ale kteří nemají dostatečně prostředků, aby mohli vystudovati. Toto volání nesmí zůstati oslyšeno, vždyť se nad nedostatkem českého kněžstva zamýšlejí a pozastavují již i ti, kteří po převratě stáli

v čele odpadového hnutí „Pryč od Říma" a všemi prostředky odvraceli české maturanty od studia theologie. Tenkrát také platilo heslo: „Katolíci budou míti tolik práv, kolik si jich vydobudou." A dnes můžeme říci, že čeští katolíci budou míti tolik kněží, kolik si jich vyprosí, a takové kněze, jaké si vyprosí.

Vše, co se u nás dosud konalo a koná pro kněze a kněžský dorost se strany laiků, je ještě příliš málo. Je třeba jak velkorysé akce modliteb a obětí, tak i soustavného, stálého a vydatného podporování nemajetných studentů i křesťanštější orientace našich zámožnějších a inteligentních rodin, aby i z nich Pán žně mohl hojněji povolávati dělníky na svou vinici. Bylo by neodpustitelnou hanbou nás katolíků, kdybychom v dobách tak vážných nepečovali i za cenu největších osobních obětí o dorost kněžský, kterého sice dává Bůh s dostatek v každé době, ale o který musíme předem prošiti.

Snad je některým z vás již známo, jak jsme v tom směru začaly pracovati ve Svazu čsl. katolických žen a dívek. Jaksi dle systému buňkového. Nelekejte se - nic komunistického. Ale snažíme se najiti v každé farnosti takovou buňku, totiž ušlechtilou, zbožnou ženu, která má živý zájem o tyto otázky a má v sobě život nadpřirozený, živený často Eucharistií, a tím i schopnost osobního růstu a apoštolské činnosti. Tato žena vytvoří ve farnosti skupinu žen a dívek, které budou věrnou a vytrvalou duchovní oporou duchovního správce osady a ostatních kněží ve farnosti a které vyprosí v dohledné době alespoň jedno povolání kněžské pro svou osadu. Nedostatek kněží je velikým trestem Božím, kterým se musíme snažit odvrátit do naší vlasti spojenými silami. Neřekl marně zvěčnělý arcibiskup Stojan: „Když chce Bůh potrestat národ, vezme mu kněze!"

Na nás ženách tedy je, abychom se za tím účelem pevně semkly v těchto malých farních skupinách a spojily ve velkou armádu rukou k nebi sepjatých i dlaní štědře se otvírajících.

Hlubina čtrnáctideníkem

Velice oblíbená byla v Hlubině rubrika Výhledy. Jimi jsme se dotýkali denního života, dobových otázek a problémů. Ovšem, protože Hlubina je časopis ryze duchovní, hlavně pro náboženské a duchovní otázky, mohli jsme se tomu věnovati jen tak jaksi mimořádně. Ale dnes se otvírá tolik otázek, problémů, těžkostí a řešení těchto těžkostí a otázek, že vidíme potřebu systematicky se věnovati *theologickému* řešení denních aktualit. Proto jsme se rozhodli, že od Vánoc začneme vydávati vždy 15. v měsíci druhou část Hlubiny v rozsahu asi 64 stran jako Výhledy revue Na hlubinu. Upozorňujeme již předem na své chystané dílo. Budeme si všímati všech otázek náboženských, kulturních a sociálních a budeme se snažiti je řešiti jedině katolicky theologicky, bez ohledu na to, zda se to komu líbí nebo nelíbí, tak jak jsme v omezené míře to dosud dělali v Hlubině. Máme již zaručenou řadu odborníků přispívatelů a doufáme, že ještě nové získáme. Proto voláme ke spolupráci všechny lidi schopné a dobré vůle. Redakce bude táž jako Hlubiny, jen redakční kruh bude poněkud rozšířen. Vydávány budou Výhledy rovněž dominikánským řádem, bohoslovným učilištěm dominikánským. Naše učiliště má již deset odborně vzdělaných profesorů se vzděláním na nejlepších světových školách a proto bude zárukou, že časopis tímto učilištěm vydávaný bude vůdcem obezřetným, pohotovým a spolehlivým. - Braito.

I na sjednocování pozor!

Je zdravý zjev, že chce náš národ střásti se sebe pouta pošetilé stranickosti a že volá po jednotě. Jenomže, my křesťané, katolíci, nechceme na tuto jednotu dopláceti z Kristovy pravdy, z jeho lásky a světla.

Jednota totiž neznamená neorganické, neživé nakupení, nahromadění mnoha jedinců. Již na obecné škole nás učili, že nemůžeme sčítati hrušky a jablka leč v nějaké vyšší, oběma nadřazené řadě.

My katolíci musíme zůstati všude a vždy svoji. Tím ovšem nechci říci, abychom se vyhýbali sjednocování a jednotě. Upozorňuji, abychom do této jednoty vždy přišli jako

svoji, se vším svým, s plností svého, abychom tam opravdu přinesli Krista a abychom se nedali spojovati za cenu Kristovu, protože pro nás je Bůh a jeho život a jeho Pravda, Kristova láska hodnotou nejvyšší a nemůžeme a nesmíme ji ničemu obětovati.

Bývá to přečasto, že chtějí od nás takového spojeni, v němž bychom se vzdali všeho katolického a přijali všechno nekatolické a mlčeli ke všemu protikatolickému. Tedy takovou jednotu a takové sjednocování nemůžeme chtíti. My smíme a musíme chtíti jednotu, do které bychom mohli vnésti všechno kladné, svaté, Boží. Nechceme pro to ovšem nějakých pozemských, časných výhod, požitků a subvencí za svou službu. Jen o to stojíme, abychom mohli spolupracovati v tom a s tím nejvzácnějším co máme. Nemůžeme připustiti, aby se sjednocování dálo jen v čistě pozemských hodnotách, protože takové sjednocení by dlouho neobstálo a nikoho nakonec neobšťastnilo. Zkušenosti z takového smutného sjednocování máme v Německu i v Rusku.

Jinak ale vyzýváme všechny katolíky, všechny své věrné. Nečekejte, až budete přizváni, anebo až budete opomenuti. Ihned, kde čeká práce, kde je možné pomoci vlasti, ihned se dejte do služeb. Potřebujeme národ silný Kristem, posílený jeho pravdou. Proto musíme jiti všude, kde jen bude nějaká duše volat, kde bude pálit nějaký problém. - *Braito.*

Pracovní tábory

Nové poměry v nové republice vyžadují si také mnohé novoty v hospodářském životě. Jedna z těchto novot byla již hlášena a denní tisk se zabývá různými podrobnostmi jejího uskutečnění a provádění. Jde o pracovní tábory. Není naší věcí mluvit pro ně nebo proti nim. Pro nás existuje pouze fakt: jsou tu a jsou nebo budou v nich vedle nekatolíků také katolíci. Tito katolíci v pracovních táborech budou jednak praktičtí katolíci, jednak matrikoví. Bude postaráno o katolíky praktické, aby mohli své náboženské povinnosti provádět, a bude postaráno o ostatní katolíky, aby překonali svůj stav vlažnosti a stali se horlivými?

Věc není nikterak vedlejší. Pracovní tábory budou znamenat práci, třebas i velkou a těžkou práci, která nebude tak honorována, jak by si zasloužila. Snad současný hospodářský stav vyžaduje s absolutní nutností toto opatření,

které je ostatně nepopiratelně lepší než demoralisující udílení podpor nezaměstnaným, jak se dosud provádělo. A na práci možno pohlížet různým způsobem. Člověk přirozený vidí v ní jen dřinu a pozvolné opotřebování vlastních sil, pohlíží na ni snadno jako na marnost a zbytečnost, když nevidí osobních výhod, protože výhody společnosti chápe těžko, kdo je veden duchem sobectví, a nadpřirozenou hodnotu práce, třebas i těžké práce, pro druhého může vidět jen ten, kdo věří. Člověku věřícímu je práce také pokáním za hříchy, je cestou zásluhy života věčného, je následováním Krista, který svým vtělením posvětil práci a dal jí nadpřirozenou cenu. Mimo to práce může znamenat také utrpení a tomu zase zcela jinak rozumí křesťan a jinak člověk, řídící se pouze rozumem nebo dokonce schopnostmi nižšími.

Pracovní tábory budou mít různé vzdělávací a osvětové odbory, bude tam postaráno o sport, odpočinek, zábavu, neboť i to vše je naprosto nutné pro lidský život. Myslí však někdo také na to, aby tam měl co říci kněz, aby se tam dostávalo náboženského poučování a povzbuzování těm, kteří po něm touží? Katolíci nesmějí pohlížet na tuto věc jako na něco, co se jich nijak netýká. Křesťanská pravda musí pronikat všude, i do pracovních táborů, tak jako pronikala od počátku do všech vrstev lidské společnosti a do všech sdružení intelektuálních i dělnických. Bylo by žádoucno, aby v tom smyslu bylo u nás psáno, aby se příslušní činitelé chopili myšlenky katolického apoštolátu v pracovních táborech. Velmi by posloužilo včasné vydání hlučínské brožurky o smyslu práce, o důstojnosti člověka pracujícího, jak se na tyto otázky dívá katolická Církev. Běda nám, jestliže zase zanedbáme svou povinnost

R. Dacík.

Křestanská povinnost k dnešní době

Do této určité doby se svými těžkostmi, se svými pochybnostmi a problémy i s jejími pokusy o vyřešení nalezených a vynořivších se těžkostí, pochybností i problémů byli jsme postaveni se svým křesťanstvím. S křesťanstvím, které je kvasem v každé době, pro všechny poměry a za všech podmínek.

Křesťané se pak občas dopouštějí zrady na svém křesťanství, že, místo aby byli kvasem, aby přetvořili křesťanskému duchu nepřátelské ovzduší, podléhají mu a vpouštějí ducha protikřesťanského do svých zásad, dopouštějí jím poskvrniti, rozleptati a zkaziti své křesťanství.

Každou dobu je třeba svým způsobem zachytit a je třeba do jejího zvláštního rázu dát obecně, tedy i pro tento zvláštní ráz, platné křesťanství.

Nezapomínejme, že není vždycky celou vinou nevěřících, když nepřijímají nadpřirozené pravdy. Víra je ve svém vnitřním životě milostí. Ale její *obsah* přichází vně, ex auditu.

Mnohdy je pak opravdu vinou naší, že křesťanské pravdy byly podávány neživě, neživotně, jako vylisované květiny ze starobylého herbáře. Ze jsme je podávali odtažitě od skutečného, současného života, že jsme jimi neodpovídali na soudobé úzkosti, že jsme jimi hned a v zárodcích nepotírali rodící se omyly.

Bůh nedopouští omyly, abychom se s nimi smířili, nýbrž abychom se znovu zase pohroužili do světla Kristova a hledali v něm opět a opět nové světlo.

Každé selhání křesťanů, každé jejich smlouvání, uzavírání kompromisů, konkordátů i modů vivendi s běžnými bludy, skreslením pravdy Kristovy má za následek ztížení přijetí Ježíšových pravd, protože tím ukazují křesťané lidem slabým a kolísajícím neživotnost pravd křesťanských. V mnohých případech se budeme nadarmo rozčilovat, že je třeba zkoumat jen pravdu samu zda je pravdou či ne, že je dlužno viděti také ty, kteří žijí z křesťanství, když těch, kteří nežijí a při tom si i křesťané říkají je přece jen mnoho a více než prvých. Světu pomohou jen křesťané celí, nevěřící a pochybující srazí na kolena před Kristem jen křesťanství živé a žité, živé a žité i uprostřed nejlákavějších a nejlíbivějších dobových hesel, živé a žité plně a čistě! Nesprávnost všech bludů jsme již bezpočtukráte dokázali, ale tím jsme ještě ničeho nedokázali. Hic et nunc: v těchto poměrech a za těchto okolností musíme svým protivníkům i hledajícím ukázat svým životem životnost pravd, které vyznáváme.

Nevěra útočná, bloudění výbojné jsou výkřiky života

hledajícího pevný bod a na to se nedá odpovědět školometstvím a papírovými výkazy, nýbrž: především životem lepším a krásnějším, jenž vyplývá z pravdy Boží, krásnější než je život bez nich! - *Braito.*

Rytířstvo Ježíše Krista

Nedávno v Hlubině bylo psáno o tom, kterak Třetí řád dominikánský vznikl z družiny křižáků. Ale o tom je zajímavo sířeji pojednati. Svatý Dominik zajisté utvořil brannou organisaci proti Albigenským. Ona byla jádrem křížových vojsk, která pod vedením Šimona z Monfortu porazila kacíře 1213 ve slavné bitvě u Muretu.

Šimon z Monfortu padl roku 1218. Jeho syn ještě byl náčelníkem ozbrojené družiny. Po skončení války s Albigenskými však se družina částečně změnila v Třetí řád. Část její zůstala milicí pod vedením Petra z Monte Leone, a byla obdařena duchovními milostmi od Řehoře IX. Ustavila se pak hlavně v Itálii a ve Španělsku. Její organisace byla volná a měnivá, tak že shledáváme milici pod různými jmény. Nazývá se řádem sv. Dominika a Petra Mučedníka, řádem sv. Růžence, řádem Kříže a Víry, nebo Radostným Bratrstvem čili Rytířstvem P. Marie Slavné nebo Vítězné. Vždy však Kristova milice zůstává v nejužším spojení s řádem dominikánským, který skrze své hodnostáře, členy bratrstva přijímal a zdobil odznakem. Odznak je v podstatě vždy kříž sv. Dominika, jehož ramena v podobě lilií jsou černobíle rozdělena. Tento kříž je i ve znaku samotného řádu kazatelského. Avšak u různých odvětví milice vidíme i různé jeho obměny: kříž osmicípý nebo ozdobený hvězdami, monogramem Kristovým nebo obrazem P. Marie. Řád, jak řečeno, stával ve Španělsku a v Itálii - v Parmě a v Miláně. Věnoval se boji s nevěřícími (a byl prý jeho náčelníkem D. Juan ďAustria, vítěz u Lepanta) a s kacíři. Proto hlavní jeho činností byla pomoc při činnosti inkvisiční, dominikánskému řádu svěřené. Milici dostávalo se čestných odznaků: kříž nosili vyšitý na plášti a emailovaný na černobílé stuze nebo na ozdobném řetěze. Tak přečkala tato milice, rytířstvo nebo řád i bouře doby napoleonské a došla nového potvrzení od Ferdinanda VII., krále španělského.

V r. 1871 milice byla znovu organisována v Římě od několika papežských dobrovolníků a generál dominikánů pod-

nik ten schválil. I papežové Pius IX. a Lev XIII. požehnali novým podnikům milice. Roku 1890 přestala však organisační závislost na řádu kazatelském a 1901 zvolen samostatný velmistr. Ale hodnost velmistra uprázdnila se roku 1915. V roce 1933 sice řád Milice Ježíše Krista, sv. Dominika a sv. Petra mučedníka konal sjezd v Paříži, avšak na ten čas nemá žádné hlavy.

Zdali s touto Milicí Kristovou souvisí „Militia Christiana", založená roku 1619 v Olomouci (podle jiných autorů však ve Vídni) pod ochranou řehole sv. Františlsa, není nám známo; snad o tom nám poví více některý olomoucký ctitel starobylosti. - *Karel Schwarzenberg.*

Zrcadlo řeči

Nesmírné výdaje, které nám způsobují klamy řeči, mohly bychom si ušetřit, kdybychom se naučili řeči naslouchat. Naslouchání je rozeznávání: jako hudebník slyší hned každý pazvuk, každé nabíhání do falešného tónu, tak ucho duchovní má být citlivo i vnímavo pro slovo.

Veškerá obroda řeči spočívá v citlivosti vůči slovu. Abychom mu vraceli jeho původní hodnotu, seškrabovali s něho cizí nánosy, a snažili se, pokud možno, nepřijímat cizí, *otřelou* minci mluvy konvenční. Aspoň ne tam, kde se jedná o pokrm ducha. Struktura řeči vždy prozrazuje autora A ačkoliv nežádáme, aby žurnalista psal o srážce vlaků jako Shakespeare, máme právo na to, aby Shakespeare nepsal jako žurnalista. Neboť jedná se o různé zorné úhly, jimiž se táž věc pozoruje. Proto musela si svatá Terezie cd Ježíše vytvořit svůj jazyk, *svůj výraz,* právě tak jako si jej vytvořil sv. Alfons z Liguori, nebo sv. František Saleský.

Zkusme číst po sobě Hrad nitra a zprávu z Poledního listu. Hned vidíme, jak ohromný rozdíl je mezi řečí *tvořenou* - a mezi řečí napodobenou. Vedle uhlazené a otřelé řeči konvenční zdá se dikce svaté Terezie v první chvíli jako divoká.

To je důvod, proč tolik lidí se vzdává hutné potravy geniálních autorů a nahrazuje ji rozředěnými odpadky, to je důvod, proč jarmareční sošky jdou na odbyt, a proč má literatura tak zvaná „lidová" vždy úspěch - byť jen chvil-

kovy - u velkých davů. Snadno se čte, jak se říká - ačkoliv nic se mi nezdá četbou méně snadnou - ve smyslu vnitřního stravování. Nikdy totiž z ní není kloudného užitku. Lidé ji snadno spolknou, ale vůbec nestravují, neboť není v ni nic stravitelného. A pak v nich vnitřně kvasí a hnije ten zvláštní svět, v němž nedonošené myšlenky, zemřelá slova a nejasná výraznost věcí seskupují se do zvláštního chaosu. Proč většina lidí chodí jako v mlhách a vidí jako v mlhách, má svůj původ zde: v nestrávené a nestravitelné dikci, jíž se jim servírují různé „pravdy".

Pečlivost vůči řeči nesmí být nicméně pedantická - pak se zvrhuje v estétství, zhoubný neduh sice nemnohých, ale nebezpečnější než prvý. Řeč se uměle dělá-nevytéká z vnitřní nutnosti. A ačkoliv může být dobrá k tanci, selhala by naprosto tam, kde se pracně oře, staví nebo boří. Je jen zdánlivě čistá. Při podrobnějším zkoumání duní pod ní všechno - ne-li se přímo propadá. Měla něco zpodobovat a nést, a zatím pravdu pochovává.

Generalisace - zevšeobecňování v řeči - je jakousi sériovou mluvou, en gros. Je případná jen tam, kde se jí shrnuje nějaká velká, podrobně prozkoumaná látka, ale pak nám sama řeč prozrazuje, že je odtokem bohatých objevů. Jevi se to v její *precisnosti,* dobrém vnitřním pořádku.

Konečně záleží vždy na tom, *kdo* mluví. Obyčejně nelámou si lidé mnoho hlavu s řečí: mají mnoho času na mluvení, ale málo na řeč. Místo vlastních výrazů, jež by byly v souhlasu s jejich vztahem k té nebo jiné věci, užívají napořád napodobenin, obdob, přejatých slov, s nimiž vnitřně nejsou nikterak spjati.

Naše řeč měla by být s námi tak srostlá, jako kůže s tělem. Místo toho ji považujeme za jakýsi druh proměnlivého šatu, který měníme podle módy i počasí.

Proto je tolik náboženských generalisací neplodných, proto tolik zdánlivě výtečných autorů neužitečných. Neplodných a neužitečných pro živou řeč ducha, jež by se měla ohrožovat ustavičně, jako rostoucí tělo. Slova mají námi hýbat, mají nás pronikat, ne uspávat. Jsou-li dozvukem vnitřního žáru a dění, jež probíhalo člověkem, nemohou na nás nepůsobit. Zabírají nás do obecného proudu velké *řeči,* jež staví vnitřní svět duše. - *Marie Stechová.*

Svatý Otec o nutnosti modlitby

Zřídkakdy sv. Otec obrátil se na účastníky audience tak působivými a vroucími slovy, jaká věnoval 350 duchovním rádcům Katolické akce italské. Rád vycházívá ke svým projevům od vnějších popudů a proto navázal na pozdravný hymnus kněžími přednesený „Oremus pro pontifice" svá slova o nutnosti modlitby, zvláště v těžkých dobách přítomnosti. Označil modlitbu za výraz naší naděje a připomněl, že Vykupitel svým slovem „Máte se vždy modliti a nikdy v tom neustávati" především doporučil člověku naději. Není jen povinností a útěchou, nýbrž patří mezi tři základní pilíře nadpřirozeného života: Víra, Naděje a Láska. Z povinné naděje vyrůstá také závaznost k modlitbě. Od života v modlitbě, jako jedné z největších útěch, kterých se mu dostalo při mnohých drtivých zkušenostech, přešel sv. Otec ve svém projevu k působení Katolické akce. Zmínil se o četných eucharistických kongresích, smírných pobožnostech, které jsou Božskému Srdci Páně útěchou, a o horlivosti misionářů v ledových spoustách polárních krajů jako v žáru a úpalu rovníkového slunce. Všechny tyto formy spojil sv. Otec v pojmu Katolické akce, protože směřují k tomu, aby katolický život podporovaly a sílily. Jako podstatný cíl Katolické akce označil však sv. Otec znovu, aby v každé farnosti vytvořil se kroužek duší, které jsou ochotny osvojiti si život Církve bez jakéhokoliv kompromisu a tím jiné učiti, aby je následovali. Na konec sv. Otec napomínal kněze, aby se nedali oslabiti v horlivosti činností bezbožců a neztráceli trpělivosti, když Bůh zde nezakročuje, nýbrž aby uvážili Jeho nekonečnou shovívavost a dobrotu. Sv. Otec citoval starý výrok: „Dobré a zlé na světě je vzájemně úzce spojeno. Bůh však nakonec nikdy nedovolí, aby lidé si z velkých věcí dělali hračky." Ve své moudrosti Bůh také zlé často tajuplnou cestou obrací na cestu k dobrému.

Shromáždění nepřátel Božích

Bezbožecký světový kongres v Londýně, který po mnoho měsíců předem zaměstnával veřejné mínění v celém křesťanském světě, měl po vnější stránce výsledek značně slabý. Sovětští bezbožníci nebyli zastoupeni, protože anglické úřady nedali jim vstupní visum. Byli účastni jen zástupci Francie, Belgie, Spojených států severoamerických, Anglie a

Československa. (Jak se tu krásně vyjímáme! Nevíme, komu máme za tu representaci vděčit, ale jde o vybledlý výhonek odumřelé nati bývalého našeho bezbožnictví, o kterém se ve světě píše a u nás skoro už neví.) Z organisace a průběhu kongresu ukázala se nejužší spojitost mezi bezbožnickým hnutím a zednářskými lóžemi.

Referáty na kongrese byly samozřejmě útoky na všechno křesťanství, ale v prvé řadě pochopitelně proti katolické Církvi. A aby se dalo v tomto boji něco získat, kladena byla paralela katolicism - fašism. K takovému krkolomnému stmelování ovšem pomohlo bezbožníkům přehnané politické exponování v některých zemích, kde příslušnost ke katolické Církvi považují za samozřejmou povinnost aktivně pracovati na fašistické výstavbě státu a potírání všech jiných názorů státně politických - ve zřejmém rozporu s křesťanskou státovědou na základě sv. Tomáše Akv. Sdružením katolicismu s fašismem chtěli bezbožci také působiti na britskou veřejnost a její stanovisko ke Španělsku.

Z programu nás bude nejprve zajímat, že bylo na kongrese tvrzeno, že v Československu je milion volnomyšlenkářů. Jak takové fráze nás poškozují, je vidět nejlépe ze skutečnosti, že při sčítání lidu roku 1930 bylo v Československu bez vyznání 724.507 lidí a ani ti všichni nejsou volnomyšlenkáři. Duchovní správcové znají tisíce lidí, kteří by se rádi vrátili do Církve a z rodinných a někdy i sociálních důvodů musí formálně zůstávat v bezvěří. Jsou to manželky a děti některých socialistických předáků, jsou to zaměstnanci podniků, kde je nebo aspoň byl značný vliv protikatolických kruhů. Neschopnost rázného činu drží ještě mnoho lidí ve formálně-právním bezvěří. Volnomyšlenkářů u nás je hromádka, taková, že se obecně přehlíží a stačí se podívat na ubohé časopisy volnomyšlenkářů a krematoristů, aby byl ten úpadek očividný. Na světovém kongrese se však ukáže velká bublina a těch tam bylo víc.

Výňatky z projevů řečníků na sjezdě bezbožců ukazují bezmocnost proti vznešené síle katolicismu. Předseda hlavního shromáždění Cohen (atheista ze židovství) stěžoval si na posedlost lidí Bohem. O Katolické akci bylo tu řečeno, že je bezprostředním ohrožením svobody. Všichni řečníci musili bezděčně ve svých výpadech přiznat, že katolická

Církev je obrovskou duchovní mocí, na kterou (brány pekelné) nestačí. Není vážných chvil bez veselých rysů a tak se našel jediný mluvčí, který řekl: „Téma Bůh mne nezajímá. Nepřišel jsem na kongres, abych o tom diskutoval a nechtěl bych pro takové lapalie promarniti čas." A ten pán je spisovatel detektivek Cole.

Od sektářství k bezvěří vede cesta někdy velmi krátká. Schválen návrh, aby „atheistickým arcibiskupem londýnským" byl jmenován americký bezbožec dr. Bedborough. Ten pán má na jedné americké „universitě" stolici theologickou a dal si oficielně hodnost biskupa. Ze svých přátel a posluchačů má asi iooo lidí, kteří si říkají „liberální církev americká". Nevěrecká církev s biskupem v čele. . . Netřeba slov.

Otázka, jak svésti k bezbožectví mládež, byla obsahem referátu jednoho pensionovaného majora. Doporučil „citovou filosofii" a „masovou sugesci mládeže". Kdyby byl schopnější slova, mohl říci, aby se užilo metod nacionálního socialismu, když se bolševický způsob zdá příliš nápadný.

Světový kongres bezbožců v Londýně skončil tedy neúspěchem. Je však třeba připomenouti, jak na jeho existenci reagoval katolický svět. V celém světě byly modlitby, ale zvláštní manifestaci vykonali angličtí katolíci. V neděli po onom kongrese z podnětu kardinála Hinsleye, arcibiskupa londýnského, prošlo Londýnem 50.000 katolických mužů mlčky a demonstrační průvod zakončili smírnou pobožností. Velká protestní shromáždění konala se v Irsku. Současně však i věřící anglikáni, tvořící „Bojující křesťanské vlastence',' konali ve Westminsteru protestní shromáždění za předsednictví earla of Glagow, který ve svém projevu vzdal vysoké uznání kardinálu Hinsleyovi a označil možnost uspořádati bezbožecký kongres za výraz slepoty státníků.

Josef Řezníček.

O reformu

K pousmání bývají na různých našich sjezdech a týdnech a podobných podnicích závěrečné resoluce: Budiž uděláno. .. příslušní činitelé nechť zjednají nápravu.. . Budtež vyzváni spisovatelé, kteří... aby .. ." Kdo, koho určitě k čemu určitému vyzve, kdo co udělá, kdo co zařídí, to už

resoluce neříkají. Na tom již nezáleží. Resoluce se přečtou hodně patheticky, když už každý drží přichystané zavazadlo v ruce ... resoluce se přijme, resoluci se odtleská a dobří lidé odcházejí s vědomím, že se něco stalo, že se něco určitě stane .. .

Ale právě tak bývají k pousmání přehorlivé reformní návrhy z jakýchkoliv oborů, pokud nejsou propracovány a pokud se nikdo nezaváže k provádění anebo někoho k tomu nepřinutí.

Jsou naivní výkřiky, které chtějí reformovati Církev. My jsme tohle zažili před 40 lety, že chtěli reformovati Církev literáti, překladatelé a veršovci. Na jedno zapomínali, že hlavní v Církvi je Kristus v ní, život jejích údů z Krista a podle Krista a toto se reformními návrhy nadiktovati nedá, ani se nepřivodí vykřikovanými reformami, které zůstávají na periferii Církve.

Církev se reformuje, to jest údy Církve se reformují jedině tím, že se promění, přetvoří, posvětí Kristem. Všechno vnější je vedlejší. Církev zůstává svatou vždycky pro svou svatou hlavu a svaté prostředky svatosti. Nesvatí mohou být jen jednotliví údové. Může jich, nesvatých, být i mnoho. Ale pokřikem a jízlivými výtkami se nepolepší. Církev potřebuje svatých, kteří přijmou Krista svatého do svého života a svou osobní svatostí posvětí a ke svatosti přivábí nesvaté údy Církve.

Vnitřním přerodem se reformuje Církev, zase opravuji a dokládám: ve svých údech. Neboť není celá Církev její úřady, representanti a zevní tituly nosící. Není celý život Církve úřadování, vyjednávání a zastupování jejích úřadů a zřízení. Nejsou celou Církví ani její kněží a biskupové. To všechno jest soustředěno v Kristu, jenž je živým a pravým středem své Církve. Jemu se připodobněme, k němu vedme druhé, o něho usilujme v bratřích. To je reforma nejdůležitější a nejúčinnější. - *Braito.*

pRACOVHA

Touha po Bohu

Má duše nedá se nasytiti věcmi, které ji obklopují. Naříkavě spočívá ve mně, uchopena nevýslovným steskem . .. Drtí mne nevýslovný smutek tohoto života. Zdá se mi tak hořké a nesmyslné toto věčné tápání přítmím života! Kdv-

bych jen mohl vytušit jeho smysl! Ale nenalézám nic, nevidím příčiny, nevidím cíle v bolesti a křivdě. Všechno je náhoda a chaos. Ale, jak unesu bez naděje tento život? Jako u dítěte křičí ve mně stesk po nějakém Otci, po nějaké domovině. - *Van der Mur, Heimweh nach Gott*

Usnadněte bratřím cestu k Církvi a ke Kristu

Nevím čím to, že tolik lidí, stojících na druhém břehu, má k našemu hnutí takovou důvěru. Přece ničeho neslevujeme s plnosti katolické pravdy. Snad právě proto. Po dlouhých hovorech s mnohými těmi, kteří stojí na druhém břehu anebo za plotem, poznávám jasně, jak si toužebně přejí potkati někde na svých cestách plnost opravdového žitého křesťanství. Vím, že slovy, důvtipnou debatou nikdy nikoho pro Krista nezískáme. V debatách to vyhrává ne ten, kdo má pravdu, nýbrž větší pohotovost a vyřídilku.

V získávání duší vyhrávají to lidé plní Boha a jeho síly. Lidé, kteří hledají, kteří se svíjejí ve svých úzkostech, přejí si najiti křesťany, pro které křesťanství není politickým programem, jenž by jich chtěl užiti, nebo když se nedají odstraniti, hledají křesťany, kteří by nezaměňovali zbožnost za pobožnůstkářství, křesťany, kteří křesťanství žijí a méně se nad všemi, kteří jimi nejsou, vytahují. Prostě hledající lidé touží najiti v poctivém křesťanském životě křesťanů onu jistotu, které nemají, která jim chybí. Aby unikli bolesti a prázdnotě z nejistoty.

Tak není třeba reformace, nýbrž regenerace. Abychom každý na sobě naplnil prostě evangelium. Abychom s ním mnoho nesmlouvali, mnoho je neučesávali, o něm mnoho netheologisovali, nýbrž je především žili. Kristus klade k tomu základní podmínku Metanoeite, obraťte se. Toho potřebujeme všichni: Dokonalého, důkladného obrácení, abychom neoceňovali život a věci v něm jako pohané, aby nám nebyl nejvyšší hodnotou a proto i starostí tento svět a jeho dary.

Když se náš křesťanský život takto projeví, přitáhneme mnoho bratří a sester hledajících pravdu a tážících se stále skutečnosti a praktického života svých křesťanských bližních, zda se křesťanství dá ještě dnes žít a uskutečňovat.

Proto je marný protestantismus se svým ustavičným pohoršováním se nad katolíky. Místo protestování a reformování nechť se každý reformuje ve svém životě a tak nejkrásněji získá Kristu své bližní, když jim ukáže na ryzosti svého života ryzost a krásu Kristova učení. - *Braito.*

Náboženství života

Spasitel prohlásil o sobě, že přišel, abychom měli život a abychom jej měli v hojnosti. O sobě řekl, že je Život. Život počítáme podle nejvyšší schopnosti, kterou máme. Když je naší nejvyšší schopností rozum, v rozumu křesťanském, křesťanstvím osvíceném a živeném, se projevuje nej-

vyšší život. Proto se křesťan nebojí smrti, protože umírá jen pro nižší a rodí se k životu vyššímu a dokonalejšímu. Křesťan žije ze života samého Boha. Nosí v sobě živého Boha. Důvěrně se může stýkati s tímto živým Bohem, jenž je Život sám. Proto nepotřebuje falešných mysticismů a umělých pomůcek k jakémusi mlhavému přiblížení se k něčemu nadlidskému. Stýká se totiž v milosti a v životě milosti se Životem samým, s Božstvím samým, ale se samým vnitřním životem Božství.

Křesťan nestárne, nýbrž dozrává, naplňuje se stále více životem. Jeho život se stále přetváří podle vzoru života Kristova, jenž jest tak naším životem jako je cestou. Jeho Tělo jest pokrmem tohoto nového života. Posiluje nás, abychom mohli růsti v této podobnosti s životem Kristovým, abychom se mohli dávati stále více naplňovati Kristovým životem. Toto naplňování se životem Kristovým může trvati až do posledního okamžiku, až bude moci o nás platiti velké Pavlovo Žiji, ale nežiji více já, nýbrž žije ve mně Kristus. - *Braito.*

Mystérium iniquitatis - Hrůzné tajemství hříchu

Kdyby byl člověk jen v řádu přirozeném, byl by hřích vzpourou proti vůli Boží určující smysl a užití každé věci. Protože jsme ale byli učiněni milostí dětmi Božími, jest hřích urážkou dítěte vůči nebeskému Otci, jest odhozením vnitřního, nadpřirozeného života, účasti na životě Božím.

Hříchem bouří se člověk proti Bohu, jenž nám chce být Otcem. Hříšník odmítá být Bohu synem a být mu synovsky poddán a věřiti jeho dobré otcovské péči, která to s námi i v přikázáních nejlépe smýšlí. Bouří se proti Synu, jehož má být obrazem jako přijatý syn Boží, maje zachovati v sobě onu dokonalou jednotu mezi vůlí Otce a Syna. Staví se proti Duchu svatému, v němž jsou jedno Otec a Syn, a v němž má člověk — syn Boží — uskutečniti svou jednotu s vůlí Otce a Syna plnícího tuto vůli.

Uráží vůli Boží projevenou v zákonech, které dal Bůh k užívání stvořených věcí. Trhá božské svazky, které pojí věci a jejich cíle.

Ale hřích jde ještě dále. Hříchem se sice člověk bouří přirozenému řádu, leč sám zůstává ve své vlastní přirozenosti. Kdežto nadpřirozené nepatří k podstatě člověka. Bylo mu dáno. Proto je ztrácí, když popírá jeho základ, totiž svrchovanost Boha ve všem a proto i ve vlastním životě. Proč by zůstával Boží důvěrný život v člověku, když člověk se staví proti Bohu? Tak je smrtelný hřích jakýsi druh sebevraždy. Hříchem totiž přerušil člověk své spojení s Bohem, jako se zdrojem své účasti na Božím životě.

Hříšník jedná s věcí, jako by ji nebyl od Boha obdržel, anebo jako by s ní směl člověk libovolně nakládati. Jako by mohlo vůbec něco existovati bez těsného svazku s Bohem, Tvůrcem a Dárcem všeho bytí. - *Braito.*

Tajemství zůstává naší podstatou

Křesťanství není jen nějakou slušnou morálkou, je více než náboženská filosofie. To bych považoval za důležité ustavičně zdůrazňovat, že podstata křesťanství jest tajemství, jest nadpřirozené. Bůh nás učinil svými dětmi nejen tím, že nás stvořil, nýbrž že nás povolal k živé účasti na své přirozenosti, na svém životě.

Buh je totiž živý, jest život sám. Tak je tajemství nejsvětější Trojice tajemstvím vnitřního života božského Boha samého v sobě samém. A život náš nadpřirozený, život dítěte Božího, znamená účast na tomto vnitřním životě Božím, na životě samé nejsvětější Trojice.

To je ovšem něco, co přesahuje absolutně člověka, každé stvoření, a proto nemáme prostředků k proniknutí této pravdy, této nesmírné skutečnosti. Tak zůstává tato pravda pravdou skrytou, nepronikнutelnou, čili tajemstvím. Ale to je jen dokladem a důkazem, že tu opravdu běží o skutečně životné sblížení se s Bohem nepochopitelným, nesmírným, když žádné stvoření nemůže dokonale vyjádřiti tohoto nevyjadřitelného Boha. Není zvláštní ctí nějakého náboženského^ vyznání, i když se hlásí ke Kristu a škrtá tajemství. Právě, protože nás Bůh nekonečně přesahuje, musí zvěstování jeho vnitřního života, naši účasti na něm, a toto je přece křesťanství, musí býti vyjádřeno tajemstvím.

Proto nemůžeme tajemství vysvětliti, jen osvětliti je můžeme. A nejlépe theologií, která staví tajemství do jejich vnitřního, životného vztahu, takže pak jedno osvětluje druhé. A potom snaží se najiti nějaký obraz ve tvorstvech, jenž by se nejlépe hodil k ozřejmění, k osvětlení, vyjádření tajemství. Děje se to cestou analogie, obdoby mezi Tvůrcem a tvory, že musí se ve tvorech odrážeti Stvořitel, a proto možno užiti jaksi oněch reflexů, totiž tvorů, k tomu, abychom mohli jaksi mluviti o Bohu i o jeho nejintimnějších tajemstvích. Vyznání, které se stydí za tajemství, nebo rozpačitě kolem nich chodí nebo si s nimi neví rady, není náboženstvím, které hledá nejprve Boha a jeho vznešenou velebnost, nýbrž je to náboženství, které chce stahovati velikost Boží na úroveň ubohosti a konečnosti lidského rozumu. Rozhodně to ale není křesťanstvím. Křesťanství jest odhalení vnitřního člověka, nekonečně přesahujícího života Božího a naší důvěrné účasti na něm. - *Braito.*

At žijeme či umíráme - Pánu patříme . . .

On je v nás svou posvěcující milostí, všude a ve všem. V radosti i v hořkých dopuštěních. Kdybychom uměli si prosvítiti touto myšlenkou svůj skutečný život, nepropadali bychom tak snadno malověrnosti, bezútěšnosti, neřku-li — zoufalství.

Skrze všechno láskyplně působí v nás, jestliže v nás milostí přebývá. Je v nás již jako náš Tvůrce ve všech řízeních

a dopuštěních. Milostí je v nás navíc podle sv. Tomáše (I. q. VIII.), abychom ho mohli požívati, s ním přátelsky obcovati. Ani bolesti a zkoušky neruší, neodstraňují tohoto přátelského soužití. Prožívejme je, koupejme v něm denní život a osladí nám to i chvilky nejtrpčí. On v nás, on, objímaný a důvěrně sevřený v milosti, pomůže nám všemu, i zlému, rozuměti a proto to i unésti.

Nic nás nemůže odloučiti od této sladké, důvěrné přítomnosti Boží, jásá sv. Pavel, který prochází nebe a země a vítězně prohlašuje, že nic ho nemůže odloučiti od lásky Kristovy. Tu mohu vždycky míti, ve všem si ji udržeti. A když ji mám, nejsem sám a nejsem opuštěn a proto ani trvale nešťasten. - *Braito.*

Kvas království Božího

Království Boží na zemi bylo předpověděno jako kvas. Jako zrno hořčičné. Poroste jako hořčičné zrno, poroste jako kvas v těstě. Kristus posílá své učedníky obraceti svět a neslibuje jim, že celý svět přemohou. Odevzdává jim pouze své učení jako světlo lidí, svou krev a její ovoce jako poklad království nebeského. Boží náruč jako nejvyšší štěstí a spočinutí lidí. Úkol apoštolů zní v ten smysl, aby obraceli lidi od povrchnosti cílů pozemských, od marností lidských k Bohu jako k jedinému cíli, důstojnému lidí, povolaných ted za dítky Boží. Ale, toto obracení se bude díti zvolna, nebude dáno násilím. Vidíme ze všech násilných prostředků, že se neosvědčily pro království Boží. I když kacíři podepsali prohlášení, jejich srdce zůstala dále zatvrzelá. Jen si dali nanejvýše pozor před církevní veřejnou vrchností, totiž před její veřejnou mocí. Nic více. I moderní kacíři, když podepsali, zůstali ve svém srdci vzdáleni lásky k pravdě. Jak svědčí jejich zarytý mrtvolný klid, mlčení a rozjpačité pasivní resistence.

Poslání katolíků znamená býti solí země, kvasem. Prokvasiti, solí očistiti, světlem osvítiti máme své bližní. Tím je máme přiváděti k Bohu. To jest a zůstává nejúčinnějším prostředkem apoštolátním. Všechny ostatní prostředky ostatně musejí také vyústiti v tomto dobrém příkladě. I když jdeme k bratřím nevím s jakými prostředky a s jakou apoštolskou horlivostí, vždycky musíme jiti se slovem a s pomocí, která je kvasem, která je světlem, uskutečňující v sobě dobrý příklad Kristův, a se skutečností, že se Kristovo učení dá žiti. Toho snad nejvíce potřebuje dnešní člověk, prohlodaný skepsí o všech systémech, jenž by kolikráte rád uvěřil v něco tak nesmírně krásného jako je křesťanství. Jen chce viděti, že se to dá uvěřiti, protože se to dá prováděti, uskutečňovati v životě. Tím jsme povinni jako křesťané Kristovu učení. Osvítit příkladem, prokvasiti nadpřirozenou skutečností život kolem sebe a pak trpělivě a klidně čekati, až zachytí Kristova skutečnost jeho učení naše bližní.

Nic a nikdo totiž nemůže zabrániti, aby skutečná živá víra neosvěcovala a proto nezískala srdce věřícího. Mohou přijití horší Neronové než jsou dnes v Německu a v Mexiku, a nic to nepomůže. Toto jest vítězství naše, víra naše, praví sv. Jan. Ovšem, víra živá, protože žitá. - *Braito.*

žeň

Z duchovního života

FARLEY: *Saint Viateur.* Les Clercs de s. Viateur, Montreal 1938, str. 180. Málo je známo ze života sv. Viatora, klerika v Lyoně a později poustevníka. Autor se snaží zachycením doby podat pokud možno ucelený obrázek prostředí, ve kterém žil světec, a do tohoto prostředí zasazuje jako drahokamy kusé zprávy o jeho životě. Četná vyobrazení doplňují líčení.

GARRIGOU-LAGRANGE O.P.: *Die Beschauung.* Schóningh, Paderborn 1937, str. 112. Díla P. Lagrange jsou plna tajemné příchuti mystické zkušenosti. Jestliže tato kniha vyjadřuje opět pevné dominikánské přesvědčení, že vlité nazírání je normálním vyvrcholením křesťanského života v lásce, pak důkazy a nesmírně poutavé partie z děl jiných mystiků přinášejí i čtenáři, rozjímajícímu slova knihy, jistotu, pevné přesvědčení a nekonečnou touhu po dokonalosti vrcholné, po tom daru, který Otec připravil svým dětem od věčnosti. Se zvláštním důrazem upozorňujeme na tento spis, který je nyní v německém překladě mnohým přístupnější, než ve francouzském originále.

GARRIGOU-LAGRANGE: *Les trois ages de la vie intérieure.* Les éditions du Cerf, Paris 1938, str. 650. P. Garrigou vyhověl volání mnohých lidí, aby napsal soustavnou asketiku a mystiku. Bylo to míněno, aby napsal učebnici, ale P. Garrigou se hrozí krátkých učebnic, které jsou spíše jakýmisi repetitorii. Proto shrnul všechna svá dosavadní díla a studie o asketice a mystice a vydává je ve dvou dílech jako Summu theologie duchovního života. Dílo je velmi přehledné a ku prospěchu věci bylo hodně pozbaveno polemik, jimiž vynikají spisy Garrigou-Lagrange. Tak máme posléze solidní a spolehlivou knihu thomistického ražení o duchovním životě, jež zároveň zhodnocuje, ale také na pravé místo staví dosud tak přeceňovanou metodu psychologickou v nauce o duchovním životě.

GRIVEC: *Kristus v Církvi.* Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, Olomouc. Překrásná kniha, zachycující všechny moderní těžkosti a dobře zhodnocující nové proudy, ukazující na plnost Církve. Dokonale vyvažuje obě stránky Církve, božskou a lidskou, stránku vnější i vnitřní. Naučí lidi lépe znát a více milovati a proto i poslouchati Církev.

HAUGG: *Das erste biblische Marienwort.* Kathol. Bibel-

bewegung, Stuttgart 1938, str. 76, 1.13 RM. Často vysvětlované místo u sv. Luk. 1, 34 je důkladně rozebráno v této odborné studii, kde Haugg odkládá všechno spekulativní a neživé zkoumání evangelického textu, aby pozvolným rozborem textu v jeho celé souvislosti dospěl k velkolepému závěru o Mariině důvěře a oddanosti Bohu. Mariina odpověď andělovi je tu tak skvěle a důstojně objasněna, že každý čtenář nakonec odloží knihu, obdivuje se Marii a vzývaje Ji jako Spasitelovu Matku.

HRONEK: *Jádro katolického náboženství.* Kropáč a Kuchařský, Praha 1938, str. 76, cena 2.80 Kč. Výklad katolického náboženství pro národní školy. Je to vlastně přepracovaný Misijní katechismus od téhož autora, který byl v krátké době rozebrán. Forma otázek a odpovědí a opravdová stručnost, která však nevynechává otázky nejdůležitější, jsou přednosti této příručky náboženství.

Křesťanská askese. Hranice 1938, 6. číslo, str. 95, cena 7.50 Kč. Poutavý a přesvědčivý způsob vedení k dokonalosti je obsahem tohoto spisu. Ukázněný duch řádu Tovaryšstva Ježíšova projevuje se na každé stránce mužně chápaného návodu k duchovnímu životu.

OLIVA: *Církev.* Jan Toman, Město Ždár na M. 1938, str. 64, cena 3.50 Kč. Více než kdy jindy je třeba mluvit o Církvi, království, které není z tohoto světa, které je jedinou záchrannou lodí na vlnách dneška, o Církvi, která je matkou všech nás. Doporučujeme proto tuto brožuru Olivovu, která svou stručností se hodí k rozšíření i tam, kde nent peněz na dražší knihy.

PFLIEGLER: *Le vrai chrétien en face du monde réel.* Éd. Salvator, Mulhouse 1938, str. 196, cena 15 frs. Hluboké pohledy na současný svět a na život v něm. Autor, profesor na universitě ve Vídni, vidí jasně a dovede také jasně říci své^myšlenky. Život pro opravdového křesťana se stává stále těžší, ale to není důvodem k zoufalství, nýbrž k větší síle a statečnosti, k boji, který musí být korunován vítězstvím. Kniha dobrá, která si zaslouží doporučení.

Z různých polí

Acta academiae Velehradensis. Roč. XIV., č. 2, Olomouc 1938. Sešit přináší zajímavé studie o primátu, o pojmu milosti v indickém Bhagavadhítá, o dějinách dominikánů na Rusi a konečně o přípravách formule neomylnosti na florentském koncilu.

CARRERAS: *Grandeza cristiana de Espaňa.* Les Fréres Douladoure, Toulouse 1938, str. 280. Jsou to poznámky o náboženském pronásledováni Španělska: původ tohoto pronásledování, jeho výsledky. Žalostné jsou důsledky rudé vlády ve Španělsku. Kniha je plna dokumentů bolševického řádění v zemi, která vydala Církvi tolik světců. Autor chce

volat do celého světa po záchraně křesťanského Španělska a po jeho osvobození z rukou bolševismu.

Carnet de vacances de la Revue des jeunes. Éditions de la Revue des jeunes, Paris 1938, str. 152. Byla to dobrá myš lenka redakce Revue des jeunes uspořádat tuto kolekci článků, podávajících myšlenky ke křesťanskému^ prožití prázdnin sportem, cestováním, kulturou. O potřebě prázdnin nepochybuje nikdo, ale je málo těch, kdo umějí prožít prázdniny jako křesťané, kdo umějí z prázdnin vytěžit nejen pro své tělo, nýbrž i pro ducha. Nebylo by snad zbytečné, kdybychom rovněž něco podobného měli.

KLUG: *Les profondeurs de l'áme.* Éditions Salvator, Mulhouse 1938, str. 500, cena 45 frs. Překlad vynikajícího psychologického díla Klugova. Kniha je labutím zpěvem velkého apologety německého, jehož jiskřivé knihy plné hluboké náboženské duchaplnosti jsme lačně hltali. Ke konci života věnoval se Klug psychologii hlavně po stránce duchovní, náboženské. Ukazuje poklady duše a jak na^ lidské touhy hluboké duše odpovídá náboženství, specielně křesťanské. Výborná kniha morální psychologie, tak výborná, že může sloužiti za učebnici. Francouzský překlad umožňuje zakoupení této knihy i chudším čtenářům.

MC KENNA C. Ss. R.: *Paganism and pagans survivans in Spain.* The catholic university of America, Washington 1938. These opravdu hodně odtažitá, která pojednává o zbytcích pohanství ve Španělsku ke konci pádu králů visigotské dynastie. These má ale velký význam pro dějiny náboženské, protože z ní zřetelně vidíme, jakého jádra byla kacířstva, se kterými musil bojovati sv. Dominik, a^že^na dně mnohých náboženských bludů jsou dosud nevykořeněné vlastně názory pohanské.

ERNST ROLFFS: *Die Phantasie in der Religion.* Bott-Verlag, Berlin 1938, str. 190. Velký vliv fantasie v duševních úkonech je dobře vystižen v předložené Rolffsově studii. Snad je místy až přeceněn, poněvadž autor posuzuje věc se svého stanoviska, obíraje se německou filosofií, kterou bere za základ. Jisté je, že v náboženství jako takovém není místa pro funkci fantasie. Náboženství není citem a fantasie může se účastnit pouze zážitků, které k ní splynou z vyšší intelektuální funkce náboženské.

SAWICKI: *Die christliche Antike und das Mittelalter.* Schóningh, Paderborn 1938, str. 180, váz. 2.50 RM. Druhý díl Lebensanschauung vychází nyní v druhém vydání. Obsahově shrnuje situaci křesťanství, jež dostává vliv v antickém světě, a na třech intelektuálně vedoucích osobnostech — sv. Augustin, sv. Tomáš Akv. a Mistr Eckhardt — ukazuje vztah křesťanství k vědě — hlavně k filosofii. Pročítáme-li pozorně toto monumentální dílo, tak úplné po stránce myšlenkové i vzhledem k pomocnému materiálu, upoutá nás napoprvé hloubka postřehu skutečnosti tak, jak ji vidí Sawícki. Ti tři veleduchové, jejichž díla a vedoucí myšlen-

ky jsou tak pronikavě analysovány, ukazují nám v této knize skutečnou podstatu křesťanské velikosti a podstatné zájmy křesťanské snahy po čisté vědě.

SCHWEIZER: *Joannes Cochlaeus: Adversus cullatum minotaurum Wittenbergensen* (Corpus catholicorum Nr. 3)- Aschendorff, Můnster i. W., str. 70, lex 8, cena 2.85 RM. Neobyčejně důležité dílo Corpus catholicorum vydává texty katolických polemik proti Lutherovi a ostatním reformátorům. Jest to jakýsi doplněk ke Corpus reformátorům. Přítomný svazek obsahuje Cochleovu obhajobu svátostí a jejich symboliky působivé proti Lutherovi. Druhé velmi důležité dílo, jehož jsme se nemohli dopíditi ani v největších knihovnách, jest dílo Thomas de Vio Cajetanus: De divina institutione Pontificatus romani pontificis. Vydal je Lauchert a prokáže nám nesmírnou službu, protože obsahuje všechny polemiky, těžkosti a zároveň podává opravdu cenné katolické řešení, protože pochází z pera jednoho z největších katolických theologů. Svazek Cajetanův stojí 3.53 RM, str. 120. Dosud vyšlo deset čísel a je připravena dlouhá řada výborných studií, které budeme očekávati s dychtivostí již proto také, že všechny přetisky jsou provázeny skvělými studiemi historicko-literárními.

TURMER: *Hitler contre le Pape.* Éditions du Cerf, Paris 1938, str. 46. Velmi dobrá informativní studie o poměru německého diktátora k apoštolskému stolci. Stručně a přehledně informuje o vzniku rozporu Berlína a Vatikánu, porušováním konkordátu, propagováním rasistických bludů, napadáním Církve atd. Brožura je tím důležitější, že německé bludy nezůstávají na půdě německé! Stojí jen 3.75 frs.

ZAVADIL: *Mimoškolní branná výchova.* Lidové závody, Olomouc 1938, str. 90, cena 9 Kč. Skvělá příručka branné výchovy, podávající seznam a výklad všech zákonů a ustanovení. Zvlášť třeba upozornit na její přehlednost, která nebývá vždy vlastností podobných publikací. Nevíme ovšem, zda se naše zákony v této věci vzhledem k nové situaci nezmění.

MAYER: *Erdmutter und Hexe.* Schweizer, Munchen 1938, str. 64, cena 3.20 RM. Studie přežitků a zbytků starých pohanských pragermánských pověr o duchu země, o duchovní matce Zemi. Autor sleduje lidové zbytky těchto pověr a úlohu, kterou měly v pozdějších čarodějnických pověrách a procesech. Velmi důležitý příspěvek k dějinám náboženství a jeho výstřelků.

Hlučínské brožury. Dr. Sláva Fuchsová: Katolická matka. Přednáška na sjezdu katol. žen a dívek. — Dr. Josef Jančík: Apoštol dobrého tisku Šebestián Kubínek. Vzor tiskové akce. — Z moudrosti Boží. Výňatky z Písma svatého.

SVAtý miKuLÁš

PAUL CLAUDEL, PŘEL. O. *f.* BABLER

Ted už je doopravdy zima, a mezi jedlemi tu svatý Mikuláš kráčí

s dvěma pytly na oslu, v nichž pro malé Lo, raiňany veze hračky.

Už je konec s podzimkem hnilobným. Už je nadobro sníh.
Je konec podzimku i všech ročních dob ostatních.
(Ó, co nebylo ještě skončeno, a po té černé cestě, co bláta bylo včera ještě po ní
Pod břízou otrhanou v mlze a pod velkým dubem, jenž silně voní!)
Všechno je bílé. Všechno je stejné. Všechno je neposkvrněné.

Země od nebes dostala roucho shora vnucené.
Všechno je srovnáno, zlo i dobro, všechno je nové a nový pořad má.

Nedostatek všeho je tady dole, a nahoře je tma.
Ale v bílém světě jen andělé se dobře cítí.
V celé diecési není ani živého člověka zříti,
Nebdí ani živá duše, ani hošík nedutá již
v hodině, kdy ty, mocný biskupe z Myry, nocí k němu přicházíš!

Ó velekněži v rukavicích za noci! Malých hochů naději,
kteří jsou od včerejška tak hodní a už po dva dny se svým úlohám naučili raději,
svatý Mikuláši, kterého Bůh s mocí změniti všechno poslal na sem

a který dovedeš z tohoto špatně uspořádaného světa rázem
pomoci množství naivních hvězd a růžových a modrých. chocholů a tret
vykouzlili podivný nepravý ráj a pohádkový svět,
nech nás se zavřenýma očima na tvou chaloupku třikrát zabušit směle,
ty nosiči věcí budoucích, jenž v pytli máš tvorstvo celé!
At jiní se po vojáčcích a po železnici a po panenkách ženou,
mně však dej jen tuto krabici dobře uzavřenou.
Stačí, abych v ní udělal dírku, a už mé oko všechny věci malé a živé zří tu:

Potopu světa, zlaté tele a potrestání Izraelitů,
celý vnitřní svět, se sluncem, jež samo se svou drahou tuží,
•výjev, jak pro ženu v smutku se bijí dva muži,
a mohu v budoucím svém domě, plném světel a nábytku a malých dětí,
předem, co se v něm děje, komínem uviděti.

RAdOSt Z BOhA

POSELKYNÉ

Stín nedokonalosti leží na našich činech. .Špatně posloucháme svého Boha, a i když Ho chceme poslouchat všude a ve všem, té snaze nakonec vždycky něco chybí. Nikdy jsme se pro Něho nerozhodli, když nás k sobě nevyzdvihl svou milostí, nikdy jsme nezůstali v jeho náručí, když nás v ní nedržel. Dal nám vůli, ale k tomu, aby bvla královsky svobodná. Nutně ho potřebujeme. Kdyby nás ponechal samým sobě, rozhodovali bychom se proti němu. Nemáme právních nároků na milost. Dává nám ji zdarma. Z hodiny na hodinu žijeme z jeho milosrdenství . . . Možná, že nás tahle pravda zprvu překvapila. Možná taky, že jsme si připadali zcela nepřipraveni na její prudké světlo a ještě jednou ze zvyku se ohlédli zmateně zpátky do života, a hledali v něm bolestně marně (jak už tolikrát předtím) alespoň jedno místo, na kterém bychom si mohli odpočinout s klidným vědomím, že tady jsme vyplnili vůli Boží dokonale, že tady jsme vykonali už všechno. Zůstali jsme ležet zbiti sebou samými k smrti. Bůh chtěl, abychom řekli „Fiat" (staň se) bez otázek a bez výhrad. Pochopili jsme? A jestliže jsme pochopili, proč bychom měli býti smutni nad tím, že je tak dobrý?

Je nutné, abychom přestali pokrytecky nenávidět svou ubohost, abychom přijímali vděčně všechno, čím nás v našich očích a před bratřími pokořovala. Způsobila Ježíši bolest, ale drásali bychom mu ještě ránu, kdybychom plakali na sebou k vůli sobě a ne k vůli němu. Zapomeňme na sebe a na svou bolest a mysleme jen na něho a na jeho rány. On, Bůh

sám v sobě šťastný, stal se člověkem, aby nás v pozemském životě ke svému štěstí potřeboval. Je to nepochopitelné, ale bezpečná je chůze v rytmu hudby tohoto tajemství. Chtít působit všude a vším Ježíši radost, to v jedné ze svých forem taky znamená vnikat v krásu umění, milovat sebe v Něm.

Co na tom, že snad patříme mezi ty nejbídnější, nejnešikovnější a nejprotivnější jeho apoštoly? Zatím co padáme pod svými chybami, obětujme nebeskému Otci bolest nad svou nemohoucností za ty, k nimž nás posílá. Staňme se tak obětními beránky, nenápadnými tichostí a cenou. Tu cenu, díky Bohu, se nebudeme moci odvážit prohlásit za svou. Všechnu bědnost našeho člověčenství přijal Ježíš za bědnost člověčenství své božské Osobnosti, a my smíme a máme se Mu dát tak, jak jsme v tomto slzavém údolí ubozi a slabí, aby nás sebou přetvořil a obětoval. Ochranným zbarvením má pro nás býti naše ubohost, pro které nevidíme Ježíšova vítězství nad námi (protože bychom ještě ten pohled neunesli), a mocí, která se nám ihned postaví v cestu, kdybychom chtěli soudit bratry. Což nestojí v žalmu: Dobré je mi, žes mne pokořil? V tomhle všem asi spočívá útěcha, kterou máme podat svatému Srdci Božího Syna. To tedy je naše povolání. Vznešené povolání.

Zůstaneme slepými dětmi Ježíšovými, tak nevidoucími, jako dosavad. Jen o to jde, abychom pochopili, že máme před očima tmu a abychom byli za ni vděčni pro úzkost, která nás v ní sevřela tak bolestně, že jsme se bázlivě k němu přitulili. Není třeba, abychom úzkostlivě odhadovali, jakou cestou nás povede. Není ani třeba, aby nám již nyní byl jasný smysl toho všeho, co právě prožíváme a co se v nás odehrává. Bůh si nezaslouží, abychom se báli jeho úmyslu s námi. Bůh si nezaslouží, abychom věřili více své hříšnosti než Jemu. Ve chvílích zmatku řekněme mu: „Fiat!" Co na tom, že nevíme ještě, nač že to svolujeme, když víme, komu jsme uvěřili?

Dá nám milost zapomenout na sebe. A když nám ji nedá, i to bude milost. Nemusíme se bát, že nás zavrhne. Ostatně i kdyby nás zavrhl, co můžeme o něm říci jiného, než že je dobrý?

Pane Bože, dej, ať Tě nemilujeme pro svoje blaho, ale pro Tebe . . . Otče, jenom pro Tebe!

povoLÁní K vyššímu duchovnímu životu

P. SILV. BRAITO O. P.

Tedy nejprve rozlišujeme vzdálené a obecné povolání. A to jest rozhodně ke všem, protože všem bylo řečeno, aby byli dokonalí jako Otec nebeský a protože všem Kristus přinesl, aby měli život a aby jej v hojnosti měli.

V tom se docela shodujeme s moderními jesuitskými názory, že nejsou všechny duše individuelně bližším povoláním povolány k vyššímu duchovnímu životu, protože to je zvláštní milost, kterou reservuje Bůh jenom svým vyvoleným duším.

Ono bližší povolání nastává podle Taulera, když: x. rozjímání se stává nemožným, 2. duše již netouží upnouti svou obrazivost na něco určitého, 3. když si duše libuje a největší rozkoš nalézá býti sama s Bohem.

Ostatně toto povolání se může státi docela i pozdější dobou.

Tak bychom rozlišili, že Písmem jsou všichni lidé povoláni k nejvyšší dokonalosti. Aktuálně mohou být voláni zpovědníkem a vůdcem, knihou, slovem etc. Skutečností milosti jsou všichni vzdáleně povoláni k této dokonalosti, predestinací si pak Bůh individuelně povolává duše k sobě, a to k trojímu stupni. Nemusí všichni býti povoláni individuelně ke všem stupňům.

Tedy říkáme, že všechny duše ve stavu milosti jsou povolány povoláním vzdáleným a obecným k mystickému životu.

Kdo má mimo to ony tři znaky Taulerovy, přijímá

ochotně očišťování kříže a vedení duchovní, ten jistě jest na této cestě.

Že jsou všichni povoláni vzdáleným a obecným povoláním, plyne z toho, že mystický život je normálním rozvinutím milosti, že milost sama k tomu tíhne, a že proto všichni, kteří jsou v milosti, jsou všichni touto milostí již povoláni k jejímu vyvrcholení, k jejímu naplnění a dovršení.

Onen mystický život jest prostě věkem dospělosti křesťanského života. A přece právě proto jest nám dána svátost biřmování, abychom dospěli k plnosti věku Kristova.

Proto ovšem musíme dokázati, že princip, rozvoj a cíl nejvyššího stupně mystického života jest týž jako princip milosti a jejího vývoje a jejího cíle.

Tedy, nejprve radikálním principem, na kterém se buduje jak křesťanský život, tak také život mystický, jest právě milost. Milostí se přece stáváme účastni nejenom Boží přirozeností, nýbrž také Božího života. Milostí se nám dostává přece ctností vlitých a darů, jimiž duše duchovně roste a kterýmiž dary se duše podrobuje dokonale Duchu svatému, aby si ji mohl vésti. Proč toto podrobení? Pro dovedení k nejvyšší dokonalosti.

Ony dary pak rostou ctnostmi zároveň, především pak ctností lásky, která jest prostě vlastním ovocem a životem milosti. Tedy, duše, která bude žiti z milosti a ze ctností, bude stále více pod vedením Ducha svatého. Není myslitelno, že by toto vedení nechalo člověka na půl cestě. Ostatně toto jest přece právě určující známka mystického života, to jest přece jejím způsobem, že totiž člověk jest veden a stává se pasivně vedeným, čím dále tím pasivnějším, to jest větším zásahem milostí Ducha svatého. Dary pak nemají nic jiného za úkol, než člověka podříditi Duchu svatému a jeho působení. Proto když jsou dary zakotveny v milosti, tím samým již dáním milosti jest dána možnost pasivity vůči Duchu svatému, čili možnost mystického života.

A ještě více než možnost, jest dáno přímo povolá-

ní k tomuto vyvrcholení života milosti, které se jeví ve ctnostech a především pak v darech.

Mimo to, vzrůstem lásky může si člověk zasloužiti salutem de congruo, jak praví většina tomistických theologů, augmentum donorum, to jest vyšší stupně účinnosti darů Ducha svatého.

Jisté jest, že není svatosti bez heroického stupně ctností. Tedy především bez hrdinského stupně lásky. Se ctnostmi ale jsou spojeny dary Ducha svatého, čili jakási trpnost, čili mystické kvality. Tedy, svatost jest podstatně spojena s hlubokým životem milosti v darech Ducha svatého. Proto tuto milost posvěcující, která jest dána všem křesťanům, je třeba považovati za základ jak duchovního života obyčejného, tak vyššího čili mystického.

Tato svatost, čili pokrok v duchovním životě, není možná bez pasivního očišťování ducha smyslů, což jest zase řádu mystického. Tuto milost pasivního očišťování dává Bůh duším, které jsou běžně již ztišeny. Tato očišťování mají za úkol podrobiti dokonale nižší schopnosti lidské vyššímu a nakonec prostě Božímu vedení, aby zase Duch svatý mohl nerušeně duši vésti, aby v ní nic nebránilo Božímu působení a očišťování ducha, aby v duši nic nezavazelo cíli mystickému, kdy jest Bůh jedinou myšlenkou . . .

Toto bude jednou v nebesích. To pak je cílem všech. Proto povolání k tomuto cíli jest již zde na zemi; povolání k tomu, co jest v jedné linii s nebeským cílem jest prostě obecným, třebaže vzdáleným povoláním pro všechny.

Milost totiž a její život mají býti uzpůsobení, aby duše mohla jednou přijmouti světlo slávy. Duše má se tak očišťovati, aby jednou byla schopna k Pánu se přivinouti, jenom Jeho obejmouti, jenom na Něho celou svou duši, svého ducha, celou svou bytost upnouti.

To jest vybudováno na lásce, takže nejvyšší stupeň lásky jest v přirozené řadě našeho nadpřirozeného povolání.

Nazírání není prostředkem mravních ctností, jak

někteří snižují rozjímání. Nazírání má za bezprostřední i vzdálený cíl jedině Boha. Mravní ctnosti mají za bezprostřední cíl lidské činy, mravnostní činy, kdežto láska má za cíl přímo a bezprostředně Boha, proto také na zemi jest v ní dokonalost.

Proto také zmínění autoři říkají, že dokonalost znamená plnění vůle Boží, to jest in exercitio virtutum moralium. My ovšem také říkáme, že se tak projevuje dokonalost, ale její postata že je v lásce. Protože člověk Boha miluje, projevuje se to tak, že mu de facto dává ve všem přednost. Proto si v exerciciích všímám více Boha a předpokládám jeho vlastnosti k následování, než abych se díval více na člověka. V tom smyslu můžeme mluviti o duchovním theocentrismu proti anthropocentrismu. Jistě, že i zmínění teoretikové chtějí všechno uvésti jenom k Bohu, v tom je nesmí nikdo ani stínem podezírati, ale přesto jejich metoda vychází od člověka, kdežto opačná učí nejprve se dívati na Boha a zamilovati si ho, takže pak člověk rád pro Boha, jehož miluje, všechno učiní i na sobě, aby skutečně Bohu svou lásku dokázal. Tak jde dominikánská duchovní metoda cestou kontemplativní, říká: contemplata tradere, vede nejprve ke kontemplaci svěřené duše, protože je přesvědčena,ženíc volitum nisi praecognituin,čili: mohu milovati jen poznané. Lepší poznání umožňuje větší lásku.

Tedy, protože nazírání vlité jest vrcholem mystického života, čili života ctností, milostí a darů, jest i toto nazírání v řadě obecného povolání, daného již samým povoláním milostí za dítky Boží, protože život byl nám dán v plnosti, protože život se nemá zastaviti, protože život má růsti, protože máme všichni dorůsti k plnosti věku Kristova.

Povolání ke kontemplaci osobní a blízké.

Řekli jsme, že povolání k mystickému životu, to jest k nazírání, že jest obecné. Ale toto obecné povolání jest komplikováno osobami, ke kterým se děje tato výzva. Tážeme se: Jest každá duše individitelně

již faktem své milosti povolána ke kontemplaci? My ovšem tím rozumíme kontemplaci vlitou.

Nejprve jistě tím nemyslím, že by všichni jednotlivci byli určeni predestinací k nazírání. Neboť nenalézáme ve všech lidech tři známky o kontemplaci, jak ji podává Tauler.

Probéřeme ony tři známky podrobně.

Nejprve ústní modlitba a pak rozjímání diskursivní se stává těžkým, ba nemožným. Obrazivost se stává již nečinnou a mizí záliba a radost z této meditace. Pokud trvá tato záliba v meditaci, nemá se opouštěti, protože to je známkou, že ještě nepřišla chvíle Páně, kdy chce mluviti naprosto duchovně k duši. Nanejvýše, když je duše docela ztišena, může se dáti po proudu svého rozjímání dále. Tato nauka se nalézá u sv. Terezie v jejím IV. příbytku, hl. 3.

Ale tato známka sama nestačí, protože nemožnost rozjímati může býti docela fysického rázu, když totiž člověk je unaven, anebo když se dopouštěl soustavně nevěrností anebo chyb proti lásce, tehdy i meditace se stává těžkou. Proto je rozhodující a tuto nemožnost rozjímati určující druhá známka, když totiž obrazivost již nemůže ulpěti na žádném určitém obraze. Tehdy je známkou, že duše jest již dokonale připravena a očištěna, aby mohl v ní působiti tajemně sám Duch svatý. To se projevilo u sv. Terezie, která nakonec nemohla již ani čisti, když říkala, že jí knihy dělají těžkou hlavu . . ., když nakonec nesnášela ničeho než Písmo svaté. Duše se podobá v tomto okamžiku tomu, kdo se prokousal korou, tlustou korou, ke sladkému jádru. Nechtějte mu dávati druhé ovoce, aby se prokousával po druhé, protože má právo na to, aby požíval ovoce, ke kterému se dostal.

Ale ani toto znamení ještě není rozhodující, protože i toto ještě může způsobiti zádumčivost, že člověk již v žádném obraze nemůže najiti svého uspokojení. Tak přistupuje třetí znamení, rozhodující, když totiž duše nenalézá již v ničem jiném rozkoše

a zalíbení než v Bohu; pak jest jistě již připravena k tomu, aby se jenom s Bohem důvěrně, intimně, bez meditací, pouze kontemplaci, pokud člověk může, nejduchovnější, Bohu nejbližší a nejpodobnější, obcovala.

To jest onen pohled beze slov, ve kterém si oba rozumějí, tak jako onen vesničan faráře arského.

V temné noci duše zpřesňuje sv. Jan ještě tyto tři známky, když praví, že (kn. i, hl. 9.) se duše v onom stavu nekochá ani ve smyslově cítěných věcech božských. Až sem musí jiti zvládnutí obrazivosti. A když duše jenom dychtí po Bohu, jest to spojeno se synovskou bázní, aby duše nesloužila nějak špatně anebo nedokonale Bohu, aby Ho nějak neurazila, i když si právě není vědoma nějakého dobrovolného přestuplcu.

Sv. Terezie přidává k tomu, že duše se zcela oddává, odevzdává a oddává, dává Bohu, že pohrdá všemi věcmi pozemskými, že touží nesmírně po nebi a žije opravdu hlubokou pokorou.

Někdy se ovšem stane, že jest nazírání propůjčeno duším, které ještě nemají tak vysoké ctnosti, ale pak se stane, že se jim této ctnosti skrze toto sblížení s Bohem v kontemplaci dostane.

Překážky ke kontemplaci a k povolání k ní.

Jisté jest, že se nesetkáme se všemi těmito známkami u všech, kteří mají milost posvěcující a žijí kolikráte docela slušným křesťanským životem.

A přece jsme řekli, že všichni lidé, mající posvěcující milost, jsou vzdáleně a obecně povoláni ke kontemplaci. Co to tedy znamená? Ze když duše neklade překážky dobrovolnými všedními hříchy, když je odstraňuje, když bdí nad sebou, když se snaží zdokonalovati, když se snaží své sklony a vášně říditi a vychovávati, čili, když je duše učelivá vůči Duchu svatému a vůči cestě, jak nám ji křesťanská mravouka dává, že jistě dojde k tomu, co jest rozvinutí oněch milostí, které právě mají. Mnohým křesťanům chybí pokora, prostota, aby se dali

vésti Duchem svatým, stále ještě příliš šilhají po věcech tohoto světa, a proto se nemohou diviti, že stále ještě nejsou dále, že stále ještě nepřistáli v Bohu. Dokud se nevrhnou slepě a důvěryplně do Boží náruče, nedostanou se dále, anebo aspoň ne daleko..

Někdy také chybí duším řádné vedení. Jsou duše, které se o vyšším duchovním životě nedovědí nikdy nic poctivého, že jsou před ním úmyslně varovány, že jsou s jeho cest strhovány. Nemůžeme se pak diviti, že se u nás nachází tak málo duší na vyšším stupni duchovního života i v klášteřích, tam pomalu spíše, než kde jinde.

Obecně můžeme říci, že všechny duše jen poněkud šlechetné jsou bezprostředně a osobně povolány k vyššímu duchovnímu životu. Ale ani tomuto povolání ani tyto duše všechny neodpovídají, protože mnohé se zaleknou temné noci, prvých zkoušek. Nemají dosti šlechetnosti, velkodušnosti, někdy také vedení.

Jiné duše jsou skutečně účinně povolány, jdou, ale zůstávají státi na prvých stupních vyššího duchovního života.

Sv. Terezie zdůrazňuje, že je mnoho povolaných, ale málo vyvolených a že máme míti onu svatou ctižádost dostati se dále, patřiti k onomu vyvolenému kroužku nejdůvěrnějších přátel Páně.

Jenom svatí ovšem dosahují plnosti věku dokonalosti křesťanské pro svou velkodušnost a pro svou oddanost vůči Bohu, s jakou se dají vésti i zdánlivým zdeptáním a zničením, protože až úplně uvěří Bohu, pak teprve jsou schopni, aby Bůh s nimi mohl si dělati, co chce, totiž co chce krásného a velkého ve sblížení a připodobnění sobě.

Obtíže: Prý pro kontemplaci je třeba klidu k usebranosti, zbavení všech starostí, jak je tomu na Karmelu nebo v Kartouzce. Jsou tam opravdu tak zbaveni všech starostí? I tam se přece musí zaměstnávat) všemi hmotnými věcmi. A pak, ta námitka je oprávněna říci jen toto: Ve světě je těžko uskutečnitelné prostředí vhodné pro dosažení nejvyšší sva-

tosti, ale nic více, protože opravdu šlechetní svatí dovedou si i v největším zmatku a shonu světa toto prostředí vybudovati.

Neboť, abychom došli ke svatosti, k tomu přece nepotřebujeme nějakých mechanických prostředků, nejsme přece vyznavači mystického automatismu indického. Víme, že máme k disposici základní prostředky, totiž milosti a svátosti, které jsou postačitelné pro všechny, aby všechny přivedly k nejvyšší svatosti.

Máme pomoc Boží, máme liturgii, úctu mariánskou.

A dále je třeba k tomu především přípravy vnitřní k vnitřnímu ztišení, třeba k tomu opravdu tak milovati Boha, aby nám byl vším, aby nám byl prvním ze všeho. K tomu je třeba pokory, abychom se dali vésti Bohem. Tyto prostředky prostě, nechybějí nikomu. Přece věříme na prioritu milosti, či ne? Či chceme dávati přednost a hlavní důraz v duchovním životě vnějším okolnostem?

Prostota a čistota srdce, která nechce nic než Boha, která nesmlouvá s Bohem, ta dává viděti Boha, ta nás sama přivede k Bohu, ta nám sama otevře tajemství Boží.

Konečně horlivá láska k Bohu a k bližnímu nás vkoření v Boha, a nic jiného, ale ta nás pak tak vkoření v Boha, že budeme dokonale jeho, že pocítíme svou sourodost s Ním, svou příbuznost a blízkost svého života s Ním.

Proč nedostupují mnohé duše výše? Protože si více všímají sebe než Boha, protože stále zapisují a kontrolují svůj duchovní život, místo, aby se mu věnovali. Jiní zase zaměňují spekulaci, teoretické poznání Boha a nadpřirozených věcí za duchovní život. Zapomínají ony pravdy prožívati, zapomínají se zžíti s Bohem. Následkem toho pak jejich mozek i jejich obrazivost jest snad plná, ale srdce prázdné. Jiní se zase oddávají náboženskému estetství, které se opájí zevní harmonií, hloubkou myšlenek mystických, ale rovněž nesestupují do života, neznají kříže,

neznají umrtvování, sebezáporu, a tak zůstávají ve svých chybách a diví se, že mystika ještě nepřichází. Anebo se oddávají zádumčivým myšlenkovým kontrakcím, považujíce dusné přítmí za mystiku. Konečně ještě jiní hledají v Bohu požitek, líbezné citové útěchy, místo, aby se nejprve očistili, a tak propracovali ke spojení intimnímu s Bohem, které není v citu, nýbrž v rozumové duši.

Ani neobstojí námitka, že duše budou pyšné a že se budou k mystice hlásiti ti, kteří mají třeba daleko k obyčejnému životu. Odpovídám: I nejlepšího se sice dá zneužiti, ale přece proto neustaneme tu dobrou věc doporučovati a věc nepřestane sama býti dobrou. Když budeme jasně hlásati a vésti duše podle tří pravidel Taulerových a jiných světců, nebudou omyly v tomto ohledu tak snadno možné anebo aspoň nebudou časté. Právě naše nauka učí velké pokoře, úplné oddanosti Bohu, úplné pasivitě vůči Bohu a snaze očistiti se ctnostmi, abychom se Bohu líbili a pro jeho slovo srdce připravili.

KAtOLÍCKÁ MALÍKA O pGKLe

CH. V. HERIS O. P.

Víra učí, že existuje peklo a že je věčné. V symbolu sv. Athanasia, které se modlí kněží v nedělním breviáři, jsou slova: „Kdo život naplnili dobrem, vejdou do života věčného, kdo činili jen zlo, půjdou do věčného ohně. A 4. lateránský koncil prohlašuje: „Všichni povstanou se svými těly . . . jedni, aby se dostali do věčných trestů s ďáblem, druzí, aby vešli do věčné slávy s Kristem."

Stejně je předmětem víry, že jeden smrtelný hřích stačí, aby si zasloužil peklo.

Zavržené čeká trest zatracení spojený s tresty smyslů. Zavržení je zbavení možností k blaženému nazírání. Pokud jsme zde na zemi, jsme milosrdnou dobrotou Boží povoláni k věčné blaženosti v nebesích. Zůstaneme-li věrni Boží vůli, jestliže i po hříchu litujeme chyby a zemřeme ve stavu milosti, věč-

ně budeme v nebi nazirati a radovati se z Boha. Nebe je mírem lásky; je radostí bez mráčku, kde všichni vyvolení sjednoceni navzájem v lásce, noří se do zářivého jasu Božího. Peklo je na prvním místě zbavení toho všeho. Zavržení po odloučení od Boha jsou připraveni o svoje světlo a jejich inteligence neuhasitelně žízní po naprosté pravdě; marně ovšem, protože nikdy nebude nasycena. Odloučeni od Boha, zmrhali zavržení sílu své lásky, kterou nikdy již nebudou míti. Nemilují, a to je jejich nejhroznější trest. Nenávidí toho Boha, který je zbavil své nevypověditelné přítomnosti. Nenávidí všechny, kdo je obklopují. Nenávidí druhy svého osudu, démony, kteří posměchem přispívají k jejich větším mukám, nenávidí sami sebe a nenalézají odpovědi na nic. Nikdy nemají míti pokoje. Ani v inteligence, ani ve svém srdci. Výčitky svědomí trýzní jejich duši a ničí každou možnost útěchy. Je to stav bez naděje. Stále a nikdy. Stále nenáviděti, nikdy milovati. Stále čekati na světlo, nikdy nevyjíti ze tmy. To je nejstrašnější na trestu zavržených, jak praví všichni theologové. Stěží si to dovedeme představit. Je to trest, který sám o sobě stačí učinit peklo nekonečně děsné.

Tresty smyslů jsou souhrnem muk, které postihují zavržené po stránce citové a smyslové. Jejich hlavním úkolem je to, čemu se říká pekelný oheň. Jejich oprávněnost vysvětluje ta okolnost, že hřích v sobě zahrnuje vlastně dvojí vinu. Jednak je odvrácení se od Boha, jednak neuvážené a nezřízené vyhledávání stvořených hodnot. Tím, že se duše dobrovolně a vědomě odvrací od Boha, odmítá uznati Jej za svůj cíl a odpírá mu poslušnost, zaslouží si, aby od Něho byla odloučena. Tím, že pak zároveň hledá svoj i radost a svůj cíl v hodnotách stvořených a zvláště v radostech tělesných, zaslouží, aby byla smyslovými citelnými tresty zbavena svých potěšení.

V čem záleží pekelný oheň? Někteří následujíce Origena, myslili, že oheň, o kterém mluví Písmo sv. je prostě symbolem, jenž má vyjádřiti intensitu pe-

kelných muk. Všeobecná církevní nauka chápe však tento oheň jako skutečnost, a třebaže není v tom ohledu vydána žádná dogmatická definice, která bv činila tuto záležitost předmětem víry, přece je při nejmenším pošetilé smýšleti jako Origenes. Rovněž dekret Posv. Penitenciarie z 30. dubna 1890 zakazuje kněžím uděliti rozhřešeni komukoliv, kdo by svéhlavě lpěl na myšlence, že pekelný oheň není skutečnost, nýbrž pouhé metaforické rčení.

Chápe-li se pekelný oheň jako skutečnost, naskýtá se druhá otázka, jaký je jeho ráz a vlastnosti. Nic nás nezavazuje k tomu, abychom si ten oheň představovali shodně s ohněm, jejž známe. Staří viděli v ohni jeden ze 4 prvků,které spolu vytváří podstatu vesmíru. Bezpochyby chápali pekelný oheň v téže podobě. My zase víme, že oheň neni jedinou podstatou, nýbrž případkovým stavem hmoty, a jeho ráz se mění s růzností této hmoty. Vše nasvědčuje tomu, že pekelný oheň je podstatně odlišný od ohně, se kterým my obvykle přicházíme do styku, a že mezi našimi ohni a jím je podobnost pouze analogická.

Rovněž působení pekelného ohně na zavržené má zvláštní ráz. Tento oheň působí na duše démonů i zavržených lidi tak, že je trýzní. Jak se jeví tato činnost? Těžko říci. jsme tu odkázáni jen k dohadům. Podle sv. Tomáše je pekelný oheň nástrojem v rukou Božich. kterým Bůh zabraňuje myslím jednati jak by chtěly a kterým je zadržuje stále na určitém místě. Mysli jsou jakoby spoutány tímto hmotným ohněm a poznávají, že na něm zcela závisí při své činnosti; jako vězeň zazděný v temné kobce. Až budou duše zavržených při obecném vzkříšení spojeny se svými těly, bude oheň dále mučit též jejich těla, aniž by je zničil nebo strávil. To je vše, co můžeme říci s jistotouotéto věci.Zvláštní povaha těchto muk nám uniká. Děsivé popisy u některých kazatelů, fantastické obrazy Dantovy z Božské komedie, na to vše se dívejme jako na symbol, který se chce poněkud přiblížiti skutečnosti. Jisto je, že muka jsou skutečně nadměrně veliká a sv. Tomáš neváhá říci.

že intensitou převyšují nejpalčivější bolesti možné vůbec na zemi. Je třeba poukázati na to, že ne všichni zavržení trpí stejně. Tresty jsou úměrné jejich chybám; čím kdo je více vinen, tím větší jsou jeho muka. Uplatní se zde ta věta Písma sv.: „Bůh odplatí každému podle jeho skutků."

Může býti u zavržených nějakým způsobem řeč o zmírnění jejich trestů? Podle sv. Tomáše milosrdenství Boží se vztahuje i na peklo, neboť Bůh ve své dobrotě dovoluje, aby zavržení netrpěli tak. jak skutečně zasluhují. Zavržení mají si totiž odpykávati ještě časné tresty za všední hříchy a za ty hříchy těžké, které jim byly v tomto životě odpuštěny, ale za něž nemohli vykonat přiměřené pokání. Tyto tresty trvají jen krátký čas a pak mizí. Podstatné utrpení jako následky neodpuštěné viny zůstávají však pořád. Někteří theologové a otcové pojili se k mínění, že Bůh ve svém milosrdenství může ulehčiti tato muka, ale nic z Písma sv. neopravňuje, aby se tomu věřilo. Církev pak, která sama za zavržené již neprosí, dostatečně ukazuje jak se má hledět na taková mínění.

Taková je tedy nauka katolická o pekle. Pohorší mnoho nevěřících i protestantů. Jak by bylo možné, namítá se, aby Bůh, který je milosrdenství a láska, odsoudil takhle duši do věčných muk k vůli chvilkové vině, která trvala snad jen několik okamžiků? Odpovíme na tuto námitku, která kolikrát i katolíky mnoho tíží.

Na prvním místě si uvědomme, že dogma o pekle je tajemstvím, jako všechna ostatní dogmata a že je nepronikneme ani úplně nepochopíme. K tomu bychom museli mít jasný vhled do tajemství božské spravedlnosti, což není nic jiného než tajemství Boha samého, a to je nám nedostupné. Můžeme se nanejvýše odvážit k naději, že zachytíme několik důvodů, kterými osvětlíme jednání Boha se zavrženými.

Na druhé straně, je-li pravda, že jeden smrtelný hřích stačí k zasloužení si pekla, nesmí se zapomenout, že theologové nikdy neučili, že by jediný smrtel-

ný hřích *skutečně* a nutně nás do pekla zavedl; jakoby Bůh číhal na ctnostného člověka a při první příležitosti, kdy slabý člověk se dopustí těžkého hříchu, aby jej zavrhl. Víme odjinud, samo Písmo sv. to tvrdí, že Bůh nechce smrti hříšníka, nýbrž aby žil. Bůh ničeho nešetřil, aby nás spasil. Dal nám i svého Syna, jenž se stal člověkem, aby pro nás trpěl a nakonec zemřel na Kříži. Ve svém nekonečném milosrdenství nepřestává předcházeti nás během našeho života milostmi, jimiž nás k sobě přitahuje. Je pastýřem plným dobroty, sám hledá ztracenou ovci, a na svých vlastních ramenech ji přináší zpět do ovčince. Je plný otcovské něžnosti, objímá nevěrné dítě a stále upozorňuje jak je ochoten zapomenouti na to, co bylo. Vždyť je mnohem větší radost v nebi, v srdci Božím, z jednoho hříšníka, jenž dělá pokání, než nad devádesátidevíti spravedlivými. Nikdy se neprosí Bůh nadarmo, aby odpustil, utíkáme-li se k jeho lásce. Kající hříšnici řekl Ježíš: „Odpouští se jí mnoho vin, poněvadž mnoho milovala." Až do posledního okamžiku našeho života je možné odpuštění od Boha a stačí modlitba dobrého lotra; „vzpomeň si na mne, až budeš ve svém království", aby Ježíš ihned odpověděl: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji." Pokud jsme na tomto světě, nikdy nad námi Ježíš nepronese definitivní rozsudek; Cizoložné ženě, kterou právě vytrhl takřka z rukou chtivých kamenování, pravil: „ani já tě neodsoudím".

Neobrátíme-li se po hříchu, znamená to, že si jej přejeme, že odmítáme tu otcovskou něžnost, se kterou na nás čeká Bůh a místo vděčnosti jej tupíme. Co je na tom divného, že tatáž láska, která učinila vše, aby nás spasila, po smrti má neoblomné požadavky. Nikdo si beztrestně nehraje s láskou čistou a žhavou, tím spíše, jde-li o bezmeznou lásku Boha. Přijde den, kdy hříšník řekne Bohu: jdi! A přijde-li smrt, aby zpečetila smlouvu člověka s nenávisti k nekonečnému milosrdenství, Bůh odejde, aby se nevrátil. Pravý důvod odsouzeni je zhrzená láska, a

tato láska je to, která soudí. To je smysl podivuhodného Dantova výroku o pekle: „Věčná spravedlnost mne vytvořila a věčná láska."

Ano, jen protože Bůh první nás začal milovat a neúnavně nás svou láskou sledoval po celý náš život, aniž s naší strany obdržel tu odpověď, na niž měl právo, proto nás láska Boží zavrhuje a navždy nás od sebe vzdaluje. Po smrti patří hříšník věčnosti, kde je vše neměnné, kde se nic z toho, co jednou provždy bylo ustáleno, nepohne. K čemu by také byla nová zkouška? Nepodařila-li se první, bude snad mít druhá větší úspěch? Láska chce být opětována svobodně a ne pod nátlakem jakýchkoliv násilností, sice to pak není láska. Svobodně člověk zhřešil, svobodně zůstává ve svém hříchu, svobodně je zavržen.

Nevyčítejte Bohu, že člověka oklamal, že jej neodvrátil, že jej překvapil ve chvilkové slabosti a ztrestal jej bez možnosti návratu. Smrtelný hřích není stav, v němž by člověk měl pouze zmenšenou odpovědnost. Je to naopak chyba vědomě a uváženě vykonaná proti Bohu; a je-li někdy svoboda člověka zmenšena návalem vášně, nebo nevědomosti, stejnou měrou je zmenšena míra viny. Budeme trestáni věčně jen za viny, při nichž jsme byli opravdu svobodni a ke kterým jsme svolili, plně poznávajíce, že tím urážíme Boha a bouříme se proti němu, a ještě po takovém hříchu, abychom byli věčně zavrženi, musili bychom dobrovolně zůstati v tomto* odporu vůči Bohu, odmítati jakékoliv pokání a s rozvahou se odvraceti od volání božské lásky. Nikdo není zavržen jinak, než když se dopustí tohoto hříchu proti Duchu svatému, to jest, když zneužije milostí, kterými byl volán k pokání a dokonale jimi pohrdne.

Pohrdání láskou Boha, který nás stvořil, jenž nás vykoupil, který nás chce k sobě v lásce připojit, to pohrdání je tak závažně těžké, že stěží tušíme hloubku tak neporovnatelné pošetilosti. Takové pohrdání existuje. Pro ně právě bylo stvořeno peklo. Peklo je dílem nekonečné lásky.

ZÁKLAd ApOŠtOLÁtU SV. pAVLA

P. PROKOP ŠVACH O. P.

Pátráme-li po tom, co bylo hlavní myšlenkou, hybnou silou i vůdčím motivem nauky i apoštolátu sv. Pavla, poznáme z jeho listů i ze Skutků apoštolských, že to byla ona přeměna, jež se udála s Pavlem na cestě do Damašku. Tehdy se stalo v duši Pavlově něco, co znamenalo obrat v celém jeho dalším životě. Asi taková přeměna, jako když si člověk po dlouhých letech naráz jasně uvědomí jakoby v blesku,že to, proti čemu bojoval, je jediná celá, plná, velká pravda. Přeměna k nové skutečnosti. To, co se událo zevně u Pavla při jeho obrácení, co následovalo tuto velkou konversi, bylo obrazem velké změny, která se udála v jeho duši. Pavel oslepl. Pak k němu přistoupil Ananiáš, vložil na něj ruce a řekl: „Bratře Šavle, Pán Ježíš, jenž se ti ukázal na cestě, kterou jsi přicházel, poslal mne, abys prohlédl a byl naplněn Duchem svatým." A hned spadly s očí jeho jako šupiny a prohlédl. .." (Skut. 9, 17.) Toto zázračné vyléčení bylo jen symbolem daleko většího divu, jenž se stal v duši Pavlově. Obrácení ke Kristu, jejž šel pronásledovati v jeho bratřích, bylo pro něho zjevením. On sám později učil, že každé skutečné obrácení ke Kristu je zjevením, a že je snětím šupin s očí, odložení roušky, když psal o židech: „...otupěly jejich smysly, neboť až do dneška zůstává táž rouška na čtení Starého zákona, ježto se jim neodhaluje, že v Kristu přestává, nýbrž až do dneška, kdykoliv se čte Mojžíš, rouška leží na jejich srdci. Ale když se obrátí k Pánu, odejme se ta rouška." (II. Kor. 3, 12—16.)

Tímto zásahem božské milosti se dostalo též Pavlovi nového světla na všechno: na Krista a na celý svět, na život i jeho smysl. Poznal, že to, co pronásledoval, je nejvyšší pravda, po níž on v nitru toužil. Bylo to nové zjevení světla, jehož záplava oslnila zrak Pavlův. Zjevení Krista jako pravého Boha a Vykupitele to bylo, čeho se dostalo Pavlovi

na jeho cestě do Damašku. A od oné chvíle nebylo již nic jiného smyslem života a práce tohoto obrácence než státi se apoštolem nového zjevení.

V tomto úžasném zjevení Krista Vykupitele pochopil Pavel celé tajemství Boha, který se sklonil k lidstvu jako Bůh živý, i vesmíru, vykoupeného Kristem. Proto se stal apoštolem Kristovým s tak neúmorným úsilím, s tak velkým nadšením, že od oné chvíle svého obrácení neznal nic jiného než Krista. Vyznává o sobě: „Ano, já pokládám všechno za škodu pro vznešenost poznání Ježíše Krista, Pána mého, pro nějž to všecko jsem obětoval a pokládám za brak, abych získal Krista . . . (Filip. 3, 7, 8.) Je těžko najít jiného jemu podobného, kdo by se tak dokonale ztotožnil s Kristem jako sv. Pavel, jenž vyznává: „Žiji pak již ne já, nýbrž žije ve mně Kristus." (Galat. 2, 19, 20.) Tento výrok se pak stal programem světců i výsledkem všech křesťanských snah.

Pavel se stal apoštolem Krista-Vykupitele. Ne Krista jen historického, nýbrž žijícího tajemným způsobem dále v duši milostí, Krista, který je životem duše, středem nitra i obsahem křesťanské askese i mystiky. On byl hlavní myšlenkou jeho rozjímání. Viděl jej v jeho božské velebnosti. Jako sv. Jan se nořil závratným způsobem do tajemství Slova, tak též Pavel měl na mysli božskou velebnost Syna Božího. Zahloubal se do tajemství božství Kristova. o něm psal: „On je obrazem Boha neviditelného, prvorozencem nade všechno tvorstvo, neboť v něm bylo stvořeno všecko na nebi i na zemi, viditelné 1 neviditelné: ať jsou to trůny nebo panstva nebo knížectva neb mocnosti, všecko je stvořeno skrze něho a pro něho. A on je přede vším a všecko Vněm stojí." (Kolos. 1, 15—17.) Jeho listy oplývají myšlenkami o Kristu, jméno Kristus, Pán nebo Ježíš je nejčastější, jež se objevuje v jeho epištolách.

A celá jeho nauka je o Kristu, řekli bychom, že je christocentrická. Tajemství života Krista Vykupitele, jeho výkupné smrti i vítězného zmrtvýchvstání

je to, k čemu se odnáší celá thelogie tohoto apoštola. Proto vyzývá křesťany, že musejí s Kristem spolutrpěti, s ním býti ukřižováni, zemříti i býti pohřbeni, s ním spoluvzkříšeni, s ním vstoupiti na nebesa i býti oslaveni. Nechce nic jiného znáti nežli Krista, a to ukřižovaného. A netouží po jiné chloubě než v kříži Kristově. (Gal. 6, 14.) S Kristem se cítí ukřižován, a pokud žije v těle, žije jen ve víře v Syna Božího. (Galat. 2, 19.)

Tak jako rozumově žil z Krista a jeho nauku hlásal, taktéž celý jeho život byl přetvořen v Krista. Sžírala jej láska ke Kristu. Proto také o to usiloval, aby druzí se snažili o tuto lásku. Tak jí byl naplněn, že v tomto ohledu neváhal dáti sám sebe za vzor k následování, když volal ke křesťanům: „Buďte mými následovníky, jakož i já jsem Kristův." (I. Kor. 4, 16; 11, 1; Filip. 3, 17.) V Kristu žil, pro Krista sám osobně trpěl, v něm chtěl všechno obnoviti. Tuto svou lásku ke Kristu, která ho sžírala, neváhal vyjádřiti ve zvolání: „Nemiluje-li někdo Pána našeho Ježíše Krista, buď proklet." (I. Kor. 16, 22.) Utrpením i útěchou pro něho byl Kristus. Vše, co trpěl v životě, bylo pro Krista. Že však našel též útěchu, byl zase z něho: „Neboť jako utrpení Kristova plynou hojně na nás, tak hojná je skrze Krista i útěcha naše." (II. Kor. 1, 5.)

Nežil však sv. Pavel jen jaksi osobně spojen v Kristu, nýbrž pod tímto zorným úhlem se díval též na vše ostatní. Ve svých bližních, kteří křtem byli vtěleni v tajemný organismus těla Kristova, jímž je Církev, viděl údy téhož Krista. Aproto svou službou bližním zase jen pracoval a žil pro Krista, žijícího ve svých věřících. Chtěl celý svět získati pro Krista, protože chtěl viděti všude duchovní vládu Krista, toužil patřiti na bohatost života Kristova, rozlévající se v duších bližních. Jinak si nedovedeme ani vysvětlit úžasný a nepopsatelný žár a horlivost, s jakou konal své cesty, a to vše pro duše: „... Učinil jsem se služebníkem všech, abych všechny získal. I stal jsem se židům jako židem, abych židy získal;

těm, kteří jsou pod zákonem, stal jsem se jako bych byl pod zákonem . . abych získal ty, kteří byli pod zákonem, . . . slabým stal jsem se slabým, abych získal slabé. Všem stal jsem se vším, abych všechny přivedl ke spáse. Všecko pak činím pro evangelium . . ." (I. Kor. 9, 19—23.)

Jaký však byl jeho úděl jako apoštola, o tom zase svědčí na několika místech. Uděl apoštola na zemi, který spočívá v hlásání pravdy Kristovy, která zavazuje k velkým obětem a ne prostřednímu životu, není ten nejoblíbenější a pozemsky nejvábnější. Přiznává sv. Pavel sám při celém svém vědomí vznešenosti apoštolátu Kristova: „Myslím, že Bůh nás apoštoly představil jako poslední, jako k smrti určené, neboť jsme se stali podívanou světu, jak andělům, tak lidem. My jsme pošetilci pro Krista . . ." (I. Kor. 4, 9.) Jsou též známá ona místa, kde apoštol popisuje všechno, co musil vytrpěti a zkusiti na svých apoštolských cestách.

Viděli jsme několik kapitol theologie sv. Pavla. Základní dogmata katolické víry i zásady duchovního života. Mohli jsme nahlédnouti do hlubokosti nauky sv. Pavla, její krásy i vznešenosti. Z jeho listů vane přesvědčivá víra i oheň lásky, jenž šíří žár. Snad nikdo se nestal tak hodným slova apoštol jako sv. Pavel. Nebylo to jen nadšení, jen práce pro Krista, to zde bylo více: Pavel byl apoštolem Ježíše Krista, jenž po svém obrácení ničím jiným nežil než Kristem, neznal jiného leč Krista, nechtěl nic jiného než Krista a ve světě netoužil po ničem než zase viděti ve všech jen Krista.

sestry smRti A RAČosti

P. JIŘÍ VESELÝ O. P.

Dominikánský řád, t. j. řád kazatelský, se skládá ze tří skupin.

První skupinu tvoří t. zv. *první řád:* To jsou bratři kněží, kteří se po důkladné přípravě a studiu věnují z poslušnosti apoštolátu mezi dušemi hlásáním

Slova Božího. Podle úmyslů sv. Stolice jsou zástupci biskupů v kázání. Dokazují to schvalovací listiny papežské a řada papežských projevů (Honorius III., Řehoř IX.,Innocenc IV., Alexander IV., Urban IV., Clement IV., Mikuláš IV., Celestin V., Bonifác VIII., Jan XXII., Lev XIII., atd.). Dominikánský apoštolát se věnuje především vzdělancům. Proto má ráz intelektuální, ale nikdy nebyl stav nebo duše, jež by byia z dominikánského apoštolátu vyloučena.

Bratry kněze podporují t. zv. pomocní bratři: ti totiž, jimž Bůh podle nevyzpytatelných plánů své nekonečné lásky nedopřál sice přímé účasti na Kristově kněžství, ale jimž dal přesto možnost účastnit! se aspoň nepřímo záchrany duší. Žijí životem skrytým jako Panna Maria v Nazaretě a slouží v oddané pokoře a lásce svým bratřím kněžím, aby mohli účinněji pracovat mezi dušemi; jako Panna Maria sloužila Synu Božímu a svému, vylévajíc své srdce svýma rukama do Těla toho, který přišel spasit, co bylo zahynulo. A nic z jejího života nebylo ztraceno, protože Bůh ví všecko a nezapomene nic nikomu.

Druhý řád dominikánský tvoří řeholní domy sester, které žijí v naprostém odloučení od světa v papežské klausuře.[1] Smyslem jejich života je modlitba a oběť za hříšníky i světce žijící ve světě. Sílu k tomu čerpají z věčné adorace a z rozjímání, neboť jde o věc nadlidskou. Nemají míti styku se světem ani přímé veřejné činnosti. Toto odloučení a odsouzení k mlčení jim poskytuje dobrou příležitost k nekrvavému mučednictví duše a srdce, neboť člověku je přirozené pracovat, a to před očima těch, jež miluje, a pro něž pracuje; býti slavný a míti radost z toho, že pro Boha a lidstvo něco podnikl; člověk touží milovat, ale i býti milován - i když to druhé je menší a sobecké - a to hned a všemi plameny, které v něm mohou zahořet. A zatím - před těmito sestrami kazatelkami není než umírání všeho, co je v člověku

[1] Obraz života sester je zachycen v „Bí. Imeldě", Vítězové,^ Olomouc. Upozorňujeme též na „Růži dominikánskou" Praha I., Husova 8, kde vychází přístupná studie o začátcích II. řádu.

živé. Jsou přítelkyně smrti a radosti Ale napřed smrti," protože v nebi se platí předem, což dokazuje kříž. Sestrami samoty a mlčení, protože smrt je největší osamocení, nejhlubší mlčení a nejtrpčí zapomenutí; aspoň pro svět. Avšak čím bolestnější umírání, tím slavnější a radostnější vzkříšení.

Život sester z II. řádu se podobá jinak úplně mnisskému životu bratří-kněží: slavné sliby, studium, rozjímání, tělesná práce, kající úkony, posty a modlitba kněžských hodinek. Tato modlitba breviáře je zázračnou slávou pro člověka na zemi. Je to darovaná účast na zpěvu andělů a svatých o Poznání a Lásce těch, kteří jsou již v nebi, sledují Beránka, kamkoliv jde, vidí Tvář Boží a Tajemství spasení lidského, a jsou šťastni jako Bůh sám. Kněžské hodinky jsou hřejivým a povzbudivým včleněním do tajemství obcování svatých na nebi i na zemi. Modlí se je s člověkem Syn Boží, Panna Maria, andělé a svatí. A pro jejich účast odpouští Bůh nám. A pro naši účast odpouští Bůh všem, za něž se obětujeme: celému lidstvu. Modlitbou breviáře a liturgickou účastí na chorální mši sv., dostává život sester největší možnou podobu s kněžským životem Kristovým, jehož středem a základem je oběť.

Sestry z II. řádu se dělí na sestry kůrové, jež se modlí kněžské hodinky a vstávají o půl noci. Předpokládá se určité vzdělání a věno, od něhož múze biskup dispensovat. Druhou složkou jsou t. zv. sestry laičky, jež jsou více pro tělesnou práci a modlí se mariánské hodinky nebo modlitby určené stanovami.

Třetí řád sv. Dominika jsou věřící ve světě^ zachovávající určité předpisy, aby dosáhli bezpečněji vlastní křesťanské dokonalosti. Pomáhají kněžím, hlavně dominikánům, v apoštolátě a pracují též sami mezi lidmi. Původně to byli lidé, kteří se jednotlivě dávali vésti bratry kazateli na cestě pokání a odříkání a patřili k řádu spíše jen morálně než právně. Třetí řád, jak jej známe my, byl zorganisován roku 1285, když dominikánský generální představený,

Munio de Zamora, vydal řeholi „Kajícníků sv. Dominika". Členové III. řádu sv. Dominika, kteří se sdružují ke skutečnému řeholnímu životu, vytvářejí t. zv. řeholní kongregace.

Cílem celého řádu je posvětiti sebe a pak bližního. Svatí dominikánského řádu mají několik společných rysů, jež jsou příznačné pro dominikánskou duchovní školu vůbec, již shrnuje teoreticky i prakticky Summa theologická sv. Tomáše Aquinského. První touto vlastností dominikánského duchovního života je hluboce theologický ráz. Je to svatost vědoucí (studium) a vidící (rozjímání, nazírání) a obezřelá. Je to svatost milující, laskavá a statečná. Jinou značkou je charita, apoštolská láska k bližnímu, jež souvisí konečně s posláním celého řádu. Z toho plyne universalismus, protože láska se rozpíná na všecky duše. Neméně důležitý je svatý individualismus, to znamená, že dominikánský řád nemá pro svatost jednotného schematického návodu, nýbrž posvěcuje každého člověka tak, jak se narodil; neničí v něm nic, co se dá obrátit milostí k Bohu.

Dominikánský apoštolát se nespokojuje s obrácením člověka, nýbrž zdůrazňuje celé rozvití díla milosti v duši. Z toho důvodu se ujímá I. řád duchovního vedení sester II. a III. řádu, a tím vznikají dvě nové kategorie, jež se účastní svým způsobem dominikánského duchovního života a přinášejí krásné ovoce, jak na poli činnosti, tak v mystice a obohacují do jisté míry život celého řádu.

Má-li však žiti II. řád sester v naprostém odloučení od světa, může míti nějaký vliv na duše? Není název „sestra kazatelka" pro ně bolestným omylem? Není to omyl, nýbrž nadpřirozená skutečnost, opravňující sestry, nejenom k názvu „kazatelka", nýbrž apoštolka apoštolů, a misionářka misionářů.

Z dvojího důvodu:

Je misionářkou svých bratří-kněží. Neboť ideál dominikánského řeholního života má *pro svou velikost* v sobě několik nebezpečí, v nichž může ztroskotat neopatrná duše. Tak nesprávné chápání zásady,

že milost neničí přirozenost, nýbrž ji zdokonaluje, může vésti k maskovanému a aspoň praktickému materialismu. Jiným se nepodaří zase spojití ruch apoštolátu s tichem kontemplace. A takové duše se ubíjejí buď v čistě vnější činnosti nebo uschnou v domýšlivém intelektualismu. Neboť nepochopily, že je nutné dobře hospodařit se vším, co nám Bůh dal, a že prostředky řeholního života se musejí navzájem podřadit, aby si vše navzájem pomáhalo k Bohu: Studium připravuje kontemplaci, kontemplace zjeví krásu Boha a duší a budí touhu po jejich spasení.

Sv. Dominik věděl o těchto úskalích. Proto hned na počátku zakládá II. řád sester, jako by chtěl dáti svým řeholním synům ještě jednoho anděla strážného v podobě modliteb a obětí sester. Stanovy sester II. řádu praví, že cílem jejich řeholního života je posvěcení vlastní a pak to, aby naplnily apoštolát bratří svatou účinnosti. Modlitby a oběti sester nejenom opatrují bratry, nýbrž svlažují jako svatý dešť s nebe i nitra těch, k nimž přichází dominikán kázat Slovo Boží. A tak jeho slova mohou přinésti v duších, zúrodněných milostí Boží, užitek stonásobný a nejsou jen zvukem, jenž přejde do prázdna.

A život sester? Chápaný s tohoto hlediska, má v sobě veliké bohatství účasti na vykupitelské smrti Spasitelově. A jejich mlčení a zapomenutí se odívá přitažlivým kouzlem nebeských hodnot, jejichž pravá velikost a sláva se zjeví až v posledním dnu všech věcí, kdy každý z nás se ukážeme „otevření a nazí" očím Božím i lidským.

Díváme-li se na veliké a svaté misionářské postavy v našem řádě, shledáváme, že všichni usilují o to, aby měli s sebou při své práci tento neviditelný předvoj a doprovod nebeské posily. Rovněž Bůh schvaluje toto mučednictví mlčení: „Marto, Marto, starostlivá jsi a znepokojuješ se přemnohými věcmi. Avšak - jedno jenom je nutné. Maria vyvolila nejlepší stránku, jež nebude od ní odňata." (Lk. 10, 41.) A jinde: „Toto jest mé přikázání, abyste se milovali vespolek, jako jsem vás miloval já. Nikdo nemá vět-

ší lásky, než je ta, že položí kdo život za své přátele ... Nevyvolili jste vy mě, nýbrž já jsem vyvolil vás, a ustanovil jsem vás, abyste šli a přinesli užitek: a aby užitek váš zůstal: aby vám dal Otec všecko, oč ho budete prošiti mým jménem . .." (Jan 15, 9—17O

ČSR. nemá sester II. řádu; vzal nám je Josef II. K jeho obnově je třeba dvou věcí: duše, jež by se chtěly obětovat a hmotné prostředky, z nichž by se klášter mohl zříditi. Čsl. dominikáni se rozhodli obnovit II. řád, neboť naše vlast potřebuje modliteb a obětí k vyprošení lepšího osudu. Najdou se ušlechtilé duše, které by jim v tomto díle pomohly? Zájemci, hlaste se o informace na adresu: P. Jiří Maria Veselý O. P., Olomouc, Slovenská 14.

pRefAce

P. ANT- ČALA O. P.

Po obětování začíná nejdůležitější část eucharistické oběti, jež sahá od preface až po Pater noster. Tato část se nazývá velká eucharistická modlitba nebo kánon, a je do ní uzavřen vlastní obětní úkon - dvojí proměňování.

Všechna čtyři čtení Písma svatého o poslední večeři Páně se zmiňují o modlitbě žehnající nebo děkovné, jíž Kristus provázel ustanovení Eucharistie (Mt. 26, 26—28; Mk. 14, 22—24; Luk. 22, 19; I. Kor. 11, 24). Velké tajemství, jež ustanovil Kristus při poslední večeři, bylo obklopeno a takřka uzavřeno slavnou děkovnou (eucharistickou) modlitbou : Ježíš vzdav díky (tvyuQLfíTÍjGag,) proměňoval.

Proto pak Církev mši svatou nazývala Eucharistií, t. j. díkůčiněním, a obklopila ji slavnou děkovnou modlitbou, zvanou kánon, jejíž první část je preface.

Preface je tedy jakýsi slavnostní úvod, předmluva ke kánonu. Co nyní nazýváme prefací, to byla původně první část slavné eucharistické modlitby, která pokračovala i po proměňování. Ale v podstatě

byla preface vždy děkovná modlitba k Bohu Otci za jeho dary, hlavně za dar stvoření a vykoupení. Jednotlivé dary Boží bývaly v prefaci původně podrobně rozváděny. Později však zavládla snaha o stručnost, hlavně v liturgii římské.

Řecké a arménské liturgie mají toliko jedinou prefaci pro celý rok. Římská liturgie měla kdysi pro každý svátek jinou prefaci, v níž se připomínal zvláštní ráz oslavovaného tajemství, a to býval důvod k díkůčinění. Nejstarší mešní kniha (Sakramentář papeže sv. Lva Vel.) má pro každou mši vlastní prefaci; bylo jich jistě ještě více, neboť zmíněný sakramentář není úplný; chybí v něm mše od ledna do dubna. V liturgii ambrosiánské a mozarabské je ještě podnes pro každou mši vlastní preface. V římské liturgii se časem omezoval počet prefací, takže v sakramentáři gregoriánském jest už jen deset prefací. Nyní jich máme v římské mešní liturgii patnáct. Deset jest jich vzato ze sakramentáře řehořského, a to: obecná preface, vánoční, preface ze Zjevení Páně, postní, křížová, velikonoční, preface z Nanebevstoupení Páně, svatodušní, preface Nejsv. Trojice a apoštolů. V n. stol. byla zavedena preface mariánská. Ve 20. století pak Benedikt XV. zavedl prefaci k sv. Josefu a za zemřelé; Pius XI. prefaci Krista Krále a Srdce Páně. Kromě toho některé řády mají ještě vlastní prefaci k svému zakladateli.[1]

Každá preface má tři části: úvod, střed a závěr. Úvod a závěr zůstávají vždy beze změny; střed se však měnívá podle svátků a podle období církevního roku.

1. *Úvod* tvoří starobylé aklamace, jež se vyznačují pozoruhodnou stručností a prostotou, ale zároveň velkou obsažností:

V. *Pán s vámi.*
R. I s duchem tvým.
V. *Vzhůru srdce.*

[1] Mimo to Církev dovoluje na zvláštní žádost prefaci adventní, ke Všem svatým, k sv. Janu Křtiteli a k Posvěcení chrámu.

R. *Máme k Pánu.*

V. *Díky vzdejme Pánu, Bohu svému.*

R. *Hodno a spravedlivo jest.*

Podobně jako před kolektou a před sekrétou, tak i před prefací kněz pozdravuje shromážděné věřící slovy: *„Dominus vobiscum."* Po tomto pozdravu vyzývá věřící: *„Sursum corda - vzhůru srdce!"* Tuto výzvu vykládá už sv. Cyprián ve 3. stol. takto: „Když stojíme k modlitbě, musíme bdíti a celým srdcem pozorně sledovati modlitby. Každá tělesná a světská myšlenka ať zmizí, a duch ať nemyslí na nic jiného než na obsah modlitby. Proto také kněz před (eucharistickou) modlitbou předesílá předmluvu a připravuje srdce bratří slovy: Sursum corda (Vzhůru srdce), aby, když lid odpovídá: Habemus ad Dominům (Máme k Pánu), připomenul si, že nemá mysliti na nic jiného než na Pána."[2]

Když kněz vyzval věřící k usebranosti při slavnostní modlitbě, naznačuje její téma: *„Gratias agamus Domino Deo nostro - Díky vzdejme Pánu Bohu svému."* Bude to tedy modlitba děkovná (eucharistická). Dary, jež jsme obdrželi od Boha jak v řádu přirozeném, tak v řádu nadpřirozeném, jsou tak velké a tak četné, že je opravdu hodno a spravedlivo poděkovati za ně Dárci všeho dobra: *„Dignum et iustum est."* Sv. Cyril Jerusalemský praví: „Musíme děkovati předně za to, že, ač jsme byli tak nehodní a jeho nepřáteli, Bůh nás přece povolal k takové milosti, že nás přijal za své syny. Díkůčinění je tedy hodné a spravedlivé s naší strany, neboť Bůh k nám byl nekonečně milosrdný,[4] obdařiv nás takovými dary."

2. *Střed preface.*

Kněz pak s novým důrazem opakuje poslední větu: *„Věru hodno a spravedlivo jest, slušno a spasitelno, abychom ti vždy a všude díky vzdávali."* A pak uvádí hlavní důvody děkovné modlitby, jež se mění podle svátků a podle období církevního roku.

[2] Sv. Cyprián: *De orat. dom.* c. 31. PL. t. IV, col. 557.

Uvádíme aspoň tekst obecné preface, v níž důvod díků jest svatost a všemohoucnost Boží:

„Věru hodno a spravedlivo jest, slušno a spasitelno, abychom ti vždy a všude díky vzdávali, Pane svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, skrze Krista, Pána našeho, skrze něhož velebnost tvou chválí andělé, koří se Panstva, chvějí se Mocnosti, nebesa a nebeské síly, i svatí serafové společným plesáním oslavují; s nimi rač, prosíme, připustiti i naše hlasy, v pokorném vyznání volající."

Je záhodno Bohu vzdávati díky *„vždy a všude"*. V radosti i v bolesti, ve štěstí i v neštěstí, vždy a všude vzdávati Bohu díky! Tak jedná opravdový křesťan; neboť ve všem vidí Prozřetelnost Boží, která všechno řídí k nejlepšímu cíli, a která by ani nemohla dopustiti zlo, kdyby z něho nemělo vzejiti ještě větší dobro. Proto křesťan vzdává Bohu díky vždy a všude.

A vzdává je Bohu *„skrze Krista, Pána našeho"*. Kristus je náš Prostředník: skrze něho se nám dostává všech darů od Otce věčného; a proto skrze něho také vzdáváme díky Bohu za všechno.

Pak se uvádí v prefaci zvláštní důvod děkovné modlitby, jenž se měnívá podle svátků. V několika stručných, ale při tom obsažných slovech tu bývá vyjádřen celý svátek. Na př. v prefaci postní: *„Tělesným postem potlačuješ neřesti, pozvedáš mysl, ctnost uděluješ i odměny."* - Překrásně je vyjádřen zvláštní důvod děkovné modlitby v prefaci za zemřelé: *„Skrze Krista, Pána našeho, v němž nám zazářila naděje blaženého vzkříšení, aby ty, které rmoutí jistý úděl smrti, potěšilo zaslíbení budoucí nesmrtelnosti. Tvým věřícím se totiž, Pane, život mění, ne odnímá; a když se rozpadne dům tohoto pozemského přebývání, v nebi je připraven věčný příbytek."*

Konec druhé části preface tvoří přechod k andělskému chvalozpěvu Sanctus: *„Skrze něhož* (t. j. skrze Krista) *velebnost tvou chválí andělé"*. Kristus je Hlavou a Prostředníkem celé Církve bojující, trpící

i vítězné. Kristus je Hlavou všech nebešťanů. Tedy i andělé a všichni nebešťané vzdávají Bohu chvály prostřednictvím Ježíše Krista; Panstva se klanějí velebnosti Boží, Mocnosti se chvějí v posvátné úctě, a všichni nebešťané společně pějí Bohu chvály. Diviš Kartuziánský z toho vyvozuje: „Popatř na velebnost a také na spravedlnost nejvyššího Boha, aby ses ve všem choval s uctivou bázní. Neboť jestliže se chvějí před jeho pohledem sloupy nebes, a jestliže andělé slouží Bohu s uctivou bázní, s jakou pečlivostí a střežením srdce a bázní mysli máme my ubozí sloužiti a obětovati vznešenému Bohu!"[3]

3. *Závěr preface.*

Uvědomíme-li si svou ubohost, nezbývá nám než pokorně prošiti Boha, aby nám dovolil připojiti své hlasy k zástupům nebešťanů a zpívati s nimi bez ustání: *„Svatý, Svatý, Svatý Pán, Bůh zástupů. Plna jsou nebesa i země slávy tvé. Hosana na výsostech. Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně. Hosana na výsostech."*

Tento chvalozpěv, jejž slyšeli zpívati od andělů prorok Isaiáš (6, 3) a evangelista Jan (Zjev. 4, 8), je v první části velebnou oslavou Nejsv. Trojice, a v druhé části oslavou Krista.

Trisagion, třikrát svatý. Svatý Otec, svatý Syn, svatý Duch. Tři v jednotě. Tento třikrát svatý Bůh je Pán andělů a všeho tvorstva. Celý viditelný svět dosvědčuje velebnost Boží; je pln jeho slávy a moci, jeho dobroty a lásky. Proto jemu budiž sláva!

V druhé části je tento chvalozpěv oslavou Ježíše Krista. Jako kdysi zástupy pozdravovaly Krista při slavnostním vjezdu do Jerusalema (Mt. 21, 9), tak nyní pozdravují věřící Krista přicházejícího obnovovat svou obět: „Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně. Jemu budiž sláva!

Pán nyní přichází, provázen zástupy andělů; přichází se znovu obětovat za lidstvo, přichází obnovovat oběť kříže.

[3] Diviš Kartus.: *Exposit. Missae,* art. 4.

KAtoLicKÁ KĎestní *jménA*

BOŘIVOJ BENETKA

Církev svatá při křtu propůjčuje svým novým údům členství ve své obecné pospolitosti. V prvých dobách křesťanských, kdy křest svatý býval z velké části udílen již osobám dospělým, nebo aspoň dávno již opustivším kolébky, podržovali si novokřtěnci svá původní jména. Leč již sv. Augustin doporučuje, aby ti, kdož oblékali ve křtu sv. nový šat, přijali také nové jméno, ponejvíce sv. mučedníků nebo těch křesťanů, kteří svým životem zasloužili si, aby druhým byli vzorem i podle jména. A tak poznenáhlu nejen novorozenci, ale i dospělí katechumeni přijímali s křtem sv. také nová jména.

V zemích, kde teprve křesťanství zapouštělo kořeny, tam s počátku dostávali novokřtěnci buď jména domácí, která tak čekala, že jich nositelé sami se zaslouží, aby se mohla připočísti mezi jména služebníků a přátel Božích rodné země. Toho původu jsou také naše křestní jména národní. S počátku tedy to byla jména pohanská, ale jich nositelé v křesťanském národě se již postarali, aby si vydobyla právo, býti křestními jmény — křesťanskými. Proto velmi záhy bylo možno, aby i u nás se splnilo přání Církve, formulované později na Tridentském sněmu: „jméno křtěnci se dává, které se má vzíti od někoho, kdo pro vynikající zbožnost duše zařaděn jest do počtu svatých. Tak zajisté snadno se stane, že každý podobností jména bude povzbuzován k následování ctnosti a svatosti, a kromě toho, že koho snaží se následovati, toho také bude vzývati a naději míti, že mu bude přímluvčím duše i těla."

Již v zábřesku dějin našeho národa (a jitro českého národa jest velmi úzce spjato také s jitrem víry Kristovy u nás!) nacházíme takové muže a ženy, jichž jména právem zasluhovala, aby zdobila ty, kdož po jich příkladu vstoupili do zástupů katolických Cechů. A zásluhy těchto prvých křesťanů jsou tím větší, že jim bylo nejen překonávati pohanskou

minulost svou vlastni, nýbrž také žiti uprostřed pohanského světa a svým příkladem ukazovati, že křesťanství duše zušlechťuje, povznáší a tím také celého člověka staví výše, nad zástupy pohanů. Díváme-li se s tohoto hlediska na prvé křesťany v našem národě, máme se vynasnažiti, aby jich jména neupadala v zapomenutí. Aby tato jména zdobila naše děti a tím jim ukazovala cesty, jimiž se mají ubírati, jako bl. Podivín ve šlépějích sv. Václava.

Kromě těchto jmén a snad větší měrou než ona, dávali naši předkové svým dětem jména, převzatá ze souboru křestních jmén obecné Církve. Tím způsobem pak nejlépe mohl se vžiti pojem universality a obecné pospolitosti mezi národy, spojenými navzájem pouty sv. víry. Že tato pospolitost měla svoji odezvu i mezi druhými národy, nejlépe snad se ukazuje tím, že na př. i mezi Němci, v Čechách a dokonce i někde v Bavorsku najdeme ještě podnes jméno Václav, Prokop, což jest tím nejlepším potvrzením, že jméno křestní stává se pojítkem mezi národy. Když pak sledujeme, jak se křestní jména udržují mezi jednotlivými národy, seznáme, že i zde volba jmén křestních není nahodilá.

A tu snad bylo by dobře uvážiti, jak dalece mají pravdu ti, kdož tvrdí, že skutečně volba křestního jména není tak nahodilá, jak by se zdánlivému pozorovateli namnoze zdálo. Ostatně již sám Katechismus Romanus, citovaný svrchu, nám připomíná, že ten, kdož dostane jméno osoby svaté a obdařené zvláštními ctnostmi, „bude povzbuzován k následování ctnosti a svatosti" a tím také „příklady jich k slušnému žití povzbuzován a jich pomocí chráněn" (Rituále Romanům, 1614). Tímto způsobem přichází tedy skutečně ten, kdo jméno přijímá, do velmi úzkého vztahu s tím, jehož jméno přijal. Jest to opravdu velmi těsné přátelství, které nemůže zůstati bez vlivu na nového nositele světcova jména. Proto nesmíme se domnívati, že to často dosti dlouhé dohadování o jméno křtěncovo jest takovým pouhým domácím sporem, kde nejčastěji jméno kmotrovo ce-

lý spor rozuzlí. I v tom hledejme podivné cesty, připravované pro nového křesťana. Neboť máme-li se vypraviti na dalekou pout (a jistě životní pout jest cestou nejdelší a tím také nejnebezpečnější!), hledáme dlouho, než si vyvolíme druha, zkušenějšího a také moudřejšího, který nám má býti více než průvodcem. Spíše snad vůdcem a ochráncem při všech těch nástrahách, jež na nás za každým krokem číhají.

Proto jsme přesvědčeni, že i ta volba křestního jména není náhodná, nebo aspoň náhodná býti nemá. V křestním jménu dáváme novokřtěnci jaksi program životní a jeho patron má býti vzorem, který jej nejbezpečněji přivede po cestě vezdejším světem do bezprostřední blízkosti jeho svatého ochránce.

Kdybychom měli možnost sledovati, jak kdy u nás se dávala křestní jména, jistě bychom dospěli k závěru, že bychom mohli i tuto okolnost použiti jako pomůcku k peridiosaci českých dějin. Vždyť v tom křestním jménu se odráží velmi zřetelně současná doba. V něm nalezneme skrytu duši doby. V dobách, kdy panovalo silné uvědomení národní (musíme se ovšem spokojiti pouze drobty zachovanými v rozmanitých titulářích, nebo pouhými paběrky ve starých právních pořízeních rozmanitého druhu), setkáváme se mezi křestními jmény se jmény národních světců a patronů. Jakmile duch národního uvědomení klesl, klesá také počet těchto jmén mezi jmény křestními. U nás však, někdo to nazve hodně podivným, my spíše řízením Božím, ani za nejhoršího úpadku národního vědomí dvě jména neztrácejí se z matrik: Václav a Jan. I v habsburské rodině setkáváme se se jménem Václav a jistě nechybíme, tvrdíme-li, že tato volba nebyla náhodná.

V době, kterou jsme se naučili nazývati dosti nevhodně národním obrozením, setkáváme se s pokusy aspoň ke stávajícím křestním jménům přidávati jména vlastenecky znějící. Má to býti reakce na tehdejší germanisační snahy. Leč i v té době jsou do matrik zapisována jména domácích národních světců, čímž

jest i takovýmto způsobem dokumentována kontinuita národního života. Snad by dokonce bylo zajímavé shledávati, jaká jména dávali svým dětem a kmotřencům ti čeští vlastenci, kteří ke svým křestním jménům přidávali jména vlastenecká. Správně proto vystihl i František Bartoš (ve Hlídce 1896), že „od té doby jména česká se vyskytují už častěji jako skutečná jména křestní a podle jejich většího nebo menšího počtu lze měřiti stoupání nebo klesání vědomí vlasteneckého".

Zde však jsme u otázky, nadhozené již svrchu poukazem na to, že často se stávalo již v minulosti, že „zasluhují výtky ti, kdož jména pohanů tak bedlivě vybírají a je dětem dávají: neboť odtud lze vyrozuměti, zač snahu po křesťanské zbožnosti pokládánu míti chtějí, když se z památek bezbožných lidí tolik radují, že chtějí, aby v sluch věřících odevšad zaznívala taková světská jména". (Katechismus Romanus). Tehdy ovšem se tato výtka týkala humanistické módy, která ráda si vybírala křestní jména z mythologie starověké, aby tím byl snad také naznačen duch a smýšlení těch, kdož taková jména vybírali.

Něco podobného bychom mohli konstatovati i v době přítomné, kdy byla potlačena nejen jména všeobecně užívaná (Josef, Anna, Marie, František), ale byl dokonce vyhlášen vyhlazovací boj i těm českým jménům, pokud připomínala svaté a světice, nebo aspoň osoby, zasloužívší si úcty a lásky svým křesťanským životem. Nemáme již Václavů, Janů, Ludmil, nevidíte jméno Svatava, Jaromíra, Zdislava, Prokop, Ivan, Vojtěch, ale ani jména, která sice nejsou spojena s jménem světce, ale přece jenom mají své oprávnění, býti zapsána v křesťanských matrikách: Bořivoj, Doubravka (Věnceslava), Břetislav a řada jiných, jim příbuzných jmen. Nad nimi bylo vysloveno jakési tajné anathema a národ, i ten věřící, poslechl tajného příkazu, aniž uvážil, že tím vlastně špatně dokumentuje své pravé vlastenectví. Na místo těchto krásných jmen, jež ještě nedávno

bylo možno nalézti v dobrých křesťanských kalendářích, dávají se dětem ta nejpitvornější jména. Ze skutečně jest v tom úplná bezhlavost, nejlépe ukazuje to, jak jistý slavný spisovatel se nerozpakoval dávati svým psíčkům jména, která snad právě měla sousedovic děvčátka.

Jest to rozhodně velmi bolestný dokument doby, když jména lidí a jména psů docela klidně se vedle sebe snesou a žádný se nad tím nepozastaví! Lidé, kteří snaží se tímto způsobem „zúčtovati" se svou křesťanskou minulostí, tací lidé ani nepocítí, v jaké groteskní situaci se ocitli. Zatím co humanisté chtěli vědomě se pochlubiti, že navazují na antickou minulost, marně bychom se ptali těchto moderních jménotvorců, co vlastně zamýšlejí svým eskamotérským vymýšlením pokroucenin. Jsou dokonce mezi nimi mnozí, kteří by rádi tato jména prosadili i v katolických matrikách. A když kněz odmítá takové jméno zapsati, musí vyslechnouti lecjakou neomalenost českých „vlastenců". Co však zbývá knězi, když přece kanonické právo výslovně mu (v kán. 761) přikazuje: „Faráři ať pečují o to, aby křtěnci dáno bylo jméno křesťanské; nemohou-li toho dosíci, ať připojí ke jménu dávanému od rodičů jméno některého světce a v knize pokřtěných ať zapíší obě jména."

Kdyby mezi katolickými křesťany byla aspoň poněkud znalost domácích církevních dějin, kdybychom dovedli nahlédnouti do některé příručky, uvádějící ovšem na prvém a předním místě jména domácích světců a osob, svým duchovním životem si zasloužívších úcty národa, potom by jistě nemohlo dojiti k nemilému konstatování, že vlastně se vracíme do dob pohanských, jak už ta „křestní" jména to srozumitelně naznačují.

Proto bude dobře, když i v této věci, kterou nesmíme podceňovati, bude mezi námi jasno. Vybírání křestního jména znamená pro křtěnce určování jeho duchovní budoucnosti, neboť jej svěřujeme ochraně a péči jeho patrona. Jak však jej můžeme

svěřiti nějakému stínu? Vítali bychom, kdyby rodiče dávali, vedle jmén všeobecně užívaných, jména domácí. Ale pouze ta, která oprávňují kněze, aby je zapsal do matriky křtěnců. Tím přispějeme i k rozšíření úcty těch, kdož v minulosti byli nejen sloupy víry, ale také pilíři, na nichž byla zbudována minulost naší vlasti.

Ve Španělsku vydala Francova vláda dekret, jímž se přikazuje katolickým rodičům, aby svým dětem dávali jména křesťanských světců, nekatoličtí, aspoň jména velkých národních historických osobností. Tento výnos bychom rádi připomněli našim udýchaným vlastencům, kteří dovedou pochopiti věci samozřejmé pouze tehdy, když se jim ukáže, jak „se to dělá v cizině". Nám ovšem jest docela samozřejmo, že má-li se voliti křestní jméno kromě jiných důvodů také na důkaz vlasteneckého smýšlení, potom jest zde jediné východisko, jež jsme již naznačili. Ostatně jest to jediný prostředek, jak vytrhnouti z dějin národa dobu, kdy národ byl pomaten. Na takové i největší a nejslavnější národy nerady vzpomínají. A když snad bude míti takové černé znamení národ německý, není třeba, abychom je měli my, kteří i v dobách náboženských bloudění dovedli jsme svému národu uhájiti charakter národa - křesťanského. Tuto povinnost máme stejně naléhavě před sebou i nyní. Vždyť ta křestní jména byla by nejhorším dokladem proti nám!

Rozjímání o neBesKé BLAženostr

LUDVÍK Z GRANADY, PŘEL. F. L. HORÁK

2. *Úvaha o nebeské blaženosti, ve které se rozvíjí předešlé rozjímání.*

Rozjímání o blaženosti.

K věcem, na něž by víc slušelo stále upírati zraky v tomto údolí slz, náleží nebeská blaženost; nebof tato jediná úvaha by dostačila, aby nás povzbudila ke všem námahám, které jest třeba snášeti pro ni.

Když Bůh připověděl patriarchovi Abrahamovi zaslíbenou zemi, poručil mu, aby ji prošel a obešel celou, řka (Gen., 13): Zvedni se a projdi celou tuto zemi na šířku i na délku a prohlédni si ji se všech stran, neboť tobě ji dám. Povznes se tedy nyní, duše má, na výšinu, zanech tam dole všechny starosti a pozemské záležitosti a zalétni na perutích ducha do oné ušlechtilé země zaslíbení, hleď pozorně na délku její věčnosti, na šíři její blaženosti, na velikost jejího bohatství a na všechno ostatní, co je v ní!

O královně Sabě (3. Král., 10) se píše, že uslyševši o slávě Šalomounově, přišla do Jerusalema, aby spatřila všechny ty veliké a podivuhodné věci, které se o onom králi vypravovaly. A poněvadž nemenší jest sláva onoho nebeského Jerusalema a nejvyššího Krále, který v něm vládne, vznes se nyní duchem k onomu ušlechtilému městu, abys rozjímal o moudrosti tohoto nejvyššího Krále, o kráse jeho chrámu, o obsluze jeho stolu a řadách těch, kteří jej obsluhují, o kroji sloužících, o zařízení a nádheře tohoto ušlechtilého města! Dovedeš-li se dívati na každou z těchto věcí, tvůj duch se snad povznese sám nad sebe i poznáš, že ti nebyla ani nejmenší část této blaženosti vylíčena. Než pro to je zapotřebí zvláštního osvícení Božího, jak to naznačil sv. apoštol, řka (Efes., 1): Prosím Boha věčné slávy a Otce našeho Pána Ježíše Krista, aby vám dal ducha moudrosti a osvítil oči vašeho srdce, abyste poznali, že tak je veliká naděje našeho povolání a bohatství onoho dědictví i sláva, kterou připravil pro svaté.

Ačkoli by bylo možno v této slávě o mnohých věcech uvažovati, můžeš nyní podrobněji rozjímati o těchto nejhlavnějších: jsou to výbornost místa, radost nad společností, patření na Boha, oslavení těl 1 trvání a věčnost všech těchto tak velikých dober.

O kráse a výbornosti místa.

Nejprve hleď na krásu místa, které nám v obraze popisuje sv. Jan ve Zjevení (21.) těmito slovy: Je-

den ze sedmi andělů mluvil se mnou, řka: Pojď a ukáži ti nevěstu, manželku Beránkovu. I odvedl mě v duchu na horu velikou a vysokou a ukázal mi město svaté, Jerusalem, ano sestupuje s nebe od Boha, majíc velebnost božskou. Lesk jeho byl podoben záři drahého kamení. Mělo to město hradby veliké a vysoké s dvanácti branami a v branách dvanáct apoštolů podle počtu bran. Základy hradeb městských byly celé z drahého kamení, každá brána ze svého kamene a náměstí z čistého zlata, podobné nejčistšímu sklu. Chrám jsem v něm neviděl, neboť Pán Bůh všemohoucí jest chrámem, a Beránek a město nepotřebuje ani slunce ani měsíce, aby mu daly světlo; neboť jas Boží je osvětluje a světlo, které v něm hoří, jest Beránek. A ukázal mi více Anděl: proud živé vody, jasný jako krystal, vytékající z trůnu Božího a Beránkova, uprostřed náměstí břeh řeky a na druhém byl vsazen strom života, který nese dvanáct plodů za rok, každý měsíc svůj, listí pak toho stromu bylo pro uzdravení národů. Nic prokletého se tam už neuvidí, nýbrž trůny Boha a Beránka tam budou. Jeho sluhové hudou Mu sloužiti, budou patřiti na Jeho tvář a jméno Jeho bude napsáno na jejich čelech i bude vládnouti od věků do věků.[1]

Podívej se, bratře, na krásný obraz tohoto města, ne však abys myslil, že na něm najdeš ty věci, jež slova označují, nýbrž abys chápal jiné věci duchovnější a výbornější, než nám slova představují.

Město toto jest položeno nade všemi nebesy; velikost a šíře jeho převyšují všechnu míru. Neboť je-li jedna každá z hvězd na nebi tak velká, jak jsme nahoře řekli, jak velké je asi ono nebe, které objímá všechny hvězdy a všechna nebesa?

Není velikosti na světě, která by se s touto velikostí mohla srovnat. Od západních hranic španělských k nejzazším končinám indickým dopluje loď, je-li vhodný čas, za několik dní, ale hvězdy lehčí

[1] V našem překladu bible čteme: ... a budou královati na věky věkův.

než paprsky potřebují k vykonání dráhy po onom kraji nebeském mnoha roků.

A ptáš-li se po jeho výstavbě, není řeči, která by ji mohla objasniti. Jestliže již ta část nebes, jež se jeví zevně smrtelným očím, je tak krásná, jaká asi bude část, kterou tam pozorují oči nesmrtelné? Vidíme-li, jak nádherná krásná díla vytvářejí zde na tomto světě lidské ruce, že naplňují úžasem oči toho, kdo na ně hledí, jak skvostné asi bude to, co učinila ruka Boží v onom paláci královském a onom domě potěšení, který Bůh vystavěl pro blaženost svých vyvolených. „Jak milé jsou, praví prorok (Žalm 83) : „Příbytky Tvé, Hospodine zástupů! Duše moje nyje touhou po síních Hospodinových."

Co povznáší hlavně města, jest stav jejich obyvatel, jsou-li ušlechtilí, četní a mezi sebou svorní. Kdo může po té stránce vylíčiti výbornost nebeského města? Všichni obyvatelé jeho jsou lidé urození a není mezi nimi, kdo by byl nízkého původu, neboť všichni jsou synové Boží. Jsou tak spřáteleni mezi sebou, že jsou všichni jedna duše a jedno srdce, žijí v takovém míru, že se toto město samo jmenuje Jerusalem, t. j. obraz míru. A ptáš-li se na počet obyvatelstva, odpoví ti sv. Jan ve Zjevení, řka: Potom jsem uviděl zástup veliký, jehož nikdo nemohl spočítati, ze všech národů a pokolení a kmenů i jazyků, ani stojí před trůnem a před Beránkem oděni v roucha bílá a mají palmy v rukou svých a zpívají Bohu chvalozpěvy. S tím se shoduje, co naznačuje prorok Daniel o tomto svatém počtu, pravě: Tisíce tisíců sloužily Pánu a desetisíckrát sto tisíc stálo před Ním.

Nemysli, že tu vládne pro velký počet nepořádek, neníť tam množství příčinou zmatku, nýbrž jen většího pořádku a souladu. Neboť Ten, který v tak podivuhodném souzvuku stanovil pohyby nebes a dráhy hvězd, jmenuje jednu každou jejím jménem, zřídil celé to nesčíslné vojsko blažených s tak podivuhodnou shodou, určiv každému místo a stupeň slávy podle jeho zásluhy. A tak jest místo, které tam mají

panny, jiné vyznavači, jiné svatí mučedníci, opět jiné patriarchové a proroci, jiné apoštolové a evangelisté a tak všichni ostatní. Jak jsou roztříděni a usazeni lidé, tak zase svým způsobem jsou rozděleni andělé ve tři důstojenství, rozvržené na devět kůrů. Nade všemi je postaven trůn nejjasnější Královny andělů, která tvoří kůr pro sebe, neboť nemá sobě rovného ani podobného. Nade všemi se posléz vznáší nejsvětější lidskost Kristova, která trůní ve výši po pravici velebnosti Boží.

Křesťanská duše, zatoulej se myslí do těchto kůrů, projdi náměstími a ulicemi nebeského města, pozoruj pořádek mezi jeho občany, krásu města a ušlechtilost jeho obyvatel, pozdrav každého jeho jménem, pros je za přímluvu, pozdrav sladkou tu otčinu a jako poutník, který na ni hledí ještě zdaleka, pošli do ní očima srdce, řka: Bůh ti žehnej, sladká vlasti, zemi zaslíbená, bezpečný přístave, útočiště, požehnaný dome, království všech věků, ráji rozkoši, zahrado věčných květin, místo všech dober, koruno všech spravedlivých a cíli všech našich přání! Bůh ti žehnej, naše matko, naše naděje, po tobě vzdycháme, dosud toužíme a pro tebe bojujeme, neboť jen ten bude v tobě korunován, kdo věrně bojoval (2. Tím. 2).

O radosti ze společnosti svatých.

Kdo vylíčí po oné radosti tu, kterou připraví tato blažená společnost? Jestiť tam jednota lásky v celé své dokonalosti. Jí přísluší konat všechny věci společně. Tam se uskuteční prosba Spasitele, který praví (Jan 17): Prosím Tě, Otče, aby oni jedno byli láskou,^ jakož my jedno jsme od přirozenosti. Tam jsou všichni mezi sebou pevněji spojeni než údové téhož těla, neboť všichni mají podíl na témž duchu, který ovšem dává totéž bytí a jeden blažený život. Ne-li, řekni mi: Proč mají údové jednoho těla mezi sebou tak velikou jednotu a lásku? Protože všechny mají podíl na jedné a téže formě, na jedné duši, která dává všem jedno bytí a jeden život. Jestliže tedy

duch lidský má sílu vytvářeti tak velkou jednotu mezi údy tak různých úkolů a tak různé povahy, můžeme se pak divit, že duch Boží, kterým žijí všichni vyvolení, jest jako by společná duše všech a působí mezi nimi větší a dokonalejší jednotu a jest tedy ušlechtilejší příčinou a výbornější silou, jež dává ušlechtilejší bytí?

Nuž řekni mi nyní: Činí-li tento způsob jednoty a lásky všechny věci společnými jak dobré, tak špatné - jak vidíme na údech téhož těla a na lásce k dětem, jež se těší ze štěstí dětí jako ze štěstí vlastního; jakou radost bude tam míti vyvolený z blaženosti všech ostatních, když každého z nich miluje jako sebe samého? Podle slov. sv. Řehoře jest nebeské dědictví pro všechny jedno a pro každého všecko, neboť z radostí všech přijímá každý tak velikou slast, jako by je měl sám. Je-li takřka nekonečný počet blažených, jsou téměř nesmírné radosti jednoho každého z nich. Z toho také následuje, že každý bude míti do jisté míry i přednosti všech, neboť nemá-li některou v sobě, bude ji míti v ostatních. V duchovním smyslu je obrazem jejich sedm synů Jobových, mezi nimiž byla velká láska a pospolitost, takže každý z nich hostil po řadě ostatní jeden den v týdnu. A tak měl každý na statku ostatních nemenší podíl než na svém vlastním. Vlastní věci byly tedy společné všem a společné věci vlastní jednoho každého. To působila v oněch svatých bratřích láska bratrství. Oč však větší jest bratrství vyvolených? Oč větší počet bratří? Oč více je statků a bohatství, ze kterých se těší? Jaké hody nám tam připraví serafíni, nejvyšší a Bohu nejbližší duchové, až odhalí našim zrakům vznešenost svého stavu, jasnost svého nazírání a nejžhavější prudkost své lásky? Jaké hody chystají cherubíni, v nichž jsou skryty poklady Boží moudrosti? Jaké bude pohoštění trůnů a panství a všech ostatních blažených duchů? Jaká radost bude hleděti v nebi na slavné vojsko mučedníků, oděných v bílá roucha s palmami v ruce a skvělými odznaky vítězství. Jaká podívaná bude na tisíce

panen a mučedníků, kteří napodobili slávu a kříž Kristův, a na ostatní nesčíslný zástup? Jak radostný bude pohled na slavného jáhna Vavřince, který drží v rukou svůj rožeň, zářící jasněji než plameny, v kterých hořel, a vyzývá tyrany i unavuje katy svou nepřemožitelnou trpělivostí? Jak rádi se podíváme na nejkrásnější pannu Kateřinu, která byla ověnčena růžemi a liliemi, když přemohla kolo muk zbraněmi víry a naděje? Jak nás potěší, uzříme-li sedm synů Makabejských se zbožnou a statečnou matkou, kteří se nelekli smrti a muk, jen aby zachovali zákon Boží? Je snad náhrdelník ze zlata a drahokamů, na nějž by byl krásnější pohled než na šíji slavného Křtitele, který chtěl spíše ztratiti hlavu než schváliti mrzký čin cizoložného krále? Který purpur zazáří jako tělo blaženého Bartoloměje, jež bylo k vůli Kristu sedřeno? Nebude podívaná na tělo sv. Štěpána se zřejmými stopami kamenů jako na nádherné roucho, poseté rubíny a smaragdy? A vy, slavná knížata křesťanské Církve, jak se budete skvíti, jeden s mečem, druhý se slavnou korouhví Kristovou, kterými jste byli korunováni! Jaká to radost z každého oslavení, jako by bylo vlastní! o velebné shromáždění! o královská hostino! Ó stole, hodný Boha a Jeho vyvolených! Ať pospíší synové světa ke svým bídným a smyslným hostinám a oddají se svému obžerství! Taková hostina jako ona, na níž se taková jídla podávají, hodila se pro Boha.

Vystup ještě výše nade všechny kůry andělské a najdeš jinou zvláštní velebnost, která naplňuje podivuhodnou radostí všechno nebeské dvořanstvo a opojuje neobyčejnou sladkostí město Boží! Povznes oči a pohleď na Královnu milosrdenství, plnou lásky a krásy, nad jejíž slávou žasnou andělé a jejíž velikostí se chlubí lidé. To je Královna nebeská, korunovaná hvězdami, oděná v slunce s měsícem u nohou, požehnaná nade všechny ženy. Jaká radost bude hleděti na Paní a Matku naši! Již neklečí před jesličkami, již nemá úzkost a strach z toho, co jí sv. Simeon předpověděl, již nepláče a nehledá na všech

stranách ztracené dítě: v nevyslovitelném míru a bezpečí sedí po pravici svého Syna a nebojí se, že ztratí kdy tento poklad. (Mat. 21.) Již nemusí vyhledávat mlčení tiché noci, aby zachránila synáčka před úklady Herodovými útěkem do Egypta. Již ji neuvidíme státi pod křížem, již jí nebudou kanouti na hlavu krvavé krůpěje, s výše padající, již nebude nosit v pokrývce hlavy věčnou památku na onu bolest. Už nebude trpět pro onu bolestnou záměnu, když jí dali učedníka za Mistra a sluhu za Pána. Už neuslyšíme ta smutná slova, která plačíc vyslovila pod zkrvaveným křížem: Kéž bych mohl(a) zemříti místo tebe, Absolome, synu můj, synu můj, Absolome! (2. Král. 18.) Již to všechno uplynulo a vidíme tu, jež byla na světě víc než kterákoli bytost zkormoucena, povýšenou nade všechna stvoření, ana se těší stále z nejvyššího dobra a praví: Nalezla jsem, koho má duše miluje; držím jej a neupustím od Něho. (Kn. pís. 3.)

Jak okouzlující teprve bude pohled na nejsvětější lidskost Kristovu, na slávu a krásu onoho těla, které bylo pro nás tak znetvořeno na kříži! Nebude pro lidi pocitu sladšího, praví sv. Bernard, než dívati se na Člověka, Stvořitele všech lidí. Za vlastní poctu pokládají příbuzní, stane-li se někdo z nich kardinálem nebo papežem. Oč tedy větší čest viděti Pána, který jest naším tělem a naší krví, kterak sedí po pravici Otcově a je králem nebes a země? Jak hrdí budou lidé mezi anděly, spatří-li, že Pán domu a společný Stvořitel všech není anděl, nýbrž člověk! Považují-li lidé za svou čest tu, které se dostane jejich náčelníku,poněvadž jsou s nímconejúžeji spojeni, za jaké vyznamenání bude tam pokládáno, kde je tak úzké spojení údů a hlavy? Nebudou-li všichni vyvolení za vlastní míti slávu svého Pána? Ta radost bude tak veliká, že slova nejsou s to náležitě ji vyjádřiti. Kdo tedy bude tak šťasten, aby si zasloužil radovati se z tak velikého dobra? Kriste, Bratře, který ses živil z prsou mé matky, dej, abych Tě tam našel, pozdravil zbožnými rty (Kn. pís. 8) a objal

rukama lásky! Nejsladší Pane, kdy přijde ten den? Kdy se objevím před Tvou tváří? Kdy se nasytím Tvou krásou? Kdy spatřím líce, na něž touží patřiti andělé?

o tom, jakou radost bude míti duše z jasného patření na Boha.

Nade všecko bude jasné patření na Boží tvář, v němž spočívá podstata blaženosti u světců. Je-li už velkým důvodem k blaženosti všechno, co až posud bylo řečeno, je to málo, srovnáme-li s touto blažeností. O Issacharovi se praví (Genese 49, 15): Shledav, že dobré jest místo jeho sídla a že území to velmi jest úrodné, nastavuje svou šíji k nošení břemen a stává se poplatným robotníkem. Sídlo a blaženost svatých jsou dobré, ale země, která nese toto sídlo, je dobrá v nejvyšším stupni; je to tvář a krása Boha a z patření na Něho vyplývá jejich pokoj a štěstí. Patření na Boha může jediné naše cluše naplniti dokonalým mírem. Neboť sladkost a líbeznost stvoření mohou sice přivésti lidskému srdci radost, ale nejsou s to je nasytiti. Jestliže tedy všechny tyto statky takovou radost připravují, čím víc okouzlí ono dobro, které ve své dokonalosti zahrnuje všechna ostatní dobra? A je-li pouhý pohled na věci stvořené tak rozkošný, oč rozkošnější bude patření na onu Tvář, ono Světlo a onu Krásu, v níž září všechny krásy? Jaké bude štěstí viděti tu podivuhodnou, jednoduchou a tak sdílnou podstatu a uzříti v ní jediným pohledem tajemství nejsvětější Trojice, slávu Otce, moudrost Syna, dobrotu i lásku Svatého Ducha?

Tam spatříme Boha, sebe pak a všechny věci v Bohu. Jako ten, praví sv. Fulgentius, kdo má před sebou zrcadlo, vidí zrcadlo a sám sebe v zrcadle 1 všechny ostatní věci, které jsou před zrcadlem, tak i my, majíce před očima neposkvrněné zrcadlo velebnosti Boží, uzříme Boha, i sebe v Něm i všechno, co je mimo Něho podle větší nebo menší znalosti, které o Něm máme. Tam spočine touha našeho rozumu,

který nezatouží věděti víc, protože bude míti před sebou všechno, co může věděti. Tam spočine úsilí naší vůle, budeť milovati ono všeobecné Dobro, jež obsahuje všechna dobrota, mimo něž není radosti. Tam se utiší náš hlad soustem nejvyšší radosti, které naše srdce tak nasytí, že mu už nezbude, po čem by toužilo. Tam budou dokonale odměněny ony tři ctnosti, kterými je zde Bůh uctíván, totiž víra, naděje a láska, bude-li víře dáno jasné patření, naděje držení dobra a lásce nedokonalé láska v celé její dokonalosti. Tam budeme viděti, milovati, požívati a chváliti, tam budem syceni bez omezení i hladověti bez nedostatku. Tak bude stále zníti jako nová ona píseň, již slyšel sv. Jan ve Zjevení (14). Nazývá ji skoro novou, neboť je-li stále táž, jsouc společnou chválou všech na společnou blaženost, přes to je stále nová vzhledem k libosti a líbeznosti, vždyť blahý cit, který vzbuzovala na počátku, bude provždy vzněcovati bez konce. Nezšediví a nezestárne radost světců, jako nezestárnou jejich těla, neboť Ten, který působí, aby nebe bylo stále nové po uplynutí tolika roků, učiní, aby se i květ jeho blaženosti stále zelenal a nikdy neuvadal.

výhLedy

Ušlechtilí pohané

Vaše námitka, na níž tak lpíte, je, že nevidíte důvodu, proč by měla být Církev katolická jedinou církví, která má pravdu, proč by nemohly mít pravdu *všechny* církve •— a to nejen křesťanské, jak tvrdíte, ale i budhistické, taoistické, mohamedánské! Neboť „pravda je přece jedna". Tedy protože je jedna pravda, musí mít *všichni* pravdu, to jest, každý trochu pravdy! Nevím, odkud tento myšlenkový postup se rodí a proč bychom měli ochutnávat koláče celého světa, abychom poznali podstatu chuti jednoho. Ale tento postup se zachovává, jak vidím, i ve věcech politických, kulturních, sociálních, a lidé se domnívají, že teprve tehdy něco řádně poznají, když snědí *všechno.* Že teprve tehdy budou s to poznat českou zemi, viděli-li Ceylon, Madagas-

kar a Filipíny, a objeli Afriku, a dostali se k severnímu pólu, a projeli Holandskem, a navštívili Švýcarsko, a tak dále. Že teprve tehdy ocení lehkost Chestertona, když spolykali metrické centy Bernarda Shawa a Wellse a Sinclaira a Galsworthyho a tak dále. Ze teprve tehdy pochopí poesii, když přečetli Byrona, Puškina, Lermontova, Mickiewicze, Kraszinského a tak dále.

To je tedy první omyl, omyl kvantity: domnívat se, že pravda je něco podobného jako extrakt Liebigův, jako vitaminy v kostce, a že je nám potřebí zkonsumovat celý svět, abychom došli k *výběru.* Vychází také takový list a vydává jej velkoobchodník Baťa a mnoho inteligentních lidí v něj *věří,* jak jsem poznala z cest ve vlaku a tramvajemi, a kdybych ještě více cestovala, tak bych to snad ještě lépe poznala — tyhle časopisy se totiž vesměs čtou na cestách, protože patrně jen na nich se dají čisti.

Druhá námitka, která psychologicky vyplývá z první: jsou prý ušlechtilí pohané, kteří také v Boha věří, ale neuznávají jedinečnost žádné církve, a bylo by krutostí od Boha, vylučovat je z odměny života věčného. Zajímá mne zde jen jediný bod tohoto tvrzení: že pan Novák, pan Dlouhý, pan Starý a paní Nová věří v Boha. V jakého Boha? Ovšemže jen v takového, kterého mohou „postihnout svým rozumem" a to je tedy bůh pana Nováka, pana Dlouhého, paní Nové a pana Starého. *Svému* bohu věří, ale Bohu, k němuž vede Církev a její největší a nejsvětější duchové, nevěří. Dávají přednost *svému* rozumu před rozumem obecným, rozumem zdravým, který souhlasně přijímá pravdy Ježíše Krista jakožto cesty k *životu.* Musí se tedy ukázat všechny nedostatky víry pana Nováka, pana Dlouhého, paní Nové a pana Starého v jejich praktickém životě, kde jim budou chybět nejen všechna vyšší kriteria života (t. j. křesťanská a katolická), ale kde budou zřejmý i všechny ubohosti, jež provázejí prakticky takové pohanství. Bajka o ušlechtilých pohanech je právě jen bajkou. Člověk nevěřící *nemůže* se k pravdě snadně dostati, jelikož pravda předpokládá znalost *cesty:* a tou je jedině Ježíš Kristus.

Avšak je možné, že tito pohané, o nichž mluvíte, znají výborně cestu k pravdě — a pak by se to ovšem projevilo v jejich denním životě, v jejich praksi, jež by byla pod-

statně *křestnnská,* protože pravda je jen jedna. Měli by tedy snadný příchod do života věčného.

Nicméně lidé, o nichž mluvíte, jsou vskutku pohany, to jest podstatně neznají pravdy života — jíž je Kristus — a proto je tak ubohé nejen jejich pojetí pravdy, ale i jejich životní prakse, a to vnitřně především. A protože život vnější je formován vždy tlakem vnitřním, tito „ušlechtilí" pohané — všimněte si toho přece blíže! — žijí jen jako pohané, to jest vždy jen nižšími formami společenského života, nižší mravní úrovní, ba i nižší kulturou civilisační, protože právě nejsou dosti — duchovně *orientováni.* - Marie Stechová.

Zpěváček

Je to název románu Dolores Viesěrové, který právě vyšel v naklad. Vyšehrad. Zajímá nás tato kniha, protože svým obsahem i podáním se vymyká běžnému typu románů, na jaké jsme dnes zvyklí. Zpěváček je odpočinkem po četbě knih, které se dnes vydávají a které líčí život — je pravda — tak, jak, bohužei, je. Známe život skutečný z jeho pozorování a známe jej z knih. Dnešní realistický román zachycuje život v celé jeho příšerné skutečnosti. Je věrným obrazem duše člověka dneška, kterou pitvá až do posledních možností. Nakonec je vám úzko z pohledu na tuto skutečnost a zatoužíte po něčem, co snad není ani pravda, ale co přece jen vám ukáže život jiný, třebas i neskutečný, jen když bude jiný, jen když vám dá zapomenout na chvíli na to, na co vlastně už nechcete myslet. Člověk netouží vidět člověka jen tak, jak je, nýbrž i tak, jak není a tak, jak by jej chtěl mít.

Zpěváček je čímsi takovým. Odvádí člověka od skutečného života a zdá se nám, že ukazuje život takový, jaký není, a jaký by jej člověk rád viděl. Ale není to zcela správné. Všechno to, co čteme o zpěváčkovi, jenž zatoužil po františkánském ideálu a jenž hrdině bojuje za svůj ideál, padá pod tíží pokušení, ale znovu povstává, to není vlastně neskutečnost, i když s takto prožitým životem se nesetkáváme často. Je sice pravda, že romány, líčící jen nešest, odpovídají více skutečnosti, pokud většina lidstva jde cestou nešesti a jen vyvolení mají odvahu na cestu Boží lásky. Ale má už tím právo ona většina, aby veškera literatura se za-

bývala jen jejím životem? Nemá právo — a to daleko větší — ona menšina, aby se vylíčení jejího života neomezovalo na asketické a mystické traktáty? Cesta ctnosti je cesta dobra a dobro je utlačováno zlem tak jako ctnost hříchem. Vím, že není snadné líčit to, co nebylo prožito. A tím si vysvětluji, že je tak málo románů, které by dovedly mluvit také o jiné stránce lidského života než o stránce hříchu, třebaže tato jiná stránka je sférou jen menšiny lidstva.

Je snadné zařadit knihu tohoto druhu do říše neskutečna a tím ji mít za odbytou. Myslím, že jeden světec má větší hodnotu pro svět než tisíc pobudů a proto má jeden světec větší právo na to, aby jeho život byl předmětem knihy než těch tisíc pobudů.

Dnes už je čtenářstvo současnou literaturou vychováno tak, že každý pokus, podobný knize Viesěrové, se odmítá s jakousi povýšeností a se známým, řekli bychom, „obecným rčením": Je to tendenční. Stačilo by si tu připomenout rozlišení, které dal kdysi Šalda, když řekl, že je rozdíl mezi intencí a tendencí, a třebaže autor nemá mít intenci, jeho kniha nemůže být bez určité tendence, protože jinak by byla čímsi bezkrevným. Ale tito lidé, kteří přicházejí s oním „obecným rčením", nerozlišují. Vezmeme to však ještě s jiného hlediska a poradíme jím, aby se jednou zamyslili nad tím, zda nemají právě tak tendenci, kterou vytýkají knihám jako je Zpěváček, všechny romány, líčící s nejhorší svůdností hřích a neřest. Je to zajímavé, že ctnost nesmí přitahovat, kdežto hřích má absolutní právo svádět. Těmto lidem je totiž pravda nudná a lež zajímavá, jak řekl kdosi z nich. Nemají pak nejmenší obavy, aby na někoho nepůsobilo líčení lidských zvrhlostí, ale jsou plni strachu, aby se snad někdo nestal ctnostný, když bude číst líčení života duše, která šla poněkud jinou cestou než mívají všední lidé ve zvyku.

Myslím, že je dobře se alespoň jednou zamyslet nad těmito věcmi, protože nejsou to jen hlavy čtenářů, oddaných zcela literatuře, vycházející z dílen Družstevní práce a podobných, které jsou popleteny; jsou to mnohdy i hlavy lidí, kteří se mají za dobré katolíky, ale mají stále jen obavy, aby ta literatura nebyla „příliš nábožná". - *R. Dacík.*

Theologická novinka, na kterou je třeba upozornit, je Biblická hermeneutika od dr. Rudolfa Cola, vydaná Lidovým knihkupectvím v Olomouci. Naše theologická literatura je dosud přece jen chudá a proto se radujem z každé dobré snahy v tomto ohledu. Biblické hermeneutiky jsme dosud vůbec neměli, takže jsme byli odkázáni jen na cizí pomůcky v této věci. I když jde spíše o knihu rázu školského a nelze mluvit o naprosté původnosti jako je tomu ostatně u všech podobných příruček ať našich nebo cizích, vidíme v napsání a ve vydání této knihy přece jen velkou zásluhu pro českou theologickou literaturu.

A nebylo by zcela správné, kdybychom si mysleli, že Biblická hermeneutika má význam jen pro studenty bohosloví. Jsou jisté věci, které stačí prostudovat jen jednou, a pak se k nim nevracíme. A jsou věci, ke kterým se vracíme vícekráte podle potřeby. Myslím, že takovou musí být také Biblická hermeneutika, která podává pravidla ke správnému výkladu Písma svatého. Dnes, kdy zájem o Písmo svaté se stává stále živější, kdy bible není už jen v rukou kněze, kdy i laici zcela právem chtějí čerpat z tohoto božského pramene, je třeba jak knězi, tak laiku, který chce s prospěchem číst Písmo svaté, aby znal určitá pravidla, určité metody, které by jej přivedly předně k hlubšímu pochopení Písma a pak pomohly by mu uvarovat se mnohých nebezpečí nesprávného výkladu a nesprávného chápání jistých míst Knihy knih. Není pochyby, že ač četba Písma svatého pro laiky je velmi důležitá a užitečná, působí zvláště jim značné obtíže a nebezpečí omylů a bludů je nemalé. Těm může být Biblická hermeneutika velmi prospěšná, protože jim ukáže, jak daleko se mohou pouštět do výkladů biblických textů a jaké opatrnosti je třeba, nechtějí-li se mýlit. Je známo, že všichni bludaři se snažili ospravedlnit své bludy texty Písma svatého. Katolík má v této věci nejlepší učitelku v Církvi svaté, která má od svého zakladatele moc autenticky vykládat každé slovo Boží. Jakékoliv vnášení soukromých názorů do textů Písma svatého je věc ošemetná a, není-li tu někdo dosti opatrný, může velmi snadno bloudit.

Proto vítáme s takovou radostí Colovu Biblickou herme-

neutiku, která svou jasností, přehledností a soustavností může být velmi dobrou pomůckou k hlubšímu pronikání v taje Písma svatého. - *R. Dacík.*

Sláva naše

Generál dominikánů vydal list po zjištění mučednické smrti nejd. P. exgenerála Bonaventurv Paredesa. Při té příležitosti podává úředně zjištěné zprávy o osudu našich bratří ve Španělsku. Jsme hrdi na to, že si nepřítel lásky Kristovy právě v našem starém řádě našel tolik obětí, Řád dominikánský jest řádem mučedníků. Závodí s františkány počtem velkých a slavných mučedníků v misiích. Proto je velmi trapné, když pořadatel kalendáře Matice cyrilometodějské, který si dal za heslo katolické misie, neví ničeho o dominikánských misiích, ačkoliv v kalendáři má misie pařížského ústavu pro zahraniční misie a podobně, a ačkoliv jsou dominikáni v Olomouci, v místě Matice. Ale vraťme se k našim slavným bratřím ve Španělsku.

Celkový počet zjištěných popravených bratří jest 123 osoby, z toho 78 kněží, 8 bohoslovců a 37 bratří laiků.

Bohoslovců a noviců je proto tak málo, že představení jednak opatrně poslali tento dorost řádový zavčas domů a pak většina noviciátů a klerikú byla na území, kam se marxistické běsnění nerozlilo. Řád dominikánský má největší zjištěný počet obětí ve Španělsku. Vyjímáme z toho několik krásných podrobností. Velmi dojemné jsou případy obou obětí v městečku Hijar. Tam byl zabit novokněz druhý den po své primici. Zemřel krásně hned po rozvinutí krásného květu svého svatého kněžství. Jest to Fr. Monzon. Druhý jeho spolubratr, P. Calvo, vztáhl ruce ke svým vrahům a těsně před popravou jim uděluje své požehnání. Za nenávist, za křivdu splácí tím, co mu nikdo nemůže vzíti, silou a mocí kněžského požehnání. Jak je krásné, že křesťan nemůže nenáviděti! V Almagře byl vyvražděn celý klášter: 11 kněží, 8 bohoslovců a 6 bratří laiků. Známe přemnohé z těchto mučedníků. Nikdo z nich neměl s politikou co činiti. Vždyť mezi obětmi jsou dva profesoři, kteří den předtím přišli z Říma na prázdniny. Tak ostře se' mi vryla v pamět tvář mého profesora popraveného P. Diaze. Ten vůbec nedovedl někomu ublížit, ten měl jedinou hořkost vůči svým posluchačům, když totiž to při zkouškách

kopali, takže jim nemohl dát nejvyšší počet bodů. Toto jsou bratří naši a otcové naši. Musíme se pochlubiti jimi před svými čtenáři, aby věděli, jaký duch vede a naplňuje řád, jehož synové vedou je. Odporoučejte se do ochrany a pomoci těchto Božích mučedníků, protože i vy patříte do velké rodiny našeho řádu. Jsou již hlášeny velká a podivuhodná vyslyšení na přímluvu mladičkého novice Lamberta Navasecués. - *Braito.*

Na nové cesty

V kněžském týdeníku „L'ami du clergé" píše protektor Katolického institutu v Paříži msgre de la Serre o nových cestách apoštolátu: „Prožíváme dnes rozmach nejrůznějších spolků a organisací a svazů. Mnoho kněží si stěžuje, že to poškozuje jejich pastoraci. Duch racionalisace, byrokratismu, přemíry organisací vnikl také do duchovní správy. Ale s druhé strany musíme se obdivovati nadšení a hrdinství mládeže. Dosavadní pracovní metody obdržely posléze již ránu z milosti. Dnes stojíme před těžkou úlohou obnoviti křesťanský život akcí, která by hlouběji než dosud uchopila duše. Katechisování, exercicie, studijní kroužky a kursy, to jsou cesty budoucnosti. Musíme se totiž vrátiti k podstatě křesťanství, k jeho nejvnitrnějšímu chápání života. Musíme začíti novostavbu budováním základů. Protože postavení katolíků ve Francii jest dnes takové, jako bylo na začátku křesťanství. Proto musí býti nyní naším heslem budovati drobné buňky, které by byly naplněny živým duchem víry."

Tedy to, co hlásáme již tak dlouho. Tak dlouho již burcujeme naše katolíky, aby se probudili, naše spolky, aby přece jen již vzaly na vědomí dnešní skutečné poměry. Oni to vytýkali nám, že se nedíváme na skutečnost, že dnes není možné od mládeže žádati jen duchovní život, že se mládež chce bavit... A tak jsme byli svědky strašného zjevu, že tolik našich spolků propadalo jen a jen zábavám, operetkám a jenom vnějšímu kultu lidského těla. Na všechna upozorňování odpovídali otroci spolkařství a spolkaření u nás, že naše řádky jsou diktovány mnišským škarohlídstvím, nerozumějícímu životu, skutečnému životu, že když my nezachytíme zábavou mládež, že půjde se bavit jinam, jak říkali k našim nepřátelům. Ale, probůh, jaký to má smysl

udržovati a vléci s sebou jako balast mládež, která nemá pro nic jiného smyslu než pro zábavu? My přece nejsme církví bavící se? Jsme přece nositeli nejsvětějšího poselství, poselství vážného, poselství, které chce a musí proměniti celý život, celý skutečný život, tedy i tento život, jak dnes je ve své povrchnosti lidí a mládeže, která se chce tak strašně bavit, jak to oni spolkaři vykládají. My právě musíme reagovati na to vrácením lidí k podstatám a k hlubinám křesťanství. Vidíme z oněch slov francouzského hodnostáře potvrzení našich snah, když chceme svými kroužky, svými vyššími náboženskými kursy a časopisy vychovati náboženskou elitu, buňky, které by nesly do života skutečné křesťanství. Raději ať máme těch spolků méně, ale ať jejich členové jsou opravdu tím, čím křesťané mají býti, totiž obrodným kvasem, který promění tvářnost zemskou. Jinak nemá smyslu utráceti tolik sil a času a unavovati dnes již beztak přepracované a prací přetížené kněze!

Je naprosto nutné vnésti do našich spolků tohoto ducha touhy proniknouti ke kořenům křesťanství, poznati Krista a jeho poselství, poznati potřeby doby, do které jsme postaveni, protože jako křesťané jsme postaveni a poslání vždycky s tím určením, abychom byli solí, kvasem a světlem světa. - *Braito.*

Osudné mezery

Stará stížnost na theology, že se zabarikádují ve svých pevnostech, svých vývodů a synthesí, že je jim v nich tak dobře, že si ani nevzpomenou na lidi, kterým měli podávati své závěry, a když je dávali, zapomínali, že jim je maji podávati k životu.

Život se pošinul o kolik stupňů dále a theologové se ještě potýkali s obludami mrtvých bludů, s příšerami museálnf ceny. Svět se otočil, duch lži, lidská slabost a ďáblova zchytralost lhala zase novou cestou a novými prostředky. Život z Boha a z Krista odtekl z mnohých prostorů lidského života. Jsou úseky, na nichž většině lidí Bůh ničeho neříká, kde si nacházejí neplnění a řešení sami. Theologové to nepozorovali, neslyšeli, neviděli. Dále potírali herese již dávno dohaslé.

Zapomněli říci Boží slovo a dáti Kristovu odpověd na dnešní otázky. Jak dlouho bychom byli jimi ponecháni sami

sobě, kdyby prozíravost Bohem vedeného římského biskupa nebyla včas varovala, učila, upozorňovala.

Rozdávati dětem obrázky je krásné a dojemné, ale říci určité slovo včas, zasáhnouti do lagun, hleděti je vyplniti křesťanskou odpovědí je důležitější.

Tak přicházíme v tolika případech pozdě! Asi objevíme u nás socialismus a účinné zbraně proti němu až si ho budeme ukazovati v theologických vitrínkách. Proč jsme přiSli pozdě v době, kdy lidé cítí neudržitelnost liberalismu a jeho individualismu. V Německu i v Rusku i jinde hledají lidé v křečích větší semknutí se lidí k celku, ke společnosti a ke společenství jako reakci na roztříšťující individualismus. My máme nejkrásnější, nejbohatší a nejživotnější myšlenku velkého společenství, totiž v tajemném Těle Kristově, v jeho vykoupení a v synovství Božím.

Proč se na nás, na př. dívalo tolik lidí jako na podezřelé u víře, když jsme tyto tak staré křesťanské myšlenky znovu připomínali? Proč jsme nedovedli zachytiti tímto nejsvětějším společenstvím mladé, dychtící obejmouti bratry účinnou pomocí velkého sociálního kolektiva?

Tato mezera, ve vědomí svatého společenství všech se všemi v krvi Kristově, pro celý život, tato mezera nemusila být, neměla být a je obžalobou těch, kteří měli učiti s prozíravostí na velké dálky a hloubky. - *Braito.*

Reverentia puero

Dvě slova zdají se býti důležitá v této době. Slova, která jsou ozvěnou celých dějin a celého světa a která se odnášejí až k Bohu. Prvé slovo přichází i z pohanského světa, jenž v tom zachoval aspoň něco z toho, co Bůh svěřil lidskému pokolení. Zůstává ve své platnosti a nechť se na ně rozpomenou všichni, kteří jich mají nejvíce zapotřebí. Pohanský svět pronesl toto slovo, které zůstává dále v platnosti po dva tisíce let křesťanství, slovo, které jest stále krásné a úctyhodné, v němž se odráží věčná pravda svěřená jednou lidem. Totiž: Maxima debetur puero reverentia! To je velká pravda! jsme povinni velkou úctou k dítěti. To slovo je tím vzácnější, že přichází z pohanského světa, jenž měl tak málo smyslu pro úctu, ale jedno přece měl, totiž úctu k útlému mládí.

Tato věta pohanská dává lekci a zároveň velké odsou-

zení všem, kteří po dvou tisících letech projevují tak málo úcty k dítěti. Neopomněl jsem připomínati, že nesmíme zapomínati na tento motiv úcty k dítěti, třeba jen z důvodů sobeckých, protože děti, které vyrůstaly bez úcty, vychovaly pak pokolení bez úcty k sobě samým a pak bez úcty ovšem také ke všem ostatním.

Tato úcta k dítěti je něčím podstatným. Ať se nikdo nedomnívá, že tato myšlenka mne pronásleduje pro mou stařečkost, že je diktována, mým vysokým stářím. Já převážně se zabývám budoucností, ne minulostí, budoucností, pro niž se bojím, že v ní příliš zavládne neúcta a následky výchovy k neúctě a k násilí. Co se může očekávati od rodiny při takové výchově?

Druhá myšlenka je nesmírně vyšší a krásnější! Jest to slovo božského Mistra, jenž prohlásil ohledně dětí: Nechte maličkých přijíti ke mně! Běda těm, kdo by pohoršili maličkých. Obě, výzva i pohrůžka, jsou krásně zdůvodněny: protože věří ve mne! Maličtí rozumějí velmi dobře Ježíši, chápou, co se mu líbí nebo nelíbí. Zajímají se o to a věří tomu. Ježíš pak přidal slova stejně vážná, že jejich je království nebeské a že jejich andělé vidí tvář nebeského Otce. Proto je nechte přijíti ke mně, volal Ježíš. Proto běda těm, kdo by je pohoršili. Tato slova dávají ještě hlubší, nesmírně hlubší důvod oné úctě k dítěti, jak říkali pohané. A nejhlubší smysl této úcty: Ježíš se ztotožňuje s maličkými, co jim učiníme, jemu jsme učinili. Onu úctu, jakou jsme jemu povinni, tutéž jsme povinni dětem ...

Osservatore Romano z 3. září 1938.

PRACOVNA

Umírající Erasmus

Erasmus z Rotterdamu byl typický klasik, představitel renesance naduté a opité klasickou latinou. Erasmus se snažil po celý život psát nejvybranější latinou a také jinak nemluvil než dokonale latinsky. Svou nizozemštinou mluvil jen ve svém dětství a pak když umíral. Když umíral a když se těšil na Boha, když cítil již jeho otevřenou náruč, zapomněl na pompésní latinu, na skvělý styl a otevřel svou duši Bohu se slovy, kterým ho naučila jeho matka a do nichž složil celou podstatu svého života: Du liever God — Můj milý Bože.

Jen kdo vidí jako dítě nebo jako umírající, kdo nemá za-

lepené oči pobožnůstkářstvím, náboženskou vypočítavosti, jen ten dovede mluviti svou mateřštinou, totiž prostou, otevřenou upřímnou řečí své duše, duše takové, jaká je duše žíznící a toužící a ničím nemohoucí býti uspokojena. - *Braito.*

Odbývaný Bůh

Jestliže je Bůh Pán, Stvořitel, Otec a zdroj veškeré lásky všech úsměvů a veškerého štěstí, neustanu se diviti, proč je Bůh tak opravdu odbýván, ano, to slovo se sem hodí dokonale, odbýván. Lidé mu dávají, až co jim zbude ze dne, po vyčerpání času a sil. Všechno je lidem důležitější. Když ale se zamyslíme nad nesmírnou skutečností nekonečného Boha, Boha veškeré velebnosti, Tvůrce, Dárce a Pána všeho, nemůžeme se ubrániti požadavku, který by měl býti samozřejmostí a největším štěstím pro každého člověka, abychom se všichni denně zamysleli ve chvílích nejsvětějších, nejsvěžejších, nejčistších nad Bohem svým.

Proto jsou dnes tak lidé povrchní, mnohomluvní, aniž by co řekli, proto tak hledají stínů a zdání štěstí, proto říkají láska věcem a pocitům velmi živočišným, protože se nedovedou ztišiti celou bytostí, co nejčastěji nad Tebou velkým, mocným, svatým, Ty, který jedině jsi Bytí samo, který nemáš něco z bytí, nýbrž jsi Ten, jenž je svou podstatou, jehož bytost znamená být.

Jiní v něm vidí jen jakéhosi patrona jen pozemských zájmů a starostí, ke kterému se utíkáme, když všechno ostatní selhalo, a my bychom se přece neradi rozloučili s tím, co nazýváme štěstí, s nějakou stvořenou hračkou. Nebo mají Boha za takového dobráka, jehož umodlí nějakými odříkanými modlitbičkami, při kterých je daleko duše a srdce.

Takto odbývají Boha jen jakoby z pověry dávanými modlitbičkami, protože se bojí, kdyby přece jen ten Bůh byl anebo aby se nemstil, anebo kdyby snad tady byla nějaká naděje, protože v bídě se chystá člověk všeho, jako ten tonoucí, který se chytá i stébla a dokonce břitvy.

Pane, dej nám vrátitii se k tobě a do tebe, uměti se ztratit v tobě, tak se ponořiti do tebe, abychom tě v tobě našli ve tvé velebnosti a abychom paprsek tvé velebnosti přenesli do svého života. Protože jsi Otec a protože jsi dobrý, neznamená, že tě smíme zanedbávati, že tě smíme odbývati, protože zůstáváš dále Bohem velkým a strašným, před kterým se třesou nebesa i země, jenž dovedeš strašně trestat, jak si vina zasluhuje, protože je odboj proti tobě a protože by tě zničila, kdyby mohla a dovedla ... Protože Bůh odpouští, právě protože je mocný a ne protože je slabý, jak to rouhavě vyjádřil Heine: Bůh odpouští stále, protože je to jeho zaměstnání!

Když je On nekonečný a nesmírný a když mám všechno od něho, nemůže se spokojiti ode mne nějakými drobty.

Musí mne chtíti naprosto, absolutně, úplně se vším. Musím mu dáti výslovně, co jen mohu a ostatní práci a službu bratřím musím rovněž chápati v něm a postaviti do něho a posvětiti jeho vůli a láskou k němu. Tak, aby nebyl Bůh jen jakýmsi patnáctým svatým pomocníkem, nýbrž Bohem vše obsahujícím, všechno zahrnujícím, všechno řídícím. Jen toto jest pak svatost, jen toto jest pak dokonalé křesťanství.

Braito.

Proč žehnáš bezbožným, Pane?

Jsou žalmy, které zřetelně slibují, že požehná Pán těm. kteří se ho bojí, a že nedá štěstí hříšným. Ale, zase se ozývají v jiných žalmech bolestné tóny, vyzývající Boha. aby se nedal zahanbiti, aby nemohli říci hříšníci, že nemilují Boha, neklaní se jemu a přece co zlého se jim přihodilo?

Nesčíslněkráte jsme se v životě přesvědčili, že štěstí, úspěch mají lidé povrchni, zlí, že dobří křesťané jsou většinou zakřiknuti, přišlápnuti, že se jim tak zřídka dostane spravedlnosti, že Bůh naopak ještě neštěstím navštěvuje své přátele, své věrné.

To je odvěký nářek všech trpitelů, když se v nich v prvé chvíli ozve jejich lidská přirozenost, která se vzpírá přirozeně bolesti. Bolest totiž je něco nepřirozeného, něco, co nemělo býti a proto, co by nemělo býti.

Ale, myslíte si, že by zlí, že by špatní unesli neštěstí, že by unesli bolest?

Bůh ví o nás, že bolest uneseme, že porozumíme jeho řízení a že budeme uměti vyčerpati z bolesti a ze zkoušek posvátné jádro možnosti velké věrnosti a lásky k Bohu a k bližnímu. Proto na nás dopouští neštěstí. Svět je jednou porušen hříchem. Bolestí a krví a zkouškami rodí se nový život. Představte si, že by ony bolesti a zkoušky měli nésti zlí! Ze by od jejich věrnosti a moudrosti v utrpení záviselo zrození nového života, nového štěstí!

Jenom dobří, jenom věrní křesťané dovedou z bolesti učiniti to, k čemu je určena, jenom oni z ní dovedou vydobýti ovoce nového života podle věčných plánů Božích. Zlý člověk dovede v neštěstí jen bořiti. To jsme viděli dostatečně v posledních dnech, kdy lidé prázní Boha, třeba přináleželi i k nějakému vyznání, dovedli rozleptávati, otravovati, strhovati k zoufalství druhé, podrývati ještě půdu pod nohama těm, kteří se snažili přivésti porouchanou lod vlasti do klidného přístavu . . .

Tu se žádá od nás, věrných křesťanů, abychom dovedli trpěti s vyššího hlediska pro vyšší cíle a ve vyšší naději.

Braito.

Nesnesitelní lidé

Stává se i lidem, snažícím se o opravdovou svatost, že se stávají pojednou podráždění, skoro nesnesitelní. Všechno je rozčiluje. Občas vybuchnou ve tvrdá slova. Většinou se

udrží, alt na jejich vážených a počítaných slovech a na celé jejich tváři je viděti, že je před bouří.

Přečasto to bývá následek opravdové vyčerpanosti, churavosti. V takových případech máme povinnost se léčiti, odpočinouti si. Rozhodně nesmíme se dát tak přepínat prací, nebo si sami tolik práce vyhledávali a tolik se odpočinku varovat, že bychom se pak stali takovými nedůtklivými, dráždivými citlivkami. Jak k tomu přijdou naši bližní, aby pro naši nenasytnost práce a dobré vůle, snášeli naši mrzutou špatnou náladu?

Někdy ale jest to následek docela obyčejné duchovní únavy, únavy pravidelné po pravidelné námaze. Tu přichází chvíle, kdybychom nejraději všeho nechali, chvíle duchovní malomyslnosti, která uchvátila Eliáše, že žádal Boha, aby ho nechal již na pokoji. Jsou to chvíle, ve které bychom učinili třeba i dalekosáhlá rozhodnutí, kdybychom chtěh všeho nechati, od všeho utéci. V takové chvíli také zatoužíme po samotě. Přicházejí velmi spasitelné myšlenky na útěk do zámořských misií, na útěk do samoty, abychom jen na svou duši myslili.

Který apoštol by neznal takové chvíle? Ale, jest důležité uvědomiti si, že tyto chvíle jsou prostě chvílemi zkoušky a že se v nich nesmíme rozhodovat, že nesmíme v nich žádné ukvapené úsudky o věcech, o situaci a lidech činiti. V takové chvíli jen jedno jest správné. Volati k Bohu, popřáti odpočinku tělu i duši a utíkati před spolubližními jak jen je to možné, abychom je nezranili nějakým slovem anebo prostě vůbec svou bolestí. Jsou totiž lidé, kteří když vidí služebníky Boží zavalené bolestí anebo únavou, snadno by se tím dali odvrátiti od práce a služby Boží, protože by se snadno mohli dát strhnouti strachem, aby oni také nepřišli na ona místa. *Braito.*

Světlo v temnotách

Nevěřící si nedovedou vysvětliti bolestné katastrofy; tak také nerozuměli tomu, co potkalo náš národ. Ještě popichovali věřící lidi a říkali hořká slova, totiž jedovatá slova o tom, že kdyby Bůh byl, nemohl by dopustit na nás takové křivdy, nemohl by dopustiti, aby vítězilo násilí a podobně.

Obyčejná, malodušná řeč lidí krátkozrakých. Nevěřící jsou totiž vůbec krátkozrací, protože nevidí do tajemných spletí dějin a života. Věřící vidí dále, protože vidi do věčnosti. Vidí věrou, vidí proto světlem Božím. Ví o Bohu, že je dobrý a že všechno, co pořádá, ať je to sebekrutější a trpčí, že to vše posléze přivede k nejlepšímu a k nejvyššímu štěstí pro ty, kteří chtějí býti učeliví k Božímu řízení.

O to jde, abychom byli učeliví k řízení Božímu pro nás sebetrpčímu. A toto řízení Boží žádá od nás ve všech zkouškách a ve všech těžkostech jedno, abychom totiž dovedli vyvoditi ze zkoušky a zla dobro nadpřirozené. Všechny kříže a všechny zkoušky mají zmnožiti naši lásku,

mají nám dáti příležitost k velkému napětí a rozvinutí lásky ať k Bohu nebo bližnímu. To jest právě smyslem křesťanství, že povznáší křesťany nad okamžik. Lidé tohoto světa nevidí než právě na okamžik a na prvé sousto a na prvou živočišnou radost. Jakmile ty jsou jim odňaty, celý život je jim odňat. Ale pro nás je život neskonale více, pro nás je život možností nejvyššího napětí, totiž k podobnosti se samým Bohem. A to nám nemůže nikdo vzíti a v tom nám nemůže nikdo zabrániti, proto milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému.

Bůh dopouští zkoušky, bolesti, kříže, abychom také mohli rozvinouti jeden vedle druhého hodně lásky a hodně milosrdenství, moudrosti, věrnosti, služby, ale ovšem služby lásky.

Ke kolika skutkům lásky, nadšení, spolupráce a verne ochoty k práci v duchu křesťanském podává příležitost právě naše doba, prožívající bolestné chvíle! Musíme znovu se opříti o sílu křesťanských zásad, znovu se do nich ponořiti a znovu v nich hledati světlo a sílu pro sebe i pro druhé. Máme možnost napnouti znovu všechny síly a napnouti je ještě nezištněji a radostněji a obětavěji než kdy jindy, abychom pomáhali tvořiti novou křesťanskou a proto šťastnější budoucnost našeho národa.

Každá bolest má vykoupiti nějaké světlo a každé světlo se platí bolestí. Tak řekl Pius XI., že je šťastný, že žije v tak těžké době, kdy lze tak mnoho pro Boha a jeho království vykonat. - *Braito.*

žeň

Z duchovního života

BAAR J. S.: *Ke Kristu blíž II.* Řeči příležitostné. Vydaly Společenské podniky v Přerově, str. 276, cena 25 Kč. Baar byl milován nejen jako spisovatel, ale i jako duchovní správce farnosti. Z této knihy příležitostných kázání poznáte, jakým způsobem si Baar získal tuto lásku. Rozuměl prostému lidu, žil s ním, mluvil k němu takovým způsobem, že přijímal jeho slova jako poučení přítele-kněze. Ve svých promluvách při svatbě účastnil se jejich radosti, nad hrobem naléval balzám útěchy do opuštěných duší a vždy pozvedal jejich pohled ke Kristu Je to kniha cenná psychologicky, literárně i nábožensky.

BROWE S. J.: *Die eucharistischen Wunder des Mittelalters.* Múller & Seiffert, Vratislav 1938, str. 220, cena 9 RM. Historie dogmat počítá mezi své prameny i záznamy zázraků, které v rozličných versích ovládaly náboženské smýšleni určité doby. Tak i středověk — a ten zvláště — měl svoje zázraky, pravé i smyšlené, ale hojně sbírané a poslouchané. Způsob, kterým reagovala fantasie středověkého člověka na náboženská tajemství, ukazuje velmi přesně dobové obecné smýšlení o jednotlivých pravdách víry.

Tajemství Eucharistie bylo opředeno mnoha zázraky, vyzařujícími vroucí pochopení a něžnou lásku křesťanstva k Tělu a Krvi Páně. Broweovo dílo dokazuje tak jednotnost katolického učení o nejsv. Svátosti ve všech etapách rozvoje této nauky.

DELVAUX FR.: *On dirait des saints.* Blond & Gay 1938, str. 192, cena 15 frs. Svatost není omezena na vyvolené, žijí světci i v našem všedním životě kolem nás. V této knížce máte příležitost pohlédnout do duše těchto na pohled všedních lidí, jako jsme my. Jsou zde krátké životy těch, kteří nám jsou vzory v životě i v lásce, třebaže jejich jména jsou neznáma dějinám.

HOFFER: *La dévotion a Marie au déclin du XVII. siècle.* Ed. Cerf, Paris 1938, str. 414. Autor vzal si obtížný úkol: řešiti poměr jansenismu k mariánské úctě a osvětliti prostředí, v němž se objevila r. 1673 knížečka: „Spasitelná napomenutí bl. P. Marie ke svým neopatrným ctitelům." Tento spisek dal podnět k vášnivému sporu theologů, apologetů i historiků, z nichž jedni nové myšlenky považovali za opravdu vhodnou úpravu výstřední renesanční úcty mariánské, druzí odsuzovali knihu jako neuctivý pamflet a dílo satanovo. Spor byl ukončen odsouzením knihy svatou Stolicí. Dnes již utichla síla vášní, máme možnost kritického hodnocení jansenismu; nemůžeme ovšem soudit knihu dnešními měřítky. Nauka o neposkvrněném početí nebyla v XVII. století definována, učení o všeobecném prostřednictví P. Marie nebylo tak rozšířeno jako dnes. Autor nevnucuje své závěry, ale přesvědčivě citováním spisu snaží se přivésti na správnou míru ukvapené posudky. Je to práce kulturně historická a čtenář porozumí lépe duši renesančního křesťanstva.

HOORNAERT CHAMOINE: *Aimer l'Église.* Desclée de Brouwer & Cie, Bruge (Belgie) 1938, str. 150, cena 10 frs. Ve dvanácti rozjímáních chce autor blíže seznámiti s hloubkou církevních pravd; aby poznáním těchto pravd roznítil v nás lásku k této tak dobré Matce, abychom jí zůstali věrni, dolehnou-lí i utrpení. Musíme i trpěti pro Církev, praví sv. Kateřina, ano i život položití, bude-li to vůle Boží. Právě v této době demagogie a zřícení hodnot tím více vyniká krása Církve, která svým aristokratickým zřízením se brání proti vládě násilí a svou rovností všech členů před Bohem zachovává výhody demokracie, neboť všem dává účast na svém duchovním pokladě.

KOLOGRIWOF: *Das Wort des Lebens.* Fr. Pustet, Regensburg, str. 400, cena brož. 6.50 Mk, váz. 7.50 Mk. Do studia velká postavy Krista se již ponořilo mnoho velikých duchů. Kologriwof se však nedal odstrašiti a znova se zahloubává nad světlým středem dějin lidstva. Snesl to nejlepší ze svatých Otců, ze scholastiků a francouzských mystitelů 17. století. Nezabývá se jen abstraktním studiem osoby Slova, nýbrž oživuje knihu všemi otázkami, vztahu-

jícími se ke Kristovu vykupitelskému dílu — na př. dědičným hříchem. Východní Otcové mu poskytli právě tolik podnětu co západní, a právě to činí knihu velmi poučnou a zajímavou.

LENSE: *Die in Deinem Hause wohnen.* Benzinger & Co. A. G., Einsiedeln-Kóln, str. 234. Kniha je psána pro přátele řeholního života. V dnešní době je zvláště třeba připomenouti důležitost vyšších hodnot a poukázat na potřebu lidí, kteří nežijí jen hmotným přirozeným zájmům. „Naše doba volá po lidech opravdu naplněných Bohem," praví již úvod knihy. Lidí, kteří opatrují ve svém nitru tajemný oheň nadpřirozeného života a mají jedinou vůdčí myšlenku, Boha, jako cíle všeho stvořeného a konání jeho vůle. Jejich úkolem je toto světlo vnášeti na všechny podrobnosti denního života a poskytovati ho všem lidem, toužícím žiti podle Boha. Podává charakteristiku a hlavní zásady všech řeholních společností a jejich speciálního úkolu. Cili cíl je všem stejný, ale vede k němu mnoho cest a podle toho jak jim je Prozřetelnost určila jejich svatými zakladateli podle potřeby různých dob a různých stran lidského ducha v přítomné době. Dílo je i dobrým poučením a obranou proti těm, kterým různé předsudky brání ve správném chápání řeholních společností.

MOLITOR O. S. B.: *Vom Sakrament der Weihe. 2.* sv. Pustet, Řezno 1938, str. I. 267, II. 290, cena 3.80, 4.20 Mk. Pontificale Romanům inspirovalo benediktinského opata k nádhernému, hlubokému dílu o svátosti kněžského svěcení a o duchovním stavu. Molitor vytvořil v kapitolách plných vroucích meditací a porozumění pro kněžství, skvělou postavu katolického kněze, strhující ve své velikosti a prostotě. Studenti, aspirující na přijetí kněžství, čtěte toto dílo! Ukáže vám kněžství z těch stránek, o kterých nemáte tušení a zatoužíte pak mnohem silněji po této neodolatelně krásné důstojnosti. Kněží najdou v Molitorově díle mnoho povzbuzení a potěšení ve svém vznešeném úřadě.

MARIANUS MULLER O. F. M.: *Gottes Kinder vor dem Vater I.* Herder, Freiburg 1938, str. 493. Němečtí františkáni, shromáždění kolem časopisu „Wissenschaft und Weisheit", vydávají knihy z františkánské spirituality a theologie. Zvláštností této knihy je, že její praktický duch nikterak není na škodu theologickému základu. Je to v duchu sv. Františka, který nepřál pouhému myšlení a spekulaci jako spíše vyžadoval činy z lásky a nadpřirozený život. Autor se obrací na celého člověka a všechny jeho duševní síly, aby je naplnil životní moudrostí a zbudoval duchovní život na pevném základu katolické nauky. V prvé části dogmatické probírá předpoklady synovství, synovství pravé a adoptivní a zprostředkování synovství Božího, druhá jedná o rozšíření nadpřirozeného života v duši svátostmi, zvláště Eucharistií.

ORIGENES: *Geist und Fev.er.* Zpracoval Hans Urs von

Balthasar. O. Můller, Salzburg 1938, str. 570, cena 8.4 Mk. Nečtený a přec jméno Origenovo tak často se uvádí. Během dob nevědomky bylo naneseno do jeho učení mnoho cizích prvků. Tím větší význam má tato kniha, sestavená z nauky tohoto vášnivého theologa do čtyř kapitol: duše, Slovo, duch, Bůh. Poznáte pak velkou osobnost a syntetického ducha, snažící se překlenouti most mezi křesťanstvím a helenskou antikou. Jen sv. Augustin a Tomáš snad předčí tohoto muže.

PELLOUX L.: *La logica di Hegel.* Milán, Societa editrice „Vita e pensiero", 1938, str. 250. Bylo již napsáno tolik věcí o Heglovi, že by se zdálo skoro zbytečné ještě něco psáti. Autor odůvodňuje užitečnost svého díla sám: nechce psáti jenom o Heglovi, nýbrž o jeho idealistické soustavě filosofické vůbec. Idealismus byl vypracován sice hlavně německými filosofy, ale též italští idealisté obohatili značně soustavu Heglovu, a toho si chce autor všimnouti. Nechce učení Heglovo jenom předkládati, nýbrž také vykládati, vysvětlovali. A vybírá si k tomu logiku, poněvadž v ní se nejlépe jeví idealistická dialektika se svými pojmy dění, nekonečna, rozporu, idey a pod. Nechce říci nic úplně nového, chce spíše vypracovat správné pojmy, jež by mohly býti vědeckým základem pro další studia, hlavně kritická a metafysická, s nimiž heglovská logika tak těsně souvisí. Kniha si všímá tří sfér: jsoucna, bytosti a pojmu.

POULET CH.: *Histoire du Christianisme.* Sv. 18—19. Beauchesne, Paris. Vyšel další svazek církevních dějin. Autor důkladně a kriticky probírá prameny reformace ve Francii a Anglii, aby tím více vyniklo nešťastné dílo Calvina a Jindřicha VIII. V této době, zaplavené bludy XVI. století, rodí se i reformace uvnitř Církve, která byla dovršena koncilem Tridentským a reformačním dílem papežů. Otázky náboženské staly se tak osudovými, že k řešení jich [b]yl° použito i násilí — je to perioda náboženských válek, již končí tento sešit. Autor nespokojuje se pouhým popisem, ukazuje kulturní prostředí doby, příčiny i následky historických událostí. Mezi dějinami Církve, o něž v poslední době byl značný zájem, zůstane této práci čelné místo.

SOIRON THAD. O. F. M.: *Das Geheimnis des Gebetes.* Herderverlag, Freiburg, str. 206, cena 4 Mk. Věčné a proto nejvíce časové myšlenky hlubokého pochopení celého smyslu modlitby, jakožto uskutečnění nejvlastnější životní otázky člověka. Ukazuje modlitbu ve všech jejích hlavních útvarech, jako jedinou, souvislou záležitost, kterou nelze trhati na výlučná pěstování specialistická, jako funkci, která je život za iniciativy Boží Trojice, v živém spojení a zapojení do obcování svatých, takže jest uskutečněním celého člověka. Kdo chce modlitbu učiniti štěstím svého života, musí bvti v této knize jako doma. es

WAGNER ALEX. O. F. M.: *Bibhsches Beispiellexikon* herd. Schóningh, Paderborn 1938. První dávka tohoto

Slovníku příkladů z Bible obsahuje písmena a—f. Mají vyjít ještě tři další dávky, každá asi 380 str. (760 sloupců) za 10 Mk pro ty, kteří si Slovník objednávají před jeho ukončením; dílo stojí pro ně takto 40 Mk, později bude dražší. Dobrá sbírka příkladů je vždy užitečná. V tom ohledu je však nejužitečnější Sbírka příkladů biblických, neb tyto jsou nejpůsobivější, jak ví každý kazatel a katecheta. Proto třeba přivítat každé dílo, které nám je činí přístupnějšími. Tento Slovník příkladů z Bible úplně uspokojí touhu po biblických příkladech. Již slovníkový tvar má v sobě mnoho praktického. Hlavně však to, že sestavovatel tohoto slovníku dovedl najít hesla, zabírající celý mravní a náboženský život člověka, dodává dílu zvláštní praktické ceny. Příklady jsou uváděny bez poznámek. Při jednotlivých heslech je prostě uvedeno znění Bible.

Z různých polí

GUMBLEY O. P.: *The Cambridge Dominicans.* G. Osborne, London 1937, str. 50, 1 šili. Dominikánský historik doprovází letošní znovuotevření kláštera v Cambridge důkladnou studií o působnosti řádu sv. Dominika v tomto studijním městě od r. 1238—1538, kdy Jindřich VIII. zničil další možnosti rozvoje. S láskou k minulosti své provincie čerpá Gumbley z poměrně nepatrných záznamů, aby vytvořil přibližný obraz činnosti cambridgeských řeholníků. Opět se tu ukazuje, co vlastně dominikáni ve středověku znamenali. Byli vedoucími učiteli theologie a filosofie a celá universitní města mohou děkovat za svůj vznik jen té okolnosti, že dominikáni si v místě založili své Studium generále a připouštěli v něm též externisty ke vzdělání. (Tak vznikla i Karlova universita v Praze!) Anglická provincie dominikánů má slavnou minulost. Přejeme jí, aby z Cambridge opět si získala vliv na výchovu anglické inteligence.

HAECKER: *Křeslan a dějiny.* Vydal Řád v Praze, str. 136, cena 18 Kč. Dějiny nejsou jen řádění jistých událostí. Každá událost má svůj význam, svou účelnost, své vztahy. Pro křesťana je tu ještě hledisko prozřetelnosti Boží, která řídí běh věcí, která má v moci nejen jednotlivé události, nýbrž i dějinný celek. Vyčíst božský plán ze světového dění není věc snadná, ale každý pokus v tomto ohledu stojí za to. Haeckrova kniha je úžasným pohledem do dějin lidstva v tomto smyslu a její četba přinese nesmírně velké plody tomu, kdo se dovede zamyslit.

HOEPFL: *Introductionis in sacros utriusque Testamenti libros Compendium. III. Introductio specialis in Novum Testamentům.* Roma, A. L. C. I., 1938, str. 600, cena 36 lir. Odborníci vědí, že Hopflův úvod do Písma svatého náleží mezi nejlepší díla tohoto druhu. Ostatně čtvrté vydání je důkazem, jaké oblibě se těší. Řádový spolubratr Benno Gut

přepracoval knihu velmi dokonale a doplnil ji posledními výzkumy vědeckými na poli Písma svatého. Všechny i nej modernější otázky, týkající se Nového zákona, jsou tu podány nejen s největší přesností, nýbrž i s naprostým i když stručným vyčerpáním látky. Kniha je odborná a při toni snadno přístupná, což je jistě jedna z jejích nejlepších vlastnosti.

JANSSENS ED.: *Ulnstinct, ďapřes W. Mc Dougall.* Desclée Brouwer, Paris, str. 210, cena 10 Frs. 20. svazek sbírky „Otázky disputované", redigovane J. Maritainem, sestavil názory amerického psychologa o pudovosti a připojuje podrobnou kritiku se stanoviska názorů katolických. Velikou předností metody D. jest, že chce býti obnovitelem tradic, upravených podle nejmodernějších bádání. Ač jeho studie jsou uznávány za obohacení psychologie živočišné i lidské, přece J. odmítá jeho „antiintelektualistický voluntarismus". —es—

Kirche und Welt in oekumenischer Šicht. Bericht der Weltkirchenkonferenz von Oxford uber Kirche, Volk und Staat. Genf, 41, Avenue de Champel, 1938, str. 308. Nejpodrobnější relace o výsledcích oxfordské konference křesťanských církví, jak jsme se o ní již zmínili. Kniha je úžasně zajímavá, protože podává všechny statistiky, pořad bohoslužeb, na nichž měly účast všechny sdružené, církve, obsah jednotlivých přednášek a pak také výsledky, které jsou však celkem velmi nepatrné. Tam, kde chybí princip učitelského úřadu, jak jej má církev katolická, tam chybí jednota dogmatická; a není-li té, každé jiné sjednocování je pouze vnější. Vrátíme se ještě k této studii.

KRATOCHVIL: *Příručka dějin filosofie.* V Brně, Obč. tisk., str. 388, Kč 35. Kratochvil chce vydat rukověť filosofie a tato kniha je otisk historického oddílu V dnešní době se šíří zájem o poznání pravdy, hledají se duchové principy, podle nichž by se lepe a spravedlivě usměrnil život jedince i národů, aby došli společně k štěstí. A tyto otázky osvětluje filosofie. Z této knihy poznáte, jak láska k poznání se táhne dějinami lidstva, uvidíte klikatou čáru, jíž prošlo lidstvo, hledající pravdu. Autor probírá filosofii orientální, řeckou a římskou, středověkou i moderní. Přes svoji důkladnost zůstává kniha příručkou, proto se musí omluvit některá příliš stručná hodnocení. Práce se vyrovná cizím dílům, a nad to vyniká nad ně podáním přehledu filosofie slovanské a české.

LEDIT: *Náboženství a komunismus.* Velehrad, nakladatelství v Olomouci, 1938, str. 70, cena 7 Kč. Je sice pravda, že strana komunistická je u nás zrušena, ale tím není zrušen komunismus a jeho tajné a nikdy neuskutečnitelné touhy. Je proto velmi časová kniha Leditova, která stručně ale způsobem opravdu vyčerpávajícím podává základní nauky komunismu, metody a výsledky zvláště posledních let. Knížka si zaslouží velkého rozšíření.

MALEBRANCHE *nel terzo centenario della nascita,* Milano, Soc. Ed. Vita e Pensiero, 1938, str. 380, cena 30 lir. Podivuhodná postava theologa a filosofa francouzského zajímá ještě po třech stech letech profesory katol. university Božského Srdce. Sborník, který vydávají k jeho poctě a snad více proto, aby studovali jeho nauku v jejích pramenech a vztazích k současnému proudu ve francouzské vědě, obsahuje skvělé studie Gemelliho, Petra Tavecchio, Del Noce, P. Oddone a jiných. Velmi zajímavá, zvláště pro nás, je studie o vztahu mezi berulskou spiritualitou a Malebranchovou filosofií. Obě se blíží k určité intuici, k určitému božskému exemplarismu. Pro odborníky je tu sneseno látky nesmírně mnoho.

MARITAIN JACQUES: *Questions de conscience.* Desclée Brouwer, Paris, str. 290, cena 15 Frs. 21. svazek sbírky „Otázky disputované". V 5 otázkách a šesti řečích studuje Maritain záležitosti přítomnosti, které nejvíce musí zajímati každého, aby jeho svědomi bylo náležitě orientováno. Témata jsou: Katolická Církev a civilisace — Nemožný antisemitismus — Činnost zisková a duchovní — Akce katolická a politická — Křesťanova svoboda — Křesťanství a kultura — Inteligence a život — Duchovní kultura světa — Pozemská společnost a věřící lidé — Věci božské a věci lidské — Evangelium a pozemské naděje. — Vůdčími světly jsou M. Aristoteles, sv. Tomáš Akv. a papežské encykliky. Pro svá pravdivě universální hlediska dožaduje se kniha Maritainova aktuální pozornosti. —es—

PATON W.: *World Community.* Student Christian Press, London 1938, str. 192. Zajímavá kniha anglického misiologa se zabývá poměrem Církve k životu národů. To, co se snaží uvésti v soulad mnoho myslitelů, kteří staví své myšlenky na přirozených základech, to nalézá Paton vyřešeno vynikajícím způsobem v Kristově Církvi. Zde mají jedinci i celé národy zachováno svoje individuální bytí se všemi znaky svéráznosti, která je jim vlastní. Chtějí-li národy mluviti o světovém vzájemném společenství, je to možno jen tehdy, až dobrovolně podají své životy Církvi, aby je ona zachránila. Doporučujeme četbu tohoto vynikajícího díla.

DANIEL-ROPS: *La maladie des sentiments.* Libraire Plon, Paris 1938, str. 242. Autor není neznámý ve francouzské literatuře. Vydal již několik románů a novel, píše i dobré kritiky a essaie. Také tato kniha „Nemoc citů" obsahuje čtyři povídky, patřící mezi dobrá díla francouzské katolické literatury. Autor dává nahlédnouti do nitra dnešních lidí bez újmy dramatičnosti. Vyniká svou formální dokonalostí.

Vergleichstafel. Pustet, Řezno 1938, str. 12. Srovnávací tabulky latinského díla Denzigerova a německé práce Neuer-Roos, podávající systematický přehled pramenů katolické věrouky od prvních dob křesťanských.

NA HLUBINU

REVUE

PRO VNITŘNÍ ŽIVOT

†

OLOMOUC 1938

OBSAh *třinÁctého* ROČnÍKti

BRAITO: Skrze Pána našeho Ježíše Krista I, Mystická cesta k Bohu 3, Mystická kontemplace 74, Uvedení do života mystického 149, Tři údobí duchovního vývoje 294, Druhé obrácení 366, Mystické nazírání 435, Vlité nazírání a jeho stupně podle svaté Terezie 506, Povaha vlitého nazírání 595, Umění a mravnost 232, Blíž k tobě, Bože, blíž! 577, Povolání k vyššímu duchovnímu životu 644.
BENETKA: Lid tvrdého srdce 331, Katolická křestní jména 671.
CLAUDEL: Svatý Mikuláš 641.
CZEPKO: Monodisticha sapientum 217.
CEP: Básník nad kostelem'rodného kraje 464.
CALA: Stupňové modlitby 24, Vstup — introit 111, Kyrie a Gloria 163, Kolekta 254, Epištola a Evangelium 325 Zpěvy mezi čtením Písma 402, Krédo 479, Obětování 538, 603, Preface 666.
DACÍK: Z dějin duchovního života 30, 90, 379, Prozřetelnost a odevzdanost 291, Nábožnost a pobožnost 447, Vznik třetího řádu sv. Dominika 174, 247, Svatý Bernard, pěvec Matky Boží 515, Včera a zítra 578.
DOKULIL: Zvěstování 289.
DURYCH: Němec z roku 1934... 17, O zabíjení kněží 10S, Dobré a špatné skutky 253.
ECKHART ML.: O častém znovuzačínání 361.
EGWINT: Následování Boha 146.
FRANKO: Synovství Boží 219.
GARRIGOU-LAGRANGE: Milost pomáhající a osobní svatost 598.
GIORDANI: Mystérium Krve 336.
GODESCALCUS LINTPURGENSIS: Svaté Panně 505.
HERIS: Katolická nauka o pekle 652.
HODONSKÝ: Laický apoštol dr. Jindřich Hahn 43.
HORÁK: Praktický užitek ze studia mystiky 459, 543.
JULIANA z NORWICHU: Bože, tvou dobrotou tě zaklínám, abys mi dal sebe 364.
KARLÍK: Cím se prohloubí vnitřní život v rodině? 183, 242, 320.
LIPPERT: Společenství s Bohem 223.

LUDVIK z GRANADY: Rozjímání o nebeské blaženosti 389, 676.
MELKA: K vánocům 36.
MERELL: Kristovo Evangelium a Evangelia 305.
MIKL1K: Duchovní život — následování Krista 96, 229, Následování Krista skrze Křest 392, 439, Následování Krista 584.
MIRVALD: Duch francouzské školy duchovní 474.
NF.WMAN: Duše v očistci vzývají Hospodina 583,
NICOLAUS v. STRASSBURG: K čemu je pokušení užitečné 434.
NOTKER BALBULUS: Media vita 433-
NOVALIS: Věrnost Kristovi 73.
NOVOTNÁ- Zena modlící se a pracující pro kněze a kněžský dorost 616.
OVEČKA: Duchovní píseň sv. Jana od Kříže 316, 374, 451, 612.
PECKA: Mystik - genius - heros 38; Jeden a všichni 236, 310, Per ipsum - et cum ipso - et in ipso 532.
POSELKYNÉ[1] Všudypřítomné tajemství 407, Tajemství bolesti 465, Radost z Boha 642.
ROTE: Přijetí Boha **74.**
RUBÍN: Rozkoš svatých 398.
RUYSBROECK: Kniha o dvanácti počátcích 289.
SILESIUS: Z „Cherubícského poutníka" 145.
SOUKUP: Stateční 79, Čestní 227, Trpěliví 371, Marnivost 511, Bázliví 591.
STERNGASSE: O spočinutí duše 2.
ŠKRABAL: Achitofel a Chušai 115, 169.
SPÓREK: Víra 9, Duch víry 158, Křesťanská naděje 527.
STECHOVÁ: Duch Karmelu 191, 261.
SVACH: Zdroje duchovního života 19, Nade všechno Láska 153, Křesťan v životě 299, Posvátnost rodiny 454, Křesťan ve státě 609, Základ apoštolátu sv. Pavla 658.
TICHÝ: O významu gregoriánského chorálu pro liturgii 83, Jak je třeba rozuměti slovu chrámový zpěv polyfonní? 520.
VESELÝ: Sestry smrti a radosti 661.
ZUNDEL: Božská chudoba 14.
VÝHLEDY: 46, 120, 195, 264, 339, 409, 481, 554, 622, 685.
PRACOVNA: 56, 128, 204, 273, 348, 418, 490, 562, 632, 694.
ZEN: 60, 134, 209, 279, 354, 424, 494, 569; 637, 698.

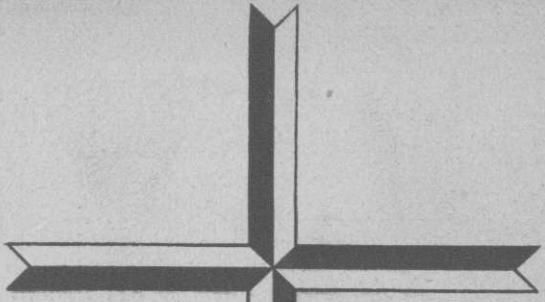

na hlubinu

R. XIII Č. 1

Braito, Skrze Pána našeho Ježíše Krista · Sterngasse, O spočinutí duše · Braito, Mystická cesta k Bohu · Špůrek, Víra · Zundel, Božská chudoba · Durych, Němec z roku 1934 · Švach, Zdroje duchovního života · Čala, Stupňové modlitby · Dacík, Z dějin duchovního života · Melka, K vánocům · Pecka, Mystik · genius · heros · Hodonský, Laický apoštol dr. Jindřich Hahn · Výhledy

Revue *nA hluelnu*

Vedoucí redaktor: P. DR. SILV. M. BRAITO O. P.

Redaktor: P. DR. REGINALD DACÍK O. P.

Redakce a administrace: Olomouc, Slovenská 14

Vychází měsíčně vyjma červenec a srpen. - Předplatně 26 Kč, spolu s Vítězi 50 Kč; studenti Hlubina 15 Kč. - Šek. konto: Praha 83.148, Brno 106.633. Tel.: Olomouc 626.

Vyšší náboženský kurs v lednu:

V PRAZE v sále kláštera emauzského na Slovanech v 7 hodin večer, 15. mravouka, 29. věrouka. — **U františkánů** v 7 hodin večer, 19. církevní dějiny, 22. Písmo sv.

V BRNE v sále Uměleckoprůmyslového musea, Husova ulice, 12. věrouka, 26. mravouka. Začátek v 7 hod. večer.

V PŘEROVĚ v sále Městského domu dne 13. a 27. **Začátek** o půl 8. hodině.

V MOR. OSTRAVĚ v sále salesiánského ústavu dne 12. a 26. Začátek o půl 8. hod. večer.

V **OLOMOUCI, v sále Č O. B.,** *Sokolská 3,* dne 10. a 24. Začátek o půl 8. hodině večer.

hOVORHA

Všichni do řady! Již 12 let jsme k vám mluvili. Seskupilo se vás na pět tisíc, ale, co je to ještě proti všem ostatním, které bychom rádi zasáhli? Musíme zdvojnásobiti své rady. Proto se obracíme k vám. Nebudte jen čtenáři, nýbrž živými spolupracovníky. V prosincovém čísle našli jste lístky, kterých můžete použití ke sdělení adres svých známých. Agitujte hlavně mezi mladými. Studenti, vy máte zvlášť schopnost proraziti s dobrými věcmi. Napište si všichni o ukázková čísla, jež vám pošleme v libovolném poctu vyplacené na agitaci. Kdo nám získá aspoň jednoho odberatele nebo pošle aspoň 10 adres, obdrží po Novém roce krásný soukromý tisk, který bude velkým překvapením.

Naše společenství. Citáte každého měsíce, že redaktor slouží za všechny čtenáře a spolupracovníky a dobrodince msi svatou. Spojte se v ten den s námi. Bylo by krásné, kdyby všichni hlubináři v ten den šli na mši svatou a modlili se za naše úmysly, aby přišlo království Boží do lid-

ských duší, aby Bůh žehnal všem apoštolským kněžím. Prosíme veledůstojné pány, naše přátele, aby v ten den vzpomínali při mši svaté na tento úmysl, aby zahrnovali do svých intencí celou hlubinářskou rodinu. Uveřejníme jména těch veledůstojných pánů, kteří slíbí tuto největši pomoc. Kéž by jich bylo hodně. Prosíme hlavně mladé velebné pány. Vzpomenete si, že jste dostávali léta Hlubinu levně anebo gratis, že jste z ní čerpali svou radost a světlo. Podepřete nás tím, co máte největšího ve svých rukou. A ostatní prosíme, aby v ten den se hodně přes den modlili, obětovali své práce, svá utrpení na tyto naše úmysly. Budme v ten den opravdu jedna krásně stmelená rodina.

Naše pohlednice. Znovu připomínáme, že máme pěkné a levné pohlednice. Mělo by býti milou povinností hlubinářů používati našich pohlednic, aby tak dali podporu našim podnikům. Máme na skladě tyto pohlednice: Gloria Patři, Madonu Angehcovu, Lippiho, Schovánkovu Svatou tvář podle turínského plátna, Pane, zůstaň s námi. Kus 30 hal.

Nejkrásnější dárek k vánočním svátkům. Víte dobře, že je to kniha. Máme již velký počet našich krásných knih. Připomínáme znovu, že pro mládež máte vzor svatého a radostného mládí P. G. Frassati, za 16 Kč. Pak Gillet: Výchova charakteru. Pecka: Skryté paprsky. Věrouka pro laiky od Dacíka již má dva svazky: Bůh v duši. Bůh a jeho život. Od Leseurové hluboká kniha vnitřního života V náručí Božím. Pak jmenujeme od P. Braito Sv. Filip Neri, jež je knihou psanou velmi živě, poutavě a pravdivě. To je jen několik ukázek našich knih. Pište si o seznamy knih. Všechny knihy máme také velmi vkusně vázané.

Tábor. Nejlépe se spojujeme s modlitbou Církve, modlitbou liturgickou, která je právě oficielní modlitbou její. Tedy: misál! Nemodliti se toliko *při* mši svaté, nýbrž mši svatou. Potom modliti se rád *společně,* s celým obecenstvem ve chrámu. Nemodliti se výlučně soukromě! Máte pravdu, že liturgické modlitby jsou obsažnější, přesnější. Velmi chválím krásný zvyk váš mariánských hodinek. I růženec je úřední církevní modlitbou. Ovšem, na svém místě!

R. K.: Akce, aby se o naší činnosti, o našich snahách, o našich cestách a hnutí dověděla nejširší veřejnost radiem, jest již v chodu. Doufáme pevně ve šťastný výsledek.

R- B-: Proč by vás mrzelo, že jsem ve svém sv. Filipu „nešetřil" katolíky renesanční doby? Ani duchovenstvo. Vždyť jsem ony nešvary líčil tak ohleduplně a ukazoval hned na rostoucí vnitřní obrození z lůna Církve. Je lépe, když se katolíci dovědí od nás, co je příčinou skutečných hříchů a poklesků a jak se Bůh' i ve smutných dobách stará o svou Církev a jak nemohou kněžské chyby Církev zničiti, než aby pak s překvapením slyšeli vykládati o „špatnosti církevní" a nevěděli si s tím rady.

Desky: Opatřte si u nás původní vkusné desky na uplynulý právě ročnik Hlubiny. Stojí 5 Kč. Na zvlášť výborném balonovém plátně 5.50 Kč. Máme na skladě také desky všech předešlých ročníků Hlubiny i Vítězů.

S. T.: Slibované informace o Třetím řádě dominikánském budou vycházeti v nejbližších číslech z pera dra Dacíka. Chceme seskupiti své čtenáře v údernou duchovní četu pomocníků laického apoštolátu, spolupracujících se specielním apoštolátem dominikánským.

R. H.: Katolík musí mít svobodu politickou. Má ji zaručenou obecností, katolicitou naší. Jinak dojde k takovému strašnému zjevu, že se nepozdraví akademik organisovaný s neorganisovaným. To pak už je stejné být třeba poha nem!

S. K.: Na vaši otázku, kde máte hledat v církevním zákoníku *sákas tanečních zábav v advente a postě,* odpovídáme, že výslovně tam sice není, protože nebyl pojat ze starého Corpus Juris do nového Kodexu, ale tento zákaz plyne jednak z c. 1108 § 2 a pak z obecného zvyku, který má ráz a platnost zákona. Ve zmíněném kánonu se zakazuje hlučné svatební veselí jak v postě, tak i v advente, z čehož lze dovodit, že se stejné zakazuje jiná hlučná zábava v této době. A sem patří jistě taneční zábavy. Zvyk, který je dosud v našich krajinách obecný a který má staletou tradici, má jistě právo, aby byl katolíky respektován a uznáván jako zákon psaný. Netvrdíme ovšem, že je to vždy těžký hřích, protože to není pod těžkým hříchem výslovně zakázáno a mohou být v jednotlivých případech okolnosti, které omlouvají.

Dary. Na vyšší náboženský kurs. Kč 50 Dubanský Vincenc; Kč 12 Horák Jindřich, Stambergová G.; Kč 10 Pelikán Ed., plukovník v. v. Na gratis exempl. Hlubiny pro studenty Kč 150 M. K.

Svaté pole. Holečková Anna.

NAŠE POSLEDNÍ NOVINKA

P. Prokop Svach O. P.:

DARy DUCHA SVATÉHO

PODKLAD KŘESŤANSKÉ MYSTIKY

Kniha byla vydána v omezeném počtu exemplářů. Objednejte proto co nejdříve, protože neposíláme na ukázku. Cena 12 Kč.

V> dírají profesoři bohovědného učiliště řádu dominikánů v Olomouci. Z» redakci odpovídá Fr. Macura T Olomouci. Tiakem Lidových závodů fickařikýeb a aakladatelakýck, apel. a r. e. v Oleaaeacl.

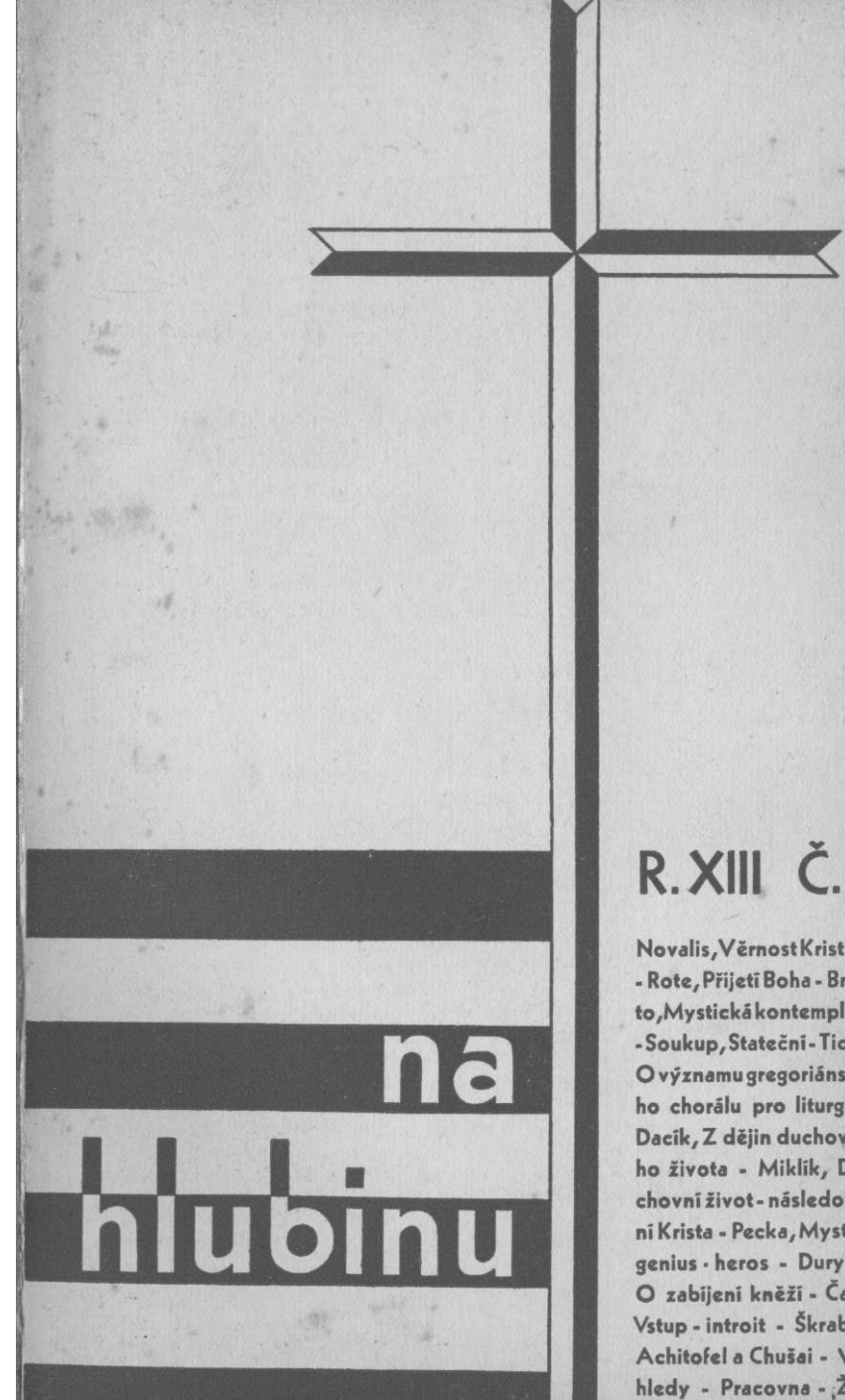

R. XIII Č.

Novalis, Věrnost Kristo
- Rote, Přijetí Boha - Bra
to, Mystická kontempla
- Soukup, Stateční - Tich
O významu gregoriánsk
ho chorálu pro liturgii
Dacík, Z dějin duchovn
ho života - Miklík, D
chovní život - následov
ní Krista - Pecka, Mysti
genius - heros - Duryc
O zabíjení kněží - Čal
Vstup - introit - Škrab
Achitofel a Chušai - V
hledy - Pracovna - Ž

Revue HA hLuBinu

Vedoucí redaktor: P. DR. SILV. M. BRAITO O. P.

Redaktor: P. DR. REGINALD DACÍK O. P.

Redakce a administrace: Olomouc, Slovenská 14

Vychází měsíčně vyjma červenec a srpen. - Předplatně 26 Kč, spolu s Vítězi 50 Kč; studenti Hlubina 15 Kč. - Šek. konto: Praha 83.148, Brno 106.633. Tel.: Olomouc 626.

Vyšší náboženský kurs v únoru:

V PRAZE v sále kláštera emauzského na Slovanech dne 12. mravouka, dne 19. věrouka. **- U františkánů** dne 16. církevní dějiny, dne 26. filosofie náboženství. Začátek v 7 hod. večer.

V **BRNĚ v sále Uměleckoprůmyslového musea**, Husova ulice, dne 5. věrouka, dne 19. filosofie náboženství, dne 26. mravouka.

V **OLOMOUCI**, **v sále** Č. **O.** B., *Sokolská* **3,** dne 7. a 21.

V PŘEROVĚ v sále Městského domu dne 10. a 24. Začátek o půl 8. hodině večer.

V MOR. OSTRAVĚ v sále salesiánskiho ústavu dne 9. a 23. Začátek v 7 hod. večer.

HOVORHA

A. T. v P. Ze stále hledáte, jak spojit poznání s uskutečněním? Ano, k tomu je třeba ještě mnoho věcí. Poznat něco jako správné a žít podle toho není ještě totéž. To je to, co nazýváme velkým problémem teorie a praxe. K vyřešení tohoto problému se velmi dobře hodí pozorovat život těch, kdo jej dokonale sami vyřešili. Radíme proto Vám i všem ostatním čisti životy světců, jimi se nadchnout pro doslovné prožívání evangelia. K tomu také vydáváme vedle Hlubiny Vítěze, v nichž se podává prožitý křesťanský život u těch, kdož se stali našimi vůdci v duchovním životě. Sáhněte po nich, následujte je a uvidíte, jak nauka evangelia není jen poznání, nýbrž i život.

Kněžská sobota je dne 5. února. Modlete se za své duchovní otce a vůdce.

Náš den je 15. února, kdy slouží P. Braito mši sv. za celou naši duchovní rodinu. Mohu sděliti velkou radost, že

se již přihlásili první kněží, kteří budou také sloužiti mši sv. za naši duch. rodinu. Jsou to vdp. **kan.** Lud. Kašpar z Kroměříže, P. Arnošt Oliva **z** Prahy a P. V. Mareček z Hronovce. Vroucně jim děkujeme a prosíme znovu vdp. za své duchovní rodiny hlubinářské, aby se s námi spojili při mši sv. na ten úmysl, aby přišlo království Boží. Není třeba každý měsíc sloužiti mši sv. za nás, budeme vděčni i za jedinou mši sv. v roce na některý 15. den kteréhokoliv měsíce. Prosíme o laskavé sdělení, aby místní hlubináři mohli po uvědomění v Hlubině býti přítomni této mši svaté.

Díky upřímné za všechna přání k svátkům i k jmeninám.

Náboženský týden na Sv. Kopečku. V rozkošných lesích svatokopeckých u Olomouce uspořádáme letos náboženský týden. Týden bude z polovice vyplněn exerciciemi. Bydlí se ve dvou klášteřích svatokopeckých. Týden vedou redaktoři Hlubiny s řadou spolupracovníků. Bližší uvnitř v tomto čísle i v následujících. Zařicfte si proto dovolenou zavčas, abyste se mohli účastniti tohoto prvého náboženského týdne, který pobytem v lesích bude zároveň i krásným zotavením. Týden bude od 20. do 28. srpna. Poplatky budou velmi nízké.

Naše nová kniha. Duch sv. působí duchovní život v nás svými dary. O těchto darech jedná naše nová kniha mladého a nadějného našeho spolupracovníka, redaktora Vítězů P. dr. Prokopa Švacha. Kniha opravdu hluboká a sloužící poctivě duchovnímu životu. Použijte přiložených lístků, protože kniha vyšla jen v omezeném počtu výtisků. Kdo jste si ještě neobjednali Braitovu knihu o sv. Filipu, učiňte tak rovněž na témž lístku. V knize je shrnut náš program i naše naděje.

Prosba. Stoupají ustavičně ceny papíru. Bylo třeba upraviti i mzdy v tiskárnách. Tím vším stoupnou letos naše výdaje v tiskárně asi o 15.000 Kč. A při tom nechceme zvýšit předplatné ani ochuditi Hlubinu o rozsah. Proto se obracíme ke svým čtenářům, aby ukázali svou tradiční hlubinářskou věrnost a přidali nějakou korunku při placení předplatného. Prosíme hlavně pro tyto důvody: Abychom mohli krýti studentské slevy. Abychom mohli dávati studentům gratis exempláře. Abychom mohli udržeti náboženské kursy. Abychom mohli uskutečniti letos dlouho slibovaný náboženský týden. Přispějte, prosím, na kterýkoliv z těchto účelů. Ohlašovaná nová redakční knihovna již stojí. I její zařízení stálo velké peníze a přece bylo nutné knihovnu zříditi, aby mohli spolupracovníci lépe pro vás pracovati!

A. H. Nikdy není možné příliš zdůrazňovati, že od Ježíše je všechno a že on musí se státi středem našeho duchovního života. Stěží se to dá vyjádřiti výrazněji než jak to vyjádřil svatý Jan Zlatoústý: Ani záchrana před peklem, ani získání nebes není nic velkého před tím, co ted chci říci: Větší než toto všechno jest milovati Krista a býti jím miloványu.

„Nestačí mi to." Posléze máte pravdu. Pascal také řekl,

že o Bohu může správně a dokonale mluviti jenom Bůh. Když se někdo vzpírá proti Zjevení, nemá vlastně co říci o Bohu. Masaryk, který nechtěl přijmouti Zjevení a přece chtěl náboženství, mluvil více o člověku než o Bohu, o němž dovedl říci jen, že jest, že jest Stvořitel a po Kristu opakoval, že je Otec. Nejkrásnější a nejbohatší poznání o Bohu máme ze Zjevení. I to je dokladem jeho pravdivosti, životnosti a potřebnosti.

Umění viděti! Jsou křesťané, kteří mají duši jako zrcadlo. Přijímá stejně anděla jako čarodějnici, světec do něho nevryje hlouběji svůj pohled než padouch. To jsou lidé, kterými slova svatá, Boží a hluboká nepohnou více než slova hloubající literatury, kteří jsou mistry nad všechny kněze. Vidí jenom své mátohy a přeludy, jež mohou být zajímavé, silné a pro neofyty i vábivé, ale nevidí pravdy Boží, nevidí Církve a lidé po prvém opojení od nich prchají, aby viděli přece něco jiného, než jejich lišácké oči a hamižné, peněz lačné jestřábí spáry.

M. V. v K.: Jsou jisté věci, které zůstanou vždy ideálem přes všechny snahy, aby byly uskutečněny. Takovým ideálem, o který se třeba snažit, je také jednota katolíků, kterýžto problém Vás tak tlačí. Psali jsme o tom už minule a nemůžeme ani dnes říci nic jiného, než že v jistých vecech, které jsou volné, musí být svoboda. Jednota všech se musí zakládat hlavně na jednotné víře a jedné lásce v Kristu, která nás spojuje, která omlouvá chyby, protože je trpělivá a dobrotivá, jak praví sv. Pavel.

Dary na vyšší náboženský kurs. Kč 100: Dr. Nároztiy Vladimír; Kč 23: Skácelová Lidmila.

Dary na tiskový fond. Kč 150: Studničková M.; M. K. Kč 50: Nebeská Antonie. Kč 25: Inž. Cech Jaroslav, Koubík J. Kč 20: Rotterová Antonie, úřed. Novotný Jan, učit. Přikrylová J. Kč 15: Učit. Bazoniová E., dr. Škarda Jaromír, Fučíková Vlasta, Smutný Rudolf, správce, dr. Ježil Miloslav. Kč 14: Riechenbachová Herma, vrch. oficiál Kovařík A., úřednice Bedřichová M., Dospiva A., Procházková A., Falešniková Rozka. Kč 10: Horáčková Růžena, Konradyova H., Kočová Anna, inž. Novák A., Greplová M., podplukovník Krátký Josef, Stará Barbora, Rohlíčková A., velkostatkář Stangler Robert, Mikulenková L., Řeháková Anna. Kč 9: Michálek E., dr. Vašica J. Kč 7: Braunnerová M. Kč 5: Dorner Bedřich, Chott Frant., Myslivec A., Hamzová M., Houfek R. Kč 4: Venkrbec F., Fiedler J., Wolfová M., Müllerová K., dp. Maule N., Holoubek J.

Svaté pole. Dp. Marzy F., Preininger K., farář, kaplan Prokop B., Dobešová Leopoldina, Miesler Alois, vrch. bank. účetní, Šimečková Barbora, vdova po říd. učiteli.

Vydávají proíesoři bohovědného učiliště řádu domíníkánů v Olomouci. Za redakci odpovídá Fr. Macura v Olomouci. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, spol. s r. o. v Olomouci.

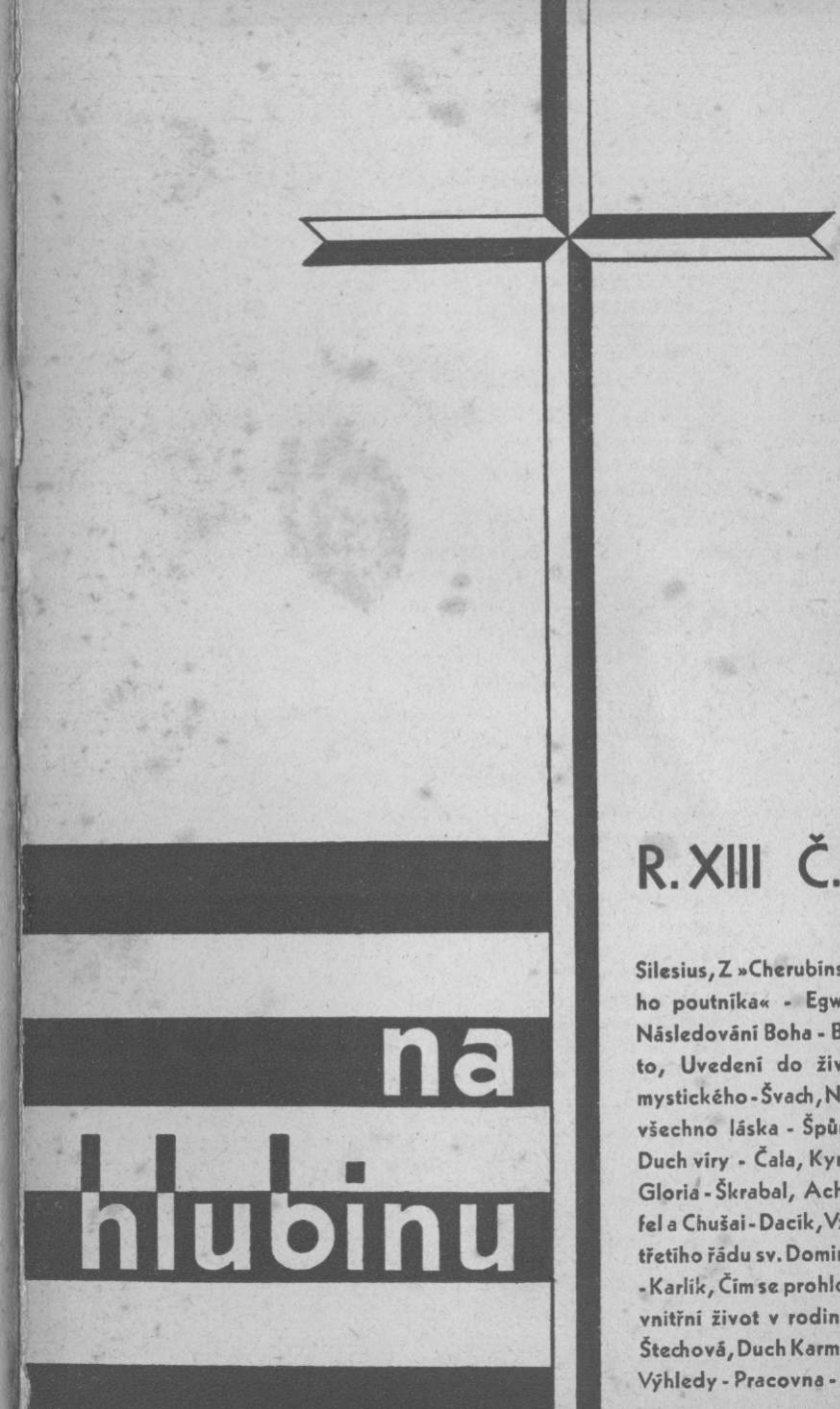

na hlubinu

R. XIII Č.

Silesius, Z »Cherubinsk
ho poutníka« - Egwi
Následování Boha - Br
to, Uvedení do živo
mystického - Švach, Na
všechno láska - Špůr
Duch víry - Čala, Kyri
Gloria - Škrabal, Achi
fel a Chušai - Dacik, Vz
třetího řádu sv. Domini
- Karlík, Čím se prohlo
vnitřní život v rodině
Štechová, Duch Karme
Výhledy - Pracovna - Ž

Revue ha IILUBÍHU
Vedoucí redaktor: P. DR. SILV. M. BRAITO O. P.
Redaktor: P. DR. REGINALD DACÍK O. P.
Redakce a administrace: Olomouc, Slovenská 14

Vychází misični vyjma červenec a srpen. - Předplatní 26 Kč, spolu s Vitiei 50 Kč; studenti Hlubina 15 Kč. - Sek. konto: Praha 83.148, Brno 106.633. Tel.: Olomouc 626.

Vyšší náboženský kurs v březnu:

V **PRAZE v sále kláštera emauzského hona Slovanech** dne 5- mravouka, 19. věrouka. - **U františkánu** dne 12. Písmo svaté, 16. Církevní dějiny, 26. Filosofie náboženství. Začátek v 7 hodin.

V BRNĚ v sále Umělecko průmyslového musea, Husova ulice, dne 5. věrouka, 12. filosofie náboženství, 19. mravouka. Začátek v 7 hodin.

V OLOMOUCI, v sále Č. O. B., *Sokolská* **3,** dne 7. a 21. Začátek o půl 8. hodině.

V PŘEROVĚ v sále Městského domu dne 10., 24. a 31. Začátek o půl 8. hodině.

V MOR. OSTRAVĚ v sále salesiánského ústavu 9., 23. a .30. Začátek v 7 hodin.

hOVORHA

P. L.: Pouhý moralista, moralista bez lásky se nehodí pro získávání duší. Byl by dobrým prokuristou nebo kdo ví, čím, ale duše udusí nemístnou přísností nebo shovívavostí.

K. P.s Když je již řeč o tom „duchu". Co u toho „ducha" je velké, je, že to byl duch katolický. Kdo jej takto nechápe a chce jej stavětí proti práci naší nebo proti nějakému „duchu" našemu, tomu bych radil, aby si tedy obstaral zásilku nějakých čerstvějších duchů, kteří by mu pomohli pochopiti, že k přiblížení se k duším stačí posvěcení, poslání, vědomosti a láska.

Náboženský týden na Svatém Kopečku. I v tomto ohledu Hlubina jde vpředu se svou iniciativou. Jsou sice různé kursy a týdny, ale žádný se nevěnuje výlučně a specielně jen náboženským otázkám. Náš náboženský týden vyroste z exercicií a bude jejich pokračováním. Protože se konají zároveň exercicie pro muže i ženy, je to ideální možnost pro manžele, konati zároveň spolu exercicie. Protože pak tyto exercicie a náboženský týden jsou ke konci prázdnin, hodí se jako nejkrásnější příprava do školního roku učitelkám i učitelům, profesorům i profesorkám. Svatoko-

pecké lesy, lesy hluboké i světlé, krásné, pojmou vás ve svůj klín. Blízkost poutního místa, přítomnost redaktorů Hlubiny a mnohých spolupracovníků dají možnost k rozhovorům o všem, co vám snad již dlouho leží na srdci a o čem byste si rádi jednou pohovořili. Proto: Pamatujte ve svém prázdninovém rozvrhu na náboženský týden, spojený s exerciciemi. Od 20. do 28. srpna. Celý týden stojí celé zaopatření i s režijním příplatkem jen 120 Kč. Exercicie budou oddělené pro muže a pro ženy.

Hledáme pomocníky. Naše kursy vyžadují si stále více pomocníků. Tak v Praze potřebujeme nutně několik pomocníků a pomocnic, kteří by pomáhali v propagaci. V Olomouci si vzali horliví laici na starost vše, v Brně také, rovněž v Moravské Ostravě. Ještě v Praze potřebujeme několik pomocníků. Toto je krásný apoštolát a výborná spolupráce Katolické akce. Tak my rozumíme Katolické akci.

Naše pohlednice. Hlubináři by měli používati výhradně našich, to jest svých pohlednic. Dnes máme Svatou tvář od Schovánka, Pane, zůstaň s námi, Madonu od Angelica, Fil. Lippi a Hebbelynkové (novinka), Svatou Kateřinu Sienskou, Svatého Václava, Gloria Patři (domin, chor pozemský i nebeský). Cena 30 hal. za kus.

Naše kázání v Brně. Olomoučtí dominikáni budou konati postní konference v Brně v posádkovém kostele svatého Ignáce večer o 5. hod. Káží: Braito, Dacík, Habáň.

L. M.: Musíte pomoci i vy v nové agitaci, když chceme vydati znovu tuto vzácnou knihu vítězného mládí P. G. Frassati.

Bohoslovcům: Rádi vám dodáme jakékoliv množství propagačních čísel Hlubiny. Bývaly doby, kdy Hlubina byla ve všech seminářích rozšířena skoro ve stovkách. Dnes jsou semináře, odkud jsme byli téměř docela vytlačeni. Nám nejde o počet, protože' počet odběratel nám přesto vzrůstá. Nám jde o to, aby myšlenky, které laikům dáváme, současně zakotvily také v jejich budoucích vůdcích. Nebude naší vinou, budou-li jednou státi laici a kněží daleko od sebe.

K. G.: Psal jsem znovu všem řádům o spolupráci v Hlubme. Nedostal jsem mnoho odpovědí. Redemptoristé přece spolupracují dále, z jesuitů dr. Ovečka rovněž. Ostatní č'e™vé Tovaryšstva Ježíšova jsou přetíženi školskou prací. Od františkánů dostal jsem dva sliby. Od benediktinů jeden. Více nevím již, co dělat. Hlubina nebyla nikdv dominikánským časopisem v tom smyslu, že by mluvila o rádě. Snad až příliš málo jsme o něm mluvili. A budeme mluvit o nem více, protože je to hodno a spravedlivo.

B.: Velmi dobré jsou dívčí besídky. Ony knihy pro svou soukromou potřebu si klidně můžete přeložiti, i z nich v obtazích si pro oněch několik besídek rozeslat.

Schůze čtenářek revue Na hlubinu v Praze bude uspořádána o svatodušních svátcích při příležitosti sjezdu Katolických žen a dívek z Cech. Sejdeme se odpoledne o půl 5- hod. v sále emauzském. Promluví redaktoři Hlubiny.

Doufám, že hlubinářky z celých Cech přijdou k tomuto sjezdu a shromáždí se opět kolem svých duchovních otců. Bližší v příštích měsících.

Naše exercicie. Ohlašujeme již předem své exercicie, aby si mohli naši čtenáři připraviti na ně čas. Pro čtenářky v Praze od 2. do 6. července u voršilek, v Kard. Rečici od 7. do 11. července a od 20. do 24. srpna. Pro čtenáře ve Staré Boleslavi od 30. července do 3. srpna a na Svatém Kopečku od 20. do 24. srpna pro muže i pro ženy.

R. Z.: Když někdo činí otázku duchovního vůdcovství otázkou své duchovní nadvlády, své hegemonie, zvrhá se jeho vedení v zakročování, které se žárlivě bojí každého, kdo by mohl lidi přitáhnouti k sobě a odtáhnouti od něho. Zvláště když „oběžnice" kolem něho poletující ono nebezpečí odvádění duší od její hvězdy pociťuje jako osobní útok na sebe. Pak ovšem je domluva nemožná, protože se pak nepracuje pro Krista, nýbrž pro osoby, a nepřivádějí se lidé k němu, nýbrž k člověku. A to je počínání svatokrádežné.

Kněžská sobota je v měsíci březnu dne 5. Spojte se všichni v modlitbách za muže svatého kněžství Kristova. Náš den je 15. března, kdy slouží P. Braito mši svatou za celou naši rodinu. Pan kanovník Kašpar z Kroměříže sděluje kroměřížským hlubinářům, že slouží mši svatou o půl 6. hod. dne 15. března v chrámu Panny Marie. Prosíme další důstojné pány, aby se spojili s námi v tento den.

Naše nová kniha. Ovečka, Klement, Dacík, Braito, Spurek, Urban sestavili dohromady zajímavou a potřebnou knihu „Školy duchovního a mystického života". Vyjde v polovici tohoto měsíce. Cena asi 12 Kč. Kniha podává přehled různých škol duchovního života, v níž každý člen určitého řádu píše o duchovním rázu a škole svého řádu. Velmi potřebná kniha duchovní orientace, která ukazuje, jak je bohatá a životná různost ve svobodných názorech.

Dary. Na gratis exempl. Hlubiny pro studující: Kč 26: P. Smečka Bartoloměj, farář. — *Na tiskový fond:* Kč 50: Kožinová Marie, učitelka; Bukvič Otakar; Klimková N.; Chámová Marie, učitelka. - Kč 40: Divina Theodor.- Kč 20: Paclt Václav; Petříčková Božena; Pánková L.; Holakovský J. - Kč 15: Vaculíková Pavla, choť ředitele škol; Riechenbachová H., učitelka. - Kč 10: Oliva Ar.; MUDr. Hradský Jan; Rybová Marie; dr. Režný Pavel; Votrubová M., spisovatelka; Školař Jan, úředník; Roušová H.; Křístek R.; P. Vítek Karel; Mareschová H. - Kč 9: Kovářík Antonín, oficiál. - Kč 8: Polanská'Boh.; Fuxová Františka. - Kč 7.50: Klerikát Augustin. P. - Kč 5: Sypal Josef; prof. P. Vyskočil F.; Kusová F.; prof. Limpouch Josef; Mikundová A.; Rohovský St.

Svaté pole. P. dr. Zapletal Vincenc, profesor Němeček Václav, M. Henneberg-Spiegelová, dp. Satinský Em., katecheta, dp. Hrubý Antonín, farář, Vejr Josef, Cihlář **F.,** říd. učitel, Minaříková Jana, dp. Odvalil František, Obeczovská Anna.

Vydávali profesoři bohovědného učiliští řádu domin:kánů v Olomouci. Za rcdakc: odpovídá Fr. Macura v Olomouci. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, spol. s r. o. v Olomouci.

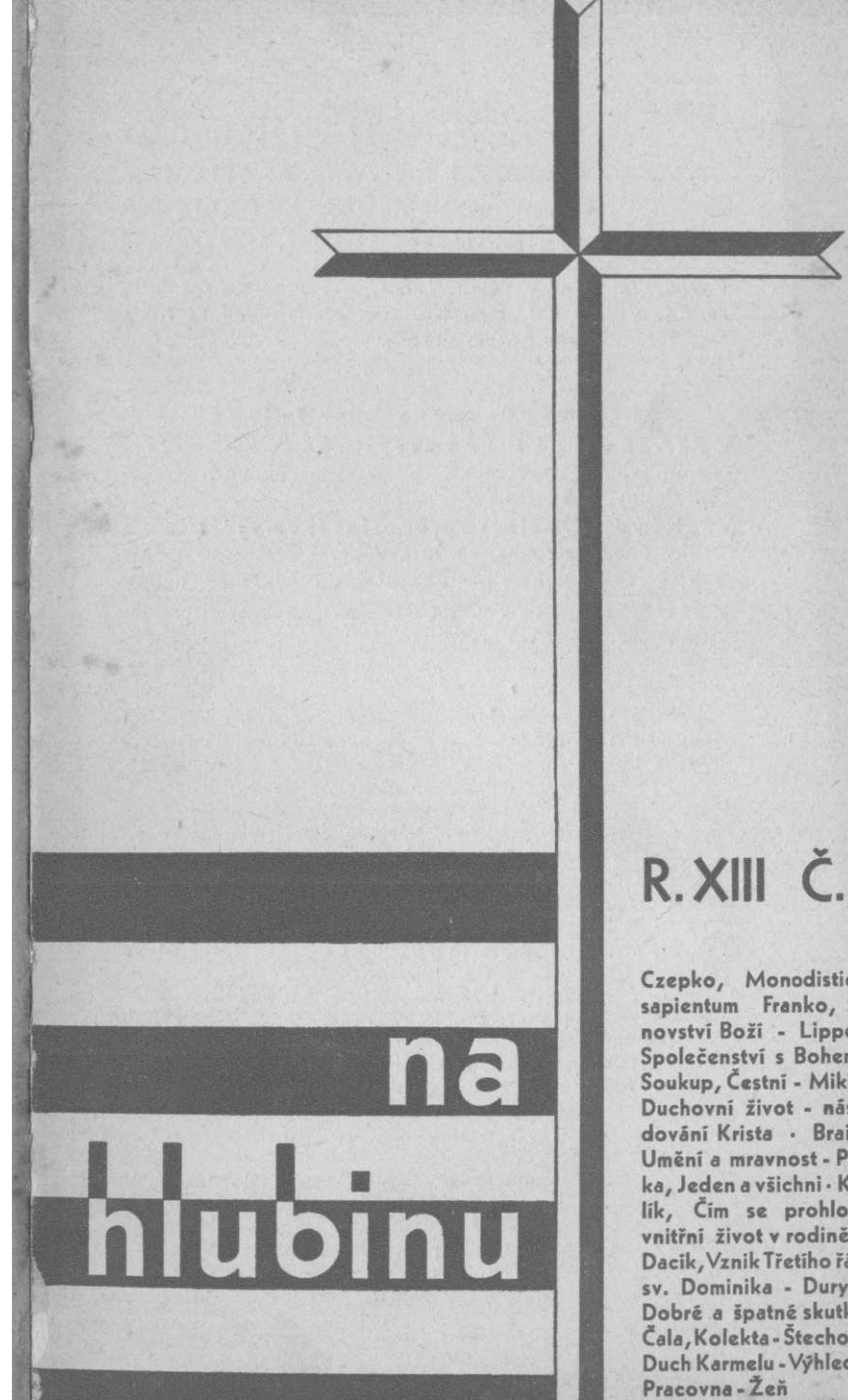

R. XIII Č.

Czepko, Monodistic
sapientum Franko, S
novství Boží - Lippe
Společenství s Bohem
Soukup, Čestní - Mikli
Duchovní život - náš
dování Krista · Brait
Umění a mravnost - Pe
ka, Jeden a všichni · Ka
lík, Čím se prohlou
vnitřní život v rodině?
Dacík, Vznik Třetího řá
sv. Dominika - Duryc
Dobré a špatné skutk
Čala, Kolekta - Štechov
Duch Karmelu - Výhled
Pracovna - Žeň

Revue HA hLuBinu

Vedoucí redaktor: P. DR. SILV. M. BRAITO O. P.

Redaktor: P. DR. REGINALD DACÍK O. P.

Redakce a administrace: Olomouc, Slovenská 14

Vychází měsíčně vyjma červenec a srpen. - Předplatní 26 Kč, spolu s Vítězi 50 Kč; studenti Hlubina 15 Kč. - šek. konto: Praha 83.148, Brno 106.633. Tel.: Olomouc 626.

Vyšil náboženský kurs v dubnu:

V PRAZE v sále kláštera emauzského na Slovanech dne 2. mravouka, 23. věrouka. **- U františkánů** dne 7. církevní dějiny, 9. Písmo sv.

V BRNĚ v sále Uměleckoprůmyslového musea, Husova ulice dne 2. věrouka, 23. mravouka.

V PŘEROVĚ v sále Městského domu *pouze* 28. dubna.

V MOR. OSTRAVĚ v sále salesiánského ústavu 27. dubna pouze.

hOVORHA

Oprava v exercičních datech. V Kardášově Rečici jest pouze jeden turnus exercicií pro ženy, a to od 7. do 11. července a ne jak omylem bylo vytištěno také od 20. do 24. srpna, protože v té době jsou exercicie na Sv. Kopečku. Prosíme, aby si čtenáři poznamenali tuto opravu, takže data našich exercicií jsou nyní následující: Pro čtenářky od 2. do 6. července v Praze u Voršilek a pak v Kardášově Rečici od 7. do 11. července. Pak pro muže ve Staré Boleslavi od 30. července do 3. srpna a pak na Sv. Kopečku jak pro muže, tak pro ženy od 20. do 24. srpna odděleně. Přihlášky možno již nyní posílati na redakci revui Na Hlubinu, Olomouc, Slovenská 14.

Kněžská sobota připadá v dubnu na den 2.

Redaktor slouží mši svatou za přátele a čtenáře našich časopisů tentokráte dne 10. dubna, protože dne 15. jest Velký pátek. - Přihlásil se další důstojný pán, který bude podle možnosti sloužiti dne 15. v měsíci mši svatou za naši hlubinářskou rodinu, totiž dp. Cyril Ptáček, katecheta v Novém Bydžově. Kdo se ještě připojí? Této pomoci potřebujeme nejvíce!

N. B.: Za Hlubinu ovšem odpovídám já s Otcem Dacíkem, protože jsme její Redaktoři a máme povinnost říditi časopis a čisti vše, co dáváme do tisku, ale kamkoliv jinam píšeme, píšeme všichni na vlastní pěst, čili jak se říká: Každý za své. Proto nemůže nás nikdo činiti odpovědnými za to, co tam jiný napíše.

M. L. Ona kniha o různých školách duchovního života, kterou jste si koupil a která ve vás vzbuzuje ony obavy, jest vlastně rozhodným popřením oněch obav. Vy se bojíte, že pak nikdo vlastně nezná pravé cesty duchovního života, že jest na ní žalostná roztříštěnost. Ba naopak. Duchovní život jest něco tak jednolitého, tak jednotného, že může každý náboženský iniciátor v duchovním životě raziti podle své doby své duchovní zkušenosti cestou, která soustředí lidi podobného ražení jako jest on. Jen ten, jenž si není jist, nestrpí nikoho vedle sebe. Všechny cesty chtějí přijíti a přivésti k Bohu. Bůh ale jest tak bohatý, nevyčerpatelný, že se k němu může cestami nejrůznějšími a člověk sám jest tak bohatě odstíněn, že i on může k tomuto t?k nekonečně bohatému Bohu jiti nesmírně různými cestami. Nakonec to dává ucelený, krásný, jednolitý, vzájemně se doplňující obraz bohatství katolického duchovního života, jenž jsa katolický, musí býti tak bohatý a všechny metody a cesty a pokusy dostatek Bohu shrnovati.

Nová kniha: Jako další knihu chystáme Tajemná slova Zjevení svaté Brigity Švédské, velké visionářky XIV. století. Vyjde za 14 dní.

B. v L. Děkuji za vřelý dopis ohledně akce proti zneužívání jména Božího. Olomoucká Katol. akce provede velké tažení. Zatím píšeme články do našich časopisů. Ale, chystáme akci hodně rozvětvenou a připravenou. Tu ovšem nestačí jen kněží. Nýbrž právě od vás laiků čekáme velkou pomoc. A především od vás učitelů katolíků. Všichni vychovatelé mládeže musejí tu rozhodně pomoci. Mládež začíná se zlověstně učiti tomuto hříchu.

B. H.: Samozřejmě, že i kněží se mohou súčastniti našeho náboženského týdne po skončení exercicií od 24. srpna na Sv. Kopečku.

H. L.: Co praví Církev v této věci? Dost zřetelně odsoudila veškeré zbožňování ať národnosti, ať rasy, ať státu, ať třídy. Všechno takové zbožňování nese s sebou nutně zotročování, vraždění jiných národů, tříd a ras a států. Zde se skvěle ukázala pravdivost a prozíravost Církve, která říká pravdu napravo i nalevo, všem výstřelkům říkajíc, jak se říkat má, a před všemi varujíc. Když v tom má pravdu, věřte jí i v dalším.

R. M.: K dosažení svatosti nestačí určité cvičení. Celý člověk, celý život musí se otevříti svatosti. Jinak to bude svatost farizejské, skutkové soběstačnosti a sebezalíbení.

Mystika. Pravá mystika se stále opírá o askesi. Roste z ní a sílí jí. Bez ní mystika svádí k sebeklamu a mlhovinám. Každé totiž přimknutí k zemi podle své síly a předmětu brání ve svobodném rozletu k Bohu.

Náboženský týden. Čtenáři naší revue, posluchači našich kursů tvoří již krásnou ucelenou duchovní rodinu. Skutečné náboženské hnutí. Hnutí, které bychom rádi uvedli do akce, ke které volá svatý Otec. Jest důležité najiti most a přechod od důkladného náboženského vzdělání,

prohloubení a uvědomení k cílevědomé apoštolátní činnosti. Bez náboženského prohloubení ztroskotá veškerá snaha o Katolickou akci. Proto pořádáme své kursy, proto stále vedeme svou školu duchovního života Hlubinou. V ústním rozhovoru ukáží se praktické náměty, konkrétní řešení, protože budou mluviti naši známí, kteří se takovou činností již zabývají. Při tom to budou vlastně prodloužené exercicie. Jest to nový typ náboženského poučení. Srdečně všechny zveme. Upozorňujeme ještě jednou od 20. do 24. jsou zároveň exercicie pro muže i pro ženy odděleně. Vedou je Pi Braito a P. Dacík. Po nich pokračuje se v ná boženském týdnu do 28. srpna. Zvláště mužů bude zapotřebí k tomuto týdnu. Vyburcujte se proto čtenáři konečně ze své netečnosti!

Naše svatodušní schůzka v Praží. Odpovídáme na několik dotazů mužů, kteří žárlí, že pořádáme schůzku pro čtenářky. Nezapomínejme, že je to schůzka při příležitosti sjezdu katolických žen a dívek z Čech. Ale nic jim nebrání, aby se této schůzky nesúčastnily. Bude to naše slavnostní prohlášení našeho programu a poslání našich čtenářek v práci pro náboženské obrození u nás.

Používejte ke své korespondenci našich^vkusných a levných pohlednic. Vydali jsme: Schovánek: Svatá tvář. Fra Angelico: Madona. Sv. Dominik. Pane, zůstaň s námi. Filippino Lippi: Madona, Hebbelyncox: Madona růžencová. Sodoma: Sv. Kateřina Sienská. Kus po 30 haléřích. Objednávejte aspoň deset kusů. Budeme pokračovati ve vydávání.

Svaté pole. Dr. Frant. Bousek, dr. Odvalil František, duchovní správce trestnice, dp. Kelner Ondřej, farář, pí Harlasová Marie, PhC. František Schultes, dp. Novotný Šimon, farář, dp. Karel Vimr, dp. Josef Šorm.

Dary. Na tiskový fond: Kč 30 Tesková A., Kč 15 Vyskočil František, Kč 14 Spěváčková M., Kč 7 učit. Matulová J., Kč 5 Šolc Václav, inž. Hrazdíra Fr., dp. Uhlíř Bohumil, Zavřelová B., Petr Antonín, dp. Tkáč Rajmund. Na gratis ex. Hlubiny pro studující: Kč 24. Duchoňová Božena, učitelka, „Melantrich", spolek typografů, Olomouc, Kč 50, neznámý 100 Kč.

Studnice vody živé jsou **Poklady duchovních škol** sestupte do nich četbou knihy

ŠKOLY DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

Urban, Dacík, Ovečka, Braito, Špůrek, Klement o škole benediktinské, dominikánské, františkánské, karmelitské, jesuitské a novější

Objednejte v Edici Krystal, Olomouc, cena Kč 11'50

Vydávají profesoři bohovědného učiliště řádu dominíkánů v Olomouci. Za redakci odpovídá Fr. Macura v Olomouci. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, spol. s r. o. v Olomouci.

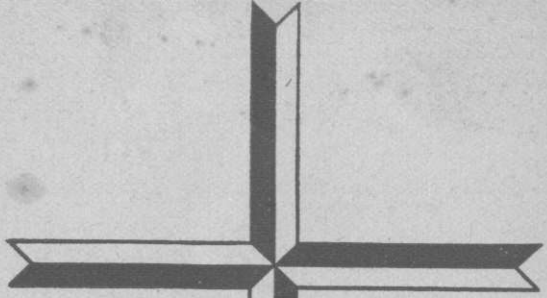

na hlubinu

R. XIII Č. 5

Dokulil, Zvěstování · Ruysbroeck, Kniha o dvanácti počátcích · Dacík, Prozřetelnost a odevzdanost · Braito, Tři údobí duchovního vývoje · Švach, Křesťan v životě · Merell, Kristovo evangelium a evangelia · Pecka, Jeden a všichni · Ovečka, Duchovní píseň sv. Jana od Kříže · Karlík, Čím se prohloubí vnitřní život v rodině? · Čala, epištola a evangelium · Benetka, Lid tvrdého srdce · Giordani, Mysterium krve · Výhledy · Pracovna · Žeň

Revue h a hLuBinu

Vedoucí redaktor: P. DR. SILV. M. BRAITO O. P.

Redaktor: P. DR. REGINALD DACÍKO. P.

Redakce a administrace: Olomouc, Slovenská 14

Vychází měsíčně vyjma červenec a srpen. - Předplatně 26 Kč, spolu s Vítězi 50 Kč; studenti Hlubina 15 Kč. - Šek. konto. Praha 83.148, Brno 106.633. Tel.: Olomouc 626.

Vyšší náboženský kurs v květnu:

V PRAZE v sále emauzském o 7. hod. **večer**, dne 7., mravouka, 21. věrouka.

V BRNÉ dne 7. věrouka, dne 21. mravouka, v sále uměleckého průmyslového musea, Husova ulice.

Exercicie čtenářů a přátel revue »Na hlubinu* 1938:

2.—6. července v Praze I. u voršilek — pro čtenářky.

7.—11. července v Kard. Řečici u Jindřichova Hradce — pro čtenářky.

30. července až 3. srpna ve Staré Boleslavi — pro čtenáře.

20.—24. srpna na Svatém Kopečku u ss. františkánek — pro čtenáře. Pak pokračování v Náboženském týdnu.

20.—24. srpna na Svatém Kopečku v Norbertinu — pro čtenářky. Pak pokračování v Náboženském týdnu.

Exerciční poplatek na všech těchto kursech 60 Kč. Exercicie začínají prvního dne večer a končí poslední den ráno. Přihlášky posílejte na redakci Revue Na hlubinu, Olomouc, Slovenská 14. Přejete-li si odpověd, račte přiložit známku.

hOVORHA

N. v Č. K Za nekatolíky je dovoleno sloužiti tichou mši svatou. Zařídili jsme vše podle přání.

Kněžská sobota v květnu je dne 7. Dne 15. slouží P. Braito mši svatou za celou naši duchovni rodinu.

Náboženský týden na Svatém Kopečku. Nezapomeňte při chystání svého prázdninového programu při žádostech o určitou dobu k dovolené na to, abyste se mohli súčastniti našeho náboženského týdne na Svatém' Kopečku. Bude zároveň pro muže i pro ženy. Bude pokračováním v exerciciích, které budou rovněž pro muže i ženy odděleně ve dvou klášteřích svatokopeckých. Upozorňujeme katolické učitel-

ky, které mají rády hlubinářské schůzky a náboženské přednášky na kursech, aby se hojně súčastnily tohoto týdne, který jim jako v panoramě rozvine náboženské pravdy. Výborně se hodí tento týden pro laické katechety a katechetky. Bližší uvnitř čísla v rubrice „Výhledy".

S. N. Bůh neustal ve stvoření, dokud neuznal, že **je** vše dobré. Neustane proto asi ve vás působiti, dokud nebude ve vás „vše dobré". Do té chvíle bude vás proto očišťovati, odtrhovati od prostřednosti.

A. N. Když se Bohu důvěrně odevzdáme, přijímá Bůh naši odevzdanost a je starostí věrnosti jeho lásky, aby nás neopustil a nenechal bez síly a pomoci.

H. L. Svatý Ignác, mučedník z Antiochie, byl veden do Říma, aby byl předhozen šelmám. Byl provázen deseti leopardy, divokými a surovými římskými vojíny, kteří byli horší, čím lepší byl on k nim. Nevymřela tato rasa leopardů, kteří jsou suroví ke všem, kdo jdou do Říma. Ale z krve Ignácovy vyrostli noví křesťané, když byl rozmělněn jako pšenka Páně, nasytili se jí lidé, toužící upřímně po životě. Ale o leopardech víme a budeme věděti jen to, že byli ukrutníky, kteří konec konců pomáhali mučedníkům do nebe. Tak si pořvěte, leopardi celého světa, na ty, kteří jdou dnes zase do Říma. Je to již váš osud, abyste svým řvaním jako slavným pokřikem provázeli vítězství křesťanské oběti a krve.

Naše dopisnice: Naši čtenáři si často stěžovali, že není dosti vkusných pohledních lístků s náboženskými motivy. Proto jsme vydali několik druhů pohlednic. Kus po 30 hal. Naši čtenáři nechť proto užívají našich pohlednic. Dosud jsme vydali: Schovánek: Svatá tvář podle turínského plátna. Frá Angelico: Svatý Dominik, Madona, Pane, zůstaň s námi. Filippino Lippi: Madona, Hebbelynck: Královna posvátného růžence. Sodoma: Svatá Kateřina Sienská. Roisin: Gloria Patři (Dominik, chor.). Storm: Svatý Václav (kus 10 hal.).

H. A. Ony obrázky a všechny věci ohledně živého či věčného růžence vám milerádi obstarají v redakci „Růže dominikánská", Praha I., Husova 8. Co se týká oněch knihařských potřeb sami nemáme zkušeností.

R. B. Tisíc lidí trpí třeba zároveň a Kristus utěšuje každého z nich, jako by jen on trpěl a jen jeho měl potěšit, protože každému z nás je přítomen celý Bůh, celé bídě naší celá síla jeho;

N. S. Jako vy, prošel podobnými úzkostmi Blaise Pascal. Zaznamenal pro všechny podobně trpící vnitřní hlas Boží, jejž zaznamenal v sobě: Ty bys mne nehledal, kdybys mne již neměl!

„Vůdce". Na mnohé stesky na nedostatek duchovních vůdců odpovídám hlasitými slovy jesuitského mystika 18. století P. De Caussade: „Bůh mluví ještě dnes, jak mluvil k otcům našim, když nebylo ani duchovních vůdců, ani metod. Věrnost k Božímu řízení byla celou jejich duchovní

cestou. Každý okamžik jim přiváděl povinnosti, které věrně plnili. To bylo duchovní silou Marie Panny, nejprostší a Bohu nejoddanější duše. Co vidíme, měla společné s námi. Neviditelné jest Bůh sám, v ní působící." Proto, dejte se vésti Kristem, Boží vůlí a povinnostmi svého stavu. Bůh miluje a povede si, co je jeho v tobě.

Naše pracovní schůze při sjezdu Katolických žen a dívek v Praze. Dne 5. června o půl paté odpoledne v sále emauzského kláštera sejdeme se k pracovní poradě a schůzce. Promluví redaktoři Hlubiny a pí Herma Novotná, sl. Nina Svobodová a Marie Dvořáková. Ovšem, i muži mají přístup.

Pout brněnských posluchačů vyššího náboženského kursu na Vranov uspořádáme dne 8. května. Odjezd z Brna v 7.50 hod. **- Pout pražských posluchačů** našich přednášek do Staré Boleslave dne 22. května. Odjezd autobusem z Náměstí republiky v 7.15 hod. Mohou se připojit všichni naši přátelé i odjinud.

Máte již knihu Školy duchovního života? Ne-li, objednejte si ji zavčas, dokud máme ještě na skladě nemnoho exemplářů. Poznáte, v čem spočívají karakteristické známky duchovního života benediktinského, dominikánského, františkánského, karmelitánského, jesuitského a redemptoristického. Pochopíte jednotu v mnohosti a mnohost v jednotě. Jednotu lásky v mnohosti názorů a cest. Cena knížky je 11.50 Kč.

Svaté pole. Dp. Navrátil František, vikář; Matoušek Josef, vrchní strážmistr; dp. Zima František, farář.

Dary. Kč 16: Koníková Marie. - Kč 13: Koubík Jiří. Kč 10: Žaludová Jana; Halířová Julie; Kaiserlík Josef; učitelka Chámová Marie. Kč 8; Haklová Antonie; Vitásek Vladimír. - Kč 5: Dp. Hurych J.; Opočenská Jiřina; inž. Nedoma A.

Naše poslední novinka!

Tajemná slova zjevení a vidění svaté Brigity Švédské

Přeložil P. Ludvik Vrána.

Formální krása se snoubí s hloubkou myšlenek v této knize mystických pohledů v taje Boží i lidské duše. Anděl mluví k světici o přesvaté Panně, světice prožívá a popisuje hořké umučení J. Krista, rozmlouvá se svatými, Bůh odhaluje věrné služebnici tajemství soudu duše, odcházející s tohoto světa.

Vezměte — čtěte — a neodložíte!

Objednejte co nejdříve v dominikánské edici Krystal, Olomouc. Cena i s portem 12 Kč.

Vydávají profesoři bohovědného učiliští řádu dominikánt y Olomouci. Za redakci odpovídá Fr. MactWf v Olomouci. Utlum Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, apol. t r. a. v Olomouci.

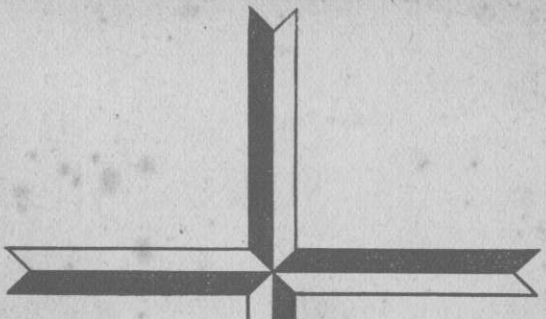

na hlubinu

R. XIII Č. 6

Eckhart Ml., O častém znovuzačínání · Juliána z Norwichu, Bože, tvou dobrotou Tě zaklínám, abys mi dal sebe · Braito, Druhé obrácení · Soukup, Trpělivi · Ovečka, Duchovní píseň sv. Jana od Kříže · Dacík, Z dějin duchovního života · Ludvík z Granady, Rozjímání o nebeské blaženosti · Miklik, následování Krista skrze křest · Rubin, Rozkoš svatých · Čala, Zpěvy mezi čtením Písma · Poselkyně, Všudypřítomné tajemství · Výhle-

R6VU6 HA hLuBinu

Vedoucí redaktor: P. DR. SILV. M. BRAITO O. P.

Redaktor: P. DR. REGINALD DACÍK O. P.

Redakce a administrace: Olomouc, Slovenská 14

Vychází měsíčně vyjma červenec a srpen. - Předplatní 26 Kč, spolu s Vítězi 50 Kč; studenti Hlubina 15 Kč. - Sek. konto: Praha 83.148, Brno 106.633. Tel.: Olomouc 626.

Exercicie čtenářů a přátel revue »Na hlubinu« 1938:

2.—6. července v Praze I. u voršilek — pro čtenářky.

7.—11. července v Kard. Řečici u Jindřichova Hradce — pro čtenářky.

30. července až 3. srpna ve Staré Boleslavi — pro čtenáře.

20—24. srpna na Svatém Kopečku u ss. františkánek — pro čtenáře. Pak pokračování v Náboženském týdnu.

20—24. srpna na Svatém Kopečku v Norbertinu — pro čtenářky. Pak pokračování v Náboženském týdnu.

Exerciční poplatek na všech těchto kursech 60 Kč. Exercicie začínají prvního dne večer a končí poslední den ráno. Přihlášky posílejte na redakci Revue Na hlubinu, Olomouc, Slovenská 14. Přejete-li si odpověd, račte přiložit známku.

h o v o R n A

Příští číslo Hlubiny vyjde až po prázdninách, to jest až začátkem měsíce září. Vštipte si to dobře do paměti, abyste nereklamovali zbytečně, protože nebudeme nikomu zvláště odpovídati, že jest prázdninová přestávka.

Naše vyšší náboženské kursy jsme ukončili pro tento školní rok. Mimořádně velká účast na nich všude ukázala jejich potřebu. Děkujeme tu vřele všem, kteří se zasloužili tak nezištně a apoštolsky o jejich uskutečnění a rozšíření. Až nás zase bude v Olomouci více, rozšíříme ještě více tuto velmi dobrou myšlenku.

R. O.: My s takovými parádičkami nepracujeme. Také od nikoho uznání nečekáme, ani zájem tak, abychom se zbytečně čímsi zatěžovali, co nesouhlasí s duchem naší práce.

Zmateni jazyků. Zmatení, kterému podléhají němečtí katolíci politicky vystupující, dává nám plně za pravdu, jak je důležité solidně, řádně podezdíti veřejný život hlubokým náboženským uvědoměním a životním náboženským prohloubením a jakým omylem bylo nepoctivě to vykládati a podkládati tomu nečestné úmysly, jak se kolikráte vůči nám dělo.

A. R.: Karmel na Moravě bude, protože musí být, protože jeho modliteb a obětí je třeba více než čehokoliv jiného. Je ho třeba jako soli země, jako kvasu, jako vláhy pro setbu apoštolské práce.

V. P.: Vždycky se skácely trůny, na nichž nebylo místa pro Boha. Bůh jen trpí provokace rouhavých mluvků tak dlouho, pokud není připraven pro ně pád dostatečně příšerný.

N. H.: Toužíte-li po nových křesťanech, nemluvte mnoho, nýbrž jednejte. Tu platí: Umělče, nemluv, ale tvoř!

R. Z.: Tvé radosti ukazují tvé zájmy a tvůj cíl. ^Radosti jsou oknem do tvé duše. Bez radosti nikdo nemůže být. A radosti z Boha, nejvyššího dobra, říkáme blaženost a věčná blaženost. Konat dobro pro dobro? Když dobro, musí blažiti. Dobro nejvyšší dá ve spojení blaženost a štěstí nejvyšší.

Heslo na prázdniny:

Všude rozšiřujte Hlubinu!
Všude rozšiřujte naše knihy!
Všude rozšiřujte především naše myšlenky!

Exercicie pro kněze. P. Braito koná ještě též exercicie pro kněze v pražském dominikánském klášteře od 25. do 29. července. Přihlášky na: Dominikánský klášter Praha I., Husova 8.

Agitace přes prázdniny. O prázdninách přijdou z yas mnozí do nejrůznějších končin naší vlasti. Rozšiřujte všude známost o Hlubině. Napište si o ukázková čísla do administrace, která vám jich pošle podle přání gratis a vyplacené. Rozšiřujte Hlubinu a známost o ní a o našich knihách na různých kursech, táborech a hlavně exercicií ch.

Svaté pole. Dp. Odvalil František, Zlesáková K, učitelka, Sebor Miloslav, dp. Švéda Vladislav, dp. Semerád Otakar, MUDr. Vach Ferdinand, dp. Sucháň Josef, Kadečková Anna, Hodonský Pavel, profesor.

Dary. Kč 20: Hamzová M., Kč 15: učitelka Hlásková M., Kč 12: Knechtlová A., Kč 11: Zapletalová Julie, Kč 10: Kulhánková T., Urbanová E., dp. Tomandl Rudolf, Kč 8: Ing. Říha J., Kč 6: Fuxová F., prof., Petránková M., Kč 5: dr. Svoboda Karel, Ing. Wagner Josef, Petříčková B.

Četba pro tiché chvile! **Sv. Brigita Švédská:**

Tajemná slova • Zjevení a vidění

Přeložil P. Ludvík Vrána. - Cena 12 Kč.

Objednejte v administraci dominikánské edice Krystal.

Bude co nejdříve rozebráno!

První náboženský týden

NA SVATÉM KOPEČKU U OLOMOUCE

pořádá

revue na Hlubinu ve dnech 20.-28. srpna 1938.

Pro království Boží pracuje, kdo miluje Boha. Abychom ho mohli milovat až ke statečné práci v Katolické akci na získání odcizených a vlažných, potřebujeme znáti jej i jeho pravdy. Proto pořádáme tento první týden, spojený s exerciciemi. Exercicie zapálí a přetvoří duši. V síle a světle tohoto ohně chceme pak dále zpracovávati duše prohlubováním teoretickým i praktickým pro život vlastní i k apoštolátu u druhých.

Svatý Kopeček, slavné poutní místo ve věnci krásných lesů, je nejvhodnější místo pro odpočinek i ke klidné duchovní úvaze.

Program:

Sejdeme se 20. srpna odpoledne (autobusové spojení z Olomouce každou hodinu). Téhož dne večer začínají exercicie pro muže u sester františkánek, pro ženy u sester premonstrátek.

Exercicie končí 24. srpna ráno. Ihned pokračujeme v náboženských přednáškách a rozpravách, které mají doplnit teoreticky i prakticky výsledky exercicií. Program těchto přednášek, společných pro všechny, bude: *1. den:* Písmo svaté jako základ náboženského života. *2. den:* Liturgie, pramen křesťanské zbožnosti. *3. den:* Katolická mystika. *4. den:* Laický apoštolát, plod duchovního snažení. *Zakončení* 28. ráno.

Přednášejí olomoučtí dominikáni a cizí hosté.

Přihlásit se možno na celý týden nebo na jeho část.

Poplatek za celý týden činí 120 Kč. Kdo se přihlásí jen na exercicie, platí 60 Kč. Možno se súčastnit také jen čtyř dnů přednášek. Poplatek 70 Kč. **- Platí se** až na místě.

Přihlášky posílejte na redakci revue Na hlubinu, Olomouc, Slovenská ul. 14.

P. Silv. Braito O. P. **P. Reg. Dacík O. P.**

Vydávají profesoři bohovědného učiliště řádu dominikáui v Olomouci. Za redakci odpovídá Fr. Macura v Olomoucí. Tiskem lidových závodů tiskařských a nakladatelských, spol. s r. e. v Olomouci.

na hlubinu

R. XIII Č. 7

Notker Balbulus, Media vita · Nicolaus v. Strassburg, K čemu je pokušení užitečné · Braito, Mystické nazírání · Miklík, Následování Krista skrze křest · Dacík, Nábožnost a pobožnost · Ovečka, Duchovní píseň sv. Jana od Kříže · Švach, Posvátnost rodiny · Horák, Praktický užitek ze studia mystiky · Čep, Básník nad kostelem rodného kraje · Poselkyně, Tajemství bolesti · Mirvald, Duch francouzské školy duchovní · Čala, Kredo · Výhledy · Pracovna · Žeň

Revue **HA** hLuBinu

Vedoucí redaktor: P. DR. SILV. M. BRAITO O. P.

Redaktor: P. DR. REGINALD DACÍK O. P.

Redakce a administrace: Olomouc, Slovenská 14

Vychází měsíčně vyjma červenec a srpen. - Předplatní 26 Kč, spolu s Vítězí 50 Kč; studenti Hlubina 15 Kč. - Šek. konto: Praha 83.148, Brno 106.633. Tel.: Olomouc 626.

Vyšší náboženské kursy budeme pořádat opět počínajíc říjnem v Praze, Brně, Mor. Ostravě, Přerově a Olomouci. Zájem, který jsme všude našli, nás nutí, abychom pokračovali v začatém. Prosíme všechny lidi dobré vůle, aby nám pomohli ještě rozšířit počet posluchačů agitací ve svém okolí. Dopište si o letáčky, které byste rozdávali a takto uskutečňovali kus apoštolátu.

Náboženský týden na Svatém Kopečku svým neočekávaným počtem účastníků ukázal, jak bylo tohoto podniku třeba. Je samozřejmé, že nezůstaneme u prvního náboženského týdne, nýbrž uspořádáme jej příštím rokem v měřítku ještě velkolepějším.

hOVORHA

L. L. v Ostravě s O příchodu Antikristově víme bezpečně jen co víme z Písma sv. Všechny snahy o přesné určení, kdy Antikrist přijde a kdo jím bude a podobně patří do říše fantasie. A když to někdo určuje má vždycky napsati, že píše jen ze své obrazivosti nebo podle svých propočtů, ale nesmí nikdy tvrditi s jistotou to, co sám Kristus chtěl nechati v tajemství. Slovo o bratřích Páně se opakuje několikráte v Písmě svatém. Ježíš měl opravdu příbuzné, kteří se podle orientálního zvyku zvali úhrnným slovem bratří.

Chystáme velkolepé dílo o liturgii od Zundela, jehož znají naši čtenáři z Hlubiny: Velepíseň posvát. liturgie. Dále hluboký křesťanský pohled do člověka a jeho tajemství: Haecker: Co je člověk? Posléze sv. Bernarda: Chvály na přesvatou Pannu Marii.

Jméno Nejsvětější: Co nám pomůže volati k úctě ke sv. jménu, když čteme třeba článek knězem napsaný o svatých věcech a kde pisatel projevuje takovou hrubou neúctu ke jménu Božímu, že když píše o Ježíši Kristu, zdá se mu to zbytečným plýtváním sil vypsati celé toto nejsvětější jméno a píše jen J. Kr. Tohle už sazeči klidně se odvažte opravit sami!

R. N.: Ten boj proti zneužívání svatých jmen je velmi

těžký. Začal jsem tu kampaň, ale zdá se, že s redaktorem Kašparem na to zůstaneme na dlouhou dobu sami. Naosvětleni: můj článek pro časopis Dorost o věci tak důležité, když zahajujeme celou kampaň, uveřejnili tam v nějaké „Hlídce nejmenších"! Některé naše listy ani poslaných článků neotiskli! Katol. akce olomoucké arcidiecése se ale postaví sama za tuto celou věc.

D. P.: Je trapné, když již i mrtví musejí pomáhati Jos. Floriánovi proti nenáviděnému redaktoru Hlubiny. Rozhodně ale na to ničeho nedám a od Staré Říše se pravověrnosti učit nebudu. My jsme za učitele povolaní a poslaní a od laiků se ani nebudeme theologii učiti, ani se nedáme jimi mistrovati, protože by to bylo nebezpečné podporování laicismu.

H. L.: Náboženský život se nedá sloučiti s přehnaným nacionalismem. Úzkosti, kterými jsme procházeli a procházíme, ukazují, jak daleko je Bůh, jenž všemu přeje života a je pokoj sám. Dvěma pánům nelze sloužiti. Kdo uznává přehnaný nacionalismus za nejvyšší dobro, klaní se této zemi a ne Bohu.

O. R.: Rasismus německý jest přímým důsledkem materialismu a darvinismu. Když před lety se Církev proti jejich důsledkům bránila, zůstala skoro sama v tomto boji. Dnes, kdy dozrává ovoce jak materialismu, tak darvinismu, kdy dozrává ovoce materialismu jak v komunismu, tak v rasismu, vidíme, jak vede opravdu Duch svatý Církev, že na desetiletí napřed vytuší nebezpečí nejenom pro víru, nýbrž i pro pokoj a rozvoj světa. Ti, kdož dnes úzkostí volají proti nacismu, rasismu anebo komunismu, zapomínají, že nestačí jen zamítati důsledky, ale v kořenech neztěžovati Církvi práci. Je důležité hodně hlasitě to vykřiknouti proti české pokrokové buržoasii, která by chtěla viděti v Církvi pomocníka, když jest ohrožen její teplý klid, aby ve chvílích pokoje zase stála proti její důslednosti a nesmlouvavosti s jakýmkoliv bludem.

G. K.: Nemůžeme v Hlubině se věnovati dobře čistě politickým otázkám. My již beztak ve Výhledech dotýkáme se mnohých věcí, které s Hlubinou souvisejí jen nepřímo. Je třeba vybudovati nějaké středisko kulturní orientace opravdu nestranné, protože v to, več jsme doufali, stalo se bědně jednostranné.

V. P.: Právě v těchto chvílích musí se osvědčiti víra naše a jak bylo pochopeno ustavičné volání, že máme věřiti Bohu jako Otci, že to s námi jen dobře smýšlí. Ani katastrofy nejsou pro křesťana definitivního katastrofami, nýbrž jen zkouškou, jen tříbením, jen příležitostí k vyznání velké důvěry v toho, jenž dovede vyvěsti ze všech nehod a běd svou nejsvětější a nejlepší vůlí.

M. H.: I já jsem učinil tutéž zkušenost o prázdninách, která vás tak bolí, že totiž naše nejsvětější místa na rovi-

nách nebo na výšinách stala se cílem turistických cest se vším nešvarem, jakým dovedou naplniti turisté svatá místa. Obcházení, zevlování pitomé a idiotské při bohoslužbách, procházení kostelem bez nejmenší známky posvátné úcty, pobíhání dětí s čepicemi na hlavách, pošklebky vůči zbožnému lidu. Bylo by na čase, aby si toho všimly třeba noviny, jež čtou takoví turisté, a aby jim ukázaly ošklivost jejich klackovitého chování, protože takoví lidé dnes, žel, něco dají jen na své žurnalistické umravňovatele.

R. M.: Nečekejte od nás uveřejňování náboženských sensací, vidění, zjevení a různých satanád a přerůzných proroctví mládenců slepých, tak či onak. Chceme věsti k životu a ne k vykolejení života. Nadpřirozený, duchovni, vlastní život je hlavní v křesťanství a všechna ona zjevení a vidění ničeho nemohou přidati k uzavřenému již Zjevení Božímu. Ostatně jedna česká publikace se již věnuje těmto různým mimořádným zjevům a velmi podrobně.

Z. N.s Také považuji náboženské debaty ve většině případů za venkoncem neužitečné. Přednáším na příklad mladým lidem s celým zanícením kněžské duše o Církvi. Pak začne „debata" a celá se točí kolem politické strany a politiky vůbec. To vše krásné o Církvi je pošlapáno, jakoby sloníma nohama, zapomenuto a udušeno.

„Nejistota": Máte projevy svatého Otce. Ty jsou směrodatné a ne, co některý, třebas vysoce postavený ojedinělý nebo i v houfu stojící hodnostář pronese. Skála Petrova je oním jediným pevným opěrným bodem, k němuž můžeme vždycky klidně a s naprostou důvěrou vzhlížeti. Budte ujištěn, že jestli začne fašismus znásilňovat! náboženské svědomí, že papež učiní jistě své.

PRÁVĚ VYŠLA NOVÁ KNÍŽKA

P. Reg. Dacíka

BŮH VE SVÉM DÍLE

Je to druhý svazek věrouky pro laiky. Otázky původu vesmíru, člověka, problém zla a mnohé jiné jsou tu řešeny právě tak hluboce jak přístupně každému čtenáři. Objednejte co nejdříve *v dominikánské Edici Krystal, Olomouc.* Cena 11.50 Kč.

Vydávají proicsoři bohovědného učilišti řádu dominikánů T Olomouci. Za redakcí odpovídá Fr. Macura v Olomouci. Tiskem Lidových távodfl tiskařských a nakladatelských, spol. s r. o. v Olomouci.

na hlubinu

R. XIII Č. 8

Godescalcus Lintpurgensis, Svaté Panně · Braito, Vlitě nazírání a jeho stupně podle svaté Terezie · Soukup, Marnivost · Dacík, Svatý Bernard, pěvec Matky Boží · Tichý, Jak je třeba rozuměti slovu chrámový zpěv polyfonní? · Špůrek, Křesťanská naděje · Pecka, Per ipsum - et cum ipso - et in ipso · Čala, Obětování · Horák, Praktický užitek ze studia mystiky · Výhledy · Pracovna · Žeň

R6VU6 HA hLtminti

Vedoucí redaktor: P. DR. SILV. M. BRAITO O. P.

Redaktor: P. DR. REGINALD DACÍKO. P.

Redakce a administrace: Olomouc, Slovenská 14

Vychází měsíčně vyjma červenec a srpen. - Předplatní 26 Kč, spolu s Vítězi 50 Kč; studenti Hlubina 15 Kč. - Sek. konto: Praha 83.148, Brno 106.633. Tel.: Olomouc 626.

h o v o R n A

WŠŠ1 NÁBOŽENSKÝ KURS. Vzhledem k současným poměrům nezačneme v říjnu přednášky Vyššího náboženského kursu. Zatím se modleme společně za mír. V příštím čísle oznámíme, co podnikneme dále.

S. K. v B. Mohl jste si všimnout, že už přes půl roku **do Obnovy** nepíšeme. Své věci vždy podpisujeme.

V. B.: Noticka v 7. čísle Hlubiny ocitovaná v Lid. listech byla dobře pochopena. Nemůžeme ničeho opravovati. S Obnovou již dávno nesouhlasíme a proto nespolupracujeme. A při tom leví jsme nebyli nikdy.

Bible Česká. *A) Veliké vydání* s hojnými výklady a poznámkami: *2. svazek: Kniha Ester — Sirachovcova.* Stran 832, cena brož. 49 Kč, vázaná v plátně Kč 70. *3. svazek: Kniha Isaiáš — Machabejské.* Stran 1252, cena brož. Kč 113, vázaná Kč 140. *4. svazek: Knihy Nového zákona.* Stran 794, cena brož. Kč 70, váz. Kč 90. *Poznámka:* Svazek I. obsahující kn. Genesis-Judit je rozebrán; místo něho nutno použiti vyd. Lidového. *B) Lidové vydání* (podíl údů Dědictví): *1. svazek: Patero knih Mojžíšových a Kniha Joseu-Judit.* Stran 282, a 422, cena brož. 10+10, váz. Kč 40. *2. svazek: Kniha Ester-Sirachovcova.* Stran 484. Cena 20 Kč, váz. 40 Kč. Další svazky Lidového vydání České bible budou postupně vydány jako podíly údů Dědictví. *C) Písmo sv. Nového zákona* v kapesním formáte: *Evangelia.* Cena brož. Kč 4, váz. Kč 8. Na jemném papíře v kůži vázané Kč 12. *Apoštolář.* Cena brož. Kč 8, váz. Kč 12, váz. v kůži Kč 20. *Celý Nový zákon (Evangelia a Apoštolář):* Cena brož. Kč 12, váz. Kč 18, na jemném papíře, v kůži váz. Kč 30. *Pouhé evang. sv. Matouše,* brož. 50 hal. Malé kapesní vydání Starého zákona ve 4 svazcích počne vycházeti letos. — Objednejte v Dědictví sv. Jana, Praha IV. 58, nebo v každém knihkupectví. Obstará také Lidové knihkupectví v Olomouci.

čtenář vše opraví a tak může dílo prospěti též jednotlivci, který má dosti rozvahy k pozorování sebe. -es-

Ordo Divini officii recitandi sacrique peragendi. Torino, Marietti, pro rok 1939> cena 3 liry. Použito je kalendáře všeobecného.

PERL ANNE: *Der feurige Wagen.* Freiburg i. Br., 1938, Herder a spol., str. 182, s kresbami An. Planken, cena 2.20 RM, v plátně 3.40 RM. Řada dětských příhod, dětských radostí a dětských smutků. Děj z předválečné doby, plný. idylického rázu, čtenáře osvěží a může mu dát i sílu bojovat o čistou ideální radost, jak o ni celou silou svého statečného srdce bojovala čistá Liev.

SOVA ANTONÍN: *Lyrické básně mladosti.* Melantrich, Praha, 1938, str. 320, cena 38 Kč, váz. 48 Kč. Je to 18. svazek celého díla Sovova. Sličná úprava a hodnotný obsah. Sova je jedním z našich největších básníků a zaslouží si, aby byl čten. V tomto svazku jsou shrnuty tri začáteční sbírky Sovovy činnosti: Realistické sloky, Květy intimních nálad a Z mého mládí; přidány jsou nově nalezené fragmenty básníkových prvotin. Prvé dvě sbírky kreslí v malých obrázcích střízlivých barev povrch skutečnosti, hlavně velkého města a nižších společenských tříd, kdežto třetí sbírka maluje láskyplně Sovův jihočeský domov.

STEFFENS T.: *Das Kind Anima.* Habbel, Regensburg, 1938, str. 160, váz. 2.50 RM. Tajemné působení milosti v čisté duši dítěte je předmětem krásné povídky. Anima — sirotek se symbolickým jménem — musí zakusit tíhu opuštěnosti vnitřní, která je nejtěžší ze všech prázdnot na světě. Děj povídky se soustředuje k vnitrním zážitkům dítěte, na jehož čistou duši silně působí príroda a díla Boží. Steffensová má vzácný dar. Chápe cenu cistě duše dětské a ví, že dospělí se musí od dětí mnoho učit.

ŠORM: *Mladý katolík.* Praha, vlastním nákladem. Skvělá organisační příručka Sdružení katolické mládeže v CSR. Naj-dete tu vše, co se týká činnosti organisační, náboženské, vzdělávací, zábavné, poučení o styku spolku s úřady a návod, jak vést jednotlivé odbory Sdružení. Jak pro vedoucí, tak pro členy velmi užitečné.

DIVADELNÍ HRY: *Cerchov: Pohádka z českého raje.* Divadelní hra ve třech obrazech. Velmi vhodná pro^ naše spolky. Cena 6 Kč. — *J. Beran: Hořící chrám.* 3 dějství, 7 mužů a 2 ženy. Jediná dekorace. Velmi časové. Obe knížky vyšly v Brtnici u J. Birnbauma.

A. N.: Když chcete opravdu krásný kříž, před kterým byste mohla se modlit, představit si živě ukřižovanou lásku, doporučuji Vám krucifix našeho velkého krajana _Weiricha. Dostanete jej v Chrámovém družstvu v Pelhřimově, v knihkupectví U zlatého klasu v Praze a jinde.

»Touženi«. Bůh mluví k duši novou řečí, řečí srdce. Nepropadejte klamu tak zvaných „hovorů s Bohem". Naše láska mu rozumí, umí k němu mluvit a vytuší, pozná, co od nás chce láska Boží. Pak si to snad **i** přeloží do své mateřštiny. To je ona řeč rozumějící lásky, kterou mluvili spolu Bůh a Adam.

»Vděčnost«. Když překypuje vaše srdce vděčností k Bohu za jeho dobrotu, ukažte ji na těch, kterým máme zastávati lásku Boha-Otce. Protože almužna není ještě sama křesťanská. Křesťanskou se stává - láskou k bratřím pro lásku ke společnému Otci.

B. R. Ježíš stojí za každým vykoupeným člověkem celým svým vykupujícím tělem. Stojí mezi námi a každá rána mířená proti bratřím padá na něho. A to není přiměř, protože „cokoliv jste učinili nejmenšímu z mých, mně jste učinili". Jsme totiž jeho tělem a to tak, že jsme jeho úd vedle údu.

Různosti. Nehoršete se na různost cest a názorů ve věcech svobodných i mezi námi katolíky. Nepředstavujte si mylně jednotu v nastavění docela stejných odosobněných lidí a cest. Jednota, má-li býti živá, potřebuje různých orgánů, funkcí, služeb' i prostředků. Jen tehdy může nějaké tělo žiti jako jednota. Jinak by hnilo a zahynulo třeba i jako jednota. Církev je katolickou právě pro bohatství své různosti zapjaté do rytmu jednoho Života.

Kněžská sobota připadá v říjnu na den i. října.

Mši **sv.** za odběratele a přátele revue Na Hlubinu a celého našeho díla slouží P. Braito dne 15. října. Spojte se v modlitbách a při mši svaté všichni naši čtenáři!

N. S.: Na vaše úzkosti odpovídám vám slovy, která uslyšel sv. František Saleský ve chvílích svých úzkostí o své spasení: Já se nejmenuji Zatratil, nýbrž Spasitel!

Rozdíl. Je a velký k tomu je rozdíl mezi křesťanstvím Kristovým a křesťanstvím učesaným a jinými náboženstvími. Jiná náboženství a křesťanství učesaná, jež nesou jen velmi odvozeně hrdé jméno křesťanství, se třeba i Bohu klaní, utíkají k němu, ale křesťanství tak jak je Ježíš chtěl, znamená: chtíti jen Boha a žiti svůj život jako cestu k němu, s ním, jakožto jediným ústředním předmětem. Čili, jiná náboženství mají Boha na okraji života, křesťanství plné a pravé ve středu.

O. P. Křesťanství neznamená již dosaženou dokonalost, neznamená vyvolení si již svatých lidi, nýbrž povolání ke svatosti a proto nejprve povolání k obrácení, a to obra-

čtenář vše opraví a tak může dílo prospěti též jednotlivci, který má dosti rozvahy k pozorování sebe. -es-

Ordo Divini officii recitandi sacrique peragendi. Torino, Marietti, pro rok **1939.** cena 3 liry. Použito je kalendáře všeobecného.

PERL ANNE: *Der feurige Wagen.* Freiburg i. Br., 1938, Herder a spol., str. 182, s kresbami An. Planken, cena 2.20 RM, v plátně 3.40 RM. Řada dětských příhod, dětských radostí a dětských smutků. Děj z předválečné doby, plný. idylického rázu, čtenáře osvěží a může mu dát i sílu bojovat o čistou ideální radost, jak o ni celou silou svého statečného srdce bojovala čistá Liev.

SOVA ANTONÍN: *Lyrické básně mladosti.* Melantrich, Praha, 1938, str. 320, cena 38 Kč, váz. 48 Kč. Je to 18. svazek celého díla Sovova. Sličná úprava a hodnotný obsah. Sova je jedním z našich největších básníků a zaslouží si, aby byl čten. V tomto svazku jsou shrnuty tři začáteční sbírky Sovovy činnosti: Realistické sloky, Květy intimních nálad a Z mého mládí; přidány jsou nove nalezené fragmenty básníkových prvotin. Prvé dvě sbírky kreslí v malých obrázcích střízlivých barev povrch skutečnosti, hlavně velkého města a nižších společenských tříd, kdežto třetí sbírka maluje láskyplně Sovův jihočeský domov.

STEFFENS T.: *Das Kind Anima.* Habbel, Regensburg, 1938, str. 160, váz. 2.50 RM. Tajemné působení milosti v čisté duši dítěte je předmětem krásné povídky. Anima — sirotek se symbolickým jménem — musí zakusit tíhu opuštěnosti vnitřní, která je nejtěžší ze všech prázdnot na světě. Děj povídky se soustředuje k vnitrním zážitkům dítěte, na jehož čistou duši silně působí příroda a díla Boží. Steffensová má vzácný dar. Chápe cenu cistě duše dětské a ví, že dospělí se musí od dětí mnoho učit.

ŠORM: *Mladý katolík.* Praha, vlastním nákladem. Skvělá organisační příručka Sdružení katolické mládeže v CSR. Najdete tu vše, co se týká činnosti organisační, náboženské, vzdělávací, zábavné, poučení o styku spolku s úřady a návod, jak vést jednotlivé odbory Sdruženi. Jak pro vedoucí, tak pro členy velmi užitečné.

DIVADELNÍ HRY: *Cerchov: Pohádka z českého raje.* Divadelní hra ve třech obrazech. Velmi vhodná pro nase spolky. Cena **6** Kč. — *J. Beran: Hořící chrám.* **3** dějství, 7 mužů a 2 ženy. Jediná dekorace. Velmi časové. Obe knížky vyšly v Brtnici u J. Birnbauma.

A. N.: Když chcete opravdu krásný kříž, před kterým byste mohla se modlit, představit si živě ukřižovanou lásku, doporučuji Vám krucifix našeho velkého krajana Weiricha. Dostanete jej v Chrámovém družstvu v Pelhřimově, v knihkupectví U zlatého klasu v Praze a jinde.

»Toužíci«. Bůh mluví k duši novou řečí, řečí srdce. Nepropadejte klamu tak zvaných „hovorů s Bohem". Naše láska mu rozumí, umí k němu mluvit a vytuší, pozná, co od nás chce láska Boží. Pak si to snad i přeloží do své mateřštiny. To je ona řeč rozumějící lásky, kterou mluvili spolu Bůh a Adam.

»Vděčnost«. Když překypuje vaše srdce vděčností k Bohu za jeho dobrotu, ukažte ji na těch, kterým máme zastávati lásku Boha-Otce. Protože almužna není ještě sama křesťanská. Křesťanskou se stává - láskou k bratřím pro lásku ke společnému Otci.

B. R. Ježíš stojí za každým vykoupeným člověkem celým svým vykupujícím tělem. Stojí mezi námi a každá rána mířená proti bratřím padá na něho. A to není příměr, protože „cokoliv jste učinili nejmenšímu z mých, mně jste učinili". Jsme totiž jeho tělem a to tak, že jsme jeho úd vedle údu.

Různosti. Nehoršete se na různost cest a názorů ve věcech svobodných i mezi námi katolíky. Nepředstavujte si mylně jednotu v nastavění docela stejných odosobněných lidí a cest. Jednota, má-li býti živá, potřebuje různých orgánů, funkcí, služeb i prostředků. Jen tehdy může nějaké tělo žiti jako jednota. Jinak by hnilo a zahynulo třeba i jako jednota. Církev je katolickou právě pro bohatství své různosti zapjaté do rytmu jednoho Života.

Kněžská sobota připadá v říjnu na den i. října.

Mši sv. za odběratele a přátele revue Na Hlubinu a celého našeho díla slouží P. Braito dne 15. října. Spojte se v modlitbách a při mši svaté všichni naši čtenáři!

N. S.: Na vaše úzkosti odpovídám vám slovy, která uslyšel sv. František Saleský ve chvílích svých úzkostí o své spasení: Já se nejmenuji Zatratil, nýbrž Spasitel!

Rozdíl. Je a velký k tomu je rozdíl mezi křesťanstvím Kristovým a křesťanstvím učesaným a jinými náboženstvími. Jiná náboženství a křesťanství učesaná, jež nesou jen velmi odvozeně hrdé jméno křesťanství, se třeba i Bohu klaní, utíkají k němu, ale křesťanství tak jak je Ježíš chtěl, znamená: chtíti jen Boha a žiti svůj život jako cestu k němu, s ním, jakožto jediným ústředním předmětem. Čili, jiná náboženství mají Boha na okraji života, křesťanství plné a pravé ve středu.

O. P. Křesťanství neznamená již dosaženou dokonalost, neznamená vyvolení si již svatých lidi, nýbrž povolání ke svatosti a proto nejprve povolání k obrácení, a to obra-

cením, ustavičným a denním celého života až k úplnému obrácení, protože nic tak často neopakuje Spasitel jako metanolite, obraťte se! Toto jest křesťanská mravnost, obracením k obrácení! Ti, hlavně protestanté, kteří se stále vytahují nad katolíky ve všech svých tiscích a stále ukazují na jejich špatnost, ačkoliv si jich katolíci vůbec nevšímají, příliš podezřele se podobají oněm dokonalým zákoníkům, kteří se postí a dávají almužnu a nejsou tak zkažení jako ohavní katolíci. Ovšem, jenom nemocní potřebují lékaře a jenom lačné nakrmil Pán dobrými věcmi.

Představený. Pravý poměr k představeným vyjadřují slova velké předchůdkyně západního mnišství svaté Radegundy z Poitiers, která říkala svým duchovním dcerám: Vy jste mé oči, můj život, můj pokoj, mé celé štěstí. Vy jste mé mladé ratolístky, které miluji. Pracujte se mnou v tomto světě na radosti druhých ...

Svaté pole čtenářů revue Na Hlubinu. Dr. Barth. J , lékař, Praha. Vdp. Bauer Josef, Touhy, U. S. A. Binková Božena, řed., Brno. Vdp. Boxan Antonín, Nový Hrozenkov. JUDr. Černý Václav, Říčany. Glabazňa František, řed. šk., Smolkov. Vdp. Hnízdil Kárel, farář, H. Otaslavice. Vdp. Kalous Jan, katecheta. Vdp. Kapoun Emil, kaplan, Lukov u Hol. Dr. Najman Robert, rekt. semináře, Litoměřice, náš velký dobrodinec. Vdp. Novotný Šimon, farář, Předín. Vdp. Oliva Jan, farář, Třebonín. JUC. Skřivánek Arnošt, Vážanany. Šimánek Jindřich, řed. spoř., Jindř. Hradec. Smejkal Josef, farář. Msgre Volf Jan, Klatovy. MUDr. Zelený Leopold, pluk. zdrav. Šumperk. Žalud Zdeněk, student. R. i. p.!

Výkaz darů Příspěvky nátiskový fond: 30 Kč: Šetelíková J., Praha. 26 Kč: Motal Josef. 9.50 Kč: Matějková M., Praha. 188 Kč: Ct. sestry alžbětinky, Praha. 100 Kč: Mudroch Pavel, Chorušice. 36 Kč: Bůčková Anna, uč., Vinoř. 30: Setelíková Jindřiška, Praha, 16.50 Kč: Jelínek Josef, Praha. 15 Kč: Wagnerová Anna, Praha. 11.50 Kč: Hejdová M., Pra"ha. 11 Kč: Poulová J., Nové Město n. M. 11 Kč: Tomec Josef, Litoměřice. 10 Kč: Beránek Tomáš, děkan, Vodňany. Cíchová Josefa, Sudoměřice. Vdp. Dlouhý J., farář, Ódolena Voda. Kadimířová Frant., Hošťálková. Pokorná Růžena, Rozenberg. 8 Kč: Bedřichová Marie, Praha. Filsák Bedřich, Jičín. Ošťádal Josef, farář, Komňa. Sláma Florián, farář, Petrovice. 6.50 Kč: Charvátová Anna, Brno. 6 Kč: Tomková M., Praha I. 5 Kč: Hoferková Marie, Neubuz. Karasová Anna, Dol. Kubín. Macnerová R., Písek.

Vydávají profesoři bohovědního učilišti řádu dominikánů v Olomouci. Za redakci odpovídá Fr. Macura v Olomouci. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, spol. • r. e. v Olomouci

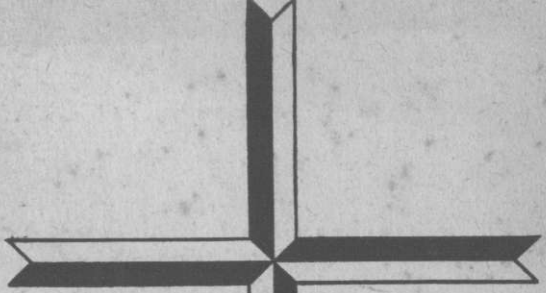

na hlubinu

R. XIII Č. 9

Braito, Blíž k Tobě, Bože, blíž! · Dacík, Včera a zítra · Newman, Duše v očistci vzývají Hospodina · Miklík, Následování Krista · Soukup, Bázliví · Braito, Povaha vlitého nazírání · Garrigou-Lagrange, Milost pomáhající a osobní svatost · Čala, Obětování · Švach, Křesťan ve státě · Ovečka, Duchovní píseň sv. Jana od Kříže · Novotná, Žena modlící se a pracující pro kněze a kněžský dorost · Výhledy · Pracovna · Žeň

R6VU6 I7A **hLuBinu**

Vedoucí redaktor: P. DR. SILV. M. BRAITO O. P.

Redaktor: P. DR. REGINALD DACÍKO. P.

Redakce a administrace: Olomouc, Slovenská 14

Vychází měsíční vyjma červenec a srpen. - Předplatní 26 Kč, spolu s Vítězi 50 Kč; studenti Hlubina 15 Kč. - Šek. konto: Praha 83.148, Brno 106.633. Tel.: Olomouc 626.

Duchovní konference Vyššího náboženského kursu pokračují:

V PRAZE I., u voršilek, vchod z Voršilské ulice, dne 12. listopadu v 7 hodin večer mravouka, dne 26. listopadu věrouka.

V BRNE dne 12. listopadu věrouka a dne 26. listopadu mravouka. Místo bude ještě oznámeno v denním tisku a v letáčcích na dveřích kostelů. Upozorněte své známé!

V jiných městech začneme, jak doufáme, nejpozději v prosinci.

hOVORHA

Potřebujeme vaší pomoci. Bylo řečeno, že když nám korunu stromu našeho osekali, že se musíme vrátit ke kořenům. Slyšeli jsme toho již tolik o těch kořenech, ale my nemůžeme za kořeny našeho národa nic jiného uznati, než naši svatou víru cyrilometodějskou a ducha svatého Václava, protože tím byl utvořen náš národ jako stát, protože jsme rostli křesťanstvím Václava, Vojtěcha, Karla IV. Proto se musíme vrátiti k těmto kořenům, k plnému životu katolickému z plnosti křesťanství. Správná byla naše cesta, jak se dnes ukazuje, když jsme stále upozorňovali a zapřísahali české katolíky, aby nesázeli vše na jednu kartu politické práce, nýbrž aby se věnovali se vší horoucností tomu, co je nejdůležitější pro katolíka, totiž k plnému životu z Krista z celého jeho učení. To zůstane za všech okolností, i kdyby všechno ostatní bylo vyřízeno. Po všech porážkách a katastrofách se lidstvo vždycky vrací k těmto svým kořenům a k těmto prvým zdrojům, až okusí hořkého ovoce toho, co si samo našlo... Proto musíme se svými myšlenkami vniknouti ještě hlouběji do národa. Dnes musíme zachytiti daleko ještě více českých křesťanských duší. Pomozte nám dostati se k nim. Vy nám již věříte, že se nám nejedná o finanční či jaký úspěch. Rozšiřujte co nejhorlivěji Hlubinu mezi svými známými. Burcujte sami ve svém okolí v duchu myšlenek, ve kterých vás již po leta vychováváme. Do

posledního čísla vložíme opět letos lístky, abyste nam na nich oznámili adresy svých známých, kteří by mohli Hlubinu odebírati a těch, které získáte za nové odběratele. Hlubina ztratí mnoho odběratel současnými poměry. Pomozte nám vyrovnati ztráty a ještě rozšířiti náš okruh působnosti. Ať není Hlubina první, koho byste odkazovali při svých úsporných opatřeních!

Papieův útržkový kalendář. Upozorňujeme na vložený letáček týkající se Papicova útržkového kalendáře. Papica sestavil prvý kalendář opravdu katolický, liturgický, který je zároveň velmi praktický. Tento kalendář bývalého sekretáře Hlubiny a redaktora Neděle by neměl chyběti na stole žádného Hlubináře.

M. L.: Tohle bychom tu již jednou měli, totiž křik židů před Jerichem a jerišské trouby. Tehdy se opravdu položily zdi nepřátelského města. Ovšem, to byl zázrak. Ale od toho halasného vytrubování několika sebevědomých lidiček, kteří vykřikují, co musí zmizet, co musí býti, co nesmí být a považují to za solidní práci, kterou se jedině působením milosti Boží šíří království Kristovo, je tak naivní, že se musí člověk i v té dnešní mizérii srdečně zasmát.

H. D.: Také jsem četl onu větu v Kostnických jiskrách o tom, že chtějí protestanté podati ruku českým katolíkům. Nevím ovšem jak se k tomu budou protestanté tvářiti. V jejich tisku jsme soustavně byli vypláceni, tupeni a soustavně byli protestanté vynášeni jako výkvět dokonalosti nad pokrytecké, špatné, nemravné, modlářské katolíky.

Pohotovost: Proč jsme se ve Výhledech dotýkali i aktualit? Chcete nám také vytýkat, že jsme překročovali svůj čiře duchovní program? Nejprve, duchovní život není životem abstraktním, nýbrž je zasazen do skutečného života a proto se musí vypořádávat i skutečným konkrétním soukromým i veřejným životem. Vím, je řada vůdců katolíků, řada tiskovin, katolíky vydávaných, kteří tomu nerozuměli, ale, jestliže království Boží násilí trp! a jen kdo násilně ho dobývají, ho získávají, nemůžeme v této práci následovati mnohých katolíků peciválovských, kteří čekají, až to Pán vše sám zařídí anebo řídí se, když něco podnikají, nejstaršjm žurnálem světa jenž vychází asi 7 tisíc let. V Číně sluje KO ŠA LUN. Tento žurnál vynikal vždycky tím, že pojednával o politice zahraniční, nikdy ne však domácí, že mluvil vždy jen o věcech abstraktních a úzkostlivě se varoval věcí konkrétních, že nikdy nehledal, řešení bezprostřední, nýbrž vždycky jen vzdálené tajuplné možnosti.

Výhledy revue Na hlubinu. Omezený rozsah vyměřený našim Výhledům v Hlubině nemůže rozhodně stačiti všem otázkám, problémům a potřebám doby, pro něž má křesťanská pravda tolik světla jistoty. Proto jsme se rozhodli, že oddělíme Výhledy od Hlubiny a budeme je vydávati od Nového roku zvlášť v rozsahu 64 stran. Nebudeme nikomu konkurovati, jen chceme po stránce kulturní, sociální a náboženské přesně informovati a vésti katolíky a spolutvořiti novou budoucnost křesťanského Československa.

Ve službě ochrany našich hranic padl ve Kvildě na Šumavě vrchní insp. finanční stráže A. Váňa, náš dlouholetý odběratel. Pomodleme se za duši jeho a duše všech ostatních, kteří položili život za vlast naši.

H. L. Teď se vytahovati nad poražené protivníky je věru nekřesťanské, hnusné a vlastně nelidské. Upozorniti věcně na chyby, varovati se jich je správné, ale strouhat někomu dnes mrkvičku bylo by dětinské, kdyby to nebylo sprosté.

G. P.i Také jsem již pozoroval a slyšel podobné rouhavé řeči jako, že kdyby Bůh byl, jak by se mohl dívati na naše ponížení a vítězství nespravedlnosti a podobně. Bůh dal lidem rozum a svobodnou vůli a nechá lidi jednat. Když si nežádají lidé, aby Bůh zasahoval do jejich vlastního jednání, když se proti Božímu hlasu rozbíhají za týmiž bludy a duchovními potvornostmi jako druzí, jak chtějí, aby Bůh najednou pro ně zasahoval. Bůh dal lidem čas a prostředky, aby se starali o sebe, aby si zajišťovali budoucnost. Když si lidé nastaví špatné předpoklady a zvolí šije za svou životní cestu, nemohou očekávati nic jiného, než že zásady dozrají a vydají ovoce které pak překvapí kyselostí a trpkostí v ústech. Nacismus, kterým jsme byli tak krutě sešleháni, je jen důsledností bludů a hesel, kterým u nás tolik a tolik lidí věřilo a za vrchol pokroku vynášelo. Přečtěte si stať P. Dacíka o tom v Hlubině.

Katolická akce. Škoda, že jsme ohledně ní tak nepřipraveni V těchto dnech se buduje budoucnost na dlouhé časy. Katolíci proto musí se snažiti vnésti ducha Kristova všude, kde je to možné. Nesmíme nechati všechny brány otevřené nepřátelům kříže Kristova a pak naříkati, že jsme vytlačováni, neuznáváni.

O. H.: Zůstaneme svoji ve všech okolnostech. Když byly poraženy bludy jedny, nastaví satan, král lži bludy nové. Cítíme, že se jich u nás vyrojí mnoho a mnoho. A je nebezpečí, aby nezlákaly katolíky dychtivé nové orientace. Zůstaneme svoji. My nemůžeme se dát strhnout žádným výstřelkem. Každý názor ať napravo nebo nalevo tíhnoucí a dovedený k výstřednosti jest bludný, i kdyby vyšel ze zdánlivě zdravého kořene, i kdyby choval nevím kolik procent pravdy v sobě. Čím více pravdy v sobě blud obsahuje tím je nebezpečnější. Proto budeme stát na stráži a varovati přede všemi mátohami i bludy i výstřelky zdánlivě nejspravedlnějších myšlenek.

Naše novinky. Během měsíce vyjdou v našem nakladatelství dvě nové krásné knihy. Sv. Bernard, Chvály panenské Matky, nejkrásnější řeči světcovy o Panně Marii, a hluboce básnický a theologický výklad mše sv. od Zundela V hlubinách Oběti. Objednejte již nyní.

Dary. Kč 25: Pospíšilová Ant. Kč 10: prof. Husová Marie, arch. Jančařík Václav. Kč 5-50: učitelka Vičarova Františka. Kč 5: Ctih. sestry sv. K. B. Jindřichův Hradec.

Svaté pole. Můller Ant., kaplan.

Vydávají prolesoří bohovědného učiliští řádu dominikánů T Olomouci. Za redakci odpovídá Fr. Macura v Olomouci. Tiskem Lidových závodí tiskařských a nakladatelských, spol. **s** r. e. v Olomouci.

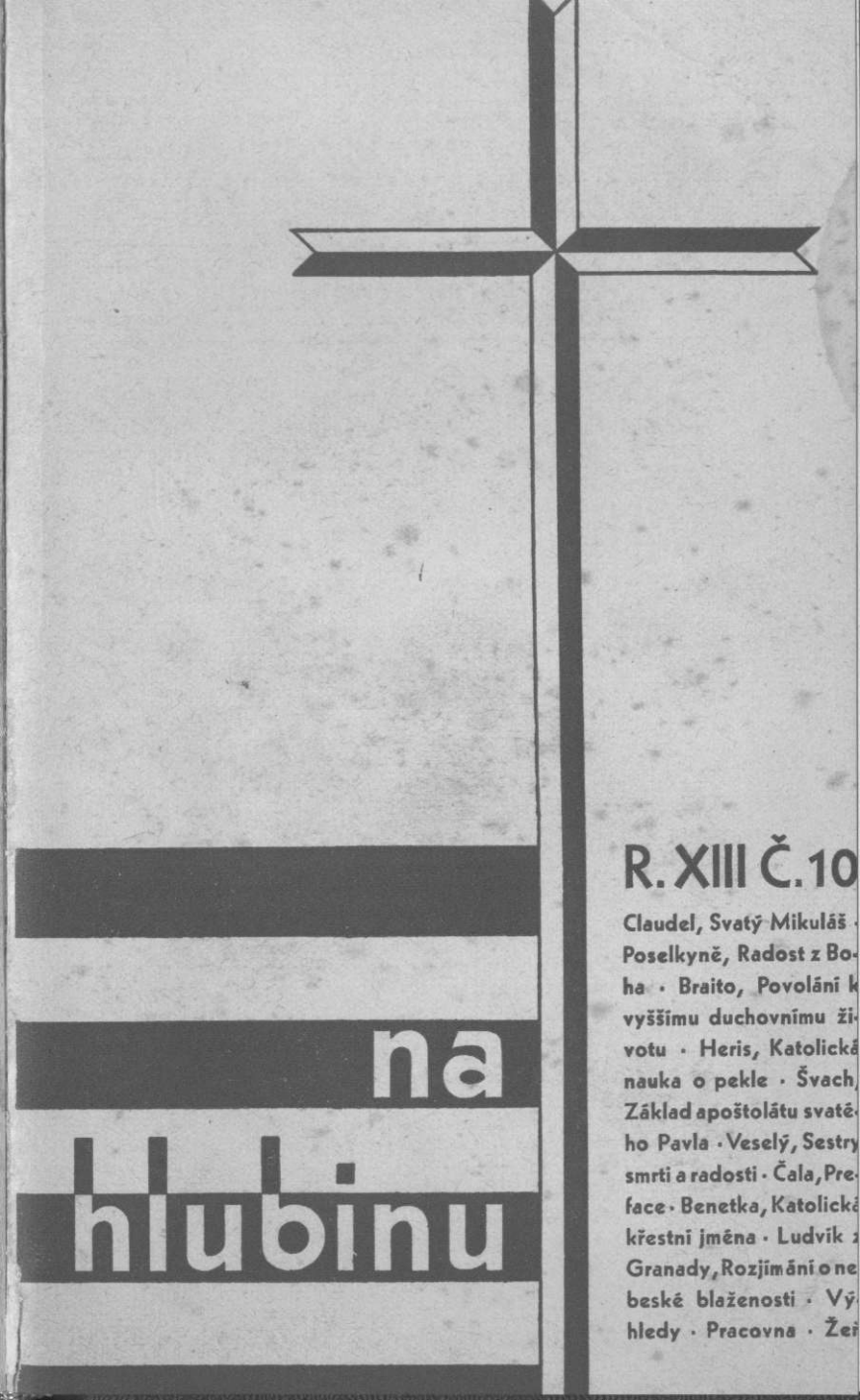

na hlubinu

R. XIII Č. 10

Claudel, Svatý Mikuláš · Poselkyně, Radost z Boha · Braito, Povolání k vyššímu duchovnímu životu · Heris, Katolická nauka o pekle · Švach, Základ apoštolátu svatého Pavla · Veselý, Sestry smrti a radosti · Čala, Preface · Benetka, Katolická křestní jména · Ludvik z Granady, Rozjímání o nebeské blaženosti · Výhledy · Pracovna · Že

de státi 27 Kč, sdružené s kteroukoliv revuí 50 Kč. Rozšiřujte hromadně. Pište do administrace o propagační čísla. Prvé číslo bude obsahovati otázku nacionalismu a křesťanství, studii o zednářství, o oprávněnosti křesťanské sociologie, o přebudováni společnosti podle papežských encyklik, rozbor díla Karla Čapka a podobně.

Zachovejte nám věrnost! A ještě více. Napněte všechny své síly, abyste rozšířili Hlubinu mezi své známé, zvláště dnes, kdy lidé potřebují duchovní posily, tepla duchovního života. Musíme vyrovnati ztráty, které nové poměry s sebou přinesly. Proto vkládáme do tohoto čísla lístky, abyste na nich sdělili adresy známých, o kterých byste se domnívali, že by mohli míti zájem o náš časopis. Snažte se získati nám každý aspoň jednoho odběratele. Studenti agitujte mezi svými kolegy a kolegyněmi pro oba časopisy. Máte oba časopisy za sníženou cenu. Hlubinu za 15 a Výhledy za 18 Kč. Proto dejte se laskavě do práce! Kdo nám pošle více adres, nebo získá aspoň 1 odběratele, obdrží po Novém roce zdarma náš soukromý tisk

A. B.: Křesťan miluje svou dobu i svůj život, tak jak je obdržel od Boha. Dobu, aby v ní spoluzpůsobil království Boží a svůj život jako cestu, kterou chce jít Bůh s námi. Budme vděčni Bohu za to, že nás postavil do tak těžké doby, že chce od nás velkých věcí a že doba sama nás nutí nezůstat prostředními.

»Budoucnost«. Ještě nikdo neztratil *pravou* odvahu ve službě Kristově. Podtrhuji: pravou odvahu. Proti ní, proti odvaze, která vyrostla z živé lásky ke Kristu, která ví, že On stojí za to, aby ještě nesmírně více bylo pro něho vykonáno a podstoupeno, jsou slabá všechna protivenství. Pravá odvaha roste v nebezpečí a je vynalézavá v těžkostech.

»Nesvornost«. Připomínám slova sv. Pavla: Jestliže se vespolek koušete a žerete, hledte, abyste se vespolek nestrávili.

A. R.: Komu je nějaký cíl opravdu cílem, velkým, životním cílem, najde také prostředků, aby ho dosáhl.

R. B.: „Ten je silný," praví sv. Jeroným, „kdo má mnoho nepřátel, neboť do vrcholů bije blesk." Ostatně, snad je pro svět lepší míti srdce zlomené. Člověk pak snáze porozumí všem zkrušeným a plačícím.

»Pokora«. Není přetvářkou, která se chce hrbením vynášeti nad^ druhé „pyšné", není slabostí, která se boji velkých úkolů, nýbrž pravdou, která vidí i své chyby i Boží plány se sebou. Pokora jen odkrývá velké plány Boží. Protože pýcha vidí jen sebe a plány své.

Hledám: Kdo chce být opravdu a pokorně učedníkem, vždycky si mistra najde. Nenašla jste ho, tak jste asi dosud také nenašla brány k mistrovi, totiž pokory.

A. M.: Polechtat, vylechtat, podráždit, pobavit ostrými výpady jest trvalou a průvodní známkou všech mladých bouřliváků. Proto, kdo umí hodnotit tento druh lidské po-

R 6 V U 6 H A **hLuBinu**

Vedoucí redaktor: P. DR. SILV. M. BRAITO O. P.

Redaktor: P. DR. REGINALD DACÍK O. P.

Redakce a administrace: Olomouc, Slovenská 14

Vychází měsíční vyjma červenec a srpen. - Předplatní 26 Kč, spolu s Vítězí 50 Kč; studenti Hlubina 15 Kč. - Sek. konto: Praha 83.148, Brno 106.633. Tel.: Olomouc 626.

Konference Vyššího náboženského kursu v prosinci:

Poněvadž nemůžeme ještě plně rozvinout přednášky Vyš. náboženského kursu, budou v prosinci tyto přednášky:

V PRAZE II., v klášteře u voršilek: 3. mravouka, 10. Písmo svaté, 17. věrouka.

V BRNĚ v kapli Nového domova, Falkensteinerova 43: dne 3. věrouka, 17. mravouka.

V MOR. OSTRAVĚ u salesiánů dne 7. a 21.

V PLZNI v klášteře dominikánů budou přednášky 2. a 16. prosince.

hOVORHA

Děkujeme 11a konci roku všem, kdo nám pomáhali. Děkujem všem dobrodincům, je jich opravdu mnoho, a jen Bvth jim může vše odplatit. Děkujem všem spolupracovníkům v redakci i v administraci. Děkujem všem pomocníkům a pomocnicím v pořádání Vyšších náboženských kursu přednášek, exercicií a náboženského týdne. Děkujem ctih. ss. voršilkám a Otcům salesiánům za laskavé propůjčování sálu k přednáškám, p. Th. Divinovi za odvážení našich listů na poštu a všem ostatním. Nezapomínáme na vás ve svých modlitbách.

Nový duchovní vůdce. Hlubina byla založena jako revue především pro duchovní život. Dotýkali jsme se sice poznámkami i časových otázek, hlavně v poslední době, ale to bylo jen tak mimochodem a jen poznámkevitě. Ale dnes rostou otázky a problémy takové, že na ně nestačí jen letmá odpověď, že si žádají solidní theologické a filosofické odpovědi s křesťanského hlediska. Proto jsme se rozhodli vydavati nový měsíčník, zvaný Výhledy. Bude vycházeti vzdy 15. v měsíci a bude možné předpláceti jej bud samostatné nebo sdružené s nějakou naší revuí. Samostatně bu-

třeby, najde vždycky dosti vděčných posluchačů. Horší ale je, když se vše staré rozštípe, postavit nový, hezčí a praktičtější dům. Tu se teprve ukáže, zda bylo životné jádro v tomto ohni, zda se v tomto ohni jen tříbila a připravovala síla, anebo, zda hořela — skvěle — prázdná slova. Protože po onom vyrušení přichází touha po tvořivém klidu, životu vysoce zapjatém. To se proto nedá odbýti slovy a slovy.

M. S.: Zůstaneme věrni svému programu čistě duchovnímu. Víme, že lidé chtějí pokoj svým duším a ne politiku. Proto tím úzkostlivěji se jí budeme dnes vystříhati, ačkoliv pravdy, které podáváme, i veřejný život — tedy politiku — mají ozařovati. Duše lidské jsou dnes hladovější, než jindy. Proto se chceme pečlivě starati o dobrý pokrm Kristovy pravdy. Chceme obvazovati rány dnešních zraněných a zrazených srdcí.

Útržkový týdenni kalendář Matice cyrilometodějské vyšel v Olomouci. Poznámky jsou věnovány misiím. Cena 10 Kč. .

Dary. Kč 28 Kožinová M.; Kč 20 Kuncková Ludmila, učitelka; Kč 14 ing. Krofta Karel; Kč 10 Wůrthová L., Krestinová.

Svatě pole. J. M. nejdp. Stavěl Jan, svět. biskup, dp. Maxián Josef, dp. Blaho Pavel, kanovník, dp. Oliva. Jan, farář, Barnet Jan, farář, dp. Čarnogorský Jan, spirituál semináře, Mlčoch František, odb. přednosta, Skřivánek A., stud., Šeborová M., vdova po bank. řediteli.

Právě vyšlo! **Naše novinka!**

SVATÝ BERNARD

chvÁLy p Anensicé rriAtKy

Nejkrásnější řeči sv. Bernarda o Matce Boží.
Objednejte co nejdříve! **Cena 9'50 Kč.**

NEJLEPŠÍ VÁNOČNÍ DÁREK JE KNIHAI

Vydali jsme právě theologicky hluboký a básnicky podaný výklad mše svaté:

zundeL:

V *h l u & i n Á c l n* **oBěti**

Jedinečné pohledy na tajemství nejsv. oběti mše svaté. Cena 18 Kč.

Vydávají profesoři bohovědného očilišU řádu dominikánfi v Olomouci. Za redakci odpovídá Fr. Macura v Olomouci. Tiskem Lidových závodí tiskařských a nakladatelských, spol. s r. o. v Olomouci.